

HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN

BERETNING 1985-86

UNDERVISNINGÅRET 1. AUGUST-31. JULI

HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN

BERETNING 1985-86

UNDERVISNINGÅRET 1. AUGUST-31. JULI

KØBENHAVN 1987

trykt på genbrugspapir

ISSN 0109-5889

Stougaard Jensen/København

Un 08.3-131

Handelshøjskolen i København

Nansensgade 19, 1366 København K.

Fabrikvej 7, 2000 Frederiksberg.

Julius Thomsens Plads 10, 1925 Frederiksberg C.

Howitzvej 60, 2000 Frederiksberg.

Rosenørns Allé 9, 1970 Frederiksberg C.

Rosenørns Allé 31, 1970 Frederiksberg C.

Blågårdsgade 23 B, 2200 København N.

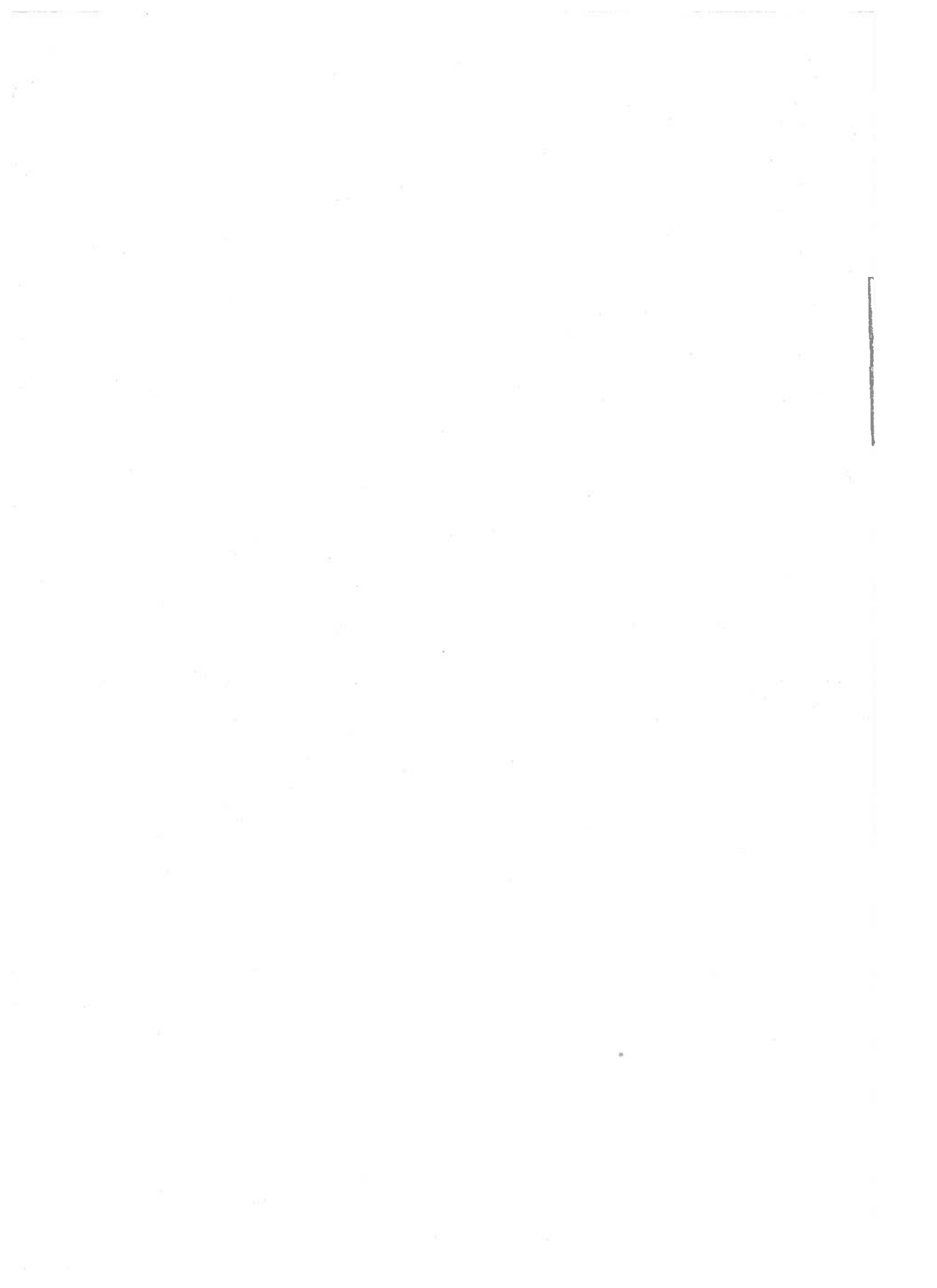
Nørre Søgade 37 D, st., 1370 København K.

Handelshøjskolen i København blev oprettet i 1917 af Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse med følgende formål:

At bidrage til udforskningen af de økonomiske love og vekselvirkningsforhold, der er af afgørende betydning for erhvervslivets vilkår, og at give alle dem, der gennem en teoretisk uddannelse forud for eller sideløbende med deres praktiske uddannelse søger at dygtiggøre sig til ledende stillinger inden for erhvervslivet, et omfattende indblik i den viden og erkendelse, som den økonomiske forskning er nået til, og en grundig opøvelse i metode og selvstændig tænkning, således at de får de nødvendige forudsætninger for at kunne deltage i løsningen af de opgaver, det praktiske liv stiller dem overfor.

I medfør af lov af 26. maj 1965 blev Handelshøjskolen i København pr. 1. august 1965 omdannet til en selvejende institution, hvis driftsudgifter fuldt ud dækkes af statskassen. Denne status som selvejende institution er opretholdt med lov af 8. juni 1983 om handelshøjskoler og handelshøjskoleafdelinger.

Ifølge højskolens statut af 22. november 1974 med senere ændringer er det Handelshøjskolens opgave at drive forskning og give videregående uddannelser indtil det højeste videnskabelige niveau inden for erhvervsøkonomiske og dermed beslægtede samt erhvervsproglige fagområder. Handelshøjskolen skal endvidere bidrage til udbredelse af kendskab til videnskabens arbejdsmetoder og resultater.

Indhold

	Beretningsåret i hovedtræk	15
I.	Generelle regler for højskolens virksomhed	17
II.	De kollegiale organer	18
	A. Styrelsesrådet	18
	B. Konsistorium	18
	1. Opgaver og sammensætning	18
	2. Udvalg nedsat af konsistorium	19
	C. Fakultetsrådene	25
	1. Fakultetsrådenes opgaver	25
	2. Det erhvervsøkonomiske Fakultetsråd	26
	a. Sammensætning	26
	b. Udvalg nedsat af Det erhvervsøkonomiske Fakultetsråd	26
	3. Det erhvervsproglige Fakultetsråd	27
	a. Sammensætning	27
	b. Udvalg nedsat af Det erhvervsproglige Fakultetsråd	27
	D. Fakultetsstudienævnene	28
	1. Fakultetsstudienævnenes opgaver	28
	2. Det erhvervsøkonomiske Fakultetsstudienævn	28
	a. Sammensætning	28
	b. Udvalg nedsat af Det erhvervsøkonomiske Fakultetsstudienævn	29
	3. Det erhvervsproglige Fakultetsstudienævn	31
	a. Sammensætning	31
	b. Udvalg nedsat af Det erhvervsproglige Fakultetsstudienævn	32
	E. Fagstudienævnene	33
	1. Fagstudienævnenes opgaver	33
	2. De erhvervsøkonomiske fagstudienævn	33
	3. Studienævnet for den erhvervsøkonomiske-erhvervsproglige uddannelse	38
	4. De erhvervsproglige fagstudienævn	38
III.	Andre udvalg	41
	A. Hovedsamarbejdsudvalget	41
	1. Opgaver og sammensætning	41
	2. Udvalg nedsat af hovedsamarbejdsudvalget	41
	B. Centraladministrationens samarbejdsudvalg	42
	C. Sikkerhedsorganisationen	43
IV.	Institutter og centre ved Det erhvervsøkonomiske Fakultet	44
	A. Institut for Afsætningsøkonomi	44
	1. Oprettelse og formål	44
	2. Medarbejdere	44
	3. Instituttets ledelse	45
	4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed.....	45
	5. Faglig virksomhed iøvrigt	51
	6. Gæsteforelæsninger	56

B. Institut for Anvendt Datalogi og Systemvidenskab	57
1. Oprettelse og formål	57
2. Medarbejdere	57
3. Instituttet ledelse	58
4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationer	58
5. Publikationsvirksomhed	59
6. Faglig virksomhed i øvrigt	59
C. Institut for Erhvervs- og Samfundsforskning	61
1. Oprettelse og formål	61
2. Medarbejdere	61
3. Instituttets ledelse	63
4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed	63
5. Faglig virksomhed i øvrigt, gæsteforelæsninger m.v.	71
D. Institut for Erhvervsret og Revision	74
1. Oprettelse og formål	74
2. Medarbejdere	74
3. Instituttets ledelse	75
4. Instituttets undervisning	75
5. Instituttets forskning og publikationsvirksomhed	76
6. Faglig virksomhed i øvrigt	77
7. Konferencedeltagelse, gæsteforelæsninger m.m.	79
8. Besøg af udenlandske forskere	80
E. Institut for Erhvervsøkonomi og Ledelse	80
1. Oprettelse og formål	80
2. Medarbejdere og ledelse	81
3. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed	81
4. Faglig virksomhed i øvrigt	83
5. Gæsteforelæsninger m.m.	85
F. Institut for Europæisk Markedsret	85
1. Oprettelse og formål	85
2. Medarbejdere	85
3. Instituttets ledelse	85
4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed	85
5. Faglig virksomhed i øvrigt	87
G. Institut for Finansiering	88
1. Oprettelse og formål	88
2. Medarbejdere	89
3. Instituttets ledelse	89
4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed	90
5. Faglig virksomhed i øvrigt	92
6. Gæsteforelæsninger m.v.	93

H. Institut for Informatik og Økonomistyring	93
1. Oprettelse og formål	93
2. Medarbejdere	94
3. Instituttets ledelse	95
4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed	95
5. Faglig virksomhed i øvrigt	102
6. Gæsteforelæsninger m.v.	105
Brugercentret (edb-servicecentret på Howitzvej)	106
1. Oprettelse og formål	106
2. Medarbejdere	106
3. Afsluttede og igangværende udviklingsarbejder og publikationsvirksomhed	106
4. Faglig virksomhed i øvrigt	106
5. Datamatkonfiguration og programmel	106
6. Drift	109
7. Kursusvirksomhed	109
I. Institut for International Økonomi og Virksomhedsledelse	110
1. Oprettelse og formål	110
2. Medarbejdere	110
3. Instituttets ledelse	111
4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed	111
5. Anden virksomhed	115
6. Gæsteforelæsninger m.m.	116
J. Institut for Nationaløkonomi	117
1. Oprettelse og formål	117
2. Medarbejdere	117
3. Instituttets ledelse	118
4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed	119
5. Faglig virksomhed i øvrigt	120
K. Institut for Organisation og Arbejdssociologi	121
1. Oprettelse og formål	121
2. Medarbejdere	121
3. Instituttets ledelse	122
4. Instituttets forskning	123
5. Publikationsvirksomhed	134
6. Faglig virksomhed i øvrigt	138
7. Gæsteforskere og gæsteforelæsere	143
L. Institut for Regnskabsvæsen og Økonomistyring	143
1. Oprettelse og formål	143
2. Medarbejdere	143
3. Instituttets ledelse	144
4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed	144
5. Faglig virksomhed i øvrigt	147

M. Institut for Teoretisk Statistik	148
1. Oprettelse og formål	148
2. Medarbejdere	148
3. Instituttets ledelse	149
4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed	149
5. Faglig virksomhed i øvrigt	152
N. Institut for Trafik-, Turist- og Regionaløkonomi	153
1. Oprettelse og formål	153
2. Medarbejdere	153
3. Instituttets ledelse	153
4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed	154
5. Faglig virksomhed i øvrigt	157
6. Gæsteforelæsninger	159
O. Center for Uddannelsesforskning	160
1. Oprettelse og formål	160
2. Medarbejdere	160
3. Ledelse	161
4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed	161
5. Faglig virksomhed i øvrigt	165
P. EDB-Centeret	166
1. Oprettelse og formål	166
2. Medarbejdere	166
3. Centerets ledelse	166
4. EDB-udstyr	167
5. Faglig virksomhed	170
6. Publikationer	170
7. Driftsstatistik	170
Q. Teknologistyringsgruppen	171
1. Oprettelse og formål	171
2. Medarbejdere	171
3. Ledelse	172
4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed	172
5. Faglig virksomhed i øvrigt	174
6. Gæsteforelæsninger m.m.	175
V. Center for sprog/økonomi	176
1. Oprettelse og formål	176
2. Medarbejdere	176
3. Centrets ledelse	176
4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed	176
5. Faglig virksomhed i øvrigt	178

VI.	Institutter og centre ved Det erhvervsproglige Fakultet	179
A.	Institut for Engelsk	179
	1. Oprettelse og formål	179
	2. Medarbejdere	179
	3. Instituttets ledelse	180
	4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed	180
	5. Faglig virksomhed i øvrigt	185
	6. Gæsteforelæsnings m.v.	189
B.	Institut for Datalingvistik	190
	1. Oprettelse og formål	190
	2. Medarbejdere	190
	3. Instituttets ledelse	190
	4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed	190
	5. Faglig virksomhed i øvrigt	192
	6. Gæsteforelæsnings m.v.	193
C.	Institut for Erhvervspraksis	193
	1. Oprettelse og formål	193
	2. Medarbejdere	193
	3. Instituttets ledelse	193
	4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed	194
	5. Faglig virksomhed i øvrigt	194
D.	Institut for Fransk	194
	1. Oprettelse og formål	194
	2. Medarbejdere	194
	3. Instituttets ledelse	195
	4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed	195
	5. Faglig virksomhed i øvrigt	198
	6. Gæsteforelæsnings m.m.	201
E.	Institut for Spansk	201
	1. Oprettelse og formål	201
	2. Medarbejdere	202
	3. Instituttets ledelse	202
	4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed	203
	5. Faglig virksomhed i øvrigt	205
F.	Institut for Tysk	207
	1. Oprettelse og formål	207
	2. Medarbejdere	207
	3. Instituttets ledelse	208
	4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed	208
	5. Faglig virksomhed i øvrigt	210
	6. Gæsteforelæsnings m.v.	212

G.	Center for Konferencetolkning	213
	1. Oprettelse og formål	213
	2. Medarbejdere	213
	3. Ledelse	214
	4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed	214
	5. Faglig virksomhed i øvrigt	214
H.	Fagsprogligt Center	214
	1. Oprettelse og formål	214
	2. Medarbejdere	214
	3. Centrets ledelse	214
	4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed	214
	5. Faglig virksomhed i øvrigt	215
I.	Terminologiafdelingen	215
	1. Oprettelse og formål	215
	2. Medarbejdere	215
	3. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed	216
	4. Faglig virksomhed i øvrigt	218
J.	Tværsproglige Aktiviteter	220
	1. Forskningskollegiet	220
	2. CERAL	220
	3. ARK	221
	4. SPRINT	221
VII.	Handelshøjskolens bibliotek	222
	1. Oprettelse og formål	222
	2. Personale	222
	3. Ledelse	222
	4. Beretning i øvrigt	223
VIII.	Tildeling af videnskabelige grader, besvarelse af prisopgaver m.v.	226
	A. Det erhvervsøkonomiske licentiatstudium	226
	a. Studieordningen	226
	2. Tildelte grader	226
	B. Det erhvervsproglige licentiatstudium	228
	1. Studieordningen	228
	2. Tildelte grader	228
	C. Tietgen-prisopgaver	229
	1. Tietgen-prisopgaver 1986	229
	a. Økonomi	229
	b. Sprog	230
	2. Besvarelse og bedømmelse af Tietgen-prisopgaver 1984	230
IX.	Vejledning for studerende	240
	A. Vejledningstilbud	240
	B. De enkelte vejledninger	240
	1. Studievejledningerne	240
	2. Erhvervsvejledningen	242
	3. Studenterrådgivningen	242

X.	Studenterorganisationer	244
	A. De Studerendes Råd (DSR)	244
	1. DSR's opgaver og struktur	244
	2. De sproglige talsmandskollegier	245
	3. De økonomiske talsmandskollegier	245
	4. Projektgrupper	246
	5. Andre servicefunktioner	247
	B. Moderater Studenter (MS)	248
XI.	Organisationer med tilknytning til højskolen	252
	A. Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse	252
	B. Foreningen af Danske Civiløkonomer (FDC) m. fl.	253
	1. Foreningen af Danske Civiløkonomer (FDC)	253
	2. Foreninger tilknyttet Foreningen af Danske Civiløkonomer	254
	a. Afsætningsøkonomisk Klub	254
	b. Cand.Merc. Foreningen	255
	c. Lic.merc.-Klubben	256
	C. Dansk Magisterforening, sektion XXIII	256
	D. Magistrenes Universitetslærerforening	256
	E. Danmarks Jurist- og Økonomforbund (DJØF)	257
	F. Amanuensisrådet (AC-klubben) ved Handelshøjskolen i København	259
	H. Bibliotekarforbundet	159
	I. Erhvervsprogligt Forbund & Arbejdsløshedskasse	259
	1. Erhvervsprogligt Forbund (EsF)	259
	2. Erhvervsproglig Arbejdsløshedskasse (EsA)	260
	J. Forsikringsklubben (Forsikringsteoretisk Studiekлуб)	261
	K. Udenrigshandelsklubben	261
	L. Cand.ling.merc. Foreningen	262
	Bilag 1: Højskolens økonomi	263
	Bilag 2: Stipendier og studielån	267
	Bilag 3: Klager over eksamen	268
	A. Klageordningen	268
	B. Klager på de erhvervsøkonomiske studier	268
	a. HA-studiet	269
	b. Cand.merc.-studiet	269
	c. Cand.merc.aud.-studiet	270
	d. HD-studiet 1. del	270
	e. HD-studiet i afsætningsøkonomi	271
	f. HD-studiet i finansiering	271
	g. HD-studiet i organisation	271
	h. HD-studiet i regnskabslære	271
	i. HD-studiet i udenrigshandel	272
	C. Klager på de erhvervsproglige studier	272
	Bilag 4: Handelshøjskolens lærerstab	273
	A. Oversigt over lærerstabets sammensætning	273
	B. Antallet af lærere ved højskolen pr. ultimo juli 1986	273
	C. Fortegnelse over højskolens fastansatte lærere og forsknings- medarbejdere ved udgangen af undervisningsåret 1985/86	274

Bilag 5:	Fortegnelse over højskolens administrative medarbejdere	282
Bilag 6:	Fortegnelse over det samlede antal ansatte ved højskolen pr. ultimo juli 1986	285
Bilag 7:	Fortegnelse over Handelshøjskolens censorer	286
A.	Censorer beskikket ved de erhvervsproglige eksaminer samt i engelsk og tysk ved det almene erhvervsøkonomiske studium (HA-studiet)	286
B.	Censorer beskikket ved translatøreksamen	288
C.	Censorer beskikket ved indvandreretolkning	290
D.	Censorer beskikket ved konferencetolkning	290
E.	Censorer beskikket ved det almene erhvervsøkonomiske studium (HA)	290
F.	Censorer beskikket ved den erhvervsøkonomiske kandidateksamen (cand.merc.)	293
G.	Censorer beskikket ved den erhvervsøkonomiske revisorcandidateksamen (cand.merc.aud.)	295
H.	Censorer beskikket ved den erhvervsøkonomiske- erhvervsproglige uddannelse	295
I.	Censorer beskikket ved den erhvervsøkonomiske-datalogiske uddannelse	295
J.	Censorer beskikket ved en erhvervsøkonomiske-erhvervsjuridiske uddannelse	295
K.	Censorer beskikket ved den erhvervsøkonomiske-matematiske uddannelse	296
L.	Censorer beskikket ved den erhvervsøkonomiske diplomprøve, (HD), 1. del	296
M.	Censorer beskikket ved de erhvervsøkonomiske diplomprøver, (HD), 2. del	298
Bilag 8:	Oversigter over antallet af studerende og dimittender	301
A.	Bestanden af studerende på Handelshøjskolen	301
B.	Tilgang og afgang på de erhvervsøkonomiske uddannelser	302
C.	Tilgang og afgang på de erhvervsproglige studier	303
D.	Dimittender fra de erhvervsøkonomiske uddannelser 1985/86	305
E.	Dimittender fra de erhvervsproglige uddannelser 1985/86	316
Bilag 9:	Fortegnelse over institutternes og centrenes adresser	322

Beretningsåret i hovedtræk

Handelshøjskolens studier nyder fortsat meget stor søgning. Især til de erhvervsøkonomiske studier stiger søgningen i disse år meget kraftigt. Til HA-studiet er antallet af ansøgere dobbelt så stort som antallet af studiepladser, der på grund af oprettelsen af de nye dagstudier er reduceret med 65 studiepladser til 710 pladser pr. 1. september 1986. For de nye studiers vedkommende er det især det nye sprog/økonomistudium, der er meget efterspurgt, og hvor tilgangskvotienterne efterhånden har nået helt uacceptable niveauer.

Studenterbestanden var ved undervisningsårets begyndelse i 1986 på 13.685 fordelt med 3.356 studerende på Det erhvervsproglige Fakultet og 10.329 studerende på Det erhvervsøkonomiske Fakultet.

Året har været præget af stærkt stigende tilgang til Handelshøjskolens HD-studier, der for første gang i 1985 oversteg en tilgang på 2.000. Da tilgangen på aftenstudierne normalt overskrider tilgangstilladelsen i bevillingen, har Handelshøjskolen efter aftale med Direktoratet for de Videregående Uddannelser fået mértilgangen finansieret over tillægsbevillingsloven. I 1985 meddelte direktoratet imidlertid, at det på grund af manglende midler ikke ville være i stand til at opretholde denne aftale, således at der måtte fremskaffes et andet finansieringsgrundlag for mértilgangen.

Undervisningsministeriet foreslog indførelsen af en deltagerafgift for højskolens deltidsstudier, ED og HD, men da der ikke kunne opnås politisk flertal for forslaget, indførte ministeriet i stedet adgangsbegrænsning, således at Handelshøjskolen i 1986 kun måtte optage 1.280 studerende på HD-studiet. ED-studiet gik fri, mod at højskolen selv finansierede mértilgangen gennem de midler, der blev frigjort ved den meget stærke adgangsbegrænsning på HD-studiet.

Adgangsbegrænsningen på HD-studiet greb imidlertid så meget ind i den karriereudvikling, som visse brancher – blandt andet revisorbranchen – havde tilrettelagt for deres medarbejdere, at ministeriet så sig nødsaget til at ophæve den igen. Handelshøjskolen fik derefter midler tildelt til finansiering af méroptagelsen, der herefter kunne finde sted med en måneds forsinkelse.

På længere sigt er det ministeriets hensigt at lade studiet finansiere gennem et deltagergebyr på de arbejdsgivere, som beskæftiger de HD-studerende, dog således at arbejdsløse og andre, der ikke har mulighed for arbejdsgiverfinansiering, betales over ministeriets bevilling.

På konferencer og i de styrende organer har der været fremlagt planer om fornyelse af HD-studiets første del, som alle studerende skal gennemgå uanset specialevalg, og som efterhånden er præget af masseindlæring, idet studenterbestanden her alene er på ca. 4.000. I disse planer er også indgået forslag om at gå over til åbent-universitets undervisning, men den endelige afgørelse er endnu ikke truffet, idet det er vanskeligt at opnå tilstrækkelige midler til udvikling og fornyelser.

Fra september 1986 blev der optaget studerende på det nye HD-speciale inden for regnskabsvæsen, informatik og økonomistyring.

På Det erhvervsproglige Fakultet fortsætter arbejdet med reformen af de erhvervsproglige uddannelser, således at man kan igangsætte overbygningsuddannelserne i løbet af 1987. Af nye specialuddannelser har fakultetet oprettet tegnsprogstolkeuddannelsen med studiestart første gang i september 1986.

Den store stigning i antallet af studerende, som højskolen har været ude for gennem de senere år, har medført en forringelse af de undervisningsmæssige vilkår. Ganske vist har en omlægning af undervisningsministeriets budgetteringsprincipper givet muligheder for at søge særbevillinger til f.eks. studieudvikling og øget studentertilgang, men da midlerne til disse bevillinger tages fra uddannelsesinstitutionernes normale bevillinger, har det hindret Handelshøjskolen i at foretage efterhånden hårdt tiltrængte standardforbedringer af undervisningen.

I 1985 vedtog Folketinget en ny efteruddannelseslov. Den giver bl.a. de højere læreanstalter mulighed for at udbyde kortere eller længere efteruddannelseskurser til virksomheder og enkeltpersoner efter reglerne for indtægtsdækket virksomhed. Begge højskolens fakulteter er gået i gang med at udvikle efteruddannelseskurser.

Undervisningsministeriet har iværksat en langsigtet faglig planlægning af forskningen med henblik på at skaffe et bedre beslutningsgrundlag for fordelingen af de knappe forskningsressourcer. Problemet for Handelshøjskolen i disse år er at besætte forskningsstillingerne med kvalificerede ansøgere, idet ansættelsesvilkårene efterhånden er for dårlige i forhold til alternative ansættelser i erhvervslivet.

Den største vækst i Handelshøjskolens uddannelser og forskning har nødvendiggjort en strukturmæssig tilpasning af administrationen. Denne tilpasning er i fuld gang, men for en vækstinstitution som Handelshøjskolen kan det være vanskeligt at tilbyde den administrative service, som højskolen selv finder nødvendig, fordi regeringen for tiden fører en særlig streng besparelspolitik i relation til de administrative funktioner. De administrative problemer forstærkes tillige af højskolens geografiske spredning, idet det i det forløbne år er blevet endnu vanskeligere at få dækket højskolens lokalebehov med de få midler, der stilles til rådighed for dette formål.

Som helhed gennemløber Handelshøjskolen i disse år en faglig udvikling, der i det lange løb vil betyde bedre og ajourførte uddannelser og en forskningsmæssig oprustning og fornyelse til gavn for det erhvervsliv, som højskolens virksomhed først og fremmest retter sig imod.

Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse har også i dette beretningsår ydet betydelige økonomiske tilskud til Handelshøjskolens virksomhed, herunder til et stadigt stigende antal studierejser til udlandet som et led i internationaliseringen af uddannelserne. Foreningen har tillige støttet det betydelige udviklingsarbejde, der foregår på højskolen i disse år.

Frode Slipsager
Rektor

I. Generelle regler for højskolens virksomhed

De generelle regler for Handelshøjskolen er:

Lov nr. 258 af 8. juni 1983 om handelshøjskoler og handelshøjskoleafdelinger med senere ændringer.

Lov nr. 362 af 13. juni 1973 om styrelse af højere uddannelsesinstitutioner med senere ændringer.

Bekendtgørelse af 21. juni 1974 om styrelse af Handelshøjskolen i København.

Statut af 16. december 1974 for Handelshøjskolen i København med senere ændringer, godkendt.

Bekendtgørelse nr. 413 af 18. august 1978 om regler for valg til de styrende organer ved højere uddannelsesinstitutioner med senere ændringer.

Cirkulære af 21. november 1979 om samarbejde og samarbejdsudvalg i statens virksomheder og institutioner med tilhørende aftaler.

Der er endvidere i bekendtgørelser, cirkulærer m.v. fastsat nærmere regler om uddannelsesretninger, eksamensgrader, adgangsforshold, studieforshold, eksamensforshold, censurers virksomhed, læreanstalter samt om indførelse og brug af ny teknologi.

II. De kollegiale organer

Grundlaget for ledelsen af Handelshøjskolen i København er lov af 13. juni 1973 om styrelse af højere uddannelsesinstitutioner samt Statut for Handelshøjskolen i København af 22. november 1974, begge med senere ændringer.

I henhold til statuttens § 2 ledes Handelshøjskolen af rektor i forbindelse med de i statuten omhandlede organer, nemlig styrelsesråd, konsistorium, fakultetsråd, institutråd og studienævn.

I det følgende gives en oversigt over disse organers opgaver og sammensætning samt over de udvalg, som i beretningsperioden har været nedsat af de kollegiale ledelsesorganer.

Ved organer/udvalg, hvor det skønnes relevant, er medlemmernes tilhørsforhold anført i parentes: (adm) = centraladministrationen; (bib) = biblioteket; (sp) = det erhvervsproglige fakultet; (øk) = det erhvervsøkonomiske fakultet.

A. Styrelsesrådet

Styrelsesrådet består af 11 medlemmer, af hvilke Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse vælger 6 medlemmer som en alsidig repræsentation for erhvervslivet. De studerende ved Handelshøjskolen vælger for ét år ad gangen to medlemmer og de teknisk/administrative medarbejdere vælger for tre år ad gangen ét medlem. Rektor og prorektor er fødte medlemmer af styrelsesrådet.

Sammensætning:

Bankdirektør H. Mægaard Nielsen (formand); bankdirektør P. Nyboe Andersen; direktør E. Haunstrup Clemmensen; direktør Harald Hallander (til 14.3.86); økonomidirektør Gregers Jenssen-Tusch; bankdirektør Hans Paaschburg (fra 14.3.86); direktør Jørgen Søtoft; rektor, professor Frode Slipsager; prorektor, lektor Lena Flugel, kontorfuldmægtig Jytte Beckert; EA/ED-stud. Merete Bedstrup; cand.merc.-stud. Birgitte Knudsen (til 31.12.85); cand.merc.-stud. Janne Bollingberg Sørensen (fra 1.1.86).

Sekretær: Administrator Kurt Poder i samarbejde med fuldmægtig Merete Trolle.

Styrelsesrådet har i beretningsperioden afholdt fire møder.

B. Konsistorium

1. Opgaver og sammensætning

Ifølge statuttens § 16 er konsistorium Handelshøjskolens øverste kollegiale organ. Det afgør sager, der vedrører højskolen som helhed, herunder fordeling af højskolens bevillinger efter indstilling fra konsistoriums budget- og forretningsudvalg, udarbejdelse af indstilling til un-

dervisningsministeren om oprettelse og nedlæggelse af institutter efter indstilling fra et fakultetsråd, fastsættelse af institutrådenes sammensætning efter indstilling fra fakultetsrådet, fastsættelse af fakultetsstudienævnets medlemstal og sammensætning, planlægning af højskolens udbygning, herunder optagelse af nye aktiviteter, oprettelse og nedlæggelse af professorater efter indstilling fra fakultetsråd samt sager i øvrigt, som i henhold til gældende retsregler kræver konsistoriums udtalelse eller beslutning.

Fødte medlemmer af konsistorium er rektor, der tillige er formand, samt prorektor og dekanerne for de to fakulteter. Administrator og overbibliotekaren deltager i konsistoriums møder uden stemmeret.

Sammensætning:

1.8.1985-31.12.1985:

Rektor, professor Frode Slipsager (formand) (øk); prorektor, lektor Lena Flugler (næstformand) (sp); dekan, lektor Inge Gorm Hansen (sp); dekan, lektor Finn Junge-Jensen (øk); afdelingsleder Orla Brandt Jensen (øk); lektor Bente Kristensen (sp); lektor Mette Mønsted (øk); lektor Jørgen Kai Olsen (øk); lektor Niels Henning Pedersen (sp); lektor Sven Sorgenfrey (sp); undervisningsassistent Per Christiansen (sp); undervisningsassistent Preben West Hansen (øk); assistent Hanne Gregersen; assistent Lis Kofod Hansen; bibliotekar Birgit Støvring; EG-stud. Rie Appelberg; SPRØK-stud. Eva Zeuten Bentzen; HA-stud. Niels Bølling; cand.merc.-stud. Mette Christiansen; HD-stud. Anette Lindberg Jensen; HA-stud. Janne Bollingsberg Sørensen.

1.1.1986-31.7.1986:

Rektor, professor Frode Slipsager (formand) (øk); prorektor, lektor Lena Flugler (næstformand) (sp); dekan, lektor Bente Kristensen (sp); dekan, afdelingsleder Lauge Stetting (øk); lektor Inge Gorm Hansen (sp); afdelingsleder Orla Brandt Jensen (øk); lektor Mette Mønsted (øk); lektor Jørgen Kai Olsen (øk); lektor Niels Henning Pedersen (sp); lektor Sven Sorgenfrey (sp); assistent Hanne Gregersen; assistent Lis Kofod Hansen; bibliotekar Birgit Støvring; SPRØK-stud. Tine Christensen; cand.merc.-stud. Mette Christiansen; HA-stud. Michael Graae; HA-stud. Poul Hansen; HD-stud. Lars Rønved Petersen; EG-stud. Ole Østergaard; undervisningsassistent Per Christiansen; undervisningsassistent Preben West Hansen.

Deltagelse uden stemmeret: Administrator Kurt Poder; overbibliotekar Michael Cotta-Schønberg.

Sekretær: Fuldmægtig Merete Trolle.

2. Udvalg nedsat af konsistorium

a. Budget- og forretningsudvalget

Rektor er født medlem af udvalget. Administrator, dekanen for Det erhvervsproglige Fakultet, dekanen for Det erhvervsøkonomiske Fakultet og overbibliotekaren deltager i udvalgets møder uden stemmeret.

Budget- og forretningsudvalget udarbejder, blandt andet på grundlag af forslag fra hovedområderne, højskolens samlede budgetforslag. Udvalget træffer endvidere afgørelse om sager, som efter konsistoriums bemyndigelse er henlagt til udvalget.

Sammensætning:

Prorektor, lektor Lena Flugler (formand); rektor, professor Frode Slipsager (næstformand);

afdelingsleder Orla Brandt Jensen; lektor Niels Henning Pedersen; assistent Lis Kofod Hansen (til 31.12.85); assistent Hanne Gregersen (fra 1.1.86); HA-stud. Niels Bølling (til 31.12.85); cand.merc.-stud. Mette Christiansen; HA-stud. Michael Graae (fra 1.1.86).
Sekretær: Fuldmægtig Merete Trolle.

b. Biblioteksudvalget

Se side 222.

c. Bladudvalget

Kommissorium m.v.:

Bladudvalget træder sammen mindst én gang pr. semester samt i tilfælde af konflikter inden for redaktionsgruppen eller mellem denne og de styrende organer eller andre grupper af personer eller enkeltpersoner.

Bladudvalget har som en vigtig opgave funktionen som »varmeskjold« for redaktionsgruppen og i særdeleshed for den faste redaktør, således at der ikke gribes ind i redaktionsarbejdet udefra, så længe bladets rammeordning overholdes. Baggrundsgruppen skal dermed sikre en fri og demokratisk meningsudveksling og informationsformidling for hele højskolen.

Bladudvalget træffer beslutninger om de overordnede principper for bladets drift og for alle forhold i forbindelse med bladet, bortset fra budgettets størrelse, den faste redaktørs stillingsart og -omfang og de rådgivende redaktørers maksimale årlige timeforbrug, der afgøres af konsistorium efter indstilling fra bladudvalget.

Bladudvalget har ikke ansvar for hverken de enkelte numre, bladets drift eller overholdelse af bladets budget.

Bladudvalget gennemser opstillingen over det forløbne års forbrug og det kommende års budgetforslag og fjører eventuelt bemærkninger til det sidste, inden den faste redaktør sender det til konsistoriums budget- og forretningsudvalg.

Bladudvalget foretager indstilling til rektor om ansættelse og afskedigelse af den faste redaktør.

Bladudvalgets formand attesterer lønsedler/»frigørelsesbreve« for de rådgivende redaktører samt for den faste redaktør med hensyn til dennes overarbejde.

Sammensætning:

Assistent Birthe Jenkins (formand fra 1.1.86); lektor Jørgen Alsø (formand til 31.12.85); lektor Cai F. Christensen; assistent Kirsten Davidsen; EG-stud. Jane Holm Hansen (til 31.12.85); EG-stud. Helle Janlow (fra 1.1.86); cand.merc.-stud. Lene Knudsen; EG-stud. Eva Onodi (til 31.12.85).

Sekretær: Erich Karsholt.

Aktiviteter under bladudvalget:

»Kræmmerhuset«

A: Oprettelse og formål

Kræmmerhuset blev oprettet i 1978 efter indstilling fra et udvalg under konsistorium. Formålet er som anført i bladets nugældende rammeordning pr. 28.08.85 § 1 følgende:

Gennem bladudgivelsen tilstræbes at fremme højskolens enhed som fælles arbejdsplads for de studerende og de ansatte. Disse gruppers ytringsfrihed, de demokratiske samarbejdsformer, det almindelige informationsniveau samt det sociale miljø på højskolen søges styrket og

forbedret gennem bladet som fælles forum for informationsudveksling og åben debat. Kræmmerhuset er underlagt konsistoriums bladudvalg.

B: Oplag og omfang

Oplag og omfang bestemmes af redaktionen under hensyntagen til bladets budget, indkommet stofmængde m.v.

I perioden fra 1. august 1985 - 31. juli 1986 er udsendt 9 numre i tabloidformat, heraf 2 på 20 sider og 7 på 16 sider. Oplaget har ligget mellem 5000 og 7000 eksemplarer.

Målgruppe og distribution

Primære målgrupper for udgivelse af bladet er følgende persongrupper tilknyttet højskolen: Studerende, teknisk/administrativt personale i hel- eller deltidsstillinger, lærere i fast eller midlertidig ansættelse, kandidatstipendiater og fondslønnede, censorer og medlemmer af styrelsesrådet.

Bladet fremlægges til højskolens studerende og ansatte i en række distributionskasser, der er ophængt centrale steder på højskolens centrale afdelinger.

Censorer og andre, der ikke kommer på højskolen til daglig, modtager bladet via postvæsenet, det samme er tilfældet for bibliotekarer, andre uddannelsesinstitutioner, pressen samt privatpersoner, virksomheder og institutioner, der har udtrykt ønske om at modtage bladet. Ca. 1000 blade fordeles via postvæsenet, resten via distributionskasserne.

Medarbejdere

Redaktionen består af 4 redaktører og 1 redaktionssekretær. De 4 redaktører udpeges for en treårig periode af konsistorium blandt ansatte og studerende på HHK.

De 4 redaktører er: Professor Torben Agersnap (lærerredaktør, økonomi), lektor Karen Stetting (lærerredaktør, sprog), assistent Bente Hviid (TAP-redaktør) og stud.merc. Richard Stæhr (studenterrédaktør).

Redaktionssekretær: Stud.merc. Erich Karsholt.

d. Efteruddannelsesudvalget

Kommissorium:

Udvalget har til opgave at tilvejebringe et beslutningsgrundlag for oprettelsen af en akademisk efteruddannelse inden for Handelshøjskolens uddannelsesområder.

Opgaven omfatter:

1. Forslag til efteruddannelsens indhold betragtet i relation til:
  - a) de samfundsmæssige behov, herunder den udvikling, der manifesterer sig gennem øget fagligt samarbejde uddannelsesinstitutionerne imellem
  - b) højskolens egne ressourcemæssige og faglige forudsætninger
  - c) eksisterende efteruddannelsesvirksomhed
  - d) den pædagogiske og undervisningsteknologiske udvikling.
2. Overvejelser vedrørende de kandidatprofiler, efteruddannelsen skal rette sig imod.
3. Forslag til organisationsform, herunder skitse til administration og lærerbemanding.
4. Finansieringsplan udarbejdet for en 5-årig periode.

Sammensætning:

Lektor Finn Junge-Jensen (formand); cand.merc.-stud. Ulf Brinkkjær; prorektor Lena Flu-ger; assistent Hanne Gregersen (fra 1.1.86); lektor Inge Gorm Hansen; cand.merc.-stud. Kri-

stian Philipsen; dekan Lauge Stetting, bibliotekar Birgit Støvring (til 31.12.85).
Kommitteret: Rektor Frode Slipsager
Sekretær: Fuldmægtig Merete Trolle.

e. Fællesudvalget for Det sproglige og økonomiske Fakultet vedrørende anvendelse af teknologi i forbindelse med den pædagogiske udvikling

Kommissorium:

På grundlag af oplæg fra de to fakulteters didaktikudvalg formulerer fællesudvalget en strategisk plan for den pædagogiske udvikling på højskolen og en af denne afledt 3-årig anskaffelsesplan for AV- og edb-udstyr.

Sammensætning:

Lektor Søren Christensen (formand); lektor Gert Bechlund; programmør Torben Boyd (fra 1.1.86); assistent Bente Christensen (til 31.12.85); adjunkt Steffen Leo Hansen; lektor Kirsten Haastrup (fra 1.1.86); projektmedarbejder Britta Kragh (til 31.12.85); cand.merc.-stud. Bo Meyer; HA-stud. Richard Stæhr.

Kommitteret: Administrator Kurt Poder.

Sekretær: Assistent Ani Riel.

f. Indretningsudvalget (Lokaleudvalget)

Kommissorium:

Udvalget har til opgave at stille forslag om løsning af lokaleressourceproblemer inden for højskolens nuværende bygningsmæssige rammer samt eventuelle nye marginale lejemål.

Udvalget har endvidere til opgave fra højskolens institutter, afdelinger m.v. at indhente forslag til bygningsmæssige ændringer samt forslag til anskaffelse (konto 20) og vedligeholdelse (konto 22) af kontormøbler – herunder møbler til indretning af etb/edb-arbejdspladser i institutter/afdelinger – samt møbler og andet inventar til undervisningslokaler, mødelokaler, kontorer m.v.

Udvalget udarbejder – under iagttagelse af konsistoriums generelle retningslinier – bidrag til højskolens budgetforslag samt forslag til anvendelse af den opnåede bevilling.

Anvendelse af midler, der på konto 22 er allokeret til almindelig vedligeholdelse, forudsætter, at teknisk forvaltning har haft samråd med udvalget herom.

Sammensætning:

Dekan Lauge Stetting (formand fra 14.5.86); prorektor Lena Flugler (formand til 14.5.86); lektor Johan Ankerstjerne (til maj 1986); assistent Lisa Borges; overbibliotekar Michael Cotta-Schönberg (fra 1.1.86); cand.merc.-stud. Berit Döhl; assistent Hanne Gregersen (til 31.12.85); forskningsbibliotekar Margrethe Stig Hansen (til 31.12.85); assistent Bent Haugaard (fra 1.1.86); cand.merc.-stud. Ole Nørgaard Jensen (til 31.12.85); HA-stud. Søren Stahlfest Møller (fra 1.1.86).

Kommitteret: Kontorchef Tom Niros.

Sekretær: Fuldmægtig Herbert Christy.

g. Informationsudvalget

Kommissorium:

Informationsudvalget har til opgave at stille forslag til konsistorium om de overordnede mål for højskolens kommunikationspolitik samt om de midler, der bør tages i anvendelse for at informere

1. erhvervslivet, politikerne og den øvrige offentlighed om højskolens forsknings- og uddannelsesvirksomhed
2. potentielle studerende om højskolens studier
3. højskolens studerende, censorer, lærere og administrative medarbejdere om aktiviteter og forhold af interesse for disse grupper.

Informationsudvalget har desuden til opgave at stille forslag om organisationen af højskolens informationstjeneste.

Arbejdet med højskolens arbejdspladsavis henlægges dog under konsistoriums bladudvalg, der samarbejder med informationsudvalget, hvor det skønnes relevant.

Sammensætning:

Lektor Karen Stetting (formand fra 1.1.86); lektor Cai F. Christensen (formand til 31.12.85); cand.merc.-stud. Kim Andersen (til 31.12.85); HA-stud. Jette Arildsen (fra 1.1.86); JØK-stud. Lars Egedal (fra 1.1.86); forskningsbibliotekar Margrethe Stig Hansen; HA-stud. Peder Linnebjerg (til 31.12.85); assistent Eric Møller.

Kommitteret: Informationsmedarbejder Finn Kjerulff Hansen.

Sekretær: Assistent Anette Kur.

h. Rejseudvalget

Kommissorium:

Rejseudvalgets arbejde består i at behandle individuelle ansøgninger fra fastansatte lærere og forskningsbibliotekarer om studierejser.

Ansøgningerne, der skal indeholde en beskrivelse af rejsens formål og nærmere indhold, skal påtegnes af institutbestyreren, der ligeledes skal angive instituttets prioritering af ansøgningen i forhold til andre ansøgninger fra instituttet.

Tildelingen af tilskud til en studierejse sker på basis af en vurdering af den enkelte ansøgning, hvori indgår sådanne forhold som ansøgerens aktive deltagelse i arrangementet, fx fremlæggelse af paper, afholdelse af foredrag etc., arrangementets betydning for højskolens forskning, uddannelse etc., ansøgerens tildeling af rejsetilskudsmidler i forrige og indeværende finansår m.v.

Sammensætning:

Administrator Kurt Poder (formand); cand.merc.-stud. Ulf Brinkkjær (til 31.12.85); HA-stud. Anders Fauriskov (fra 1.1.86); prorektor Lena Flugger (fra 1.1.86); dekan Inge Gorm Hansen (til 31.12.85); forskningsbibliotekar Finn Hansson (fra 1.1.86); dekan Finn Junge-Jensen (til 31.12.85); dekan Bente Kristensen (fra 1.1.86); cand.merc.-stud. Annie Løkke; forskningsbibliotekar Helge Pedersen (til 31.12.85); professor Jens Rasmussen (til 31.12.85); lektor Tage Skjøtt-Larsen; rektor Frode Slipsager; dekan Lauge Stetting (fra 1.1.86).

Sekretær: Assistent Birgit Larsen.

i. Reproudvalget

Kommissorium:

Udvalget har til opgave fra institutter og afdelinger at indhente forslag til anskaffelse og vedligeholdelse af udstyret til reproduktionsafdelingerne i højskolens forskellige bygninger og under iagttagelse af konsistoriums generelle retningslinier at udarbejde bidrag til højskolens budgetforslag samt senere at udarbejde forslag til den opnåede bevillingsanvendelse.

Desuden skal udvalget rådgive konsistorium vedrørende regler for anvendelse af reprofaciliteter samt i samarbejde med teknisk forvaltning være rådgivende vedrørende anvendelse af midlerne til vedligeholdelse af udstyr.

Sammensætning:

Lektor Jens Overø (formand); cand.merc.-stud. Wilbert van der Meer; skolebetjent Torben Pedersen (til 30.4.86); lektor Jacques Qvistgaard; reproleder Georg Sternberg.

Kommitteret: Kontorchef Tom Niros.

Sekretær: Fuldmægtig Jan Clausen Hansen.

j. Stipendienævnet

Kommissorium:

Udvalget har til opgave at træffe afgørelse/afgive indstilling om fordeling af de legat- og lånemidler, der stilles til rådighed for højskolens studerende, herunder tillige administrationen af statens uddannelsesstøtte.

Sammensætning:

Rektor Frode Slipsager (født formand); lektor Jørgen Alsø; cand.merc.-stud. Birgit Andreasen; assistent Hanne Døssing; lektor Jens Oluf Elling; HA-stud. Kjersti Engelstad (til 31.12.85); HA-stud. Michael Graae (fra 1.1.86); HA-stud. Jørg Gøttler (til 31.12.85); HA-stud. Johannes Kristensen (fra 1.1.86); HA-stud. Søren Stahlfest Møller (fra 1.1.86); HA-stud. Henrik Østerberg (til 31.12.85).

Sekretær: Fuldmægtig Per Boje Jensen.

k. Udvalget for teknisk udstyr til administrativt brug (Anlægsudvalget)

Kommissorium:

Udvalget har til opgave fra højskolens institutter, afdelinger m.v. at indhente forslag til anskaffelse (konto 20) og vedligeholdelse (konto 22) af kontormaskiner til institutter og administrative afdelinger.

Udvalget udarbejder – under iagttagelse af konsistoriums generelle retningslinier – bidrag til højskolens budgetforslag samt forslag til anvendelse af den opnåede bevilling.

Anvendelse af midler, der på konto 22 er allokeret til almindelig vedligeholdelse, forudsætter, at teknisk forvaltning har haft samråd med udvalget herom.

Sammensætning:

Lektor Peter Neergard (formand fra 1.1.86); overbibliotekar Michael Cotta-Schønberg (medlem og formand til 31.12.85); EG-stud. Marianne Bryld (til 31.12.85); cand.merc.-stud. Peter Lintrup (fra 1.1.86); lektor Bodil Nistrup Madsen; forskningsbibliotekar Helge Pedersen (fra 1.1.86); assistent Anni Vagner.

Kommitteret: Kontorchef Tom Niros.

Sekretær: Fuldmægtig Herbert Christy.

l. Valgudvalget

Kommissorium:

Valgudvalget forestår valget til de styrende organer ved Handelshøjskolen og udøver sine beføjelser i overensstemmelse med reglerne i Undervisningsministeriets valgbekendtgørelse.

Sammensætning:

Prorektor Lena Flugler (formand); adjunkt Eric Bentzen (til 31.12.85); assistent Bent Haaugaard; HA-stud. Kristian Heldt Hansen (til 31.12.85); lektor Kjeld Hemmingsen; cand.merc.-stud. Wilbert van der Meer; cand.merc.-stud. Janne Bollingberg Sørensen (fra 1.1.86); undervisningsassistent Lillian Werdelin.

Sekretær: Assistent Jens Vraa-Jensen.

m. Edb-bestyrelsen

Bestyrelsen blev oprettet på konsistoriums 5. møde den 20. juni 1985 med følgende opgaver: sikre en koordineret udnyttelse af højskolens edb-ressourcer, løbende overvåge, at edb-planerne følges og producere oplæg til beslutninger i de politiske organer.

Bestyrelsen har med nedsættelsen af de tre styregrupper på Fabrikvej, Howitzvej og Julius Thomsens Plads og med kontakter til institutionens edb-ansvarlige fået afklaret edb-organisationen på højskolen, og man har igangsat udarbejdelse af forskellige former for drifts- og belastningsstatistikker.

I september inviterede man repræsentanter fra alle institutter til et fællesmøde, hvor institutternes behov for datakraft til undervisning og forskning blev diskuteret.

Bestyrelsen har forsøgt at koordinere en langtidsplan for edb-udviklingen baseret på fællesudvalgets rapport fra foråret 1986, bidrag fra de tre styregrupper, synspunkter fra bestyrelsens egne medlemmer og oplæg fra de to fakulteters edb-udvalg.

Sammensætning:

Professor Torben Agersnap (formand); lektor Gert Bechlund (øk); lektor Jørgen Meyer (øk); Bodil Nistrup (sp); Finn Sørensen (sp) og Hanne Nielsen (sp) samt som kommitterede medlemmer formanden for Fællesudvalget og overbibliotekaren.

Som repræsentanter fra TAP-gruppen blev valgt Torben Boyd og Ulla Larsen.

Som studerende har i forårmånederne været tilknyttet Poul Olesen, Birgit Andreasen fra DSR samt Hans Henrik Tind Ohlsen fra Moderate Studenter.

Lars Rønved Petersen fra Moderate Studenter har fået tilladelse til at overvære møderne.

Sekretariat:

Peter Kierkegaard og Margrete Beck

Julius Thomsens Plads 10, telefon 01 37 70 43.

C. Fakultetsrådene

1. Fakultetsrådenes opgaver

Ifølge statuttens § 24 afgør fakultetsrådene alle sager, som vedrører de respektive hovedområder som helhed, samt sager der vedrører kompetencefordelingen mellem institutråd indbyrdes og mellem institutråd og studienævn. I forlængelse heraf træffer fakultetsrådene afgørelse vedrørende fordeling af de tildelte ressourcer mellem de enkelte fag, institutter og studienævn; stillingsopslag, stillingsbesættelser og afskedigelser for så vidt angår heltidsbeskæftigede lærere samt videnskabelige medarbejdere, eksterne lektorer samt ansættelse af gæsteprofessorer; tildeling af kandidat- og seniorstipendiater m.v.; tjenestefritagelse ud over en måneds varighed for heltidsbeskæftigede lærere og videnskabelige medarbejdere samt eksterne lektorer; antagelse og konferering af doktordisputatser; tildeling af licentiatgrader; forslag til og bedømmelse af prisopgaver. Fakultetsrådene indstiller til konsistorium vedrørende ændring af højskolens statut; ændring af hovedområdernes opbygning; oprettelse og nedlæggelse af professorater samt tildeling af æresdoktorgrader. Vedrørende fakultetsrådenes øvrige opgaver henvises til statuttens bestemmelser.

2. Det erhvervsøkonomiske Fakultetsråd

a. Sammensætning

1.8.1985-31.12.1985:

Lektor Finn Junge-Jensen (dekan); studerende Kim Vrå Andersen; assistent Birthe Beckmann; professor Niels Blomgren-Hansen; lektor Jens Frøslev Christensen; lektor Jens Fejø; professor Flemming Hansen; ekstern lektor Jens Allin Hansen; studerende Søren Jeppesen; studerende Kristian Kirchheiner; assistent Annelise Klüwer; assistent Liza Klöcker-Larsen; studerende Lau H.S. Kristensen; studerende Tine Sivebæk Kristensen; lektor Preben Melander; studerende Karsten Nyblad; lektor Jørgen Kai Olsen; lektor Stig Ree; lektor Tage Skjøtt-Larsen; afdelingsleder Lauge Stetting; UA'er Peter Østergaard.

1.1.1986-31.7.1986:

Afdelingsleder Lauge Stetting (dekan); assistent Inge Andersen (suppleant for Birthe Beckmann); assistent Birthe Beckmann (udtrådt den 31.1.1986); studerende Birgitte Bertelsen (udtrådt den 17.2.1986); professor Niels Blomgren-Hansen; lektor Jens Frøslev Christensen; lektor Jens Fejø; ekstern lektor Jens Allin Hansen; lektor Finn Junge-Jensen; studerende Søren Jeppesen; assistent Annelise Klüwer; assistent Liza Klöcker-Larsen; studerende Lau H.S. Kristensen; lektor Hanne Hartvig Larsen (suppleant for Flemming Hansen - orlov); lektor Preben Melander; UA'er Mogens Nørager Nielsen; studerende Karsen Nyblad; lektor Jørgen Kai Olsen; lektor Stig Ree; studerende Jeanette Sigsgaard (suppleant for Birgitte Bertelsen); lektor Tage Skjøtt-Larsen; studerende Lars Winther; studerende Adam Wørtzner-Andersen.

b. Udvalg nedsat af Det erhvervsøkonomiske Fakultetsråd

1° Budget- og forretningsudvalg

1.8.1985-31.12.1985:

Lektor Finn Junge-Jensen (formand); studerende Kim Vrå Andersen; lektor Jens Fejø; studerende Kristian Kirchheiner; assistent Annelise Klüwer; lektor Stig Ree; lektor Tage Skjøtt-Larsen.

1.1.1986-31.7.1986:

Afdelingsleder Lauge Stetting (formand); professor Niels Blomgren-Hansen; studerende Søren Jeppesen; lektor Finn Junge-Jensen; assistent Annelise Klüwer; lektor Stig Ree; studerende Adam Wørtzner-Andersen.

2° Det økonomiske bogudvalg

Lektor Peder Aderhold (formand); lektor Heine Andersen; professor Egil Fivelsdal; lektor Lars Grønholdt; adjunkt Carsten Krogholdt Hansen; afdelingsleder Knud Hansen; lektor Tage Henriksen; ekstern lektor Jørn Holm-Pedersen; lektor Bjarne Sloth Jensen; lektor Tore Kristensen; adjunkt Jan Mouritsen; lektor Johannes Mouritsen; lektor Mogens Eggert Møller; lektor Flemming Poulfelt; adjunkt Jesper Strandskov; lektor Elisabeth Thuesen; studerende Kim Andersen; studerende Peter Lintrup; + 2 ubesatte studenterpladser.

3° Initiativudvalget

Lektor Finn Borum (formand); lektor Peter Maskell; lektor Preben Melander; lektor Stig Ree; studerende Kristian Phillipsen; studerende Curt Stavis; overassistent Liza Klöcker-Larsen.

4° Licentiatudvalget

Professor Torben Agersnap (formand); professor Niels Chr. Nielsen; lektor Gyde Hansen (sprog); stipendiat Hanne Foss Hansen.

Udvalget ønskede en udvidelse af udvalget med:

Professor Niels Davidsen-Nielsen (sprog); lektor Christian Knudsen.

5° Normudvalget

Lektor Finn Junge-Jensen (formand); lektor Stig Ree; studerende Ole Nørgaard Jensen; administrator Kurt Poder; lektor Peter Maskell; lektor Hans Kornø Rasmussen; studerende Sten Buhl; ekstern lektor Lise Lyck.

3. Det erhvervsproglige Fakultetsråd

a. Sammensætning

1.8.1985-31.12.1985:

Dekan, lektor Inge Gorm Hansen; professor Jens Rasmussen (prodekan); lektor Bente Kristensen; lektor Hans Peter Jørgensen; lektor Anne Dueholm; lektor Søren Kaas Andersen; lektor Jørgen Alsø; lektor Sven Sorgenfrey; lektor Niels Henning Pedersen; handelsfaglærer Lise Saxov; undervisningsassistent Else Marker-Larsen; undervisningsassistent Gitte Baunebjerg Hansen; assistent Elna Oberleitner; assistent Anna Berg von Linde; assistent Lene Nielsen; EG-studerende Claus Iskov; EG-studerende Annelise Brincker; SPRØK-studerende Helle K. Meishaa; EG-studerende Kate Folman; EG-studerende Lene Hansen; EG-studerende Karin Frandsen Rosenbom.

Sekretær: Helene Kongsbach.

1.1.1986-31.7.1986:

Dekan, lektor Bente Kristensen; lektor Inge Gorm Hansen (prodekan); lektor Jørgen Alsø; professor Jens Rasmussen (afløst af Lilian Stage februar 1986); lektor Sven Sorgenfrey; lektor Hans Peter Jørgensen; lektor Anne Dueholm; lektor Niels Henning Pedersen; lektor Søren Kaas Andersen; handelsfaglærer Hanne Nielsen; undervisningsassistent Else Marker-Larsen; undervisningsassistent Gitte Baunebjerg Hansen (afløst af Vibeke Fengers 1. april 1986); assistent Elna Oberleitner; assistent Anna Berg von Linde; assistent Elsebeth Nilsson; EG-studerende Claus Iskov; EA-studerende Annette Jørgensen; EG-studerende Lisbeth Larsen; EG-studerende Kate Folman; EG-studerende Mette Nørgaard; SPRØK-studerende Trine Schack Hansen.

Sekretær: Helene Kongsbach, Elsebeth Nilsson.

b. Udvalg nedsat af Det erhvervsproglige Fakultetsråd:

1° Budget- og forretningsudvalget

Budget- og forretningsudvalget havde i beretningsperioden følgende sammensætning:

1.8.1985 – 31.12.1985:

Dekan, lektor Inge Gorm Hansen (formand); lektor Anne Dueholm (næstformand); lektor Bente Kristensen; lektor Niels Henning Pedersen; EG-studerende Claus Iskov; EG-studerende Kate Folman; assistent Elna Oberleitner.

Sekretær: Ebbe Trærup Andersen.

1.1.1986 – 31.7.1986:

Dekan, lektor Bente Kristensen (formand); lektor Anne Dueholm (næstformand); lektor Niels Henning Pedersen; lektor Inge Gorm Hansen; assistent Anna Berg von Linde; EG-studerende Claus Iskov; EG-studerende Kate Folman.

Sekretær: Ebbe Trærup Andersen.

2° EDB-udvalget

Kommissorium:

Det er EDB-udvalgets opgave at følge det erhvervsproglige fakultets EDB-aktiviteter inden for forskning, undervisning og administration og på basis heraf orientere, rådgive og fremsætte forslag til fakultetsrådet vedrørende EDB-ressourcernes anvendelse og fordeling på disse aktiviteter.

Sammensætning:

Lektor Finn Sørensen (formand); lektor Bodil Nistrup Madsen; handelsfaglærer Hanne Nielsen; lektor Henning Nølle; lektor Heribert Picht; fuldmægtig Ebbe Trærup Andersen; lektor Theis Riiber; EG-studerende Claus Iskov; kandidatstipendiat Lars Johnsen.

3° Forskningsplanlægningsudvalget

består af Inge Gorm Hansen; Hans-Peder Kromann; Hanne Korzen; Lena Flugler; Lars Fant; Niels Davidsen-Nielsen; Carl Vikner og Bente Kristensen.

4° Licentiatudvalget

Sammensætning:

Niels Davidsen-Nielsen; Lars Johnsen; Hans-Peder Kromann; K.T. Thomsen; Lars Fant; Hanne Puggaard; Henning Nølle; Carl Vikner; Steffen Leo Hansen.

D. Fakultetsstudienævnene

1. Fakultetsstudienævnenes opgaver

Ifølge statuttens §§ 49-54 har fakultetstudienævnene følgende opgaver og beføjelser: Fastlæggelse af indbyrdes kompetence mellem fakultetstudienævnet og de øvrige studienævn; alle spørgsmål om generelle regler for eksamen, karaktergivning, undervisning og studieordninger inden for rammerne af gældende bekendtgørelse om adgangsbetingelser, eksamen m.v. efter indstilling fra de(t) berørte fagstudienævn; afgørelser af ankesager i forbindelse med dispensationer for studie- og eksamensordninger; afgørelser i forbindelse med ankesager ved besættelse af stillinger som undervisningsassistenter.

2. Det erhvervsøkonomiske Fakultetsstudienævn

a. Sammensætning:

1.8.1985-31.12.1985:

Lektor Jens Schou-Christensen (formand); cand.merc.-studerende Berit Döhl (næstformand); lektor Gert Bechlund; lektor Britt-Mari Blegvad; lektor Cai F. Christensen; lektor

Eivind Damsgaard Hansen; lektor Bjarne Astrup Jensen; lektor Hans Kurt Søgaard Kvist; lektor Orla Nielsen; lektor Orla G. Petersen; lektor Ole Wiberg; HD-studerende Kirsten Andersen, cand.merc.aud.-studerende Jørgen Valter Hansen; HA-studerende Michael Christian Hedemann (til 23.10); HD-studerende Hanne Holm; HA-studerende Henrik Sjørring Johansen (fra 23.10); erhvervsøk.dat.-studerende Folke Larsen; HD-studerende Peter Lindberg; sprog-økonomi-studerende Berit Nielsen; HD-studerende Tom Taaning Petersen; erhvervsøk.jur.-studerende Claus Reeh.

Sekretær: Fuldmægtig Thorkild Kristoffersen.

1.1.1986-31.7.1986:

Afdelingsleder Orla Brandt Jensen (formand); cand.merc.-studerende Wilbert van der Meer (næstformand); lektor Cai F. Christensen; lektor Eivind Damsgaard Hansen; lektor Poul-Erik Daugaard Jensen; lektor Hans Kurt Søgaard Kvist; professor Ole Lando; professor Søren Lauesen; lektor Hans Kornø Rasmussen; lektor Bjørn Roepstorff; lektor Jens Aaris Thisted; erhvervsøk.jur.-studerende Henning Andersen; HD-studerende Frank Bill; sprog-økonomi-studerende Anders Hansen (til 16.4); cand.merc.aud.-studerende Jørgen Valter Hansen; HA-studerende Henrik Sjørring Johansen; sprog-økonomi-studerende Bodil Kühn (fra 16.4); erhvervsøk.dat.-studerende Folke Larsen; HD-studerende Lars Rønved Petersen; erhvervsøk.mat.-studerende Pierre Damgaard Rømer; HD-studerende Erik Tvedt.

Sekretær: Fuldmægtig Thorkild Kristoffersen.

b. Udvalg nedsat af Det erhvervsøkonomiske Fakultetsstudienævn

1° Forretningsudvalget

1.8.1985-31.12.1985:

Lektor Jens Schou-Christensen (formand); cand.merc.-studerende Berit Döhl (næstformand); lektor Cai F. Christensen; erhvervsøk.dat.-studerende Folke Larsen.

1.1.1986-31.7.1986:

Afdelingsleder Orla Brandt Jensen (formand); cand.merc.-studerende Wilbert van der Meer (næstformand); lektor Jens Aaris Thisted; HA-studerende Henrik Sjørring Johansen.

Sekretær: Fuldmægtig Thorkild Kristoffersen.

2° HD-revisionsudvalget

Kommissorium:

Revisionsudvalget skal inden for rammerne af gældende regler om det erhvervsøkonomiske diplomstudium udarbejde forslag til studiets fremtidige indhold og form.

Det er dermed udvalgets opgave at stimulere/initiere en udviklingsproces med henblik på en gradvis gennemførelse af påkrævede ændringer vedrørende såvel studiets faglige indhold som studie- og evalueringsformer, således at bekendtgørelsens målbeskrivelse for uddannelsen kan realiseres.

Ved udformning og implementering af studiemæssige ændringer skal udvalget etablere et samarbejde med HD 1. dels studienævnet, HD 1. dels fagledere, HD 2. dels studienævn og provinsafdelingerne.

Til gennemførelse af udviklingsprocessen skal udvalget udarbejde følgende:

1. En rammeplan, der identificerer væsentlige aspekter af studiets fremtidige struktur
2. En specifikation af arbejdsopgaver med konkrete ændringsforslag

3. En tidsplan for forslagenes gennemførelse.
4. Et budget for udvalgets ressourcebehov med forslag til ressourcefremskaffelse.

Udvalget refererer til en baggrundsgruppe med deltagelse fra de berørte kollegiale organer samt fra provinsafdelinger/filialer.

Til gennemførelse af de under punkt 2 nævnte opgaver samarbejder udvalget med ekspertgrupper inden for specielle afgrænsede arbejdsområder.

HD-revisionsudvalget skal løbende holde det erhvervsøkonomiske fakultetsstudienævn og fagstudienævnene underrettet om arbejdets forløb.

Sammensætning:

Lektor Orla G. Petersen; lektor Ole Wiberg; afdelingsleder Orla Brandt Jensen; lektor Tore Kristensen; studerende Lis Holgersen; studerende Kristian Birk Sørensen; studerende Janne Thomsen; studerende John Olsen.

Sekretær: studieadministrator Poul Flindhardt.

Fakultetsstudienævnet vedtog på sit møde den 15.1.1986 at nedlægge udvalget.

3° Interimstudienævn for Erhvervsøkonomi/matematik-studiet

1.9.1985-31.12.1985:

Lektor Søren Heede; lektor Jørgen Kai Olsen; professor Peter Pruzan; lektor Stig Ree; cand.merc.-studerende Karin Andersen (til 7.10.); erhvervsøk.dat.-studerende Lars Egedal (til 7.10.); erhvervsøk.mat.-studerende Poul Hansen (til 7.10.); cand.merc.-studerende Bo Meyer (til 7.10.); erhvervsøk.mat.-studerende Lisbeth Borup (fra 7.10-1.11.); erhvervsøk.mat.-studerende Preben Pliniusen (fra 7.10.); erhvervsøk. mat.-studerende Niels Remtoft (fra 7.10.); erhvervsøk.mat.-studerende Thomas Houghton (fra 1.11.); erhvervsøk.mat.-studerende Jesper Aalholt (fra 1.11.).

Sekretær: Assistent Hanne Bruun.

Pr. 1.1.1986 blev der nedsat et ordinært studienævn.

4° Udvalg vedrørende 5-årig kandidatuddannelse

21.5.1986-31.7.1986:

Kommissorium:

Udvalgets primære opgave er at analysere de langsigtede overordnede, fælles HA/Cand.merc.-problemer, herunder især:

- 1) En kritisk belysning af HA's funktion som kompetencegivende mellemuddannelse til erhvervslivet og til videre studium på Cand.merc.:
  - hvor mange dimittender holder op efter HA, hvor mange læser videre?
  - hvorledes går det HA-dimittenderne (dimittender, der ikke læser videre) i erhvervslivet?
  - skal HA's funktion som kompetencegivende mellemuddannelse til erhvervslivet styrkes? I bekræftende fald med hvilke midler?
  - skal HA's funktion som adgangsgivende uddannelse til videre studium på Cand.merc. styrkes? I bekræftende fald med hvilke midler?
- 2) En belysning af problemer vedrørende adgang fra HA til Cand.merc., herunder DVU's bevillingsmæssige regulering af overgangsfrekvensen.
- 3) En belysning af muligheder for uddannelses- og studiemæssige fordele ved en eventuel samlet 5-årig studietilrettelæggelse for HA og Cand.merc.
  - kan der ved en samlet tilrettelæggelse opnås fordele, som vil kunne bidrage til en høj-

nelse af det samlede uddannelsesnivea? I bekræftende fald, hvilke hovedelementer i studietilrettelæggelsen skal der da fokuseres på?

- hvorledes sikres det, at HA i givet fald fortsat vil være kompetencegivende i erhvervs-livet?

Der ønskes en afrapportering til fakultetsstudienævnet om udvalgets arbejde ultimo 1986 og en endelig rapport medio 1987.

Således vedtaget på fakultetsstudienævnets møde den 21. maj 1986.

Sammensætning:

Lektor Cai F. Christensen; lektor Orla Nielsen; cand.merc.-studerende Anders Faurskov; HA-studerende Henrik Sjørring Johansen; cand.merc.-studerende Kim Vraa.

5° HD-udvalg

21.5.1986-31.7.1986

Kommissorium:

HD-udvalget har til opgave at fungere som støttegruppe for handelshøjskolens repræsentanter i det af Direktoratet ifølge bekendtgørelse nr. 433 af 28.8.1984 § 21 nedsatte kontaktudvalg (HD-fællesudvalget).

Dernæst skal HD-udvalget drøfte og afgive indstilling til fakultetsstudienævnet i enhver sag vedrørende HD-uddannelsesområdet, som bemeldte nævn måtte henvise til forhandling i udvalget.

Endelig kan HD-udvalget drøfte ethvert spørgsmål af hel eller delvis fælles interesse for HD-studierne ved HHK. Sådanne spørgsmål, det være sig om uddannelsens mål, uddannelsesprofilen, uddannelsens indhold og fagsammensætning, forholdet mellem specialerne herunder etablering af nye specialer, eksamensregler, tilførsel og anvendelse af ressourcer, administrative forhold, adgangsbetingelser eller andet, kan rejses i udvalget af et medlem og/eller af et eller flere HD-fagstudienævn.

Sammensætning:

Lektor Cai F. Christensen; lektor E. Damsgaard Hansen; lektor Tage Skjøtt Larsen; lektor Michael Møller; lektor Jens C. Rye Nielsen; lektor Flemming Rasmussen; lektor Harald Vestergaard; HD-studerende Jan Ellebirke; HD-studerende Anne Heiberg Iürgensen; HD-studerende Tine Nissen; HD-studerende Thomas Raun Petersen; HD-studerende Lene Stener.

3. Det erhvervsproglige Fakultetsstudienævn

a. Sammensætning:

1.8.1985-31.12.1985:

Lektor Helge Schwarz (formand); lektor Gunhild Dyrberg; lektor Erna Sølling; lektor Peter Colliander; lektor Erik Otto; studerende Marie Lenstrup; studerende Anne-Louise Molkte; studerende Jane Holm Hansen; studerende Ulla Adler Hansen og studerende Lisbeth Larsen.

1.1.1986-31.7.1986:

Lektor Peter Colliander (formand); lektor Erna Sølling (næstformand); lektor Rita Lenstrup; handelsfaglærer Mona Schiødt-Hansen; ekstern lektor Birte Pass; studerende Jinnie Rodholdt; studerende Helle Janlow; studerende Helle Hansen; studerende Karin Westrup og studerende Lisbeth Larsen.

Studienævnets sekretær: Fuldmægtig Per Boje Jensen.

Pr. 1. januar 1986 er der under det erhvervsproglige fakultetsstudienævn nedsat følgende udvalg:

1° Udvalg vedrørende revision af aftenstudiet

Medlemmer: Lektor Erna Sølling; undervisningsassistent Gitte Baunebjerg Hansen; undervisningsassistent Vibeke Lykke Friis; lektor Dorte Westrup; 4 pladser til studenterrepræsentanter.

2° Bestyrelsen for center for konferencetolkning

Medlemmer: Lektor Inge Baaring; adjunkt Hanne Aarup; lektor Anne Zoëga; studerende Andreas Nissen; studerende Bente Sørensen; studerende Julian Thompson.

3° Det sproglige didaktikudvalg

Medlemmer: Lektor Anne Marie Bülow Møller; lektor Lita Lundquist; afdelingsleder Mogens Wied Jørgensen og studerende Lis Frost. Det er herudover mulighed for at indvælge yderligere 2 studerende.

4° Udvalget for valgfri fag

Medlemmer: Lektor Helle Pals Frandsen; lektor Lita Lundquist; studerende Elisabeth Torill Dia og studerende Ole Madsen. Sekretær Gabriele Wolff-Jacobsen.

5° Styringsgruppe for tilvalgsfaget »Kursus i informationssøgning«

Medlemmer: Forskningsbibliotekar Margrethe Stig Hansen og lektor Anette Villemoes. Der er herudover mulighed for at supplere med yderligere en lærer og 3 studerende.

6° Koordineringsudvalget for faget dansk

Medlemmer: Lektor Finn Messell; lektor Birgitte Friis; afdelingsleder Mogens Wied Jørgensen; afdelingsleder Jørgen Jensen og handelsfaglærer Mona Schjødt-Hansen. Studenterrepræsentanter Kirsten Devantier og Lisbeth Larsen. De studerende har desuden ret til at besætte yderligere 3 pladser.

7° Udvalget vedrørende introkursus

Medlemmer: Lars Johnsen; Hans Henrik Sorgenfrey; Annette Grindsted; Lise Jaspersen; Kate Jensen; Pia W. Kofoed; Mette Andersen; Kate Folman; Dorte Knudsen og Annelise Bagger.

8° Udvalg vedrørende pilotprojekt

Medlemmer: Lektor Rita Lenstrup; lektor Anette Villemoes; lektor Joan Haff Tournay; lektor Peter Harms Larsen; studerende Pia W. Kofoed; studerende Mette Andersen; studerende Kate Folman; studerende Dorthe Knudsen; studerende Anelise Bagger.

9° Revisionsudvalget

Udvalget er nedsat i samarbejde med fakultetsrådet. Dets medlemmer er som følger: Lektor Gunhild Dyrberg; dekan, lektor Inge Gorm Hansen; professor Hans-Peder Kromann; lektor Anette Villemoes, studerende Annette Jørgensen; studerende Lisbeth Larsen; studerende Tove Sørensen. De studerende har adgang til at besætte yderligere en plads i udvalget.

Udvalgets formand er Hans-Peder Kromann og sekretariatsbistanden varetages af fuldmægtig, cand.ling.merc. Dorte Salskov-Iversen, fuldmægtig, cand.ling.merc. Anne Lise Kjær og sekretær Elsebeth Nilsson.

10° Koordineringsudvalget til koordinering af forslagene fra studieordnings-/studievejledningsudvalgene nedsat af fagstudienævnene for engelsk, fransk, spansk og tysk.

Medlemmer: Lektor Jørgen Alsø (engelsk); lektor Lilian Stage (fransk); lektor Anette Villemoes (spansk); lektor Birthe Vesterli (tysk); 4 pladser til studenterrepræsentanter.

Udvalgets sekretær: Fuldmægtig Dorte Salskov-Iversen.

11° Censorindstillingsudvalget

Medlemmer: Censorformanden, professor Ove K. Clausen, og den af denne udpegede censorrepræsentant, translator Birthe Marie Andersen. Udpeget af fakultetsstudienævnet er afdelingsleder Jørgen Jensen og stud.ling.merc. Tove Sørensen.

E. Fagstudienævnene

1. Fagstudienævnenes opgaver

Ifølge statuttens §§ 56-60 har fagstudienævnene bl.a. fået tillagt følgende opgaver og beføjelser:

Tilrettelæggelse af undervisningen og afholdelse af eksaminer; udarbejdelse og ajourføring af studieordninger og studievejledninger; ansættelse af undervisningsassistenter; udtalelser i forbindelse med oprettelse og nedlæggelse af lærerstillinger; udarbejdelse af bevillingsbehov i forbindelse med aktiviteterne henhørende under fagstudienævnene; disponering over personale- og pengebevillinger, som er stillet til rådighed for studienævnene.

2. De erhvervsøkonomiske fagstudienævn

a. HA-studienævnet

Sammensætning:

1.8.85-31.12.85:

Lektor Svend Marker-Larsen (formand); lektor Jørgen Frode Bakka; lektor Hans Kurt Kvist; adjunkt Steen Scheuer; adjunkt Jesper Strandkov; HA-stud. Jørg Gøttler; HA-stud. Ole Steen Jørgensen (indtil 1.10.85); Janne Bollingberg (fra 1.10.85); HA-stud. Johs. Kristensen; HA-stud. Allan Rasmussen; HA-stud. Jeanette Sigsgaard (næstformand).

Sekretær: Greta Andersen og Helle Ingvorsen.

1.1.86-31.7.86:

Adjunkt Steen Scheuer (formand); lektor Jørgen Frode Bakka; lektor Hans Kurt Kvist; adjunkt Carsten Krogholt Hansen; lektor Svend Marker-Larsen; HA-stud. Anders Fauerskov; HA-stud. Johs. Kristensen; HA-stud. Anette Magnusson; HA-stud. Allan Rasmussen (næstformand); HA-stud. Kristina Rudnicke.

Sekretærer: Greta Andersen; Helle Ingvorsen (til 1.4.86) fra 1.4.86 Lone Krabbe og fra 1.5.86 Lizzi Reimann.

b. Cand.merc.-studienævnet

Sammensætning:

1.8.1985-31.12.1985:

Lektor Orla Nielsen (formand); stud.merc. Lene Knudsen (næstformand); stud.merc. Per Hannover; stud.merc. Jesper Bo Hansen; lektor Vagn Thorsgaard Jacobsen; stud.merc. Annie Løkke; adjunkt Jan B. Mouritsen; lektor Mette Mønsted; lektor Henrik Schaumburg-Müller; stud.merc. Henrik Tornblad.

Sekretær: Lis Langen.

1.1.1986-31.7.1986:

Lektor Orla Nielsen (formand); stud.merc. Annie Løkke (næstformand); stud.merc. Birgit Grønbjerg Andreasen; lektor Vagn Thorsgaard Jacobsen; stud.merc. Lene Knudsen; adjunkt Jan Mouritsen (1.6.1986 lektor); lektor Mette Mønsted; stud.merc. Michael Raffnsøe; lektor Henrik Schaumburg-Müller; stud.merc. Janne Bollingberg Sørensen.

Sekretær: Lis Langen.

c. Cand.merc.aud.-studienævnet

Sammensætning:

1.8.1985-31.12.1985:

Lektor Robert Sloth Pedersen (formand); cand.aud.stud. Erik Holst Jørgensen (næstformand); lektor Dennis Clausen; afd.leder Orla Brandt Jensen; cand.aud.stud. Inge Jensen; lektor Svend Høgsberg Kristensen; cand.aud.stud. Peter Lauring; cand.aud.stud. Susanne Nørgaard; lektor Orla G. Petersen; cand.aud.stud. Åge Thomsen.

Sekretær: Kirsten Meiling.

1.1.1986-31.7.1986:

Lektor Robert Sloth Pedersen (formand); cand.aud.stud. Henrik Ølgaard (næstformand); lektor Kjeld Hemmingsen; lektor Christian Knudsen; lektor Svend Høgsberg Kristensen; cand.aud.stud. Peter Lauring; cand.aud.stud. Susanne Nørgaard; cand.aud.stud. Marianne Koue Smith; cand.aud.stud. Thomas Terpager.

Styringsgruppen for revisionsstudiets tværfaglige seminar:

Styringsgruppen, der er et af studienævnet nedsat udvalg har til opgave at godkende indlevere forslag og disses holdplacering.

Sammensætning, (hele beretningsperioden):

Lektor Cai F. Christensen; lektor Dennis Clausen; lektor Hans Viggo Godsk-Pedersen; adjunkt Uffe Foss Hansen; lektor Kjeld Hemmingsen; afd.leder Orla Brandt Jensen; professor Poul Milhøj; kandidatstipendiat Jan Molin; lektor Johannes Mouritsen; forskningsbibliotekar Helge Pedersen; lektor Robert Sloth Pedersen (formand); lektor Flemming Poulfeldt; lektor Henrik Schaumburg-Müller; lektor Elisabeth Thuesen.

d. Studienævnet for erhvervsøkonomi/jura

Sammensætning:

1.8.1985-31.12.1985:

Lektor Orla G. Petersen (formand); Christian Ahlefeldt-Laurvig (næstformand); HJ-stud. Henning Andersen; lektor Britt-Mari Blegvad; lektor Cai F. Christensen; adjunkt Kield-Gustav Erichsen; professor Ole Lando; HJ-stud. Tine Sivebæk Kristensen; HJ-stud. Claus Reeh; HJ-stud. Anne Reinert.

Sekretær: Birte Bodholdt.

1.1.1986-31.7.1986:

Lektor Lars Lund (formand); HJ-stud. Anne Reinert (næstformand); HJ-stud. Jørn Andersen; lektor Britt-Mari Blegvad; lektor Tore Kristensen; HJ-stud. Helle Kristjansson; professor Ole Lando; lektor Orla G. Petersen (lektor Jens Fejø - fungerende suppleant); HJ-stud. Claus Reeh; HJ-stud. Thomas Valentiner.

Sekretær: Birte Bodholdt.

e. Studienævnet for erhvervsøkonomi/datalogi

Sammensætning:

1.8.1985-31.12.1985:

Professor Torben Agersnap (formand); lektor Niels Bjørn-Andersen; lektor Gert Bechlund; ekstern lektor Lise Lyck; øk/dat.-stud. Jan Heje (næstformand); øk/dat.-stud. Niels Henrik Kaae; øk/dat.-stud. Morten Vendelø.

Sekretær: Gerd Løcke.

1.1.1986-31.7.1986:

Professor Torben Agersnap (formand); lektor Niels Bjørn-Andersen; lektor Ove Hedegaard; lektor Søren Lauesen; ekstern lektor Lise Lyck; øk/dat.-stud. Jan Heje (næstformand); øk/dat.-stud. Morten Borup; øk/dat.-stud. Niels Henrik Kaae; øk/dat.-stud. Lene Pries-Olsen.

Sekretær: Gerd Løcke til 1.6.86; Kirsten Hjort fra 1.6.86.

f. Studienævnet for erhvervsøkonomi/matematik

I perioden 1.8.1985-31.12.1985 var dette studienævn endnu interimstudienævn for erhvervsøkonomi/matematik-studiet. Personsammensætningen for denne periode findes angivet under det erhvervsøkonomiske fakultetsstudienævn som udvalg 3°.

Sammensætning:

1.1.1986-31.7.1986:

Lektor Søren Heede (formand); erhvervsøk./matematik-stud. Jesper Aalholt; erhvervsøk./matematik-stud. Niels Remtoft; erhvervsøk./matematik-stud. Preben Hamburg Pliniussen; erhvervsøk./matematik-stud. Thomas Houghton (udgået 12.3.1986); Klaus Bendtsen (fra 12.3.1986); lektor Jørgen Kai Olsen; professor Peter Pruzan; lektor Hans Keiding.

Sekretær: Hanne Bruun.

g. Studienævnet for HD 1. del

Sammensætning:

1.8.1985-31.12.1985:

Lektor Hans Viggo Godsk Pedersen (formand); HD-stud. Lisbeth Jansson (næstformand); professor E. Lykke Jensen; lektor H. Duelund Nielsen; lektor Henrik Juel; fuldmægtig Hans Bjerling; HD-stud. Erling Bækkelund; HD-stud. Niels Rømeling; HD-stud. Thomas Kjæregaard.

Sekretær: Astrid Clausen.

1.1.1986-31.7.1986:

Lektor E. Damsgård Hansen (formand); HD-stud. Claus Bøgh (næstformand); lektor H. Duelund Nielsen; professor E. Lykke Jensen; adjunkt Peter Vesterdorf; lektor Peter Kirke-

gaard-Hansen; HD-stud. Tom Taaning Petersen; HD-stud. Lotte Jørgensen; HD-stud. Lars Rønved Petersen; HD-stud. Lars Vigggaard.
Sekretær: Rosa Cedermark.

h. Studienævnet for HD. 2 del – Afsætningsøkonomi

Sammensætning:

1.8.1985-31.12.1985:

Lektor Michael Pettersson (formand); HD-stud. Mette Parkild (næstformand); lektor Stig Ingebrigtsen; stipendiat Bendt Nygaard Jensen; HD-stud. Kirsten Andersen; HD-stud. Jens Eriksen; HD-stud. John Staugaard Pedersen; HD-stud. Kenneth Douglas Plummer.

Sekretær: Tove Jarler (til 1.10.1985); Ingelise Andersen (fra 15.08.1985); Alice Malcolm (fra 1.11.1985).

Sekretær: Ingelise Andersen.

1.1.1986-31.7.1986:

Lektor Michael Pettersson (formand); HD-stud. Kirsten Andersen (næstformand); lektor Hanne Hartvig Larsen; lektor Stig Ingebrigtsen; stipendiat Bendt Nygaard Jensen; lektor Hans Stubbe Solgaard; HD-stud. Claus Bengtsson; HD-stud. Lisbeth Jansson; HD-stud. Christian Samsø.

Sekretærer: Ingelise Andersen; Alice Malcolm.

i. Studienævnet for HD 2.del – Finansiering

Sammensætning:

1.8.1985-31.12.1985:

Lektor Michael Møller (formand); adjunkt Johan Ankerstjerne; lektor Bjarne Astrup Jensen; studerende Lene Stener; studerende Janne Thyø Thomsen; studerende Peter Lindberg.
Sekretær: Hanne Toft.

1.1.1986-31.7.1986:

Lektor Michael Møller (formand); lektor Johan Ankerstjerne (indtil 31.5); lektor Bjarne Astrup Jensen (fra 1.6); konsulent Troels Jurgensen; studerende Ole Steen Jørgensen; studerende Lene Stener; studerende Janne Thyø Thomsen.

Sekretær: Hanne Toft.

j. Studienævnet for HD 2. del – Organisation

Sammensætning:

1.8.1985-31.12.1985:

Lektor J.C. Ry Nielsen (formand); HD-stud. Henrik Skov (næstformand); lektor Niels Bjørn-Andersen; HD-stud. Annette Brorson; professor Egil Fivelsdal; lektor George Greibe; lektor Lars Nørby Johansen; HD-stud. Lau H.S. Kristensen; HD-stud. Michael Raffnsøe.
Sekretær: Kontorfuldmægtig Grethe Rønn.

1.1.1986-31.7.1986:

Lektor J.C. Ry Nielsen (formand); HD-stud. Anders Witttrup (næstformand); lektor Niels Bjørn-Andersen; professor Egil Fivelsdal (suppleant); lektor George Greibe; HD-stud. Hanne Holm; lektor Lars Nørby Johansen; HD-stud. Karsten Nyblad; HD-stud. Tine Nissen; HD-stud. Michael Raffnsøe; lektor Hardy Roed-Thorsen.

Sekretær: Kontorfuldmægtig Grethe Rønn.

k. Studienævnet for HD 2. del – Regnskabsvæsen

Sammensætning:

1.8.1985-31.12.1985:

Lektor Flemming Rasmussen (formand); lektor Jens Aaris Thisted (næstformand); lektor Erik Hansen; kandidatstipendiat John Christiansen; lektor Peter Neergaard. Ingen valgte studenterrepræsentanter, men følgende observatører for de studerende: HD-stud. Henrik Lazarotti; HD-stud. Thomas Raun Pedersen; HD-stud. Lars Erik Elbæk; HD-stud. Benny Hofmann.

Sekretær: Lisa Borges.

1.1.1986-31.7.1986:

Lektor Flemming Rasmussen (formand); HD-stud. Thomas Raun Pedersen (næstformand); lektor Erik Hansen; lektor Jørgen Meyer; lektor Jens Aaris Thisted; lektor Jørgen Meyer; HD-stud. Henrik Lazarotti; HD-stud. Knud Petersen; HD-stud. Lars Erik Elbæk; HD-stud. Thomas Hofmann-Bang.

Sekretær: Lisa Borges.

l. Studienævnet for HD 2. del – Udenrigshandel

Sammensætning:

1.8.1985-31.12.1985:

Lektor Ole Wiberg (formand); lektor Poul Schultz (næstformand); afdelingsleder Lauge Stetting; lektor Harald Vestergaard; lektor Elisabeth Thuesen; HD-studerende Oluf Carstensen; HD-studerende Jørgen Skou Larsen; HD-studerende Flemming Rickfors.

Sekretær: Jytte Beckert.

1.1.1986-31.7.1986:

Lektor Poul Schultz (formand); HD-studerende Anne Heiberg-Iürgensen (næstformand); afdelingsleder Lauge Stetting; lektor Elisabeth Thuesen; lektor Harald Vestergaard; ekstern lektor Ole Wiberg; HD-studerende Anders Brummerstedt; HD-studerende Henrik Christensen; HD-studerende Dorthe Præstmark Sørensen; HD-studerende Erik Tvedt.

Sekretær: Jytte Beckert.

m. Studienævnet for HD 2. del – Indkøbs- og transportøkonomi (logistik)

Interimsstudienævnet for indkøbs- og transportøkonomi har i perioden fungeret indtil 1.3.1986, da det blev afløst af et egentligt studienævn.

Sammensætning:

Lektor Tage Skjøtt-Larsen (formand); lektor Orla Nielsen; lektor Ole Wiberg; HD-stud. Jan Boman (næstformand); HD-stud. Tine Birkerød; HD-stud. Tom Taaning.

Sekretær: Elpida Spirovska.

1.3.1986-31.7.1986:

Lektor Tage Skjøtt-Larsen (formand); lektor Uffe Jacobsen; lektor Orla Nielsen; HD-stud. Frank Bill; HD-stud. Jan Boman; HD-stud. Jan Ellebirke (næstformand).

Sekretær: Elpida Spirovska.

3. Studienævnet for den erhvervsøkonomiske-erhvervsproglige uddannelse

Sammensætning:

1.8.1985-31.12.1985:

Lektor Bente Kristensen (formand); spræk-stud. Anders Hansen (næstformand); professor Flemming Agersnap; lektor Finn Valentin; adjunkt Charlotte Werther; spræk-stud. Tine Christensen; spræk-stud. Pia Ahrenkilde Hansen; sprækstud. Bodil Kühn.

Sekretær: Hjørdis Schelde.

1.1.1986-31.7.1986:

Afdelingsleder Jørgen Jensen (formand); spræk-stud. Pia Ahrenkilde Hansen (næstformand); professor Flemming Agersnap; lektor Finn Valentin; adjunkt Charlotte Werther; spræk-stud. Eva Zeuthen Bendtsen; spræk-stud. Sten Løck Møller; spræk-stud. Lene Hübertz Hyldig.

Sekretær: Hjørdis Schelde.

Med henblik på sprog/økonomi-uddannelsens udvikling og iværksættelse blev i sin tid etableret en projektgruppe. Projektgruppen har videreført sit arbejde i beretningsperioden. Projektgruppens overordnede opgaver er – til brug for studienævnet – at udarbejde forslag til struktur og indhold i den nye uddannelse.

Projektgruppen fungerer desuden som sekretariat for både studienævn og arbejdsgrupper, hvorved den har det daglige ansvar for den overordnede planlægning af uddannelsen og ikke mindst koordineringen af dens enkelte bestanddele. Det er tanken, at projektgruppen skal opretholdes de første studieår, idet der fortsat er væsentlige udviklings- og planlægningsopgaver. Samtidig skal den også løbende vurdere studiets indhold og struktur, idet det kan forudses, at det vil være nødvendigt at foretage en række ændringer, når man har konkrete erfaringer. Projektgruppen tager således aktivt del i den egentlige fagudvikling samtidig med, at den varetager en række administrative opgaver for studienævnet.

Projektgruppen har i beretningsperioden bestået af 4 personer: Cand.mag. Thomas Werner Hansen; cand.mag. Jan Henrik Køber; stud.mag. Torben Huss og sekretær Hjørdis Schelde.

4. De erhvervsproglige fagstudienævn

a. studienævn for engelsk

Sammensætning:

1.8.1985-31.12.1985:

Lektor Dorrit Faber (formand); lektor Helge Schwarz; undervisningsass. Birgit Møller Hansen; adjunktvikar Kirsten Kirkegaard; stud. Susanne Poulsen; stud. Rie Appelberg (næstformand); stud. Marie Lenstrup; stud. Merete Duschek-Hansen.

Sekretær: Kontorfuldmægtig Jytte Nielsen.

1.1.1986-31.7.1986:

Lektor Rita Lenstrup (formand); lektor Dorrit Faber; adjunktvikar Kirsten Kirkegaard; undervisningsass. Ingrid Stage; stud. Susanne Poulsen (næstformand); stud. Maria Mona Schiøler; stud. Karin Frandsen Rosenbom; stud. Merete Duschek-Hansen (indtil 16.4.1986); stud. Jinnie Rodholt (fra 16.4.1986).

Sekretær: Kontorfuldmægtig Jytte Nielsen.

b. Studienævn for fransk (herunder italiensk og russisk)

Sammensætning:

1.8.1985-31.12.1985:

Lektor Lilian Stage (formand); stud. Merete Bedstrup (næstformand); lektor Gunhild Dyrberg; lektor Anne Dueholm; undervisningsass. Hanne Blaaberg; stud. Anne-Louise Moltke; stud. Kate Folman; stud. Karin Frandsen.

1.1.1986-31.7.1986:

Lektor Lena Munck (formand); stud. Merete Bedstrup (næstformand); lektor Birgitte Friis; lektor Kathrine Sørensen Ravn Jørgensen; ekstern lektor Birte Pass; stud. Helle Janlow; stud. Kirsten Devantier; stud. Bente Jacobsen.

Sekretær: Assistent Gabriele Wolff-Jacobsen.

c. Studienævn for spansk

Sammensætning:

1.8.1985-31.12.1985:

Lektor Erna Sølling (formand); stud. Anette Jørgensen (næstformand); lektor Anette Villemoes; lektor Søren Kaas Andersen; lektor Jørgen Jensen; stud. Nina Dyreborg; stud. Jane Holm Hansen; stud. Annemarie Holm.

1.1.1986-31.7.1986:

Lektor Erna Sølling (formand); stud. Lisbeth Larsen (næstformand); lektor Anette Villemoes; lektor Søren Kaas Andersen; lektor H. Picht; stud. Helle Hansen; stud. Claus Iskov; stud. Tine Bork (til 19.2.1986); stud. Ditte Andersen (fra 11.4.1986).

Sekretær: Assistent Birthe Nielsen.

d. Studienævn for tysk

Sammensætning:

1.8.1985-31.12.1985:

Lektor Peter Colliander (formand); stud. Ole Østergaard (næstformand); lektor Birthe Vesterli; adjunkt Doris Hansen; undervisningsass. Hans Dam; stud. Karin Westrup; stud. Ulla Adler Hansen; stud. Bodil Petersen.

Sekretær: Fuldmægtig Per Boje Jensen.

1.1.1986-31.7.1986:

Lektor Peter Colliander (formand); stud. Ulla Adler Hansen (næstformand); lektor Doris Hansen; lektor Annette Zimmermann; undervisningsass. Hans Dam; stud. Mette Karstens; stud. Karin Westrup; stud. Bodil Petersen.

Sekretær: Assistent Lajla Mark.

e. ER-Studienævnet

ER-studienævnet omfatter de økonomiske, erhvervsretlige og erhvervspraktiske fag.

Sammensætning:

1.8.1985-31.12.1985:

Handelsfaglærer Marie-Louise Westergaard; stud. Anne Birkebæk Jensen (næstformand); lektor Erik Otto; lektor Finn Hagen Jespersen; handelsfaglærer Jette Nørgaard; stud. Lisbeth Larsen; stud. Annette Holm Nielsen; stud. Annelise Brincker.

Sekretær: Assistent Lajla Mark (indtil 1.11.1985); assistent Mette Kragh (fra 1.11.1985).

1.1.1986-31.7.1986:

**Handelsfaglærer Marie-Louise Westergaard; stud. Anne Birkebæk Jensen (næstformand);
lektor Erik Otto; handelsfaglærer Mona Schjødt-Hansen; handelslærer Kate Jensen; stud.
Anette Holm Nielsen; stud. Anne Mette Vestergaard; stud. Heidi Thestrup.
Sekretær: Assistent Mette Kragh.**

III. Andre udvalg

A. Hovedsamarbejdsudvalget

1. Opgaver og sammensætning

Udvalget er oprettet i medfør af Økonomi- og budgetministeriets cirkulære af 16. februar 1972 om samarbejde og samarbejdsudvalg i statens virksomheder og institutioner.

Sammensætning:

A-siden:

Rektor, professor Frode Slipsager (formand); prorektor, lektor Lena Fluger; administrator Kurt Poder; overbibliotekar Michael Cotta-Schönberg; kontorchef Ruth Bek (til 31.5.86), herefter kontorchef Kirsten Buch; kontorchef Tom Niros (fra 1.8.85); fuldmægtig Per Boje Jensen; institutbestyrer Anette Villemoes; institutbestyrer Flemming Poulfelt (til 31.12.85), herefter institutbestyrer Ove Hedegaard.

B-siden:

Overassistent Elsebeth Kjærstrup (næstformand); skolebetjent Hans Knudsen; bibliotekar Karen Bache (1.1.-30.6.86 bibliotekar Ulla Kvist); assistent Hanne Gregersen (til 24.3.86), herefter assistent Tove H. Jensen; fuldmægtig Thorkild Kristoffersen; undervisningsassistent Else Marker-Larsen; adjunkt Peter Kamedula (til februar 1986), herefter lektor Uffe Jacobsen; fuldmægtig Ebbe Trærup Andersen; adjunkt Louise Denver.

Sekretær: Fuldmægtig Merete Trolle.

2. Udvalg nedsat af hovedsamarbejdsudvalget

1° Kursusudvalget

Udvalget udarbejder og forestår interne kurser og formidler kendskabet til eksterne kurser af interesse for højskolens TAP-medarbejdere.

Sammensætning:

Assistent Birte Duelund Jensen (fra 1.1.86) (formand fra 27.2.86); assistent Bent Haugaard; assistent Elisabeth Voss (formand og medlem til oktober 1985), herefter assistent Anne-Marie Petersen, herefter assistent Elsebeth Nielsson; overassistent Winnie Kindler (til 31.12.85); assistent Tine Timm (formand oktober 1985 - 31.12.85), herefter assistent Helle Thomsen, herefter bibliotekar Karen Bache; assistent Marianne Jacobsen; kontorchef Ruth Bek (til 31.5.86), herefter kontorchef Kirsten Buch.

Sekretær: Overassistent Birgit Nyvang Larsen (til marts 1986), herefter assistent Didde Øster.

2° Moderniseringsudvalget

Udvalget er nedsat for at gennemgå det undervisningsministerielle materiale om regeringens moderniseringsplan og afgive indstillinger herom.

Sammensætning:

Administrator Kurt Poder (formand); kontorchef Ruth Bek, derefter kontorchef Kirsten Buch; kontorfuldmægtig Merete Trolle; assistent Fritze Lundstrøm, derefter assistent Anne-lise Klüwer.

Sekretær: fuldmægtig Lotte Olufsen.

3° Teknologiuudvalget

Udvalget er nedsat i henhold til aftale om retningslinier for samarbejde ved indførelse og brug af ny teknologi på HHK. Udvalgets opgaver og beføjelser er beskrevet i nævnte aftale.

Sammensætning:

A-siden:

Administrator Kurt Poder (formand); kontorchef Ruth Bek (til 31.5.1986); kontorchef Kirsten Buch (fra 1.6.1986); overbibliotekar Michael Cotta-Schønberg; lektor Helle Pals Frandsen, institut for engelsk; lektor, cand.art. Hans Peter Jørgensen, institut for tysk; kontorchef Tom Niros; lektor, lic.merc. Flemming Poulfelt, institut for erhvervsøkonomi.

B-siden:

Overassistent Mogens Andersen, matrikelkontoret/sprog; bibliotekar Karen Bache; programmør Torben Boyd, center for datamatik; assistent Lis Kofod Hansen, institut for afsætningsøkonomi; assistent Doris Henriksen, institut for trafik-, turist- og regionaløkonomi; fuldmægtig Thorkild Kristoffersen; assistent Lene Nielsen, sproginstitutternes sekretariat (observatør); fuldmægtig Charlotte Tang-Petersen, centraladministrationens EDB-afdeling (observatør).

Sekretær: Fuldmægtig Per Boje Jensen.

B. Centraladministrationens samarbejdsudvalg

I medfør af cirkulære af 21. november 1979 om samarbejde og samarbejdsudvalg i statens virksomheder og institutioner er der oprettet et lokalsamarbejdsudvalg for centraladministrationen på Handelshøjskolen i København.

Sammensætning:

A-siden:

Administrator Kurt Poder (formand); kontorchef Ruth Bek (til 31.5.85); kontorchef Kirsten Buch fra 1.6.86; fuldmægtig Per Boje Jensen; fuldmægtig Herbert Christy (til 1.12.85); fuldmægtig Inge Klint; fuldmægtig Hanne Feveile.

B-siden:

Fuldmægtig Thorkild Kristoffersen; assistent Hanne Bruun; assistent Hanne Gregersen (næstformand); overassistent Mogens Andersen; skolebetjent Poul-Erik Andersen til 1.12.85; assistent Bent Christiansen; fuldmægtig Charlotte Tang-Petersen.

C. Sikkerhedsorganisationen

I henhold til lov nr. 681 om arbejdsmiljø har Arbejdstilsynet godkendt Handelshøjskolens sikkerhedsorganisation således, at denne består af sikkerhedsgrupper og et sikkerhedsudvalg.

Sikkerhedsudvalg:

Administrator Kurt Poder (formand); studieadministrator Poul Flindthardt; assistent Doris Henrichsen; ingeniør Finn Kempf; overassistent Mogens Andersen.

Sekretær: Fuldmægtig Herbert Christy. Daglig leder af sikkerhedsarbejdet: Vagtmester Freddy Hansen.

Sikkerhedsgrupper:

Gruppe 1: Overassistent Mogens Andersen; ingeniør Finn Kempf; gruppe 2: fuldmægtig Ebbe Trærup Andersen; assistent Lene Nielsen; gruppe 3: betjent Preben Obel; lektor Birthe Vesterli; gruppe 4: lektor Gert Bechlund; edb-operatør William Storm; gruppe 5: lektor Flemming Poulfelt; assistent Bodil Frey Jørgensen; gruppe 6: assistent Annelise Klüwer; lektor Poul Olsen; gruppe 7: studieadministrator Poul Flindhardt; betjent Victor Wassmann; gruppe 8: assistent Claus Erikstrup; repro-leder Georg Sternberg; gruppe 9: assistent Doris Henrichsen; kontorfuldmægtig Marly Arnoldus.

IV. Institutter og centre ved Det erhvervsøkonomiske Fakultet

Handelshøjskolens forskningsvirksomhed drives normalt inden for institutter, som har til formål at drive forskning og meddele undervisning inden for det pågældende fagområde. Et institut ledes af et institutråd, en institutbestyrer og en eventuel institutbestyrelse. Opgaver og beføjelser er beskrevet nærmere i højskolens statut §§ 28-43.

A. Institut for Afsætningsøkonomi

1. Oprettelse og formål

Samtidig med oprettelsen af Diplomstudiet i Salgsorganisation og Reklame i 1930 opstod der behov for et institut, på hvilket undervisningen kunne tilrettelægges og en forskning gennemføres. Det oprettedes i 1931 og blev officielt indviet den 16. februar 1933 under navnet Reklameinstituttet. Det etableredes og blev de første 7 år drevet ved hjælp af donationer fra det reklameinteresserede erhvervsliv. I 1939 blev navnet ændret til Institut for Salgsorganisation og Reklame, i 1967 igen Institut for Afsætningsøkonomi.

Navneændringerne afspejler den udvikling, der har fundet sted med hensyn til instituttets forskning og undervisning. Fra specielt reklame til generel afsætningsøkonomi og markedsføring.

2. Medarbejdere

Professor: Ekon. dr. Flemming Hansen; (orlov fra 1/1 til 30/6-1986).

Lektorer med forskningspligt: Cand.polit. Cai F. Christensen (pr. 1/4-1984 udlånt som kommitteret for dekanen); cand.polit. Hans Engstrøm; lic.merc. Søren Heede; cand.merc. Stig Ingebrigtsen; cand.merc. Leif Kristensen; lic.merc. Tore Kristensen; cand.merc. Hanne Hartvig Larsen; lic.merc. Orla Nielsen; ekon.dr. Jerker Nilsson; cand.merc. Michael Pettersson; cand.oecon. Hans Stubbe Solgaard, Ph.D.

Adjunkt med forskningspligt: Mag.art. Christian Alsted (fra 1/6-1986).

Kandidatstipendiat: Cand.mag.et art. Claus Buhl (til 30/6-1986); Cand.phil. Bendt Nygaard Jensen.

Forskningsstipendiat: Cand.mag.et art. Claus Buhl (fra 1/7-1986).

Eksterne lektorer: Cand.merc. Anders Høiris Andersen (fra 1/6-1986); cand.scient.soc. Ole E. Andersen; cand.polit. Sigurd Bennike; cand.merc. Sverre Riis Christensen; cand.merc. Lars Ive; cand.merc. Martin Lauth Lauridsen, MBA; cand.jur. Erling A. Rasmussen; cand.merc. Katrine Steen; cand.merc. Knud E. Sørensen.

Gæsteprofessor: Dr. R.A. Hamilton (fra 1/1-1986 til 30/4-1986).

Undervisningsassistenter: Cand.merc. Anders Høiris Andersen (til 31/5-1986); cand.oecon. Jørn Reedkmann Andersen; cand.merc. Lorenz Andersen; cand.merc. Søren Andersen; Ole Brink-Olsen, HD; cand.merc. Finn Gilling Christensen; Preben Christensen, HD; cand.silv. Svend C. Johnsen Christensen, HD; cand.merc. Finn Birger Christiansen; cand.polit. Olavur Christiansen; cand.merc. Claus Clausen, cand.phil. Flemming Cumberland; cand.scient. Jan Egeberg; cand.merc. Ole Graubæk; cand.merc. Erik Jacques Hansen; cand.merc. Hans Peter Hansen; cand.merc. Mikael Hansen; cand.psych. Torben Hanson; cand.merc. Bent Friborg Henningsen, cand.merc. Peter M.I. Ibsen; cand.merc. Jens Rom Jensen; cand.merc. Annemarie Jepsen; ingeniør Steffen Birger Jørgensen; cand.merc. Leif Karlsen; Hans Ole Knudsen, MBA; cand.jur. Asbjørn Kolpen; Mikael Laage-Petersen, HD; cand.polit. Bent Lillelund; cand.merc. Kjeld Lucas; cand.merc. Thorbjørn Meyer; cand.merc. John Borre Nielsen; cand.merc. Preben Krogh Nielsen; Simon Ortmann Nielsen, HD; Lars Rimmer Pedersen, HA; cand.merc. Åsa Karin Margareta Persson; cand.merc. Arne Petersen; cand.merc. Jan Holzmann Rasmussen; cand.merc. Hans Peter Riggelsen; cand.merc. Jette Scheby; Jørgen Sloth, HD; cand.merc. Peter Theilgaard; cand.merc. Anders Ussing; cand.merc. Claus Østergaard; cand.merc. Lars Bo Sørensen.

Sekretærer: Ingelise Andersen (fra 15/8-1985); Lis Kofod Hansen; Tove Jarler (til 31/10-1985); Birthe Jenkins; Bodil Frey Jørgensen; Lise Nielsen (til 1/9-1985); Alice Malcolm (fra 1/11-1985).

EFG-praktikant: Pernille Hede (fra 1/9-1985 til 30/4-1986).

Ansæt i henhold til lov 277: Solveig Søborg (15/8-1985 til 15/4-1986).

Projektmedarbejdere: Cand.polit. Flemming Bjerke; cand.merc. Allan Hansen; stud.mag. Henning B. Hansen; cand.merc. Pia Bak Henriksen.

3. Instituttets ledelse

Institutbestyrer: Lektor, cand.polit. Hans Engstrøm (til 30/6-1986); professor, ekon. dr. Flemming Hansen (fra 1/7-1986).

Formand for institutrådet: Lektor, cand.polit. Hans Engstrøm (til 30/6-1986); professor, ekon.dr. Flemming Hansen (fra 1/7-1986).

Næstformand for institutrådet: Sekretær Birthe Jenkins.

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte lærere blandt ovennævnte medarbejdere samt af:

Eksterne lektorer: Cand.merc. Martin Lauth Lauridsen, MBA, og cand.scient.soc. Ole E. Andersen.

TAP-medarbejdere: De ovenfor nævnte sekretærer.

Studerende: Til 31/12-1985: Lotte Holm-Nielsen; Henrik Siemsen; Kenneth Douglas Plummer. Fra 1/1-1986: Jens Baun, Jesper Mikkelsen; Kirstina Rudnicki.

4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed

Ole E. Andersen:

- »Undersøgelse om forsikringsmisbrug« - rapport om AIM undersøgelse for SKAFOR, november 1985.

- »Ofre for vold og overfald i Danmark 1971-1984«, Justitsministeriets kriminalpolitiske forskningsgruppe – forskningsrapport, december 1985.
- »Forbruger 85 – holdninger og handlinger« – arbejdsrapport, nr. 3, Planstyrelsen 1986.
- »Troværdighedsanalysen« til fjernsynets »før deadline« – Dansk Presse, nr. 4, april 1986.
- »Forbruger 86 ser på pengeinstitutter, forsikringselskaber og benzinselskaber« – Berlingske TEMA, nr. 1, Detailhandel, maj 1986.
- »Risikoen for vold og overfald firedoblet i perioden 1971-1984« – Dansk politi, nr. 10, juni 1986.
- »Befolkningen har stort set ikke tillid til journalister« – Dansk Presse, nr. 6, juli 1986.

Christian Alsted arbejder sammen med Claus Buhl, Flemming Bjerke, Hans Engstrøm, Søren Heede og Bendt Nygaard Jensen i forskningsgruppen for kommunikation.

Christian Alsted arbejder sammen med Claus Buhl og Søren Heede i Samarbejdsudvalget for TV-forskning, hvori også sidder repræsentanter for Institut for Film/Københavns Universitet og FDB/Brugsen. Projektet arbejder med udformningen og receptionen af konkrete reklamefilm.

Sigurd Bennike har udarbejdet forslag til kodici for følgende områder: Fagblades læserundersøgelser, distributionsundersøgelser for distriktsblade og sammenligninger mellem mediagrupper.

Med udgangen af 1985 afsluttedes dataindsamlingen til Sigurd Bennikes forskningsprojekt om læseradfærd for danske hverdagsaviser.

Sigurd Bennike:

- »Database som massemedium« sammen med Niels Barfod og Jørgen Bjerregaard. Teknisk Forlag a/s. København 1985. 127 sider.
- »Fusion – hvad er det?«. Markedsføring, oktober 1985.
- »Analyse af æterbårne media er i rivende udvikling«. Markedsføring, oktober 1985.
- »Aviserne er mindre sensationelle«. Dansk Presse, november 1985.
- »Aviserne er i en hård konkurrence«. Dansk Presse, november 1985.
- »Læsertallene er faldende men ikke entydigt mønster«. Dansk Presse, marts 1986.

Flemming Bjerke arbejder sammen med Christian Alsted, Claus Buhl, Hans Engstrøm, Søren Heede og Bendt Nygaard Jensen i forskningsgruppen for kommunikation.

Flemming Bjerke arbejder på et paper om købsaftalen.

Flemming Bjerke er ved at færdiggøre et arbejdspapir om »Markedets relationer på prisforskelle«.

Flemming Bjerke:

- »En Teori om Prisbevidsthed«, stencilat, udgives oktober 1986.

Claus Buhl arbejder i et forskningsrådsstipendium med receptions- og effektanalyse af den trykte kommercielle kommunikation. En introduktion til forskningsfeltet er udgivet som working paper, »Annoncens Appelstruktur«.

Claus Buhl arbejder sammen med Christian Alsted, Flemming Bjerke, Hans Engstrøm, Søren Heede og Bendt Nygaard Jensen i forskningsgruppen for kommunikation.

Claus Buhl arbejder sammen med Christian Alsted og Søren Heede i Samarbejdsudvalget for TV-forskning, hvori også sidder repræsentanter for Institut for Film/Københavns Universitet og FDB/Brugsen. Projektet arbejder med udformningen og receptionen af konkrete reklamefilm.

Claus Buhl:

- »Den uudslukkelige utopi«, Modspil, 28/1985.
- »På vej mod teoretisk-empirisk modtagerforskning«, notat fra Institut for Afsætningsøkonomi, november 1985.
- »Musik i reklamer«, Orientering, 1/1986.
- »Reklamefilmens musik«, Markedsføring, 6/1986.

Cai F. Christensen har sammen med lektor, mag.art. Ulf Kjær-Hansen og stud.mag. Henning B. Hansen gennemført en analyse af dansk erhvervslivs reklameomkostninger i 1983. Foreløbige resultater fra undersøgelsen, der finansieres af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd, er offentliggjort i »Civiløkonomen«, august 1985. I beretningsperioden er analysen detailbehandlet og færdiggjort ved bl.a. en specialundersøgelse til belysning af den private distribution af reklametryksager, hvilket viste sig at være påkrævet som følge af netop denne distributionsforms ekspansion siden 1978. De endelige detailresultater vil blive bragt i bogform i slutningen af 1986.

Cai F. Christensen har afsluttet sin opgørelse af de danske afsætningsomkostninger i perioden 1973-78 og 83. Resultaterne bringes i instituttets research-paper.

Cai F. Christensen arbejder fortsat med virksomhedens relationer til det omgivende samfund.

Hans Engstrøm og Hanne Hartvig Larsen har færdiggjort bogen: »Husholdningernes butikvalg - indkøbsadfærd for dagligvarer«. Bogen er under trykning.

Hans Engstrøm arbejder sammen med Christian Alsted, Claus Buhl, Flemming Bjerke, Søren Heede og Bendt Nygaard Jensen i forskningsgruppen for kommunikation.

Flemming Hansen har medvirket i et projekt sammen med socialforskningsinstituttet m.fl. om tidsanvendelsesmålinger af de løbende tidsanvendelsesundersøgelser med henblik på måling af effekten af TV-reklamer.

Flemming Hansen arbejder sammen med lic.merc. Lars Grønholdt på et projekt om effekten af TV-reklame belyst gennem virkningerne af annoncering i vesttysk TV for afsætningen af dagligvarer i Danmark. Projektet gennemføres med støtte fra Thomas B. Thriges Fond, Direktør Ib Henriksens Fond, Otto Mønstedts Fond, Dansk Annoncørforening, Danske Reklamebureauers Brancheforening samt Handelshøjskolen i København.

Flemming Hansen arbejder på en lærebog i forbrugeradfærd.

Flemming Hansen:

- »Brand Loyalty Patterns in Different Product Areas, Its Variability, and Its Relationship with Degree of Penetration and Other Factors«, (med Hugo Tranberg) i ESOMAR Proceedings, Wiesbaden, september 1985.
- »Attitudes to Consumer Policy Issues in Denmark 1976-1984« (med Folke Ölander) 1985.
- »Studier af TV-reklame« (eds.): Bendt Nygaard Jensen og Flemming Hansen, Civiløkonomernes Forlag A/S, 1986.

Søren Heede arbejder sammen med Vagn Thorsgaard Jacobsen, Institut for Regnskabsvæsen og Økonomistyring og Knud Eckersberg, Københavns Universitet om et EDB-baseret beslutningsstøttesystem for marketingchefer. Delrapport vil blive forelagt på et ESOMAR seminar i Luxembourg, februar 1987.

Søren Heede har påbegyndt et projekt om beslutningsteori og prognoser sammen med Vagn Thorsgaard Jacobsen, Institut for Regnskabsvæsen og Økonomistyring.

Søren Heede har påbegyndt et grundforskningsprojekt sammen med Claus Buhl om markeds kommunikation. Projektet er finansieret af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd.

Søren Heede arbejder sammen med Christian Alsted, Claus Buhl, Flemming Bjerke, Hans Engstrøm og Bendt Nygaard Jensen i forskningsgruppen for kommunikation.

Søren Heede arbejder sammen med Christian Alsted og Claus Buhl i Samarbejdsudvalget for TV-forskning, hvori også sidder repræsentanter for Institut for Film/Københavns Universitet og FDB/Brugsen. Projektet arbejder med udformningen og receptionen af konkrete reklamefilm.

Søren Heede:

- »Magazines during Recession, ESOMAR, Madrid, november 1985.

Stig Ingebrigtsen arbejder med erkendelsesteoretiske problemer i relation til afsætningsøkonomiske problemstillinger.

Stig Ingebrigtsen deltager sammen med repræsentanter for bl.a. Institut for Informatik og Økonomistyring, Institut for Organisation og Arbejdssociologi, Institut for Finansiering samt Økonomisk Institut, Københavns Universitet, i et projekt om offentlig ledelse.

Stig Ingebrigtsen sammen med Michael Pettersson:

- »Om teorier i erhvervsøkonomien«. Erhvervsøkonomisk Tidsskrift, nr. 3, 1985.

Bendt Nygaard Jensen arbejder med en afhandling om audiovisuel kommunikation specielt med henblik på analyse af TV-reklamer.

Bendt Nygaard Jensen arbejder sammen med Hanne Hartvig Larsen på en undersøgelse af effekten af Danidas oplysningsbevilling.

Bendt Nygaard Jensen arbejder sammen med Christian Alsted, Claus Buhl, Flemming Bjerke, Hans Engstrøm og Søren Heede i forskningsgruppen for kommunikation.

Bendt Nygaard Jensen:

- »Studier af TV-reklame« (eds.), sammen med Flemming Hansen; Civiløkonomernes Forlag A/S, 1986.

- »Projekt over reklame og fjernsyn i Danmark« og »TV-reklamen - udbud og indhold« i »Studier i TV-reklame«, Civiløkonomernes Forlag A/S, juni 1986.

- »VM-fodbold i TV ændrer livsrytmen og skaber konflikter« i Politiken, 4. juni 1986.

Leif Kristensen har i sit fortsatte arbejde med strategisk planlægning i detailhandelen udarbejdet en konkurrence teori, der bygger på forskellige målstokke for konkurrentafstand, og som sammenfører de afsætningsøkonomiske varebegreber og hans model for konsumentadfærd med handlingsparametrene. Videre har han arbejdet med de særlige problemer, der knytter sig til omkostningsforbrug og kapacitetstræk, når sortimentet varieres. Projektet afsluttes med principper for konstruktion af butikskoncepter.

Tore Kristensen arbejder videre med forskning i produktudvikling og har skrevet »Ingen Produktudvikling uden Marketingfolk«, Civiløkonomen, nr. 2, februar 1986.

Tore Kristensen arbejder med nyere evolutionære og institutionalistiske økonomiske teorier og har i denne forbindelse skrevet »Hvordan anvendes institutionel teori?«, Samfundsøkonomen, nr. 4, 1986.

Tore Kristensen har sammen med Hanne Hartvig Larsen og Gorm Gabrielsen, Institut for Anvendt Statistik, gennemført en undersøgelse for Vejdirektoratet omkring effekter for detailhandelen af cykelstietableringer gennem bykerner. Arbejdet omfatter dels en generel mo-

deludvikling, dels en konkret analyse af et projekt i Herning. Arbejdet sker i øvrigt i samarbejde med Danmarks tekniske Højskole, der varetager andre delprojekter i forbindelse med undersøgelsen. Resultaterne offentliggøres samlet.

Tore Kristensen er sammen med Hanne Hartvig Larsen for Vejdirektoratet/Vejdatalaboratoriet i gang med en undersøgelse af virkningerne af miljøprioriteret gennemfart for den berørte detailhandel. Analysen omfatter bl.a. en kortlægning af husstandenes indkøbsvaner i Vinderup Kommune. Resultaterne forventes offentliggjort sidst på året i sammenhæng med de øvrige analyser, som Vejdatalaboratoriet har igangsat.

Tore Kristensen arbejder sammen med Christian Knudsen, Center for Uddannelsesforskning og Kirsten Bregn, Roskilde Universitetscenter, på en teoretisk og empirisk undersøgelse af produktudvikling i jernindustrien. Projektet tager sigte på at udvikle modeller på virksomheds- og brancheniveau samt analysere »strategiske regimer« som et middel i internationaliseringen af forskning og produktudvikling.

Hanne Hartvig Larsen har sammen med Tore Kristensen og Gorm Gabrielsen, Institut for Anvendt Statistik, gennemført en undersøgelse for Vejdirektoratet omkring effekter for detailhandelen af cykelstietableringer gennem bykerner. Arbejdet omfatter dels en generel modeludvikling, dels en konkret analyse af et projekt i Herning. Arbejdet sker i øvrigt i samarbejde med Danmarks tekniske Højskole, der varetager andre delprojekter i forbindelse med undersøgelsen. Resultaterne offentliggøres samlet.

Hanne Hartvig Larsen er sammen med Tore Kristensen for Vejdirektoratet/Vejdatalaboratoriet i gang med en undersøgelse af virkningerne af miljøprioriteret gennemfart for den berørte detailhandel. Analysen omfatter bl.a. en kortlægning af husstandenes indkøbsvaner i Vinderup Kommune. Resultaterne forventes offentliggjort sidst på året i sammenhæng med de øvrige analyser, som Vejdatalaboratoriet har igangsat.

Hanne Hartvig Larsen har sammen med Vagn Thorsgaard Jacobsen, Institut for Regnskabsvæsen og Økonomistyring, videreudviklet et af Synergistic MBS i samarbejde med forskere fra University of Southern California, Los Angeles, udarbejdet budgetsimuleringsprogram til brug for mindre og mellemstore virksomheder som beslutningsstøttesystem. Videreudviklingen har dels omfattet en tilpasning til danske erhvervs- og skatteforhold (moms m.v.), dels oversættelse af hele systemet til dansk. Til systemet er endvidere udarbejdet tre undervisningsdisketter med tilhørende skriftligt undervisningsmateriale og kasettebånd specielt til brug for selvuddannelse i økonomistyring.

Hanne Hartvig Larsen arbejder på en effektmålingsundersøgelse af Danidas oplysningsbevilling, der tager sigte på at afdække spredningseffekter af forskellige oplysningsaktiviteter såsom arrangementer, publikationer, tidsskrifter m.v. Bendt Nygaard Jensen har medvirket med indholdsanalyser af en del af oplysningsaktiviteterne. Resultaterne af analysen publiceres november 1986.

Hanne Hartvig Larsen har sammen med direktør Erik Stockmann, Dansk Butiksregister, udarbejdet en ny prognose for dagligvarehandelen. Prognosen er publiceret i oktober 1986.

Hanne Hartvig Larsen og Hans Engstrøm har færdiggjort bogen: »Husholdningernes butikvalg - indkøbsadfærd for dagligvarer«. Bogen er under trykning.

Hanne Hartvig Larsen:

- »Viden om forbrugernes indkøbsadfærd«. Planstyrelsens arbejdsrapport nr. 3: Forbrugerne i dagligvarehandelen, Kbh. 1986.
- »Konsekvenser for den danske detailhandelsstruktur af den teknologiske udvikling«. Fondet for Markeds- og Distribusjonsforskning's rapport: Datateknologi og telekommunikation i moderne varehandel - Konsekvenser, Oslo, oktober 1985.

- har endvidere haft forskellige artikler om markedsføring, detailhandel, økonomisk styring m.v. i Merkonomen, Radiobranchen m.fl.

Martin Lauth Lauritsen:

- »Andelssamarbejdet til debat«. Andelsudvalgets debatoplæg, Andelsbladet, november 1986.
- »Behov for mere viden om sportssponsoring«. Orientering, nr. 2, 1986.

Orla Nielsen:

- »Organisationers købsadfærd i grundtræk«. Samfundslitteratur, august 1985.
- Orla Nielsen har redigeret en bog om sportssponsoring, som udkommer hos FDC's Forlag, september 1986.

Jerker Nilsson har afsluttet et mindre projekt, hvis formål er at kortlægge eventuelle specifikke kendetegn ved forskning vedr. kooperative virksomheder. En rapport med titlen »Kooperationsforskning« vil blive udgivet af Kooperativa Institutet, Stockholm, foråret 1987.

Jerker Nilsson har sammen med lektor, cand.polit. Viggo Høst, Århus Universitet, afsluttet projektet vedrørende beslutningskriterier ved handelens sortimentsvalg. En bog med titlen »Reseller Assortment Decision Criteria« vil udkomme fra Århus Universitetsforlag i foråret 1987, eventuelt i samarbejde med et større amerikansk forlag.

Jerker Nilsson og Hans Stubbe Solgaard samarbejder om et projekt, som sigter på at kortlægge forandringsmønstre blandt forbrugernes grundlæggende værdier og holdninger og at udlede konsekvenserne af disse forandringer for afsætningsarbejdet.

Jerker Nilsson:

- »Consumer Cooperatives as Consumer Welfare Organizations«, Journal of Consumer Policy 8, 1985.
- »Andelssektorens udvikling«, artikel i »Udviklingsveje for kooperativer«, årsskrift 1986 for Foreningen for Studier i Andelsbevægelse og Kooperation.
- »Den kooperativa verksamhetsformen«, Studentlitteratur, Lund 1986.

Michael Pettersson arbejder med erkendelsesteoretiske problemer i relation til afsætningsøkonomiske problemstillinger.

Michael Pettersson sammen med Stig Ingebrigtsen:

- »Om teorier i erhvervsøkonomien«. Erhvervsøkonomisk Tidsskrift, nr. 3, 1985.

Hans Stubbe Solgaard arbejder med modeller til analyse af forbrugerpaneldata, herunder specielt analyse af »Variety Seeking Behavior«.

Hans Stubbe Solgaard arbejder endvidere med aggregering af conjoint analyse data samt analyse af systematiske fejl i survey data.

Instituttets Working Paper serie. (redaktører: Birthe Jenkins og Hans Engstrøm).

1986:1 Flemming Bjerke:

»En generel teori om substitution«.

1986:2 Claus Buhl

»Annoncens Appelstruktur«.

Instituttets Research Paper serie: (Redaktører: Birthe Jenkins og Hans Engstrøm)

1985:2 Flemming Hansen og Hugo Tranberg:

»Brand Loyalty Patterns in Different Product Areas, Its Variability, and Its Relationship With Degree of Penetration and Other Factors«.

- 1985:3 Flemming Hansen & Lars Grønholdt:
 »Effekten af TV-reklame belyst gennem virkningerne af annoncerne i vesttysk TV for afsætning af dagligvarer i Danmark«.
- 1985:4 Flemming Hansen og Folke Ölander:
 »Attitudes to Consumer Policy Issues in Denmark, 1976-1984«
- 1986:1 Flemming Hansen: »Markedsføring af TV-reklamer i Danmark«.

5. Faglig virksomhed iøvrigt

Ole E. Andersen:

- har holdt foredrag om »Forbruger 85 - holdninger og handlinger« på en konference om forbrugerne i dagligvarehandelen, arrangeret af Planstyrelsen, 10.-11. oktober 1985.
- har holdt foredrag i Dansk Industrimedicensk selskab om »Brug og misbrug af spørgeskemaer i arbejdsmiljøundersøgelser«, november 1985.
- har holdt foredrag i Dansk Statistisk Forening om »Arbejdsmiljøundersøgelse 1982-1983«, november 1985.
- har deltaget i ESOMAR's seminar »Quality in Publishing« i Madrid, 27.-29. november 1985.
- har holdt foredrag om »Praktiske redskaber i produktudvikling« på den Journalistiske efteruddannelse. Århus, december 1985 og april 1986.
- har været seminarleder på et AIM-seminar om »Det offentlige og kunderne«, 20. januar 1986.
- har holdt foredrag om »Målgrupper - redskabet til mere effektiv kommunikation« på seminar om Statens informationsopgaver og medierne (Dansk Magasinpresses Udgiverforening), 28. februar 1986.
- har deltaget i ESOMAR's seminar »New Developments in Media Research«, Helsingfors, 9.-12. april 1986.

Sigurd Bennike:

- har deltaget i »7. Nordiske konference for massekommunikationsforskning«, 18.-21. august 1985, Fuglsøcentret, Knebel.
- har deltaget i årsmøde i Arbeitsgemeinschaft Media-Analyse e.V., Vest-Berlin, 13. september 1985.
- har deltaget i »Markedsføring i informationssamfundet«, arrangeret af Testologen, 17. september 1985, Stockholm.
- har været medlem af programkomiteen for og deltaget i »Salzburg 3 - worldwide readership research symposium 1985«. Salzburg, 6.-11. oktober 1985.
- har deltaget i ESOMAR-seminar »Kvalitet inden for udgivervirksomhed: Nye strategier for 1990«. Madrid, 27.-29. november 1985.
- har deltaget i EF-konference »Sociale eksperimenter med den nye informationsteknologi«. Odense, 13.-15. januar 1986.
- har deltaget i UNESCO-høring »Analysering af den nye informationstekniks betydning«. Gøteborg, 27.-30. januar 1986.
- har deltaget i ESOMAR-seminar »Ny udvikling inden for mediaanalyser«. Helsingfors, 9.-12. april 1986.
- har deltaget i ISS-konference »Videotex er kommet for at blive, men hvordan bliver videotex«. København, 21. maj 1986

- har som præsident ledet EMRO's årsmøde 1986. Torgiano (Italien), 17.-21. juni 1986.

Claus Buhl:

- har i foråret deltaget i instituttets samarbejdsgruppe omkring SPRØK.
- har deltaget i The First International Conference on Marketing and Semiotics på Northwestern University, Chicago, USA, 10.-12. juli 1986.
- er contributing editor for Marketing Signs.
- er medlem af Sammenslutningen af Medieforskere i Danmark.

Cai F. Christensen:

- har deltaget i fakultetets »perspektiv-konference« på Kollekolle, 6.-7. november 1985.
- har deltaget i Afsætningsøkonomisk Klubs seminar i Brøndbyhallen, 17. marts 1986.
- er medlem af det i HD-bekendtgørelsen omhandlede kontaktudvalg for HD-uddannelsesinstitutionerne.
- er medlem af det under det erhvervsøkonomiske fakultetsstudienævn nedsatte HD-udvalg.
- er medlem af det af instituttet nedsatte udvalg vedr. et nyt fagudbud på cand.merc.-studiet.

Hans Engstrøm:

- er medlem af eksamensopgavekommissionen vedrørende samfundsfag og økonomistyring på husholdningsseminarierne m.v.
- er censor ved husholdningsseminarierne m.v.
- er censor ved Odense Universitet.
- er censor ved Aalborg Universitetscenter.
- er censor ved Handelshøjskole Syd.
- er medlem af arbejdsgruppe for erhvervsøkonomi og kommunikationsteori ved SPRØK-studiet 6 (til 1.4.1986).
- er medlem af Danmarks Jurist- og Økonomforbunds hovedbestyrelse (fra 1.4.1986).
- er medlem af bestyrelsen for overenskomstforeningen i Danmarks Jurist- og Økonomforbund (fra 1.1.1986)
- er formand for det rådgivende sektorudvalg for undervisning og forskning i Danmarks Jurist- og Økonomforbund.
- er medlem af AC's rådgivende udvalg for undervisning og forskning (fra 1.4.1986).

Flemming Hansen:

- har holdt et foredrag om »Brand Patterns in Different Product Areas, Its Variability, and Its Relationship with Degree of Penetration and Other Factors«, på ESOMAR's årlige kongres i Wiesbaden, 1.-6. september 1985.
- har den 18. november 1985 holdt et foredrag om Corporate Image i Børssalen arrangeret af Dagbladet Børsen.
- har siden 1982 været medlem af ESOMAR's Council (European Society for Opinion and Marketing Research). Har i denne forbindelse deltaget i Council-møder i september, oktober, november og februar måned. Flemming Hansen har været Treasurer siden 1984.
- er censor ved Odense Universitet.
- er censor ved Handelshøjskolen i Århus.
- er medlem af Priskomiteen for uddeling af Distriktsbladenes Sammenslutnings Årlige Pris.
- er reviewer for Journal of Business Research, Journal of Academy of Marketing Science, Journal of Economic Psychology, og European Journal of Marketing.
- er medlem af the Editorial Board of Journal of Consumer Research og reviewer for samme.

- er medlem af bestyrelsen i Dansk Erhvervslivs Pris for Afsætningsøkonomisk Forskning.
- er national representative for the Association for Consumer Research.
- har haft undervisningsfrihed fra 1.1.-30.6.1986, hvor han har opholdt sig på university of California, USA.

Søren Heede

- er censor ved Københavns Universitet.
- er censor ved Handelshøjskolen i Århus.
- er censor ved Handelshøjskole Syd.
- er censor ved Roskilde Universitetscenter.
- er medlem af det af instituttet nedsatte udvalg vedr. et nyt fagudbud på cand.merc.-studiet.
- er nationalcoordinator for EMAC.
- er medredaktør af International Journal of Research in Marketing.
- er medlem af bestyrelsen af Jurist- og Økonomforbundet.
- er medlem for bestyrelsen for DTO (Danmark Tekniske Oplysningstjeneste).
- har været gæsteforelæser ved universitetet i Lodz, marts 1986.
- har den 23. august 1985 holdt et foredrag for Frederikssunds Handelsstandsforening om markedsføring af Frederikssund.
- har den 12. september 1985 holdt et foredrag for Afsætningsøkonomisk Klub om »Marketingchefen og PC'eren«.
- har den 20. september 1985 holdt et foredrag om markedsføring af nye produkter for Slagteriernes Forskningsinstitut.
- har den 1. oktober 1985 holdt et foredrag for DIEU om generel markedsføring.
- har den 7. oktober 1985 været ordstyrer og foredragsholder på en konference om corporate concept, arrangeret af Markedsføringsforbundet.
- har i oktober 1985 været foredragsholder på en international konference for Coloplast.
- har den 18. november 1985 holdt en foredrag om produktudvikling og markedsføring på Danmarks tekniske Højskole.
- har den 27.-29. november 1985 deltaget i ESOMAR's konference i Madrid med et indlæg om »Magazines during Recession«.
- har den 5. december 1985 været ordstyrer på en konference om reklame-TV, arrangeret af Grafiske Organisationer.
- har desuden holdt en række foredrag foråret 1986 for Entreprenørforeningen m.fl.

Bendt Nygaard Jensen:

- har deltaget i VII. Nordiske Konference om Massekommunikationsforskning, Fuglsø, 18.-21. september 1985, i arbejdsgruppen »Visuel Kommunikation«. Præsenteret paper og har været opponert.
- har deltaget i Handelshøjskolens licentiatkursus om »Habermas og kritisk teori«, efterår 1985.
- har deltaget ved filmbureauernes præsentation af nye reklamefilm i danske biografer, 23. januar 1986.
- har deltaget i Ammanuensisrådsseminar på Handelshøjskolen, 24. januar 1986.
- har deltaget i ESOMAR seminar om »Qualitative Methods of Research«, Amsterdam 5.-7. februar 1986.
- har deltaget i kurset: Billedmediernes anvendelse i undervisning og kommunikation arrangeret af Det økonomiske Didaktikudvalg, Handelshøjskolen i København, april-maj 1986.

- har deltaget i Reklameklubbens arrangement: Jacques Séguéla om den emotionelle og underholdende stil i fransk reklame, Industriens Hus, 6. maj 1986.
- har deltaget i Licentiatudvalgets LIC-DAG, Handelshøjskolen i København, 30. maj 1986.

Tore Kristensen:

- er projektkoordinator for et efteruddannelsesprojekt om industriel produktudvikling og er medlem af en baggrundgruppe for et efteruddannelsesprojekt om de økonomiske og juridiske problemer i markedsføringen, begge finansieret af regeringens bevilling til efteruddannelse m.v.
- er medlem af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråds kontaktudvalg for forskeruddannelse.

Hanne Hartvig Larsen:

- har deltaget i 9. Nordiske Varehandelskonference, Oslo, 28.-30. august 1985 med et indlæg om: »Detailhandelen og teknologisk udvikling«.
- har deltaget i Planstyrelsens konference, 10.-11. oktober 1985, om forbrugerne i dagligvarehandelen med et indlæg om »Forbrugernes indkøbsadfærd«.
- har deltaget i en Direct Marketing konference, Kbh. 31. oktober. 1. november 1985.
- har deltaget i Amtskommunernes og Kommunernes Forskningsråds konference den 4. december 1985 om lukkeloven med et indlæg om: »Strukturimplikationer af lukkelovsændringer«.
- har indtil 30. september 1985 været medlem af bestyrelsen for Afsætningsøkonomisk Klub.
- er censor ved Aalborg Universitetscenter.
- er censor ved Husholdningsseminarierne.
- er medlem af redaktionskomiteen for DJØF's tidsskrift: Samfundsøkonomen.
- er medlem af en referencegruppe for Forbrugerrådets projekt om dagligvarehandelen og de ressourcetsvage forbrugere.
- har deltaget i arbejdsgruppe omkring: Analyse af fremtidens butiksuddannelser nedsat af Uddannelsesnævnet for handels- og kontorområdet.
- har holdt to gæsteforelæsnings på kursus arrangeret af Specialkursus i Husholdning ved Århus Universitet.
- har holdt en række indlæg på branchekonferencer: DEG, DLF, elbranchen, VVS-branchen, radiobranschen, optikerbranchen m.fl.

Martin Lauth Lauridsen:

- er formand for Afsætningsøkonomisk Klub.
- er censor ved Rogaland Distriktshøgskole, Stavanger, Norge
- er medlem af redaktionskomiteen for Erhvervsøkonomisk Tidsskrift.

Orla Nielsen:

- er beskikket som medlem af »Det faglige landsudvalg for de samfundsvidenskabelige og sociale uddannelser« (FLUSA) frem til 28.9.1986. Han er formand for et underudvalg vedr. de erhvervsøkonomiske uddannelser og er desuden medlem af et underudvalg vedr. totaldimensioneringen af tilgangen til de videregående samfundsvidenskabelige og sociale uddannelser. Er endvidere udpeget som medlem for FLUSA af eksportingenørudvalget. Deltog i direktoratet for de videregående uddannelsers besøg på RUC.
- har været fakultetets opponenter ved behandling af en svensk doktorafhandling ved Tekniska Högskolan i Luleå.
- har været formand for et bedømmelsesudvalg vedr. besættelse af et kandidatstipendium ved Institut for Afsætningsøkonomi.

- er medlem af Afsætningsøkonomisk Klubs bestyrelse.
- er censor ved Odense Universitet, Ålborg Universitetscenter og Handelshøjskolen i Århus.
- har deltaget i udviklingsarbejdet vedr. undervisningsmateriale m.v. i faget »Materialeforsyning« og underviser i faget på HD-studiet i Indkøbs- og transportøkonomi.
- har den 6.-8. november 1985 deltaget i Third Annual International Purchasing and Materials Management Seminar afholdt af International Federation of Purchasing and Material Management. Holdt foredrag om »The Way Ahead-An Academic's View of Purchasing and Materials Management in the Corporate Structure«.
- har den 14. november 1985 deltaget i en af Civiløkonomen arrangeret rundbordssamtale om »Samarbejde mellem indkøb og marketing«. Offentliggjort i december 1985.
- har den 24. marts 1986 holdt foredrag for en kreds af studenter og lærere fra Rijksuniversitet Groningen om »The Structure and Revision of the Graduate (4.-5. Year) Study«.

Jerker Nilsson:

- er censor ved Århus Universitet og ved Handelshøjskolen i Århus.
- er medlem af bestyrelsen for Foreningen for Studier i Andelsbevægelse og Kooperation.
- er medlem af referencegruppe for projekt Kooperativ Forskning ved Sydjysk Universitetscenter, Esbjerg.
- deltager i en nordisk forskergruppe, som arbejder med et fælles forskningsprogram om forbrugerkooperation.
- er medlem af et af instituttet nedsat udvalg vedrørende nyt fagudbud på cand.merc.-studiet.
- har i april 1986 holdt et seminarium ved Center for Uddannelsesforskning, Handelshøjskolen i København, med rubrikken: »Kooperationsforskning - nogle videnskabsteoretiske refleksioner«.

Michael Pettersson:

- har været formand for et bedømmelsesudvalg vedrørende besættelsen af et eksternt lektorat i »afsætningsøkonomiens internationale aspekter« ved Handelshøjskolen i København.
- har været formand for et bedømmelsesudvalg vedrørende besættelsen af et eksternt lektorat i »strategisk konkurrenceori« ved Handelshøjskolen i København.

Hans Stubbe Solgaard:

- er medlem af Dansk Data Arkivs rådgivende udvalg vedrørende studieselection og kursusplanlægning (RUSK udvalget), og har deltaget i RUSK møder på Odense Universitet, 10. oktober 1985 og på Rigsarkivet, 18. april 1986.
- har været medlem af et bedømmelsesudvalg vedrørende besættelsen af et eksternt lektorat i afsætningsøkonomi ved Odense Universitet.
- har været formand for et bedømmelsesudvalg vedrørende besættelsen af et eksternt lektorat i datalogi og afsætningsøkonomi ved Handelshøjskolen i København.
- er censor ved Handelshøjskole Syd.
- er reviewer for International Journal of Research in Marketing.
- har deltaget i European Marketing Academy's årlige konference i Helsingfors, 3.-6. juni 1986.

Instituttets Forskningsseminar. (Tilrettelæggere: Tore Kristensen og Hans Stubbe Solgaard). 1985:

- 12.11. Søren Lauesen, Institut for Datalogi og Systemvidenskab, DASY: »Præsentation af DASY - herunder undervisningstilbud og forskning ved instituttet«.

- 26.11. B. Sigurdson, Islands Universitet: »Prisdannelse og priskontrol«.
 27.11. Flemming Hansen: »TV-reklamer i Danmark«.
 3.12. Bendt Nygaard Jensen: »Anvendelse af lingvistiske metoder til studiet af TV-reklamer«.

1986:

- 11.3. Flemming Bjerke: »Prisbevidsthed«.
 18.3. Søren M. Borch, Institut for Datalogi og Systemvidenskab, DASY: »Kreativ og didaktisk beslutningsstøtte ved forbrugerkøb«.
 8.4. Claus Buhl: »Annoncens Appelstruktur«.
 15.4. Ole Fogh Kirkeby, Center for Uddannelsesforskning: »Kunstig intelligens og ekspertsystemer«.
 22.4. Henning Kirkegaard, Institut for Regnskabsvæsen og Økonomistyring: »Beslutnings- og styringsregnskabs logik og metode«.

6. Gæsteforelæsnings

Der har været afholdt gæsteforelæsnings ved følgende studier:

HD 5. semester Organisationsteori: Direktør Quist Sørensen: »Organisationen som handlingsparameter i Daells Varehus«.

HD 6. semester:

Organisationsteori: Generaldirektør Ole Andreasen, DSB: »DSB's anvendelse af organisationen som handlingsparameter«.

Organisationers Købsadfærd: Indkøbschef Jørgen Møller, F.L. Smidt & Co. A/S: »Redegørelse for virksomhedens indkøbsarbejde«.

Cand.merc. A 2

Direktør Jørgen Møller, F.L. Smidt & Co. A/S: »Redegørelse for virksomhedens indkøbsarbejde«.

Cand.merc. A 3

Journalist Per Thygesen Poulsen, Berlingske Tidende: »Virksomheden og Pressen«.

Direktør Lars Skov Madsen, Monopoltilsynet: »Monopolmyndighedernes administrative praksis«.

Sekretariatschef, cand.polit. Klaus Struwe, Foreningen af Fondsbørsvekslere: »Organisationernes mål og midler i samfundet«.

Fuldmægtig, cand.jur. Jesper Jørgensen, Miljøstyrelsen: »Miljømyndighedernes administrative praksis«.

Cand.merc. A 4

Direktør Benth Holtug, Holtug Audon Associates I/S: »Prisparameteren i praksis«.

Direktør Flemming Relster, Fritz Hansens Eftf.: »Den praktiske produktudvikling«.

Direktør Lars Skov Madsen, Monopoltilsynet: »Monopoltilsynet og prisfastsættelsen«.

Cand.merc. A 5

Konsulent Nick Møller-Andersen, Lisberg Partner Konsulentfirma A/S: »Lederudvælgelse i erhvervslivet«.

B. Institut for Anvendt Datalogi og Systemvidenskab

1. Oprettelse og formål

Institut for Anvendt Datalogi og Systemvidenskab, DASY, er etableret på Handelshøjskolen i København primo 1985.

Forud for etableringen er gået mange overvejelser om, hvordan man bedst kan sikre gode vækstbetingelser på Handelshøjskolen for et livskraftigt og frugtbart miljø for såvel forskning som undervisning inden for de datalogiske, kvantitative og systemvidenskabelige discipliner, der er nødvendige redskaber for et fremadrettet, konkurrencedygtigt erhvervsliv.

Resultatet af overvejelserne var beslutningen om at etablere DASY, der som startgrundlag udefra fik tilført kvalificerede forskere inden for såvel datalogi som systemvidenskab samt ved intern rekruttering forskere af anvendt datamatisk observans.

Det er en erklæret målsætning for DASY at udvikle og løbende opretholde et aktivt samarbejde med datalogiske og systemvidenskabelige miljøer i privat og offentligt regie samt med institutter såvel ved HHK som ved andre inden- og udenlandske institutioner. Sådanne brede berøringsflader er af afgørende betydning, dels fordi DASY's helhedsorientering nødvendigvis medfører, at anvendt datalogi og systemvidenskab relateres til de systemer, som påvirker og påvirkes af instituttets forskning og undervisning, dels af hensyn til DASY's rolle som videnscenter for de pågældende fagområder.

Grupperingerne på DASY har et betydeligt interessefællesskab og en stor forskningsmæssig kontaktflade. Vi vil tilstræbe at udnytte den synergetiske effekt fuldt ud ved i fællesskab at udvide grunddisciplinerne på en erhvervsorienteret, anvendelsesrettet måde med en specifik Handelshøjskoleprofil for øje.

2. Medarbejdere

Professorer: Cand.scient. Søren Lauesen, HD; dr.polit. Peter Mark Pruzan.

Lektorer med forskningspligt: Civ.ing. Gert Bechlund; civ.ing. Tage Henriksen, HD; cand.scient. Erik Reeh.

Seniorstipendiat: Civ.ing. Søren Malthe Borch, HD.

Kandidatstipendiat: Cand.scient. Jan Christian Clausen, HD.

Sekretærer: Overassistent Jytte Mulvad, assistent Christine Skourup, assistent Rita Voss.

Ekstern lektor: Cand.polit. Bjarne Kohl.

Instruktører: Stud.scient. Roger Christensen; stud.scient. Kim Høglund; stud.scient. Helle Knudsen; stud.scient. Helle Torp Pedersen.

Undervisningsassistenter, HA 1. år: Cand.oecon. Søren Holm; cand.scient.pol. Torben Jensen; cand.merc. Tommy Lundstrøm; stud.merc. Bo Meyer; cand.merc. Helge Munck-Mortensen; teknikum.ing. Erik Pedersen; Erik Chr. Pedersen, HA; cand.polyt. Hans Chr. Pedersen; stud.merc. Frank Torreck.

3. Instituttets ledelse

Institutbestyrer: Lektor Gert Bechlund.

Formand for institutrådet: Lektor Tage Henriksen.

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte lærere, sekretærerne og den eks-terne lektor, samt i perioden 1.1.-31.7.1986 af følgende studerende: Søren Stahlfest Møller; Jesper Vraa Nielsen; Thomas Damgaard Petersen.

4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationer

Søren Lauesen og Erik Reeh arbejder med teknikker til udvikling af programmel, specielt i edb-producentledet. Begge har dog så meget undervisnings- og administrationsarbejde, at forskningsindsatsen er beskedent. Den konkrete indsats omfatter: (1) Brug af objektorienterede systemer i processtyring. (2) Databasesystemer bygget over dokumentanalogien, og hvor data aldrig ændres. (3) Metoder til at skrive forståelige brugsanvisninger.

Jan Chr. Clausen arbejder med dialogsystemer, dvs. de funktioner i et edb-program der varetager dialogen med operatøren, håndtering af skærm og markør osv. Projektets mål er at isolere dialogfunktionerne på en sådan måde, at de kan genbruges i mange slags edb-systemer. Projektet støttes af STVF.

Peter Pruzan har fortsat sit arbejde med udvikling af en planlægningsteori. Med udgangspunkt i systemvidenskab og operationsanalyse er det hensigten at opstille en intellektuel ramme for planlægningsadfærd og organisation af planlægningsinstitutioner. I forbindelse med dette arbejde er der etableret et samarbejde med dr.polit. Hans Keiding, Økonomisk Institut, KU (nu professor ved Århus Universitet) og cand.scient. Peter Bogetoft, Institut for Virksomhedsledelse, Odense Universitet (p.t. Yale University, USA) vedrørende udvikling af metoder, der kan bidrage til en operationalisering af teorien. Endvidere foregår der et samarbejde med seniorstipendiat Søren M. Borch angående videreudvikling af flerkriterie-beslutningsmodeller til belysning af intrapersonelle konflikter. Disse forskningsaktiviteter er i årets løb blevet støttet ved besøg af professor Richard M. Soland, George Washington University, USA, i perioden 2.-10. november 1985 og af professor Jean Pierre Brans, Vrije Universiteit, Holland, i perioden 21.-25. oktober 1985.

Søren M. Borch er i det andet år af sit licentiatprojekt med titlen »Kreativ og didaktisk multikriterie-beslutningsstøtte«. Projektet udføres med professor P.M. Pruzan som vejleder. Søren M. Borch har i det forgangne år udviklet prototypen til et datamatbaseret beslutningsstøttesystem til hjælp for den almindelige forbruger ved beslutning om køb af større forbrugsgoder eller serviceydelser. Gennem observation af individuelle forbrugeres anvendelse af systemet opbygges p.t. et empirisk grundlag for udvikling af normativ teori om udformning af beslutningsstøttesystemer, så de eksplicit støtter problemerkendelse (forståelse af behov, alternativer og præferencer). Der fokuseres især på aspekterne indlæring og kreativitet. Systemet anvendes løbende hos FDM, og der er planer om anvendelse hos Forbrugerrådet. Projektet støttes af Det samfundsvidenskabelige Forskningsråd.

Tage Henriksen har påbegyndt en undersøgelse, der tager sigte på at belyse, om der i Danmark er basis for at rundsprede visse former for almene data som radiosignaler.

5. Publikationsvirksomhed

Pruzan, P.M. (sammen med J. Krarup og K. Radmer):

- »Nogle resultater fra undersøgelsen: Planlægning af en Planlægningsuddannelse«, Økonomi og Politik, 2, 1986, 96-111.

Pruzan, P.M.:

- Boganmeldelse (Milan Zeleny (ed.): MCDM: Past Decades and Future Trends, JAI Press Inc., Greenwich, CT, USA, 1984, 333 pages), i Human Systems Management, 6, 1986, 89-92.

Pruzan, P.M. (sammen med J. Krarup):

- »Assessment of Approximate Algorithms: The Error Measurer's Crucial Role«, udkommer i BIT.

Borch, S.M. og Pruzan, P.:

- »Multiple Criteria Decision Aid for Consumers«, Proceedings of the IFAC Workshop on Modelling Decision and Game, with Applications to Social Phenomena, Beijing, China, 1986.

Borch, S.M.:

- »Integration of Didactics and Creativity in Interactive Multiple Criteria Decision Support Systems«, Preprint of VIIth International Conference on Multiple Criteria Decision Making, Kyoto, Japan, 1986.

Tage Henriksens lærebog Pascal Programmering er udkommet og anvendes i HA-undervisningen.

Gert Bechlunds lærebog »Terminalbrugerens Grundbog« er udkommet og anvendes bl.a. i HA-undervisningen.

5. Faglig virksomhed i øvrigt

Søren Lauesen har i den forløbne periode været:

- medlem af forskningsrådets E-kommission (STVF)
- medlem af to bedømmelsesudvalg vedr. professorater (HHK og HHÅ)
- medlem af studienævnet for erhvervsøkonomi-datalogi
- medlem af fakultetsstudienævnet
- medlem af det økonomiske fakultets edb-udvalg
- gæsteforelæser ved Handelshøjskolen i Århus, Århus Universitet, Københavns Universitet, Danmarks tekniske Højskole, Dansk Databehandlingsforening, Dansk selskab for Datalogi samt IBM-Danmark.

Peter Pruzan har i den forløbne periode været:

- medlem af INSIST, Inter-Nordic Satellite consortium for Informatics, Systems science and Telecommunication
- formand for European Working Group on Systems Science
- medlem af Erhvervsforskerudvalget, Akademiet for de Tekniske Videnskaber
- gæsteforelæser ved Technion, Israel Institute of Technology, University of Tel-Aviv og The Hebrew University, Jerusalem, maj 1986

- deltager i konferencen: OR-Models on Microcomputers, Lisboa, Portugal, september 1985
- dansk redaktør for Economics of Planning
- medlem af erhvervsøkonomi-matematik studienævnet
- censor ved Datalogisk Institut og Økonomisk Institut, Københavns Universitet og Institut for Matematisk Statistik og Operationsanalyse, DTH
- formand for bedømmelsesudvalg vedr. lektorstillinger i datalogi og systemvidenskab ved HHK
- medlem af bedømmelsesudvalg vedr. et forskningsprofessorat
- medlem af bedømmelsesudvalg vedr. et professorat ved Handelshøjskolen i Århus

Gert Bechlund har i den forløbne periode været:

- medlem af »Fællesudvalget vedrørende anvendelse af teknologi m.m.«
- medlem af fakultetsstudienævnet (1985)
- medlem af edb-bestyrelsen
- formand for Styregruppen for Julius Thomsens Plads og Nansensgade

Søren M. Borch

- er medlem af »The European Working Group on Systems science«, »Groupe Européen sur l'Aide à la Décision Multicritère«, »The International Special Interest Group on Multiple Criteria Decision Making«, »European Summer Institute Group on Multicriteria Analysis (εΣ)« og »Dansk Selskab for Operationsanalyse (DORS)«
- har deltaget som observatør i »Fællesudvalget vedrørende anvendelse af teknologi i forbindelse med den pædagogiske udvikling på HHK«
- har etableret og drevet et »DFU-laboratorium« på DASy, hvor lærere og studerende på HHK har kunnet få hands-on erfaring med dataformidlet undervisning (DFU) vha. PLATO-systemet
- har deltaget i Danmarks Radio's uddannelsesafdelingsforberedelse af en udsendelsesrække i efteråret 1986 om edb-teknologi og eksperter-systemer
- har deltaget i det 22. halvårsseminar for »Groupe Européen sur l'Aide à la Décision Multicritère«, Kreta, Grækenland, oktober 1985
- har deltaget som inviteret foredragsholder i »VIIth International Conference on Multiple Criteria Decision Making: Toward Interactive & Intelligent Decision Support Systems«, Kyoto, Japan, 18.-22. august 1986 (se »publikationsvirksomhed«)
- har holdt indlæg på HHK's »Informatikdag« den 29. april 1986 om »Forbrugerstyret informatik«
- har undervist på Folkeuniversitetet, forår 1986, »Gynger eller karruseller? - flerkriterie-beslutningstaging«
- har deltaget som lærer på DJØF-kurset »Nye prioriteringsmetoder i den offentlige sektor?«, maj 1986
- har deltaget som foredragsholder på FDC-internetet »Logistik/materialestyring - et lederansvar« med foredraget »Materialestyring i en produktionsvirksomhed«, november 1985
- har gæsteforelæst på Danmarks Ingeniørakademi, P-linjen, i implementering af materiale- og produktionsstyringssystemer, oktober 1985 og februar 1986
- har været censor på Institut for Matematisk Statistik og Operationsanalyse (IMSOR), DTH, dels ved mundtlig eksamen i »Matematisk Programmering 2, Storsystemer«, december 1985, og dels ved skriftlig eksamen i »Operationsanalyse 2, matematisk optimering og dynamisk programmering«, juni 1986.

C. Institut for Erhvervs- og Samfundsforskning

1. Oprettelse og formål

Institut for Ledelsesforskning blev oprettet 1. september 1971 på initiativ af Handelshøjskolens daværende undervisningsråd, der hos Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse søgte støtte til at starte en kombineret forsknings- og kursusvirksomhed og fik midler til at dække udgifterne de første år, hvor man gennemførte ét stort, flere mindre lederkurser samt forskningsarbejder inden for samme område.

I foråret 1975 besluttede Det økonomiske Fakultetsråd at foretage en reorganisering af instituttets virksomhed. Samtidig tog man navneforandring til Center for Tværfaglige Studier/Institut for Ledelsesforskning (CTS/ILF).

Som et led i reorganiseringen blev »Almen Økonomi«, det tværvideenskabelige fag ved Handelshøjskolens økonomiske kandidatstudium, i 1975 overdraget til CTS/ILF af Fakultetsrådet og Cand.merc.-studienævnet.

Samme år blev didaktikgruppen, der har til formål at forestå efteruddannelse af højskolens personale, tilknyttet CTS/ILF.

Institutafdelingen for Erhvervs- og Samfundsbeskrivelse (E&S) blev oprettet i 1973 med det formål at integrere samfundsøkonomisk og erhvervsøkonomisk undervisning og forskning.

I 1982 blev Iværksætterinitiativet startet med et stærkt islæt fra CTS/ILF. Dette skyldtes, at Handelshøjskolens uddannelser ikke retter sig imod mindre virksomheders problemer og virksomhedsetableringsproblematikken, hvorfor man ønskede at opprioritere dette område.

I 1984 blev disse 4 enheder, CTS/ILF, E&S, Didaktikgruppen, samlet i Institut for Erhvervs- og Samfundsforskning. Sammenlægningen er forelagt Undervisningsministeriet til godkendelse. Iværksættergruppen er knyttet til instituttet.

Ved dannelsen af det nye institut er der opstået en unik chance for at opbygge et dynamisk miljø, hvor et tværfagligt forskningsmiljø, koncentreret om »Omstillings- og fornyelsesprocesser i erhvervslivet«, kan udvikles.

Dette forsøges underbygget ved flere rækker af faglige møder, herunder interne møder, hvor medarbejderne får diskuteret forskningsprojekter og foreløbige videnskabelige arbejder. Endvidere kører instituttet en LIC-seminarrække om »Industriel omstilling og fornyelse«. Endelig afvikles »Verner Godschmidt« forelæsningsrækken 1984/85 om samfundsforskeres syn på offentlig regulering. De to sidstnævnte møderækker sikrer god kontakt til andre samfundsvidenskabelige miljøer.

Instituttets forskning finansieres til dels via eksterne midler (Det Samfundsvidenskabelige Forskningsråd, Teknologistyrelsen m.fl.). I beretningsperioden fik instituttet tilført i alt 1.025.000 kr. fra sådanne eksterne kilder.

I øvrigt er instituttet præget af en stærk ekspansion i antallet af medarbejdere med heraf følgende belastende bedømmelsesarbejde og af at være involveret i flere større undervisningsomlægninger og pædagogiske fornyelser.

2. Medarbejdere

Lektorer med forskningspligt: Cand.merc. Søren Christensen; mag.scient.soc. Jens Frøslev

Christensen; cand.polit. Povl Erik Jensen; mag.scient.soc. Mette Mønsted; cand.pæd. Aage Nedergaard; cand.oecon. Helmer Duelund Nielsen; mag.scient.soc. Helge Tetzschner; mag.scient.soc. Finn Valentin.

Adjunkter med forskningspligt: Cand.techn.soc. Peter Kamedula.

Adjunkt/lektorvikarer: Cand.polit. Per Vejrup Hansen (fra 1.2.1986); cand.oecon. Aage Tarp (indtil 30.6.1986)

Kandidatstipendiater: Cand.scient.adm. Torben Grønnebæk; cand.polit. Sanne Udsen (fra 1.4.1986)

Eksterne lektorer: Cand.psych. Jens Bertelsen (fra 1.4.86); elektroingeniør Henrik Herlau; cand.scient.pol. Erik Rolf Jensen; cand.polit. Palle Mikkelsen; cand.pæd. Hans Henning Nielsen; mag.scient.soc. Peter Plougmann; kand.samf. Jørgen Schmidt; cand.polit. Bo Simonsen (fra 1.9.85); mag.scient.soc. Arne Wangel.

Projektmedarbejdere: mag.scient.soc. Gurli Jakobsen; cand.scient.adm. Per Lunde Jensen; cand.adm.pol. Peter Karnøe (fra 15.10.85); cand.polit. Peter Lotz (fra 1.12.85); cand.mag. Jacob Norvig Larsen (fra 1.9.85); cand.techn.soc. Gert Nørgaard (indtil 30.6.86); cand.scient.soc. Poul Bitsch Olsen; cand.mag.et cand.scient.pol. Henning Sørensen (indtil 31.12.85); lic.scient. Gitte Vedel.

Undervisningsassistenter:

HA (Erhvervs- og Samfundsbeskrivelse): Mogens Schrøder Bech; Lars Byberg; Bo Carstens; Steffen Diemer; Otto Fogtmann; Kjeld Frederiksen; Niels Grolin; Bo Heide-Ottosen; Sigvard Jensen; Finn Boe Jørgensen; Lars-Bjørn Larsen; Mogens Nørager Nielsen; Uffe Palludan; Flemming Hühn Pedersen; Kristian Smestad; Dan A. Smitt; Jens Erik Steenstrup; Carsten West.

HD (Erhvervs- og Samfundsbeskrivelse): H.H. Egeblad Christoffersen; Anders Christian Dam; Hans A. Jakobsen; Knud Jørgensen; Helge Rud Larsen; Erik Lonning; Jørgen Mager; Palle Mikkelsen; Knud Overgaard; Uffe Palludan; Flemming Kühn Pedersen; Hans Jørgen Pedersen; Jørgen D. Siemonsen; Henrik Skov; Kristian Smestad; Lars Carsten Soronn-Friese; Robert Spliid; Uffe Wentzer.

Cand.merc.

Almen Økonomi: Elna Bering; Anette Bilfeldt; Kay Clausen; Mogens Dahl; Søren Geckler; Flemming Groll; Gulla Fine Holten; Jesper Kongstad; Jes Thorup Jelsmark; Henrik Jensen; Holger Jensen; Ove Broch Jensen; Kristen Gyrethe Larsen; Anders Larsen; Inger Lassen; Mark Loft; Yvonne Barnholdt Lund; Jussi Merklin; Lone Petersen; Jørgen Rye; Jesper H. Schmidt; Torben Scholtz; Svend Solvig; Jørn Boelsmand Støvring; Bent Ryd Svensson; Henning Sørensen; Kirsten Thomsen; Niels Tøft; Kristen Gaarde Thomsen; Rene Wedel; Jesper Wengens.

Didaktikudvalg: Bent Brandt Jensen; Thomas Ridder; Andreas Trier Mørch; Asger Hyldebrandt Pedersen.

Sekretærer: Alice Christensen; Kristian Edinger; Birthe Hald; Winnie Kindler; Marianne Kronil (fra 1.4.86); Kirsten Lindved; Monica Madsen; Margit Nielsen (fra 1.11.85); Hanne Dorf Pedersen; Ani Riel; Jana Wermus.

EFG-elev: Tina Jensen (indtil 30.4.86); Helle Jæger (fra 1.5.86)

Ansæt i henhold til lov 488: Judith Horwath (fra 23.9.85-1.3.86).

Studentemedarbejdere: Stud.scient.adm. John Isaksen; stud.merc. Niels Laursen (indtil 30.6.86); stud.merc. Henrik Thornblad; stud.merc. Søren M. Hansen; stud.merc. Birthe Mairgård.

3. Instituttets ledelse

Institutbestyrer: Lektor, cand.pæd. Aage Nedergaard.

Institutrådsformand: Sekretær Kristian Edinger (fra 1.1.86)

Instituttet ledes i øvrigt i vid udstrækning af fire udvalg for centrale sagsområder:

Stillingsudvalg

Forskningsudvalg

Økonomiudvalg

Lokaleudvalg

samt »4-banden«, der søger at samordne det hele, og som deltager i hvert af de fire underudvalg. Endvidere er sekretariatet delvist selvstyrende.

Institutrådet bestod fra 1.1.1985 af de fastansatte lærere og sekretærer samt af repræsentanter for de studerende.

4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed.

a. Aktuel forskning

Søren Christensen har fortsat sit arbejde med forskningsprojektet »omstilling til højteknologi«, som støttes af Teknologirådet.

Projektet er et case-studium, som undersøger baggrunden for og konsekvenserne af en højteknologisk omstilling i danske virksomheder. Det er projektets tese, at sådanne omstillinger kan føre virksomhederne i helt andre retninger (produkter, markeder, o.s.v.) end planlagt og forudset ved beslutningstidspunktet. Herudover har SC fortsat sit arbejde med en revision af forskningsnoten om »Magt og Deltagelse« (sammen med Poul Erik Daugaard Jensen, Institut for Organisation og Arbejdssociologi) med henblik på udgivelse af en bog i løbet af 1986.

Didaktikgruppen ved IESF (Kirsten Lindved, Aage Nedergaard, Hans Henning Nielsen og Jens Berthelsen) har i beretningsåret arbejdet med pædagogisk udvikling og undervisning ved HHK. Didaktikgruppen har således arrangeret og gennemført 7 kurser og 3 konferencer for HHK's undervisere og medarbejdere.

Som særlig opgave har Didaktikgruppen støttet undervisningen på HD 1. del, hvor der har været særlige problemer p.g.a. det store studentertal samt få faste lærere.

Didaktikgruppen er i samarbejde med Bendt Brandt Jensen, Center for Uddannelsesforskning i gang med en evalueringsundersøgelse af HHK's nye studier (Erhvervsjura, SPRØK og Økonomi/Matematik).

H. Duelund Nielsen har arbejdet med en række økonomisk-politiske problemer og arbejder med en lærebog i erhvervs- og samfundsbeskrivelse.

Jens Frøslev Christensen har i perioden arbejdet med to forskningsprojekter. For det første det såkaldte Phoenix-projekt, der belyser industrielle omstillingsprocesser i Helsingørområdet bl.a. på baggrund af værftslukningen. For det andet et projekt om produktudvikling i mindre og mellemstore virksomheder.

Torben Grønnebæk arbejder med 2 forskningsprojekter:

1: Sammen med Per Lunde Jensen udføres projektet »Regulering og Innovationer«. Projektet analyserer inden for 2 brancher karakteristika ved lovgivningen, branchen og virksomhederne, som hæmmer/fremmer innovative løsninger på arbejdsmiljøkrav.

Projektet er baseret på casestudier af ca. 15 virksomheder. Der er projektsamarbejde med tilsvarende projekter ved »Arbetslivscentrum, Stockholm og Wissenschaftszentrum, Berlin.

Projektet er støttet af Arbejdsmiljøfondet og forventes afsluttet december 87.

2: Torben Grønnebæk udfører et projekt om »læreprocesser ved produktudvikling«. Projektet tænkes afsluttet med en licentiatafhandling. Projektet baseres dels på en enqueteundersøgelse, dels på dybtgående casestudier i 3-5 virksomheder. Der tages udgangspunkt i gennemførte udviklingsprojekter, og fokus er på centrale faser i virksomhedernes læreproces, »Hvad betinger spring i læreprocessen?«. »Hvilke barrierer er der for læreprocesser i virksomheder?« Projektet forventes afsluttet februar 88.

Per Vejrup Hansen har arbejdet videre med belysninger af arbejdsmarkedets struktur, herunder arbejdskraftbevægelser på virksomheds- og arbejdsmarkedsniveau samt beskæftigelsesudviklingen blandt forskellige arbejdskraftkategorier, bl.a. de unge. Synsvinklen har især været at undersøge, hvordan kortsigtede ændringer i den samlede beskæftigelse, herunder på virksomhedsniveau, øver indflydelse på afgang og tilgang af forskellige grupper af ansatte. PVH har færdiggjort to artikler inden for området, som er under publicering. Til OECD er udarbejdet nogle særlige opgørelser vedrørende beskæftigelsesudviklingen blandt størrelsesgrupper af virksomheder.

Henrik Herlau arbejder med »Frederiksbergprojektet«; et forprojekt under Initiativrådet med bredbåndsteknik, tovejsvideokommunikation til undervisningsbrug indgår i forsøget. Derudover arbejder HH på et projekt finansieret af Undervisningsministeriet. Projektets formål er fremstilling af et undervisningsmateriale til en alternativ iværksætterundervisning. Heri indgår nye modeller for virksomhedsetablering.

Gurli Jakobsen har fra september 1985 – marts 1986 været på studierejse til Argentina, Venezuela og England. Denne blev finansieret dels af Det samfundsvidenskabelige Forskningsråd, dels af et legat fra Knud Højgaards Fond.

Studierejser er en del af et forskningsprojekt om kooperativ virksomhed og uddannelse, som gennemføres som en international komparativ undersøgelse.

GJ er nu engageret i udvikling af efteruddannelseskursus for ansatte inden for den danske andels- og kooperative sektor. Dette projekt finansieres af Undervisningsministeriet. Formålet med projektet er at lave et undervisningsmateriale, der kan anvendes i kursus om udvikling af internationalt samarbejde mellem andels- og kooperative virksomheder i andre lande.

Per Lunde Jensen. Projektet »Arbejdsmiljølovgivning og virksomheders produktudvikling« analyserer konsekvenserne af lovgivning i et længere tidsperspektiv. Det er hypotesen, at virksomheden kan imødekomme lovgivningens krav på en billigere måde ved at forebygge problemer i den løbende udvikling af produkter og produktionsmetoder.

Problemstillingen undersøges i en række case-studier af udviklingsprojektet på arbejdsmiljøområdet.

Projektet gennemføres sammen med Torben Grønnebæk. I projektgruppen indgår tillige Henrik Herlau (teknisk konsulent) og John Isaksen (studentermidhj.). Projektet finansieres af Arbejdsmiljøfondet.

Povl Erik Jensen har skrevet en bog om en virksomhedsmodel til analyse af kvalifikationer sammen med Peter Kamedula, ud fra TUBA-projektets afsluttende rapport (se afsluttede projekter). Bogen uddrager de væsentligste nyopdagelser fra TUBA-projektets virksomhedsundersøgelser, en virksomhedsmodel, der kan anvendes til at analysere virksomheder under industriel omstilling, især m.h.p. deres kvalifikationsdannelse og efterspørgsel. Bogen fremhæver også de væsentligste resultater fra virksomhedsundersøgelserne og beskriver automationsudviklingen inden for danske elektroniske og jern- og metalindustrielle virksomheder. Bogen udkommer ultimo 86.

En licentiatafhandling er under afslutning. Afhandlingen behandler virksomhedsadfærd under skiftende konjunkturer. Det er formålet med dette projekt at skabe en større forståelse for sammenhængen mellem den teknologiske og den økonomiske/konjunkturrelle situation på den ene side og beskæftigelses- og samfundsstrukturene på den anden side.

I forlængelse af dette projekt arbejder PEJ med et større projekt om samfundsudviklingen kaldet »hvornår udvikler produktivkræfterne os hen?«. Det er her tanken at undersøge, om den teknologiske udvikling, specifikt EDB-udviklingen af styresystemer til integreret produktion og administration (computer integrated manufacturing), skaber muligheder for et anderledes samfundssystem med decentralisering og nedbrydelser af skellet mellem arbejde og fritid.

»En erhvervs politik for København«: Under denne overskrift er det tanken at undersøge, om den indsats for at forbedre erhvervs- og beskæftigelsessituationen i London, der er gjort af Greater London Council, kan overføres til københavnske forhold. Efter et studieophold i London er det første resultat af arbejdet kommet med artiklen »Storbysyndromet - fremtidens politiske udfordring«.

Projektet udføres i samarbejde med forskere uden for Handelshøjskolen.

Peter Kamedula arbejder på et projekt om den industrielle omstilling og fornyelse, der er blevet nødvendig efter lukningen af Helsingør skibsværfts nybygningsafdeling, som var den dominerende arbejdsplads i regionen.

Forskningsprojektet »Phønix« - med støtte fra Det Samfundsvidenskabelige Forskningsråd - omfatter fire delområder:

- 1) karakteristik af udviklingen i Helsingørsmrådets erhvervs- og beskæftigelsesstruktur
- 2) undersøgelse af samspil mellem eksisterende virksomheder, kommuner og erhvervsråd.
- 3) nye aktører og initiativer
- 4) elementer til en ny teori og model for industriudvikling og industripolitik.

Materialeindsamlingen er nu afsluttet for alle fire delområders vedkommende. En første sammenskrivning er foretaget (se publikationsoversigten).

Projektet udføres i samarbejde med Jens Frøsløv Christensen, Torben Grønnebæk og Gert Nørgaard.

Der er i samarbejde med Socialmedicinsk Institut, Københavns Universitet, redigeret en artikel-antologi om virksomhedslukninger i Norden (se publikationsoversigten) (se endvidere Povl Erik Jensen om TUBA-projektet).

Peter Karnøe er projektmedarbejder på projektet »Dynamisk Specialisering« (se Finn Valentin/Jens Frøsløv Christensen). PK's interesser ligger inden for området industripolitiske problemstillinger i.f.m. teknologisk udvikling i forskellige virksomhedstyper.

Jacob Norvig Larsen arbejder sammen med Finn Valentin med et forskningsprojekt om produktudvikling i mindre og mellemstore virksomheder. Inden for dette hovedprojekt arbejder JNL især med produktudvikling og innovation i virksomheder, der fremstiller professionelle serviceprodukter til industrivirksomheder (teknisk rådgivning, databehandling, produktionsplanlægning m.v.).

JNL har i efteråret 1985 afsluttet et forskningsprojekt sammen med Roland Rasmussen, Center for Udviklingsforskning, om ændringer i den internationale arbejdsdeling og dansk industri.

Peter Lotz arbejder med projektet »Dynamisk Specialisering«, se Finn Valentin. PL's særlige interesser ligger inden for området teknologisk udvikling som resultat af gunstige bruger-producentforhold.

Mette Mønsted er ved at afslutte et projekt om arbejdsvilkår og udviklingsperspektiver i små virksomheder. Der er lagt vægt på små virksomheders forhold til service og rådgivning. Projektet koncentrerer sig om en analyse af små virksomheder (under 20 ansatte) i byggebranchen og jern- og metalvirksomheder. Der er interviewet 66 virksomheder i Vestsjællands og Storstrøms amter i vinteren 1983-84 med geninterviews af 20 af virksomhederne i foråret 1985. Projektet analyserer 1) små virksomheders tilpasning til forandringer, 2) deres adgang til informationer og rådgivning, 3) uddannelsesforhold, 4) støtteforanstaltninger og 5) forholdet til andre virksomheder, dvs. den lille virksomhed i netværket.

Afslutningsvis analyseres uddannelse, kvalifikationer samt personalerekruttering i små virksomheder.

Endvidere er MM fra 1. sept. 1986 med i et forskningsprojekt »Informatikfeltet i Danmark«, sammen med lektor Finn Borum, IOA og gæsteforsker Andrew Friedman.

Aage Nedergaard: se Didaktik.

Gert Nørgaard er ansat som forskningsmedarbejder på Phønix-projektet: »Industriell omstilling og fornyelse i Helsingør-området«, der iværksattes i efteråret 1984.

Arbejdet i det forløbne år har specielt været centreret om en undersøgelse af det lokale industrielle netværk og relationerne til Helsingør Værft og nye afledede virksomheder. Metoden har været to postspørgeskema-undersøgelser og interviews.

Tredje og sidste spørgeskema – til ansatte på Helsingør Værft i 1982 – udsendtes i november 1985 og er under bearbejdning. Undersøgelsen foretages i samarbejde med forskere fra de socialmedicinske institutter i København og Århus. Ca. 2000 værftsansattes beskæftigelses- og helbredsforhold siden værftslukningen er fulgt.

Poul Bitsch Olsen har færdiggjort en metode/teknikudvikling til analyse af regulerings indvirkning på virksomhedsøkonomi og virksomhedsprocesser i et komparativt nordisk design. Publicering sker fra Nordisk Ministerråd. Ved rapporten »Reguleringsniveau, Virksomheder, Økonomisk konsekvenser« med undertitlen »Et metodestudium om brug af komparativt design til studiet af virksomhedsreaktioner på baggrund af arbejdsmiljøregulering i Norden«, Stockholm, oktober 1986. Denne rapport udgør første del af en samlet serie, hvor anden del er metodeafprøvning og hypoteseudbygning med et EF-land som eksempel.

Den anden rapport ventes udarbejdet i december på baggrund af empiriske data fra Italien. Projektet finansieres af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd. Den tredje rapport skal belyse reguleringspraksis og styringsmæssige samt andre organisatoriske virksomhedsprocesser. De ses som mellemkommende variable imellem reguleringsniveau og konkurrenceevne. Det er hensigten at præcisere et begreb »reguleringskultur«, som er indkredset i første

rapport, og som omfatter de nationale kendetegn ved reguleringspraktik og virksomhedsreaktioner herpå. Studiet af de mellemkommende variable afgrænses til forhold, der særlig kan belyses i et komparativt design.

Nordisk Ministerråd finansierer denne tredje del af den komparative undersøgelse, og der ventes afrapportering i eftersommeren 1988.

PBO har holdt foredrag i Embedsmandsgruppen for arbejdsmiljøspørgsmål, Nordisk Ministerråd, Gøteborg, maj 1985, samt afholdt seminar i arbejdsgruppen »Arbejdsmiljø, Helse og Økonomi« i h.h.v. Geilo, Åbo, Sigtuna, Reykjavik og København i h.h.v. febr. 85, maj 85, okt. 85, marts 86 og juni 1986.

Aage Tarp har fortsat sin beskrivelse og analyse af udviklingen på arbejdsmarkedet siden 2. verdenskrig, herunder analyse og vurdering af fagbevægelsens udvikling og politik samt forholdet til socialdemokratiet, regering og Folketing i perioden 1960-1985.

- har udvidet sin undersøgelse af japanske arbejdsmarkeds- og virksomhedsproblemer med et studium af det japanske systems fremtidige udvikling.
- har fortsat et studie af løn og profit som fordelingsmekanisme og af de tilmeldte arbejdsløses strukturelle sammensætning.
- har endvidere påbegyndt en undersøgelse af de nye industrialiserede landes udviklingsproces.

Helge Tetzschner har fortsat sin forskning om medarbejderejede virksomheder. Projektet, der følger en række helt og delvist medarbejderejede virksomheder, udføres i samarbejde med cand.polit., lektor Niels Mygind, Institut for Nationaløkonomi og mag.scient.soc., lektor Ann Westenholtz, IOA.

Projektet forventes afsluttet primo 1987 med en større rapport om relationerne, ejerform, organisation og effektivitet. Endvidere arbejdes der med en engelsksproget artikel.

I foråret 1986 er der arbejdet med at formulere et forskningsprojekt om omstilling og fornyelse i sygehusvæsenet. Der er formuleret et arbejdsnotat og indsamlet kvalitative data.

Sanne Udsen har arbejdet med de økonomisk-teoretiske og praktiske problemer med regulering af det eksterne miljø. Har beskæftiget sig med de styringsmidler, der er relevante i forbindelse med den offentlige regulering af miljøområdet. Resultatet forventes at udkomme i artikelform.

Finn Valentin's forskning har været koncentreret om et projekt, der belyser produktudvikling i mindre og mellemstore virksomheder. Det er hensigten at belyse, hvilke faktorer – især i samspillet mellem virksomheden og dens omgivelser – der betinger udvikling af nye produkter med øget indhold af viden, teknologi og service.

Gitte Vedel har fortsat sin forskning om distancearbejdspladser inden for det administrative område, hvor projektet er finansieret af SSF og til dels TR.

Efter at have analyseret udviklingen i udlandet sættes der fra efteråret 1985 og frem til oktober 1986 (i projektets sidste fase) fokus på distancearbejde i Danmark. Formålet med denne afsluttende undersøgelse er: at analysere udviklingstrækkene i forskellige typer distancearbejde, at redegøre for forskellige parters syn på distancearbejde, at diskutere perspektiverne ved en større udbredelse samt endelig at diskutere, hvad fremtiden kan tænkes at bringe med hensyn til forskellige distancearbejdstyper.

Projektet omhandler især følgende distancearbejdspladser:

elektroniske hjemmearbejdspladser, hvor hjemmet er den eneste og egentlige arbejdsplads.

Hjemmeterminal-arbejdspladser, hvor hjemmet fungerer som en ekstra arbejdsplads ved siden af kontoret på virksomheden.

Tekst-, data- og tegnecentre, hvor edb- og evt. teleteknologi anvendes som led i arbejdet og til data-transmission mellem centret og kunden/opdragsgiveren.

Projektet er teoretisk og metodisk inspireret af kvindeforskningens diskussioner af den kritiske samfundsvidenskabs teori og metode.

b. Afsluttede forskningsprojekter (se i øvrigt pkt. c. publikationsoversigt).

Søren Christensen har skrevet en artikel om James G. March's arbejde til Verner Goldschmidt-forelæsningsrækken om samfundsforskeres syn på offentlig regulering.

Didaktikgruppen har i beretningsåret været konsulenter for en række institutter på HHK.

H. Duelund Nielsen har udarbejdet en række undervisningsmaterialer til HD 1.del.

Torben Grønnebæk. En undersøgelse af lokale erhvervspolitiske initiativer er afsluttet september 1985.

Per Vejrup Hansen har færdiggjort følgende to artikler, som er under publicering:

- »Turnover and Employment Among Youth: Causes of the Particular Problems of Youth Employment« (bidrag til antologi om arbejdsløshedsforskning, red. af Peder J. Pedersen og Reinhard Lund, som udgives på forlaget Walter de Gruyter & Co., Berlin og New York).
- »De unges særlige beskæftigelsesproblemer« (bidrag til artikelsamling, der udgives af Socialforskningsinstituttet).

Povl Erik Jensen har afsluttet sit arbejde med TUBA-projektet »Teknologisk Udvikling og Beskæftigelse/Arbejdsløshed«, med støtte fra Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd.

Projektet er gennemført af en gruppe forskningsmedarbejdere, der i perioden har bestået af: cand.techn.soc. Peter Kamedula; ingeniør cand.polit. Povl Erik Jensen; stud.techn.soc. Jana Wermus.

Projektet har til formål at søge at indkredse sammenhængen mellem den økonomiske og teknologiske udvikling på den ene side og beskæftigelses- og arbejdsløshedsforholdene på den anden side.

Projektet er teoretisk inspireret af segmenteringsteoriene, som ser arbejdsmarkedet opdelt i en række segmenter (idealtypiske delarbejdsmarkeder) med ringe indbyrdes udveksling af arbejdskraft.

Projektet interesserer sig specielt for udviklingen hos arbejdskraften i forhold til etableringen og fastholdelsen af virksomhedsinterne delarbejdsmarkeder under danske forhold.

Peter Karnø afsluttede i oktober 1985 cand.adm.pol.-studiet med specialet »En analyse af udviklingsbetingelserne for udvalgte energiteknologier med særligt henblik på forholdet mellem stat og industri. En teknologi- og magtanalyse.«

Formålet med specialet var dels at belyse, hvordan den statslige interventionsform varierede for de tre energiteknologier atomkraft, vindmøller og fjernvarme, og dels hvilken rolle politiske kræfter spillede i valg af interventionsform, herunder særligt Industrirådets holdning og politiske placering, samt årsagerne til holdningsskiftet 1983.

Peter Lotz afsluttede i efteråret 1985 cand.polit.-uddannelsen med specialet »Blindgyder og opbrud i økonomisk teori om tekniske fremskridt«. Specialet er dels en gennemgang og kritik af den neoklassiske tilgang til analysen af tekniske fremskridt, herunder specielt vækst-

disciplinen »growth accounting«, og dels et forsøg på at etablere en alternativ strategi for analyse af teknologisk udvikling, som bygger på tanker om produktcykler, teknologiske paradigmer og produktionsvertikaler.

Aage Nedergaard, se Didaktik

Aage Tarp har udarbejdet undervisningsmateriale til HA. 1. år.

Helge Tetzschner har afsluttet projektet om: »Faglig organisering i den kommunale koncern« (jfr. publikationslisten).

Endvidere er der på grundlag af indlæg i Verner Goldschmidt-forelæsningsrækken udarbejdet en kritisk teoriehistorisk analyse af »Oligarkiets jernlov«, (jfr. publikationslisten).

Endelig er der som udløber af projektet om medarbejderejede virksomheder i Danmark udarbejdet et conferenceoplæg om forholdet medbestemmelse – effektivitet i virksomheder.

c. Publikationsoversigt

Søren Christensen:

»Organisation og beslutninger – James G. March's bidrag til forståelse af problemer omkring offentlig regulering«.

Didaktikgruppen:

»Vejledning i studieteknik for nye HA-studerende« skrevet af Kirsten Lindved.

Rapport: »Indstilling vedr. lærerevaluering af HD 1. del, baseret på spørgeskemaundersøgelser og konferencer«.

Jens Frøslev Christensen:

JFC, Finn Valentin og Tina Højby: »Rapport fra en studierejse til Japan«. IESF. 1986.

JFC og Finn Valentin: »Dynamisk specialisering og erhvervssystemets udviklingskompetencer. IESF, forskningsnote 1986 – 3

Torben Grønnebæk:

TG og Poul Bitsch Olsen: »Utraditionelle lokale erhvervsfremmeinitiativer, med Helsingør som eksempel«, i antologien »Virksomhedsnedlæggelser i Norden« (red.): Peter Kamedula og Lars Iversen, Samfundslitteratur, sept. 85.

TG og Per Lunde Jensen: »Løsning af arbejdsmiljøproblemer: Tænk noget nyt« Arbejdsmiljø 8.85

TG og Per Lunde Jensen: »Arbejdsmiljø: En kamp mod myter« Arbejdsmiljø og Samfund 4.85

Per Vejrup Hansen:

»Registerdata og databaser i samfundsforskning – nogle projekterfaringer«. Samfundsøkonomen, nr. 2, 1986, side 25-32.

Gurli Jakobsen:

»La Dulce« – andelsforsikringselskab i Argentina med danske rødder«. Offentliggøres i kommende nummer af Nordisk Forsikringstidsskrift.

»Medarbejderdemokrati i Argentina. Erfaringer fra medarbejderejet industrivirksomhed«. Forskningsnote 1986-7.

Per Lunde Jensen:

»Teknologifaktoren i konsekvensvurderinger på arbejdsmiljøområdet« i Hedeberg/Ahonen (red.): »Arbejdsmiljø och ekonomi inom byggnadsindustrien« G3:1986. Statens Råd for Byggeforskning, Stockholm.

»Arbejds miljø og udvikling af fremkaldermaskiner«, IESF.1986, 45 sider sammen med John Isaksen.

»Miljø, arbejdsmiljø og Danmark udviklingsevne. Bidrag til kvalitativ vækst – Danmarks komparative fordele og ulemper«. Managements Erhvervspolitiske Forum, 1986.

Povl Erik Jensen:

»Segmenteringsteorier – på vej mod en ny arbejdsmarkedsteori?« Tidsskrift for Politisk Økonomi, Vol. 9, nr. 2, efteråret 1986.

PEJ m.fl.:

»Storbysyndromet – fremtidens politiske udfordring«. Stensilat.

»Teknologi og klasser«, tidsskriftet Praksis nr. 3, 16. årgang, 1986.

Peter Kamedula:

Lars Iversen og Peter Kamedula (red.): »Virksomhedslukninger i Norden«, Samfundslitteratur. København 1986. (157 sider).

PK og Gert Nørgaard: »Lukningen af Helsingør Værft – kvalifikationer og industriel omstilling og fornyelse i lokalområdet«. Se ovenfor. (28 sider).

Jacob Norvig Larsen:

JNL & Roland Rasmussen, »Globalt orienteret omstilling af dansk industri – dansk industri mellem højteknologiske industrilande og nyindustrialiserede udviklingslande«, Center for Udviklingsforskning, 1986.

»Dansk eksport kan gavne u-landene – men det er nødvendigt med et udvidet samarbejde mellem det offentlige og private virksomheder« i: Kontakt (sænummer om Nord-Syd dialogen), februar 1986.

»Boligbyggeri, byggeeksport og offentlig regulering« Danmarks udviklingsevne, Managements Erhvervspolitiske Forum, 1986.

»Forskydninger i den internationale handel med service«, under udgivelse i: Ole Winckler Andersen, John Storm og Jon Sundbo (red.), Servicesamfundet, 1986.

JNL & Roland Rasmussen, »Dansk industri i den internationale arbejdsdeling og perspektiverne for industriel omstilling«. Analysenotat til Specialarbejderforbundets vækstkommission, 1986.

Mette Mønsted:

»Rådgiverne set fra den lille virksomhed – Juridiske problemer og rådgivning«, 15 s. i: Britt-Mari Blegvad og Finn Collin (red.): Virksomhed, ret og samfund. Nyt fra Samfundsvidenskaberne, 1986.

»Rådgivningsstrukturen og den lille virksomhed«. 21 s. Paper til IV Nordiske forskningskonference om småforetag, 4.-6. juni 1986.

»Small and Medium Sized Firms as EDP-Users – Project Description« til seminar »Industrial Flexibility and Work«, RUC - HHH - IREP (Grenoble), Kbh, maj 1986.

»Omstilling og innovation i små virksomheder – Hvordan vurderes det?« 9 s. Paper til seminar til FTU-seminar på DtH aug. 1986.

Aage Nedergaard:

»Om projektarbejde i sundhedsuddannelserne« (artikel, okt. 85).

»Sundhedsformidling: sundhedslære og sundhedspædagogik« (artikel, febr. 86.)

Gert Nørgaard:

- »De store virksomheder i Helsingør-området«. Arbejdsrapport fra Phønix-projektet, 1985.
- »Lukningen af Helsingør Værft – Kvalifikationer og industriel omstilling og fornyelse i lokalområdet« sammen med Peter Kamedula. Artikel i antologien: Iversen, Lars og Kamedula, Peter (red.): »Virksomhedslukninger i Norden«, Samfundslitteratur, Kbh., 1986.
- »Arbejdsløshed i Helsingør-regionen og relation til lukningen af Helsingør Værfts nybygningsafdeling«. Arbejdsrapport fra Phønix-projektet, 1985.

Helge Tetzschner:

- »En vurdering af de mulige faglige organisationsformer i den kommunale koncern (KR, KL, KP, KgF)«.

Forskningsrapport 85-11. Institut for Erhvervs- og Samfundsforskning, 1985.

Ingerslev, Poul m.fl.: »Producer Cooperatives in Denmark – a Reader«, Copenhagen School of Economics and Social Science, 1985.

Robert Michels, »Oligarkiets jernlov«. Manuskript (publiceres 1986/87).

HT & Ann Westenholtz, »Medbestemmelse og effektivitet i virksomheder«. Oplæg til LO-konference d. 6.10.86.

»Uansvarlige forslag til et bedre sygehusvæsen«. Arbejdsnotat. Maj 1986.

Finn Valentin:

»Innovation og specialisering«. IESF. Forskningsnote 1986-2 med Jens Frøsløv Christensen: Dynamisk specialisering og erhvervssystemets udviklingskompetencer. IESF. Forskningsnote 1986-3.

»Andrew Shonfield«. Oplæg til Verner Goldschmidt-forelæsningsrækken. Under udgivelse.

Gitte Vedel:

»Teknolog-hverdagsliv. Nødvendigheden af alternative sociale organiseringer«. Forum for Kvindeforskning nr. 4, 1985, s. 31-37.

»Telematik & Distancearbejde? Teknologianalyse med et kvindepolitisk perspektiv«. I: Cronberg (red.): Metoder i teknologivurdering. Publikation nr. 5, Teknik-Samfund Initiativ/SSF, 1986, s. 41-50.

»Servicesektoren & informationsteknologi. Distancearbejde som eksempel«. Kulturgeografiske Hæfter nr. 30/1986, s. 20-35

»Kvinder, jobbet er hjemme«. I: »Robotter og databaser, – arbejde og demokrati«, Oplysning om Informationsteknologi, 1986, s. 102-107.

»Ude af øje, ude af sind. Om kvinders distancearbejde«. Forlaget Samfundslitteratur 1986, 231 s.

»Distancearbejde – kvinderne distanceres«. PROSA-bladet nr. 9, 1986, s. 12-15.

5. Faglig virksomhed i øvrigt, gæsteforelæsninger m.v.

Søren Christensen har som formand for »Fællesudvalget vedrørende anvendelse af teknologi i forbindelse med den pædagogiske udvikling« forestået udarbejdelse af udvalgets afsluttende rapport, som blev fremsendt til konsistorium i april 1986. Rapporten består af tre dele:

Forslag til 3-års plan 1986-89

Udviklingsstrategi for ny teknologi

Baggrundsrapport

SC har endvidere været medlem af en arbejdsgruppe i Undervisningsministeriet om Økonomi-Ingeniør-uddannelsen. Arbejdet har resulteret i en indstilling om en smidiggørelse af meritoverføringssystemet mellem ingeniør-uddannelserne og Handelshøjskolens HD-studier. SC er blevet opfordret til at arbejde videre med en udbygning af det studiemæssige samarbejde med Danmarks tekniske Højskole.

SC har været officiel opponert på en disputats ved Uppsala Universitetet, Foretagsekonomiska Institutionen, (Bengt Lohrendal: Regionalutvecklings och Lokaliseringsprocesser, Uppsala 1986).

SC har fungeret som »reviewer« for Administrative Science Quarterly.

SC har fortsat fungeret som censor ved Institut for Samfundsfag ved Københavns Universitet, ved TEK-SAM uddannelsen på Roskilde Universitetscenter og ved Institut for Anlægsteknik på Danmarks tekniske Højskole.

H. Duelund Nielsen har været medlem af studienævnet for HD 1.del, af ankekommissionen for HD 1. del samt været formand for et bedømmelsesudvalg vedrørende en stilling som ekstern lektor i erhvervs- og samfundsbeskrivelse.

Jens Frøslev Christensen er medlem af Fakultetsrådet. Han har deltaget i udviklingen af SPRØK-uddannelsen, især faget »International Erhvervsøkonomi«.

Han har i perioder deltaget i 5 bedømmelsesudvalg (heraf 4 på HHK).

I oktober 85 var han på studierejse i Japan.

Per Vejrup Hansen har deltaget med indlæg ved følgende konferencer/seminarer:

- Sociologi-demografi seminar ved Stockholms Universitet, april 1986.
- LO's konference for Kontaktudvalget vedrørende arbejdsmarkedsnævnene, februar 1986.
- Kursuskonference for regionsøkonomer, april 1986.
- Nordisk Demografisk Symposium, juni 1986.

PVH har været censor ved Forvaltningshøjskolen i København.

Per Lunde Jensen:

Ophold ved Wissenschaftszentrum, Berlin. (nov. 1985). Foredrag for projektgruppen »Arbetsmiljö, hälsa och ekonomi«, nedsat af Nordisk Ministerråd (marts 1986).

Povl Erik Jensen har i forbindelse med projektet om en erhvervs politik for København været medarrangør af en erhvervs politisk konference med repræsentanter for Håndværksrådet, politiske partier, fagbevægelse og græsrodsorganisationer, den 5. april 1986. I foredragsrækken til minde om Verner Goldschmidt har PEJ holdt foredrag om Joseph A. Schumpeter. Foredraget med opponering ved lektor Steen Ørnsdorf, AUC og duplik bliver sammen med de øvrige foredrag i rækken udsendt som bog, efteråret 1986.

Peter Lotz deltog i december 1985 i et symposium i Stockholm under Nordisk Sommeruniversitet med titlen »Teknologiudvikling, strukturændring og sociale innovationer« og deltog (sammen med Finn Valentin) i marts 1986 i Venedig i »Conference on INNOVATION DIFFUSION«.

Mette Mønsted:

Ansvarlig for Iværksættergruppens undervisning. Underviser på C.M. og HA samt Almen Økonomi.

- Medlem af C.M.-SN og Konsistorium.
- Bidrog til Nordtek-seminar på AUC d. 31.10. 1985 og formidlede forskningsresultater i en møderække om bedre rådgivning for mindre virksomheder, arrangeret af Jernets Arbejdsgiverforening.

- Formidling af resultater også på seminarer arrangeret af Teknologisk Institut og Teknologisk Informationscenter.
- Medarrangør af seminar fælles med RUC og IREP (Grenoble Universitet) om »Industrial Flexibility and Work« i maj 1986.
- Deltog i IV Nordiska forskningskonference om små virksomheder i Umeå-Vasa d. 4.-6-juni 1986.

Aage Nedergaard:

Institutbestyrer siden januar 1986.

Har - ud over arbejdet i Didaktikgruppen - deltaget i udviklingen af Det Tværbloklige Projektforløb på HA, 2. semester, som blev gennemført 1. gang i foråret 1985.

20.-22. jan. 1986 holdt forelæsninger på Hälsovårdshögskolan i Gøteborg i helsepædagogik samt været gæsteforelæser på Den Sociale Højskole.

Gert Nørgaard:

Oplæg om erfaringer fra virksomhedslukninger, Arbejdsmarkedsnævnet i Frederiksborg Amt, forår 1986.

Deltager i Planstyrelsens Lollandsprojekt gennem møder med lokale nøglepersoner og andre med kendskab til lokal erhvervsmæssig omstilling.

Poul Bitsch Olsen:

Holdt foredrag i Embedsmandsgruppen for arbejdsmiljøspørgsmål Nordisk Ministerråd, Gøteborg, maj 1985, samt afholdt seminar i arbejdsgruppen »Arbetsmiljö, Hälsa och Ekonomi« i hhv. Geilo, Åbo, Sigtuna, Reykjavik og København i hhv. febr. 85, maj 85, okt. 85, marts 86 og juni 86.

Aage Tarp har som medlem af Akademiet for Fremtidsforskning, deltaget i en tværvidenskabelig studiegruppe.

Er medlem af bestyrelsen for Økonom-Klubben og for Institut for Fødevarerstudier og Agroindustriell udvikling. AaT har holdt forelæsning sammen med professor Thorkil Kristensen i Verner Goldschmidt-forelæsningsrækken.

AaT har fra 1. juli 1985 som ansvarlig fagkoordinator for E&S undervisningen på HA. 1. år, arbejdet med udviklingen af dette fag. Har desuden videreudviklet faget »International E&S, til brug for 3. semester undervisningen i E&S.

Helge Tetzschner:

har deltaget i studiekreds om sundhedsvæsenet i DIOS. Gæsteunderviser på DtH, Den Sociale Højskole, Vestjyllands Højskole, og Danmarks Sygeplejehøjskole.

Medlem af bedømmelsesudvalg til lektorat og adjunktur ved HHK. Er fortsat censor ved AUC.

Finn Valentin:

FV er medlem af SPRØK-studienævnet og dets budgetudvalg. Han har deltaget i bedømmelsesudvalg m.h.p. besættelse af lektorat. Er censor ved Danmarks Bibliotekshøjskole og Københavns Universitet (Inst. f. Kultursociologi).

FV har i beretningsåret holdt gæsteforelæsninger ved AUC og RUC samt foretaget et studiebesøg i Japan omfattende interviews, møder og faglige kontakter af relevans for forskningsprojektet om produktudvikling.

Gitte Vedel:

Er med i FAST-network TET 6: Distance Work

Er Research Director i projektet »Telework, Women and Environment«, der finansieres og koordineres af The European Foundation of the Improvement of Living and Working Conditions, Dublin (april-nov. 1986).

Er medlem af ressourcegruppe i forbindelse med projekt på Institut for Industriell Miljøforskning/IFIM i Trondheim om fjernarbejde i Norden. Projektet er finansieret af Nordisk Råd.

Deltog i »International Seminar on Women in the Informal Sector«, Oisterwijk, Holland, oktober 1985 (arrangeret af IRENE/Industrial Restructuring Education Network Europe, Tilburg, Holland).

D. Institut for Erhvervsret og Revision

1. Oprettelse og formål

Instituttet oprettedes i 1952 med det formål at drive forskning på erhvervsrettens område. Siden 1968 har Handelshøjskolens forskning i revision været placeret på instituttet.

2. Medarbejdere

Professor: Børge Dahl

Lektorer: Cand.jur. Kjeld Hemmingsen; statsautoriseret revisor Svend Høgsberg Kristensen; cand.jur. Mogens Eggert Møller; cand.jur. Poul Olsen; lic.jur. Hans Viggo Godsk Pedersen; statsautoriseret revisor Robert Sloth Pedersen; cand.polit. Orla G. Petersen.

Adjunkter: Cand.jur. Kield-Gustav Erichsen; lic.jur. Peter L. Vesterdorf (fratrådt 28/2 1986).

Kandidatstipendiater: Cand.jur. Henrik Gam (fra 1/10 1985).

Gæsteforsker: Kiyoshi Yamada (fra 1/6 1986).

Eksterne lektorer: Kontorchef, cand.jur. Christian Beck (skatteret); statsautoriseret revisor Ib Bentzien (edb-revision); advokat Klavs K. Brammer (erhvervsret); konsulent, cand.jur. Erik Damm, HD (erhvervsret); advokat Jens H. Elmerkjær (erhvervsret); konsulent, cand.jur. Jørgen Henriksen (selskabs- og skifteret); cand.jur. Jan Hinze (skatteret); advokat Jørn-Ulrik Kofoed-Hansen (erhvervsret); advokat John Ovesen (erhvervsret, fra 1/10 1985); advokat Otto May Petersen (kontraktsret, fra 1/10 1985).

Undervisningsassistenter:

Erhvervsret HA: Fagkonsulent Jannie Andersen (til 20/9 1985); cand.jur. Marianne Justesen (fra 1/1 1986); advokat John Ovesen (til 30/9 1985); adm. direktør Erling A. Rasmussen (til 31/12 1985).

Erhvervsret HD 1. del: Cand.jur. Magnus Agerskov (fra 1/9 1985); vicedirektør Viggo Albrechtsen; advokat Lars Andersen; advokat Johan A. Asmussen; fuldmægtig Kjeld Bergenfelt; advokat Uffe Mørch Bierfelt; fuldmægtig Hanne Blokdal-Pedersen, HD; advokat Jørgen Boe; administrationschef Karen Brøndtved (fra 1/9 1985); cand.jur. Synnøve Falk-Rønne (fra 1/9 1985); advokat Klaus Friis-Hansen; inspektør Johs. Harder (til 31/12 1985); advokat

Hans H. Haume; advokat Henrik Ketelsen (fra 1/9 1985); advokat Steen Klein; afdelingschef Hans Jørgen Koch; økonomichef Hans Kring (fra 1/9 1985); advokat Jørgen Langhoff (til 31/8 1986); advokat Inger Stokvad Loft; advokat Knud Lundblad; advokat Klaus Lunøe (til 31/8 1985); advokat Jens Oscar Mosgaard (til 31/12 1985); souschef Henrik Solborg Pedersen; advokat Poul Petersen; advokat Mogens Philip; adjunkt Kaj Bo Poulsen (til 31/12 1985); advokat Lennart Richard; afdelingsleder Carsten Rich; fuldmægtig Poul Skibelund; underdirektør Børge Stjernholm (fra 1/9 1985); advokat Gitte Tølstrop; advokat Ulrik Worziger.

Kontraktsret HJ: Advokat Otto May Petersen (til 1/10 1985); cand.jur. Synnøve Falk-Rønne.

Finansieringsret HJ: Advokat Mogens Philip.

Skatteret, cand.merc.aud.: Toldinspektør K.M. Olsen; statsautoriseret revisor Jørgen Skou; cand.jur. Annemarie Bengtsen.

Erhvervsret, cand.merc.aud.: Statsautoriseret revisor Poul Erik Grüning; statsautoriseret revisor Otto Kjellgaard Jensen; statsautoriseret revisor Torben Juncker.

Revision, cand.merc.aud.: Kontorchef Jan Christensen; fuldmægtig Bjarne Christiansen; statsautoriseret revisor Ulrik Klausen; statsautoriseret revisor Gunnar Christian Mikkelsen; statsautoriseret revisor Peter Faurholdt Hansen; statsautoriseret revisor Kurt Keldebæk Rasmussen.

Sekretærer: Anne Bjällby; Grethe Christiansen, Kirsten Damkilde; Inge Nielsen (fra 1/12 1985).

3. Instituttets ledelse

Institutbestyrer: Professor Børge Dahl.

Formand for institutrådet: Lektor Orla G. Petersen (indtil 1/1 1986); professor Børge Dahl (fra 1/1 1986).

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte lærere og sekretærer samt af følgende studerende:

Til 31/12 1985: Erling Bækkelund; Mette Donde; Lars Egedal Hansen; Tine Sivebæk Kristensen; Søren Stahlfest Møller; Jan Wentzel. Fra 1/1 1986: Jørn Andersen; Ove Bast Andreasen; Mette Donde; Tine Sivebæk Kristensen; Lars Egedal Hansen; Ole Steen Jørgensen.

4. Instituttets undervisning

Instituttet forestår undervisningen i erhvervsret på HA og HD ved Handelshøjskolen i København og ved afdelingerne i provinsen.

På revisorkandidatstudiet, der oprettedes pr. 1. september 1982, står instituttet for fagområderne revision, skatteret med økonomisk skattelære og anden revisionsrelevant jura, herunder selskabsret, finansieringsret, familie- og arveret samt konkurs og tvangsakkord med bo-regnskaber.

Instituttet har i beretningsperioden været stærkt involveret i opbygningen af den nye erhvervsjuridiske uddannelse, som startede pr. 1. september 1984, foreløbig som en 3-årig mellemuddannelse.

Instituttets undervisningsopgaver og den hertil knyttede administration har i beretningsåret i lighed med tidligere år indebåret et betydeligt overtræk på instituttets ressourcer.

5. Instituttets forskning og publikationsvirksomhed

a. Offentliggjorte arbejder

Børge Dahl:

- »Fremtidens retshjælp«, i: »Retshjælpen 1885 – 1985«, udgivet af Retshjælpen – Københavns Retshjælp i anledning af 100-året for Retshjælpens start, s. 131-146.

Kjeld Hemmingsen:

- Nationalrapport til Nordisk Skattevidenskabelige Forskningsråds seminar »Kursgevinster og -tab på pengefordringer«, 60 sider, oktober 1985.
- Debatindlæg om spekulationsbeskatningen, Berlingske Tidende, 12. november 1985.
- »Lånefinansieret skattearbitrage«, Tidsskrift for Skatteret, 1986 nr. 25, side 298 (3 sider).

Hans Viggo Godsk Pedersen:

- Civilretlig identifikation i relation til Kreditorer U 1985 B 352-60.

Hans Viggo Godsk Pedersen & E. Thuesen:

- »Wirksamkeitsvoraussetzungen für Forderungsabtretungen, insbesondere zu Sicherungszwecken in Dänemark«, i: Die Forderungsabtretung insbesondere zur Kreditsicherung in der Bundesrepublik Deutschland und in ausländischen Rechtsordnungen«, s. 79-118.

Hans Viggo Godsk Pedersen & Niels Ørgaard:

- Anmeldelse af Torben Svenne Schmidt (red.) Arveret: R & R 1986, s. 54-57.

Orla G. Petersen:

- Notat om en opkrævningsmetode for kursgevinstbeskatning. Fremlagt på Nordisk Skattevidenskabeligt Forskningsråd (ca. 10 sider).
- Tidsskrift for Skatteret 1986: »Gaveafgiftsreglernes sammenlægningskrav«, s. 275-279.
- Tidsskrift for Skatteret 1986: »Er vederlagt fri opgivelse af boligret altid en afgifts- eller skattepligtig gave?«, s. 455-459.

Poul Olsen: Lærebog til HJ-studiet: »Den personlige virksomhed før og efter skattereformen«, 121 sider, Samfundslitteratur.

b. Arbejder under offentliggørelse

Børge Dahl:

- »Erhvervsretten i Grundtræk«, 14. udg., Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck, 415 sider.
- »Erhvervsretlige love«, 12. udg., Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck, 312 sider.
- Rapport fra et seminar i Nordisk Ministerråds regie om forbrugergarantier.

Børge Dahl, Kjeld Gustav Erichsen, Synnøve Falk-Rønne, Hans Viggo Godsk Pedersen:

- »Erhvervsretlig materialesamling«, Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck, 250 sider.

Børge Dahl, Kield-Gustav Erichsen, Hans Viggo Godsk Pedersen:

- »Erhvervsretlig opgavesamling«, Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck, 144 sider.

Kield-Gustav Erichsen: »Aftaleret«, København 1986, ca. 160 sider (udkommer medio oktober).

Henrik Gam:

- »Trivselsfremme - og arbejdsgiverens skattefradrag« i: Revision og Regnskabsvæsen, 7 sider.

- Revision af eget afsnit om skatterettens kilder i »Lærebog i skatteret«, 14. udg.

Kjeld Hemmingsen: »Skatteretten«, 6. ajourførte og udvidede udgave, Nyt Nordisk Forlag, 300 sider.

Orla G. Petersen: »Skattepolitisk oversigt: Skærpet praksis vedrørende beskatningen af rentefri lån«, 3 sider.

Robert Sloth Petersen:

- »Revisor som det offentliges garant som konsulent. Er der konflikter«, 9. Kap. i: Økonomisk styring i mindre virksomheder. En bog for rådgivere. FDC's forlag, sep./okt. 1986.

c. Igangværende arbejder

Børge Dahl:

- Lærebog om markedsføringsret.

- Artikel om produktansvar i dag og i morgen.

Kield-Gustav Erichsen: Studier af forskellige kontraktstipulationers anvendelse og regulering i udvalgte europæiske retssystemer, herunder fortsatte studier vedrørende brugen af pønaltipulationer.

Henrik Gam:

- Artikel om erstatningsansvaret for personskade i forbindelse med fly-kapringer m.v. på internationale ruter.

- Med sigte på en licentiatafhandling arbejdet på et projekt med titlen: Et sammenlignende studie af transportørers erstatningsansvar som følge af skade og forsinkelse i forbindelse med erhvervsmæssig, national og international transport af gods og passagerer.

Hans Viggo Godsk Pedersen: Arbejder med en mindre fremstilling af panteretten.

Orla G. Petersen: Ny og væsentlig udvidet udgave af »Kort oversigt over arve- og gaveafgiftsreglerne« (2. udg.).

6. Faglig virksomhed i øvrigt

a. Medlemskab af eksterne udvalg m.v.

Børge Dahl er næstformand for elprisudvalget, næstformand for gas- og varmeprisudvalget, medlem af justitsministeriets udvalg om forbrugerbeskyttelse ved tjenesteydelser, af justitsministeriets udvalg om forbrugerbeskyttelse ved køb af fast ejendom, af justitsministeriets udvalg om retshjælp og af »The Scientific Board of the Consumer Law Center at the University of Pavia« samt (indtil 31/12 1985) af Folkeuniversitetets Programråd.

Mogens Eggert Møller er næstformand for, Kjeld Hemmingsen suppleant i Nordisk Skattevidenskabeligt Forskningsråd.

Poul Olsen er medlem af forretningsudvalget i Dansk Skattevidenskabelig Forening, af bestyrelsen for Skattesagsfonden og formand for ejendomsmæglerkommissionen.

Orla G. Petersen er medlem af skatte- og afgiftsministeriets udvalg vedrørende revision af arve- og gaveafgiftsloven.

b. Redaktionshverv

Børge Dahl: Medlem af »The editorial board of European Consumer Law Journal«.

Mogens Eggert Møller er som medlem af Nordisk Skattevidenskabeligt Forskningsråd medudgiver af dettes skriftserie.

Orla G. Petersen er ansvarshavende redaktør af Tidsskrift for Skatteret og hovedredaktør af Skattekartoteket.

c. Medlemsskab af fagkyndige bedømmelsesudvalg

Børge Dahl: Formand for 1 udvalg vedrørende lektorstilling (A/L) ved HHK i erhvervsret, formand for 2 udvalg vedrørende eksterne lektorater ved HHK i erhvervsjura med særligt henblik på henholdsvis metodiske aspekter og på virksomheders køb og salg, medlem af 6 udvalg vedrørende eksterne lektorater i henholdsvis erhvervsret, offentlig erhvervsret, udenrigshandelsret, skatteret og produktudvikling, alle ved HHK, og medlem af 1 udvalg vedrørende eksternt lektorat i erhvervsret ved Roskilde Universitetscenter.

Kjeld Hemmingsen: Formand for udvalg vedrørende besættelse af eksternt lektorstilling i skatteret ved Institut for Finansiering (HHK).

Poul Olsen: Medlem af bedømmelsesudvalg vedrørende eksternt lektorat i skatteret på Institut for Regnskabsvæsen og eksternt lektorat i skatteret på Institut for Erhvervsret og Revision.

Robert Sloth Pedersen: Formand for bedømmelsesudvalg vedrørende besættelsen af en tværinstituttlig kandidatstipendiatstilling i regnskabsvæsen og revision i historisk og samfundsmæssigt perspektiv ved HHK, medlem af forskellige udvalg vedrørende besættelse af lektorstillinger i revision, eksterne lektorstillinger i erhvervsret og skatteret samt en stilling som kandidatstipendiat i revision ved Handelshøjskole Syd.

Hans Viggo Godsk Pedersen: Formand for et bedømmelsesudvalg vedrørende besættelse af et eksternt lektorat i erhvervsret samt medlem af 2 bedømmelsesudvalg vedrørende besættelse af eksterne lektorater i erhvervsret.

d. Censorvirksomhed.

Børge Dahl og Robert Sloth Pedersen er beskikkede som censorer ved Aalborg Universitetscenter, Hans Viggo Godsk Pedersen ved Odense Universitet, Aalborg Universitetscenter og Handelshøjskolen i Århus.

e. Medlemsskab af interne organer.

Kjeld Hemmingsen: Næstformand for det af konsistorium nedsatte valgudvalg og påny medlem af ankekommissionen for revisionsstudiet. Desuden medlem af cand.merc.aud.-studienævnet og af styringsgruppen for revisionsstudiets tværfaglige seminar.

Poul Olsen: Medlem af sikkerhedsudvalget.

Robert Sloth Pedersen: Formand for cand.merc.aud.-studienævnet i hele beretningsperioden. Formand for styringsgruppen for revisionsstudiets tværfaglige seminar i hele beretningsperioden.

Hans Viggo Godsk Pedersen: Indtil 31/12 1985 medlem af og formand for studienævnet for HD 1. del. Fra 1/3 1986 igen medlem af studienævnet for HD 1. del.

Orla G. Petersen: Medlem af erhvervsøkonomisk fakultetsstudienævn (indtil 1/1 1986). Formand for HJ- studienævnet (indtil 1/1 1986) – derefter medlem. Medlem af cand.merc.aud.-studienævnet (indtil 1/1 1986).

7. Konferencedeltagelse, gæsteforelæsnings m.v.

Børge Dahl har deltaget i:

Nordisk forskningsseminar om »konsumentinflytende på 80-tallet«, 26.-28. august 1985, Esbo, Finland. Nordisk Ministerråds seminar om »Forbrugerproblemer i forbindelse med anvendelse af garantier i markedsføringen«, 9.-11. oktober 1985, Bymose Hegn, Helsingør. EF-konference om »Securité et défense des intérêts économiques des consommateurs«, 17.-18. april 1986, Universitetet i Dijon, Frankrig. »International Colloquium on Compensation for Personal Injury«, 16.-19. juni 1986, Universitetet i Uppsala, Sverige.

Børge Dahl har holdt

gæsteforelæsnings ved Stockholm Universitet »EG, produktansvaret och Norden«, 29. november 1985, gæsteforelæsnings ved Helsingfors Universitet »Nordisk købelovgivning og absolute reklamationsfrister«, 13. marts 1986 (fik i forbindelse hermed overrakt Helsingfors Universitets medalje af universitetets rektor).

Børge Dahl har indledt

ved Dansk Markedsføringsforbunds Seminar »Markedsføringsloven 10 år«, 14. november 1985,
ved Forsäkringsjuridiska Föreningens seminar »EG-direktivet och produktansvaret i Sverige«, 28. november 1985 i Stockholm,
ved et seminar om »EF-direktivet om produktansvar og dets betydning for Norden« ved Helsingfors Universitet, 14. marts 1986,
ved Dansk Forening for Europarets seminar om produktansvar, 3. juni 1986.

Kjeld Hemmingsen har deltaget som nationalrapportør i Nordisk Skattevidenskabeligt Forskningsråds skatteseminar, oktober 1985.

Robert Sloth Pedersen har afholdt en række gæsteforelæsnings ved Handelshøjskole Syd, oprettet et tværfagligt seminarhold ved Handelshøjskole Syd og instrueret revisionsstuderende ved Handelshøjskole Syd i skrivning af kandidatafhandlinger, holdt foredrag for Foreningen af Yngre Revisorer om den akademiske revisoruddannelse i Danmark, den 2. maj

1986. I dagene 25/9 – 2/10 1985 deltog 47 cand.merc.aud.-studerende i et fagligt kursus arrangeret af The Chartered Accountant Students' Society of London under ledelse af Robert Sloth Pedersen, der også varetog alt det administrative omkring den danske deltagelse. Kursets navn var: The Accountant as a Consultant.

8. Besøg af udenlandske forskere

Michael Whincup, senior lecturer i law, University of Keele, opholdt sig ved instituttet 2 uger i oktober 1985 med henblik på udvikling af og undervisning på et kursus »Contracting in English« for HJ-studerende.

7 medarbejdere fra Afdelingen för Handelsrätt ved Stockholm Universitet aflagde besøg ved instituttet den 10. juni 1986.

E. Institut for Erhvervsøkonomi og Ledelse

1. Oprettelse og formål

Instituttet for Erhvervsøkonomi blev etableret som et selvstændigt institut i 1969. Instituttet har som formål at udvikle ledelsesteori og ledelsespraksis med hensyn til drift, tilpasning og udvikling gennem forskningsprojekter, der er knyttet til den private og offentlige sektor. Som en konsekvens af den forsknings- og undervisningsmæssige udvikling ved instituttet er Metodeforskningsgruppen og Gruppen for Videregående Driftsøkonomi i årets løb slået sammen, samtidig med at instituttet har ændret navn til: Institut for Erhvervsøkonomi og Ledelse. Instituttet har de samme forskningsmæssige og undervisningsmæssige funktioner som tidligere.

Instituttet udbyder 8 moduler på cand.merc. studiet. De 8 moduler falder alle inden for området ledelseslære og omfatter et modul inden for operationsanalyse/kvantitativ metodik. De øvrige 7 moduler omfatter følgende tværfaglige specialer: Konsulentrollen og problemløsning, management metodik/ledelseslære, strategisk planlægning, ledelsen og omverdenen, forureningsøkonomi, start af nye forretningsområder/virksomheder, virksomhedsidentitet, profil og image.

De forskellige moduler på cand.merc.studiet bliver løbende produktudviklet, således at det er de nyeste teoridannelser og erfaringer, faggrupperne bygger på. Det kan samtidig konstateres, at der i de senere år har været en vældig tilgang i studentertallet til instituttets fag.

På HA-studiet forestår instituttet den grundlæggende undervisning i driftsøkonomi på 1. år, undervisningen i almen erhvervsøkonomi på de følgende semestre samt ledelseslære på 5. semester. Desuden forestår instituttet den tværfaglige erhvervsøkonomiske seminarrække på 6. semester, som i perioden 1985/86 gennemførtes under temaet »International virksomhedsanalyse«.

På HD 1. del varetager instituttet undervisningen i driftsøkonomi.

På HA og HD 1. del foregår der for tiden et større udviklingsarbejde med henblik på at ajourføre og reformulere det driftsøkonomiske indhold og de pædagogiske principper. Dette omfatter samtidig udformning af nye erhvervsøkonomiske fagområder. Som led heri har instituttet taget initiativ til en ny lærebogsserie »Virksomhedens økonomi og ledelse«, hvori der nu foreligger 5 titler, mens et par bøger er under udarbejdelse.

Desuden deltager instituttet i højskolens 4 nye erhvervsøkonomiske studier, erhvervsøkonomi-datalogi, erhvervsøkonomi-erhvervsjura, erhvervsøkonomi-erhvervsprog og erhvervsøkonomi-matematik.

2. Medarbejdere og ledelse.

Institutbestyrer og formand for institutrådet: Civilingeniør, lektor Ove Hedegaard.

Professorer: Dr.polit Bjarke Fog; ekon.dr. Erik Johnsen.

Lektorer med forskningspligt; cand.merc. Jørgen Frode Bakka; docent, ekon.dr. Per-Olof Berg; civilingeniør Ove Hedegaard; cand.merc. Kjeld Arnth Jørgensen, lic.merc. Flemming Poulfelt; lic.agro. Lars Ranfelt; lic.merc. Stig Ree.

Kandidatstipendiat: Cand.merc. Jonna Dreyer.

Seniorstipendiat: Cand.merc. Peter Mehlbye.

Projektmedarbejder: Cand.psych. Conrad Ottosen.

Eksterne lektorer: Cand.merc. Michael Halbye; cand.merc. Henning Jacobsen; cand.merc. civilingeniør Henrik Juel; cand.merc. Anton Hartmann-Olesen; cand.merc. Finn Schaad; cand.merc. Kjeld Tyllesen; cand.merc. Jesper Rasmussen; akademiingeniør; cand.merc. Claus Germann Petersen; cand.merc. Søren Casparij.

Sekretærer: Fritze Lundstøm; Kirsten Turin; Anni Vagner.

Undervisningsassistenter: HD 1. del: Cand.oecon. Jørn R. Andersen; cand.merc. Niels Skovgaard Andersen; cand.oecon. Hans Ole Andreasen; cand.merc. Poul Flindhardt; cand.merc. Flemming Groll; cand.merc. Lone Anette Hansen; cand.merc. Søren Holm; cand.merc. Karsten Elfert Jacobsen; cand.merc. Svend Jacobsen; cand.merc. Henning A. Jensen; cand.merc. Kurt Møller Jørgensen; cand.polit. Mogens Kjærup; cand.merc. Knud Kongstad; cand.oecon. Birger Lund-Rasmussen; cand.oecon. Henrik Mayntzhusen; cand.oecon. Ulrik Merild; cand.merc. Hans Neergaard; cand.polit. Bent Nielsen; cand.oecon. Mogens Nielsen; cand.oecon. Niels Lorentz Nielsen; cand.merc. Loa Olafsson; cand.merc. Johan Olfert; ingeniør, Hans Erik Ortving, HD; cand.merc. Steffen Palmvang; cand.oecon. Søren Højland Pedersen; cand.merc. Cai Qvesehl; cand.merc. Klaus Holgaard Rasmussen; cand.oecon. Niels Skovvart; cand.polit. Jeppe Strange; cand.oecon. Poul Horup Sørensen; cand.merc. Rolf Tvedt; cand.polit. Claus Wildt.

HA 1. år: Jens Roed; Niels Hald; Anne Hatting; Vagn Bendz Jørgensen; Søren Milner; Jes Hedensted; Børge Lind; Jes Jelsmark; Finn Smidt; Mogens Houe; Bjarne Franklin Hansen; Søren Mølgård Sørensen; Svend Jacobsen; Ebbe Vig; Heino Jespersen; Carsten Bjørn Nielsen; Johannes Højgård Jensen.

CM: Cand.merc. Klaus Lund; cand.polit Lars Teit Hansen.

3. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed

Instituttets forskning er især centreret om ledelsesområdet, hvor de enkelte medarbejdere gennemfører projekter og teoriudvikling inden for deres respektive forskningsområder, jfr. følgende:

Jørgen Frode Bakka beskæftiger sig med organisationsudvikling, ændringsledelse samt strategiske ledelsesproblemer i den offentlige administration. Han har desuden interesseret sig

for virksomhedskultur og har publiceret artikler herom i *Civiløkonomen* og *Erhvervsøkonomisk Tidsskrift*. Jørgen Frode Bakka har i samarbejde med professor Egil Fivelsdal færdiggjort manuskriptet til en ny lærebog i organisationsteori, som udkommer efteråret 1986 på Erhvervsøkonomisk Forlag. Bogens titel er: »Organisationsteori: Struktur, kultur og proces.«

Per-Olof Berg beskæftiger sig hovedsagelig med 3 forskningsområder: »Symbolic Management«, som også er titlen på en bog, der udkommer på Wiley 1987. Desuden er der i løbet af året publiceret en artikel med titlen »Symbolic Management of Human Resources« samt lavet et udkast til en bog om virksomhedskultur. »Strategisk ledelse af virksomheder på politiske markeder«, hvor der i løbet af året er skrevet delrapporter samt 1 bevillingsansøgning. »Konsulentmarkedsprojektet«, som er en artikel lavet i samarbejde med Flemming Poulfelt. Projektet har fået en bevilling af SSF og vil komme til at løbe over 3 år.

Bjarke Fog har afsluttet en undersøgelse over samspillet mellem forskellige butikstyper. Den er offentliggjort under titlen: Bjarke Fog og Jan Vesterholt: »Handelen med dagligvarer«. Han har gennemført en undersøgelse over prisudviklingen gennem de sidste 100 år. Resultaterne er offentliggjort i Forbrugsforeningen 100-års jubilæumsskrift. Han har arbejdet med undersøgelser over anvendelsen af driftsøkonomiske metoder, specielt pristeorien, i praksis. Som et foreløbigt resultat er til undervisningsbrug udgivet et kompendium i anvendt erhvervsøkonomi. I tilknytning hertil har han foretaget undersøgelser over den interne prisfastsættelse inden for nogle multinationale koncerner.

Ove Hedegaard beskæftiger sig primært med de kvantitative dele af ledelsesteorien og deltager aktivt i videreudviklingen af et dansk beslutningsstøttesystem. Systemet er udviklet med henblik på at give beslutningstagere et fleksibelt værktøj, der kan benyttes til at analysere dårligt strukturerede problemstillinger og gennem en søge-læreproces i en dialog med datamaten give lederen mulighed for at afprøve og analysere forskellige alternative løsninger. Ove Hedegaard har i 1985/86 videreudviklet et interaktivt LP-program til undevisningsformål. Skrevet introduktion til IPB (interaktiv planlægning af budgettering).

Erik Johnsen har i årets løb publiceret en del artikler og boganmeldelser i *Erhvervsøkonomisk Tidsskrift*, som han er redaktør af. Han har bearbejdet bogen »Introduktion til ledelselære« til en norsk udgave under titlen »Ledelse«, Bedriftøkonomisk Forlag, Oslo, 1986. Johnsen har været medredaktør af bogen »Udviklingsledelse i servicevirksomheder« og har her skrevet en artikel om udviklingstendenser i teorien for serviceledelse og en anden baseret på en analyse af anvendelse af serviceledelse i danske virksomheder og offentlige forvaltninger. Videre har han redigeret et specialnummer i anledning af *Erhvervsøkonomisk Tidsskrifts* 50-års jubilæum »Trends and Megatrends in the Theory of Management« og har her skrevet artiklen »Megatrends as Driving Forces in Development of Management Skills«. Denne publikation er udsendt som bog af Bratt International, 1986. Videre har Johnsen skrevet en artikel om operationel organisationsteori i festskrift til Th. Herborg Nielsen, Århus, 1986, og et afsnit i BØRSENS serie om ledelse.

Sluttelig har Johnsen færdiggjort et manuskript til en ændret 2. udgave af »Introduktion til virksomhedsledelse« samt redigeret et kompendium i relation hertil, »Cases i ledelselære«. Han har ligeledes færdiggjort et manuskript til publicering under titlen »Plan i virksomhedens medarbejderudvikling, intern strategi«.

Kj. Arnth Jørgensen beskæftiger sig med strategisk planlægning. I beretningsperioden har

han fortsat beskæftiget sig med strategisk nyorientering i store og veletablerede virksomheder, der er kommet i en presset konkurrencesituation.

Han har især beskæftiget sig med organisation, markedsføring, teknologi og produktsortiment som strategiske variabler. I beretningsperioden er indledt en udarbejdelse af en ny fremstilling af strategisk ledelse, der forventes at udkomme i 1987.

Flemming Poulfelt opholdt sig i efteråret 1985 på University of Southern California, Los Angeles med henblik på at udvikle sit arbejde inden for konsulentområdet.

Dette resulterede bl.a. i artiklen »Towards a Theoretical Framework of Management Consultancy«, Consultation No. 2, 1986, samt igangsættelse af et fælles forskningsprojekt med Larry Greiner, USC, om »Consulting and Changing«.

Sammen med P.-O. Berg har Flemming Poulfelt igangsat et større forskningsprojekt med støtte fra Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd med titlen »The Dynamic of Unregulated Professional Markets – The Case of Scandinavian Management Consultants«. P.-O. Berg og Flemming Poulfelt har skrevet artiklen »Professionalizing a Profession: Increasing the Competence of Management Consultants«.

Flemming Poulfelt har desuden fortsat sit arbejde inden for området ledelse af ændringer, hvorom en række arbejdsnoter foreligger.

Lars W. Ranfelt har i hele beretningsperioden haft orlov.

Stig Ree har udarbejdet flere artikler og en ny bog om politisk ledelse, der udkommer på Nyt Nordisk Forlag, oktober 1986. Han har desuden deltaget i en række skandinaviske forskningsseminarer om dette emne. Han er endvidere engageret i flere forskningsprojekter, der behandler samspillet mellem den private og den offentlige sektor og de politiske ledelsesproblemer, der ligger heri: Eks.: De politiske ledelsesproblemer i forbindelse med systemeksport (sammen med Peter Mehlbye). De politiske ledelsesproblemer ved samspillet mellem kommuner og virksomheder på miljøområder. Strukturelle ledelsesproblemer i forbindelse med egnsudvikling for Skåne (sammen med Miljøstyrelsen). Strukturelle ledelsesproblemer i forbindelse med egnsudvikling for Skåne (sammen med Lektor Jan Gunnarson, RUC og amtskommunale myndigheder i Skåne).

Jonna Dreyer har arbejdet med at undersøge ledelsesproblematikken omkring produktudvikling. Specielt undersøges en række strategimodeller og deres evne til at indtage rollen som guide for idégenerering og projektvalg. Undersøgelsen sker i samarbejde med en række virksomheder og industrielle designere.

4. Faglig virksomhed i øvrigt.

Jørgen Frode Bakka er medlem af Dansk Management Centers forskningsudvalg samt af FDC's efteruddannelsesudvalg. Bakka har medvirket i konferencer for flere offentlige virksomheder om ledelses- og organisationsforhold og desuden holdt foredrag om virksomhedskultur.

Per-Olof Bergs aktiviteter i løbet af året har omfattet doktorvejledning samt bedømmelse på doktorafhandling i Lund. Artikler i Administrative Science Quarterly, Organizational Studies og Scandinavian Journal of Management.

Bjarke Fog har deltaget i bedømmelsesudvalg vedrørende flere lektorstillinger.

Erik Johnsen har stået for undervisningen på cand.merc.-studiets faggruppe E4, ledelseslære/management metodik. Han har ligeledes været faglig ansvarlig for området Erhvervsøkonomi II/Ledelseslære på HA-studiets 5. semester, ligesom han har undervist på Advanced Program in International Management.

Johnsen har været medlem af en række bedømmelsesudvalg, herunder et professorat ved Odense Universitet i regnskabsvæsen, et docentur i Lund i Allmän Företagsekonomi, ligesom han har fungeret som fakultetsopponent ved en doktordisputats ved Handelshøjskolen i Stockholm vedr. ledersuccession. Johnsen har fungeret som formand for Dafolo-fondens prisudvalg og været medlem af Dansk Management Centers Forskningsudvalg samt fungeret som Industriministeriets repræsentant i DMC's repræsentantskab. Videre har Johnsen været medlem FDC's efteruddannelsesudvalg, af DJØF's repræsentantskab, af udvalget vedr. HA-uddannelsen ved Roskilde Universitetscenter samt af Service Management Group's forskningsråd i Paris. Sluttelig har Johnsen accepteret en position som direktør i Fællesfinans.

Ove Hedegaard har i det forløbne år deltaget i bedømmelsesudvalget vedr. adjunkt/lektorstillinger.

K. Arnth Jørgensen har varetaget undervisningen i strategisk planlægning på cand.merc. studiet, fungeret som fagkoordinator for instituttets fagudbud på cand.merc. studiet. Desuden han har deltaget i en række faglige konferencer, ledet flere uddannelseskurser samt holdt forelæsninger om strategisk ledelse i forskellige organisationer.

Stig Ree er medlem af AC's udvalg for højere undervisning og forskning. Tilrettelægger og underviser på en række kurser om politisk og offentlig ledelse. Eks.: »Embedsmanden som rådgiver for den politiske ledelse«, DJØF. »Politisk ledelse og samspillet mellem offentlige og privat sektor«, DIEU, UI.

Censor ved Handelshøjskolen i Århus.

Jonna Dreyer har deltaget i international konference om emnet »Beskyttelse af industriprodukter«.

Flemming Poulfelt har deltaget i bedømmelsesudvalg vedr. eksterne lektorater og et lektorvikariat i kultur og ledelse. Han har varetaget undervisningen i konsulentrollen på cand.merc.-studiet og undervist cand.merc.aud.-studerende i Kolding. I maj gennemførte Flemming Poulfelt med en række cand.merc.-studerende en konsulentstudietur til London. Flemming Poulfelt har deltaget i forskellige seminaraktiviteter, holdt foredrag og medvirket i efteruddannelseskurser om konsulentfunktionen og ledelse. Han er medredaktør på tidsskriftet Scandinavian Journal of Management Studies.

I august deltog Flemming Poulfelt i Academy of Management's konference i Chicago med et indlæg om »Management Consultant Roles«.

Jonna Dreyer har deltaget i en international konference med emnet: »Beskyttelse af industriprodukter«.

Peter Mehlbye beskæftiger sig med ledelse af samspillet mellem den offentlige og den private sektor vedrørende systemeksport.

Som forstudier til forskningsprojektet har Peter Mehlbye udarbejdet følgende 2 kapitler til bogen »Danmark som eksportsamfund« (af Knud Oversø m.fl.), som udkommer 31. oktober 1986: »Rammerne for offentlige styrelers medvirken i systemeksport« og »Erfaringer fra andre lande«.

Forskningsprojektet fortsættes i de følgende 2 år med særlig fokus på »internationaliseringsprocessen i offentlige styrelser«.

Conrad Ottesen beskæftiger sig med problemstillinger i personaleledelse. Han har indledt udarbejdelsen af en ny fremstilling af personaleudviklingens grundlag ud fra opfattelsen af arbejde som en moralsk begrundet aktivitet og har i forbindelse hermed udarbejdet notatet »Personaleudvikling«, hvor han redegør for elementerne i en teori for personaleudvikling. Endvidere har han publiceret artiklen »Virksomhedsspil – et værktøj i lederuddannelsen« i Erhvervsøkonomisk Tidsskrift.

5. Gæsteforelæsninger m.v.

Erik Johnsen har på efteruddannelsesområdet været aktiv inden for Foreningen af Danske Civiløkonomer og Norges Handelshøyskoles Kursvirksomhet, Forsvarsakademiet, AOF og Toldskolen. Han har afholdt seminarer for Forbrugs- og Administrationsdepartementet og Lederopplæringsrådet i Norge, Københavns Universitet, Handelsskolen i Nykøbing Falster, samt en række private virksomheder og offentlige institutioner, herunder ledelsesseminarer i kommuner i Norge og Danmark.

F. Institut for Europæisk Markedsret

1. Oprettelse og formål

Instituttet er oprettet den 1. februar 1967 med det formål at drive forskning, tilrettelægge undervisning og sprede oplysning om retsreglerne vedrørende de europæiske markedssammenlutninger samt om fremmed og international erhvervsret.

2. Medarbejdere

Professor: Dr.jur. Ole Lando.

Lektorer med forskningspligt: Dr.jur. Jens Fejø (orlov fra 1. sept. 1986); lic.jur. Hjalte Rasmussen; cand.jur. Elisabeth Thuesen.

Sekretærer: Kirsten Andersen; Jeanette Larsen; Bodil Nielsen.

3. Instituttets ledelse

Institutbestyrer: Lektor, dr.jur. Jens Fejø.

Formand for institutrådet: Lektor, lic.jur. Hjalte Rasmussen.

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte lærere, TAP-medarbejderne samt af studerende Tine Sivebæk.

4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed

Instituttet udsender bladet »Nyt om Markedsret«. Det bringer nyt om de europæiske fællesskabers ret samt om fremmed og international erhvervsret. Nr. 13, som er udkommet i november 1985, har behandlet emner inden for international og fremmed ret samt EF-ret.

Ole Lando har fortsat sit arbejde som formand for den arbejdsgruppe, der skal udarbejde retningslinier for en europæisk kontraktret (The Commission on European Contract Law).

Ole Lando har færdiggjort følgende arbejder:

- »Kort indføring i komparativ ret«. Juristforbundets Forlag 1986, 125 sider.
- »The Lex Mercatoria in International Commercial Arbitration«. The International and Comparative Law Quarterly, vol. 34 (1985) 474-768.
- »Conflict of Laws as a Technique for Legal Integration« (sammen med Peter Hay og Ronald Rotunda) i Integration Through Law, Europe and the American Federal Experience Vol. 1, Book 2 - 161-258 (Berlin, New York, 1986).

Jens Fejø:

- har arbejdet på en engelsk udgave af sin disputats »Monopolret og marked«.
- har desuden skrevet om den nye udvikling af »Fællesmarkedets konkurrenceret i 1984« i Ugeskrift for Retsvæsen i en sammen med professor, dr.jur. Claus Gulmann, Københavns Universitet, offentliggjort artikel.
- har afleveret indlæg til International Academy of Comparative Law om »Danish Monopoly Law« til brug for Akademiets kongres i Australien i 1986.

Elisabeth Thuesen har sammen med lektor Hans Viggo Godsk Pedersen, Institut for erhvervsret og revision, afsluttet sit bidrag om dansk fordringsret til forskningsprojektet »Wirksamkeitsvoraussetzungen für Forderungsabtretungen, insbesondere zu Sicherungszwecken«, s. 79-118, publiceret 1986 i Vesttyskland af Das Institut für internationales Recht des Spar-, Giro- und Kreditwesens an der Universität Mainz. Hendes bidrag til konference om forbrugerret i Louvain-la-Neuve dec. 1982 er blevet offentliggjort i Unfair terms in consumer contracts, European Workshop on Consumer Law, 2, 1982, Ed. by Th. Bourgoignie, Louvain-la-Neuve, 1983, (Coll. droit et consommation) s. 223-230.

Hun har fortsat arbejdet med en komparativ fremstilling om mellemmandskontrakter i de skandinaviske lande og Vesteuropa. Hun har påbegyndt en fremstilling om den retlige regulering af franchisekontrakter med udgangspunkt i EF-Domstolens afgørelse i »Pronuptia«-sagen. Hun har fremstillet et kompendium med en redegørelse om produktkrav og materiale om produktansvar og forsikring til brug i faget »Skadeforvoldelse« på HJ-studiet og har udarbejdet noter om fremmed kontraktret, international privat- og procesret og agentur- og forhandlerforhold til fagene »Den internationale kontrakt« og »Etablering og distribution i Europa« på HA-studiet. Sammen med adjunkt Jesper Møller-Andersen arbejder hun på en lærebog i erhvervsret til brug for EG-studiet. Hun er redaktør af bladet »Nyt om Markedsret«.

Hjalte Rasmussen har udgivet to bøger i perioden:

»Internationale Organisationer, GATT, OECD, EF m.fl.« (udarbejdet til HHK's HJ-studium), Gad 1985, 253 pp.

»On Law and Policy in the European Court of Justice - A Comparative Study in Judicial Policymaking« - disputats (forsvares den 26. september 1986); Martinus Nijhof Publishers, Dordrecht Holland; 550 pp (med summary på dansk).

Færdiggjort anden fase af et adfærdsforskningsprojekt med dansk »street level« forvaltning i fokus. Det drejer sig om gennemførelsen af EF's sociale forordninger om navnlig køre- og hviletidsbestemmelser i international vejtransport af gods og passagerer: »A Cross-cultural Comparison of EC/National Administrative Co-operative Patterns: The Danish Case: Consensus-seeking, Loyalty and Pragmatism«.

Arbejdet var sponsored af European Institute for Public Administration, Maastricht, Holland; er under udgivelse sammen med rapporten fra fase 1 (færdiggjort forår 1985); forventet udgivelse: forår 1987 (del af 10-landsprojekt).

Andre papers under udgivelse – eller lige offentliggjorte:

»The Danish Administration and its Interaction with the Community Administration« (sammen med Karsten Hagel-Sørensen, konsulent i Justitsministeriet) i 22 Common Market Law Review (1985) pp 273-300.;

»Note on Judicial Doorkeeping Techniques« paper til 15th Annual Conference of the TMC Asser Instituut, Haag, 5.-6. september, 1985 (under udgivelse).

»Les relations entre l'administration danoise et l'administration des Dommunautés européennes« (sammen med Karsten Hagel-Sørensen, konsulent i Justitsministeriet) i Revue Française d'Administration Publique 1985 n° 34 pp 235-253.

»Le juge international en évitant de statuer obéit-il à un devoir judiciaire fondamental? Paper til Société Française pour le Droit international; under udgivelse i German Yearbook of International Law.

Påbegyndte forskningsprojekter:

»Leading Cases on the European Constitution – A Nutshell-Collection«; 300 ledende EF-domme, der er sammenskrævet til at fylde maksimalt én manusside; ialt manus 300 pp; samlingens »nøgler« under udarbejdelse.

»The Court of Justice of the EC and the National Legal Orders« – den danske del af et ti-lands implementeringsprojekt sponsoreret af European University Institute i Firenze; arbejdet med analyse af samtlige danske art. 177-sager sker sammen med referendar Peter Gjørtler, EF-domstolen; nær afslutning. Udarbejdelse af et kompendium i forvaltningsret-forvaltningslære til faget Offentlig Erhvervsret på HJ-studiet, HHK; lige påbegyndt.

I perioden er Hjalte Rasmussen endelig blevet tilknyttet Europakollegiet i Brügge som visiting law professor med ansvar for en seminarrække med titlen »Constitutional Law as a Generator of Social Change«, afholdes første gang foråret 1987, samt som visiting professor i implementeringsadfærd ved European Institute of Public Administration, Maastricht, Holland.

5. Faglig virksomhed i øvrigt

Jens Fejø:

- deltog den 12.-19. oktober 1985 i en rejse – sammen med lærere fra Institut for International Økonomi og Virksomhedsledelse samt et hold cand.merc. studerende – til Paris, Bruxelles og Amsterdam.
- deltog den 6.-11. april 1986 i en rejse – sammen med Institut for Regnskabsvæsen og Økonomistyring samt et hold cand.merc. studerende – til Luxembourg og Bruxelles.
- har holdt foredrag på DJØF's EF-kursus den 23. april 1986 om Konkurrenceret i EF.
- den 15. maj 1986 holdt foredrag om »EF og Ophavsret« i Dansk Selskab for Ophavsret.
- har skrevet avisindlæg i forbindelse med EF-pakkens vedtagelse.
- har været medlem af Fakultetsrådet og – i 1985 – af dettes BOF.
- har desuden været medlem af diverse bedømmelsesudvalg ved stillingsansættelser på Handelshøjskolen og uden for denne.

Elisabeth Thuesen har i Kolding og København holdt foredrag på Byggeeksportområdets kurser for eksportører om juridiske forhold ved samarbejdet med handelsagenter og forhandlere især i EF's medlemslande og herunder behandlet kontrakt- og køberetlige regler i de vesteuropæiske retssystemer. Endvidere har hun foretaget en studierejse til EF-Domstolen i Luxembourg for at undersøge retspraksis omkring franchisekontrakter og harmonisering af forsikringsretten.

Den 4.12.1985 holdt Ole Lando foredrag i Stockholm i »Svenska Nationalkomitéen för kulturellt samarbejde i Europa« om komparativ ret og den 5.12.1985 i Den Svenske Forening for Retssammenligning om »Lex mercatoria«.

I november 1985 deltog Ole Lando i Potsdam-Babelsberg og i april i Rom i UNIDROIT's (Internationale Institute for the Unification of Private Law) møder om Progressive Codification of the Commercial Law of Europe.

I oktober 1985 deltog Ole Lando i Commission on European Contract Law's 8. møde, der afholdtes på Handelshøjskolen i København.

I tiden 17.-21. marts 1986 har Ole Lando i Dubrovnik holdt forelæsninger om »The Law Applicable to the Merits of the Dispute in International Commercial Arbitration«.

Hjalte Rasmussen har hhv. præsenteret 9 papers samt holdt foredrag ved konferencer i Danmark og i udlandet, nemlig

- »Forhandlingerne om den Europæiske Union i lyset af Grundlovens § 20« ved konference den 28.10.1986 arrangeret af DUPI (Dansk udenrigspolitisk Institut); invitation: Niels Jørgen Haagerup.
- »EF-Domstolen som policymaking EF-institution«, foredrag holdt 8.11.1985 for EF- og folkeretslærerne på Københavns Universitet; invitation: professor dr.jur. Claus Gulmann;
- »Domstole og lovgivende myndigheder i EF-grænsen mellem politik og jura«, foredrag holdt 20.1.1986 for statsretslærerne på Københavns Universitet; invitation: professor dr.jur. Henrik Zahle.
- »Alternative strategier for Europaparlamentet i de kommende år«, brainstorming-møde afholdt i Strassbourg efter invitation af EP; den 16.4.1986.
- »EF-Domstolens rolle og indflydelse, når EF-pakken skal gennemføres«, foredrag holdt på Odense Universitet den 1.5.1986; invitation: professor Mogens N. Pedersen.
- deltaget som dommer i en internationalretslig, simuleret retssagskonkurrence (moot court competition) med deltagelse af hold af studerende fra Frankrig, Canada, Belgien, Schweiz i dagene 26.-28. maj 1986; invitation: professor Christian Phillip, Lyon Universitetet Jean Moulin III.
- »Le juge international en évitant de statuer obéit-il à un devoir fondamental?« Paper, Société française pour le droit International's årlige konference afholdt i Lyon i dagene 29.-31. maj 1986; invitation: SFDI; samt to foredrag efter indbydelser i forbindelse med afholdelsen af folkeafstemningsdebatten.

G. Institut for Finansiering

1. Oprettelse og formål

Instituttet er oprettet i 1939 med benævnelsen Bankinstituttet. I forbindelse med en omlægning af bankstudiet til det nuværende HD-studium i Finansiering og Kreditvæsen ændredes navnet 1/9-1967 til Institut for Finansiering. Dets opgaver omfatter forskning inden for mikro- og makroøkonomiske finansieringsproblemer samt den faglige tilrettelæggelse af undervisningen i finansiering på HA-, HJ-, SPRØK-, MATØK-, DATØK-, cand.aud., cand.merc- og HD-studierne.

Pr. 1. oktober 1985 er Forsikringsinstituttet integreret i Institut for Finansiering.

2. Medarbejdere

Professorer: Dr.polit. Niels Chr. Nielsen; cand.oecon. Carl. E. Sørensen (afgået ved døden d. 29/9-1985).

Lektorer med forskningspligt: Cand.merc. Johan Ankerstjerne (afgået ved døden d. 30/5-1986); cand.scient.oecon. Bjarne Astrup Jensen; dr.oecon. Jesper Jespersen (fra 1/2-86); cand.polit. Jens Lunde; cand.merc. Johannes Mouritsen; lic.polit. Michael Møller; cand.jur. Bjørn U. Roepstorff.

Adjunkter med forskningspligt: Cand.merc. Eric Bentzen (orlov til 31/8-1986); cand.polit. Leif Hasager.

Kandidatstipendiat: Cand.merc. Bjarne Brænder Florentsen.

Eksterne lektorer: Cand.jur. Jannie Domar (fra 1/9-85); cand.polit. Elsebeth Rygner Holm; cand.jur. Troels Jungersen; Johnny K. Kragh, HD, HA; cand.oecon. Kaj Brandt Petersen; cand.polit. Peter Schütze; cand.merc. Kaj Svarrer; cand.polit. Hans Thygesen; civilingeniør Walther Thygesen; lic.techn. Tom Togsverd (til 31/12-85); cand.oecon. Erik Veedfald (fra 1/9-1985 til 31/1-1986); cand.polit. Klaus Willerslev-Olsen (fra 1/9-1985 til 28/2-1986); cand.polit. Hans Wallind; cand.polit. Poul Wolffsen (fra 1/1-1986).

Undervisningsassistenter: Cand.oecon. Johannes Andersen; cand.merc. Leif Andersen; cand.merc. Michael Holck Andersen; cand.merc. Eric Bentzen; cand.merc. Finn Frederiksen; Preben Gallt, MBA; cand.polit. Troels Chr. Gunnergaard; cand.polit. Knud Hansen; cand.merc. Søren Holm; cand.merc. Carl Vad Jensen; cand.oecon. Ove Sten Jensen; cand.polit. Steen Jørgensen; cand.scient.oecon. Jes Klausby; Knud Kongstad, HD; cand.polit. Steffen Kragh; cand.polit. Anders Larsen; cand.polit. Niels Lauritzen; cand.oecon. Arne Lund; cand.jur. Flemming A. Meyendorff; lic.polit. Rolf Norstrand; advokat Allan Olsson; cand.polit. Jørgen Pagh; cand.polit. Flemming Nytoft Rasmussen; cand.polit. Ole Rud Reinbach; cand.merc. Liisa Salojärvi; cand.polit. Kristian Sørensen; cand.merc. Torben Vest; cand.polit. Klaus Willerslev-Olsen (fra 1.9.1984); cand.polit. Poul Wolffsen (til 31/12-1985); cand.merc. George Yelken.

Gæsteprofessor: Göran Skogh, Lunds Universitet, har været tilknyttet instituttet som gæsteprofessor i perioden 1/10-85 til 31/3-86.

Sekretærer: Inge Andersen; Annette Gottlob (fra 1/11-1985); Lis K. Frewald; Lisbeth Bjørn Pedersen; Hanne Toft; Kirsten Turin (fra 5/8-1985 til 30/4-1986).

Ansæt i henhold til lov 488: Allan Pedersen (fra 3/2-1986).

Projektmedarbejdere: Stud.merc. Erik Andersen; stud.polit. Stig Katzenelson.

3. Instituttets ledelse

Institutbestyrer og formand for institutrådet: Professor, dr.polit. Niels Chr. Nielsen.

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte lærere blandt ovennævnte medarbejdere samt af ekstern lektor Elsebeth Rygner Holm og ekstern lektor Kaj Svarrer samt de ovenfor nævnte sekretærer. Studenterrepræsentanter: Til 31/12-85: Henrik Siemsen, John Nyberg og Peter Lindberg. Fra 1/1-1986: Poul Hansen, Henrik Sjørring Johansen og Adam Wørzner-Andersen.

4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed

Johan Ankerstjerne har arbejdet med flere projekter vedrørende kapitalmarkedsforhold. Sammen med Michael Møller har han fået publiceret: »Dividender og aktiekurser«, Finans/Invest nr. 9-10, 1985; »De lange fondsbørssuspensioner«, Fagskrift for Bankvæsen nr. 4, 1985; »Skattereformen og de akkumulerende Investeringsforeninger«, Finans/Invest nr. 8, 1985.

Eric Bentzen har publiceret en artikel om danske aktiers inddeling i bogen »Fakta om værdipapirer på Fondsbørsen«, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, 1986.

Bjarne Brænder Florentsen har sammen med Johannes Mouritsen afsluttet et projekt om studiestøtte i Danmark, der publiceres i instituttets working-paper serie. Med Michael Møller er publiceret artiklen: »Om kirker og pensionskasser, og bomber og balloner«, Weekendavisen, 14/2-1986. Med Johannes Mouritsen fortsættes et projekt om præmieobligationers prisdannelse. Bjarne Brænder Florentsen arbejder videre med aspekter ved det danske pensionssystem.

Leif Hasager har færdiggjort et licentiatprojekt om nationaløkonomisk planlægning. En del heraf er publiceret under titlen: »The Czechoslovak Economic Planning System«, juni 1986. Yderligere har han publiceret: »The Economic Development of Czechoslovakia 1620-1985«, begge udgivet af Handelshøjskolen. Sammen med Michael Møller har han offentliggjort: »Rentestruktur og implicite forwardrenter«, Nationaløkonomisk Tidsskrift, bind 123 (1985), nr. 3.

Bjarne Astrup Jensen har i beretningsåret fået publiceret artiklen: »Landbrugets finansieringsreform – nok engang«, Finans/Invest nr. 5, 1986. Han har sammen med Michael Møller arbejdet med analyser af samspillet mellem beskatningsregler og rentefølsomhed på finansielle institutioners balancer, jfr. Working Paper 85-9 og en kommende artikel i Finans/Invest. Bjarne Astrup Jensen har endvidere haft et indledende samarbejde med lektor Jørgen Aase Nielsen, Århus Universitet, vedrørende et projekt om optioner og deres prisfastsættelse i relation til det danske kapitalmarked. Med baggrund i bevilget støtte fra SSF arbejdes der videre hermed i 1986/87.

Jesper Jespersen har afsluttet sit projekt omkring økonomisk politik i en lille åben økonomi. Resultaterne er bl.a. publiceret i: »Har vi afskåret os fra at føre økonomisk politik?«, Nationaløkonomisk Tidsskrift, 1985/3; »Socialøkonomisk rapport No 2«, Bruno Amoroso og Jespersen (red.) RUC's forlag, oktober 1986; »Brugen af økonomiske modeller«, Samfundsøkonomen, 1986/2; »Financial Model Building and Financial Multipliers of the Danish Economy«, revideret bidrag til symposium om modelbygning i de nordiske lande – publiceres ultimo 1986 fra North-Holland; »Financial Integration in the EEC – Comment on the Danish Case«, publiceres af Institute for Public Administration, Maastricht, 1986; »Pengepolitikken i 1985« blev offentliggjort i Kvartaloversigten fra Danmarks Nationalbank, maj 1986. Efter afslutningen af ovenstående projekt vil Jesper Jespersen arbejde med »finansiel formidling« med særlig henblik på en analyse af pengeinstitutsektorens mikro- og makroøkonomiske funktioner.

Jens Lunde har i perioden især arbejdet med boligfinansiering og boligøkonomi. Han har i perioden publiceret artiklerne: »I dag er andelsboligen den billigste boligform«, »Kan det betale sig at købe ejerbolig?«, »Husene for dyre i dag – prisfald kan ventes« og »Finansieringen af ejerboliger kræver nytænkning« i Weekendavisen d. 29/11-1985; »Nye restriktioner i

1985«, *Finans/Invest*, nr. 1, 1986; »Ejerboligens realkreditfinansiering – nye vilkår og mulige forbedringer«, *Finans/Invest*, nr. 1, 1986; »Brug kontantprisen – ydelser er ikke nok«, *Ejendomsrådgiveren*, nr. 7, juli 1986. Jens Lunde har desuden fået offentliggjort bogen: »Kommunerne og boligøkonomien«, forlaget Kommuneinformation, 1986.

Johannes Mouritsen og Bjarne Brænder Florentsen har afsluttet et projekt om uddannelse og studiestøtte, der publiceres i instituttets working paper serie. Johannes Mouritsen og Eric Bentzen har publiceret: »Interaktive edb-programmer«, Nyt Nordisk Forlag, 1985. Johannes Mouritsen og Michael Møller har publiceret: »Konvertible obligationer og skat (1) og (2)«, *Finans/Invest* nr. 2 og 4, 1986. Johannes Mouritsen og Bjarne Brænder Florentsen arbejder på et projekt om lineær programmering og dets anvendelse i dansk erhvervsliv samt et projekt om prisdannelsen på præmieobligationer. Sammen med Michael Møller arbejder Johannes Mouritsen på et projekt om konvertering af obligationslån. Johannes Mouritsen deltager i et projekt om offentlig organisation og ledelse sammen med en forskergruppe fra HHK og Københavns Universitet.

Michael Møller har arbejdet med en række forskellige projekter vedrørende kapitalmarkedssforhold, herunder specielt vedrørende det danske obligationsmarked og dets effektivitet. Han har publiceret: »Boligpriser og boligbyggeri: hvad sker der?«, *Entreprenøren*, november 1985; »Inflationsfald, skattereform og ejerboliger«, *Finans/Invest* nr. 1, 1986; »Huspriser, markedseffektivitet og omprioritering«, *Finans/Invest* nr. 1, 1986. Med Johan Ankerstjerne har han publiceret: »Dividender og Aktiekurser«, *Finans/Invest* nr. 9-10, 1985; »De lange fondsbørssuspensioner«, *Fagskrift for Bankvæsen* nr. 4, 1985 og »Skattereformen og de akkumulerende investeringsforeninger«, *Finans/Invest* nr. 8, 1985. Med Bjarne Brænder Florentsen har han publiceret: »Om kirker og pensionskasser, og bomber og balloner«, *Weekendavisen*, 14/2-1986. Med Leif Hasager har han publiceret: »Rentestruktur og implicitte forward-renter«, *Nationaløkonomisk Tidsskrift* nr. 3, 1985. Med Johannes Mouritsen har han publiceret: »Konvertible obligationer og skat (1) og (2)«, *Finans/Invest* nr. 8, 9-10, 1985. Med Niels Chr. Nielsen har han publiceret »Økonomisk Generalrapport« i »Den skattemæssige behandlingen af kursvinster och forluster på fordringar og skulder«, *Nordiska Skattevetenskaplige Forskningsrådets skriftserie* nr. 16, 1985, »Er det umoralsk at have det varmt?« *Weekendavisen* 13.-19. december 1985; »Udviklingen på kapitalmarkederne de kommende år«, *Civiløkonomen* 1985; »Skibsværfter, rederier og subsidier«, *Orientering om fremtidsforskning*, december 1985 samt endelig en række kronikker i *Civiløkonomen*, hvor de er faste kronikører.

Niels Chr. Nielsen har i perioden publiceret: »Opsparing, investeringer og fordeling«, *Nationaløkonomisk Tidsskrift* nr. 2, 1986; »Den private pensionsopsparings rolle«, jubilæumsskrift udgivet af Juristernes og Økonomernes Pensionskasse. Med Michael Møller har han publiceret: »Økonomisk Generalrapport« i »Den skattemæssige behandling af kursvinster och forluster på fordringar og skulder«, *Nordiska Skattevetenskaplige Forskningsrådets skriftserie* nr. 16, 1985; »Er det umoralsk at have det varmt?«, *Weekendavisen* 13.-19. december 1985; »Udviklingen på kapitalmarkederne de kommende år«, *Civiløkonomen* 1985; »Skibsværfter, rederier og subsidier«, *Orientering om fremtidsforskning*, december 1985. Niels Chr. Nielsen er sammen med Michael Møller fast kronikør i *Civiløkonomen*.

Bjørn U. Roepstorff har sammen med Hans Wallind udgivet en foreløbig udgave af »Introduktion til Risk Management og Forsikring«, *Samfundslitteratur*, 1985, til brug for undervisningen på HA-, HJ- og HD-studierne. Bjørn U. Roepstorff har publiceret »Risk Ag-

gravation and other Modifications of the Risk Situation in Scandinavia«, Nordisk Forsikringstidsskrift nr. 1, 1986. På AIDA's (Association Internationale de Droit Assurances) VII. verdenskongres i Budapest i maj 1986 holdt han et indlæg med grundlag i denne artikel. Han arbejder endvidere med udformning af nyt undervisningsmateriale samt udkast til en lærebog i Risk Management.

I instituttets serie af »Working Papers« er i perioden udkommet:

- WP 85-6 Johan Ankerstjerne og Michael Møller: Dividender og aktiekurser.
- WP 85-7 Johan Ankerstjerne og Michael Møller: De lange fondsbørssuspensioner.
- WP 85-8 Niels Chr. Nielsen: Egenkapitalfinansiering og kapitalstruktur.
- WP 85-9 Bjarne Astrup Jensen og Michael Møller: Skat, varighed og rentefølsomhed.
- WP 86-1 Johannes Mouritsen og Michael Møller; Konvertering af obligationer.
- WP 86-2 Michael Møller og Niels Chr. Nielsen: Kursgevinstbeskatning i de nordiske lande.
- WP 86-3 Michael Møller og Gert Åge Nielsen: Betalingsbalance, bytteforhold og realindkomst.
- WP 86-4 Niels Chr. Nielsen: Opsparing, investeringer og fordeling.
- WP 86-5 Leif Hasager: Skattemæssige afskrivninger.
- WP 86-6 Johan Ankerstjerne og Michael Møller: Værdiansættelse af uoterede aktier.

5. Faglig virksomhed i øvrigt

Johan Ankerstjerne har været medlem af bedømmelsesudvalg vedrørende et eksternt lektorat i finansiering, et eksternt lektorat i skatteret samt et kandidatstipendium i finansiering, alle ved Institut for Finansiering.

Bjarne Brænder Florentsen har holdt foredraget: »Pensionsopsparing, skat og offentlig overførselsindkomst« på SDS' formands- og kassererkonference, Klarskovgård, den 3/9-1985 samt på et medlemsmøde i Dansk Metal, afdeling 2, København, den 20/1-1986.

Leif Hasager er pr. 1/9-1985 beskikket som censor ved det statsvidenskabelige studium ved Københavns Universitet. Han har i efteråret 1985 holdt et foredrag vedrørende fastprismodeller ved Lunds Universitet.

Bjarne Astrup Jensen har i august 1985 deltaget i årsmødet i European Finance Association i Bern. Han har i juni 1986 deltaget i »Conference on Research in International Finance« ved HEC-ISA, Jouy-en-Josas. Bjarne Astrup Jensen har været formand for et bedømmelsesudvalg vedrørende et eksternt lektorat ved instituttet.

Jesper Jespersen er beskikket som censor ved kand.samf.-uddannelsen på AUC. Han har været eksternt censor ved forsvaret af en doktorafhandling ved »Department of Political Science« på Det europæiske Universitet i Firenze og har holdt foredrag med titlen: »Brug og misbrug af økonomiske modeller« ved det årlige møde i Dansk økonomisk Selskab.

Jens Lunde har været medlem af et rådgivende panel bag udarbejdelsen af pjecen: »Kommunernes boligpolitik«, udgivet af Den kommunale Højskole i Danmark og Kommunernes Landsforening. Jens Lunde var medlem af arbejdsgruppen om erhvervsøkonomiundervisningen på erhvervsøkonomi/datalogi-studiet, der afgav indstilling d. 12/5-1986. Han var formand for et bedømmelsesudvalg vedrørende et eksternt lektorat i kreditvurdering, regnskabsanalyse og budgettering ved instituttet.

Johannes Mouritsen er fagkoordinator for cand.merc.- og cand.merc.aud.-studiet. Han har været formand for et bedømmelsesudvalg vedrørende en adjunkt/lektorstilling ved Institut for Finansiering, medlem af et bedømmelsesudvalg til en lektorstilling ved Handelshøjskolen i Århus samt været formand for to bedømmelsesudvalg vedrørende eksterne lektorater ved Institut for Finansiering. Endvidere har han været medlem af et udvalg om Handelshøjskolens fremtidige anvendelse af edb. Johannes Mouritsen har holdt foredrag om projektvurdering på Dansk Ingeniørforenings konference om genbrug d. 8/4-1986 og sammen med Michael Møller i maj 1986 om optioner og warrants i Nationalbanken. Han har deltaget i årsmødet i European Finance Association i Bern i august 1985.

Michael Møller er formand for HD 2.-dels studienævnet for Finansiering og Kreditvæsen. Han har været formand for et bedømmelsesudvalg vedrørende et kandidatstipendium samt formand for et bedømmelsesudvalg vedrørende et eksternt lektorat, begge i finansiering ved instituttet. Endvidere har han været medlem af et bedømmelsesudvalg vedrørende en lektorstilling på Institut for Nationaløkonomi, HHK. Michael Møller har i perioden bl.a. holdt foredrag om prisdannelse på obligationer i Nationalbankens studiekreds, om pensionsopsparing ved Bankforeningens årsmøde samt om optioner i Sandbjergkredsen af Danske Økonometrikere.

Niels Chr. Nielsen er medlem af Nordisk Økonomisk Forskningsråd. Han har siddet i følgende bedømmelsesudvalg: professorat i international økonomi, lektorat i finansiering, lektorvikariat i finansiering, adjunktstilling i internt regnskabsvæsen samt lektorbedømmelse, alle ved Handelshøjskolen i København. Niels Chr. Nielsen har deltaget i årsmødet i European Finance Association i Bern i august 1985. Endvidere har Niels Chr. Nielsen medvirket ved arrangementet af et 6 ugers internatkursus for medarbejdere i den finansielle sektor, afholdt i sommermånederne 1986 af Handelshøjskolen i København og Odense Universitet i samarbejde med Den danske Finansanalytikerforening.

Bjørn U. Roepstorff er medlem af Det erhvervsøkonomiske Fakultetsstudienævn. Han har i april 1986 holdt et foredrag om begreber og teoridannelse inden for risikostyring på Koldkærgård Landboskole i forbindelse med et kursus om mål og midler i landbrugets driftsøkonomi.

6. Gæsteforelæsninger m.v.

Michael Møller har modtaget Esso-prisen på kr. 40.000,- til et forskningsprojekt om optioner.

Instituttet har i beretningsperioden haft besøg af professor Anthony Saunders, University of New York og professor David Luenberger, Stanford University, der begge holdt gæsteforelæsninger.

H. Institut for Informatik og Økonomistyring

1. Oprettelse og formål

Instituttet blev oprettet i januar 1985 som en tværfaglig integration af medarbejdere fra højskolens regnskabsinstitut og informationsforskningscenter. Instituttet omfattede ved starten 8 medarbejdere fra Institut for Regnskabsvæsen (Økonomistyringsgruppen) og 2 medarbej-

dere fra Informationsforskningsafdelingen. Institutoprettelsen er led i højskolens ønske om at styrke forskningen i anvendelsen af informationsteknologi i organisationer.

Instituttet har som mål at bidrage til konstruktiv kritik og fornyelse af forskningen vedrørende information (herunder regnskabsinformation), styringsprocesser og systemudvikling inden for et relativt bredt tværfagligt og metodemæssigt forskningsfelt. Som specielle særpræg ved denne forskning kan nævnes:

- fagkritisk forskning i informationsteoriens, systemteoriens og regnskabsvæsenets grundvidenskabelige angrebsvinkler, paradigmer og virkelighedsantagelser
- empirisk baseret forskning i styringsprocesser, leder- og styringsroller og informations- og teknologianvendelse m.v., f.eks. set i magt- og kulturelteoretiske perspektiver
- model- og metodeudvikling på områder, hvor der i samfundet og erhvervslivet opleves at være et stort behov for udvikling og støtte, f.eks. inden for offentlig styring, styring af mindre virksomheder, styring af store komplekse virksomhedssammenslutninger, styring af virksomheder i krise, styring af udviklings- og servicefunktioner, udvikling af modeller og metoder til analyse af komplekse systemer, vurdering af virksomheders totale edb-behov, simulering af konsekvenser af nye skatteregler etc.

Forskningsområderne har tværfaglige relationer til områder som f.eks. ledelseslære, systemteori, organisationsteori, arbejds sociologi, regnskabsvæsen, datalogi og skatteret.

Det er karakteristisk for en stor del af instituttets forskning, at den i vid udstrækning er empirisk funderet ud fra en erkendelse af, at de normative modeller for styring, databehandling og systemudvikling må tilpasses de arbejdsbetingelser, som gør sig gældende i virksomhedspraksis. Instituttets tværfaglige forskningsområde har en naturlig overlapning til en række andre forskningsinstitutter ved højskolen. Sammenlignet med Institut for Regnskabsvæsen og Økonomistyring er instituttets forskning i højere grad baseret på organisations- og ledelsesteori end på driftsøkonomi og finansieringsteori.

Sammenlignet med Institut for Anvendt Datalogi og Systemvidenskab er instituttets forskning i højere grad orienteret mod informationsaspekter og menneskers system- og informationsanvendelse end mod datalogiske og edb-tekniske aspekter.

Institut for Informatik og Økonomistyring har stået for udviklingen af et nyt HD-studium ved HHK. Studiets navn er efter mange forhandlinger foreløbig blevet HD i Regnskabsvæsen (Informatik- og Økonomistyringslinien). Etableringen af studiet må ses som en direkte følge af opfordringer fra erhvervslivets og Undervisningsministeriets side om at styrke de datalogiske og informatiske uddannelser. Studiet er karakteristisk ved, at det integrerer en række fagdiscipliner – økonomistyring, informatik og organisations- og ledelsesteori – på en måde, som gør de forskellige modeller og metoder mere anvendelige til løsning af praktiske styrings- og informationsproblemer i virksomheder. Studiet udgør såvel en faglig som pædagogisk nyudvikling, idet bl.a. fagintegration, projektorienteret undervisning, anvendelsen af edb-teknologi i undervisningen, opdelingen i frivillige og obligatoriske hjælpefag samt valgfag generelt er nye elementer i HD-uddannelserne. Alle instituttets medarbejdere har deltaget i studieudviklingen, der intensivt har stået på 1 år.

2. Medarbejdere

Lektorer med forskningspligt: Lic.merc. Niels Bjørn-Andersen; ekon.dr. Per Flensburg (fra 1.3.1986); civilingeniør Paul Lindgreen; cand.merc. Preben Melander; akademiingeniør Jørgen Meyer; cand.merc. Jan Mouritsen; cand.merc. Ulrik Gorm Møller; lic.merc. Peter

Neergaard; akademiingeniør Jens Schou-Christensen; lic.merc. Jens Aaris Thisted.

Adjunkter med forskningspligt: Cand.merc. John Christiansen.

Kandidatstipendiater: Lic.merc. Hanne Foss Hansen (stipendiet er tværinstituttligt med Institut for Organisation og Arbejdssociologi og Institut for Erhvervsøkonomi); cand.psyk. Lars Ginnerup (fra 1.11.1985); cand.merc. Dian Kjærgaard (gæsteforsker).

Projektmedarbejder: Advokat, cand.scient.adm. Torben M. Lund (1.1.86-31.10.86)

Eksterne lektorer: Inge Borch, HD; cand.merc. Per Christensen; Stig Nygaard Hansen, HA; cand.merc. Vibeke Høeg; Finn Larsen, HD; cand.merc. Anders Lindvik (til 31.7.1986); Niels Chr. Linsaa, HD; cand.polit. Steen Neerstrand; akademiingeniør Jens Øjvind Nielsen; Mogens Ove Nielsen, HD; lic.tech. Finn Hindkjær Pedersen; cand.tech.soc. Lars Bo Pedersen (fra 1.9.85); Ib Lunde Rasmussen.

Gæsteprofessorer og andre gæster ved instituttet: Professor Liam Bannon, University College, Dublin; assistent lecturer Jeremy Dent, London Business School; professor Rudy Hirschmann, Templeton College, Oxford; professor Rob Kling, University of California at Irvine; associate professor Philip Kraft, MIT, Mass., USA; associate professor Kuldeep Kumar, Georgia State University, Atlanta, Georgia, USA; chefkonsulent Marylynn Mehlmann, Projektstyring AB, Stockholm; professor Daniel Robey, Florida International University, USA; assistent professor Zong-Ming Wang, Hangzou University, Kina; associate professor Trevor Wood-Harper, Georgia State University, Atlanta, Georgia, USA.

Undervisningsassistenter: Jan Bergh; Anne Hedvig Bertore; Per Christensen; Finn Valentin Frederiksen; Stig Frohn; Søren W. Glud; Gerdy Grimnitz; Niels Grodlin; Mogens Gruelund; H.P.Hansen; Jens Allin Hansen; Kenneth Steen Hansen; Ole Schoubye Hansen; Stig Nygaard Hansen; Jørgen Hartzberg; Peter Stærmosse Henningsen; Ole Havskov Jacobsen; Frank Lassen Jordan; Torben Finn Knudsen; Ib J. Kristensen; Finn Larsen; Peter Lauring; Anders Lindvik; Niels Chr. Linsaa; Anders Holten Lützhøft; Lars Lønberg; Steen Neerstrand; Jens Øjvind Nielsen; Mogens Ove Nielsen; Søren Højland Pedersen; Bjørn Ragle; Ib Lunde Rasmussen; Steen Rem; Finn Steen-Andersen; Søren Henrik Stenholdt; Svend Vedde; Jørgen Vojdeman; Poul Wolffsen.

Sekretærer: Birthe Beckmann; Vibeke Brøndum (orlov fra 1.6.1986); Lise Hansen; Jane Uthenthal Meyer; Karen Jack Petersen.

EFG-praktikanter: Jeanett Dupont (til 31.12.1985); Tanja Christiansen (1.1.1986 - 31.8.1986); Charlotte Neubert (fra 1.9.1985).

3. Instituttets ledelse

Institutbestyrer: Ulrik Gorm Møller (til 30.11.1985); Paul Lindgreen (fra 1.12.1985) og fra 1.1.1986 delt med Jens Aaris Thisted.

Formand for institutrådet: Ulrik Gorm Møller (til 30.11.1985); Paul Lindgreen (fra 1.12.1985).

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte lærere og sekretærer.

Studerende: Leif Thøisen (DSR). Moderate studenter var inviteret til at sende repræsentant, men har ikke været repræsenteret i perioden.

4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed.

Niels Bjørn-Andersen har fortsat et komparativt studie af edb-systemplanlægges holdnin-

ger og værdier med Kuldeep Kumar, Waterloo Universitet, Canada Projektet demonstrerer forskelle i prioriteringen af tekniske, sociale og økonomiske værdier mellem Canada og Danmark. Dette projekt tænkes i øvrigt udvidet til at omfatte flere lande.

Niels Bjørn-Andersen har i første række koncentreret sin forskningsindsats inden for området systemanalyse og systemdesign inden for kontorsystemområdet. Dette er specielt sket i forbindelse med en deltagelse i ESPRIT-projektet »Functional Requirement of Office Systems«. Formålet med dette projekt er at udvikle en metode med tilhørende værktøjer til behovsanalyse og alternativvurdering af kontorsystemer. Projektet har et omfang af 40-50 forskningsårsværk.

Niels Bjørn-Andersen har planlagt og i beskedent omfang påbegyndt et projekt omkring formulering af metoder til udvikling og anvendelse af administrative edb-systemer i udviklingslande. Dette projekt gennemføres i samarbejde med forskere ved Hangzou Universitetet, Kina.

Publikationer:

- »Implementation of Office Systems«, i Alex Verrijn Stuart og Rudy Hirschheim (red.). Office Systems, North-Holland, 1986.
- »Den tredje bølge i socio-teknisk ADB systemudvikling«, Lunds Universitet, LU-ADB-S: 86-01, Institutionen for Informationsbehandling.
- »Teknisk designer eller organisatorisk forandringsformidler«, bidrag til festskrift for Th. Herborg Nielsen: »Det drejer sig om ledelse, »systime«, 1986.
- »Managing Computer Impact: An International Study of Management and Organization, Ablex, New York 1986, med Ken Eason, Loughborough og Daniel Robey, Florida International University.
- »Power over Users: Its Exercise by Systems Professionals«, artikel med Lynne Markus, University of California, Los Angeles, publiceret i Communication of ACM.
- »Policies and Practical Measures for Increasing Productivity in Public Administration through the Use of Information Technologies«. Paper præsenteret på konferencen »Increase in Productivity in Public Administration«, Dakar, Senegal, juni 1986.
- »Understanding the Nature of the Office for the Design of Third Wave Office Systems«, paper til konferencen Human-Computer Interaction 1986, York, september 1986.

John Christiansen har fortsat analysen af implementeringsprocesser – og problemer i forbindelse med formelle styringssystemer. Analysen baseres på en bred makroimplementeringsmodel og en opfattelse af organisationsfeltet som »et løst koblet system«, som bl.a. er præget af ressourceafhængigheder mellem de enkelte elementer. To teorikapitler til den endelige afhandling er udarbejdet.

John Christiansen har endvidere, sammen med Hanne Foss Hansen og Ria Andersen, startet et forskningsprojekt om forskningsevaluering inden for samfundsvidenskab og humaniora. Projektet vil bl.a. vurdere de allerede gennemførte evalueringer, diskutere hvad organisatorisk effektivitet er og afprøve evalueringsmetoder som en del af et organisationsudviklingsprojekt. Projektet er delvis finansieret via støtte fra fællesinitiativet vedrørende forskningsevaluering under Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd og Statens Humanistiske Forskningsråd.

Sammen med Lars Ginnerup og Michael Hinca har John Christiansen studeret anvendelsen af edb-baserede informationssystemer (gruppe-beslutningsstøttesystemer) i en stor dansk virksomhed med mange tilknyttede datterselskaber. Undersøgelsen har specielt fokuseret på informationssystemernes udvikling og implementering, herunder deres anvendelse i den or-

ganisatoriske kontekst og specielt deres anvendelse og indflydelse på konkrete beslutningsprocesser (strategiske beslutninger og budgetfastlæggelse).

Publikationer:

- »Anvendelse af gruppe-beslutningsstøttesystemer«. Tidsskriftet »Økonomistyring og Informatik«, nr. 6, juni 1986. Udarbejdet sammen med Lars Ginnerup og Michael Hinca.
- »Effektiv forskning. Et projekt om forskningsorganisationers effektivitet«. Projektbeskrivelse udarbejdet sammen med Hanne Foss Hansen.

Per Flensburg blev ansat på Institut for Informatik og Økonomistyring den 1. marts 1985. Han havde indtil da arbejdet i 13 år som lærer og forsker ved Informationsbehandling-ADB, Lunds Universitet. Forsker inden for området »Brugerstyret systemudvikling«.

Publikationer:

- »Personlig databehandling – introduktion, konsekvenser, muligheder«. Doktorafhandling, Studentlitteratur. Lund, maj 1986.

Lars Ginnerup har siden sin ansættelse som kandidatstipendiat pr. 1.11.1985 arbejdet med et tværfagligt (informationspsykologisk) lic.projekt foreløbig betitlet:

»En eksplorativ undersøgelse af Gruppe Beslutnings Støtte Systemer (GBSS) – med særlig henblik på gruppedynamisk implementering af beslutninger og opbygning af »commitment«.

Formål: Forsøg på teoriudvikling omkring GBSS-konceptet-empirisk forankret i nærstudier af konkrete GBSS-konfigurationer (illustrative cases og felteksperimenter).

Efter 10 år med BeslutningsStøtteSystemer samler interessen sig nu om, hvorledes det er muligt ved hjælp af informationsteknologi at støtte kreativt orienterede gruppe-beslutningsprocesser i en kompleks organisatorisk kontekst; i modsætning til den traditionelt anlagte isolerede betragtning af den enkelte beslutning/-stager. Lars Ginnerups projekt er kendetegnet ved, at der i forsvarlig videnskabsteoretisk indfatning forsøges mediceret imellem

A) et makro-organisatorisk perspektiv, – hvor der under anvendelse af kvalitative metoder skaffes indsigt i en konkret og udstrakt gruppebeslutningsproces i en international koncern (kontekstmarkører: strategisk planlægning i GBSS-regie) – og

Z) et mikro-organisatorisk perspektiv, – hvor der (ligeledes i GBSS-regie) iværksættes til- og modsvarende simulerings-eksperimenter med henblik på »holografisk« organisationsudvikling.

Lars Ginnerup har holdt oplæg om sit forskningsprojekt ved forskellige lejligheder såsom i informationspsykologisk seminarrække på Københavns Universitet og på det erhvervsøkonomiske fakultets informatikdag (HHK). Desuden er Lars Ginnerup medansvarlig for tilrettelæggelsen af HHK's licentiatseminarrække omhandlende BSS (start sept. 1986).

Publikationer:

- »Anvendelse af gruppe beslutningsstøttesystemer«, i Økonomistyring og informatik, nr. 6, juni 1986, p. 3-21 (i samarbejde med John Christiansen og Michael Hinca).
- »Social-emotional Processes at Work in the Office«, paper præsenteret på ESPRIT-workshop (afrapporteret i ESPRIT-rapport betitlet »Modelling the Nature of the Office for Design of Third Wave Office Systems« (ed.: Bjørn-Andersen et al.), Kbh. 1986.

Hanne Foss Hansen har fortsat studierne af forskningens organisering og styring. Den empiriske, komparative undersøgelse af faktorer af betydning for forskernes valg af forsknings-

opgaver i fem forskellige forskningsenheder er afrapporteret dels i en Tietgenprisopgave, der er tildelt en guldmedalje i marts 1986, dels i en afhandling forsvaret for licentiatgraden i juni 1986. Der arbejdes videre med materialet med henblik på publicering i bogform.

Hanne Foss Hansen har herudover sammen med John Christiansen og Ria Andersen startet et forskningsprojekt om forskningsevaluering inden for samfundsvidenskab og humaniora. I projektet arbejdes med metodeudvikling i relation til vurdering af organisatorisk effektivitet i forskningsorganisationer. Projektet er delvis finansieret via støtte fra fællesinitiativet vedrørende forskningsevaluering under Statens Samfundsvidenskabelige og Statens Humanistiske Forskningsråd.

Endvidere deltager Hanne Foss Hansen i et større tværfagligt og tværinstitutionelt forskningsprojekt vedrørende organisation og ledelse i offentlige, serviceproducerende organisationer (kaldet POOL-projektet). Inden for dette projekts ramme er gennemført et første case-studie af en større offentlig organisation, ligesom der som udløber af projektet, og med støtte fra Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd, er planlagt oprettelse af et »Center vedrørende den offentlige sektor og samfundsøkonomien« i samarbejde mellem forskere på Handelshøjskolen og forskere fra Københavns Universitet.

Endelig har Hanne Foss Hansen sammen med Jan Mouritsen arbejdet videre med problemstillinger vedrørende de mindre virksomheders økonomistyring. Denne aktivitet har resulteret i udarbejdelse af en artikel indeholdende dels en beskrivelse af alternative styreformers i mindre virksomheder, dels en diskussion af konsekvenserne for økonomisk rådgivning af mindre virksomheder.

Publikationer:

- »Styring af forskning. Vilkår og muligheder«. Tietgenprisopgave og licentiatafhandling. Stencileret. 401 s.
- »Forskningsstyring og forskningsevaluering. En licentiatforelæsning afholdt 12.06.86.« Stencileret. 29 s.
- »Styring og organisering af forskning. Resultaterne af en empirisk undersøgelse.« Indlæg på seminar på NAVF' Utredningsinstitut, 14. november 1985. 13 s.
- »Forskningspolitik i fremtiden: Tigerspring eller lappforskning.« Anmeldelse af to bøger vedrørende forskningspolitik i DJØF-bladet, 2, 17. januar 1986. 5 s.
- »Effektiv forskning. Et projekt om forskningsorganisationers effektivitet.« Projektbeskrivelse udarbejdet sammen med John Christiansen. 42 s.
- »Forskningsevaluering og forskningspolitik«. Artikel udarbejdet sammen med Ria Andersen. 17 s. Under publicering i Økonomi og Politik.
- »Effective Research - A Projekt Concerning the Development of Evaluation Methodology with Special Reference to the Humanities and the Social Sciences.« Paper prepared for the workshop on evaluation of research, Stockholm, september 1986. 17 s.
- »Økonomistyring i mindre virksomheder: Bogholderi, institution eller både-og? En analyse af styringsformer og styringsmidler i mindre virksomheder samt en påpegning af konsekvenser for økonomisk rådgivning«. Artikel udarbejdet sammen med Jan Mouritsen. Under publicering i artikelsamling redigeret af Peter Meergaard. 16 s.

Dian Kjærgaard arbejder på et licentiatprojekt med arbejdstitel »Beslutningsstøtte og læreprocesser«. Målet er at udvikle en teoretisk ramme for udvikling og vurdering af edb-baserede beslutningsstøttemidler. Den teoretiske ramme sætter fokus på indlæring og erkendelse som en del af de sociale processer, som påvirker styring i organisationer. Rammen belyses, afprøves og videreudvikles i en virksomhed.

Dian Kjærgaard har i samarbejde med Peter Neergaard afsluttet projektet »Informative regnskaber for mindre virksomheder«.

Publikationer:

- »Four Devilish Cases – Illustrating Why it is Necessary to Redefine and Relocate Definitions of Problems and Knowledge in the Context of »Decision Support«: skriftligt oplæg under udgivelse i »proceedings« af »The 9th Scandinavian Research Seminar on Use and Development of Information Systems 19-22 Aug 1986.
- Sammen med Bo Svanborg: »Lokalnet – hvad er det? indføring og case for projektdeltagere, beslutningstagere og medspillere«. 2. udgave. Samfundslitteratur 1986.
- Sammen med Peter Neergaard: »De mindre virksomheders ønsker til årsregnskabsudformning« og »Årsregnskabsmodeller tilpasset den mindre virksomhed«. Kapitel 6 og 7 i P. Neergaard (red.) »Økonomisk styring i mindre virksomheder« (under udgivelse på FDC's forlag).

Paul Lindgreen har i perioden afprøvet og yderligere præciseret den begrebsmæssige generelle model for funktionelle (eller organiske) systemer, der tidligere er opstillet. Modellen repræsenterer et teoretisk bidrag til forståelsen af, hvad der karakteriserer den slags systemer, som, under hvad der kaldes systemarbejde eller systemeringer, analyseres og udvikles, og hvori ofte edb indgår. Modellen gør det også muligt på et langt sikrere grundlag at kunne vurdere de mange analyse-, beskrivelses- og designværktøjer, der er fremkommet gennem årene. Modellen indgår nu som et centralt element i grundfaget Informatik på det nye HD-studium i Informatik og Økonomistyring samt i faget Systemanalyse og Systembeskrivelse på Data-logi/Økonomistudiet.

I perioden er arbejdet med at udvikle elementer af et formelt systembeskrivelsessprog fortsat, ligesom principper for datamatisk bearbejdning af systembeskrivelser er overvejet og sat i relation til de udviklede sprogelementer. Endelig er en række generelle analyse- og beskrivelsesprincipper blevet studeret med henblik på formalisering og på brug i en lærebog i systemanalyse og systembeskrivelse.

Publikationer:

- »Systemer – forelæsningsnoter til systemteori«, Samfundslitteratur 1985.
- »Entities from a Systems Point of View«. Paper accepteret til præsentation på 5th conference om Entity-Relationship Approach, Dijon 1986.

Torben M. Lund

Forskningsprojekt »Decentral anvendelse af informatik« finansieret af SSF.

Udgivelse af »Kommunernes anvendelse af informatik« sammen med cand.scient.soc. Jon Sundbo på forlaget Samfundøkonomi og Planlægning.

Foredrag om edb og medbestemmelse for Funktionærforeningen ved Fyns Kommunale Telefonselskab.

Kursusudvikling/afholdelse for P&T om teknologivurdering.

Kursus for statstjenestemændenes centralorganisation I.

Udvikling og afholdelse af 2 måneders efteruddannelseskursus i edb for ledige akademikere i samarbejde med Københavns Universitet, IBM m.fl.

Arrangeret og deltaget i Nordisk Center for Innovations seminarrække »Frontiers of innovation Theory«, samt workshoppen »Contemporary Technology in its Historical Context«.

Preben Melander har arbejdet med et større forskningsprojekt »Styringsprocesser og styringssystemers udvikling og anvendelse inden for den offentlige sektor set i et samfundsmæssigt organisationskulturelt og politisk perspektiv«. Projektet er en videreførelse af de studier af »Budget- og regnskabssystemers udvikling og anvendelse set i et organisatorisk og adfærdsteoretisk perspektiv«, som blev gennemført i perioden 1978-1984.

Projektet er baseret på en flerparadigmatisk referenceramme (mesoteori) med basis i subjektivtivistisk organisations- og aktørteori og forståelsesorienteret sociologi.

Projektet gennemføres i samarbejde med POOL-projektet ved Institut for Organisation og Arbejdssociologi (lektor lic.merc. Torben Beck-Jørgensen m.fl.).

Projektet er baseret på casestudier i udvalgte offentlige organisationer med udpræget konflikt mellem markedsstyringshensyn, faglige og professionsmæssige hensyn og forvaltningshierarkiets krav.

Projektet har for nylig modtaget støtte fra Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd.

Publikationer:

- »Økonomistyring og Informatik – nogle centrale problemer og udviklingsperspektiver«. Artikel i »Økonomistyring og Informatik«, august 1985.
- »Fokusbudgettering – en græsrodsstrategi for iværksættelse af økonomistyring«. Artikel i »Økonomistyring og Informatik«, oktober 1985.
- Endvidere er udarbejdet en række upublicerede forskningsundersøgelser gennemført i forskellige virksomheder og institutioner.

Jørgen Meyer har påbegyndt et forskningsarbejde omkring økonomistyringsrådets modelmæssige grundlag set i lyset af edb-teknologiens udvikling. Arbejdet vil løbende blive af-rapporteret i form af artikler.

Publikationer:

- »Sammenligning og valg af modelbygningsværktøjer«. Økonomistyring og Informatik, 1985/4.
- »Økonomistyring med Lotus 1-2-3«. Grundbog. Munksgaard, 1986.
- »Økonomistyring med Lotus 1-2-3«. Arbejdsbog. Munksgaard, 1986.

Jan Mouritsen har arbejdet på et empirisk projekt, som vedrører regnskabssystemers rolle(r) i organisationer, hvor der forefindes en 'stærk' organisationskultur. Hovedspørgsmålet er: »Hvorledes påvirker formelle styringssystemer organisatorisk problemløsning i situationer, hvor der forefindes betydelige 'bløde' styringsformer via 'kultur'!«

Publikationer:

- »Regnskab med og budgettering af virksomhedens personelle ressourcer«. Økonomistyring og Informatik no. 2, 1985.
- »En kritisk analyse af det forståelsesorienterede regnskabsvæsen eksemplificeret ved 'Bathforskningen' (forskningsnote 1986).
- »The Anatomy of an Excellent Firm: Change, Continuity and Control Systems« (forskningsnote 1986).

Ulrik Gorm Møller har arbejdet med konsekvensvurdering af skattereformens forskellige love. Hovedvægten har været lagt på virksomhedsskatte-loven. Inden for dette område er det undersøgt, hvilke typer af virksomheder der har fordel af at anvende virksomhedsskatte-loven. Omdannelse af personlig virksomhed til selskab som alternativ til virksomheds-

skatteloven er ligeledes analyseret. Sidstnævnte analyser har dannet grundlag for udarbejdelse af artikler, bl.a. i Revisorbladet. Inden for personskattelovens område er der udviklet edb-beregningsmodeller til konsekvensvurdering af loven.

Publikationer:

- Ulrik G. Møller og Svend Vedde: »Skattemæssige afskrivninger og særlig indkomst m.v. Tekstdel«. 3. udgave. Samfundslitteratur 1985.
- »Valg af virksomhedsform efter skattereformen«. Revisorbladet nr. 5. 1986.

Peter Neergaard har i samarbejde med Dian Kjærgaard afsluttet projektet »Informativ Regnskaber«. Projektet har resulteret i udgivelse af bogen »Økonomisk styring i mindre virksomheder«, idet 5 ud af bogens 12 kapitler bygger på analyser gennemført inden for dette projekt.

Peter Neergaard har som redaktør arbejdet på bogen »Økonomisk styring i mindre virksomheder«. Bogens målgruppe er de økonomiske rådgivere af mindre virksomheder. Undervisningen på de økonomiske studier sigter i meget høj grad på problemstillinger i større virksomheder. Bogen søger derfor at diskutere økonomisk styring ud fra de præmisser om bl.a. viden og engagement i økonomisk styring og tænkning, der eksisterer i den mindre virksomhed. Der behandles bl.a. følgende emner: årsregnskabet som styringsmiddel, årsregnskaber tilpasset den mindre virksomhed, revisor som det offentliges garant og som konsulent, alternative styringsformer, edb i den mindre virksomhed og skattereformens betydning for disse. Bogen er et resultat af et samarbejde mellem forskere på flere af højskolens institutter samt Dian Kjærgaard fra Odense Universitet. Peter Neergaard er forfatter til 5 og medforfatter til 3 af bogens kapitler.

Peter Neergaard har i samarbejde med Preben Melander studeret de styrings-, ledelses- og organisationsmæssige forhold i en servicevirksomhed, der udbyder sine ydelser uden for Danmark. Projektet har bl.a. resulteret i to problembeskrivende rapporter, der imidlertid er fortrolige.

Peter Neergaard har været projektleder på etableringen af et nyt HD-studium ved HHK. Studiet er oprettet som HD i Regnskabsvæsen (Informatik- og Økonomistyringslinien). Peter Neergaard har i denne forbindelse stået for koordineringen af den faglige udvikling, administrationen af studiet den eksterne kommunikation, bl.a. i forbindelse med studiets godkendelse.

Publikationer:

- »Revisor svigter de små virksomheder«. Handelshøjskolens Forskningsavis 1985.
- »Teknologiaftale på edb-området«. Tidsskriftet Økonomistyring og Informatik, nr. 3, 1985.
- »Økonomisk styring i mindre virksomheder. En bog for rådgivere«. (Red.) Udkommer oktober 1986. FDC's forlag.
- »Rapport om de organisatoriske og ledelsesmæssige forhold i Grønlands Televæsen«. Teleafdeling København, juli 1985. Fortrolig. Preben Melander medforfatter.
- »Rapport om de organisatoriske og ledelsesmæssige forhold i Grønlands Televæsen«. Godthåb Teledistrikt, juli 1985. Fortrolig. Preben Melander medforfatter.

Jens Schou-Christensen:

- Redaktør af Børsens abonnementsystem: Edb i virksomheden. Systemet er samtidig grundlag for et lærebogssystem, der helt eller delvis anvendes på cand.merc-, cand.merc.aud.-studiet samt andre studier uden for højskolen.

- Har selvstændigt eller i fællesskab med specialister udarbejdet afsnit (typisk 30-50 sider) om følgende emner: Edb-kontrakter, telekommunikation, edb-uddannelser samt inddatering og udskrift.

Jens Aaris Thisted:

- har arbejdet med undervisningsudvikling vedrørende HD-studiet i Informatik og Økonomistyring, Økonomi/datalogi-studiet, cand.merc. (APIM)-studiet, SPRØK-studiet og cand.merc.aud.-studiet.
- har arbejdet som institutbestyrer, medlem af fakultetsstudienævnets forretningsudvalg og medlem af HD-regnskabsvæsens studienævn
- har arbejdet med projekt om virksomheds- og systemudvikling i forsikringsbranchen
- har medvirket i det af Undervisningsministeriet gennemførte 8 ugers kursus for ledige akademikere
- har deltaget i efteruddannelsesaktiviteter for FDC (ajourføring), forsikringsøkonomi- chefer og bankøkonomer.

5. Faglig virksomhed i øvrigt

Niels Bjørn-Andersen

- deltog i ESPRIT technicalweek i september 1985 og præsenterede projektet »Functional Requirement of Office Systems«.
- er medlem af referencegruppen for projektet om »Centraladministrationens kontorteknologi« nedsat under Administrationsdepartementet.
- er medlem af Dansk Standardiseringsråds udvalg for kontorteknik.
- er medlem af redaktionskomiteen for de to internationale tidsskrifter »Office, Technology and People« og »New Technology, Work and Employment«.
- har fungeret som referent på papers til en række internationale tidsskrifter og konferencer.
- har været inviteret foredragsholder på konferencen »Office Systems«, Helsinki, oktober 1985.
- deltog i konferencen »International Conference on Information Systems«, Indianapolis, december 1985 som leder af en paneldiskussion.
- har været inviteret foredragsholder på konferencen »Increase in Productivity in Public Administration: The Role of Information Technologies«, Dakar, Senegal, juni 1986.

John Christiansen

- har deltaget i »Workshop on Evaluation of Research. Nordic Experiences«, Saltsjöbaden 3.-5. september 1986. Arrangeret af Nordic Research Policy Council.
- har planlagt og deltaget i 2 kurser for ledende edb- og økonomikonsulenter med indlæg om implementering.
- har deltaget i drøftelserne omkring tilrettelæggelse og udformning af det nye HD-studium i Informatik og Økonomistyring, herunder som ankermand for faget: Projektledelse og -styring.

Per Flensburg

- har været en af arrangørerne for 9th Scandinavian Research Seminar on Use-and-Development of Information Systems, Lund, august 1986.

- er i gang med at udvikle to kurser: »Systemudvikling« og »Eksperimentel systemudvikling« på det nye HD-studium i Informatik og Økonomistyring.

Hanne Foss Hansen

- har deltaget i et seminar på NAVF's Utredningsinstitut i Oslo 14.11.1985 med indlægget »Styring og organisering af forskning. Resultaterne af en empirisk undersøgelse.«
- har forsvaret en indleveret afhandling for licentiatgraden og forelæst over et opgivet emne (se publikationslisten).
- har ved flere lejligheder holdt foredrag for praktikere vedrørende styringsformer og økonomistyring.

Dian Kjærgaard

- har holdt foredrag (med skriftlige oplæg) om forskningsprojekt vedr. »Beslutningsstøtte og læreprocesser« på Handelshøjskolen, Institut for Informatik og Økonomistyring (1. november 1985); Københavns Universitet, Psykologisk Laboratorium (18. november 1985); Universitetet i Lund, Informationsbehandling-ADB. (11. februar 1986) og Odense Universitet, Institut for Anvendt Erhvervsøkonomi og Organisation (20. marts 1986).
- har i samarbejde med bl.a. Lars Ginnerup (IIØ), Anette Petersen (RISØ) og Søren Borch (DASY) etableret en tværinstituttlig og tværinstitutionel studiegruppe, som beskæftiger sig med »Beslutningsstøttesystemer«; Dian Kjærgaard har i forbindelse hermed holdt oplæg til Handelshøjskolens »Informatikdag« (29. april 1986).
- har deltaget i følgende aktiviteter organiseret af IFIP (International Federation for Information Processing): to »workshops«: Information Needs for Decision Effectiveness; Knowledge Acquisition and Decision Support (begge i Dubrovnik, Jugoslavien, 6.-11. oktober 1985) og to »working conferences«: Development and Use of Computer Based Systems and Tools – Seen in the Context of the Democratization of Work (Århus, 19.-23. august 1985); Decision Support Systems – A Decade in Perspective (Noordwijkerhout, The Netherlands, 16.-18. juni 1986).
- er blevet optaget som medlem af IFIPs Working Group 8.3. on Decision Support Systems og engageret i en ny »task group« om »Methodologies and Tools for Supporting Multi-Stakeholder Problem Formulation and Negotiation.«
- har deltaget i en konference »EFISS« (Empirical Foundations of Information Systems and Software Engineering), Roskilde, 21.-24. oktober 1985.
- har deltaget i Heine Andersens licentiatkursus ved Handelshøjskolen om Jürgen Habermas' kritiske teori (nov.-dec. 1985).

Paul Lindgreen

- har deltaget i IFIP TC8 konferencen »Comparative Review of Information System Design Methodologies – Improving the Practice« i Holland, maj 1986.
- har været medlem af en følgegruppe for et af Teknologistyrelsen støttet udviklingsprojekt omkring datamatstøttet journalisering og sagsregistrering.
- er medlem af bestyrelsen for Dansk Selskab for Datalogi og har i perioden været selskabets formand.
- har i perioden været medlem af bestyrelsen for DANFIP, det organ, der formelt repræsenterer Danmark i IFIP.
- er medlem af IFIP WG 8.1 (Information Systems Analysis and Design)
- har deltaget i den arbejdsgruppe, der udviklede det nye HD-studium i Informatik og Økonomistyring og har specielt forestået udviklingen af grundfaget i Informatik.

Preben Melander

- har været ansvarshavende redaktør af tidsskriftet »Økonomistyring og Informatik«.
- har været medlem af redaktionskomiteen for Erhvervsøkonomisk Tidsskrift
- har været medlem af det af Finansministeriet nedsatte udvalg til udvikling af ny finanslovsudformning og fælles offentlig kontoplan
- har for Finansministeriet i samarbejde med Jan Bendix og N.K. Hermansen gennemført 2. del af en større surveyundersøgelse af »Offentlige institutioners forudsætninger for styring og informationsanvendelse«. Undersøgelsens 2. del har omfattet »Departementernes problemopfattelse baseret på 24 interviews med udvalgte departementchefer, kontorchefer m.fl.«
- har medvirket ved FDC-kurset »Beslutningsstøtteværktøjer og modelsprog« sammen med lektor Jørgen Meyer og konsulent Stig Nygaard Hansen
- har været fagkoordinator for FDC-kurset »Ajourføring i økonomistyring«
- har medvirket som direktionsrådgiver i forbindelse med etableringen af »Statens Teletjeneste«.

Jørgen Meyer

- har afholdt et kursus for ansatte ved HHK i anvendelse af Lotus 1-2-3.
- har sammen med chefkonsulent Stig Nygaard Hansen udviklet et økonomistyringsmodul til brug på Erhvervsøkonomi/datalogi-studiet.
- har koordineret og deltaget i BRUGERCENTRETS udvikling af kurser og undervisningsmateriale.
- har sammen med Preben Melander afholdt FDC-kurset »Beslutningssystemer og modelsprog«.
- har deltaget i det årlige DANUG-seminar, der afholdes af HP-brugergruppen.
- har tilrettelagt to kursusmoduler i økonomistyring med regneark til de af IBM og DVU finansierede kurser for henholdsvis arbejdsledige akademikere og gymnasielærere/voksenpædagoger.
- har sammen med chefkonsulent Stig Nygaard Hansen afholdt et kursusmodul i modelbygning for arbejdsledige akademikere (P&T-regi).
- har været medlem af edb-bestyrelsen
- har været formand for styregruppen for edb-servicecentret på Howitzvej (BRUGERCENTRET).
- har forestået BRUGERCENTRET's generelle drift og administration.
- har været systemansvarlig for HP3000 og HP150-miljøerne.
- har været medlem af HD-R studienævnet.
- har været formand for det udvalg, der koordinerer økonomiundervisningen på Erhvervsøkonomi/datalogi-studiet.

Jan Mouritsen

- har sammen med Peter Neergaard holdt foredrag om økonomisystemers rolle i tandlægevirksomheder for Dansk Tandlægeforening.
- har deltaget i konferencen 'Accounting and Culture' i Amsterdam.
- har været gæstprofessor ved Madison University, Wisconsin, USA.

Ulrik Gorm Møller

- har været kursusleder af »Ajour i skatteret« udbudt af FDC.

- har sammen med statsautoriseret revisor Torben Juncker og skatteinspektør Hans-Erik Pedersen dannet konferencekomité for en af FDC afholdt (september 1986) skattekonference.
- har afholdt gæsteforelæsninger for cand.merc.aud.-studerende ved HHS i Kolding.

Peter Neergaard

- har deltaget i »International Information Systems Conference« 16.-18. december 1985 i Indianapolis, USA med et indlæg om effekten af de i Danmark indgåede teknologiaftaler.
- deltaget i bedømmelsesudvalg vedrørende en stipendiatstilling ved RUC, maj 1986.
- har holdt indlæg ved FDC's ajourføringskursus i regnskabsvæsen.
- har for DJØF afholdt kursus om økonomisk styring i den offentlige sektor.

Jens Schou-Christensen

- har været formand for det økonomiske fakultetsstudienævn indtil 31.12.1985.
- har tilrettelagt en fakultetskonference om Handelshøjskolen i 90'erne.
- har været systemansvarlig for brugercentret Howitzvejs IBM-miljø.
- har udpeget af DVU været medlem af rådgivningsgruppen for HA-uddannelsen på RUC.
- har udpeget af DVU været medlem af rådgivningsgruppen for de datalogiske uddannelsesår på RUC.
- har i samarbejde med Københavns Universitet og IBM udviklet et 8-ugers edb-kursus for arbejdsløse akademikere.

6. Gæsteforelæsninger m.v.:

Professor Liam Bannon, University College, Dublin. Liam Bannon kom fra et to-års ophold ved University of California at San Diego og var gæsteforsker ved IIO i august 1985. Hans speciale er menneske-maskine kommunikation.

Assistent lecturer Jeremy Dent fra London Business School har besøgt instituttet i september 1985 og givet en forelæsning over emnet: Organizational Research in Accounting: Perspectives, Issues and a Commentary og har præsenteret sit projekt, som skal belyse regnskabssystemers udvikling og betydning som del af ændringsprocesser i store organisationer.

Professor Rob Kling, University of California at Irvine, var gæsteforsker ved IIO i marts 1986. Rob Kling er specielt kendt for sit arbejde omkring sociale og organisatoriske virkninger af edb-teknologi.

Professor Daniel Robey, Florida International University, var gæsteforsker i april 1986. Dan Robey's forskningsfelt er sociale og organisatoriske aspekter vedrørende edb-teknologi.

Øvrige gæsteforskere:

Professor Rudy Hischheim, Templeton College Oxford, Associate professor Philip Kraft, MIT, Mass., USA; Associate professor Kuldeep Kumar, tidligere University of Waterloo, nu Georgia State University, Atlanta, Georgia, USA; Chefkonsulent Marylynn Mehlmann, Projektstyring AB, Stockholm; Assistent professor Zong-Ming Wang, Hangzhou University, Kina; Associate professor Trevor Wood-Harper, tidligere University of East Anglia, nu Georgia State University, Atlanta, Georgia, USA.

Brugercentret (edb-servicecentret på Howitzvej)

1. Oprettelse og formål

Brugercentret oprettedes 1. juli 1985 i forbindelse med Handelshøjskolens reorganisering af edb-området. Centrets oprettelse kan dels ses som en kapacitetsudvidelse og dels som et ønske om at stille et omfattende udbud af brugerorienteret programmel til rådighed for studerende og ansatte ved HHK. Det er en del af centrets målsætning at støtte brugerne, således at de i størst mulig udstrækning bliver selvhjulpne. Konkret søges denne støtte givet ved vejledning, introducerende materialer og gode arbejdsforhold. Derimod er det centrets politik, at brugerne selv må være ansvarlige for deres data, dvs. de må selv sørge for en eventuel sikkerhedskopiering, hvis en sådan skønnes nødvendig.

2. Medarbejdere

Centret er i perioden blevet ledet af en styregruppe med følgende sammensætning:

Søren Bang, administrativ medarbejder; Steffen L. Hansen, Datalingvistik; Anne Harries, Erhvervspraksis; Jan Heje, vejleder; Jørgen Meyer, Informatik og Økonomistyring; Jens Schou-Christensen, Informatik og Økonomistyring.

Styregruppen har konstitueret sig med Jørgen Meyer som formand og Søren Bang som sekretær. Ansvar for og tilrettelæggelsen af driften af centrets enkelte edb-miljøer varetages af: Samlet miljø: Jørgen Meyer; HP miljø: Jørgen Meyer; PC miljø: Finn Sørensen/Carl Vikner; Prime miljø: Bodil Nistrup/Steffen L. Hansen; IBM miljø: Jens Schou-Christensen.

Vejledning, undervisning, undervisningstilrettelæggelse, administration og systemarbejde varetages af følgende medarbejdere, der alle har været ansat som deltidsmedarbejdere:

Henrik Andersen; Søren Bang; Anna Maria Grann; Jan Peter Heje; Peter Holm; Kim Høglund; Torben Schnoor Jensen; Niels Henrik Kaae; Ib René Larsen; Hans Malmstrøm; René Plambek; Kjeld Poulsen; Leif Svare Thøisen.

3. Afsluttede og igangværende udviklingsarbejder og publikationsvirksomhed

Centrets medarbejdere har i forbindelse med de undervisningsaktiviteter, der er afviklet i 1985/86, udarbejdet en række vejledningmateriale og publikationer til støtte for de pædagogiske aktiviteter. Af publikationer kan nævnes:

Kjeld Poulsen: »Tegn med HP-DRAW«

Jan Heje: »Tekstbehandling med HP-WORD«

René Michael Plambek: »dBASE II«

Jan Heje & Niels Henrik Kaae: »Pascal og Cobol med HP-Toolset«.

4. Faglig virksomhed i øvrigt

En stor del af centrets medarbejdere har i foråret undervist på de to kurser, IBM, HHK og KU tilrettelagde for henholdsvis arbejdsledige akademikere (8 uger) og gymnasielærere/voksenpædagoger (4 uger).

5. Datamatkonfiguration og programmel

Datamatkonfiguration:

IBM - PC/AT netværk

1 IBM-AT

7 IBM-PC

8 Printere

PRIME brugerrum
 10 Tandberg terminaler
 1 HP Laser-jet printer

HP miljø
 1 HP 3000 datamat
 132 Mb pladelager
 40 Porte
 1 Systemprinter

HP integreret kontor
 20 HP Terminaler
 1 HP Laser printer

HP 150 persondatamater
 15 HP 150 PC'ere
 2 Plottere
 15 Think-jet printere
 1 HP Laser-jet printer

RC netværk
 10 RC-PARTNER
 1 Printer

Tilgængeligt programmel:

HP 3000

Administration & økonomi	Report 3000 Inform	Rapportgenerator Skærbilledgenerator
Database/ kartotek	Query Transact	HP databasesprog HP 4. gen. sprog
Editorer/menu	Editor Toolset Menu	HP editor Avanceret fuldskærmseditor
Grafik	Easychart Draw Figmaker DSG/3000	Let tilgængelig Omfattende Figurtegning (Draw) Dias og transparent
Modelbygnings- værktøjer	VisiCalc IPB	Elektronisk regneark Modelsprog
Oversættere	Basic Cobol Fortran IV Pascal RPG	
Tekstbehandling	Word Slate	Avanceret Let tilgængelig

HP 150

Administration & økonomi	Polysoft	Bogføring/økonomi
Database & kartotek	dBase II Personal Cardfiel PFS File & Report	Databasesprog Kartotekssystem Kartotekssystem
Grafik	HP Graphics Diagraph	Let tilgængelig Omfattende
Modelbygnings- værktøjer	Lotus 1-2-3 Symphony	Elektronisk regneark Elektronisk regneark
Oversættere	Basic Cobol Fortran IV Pascal	
Tekstbehandling	Memomaker	Let tilgængelig

IBM PC/AT

Administration & økonomi	Aura	Bogføring & økonomi
Database/kartotek	Everyman	Databaseprogrammel
Editorer/ menu	Personal editor PCmenu	IBM editor
Grafik	Execuvision	Skærbilledgrafik
Modelbygnings- værktøjer	Lotus 1-2-3 Moneywise	Elektronisk regneark Elektronisk regneark
Oversættere	Basic Comal 80 Pascal	
Statistik/ operationsanal.	Pertmaster	Netværksplanlægning
Tekst- behandling	AURAtekst Assistent tekst	Let tilgængelig Let tilgængelig

RC Partner

Database & kartotek	Dataflex	Databasesystem
Modelbygnings- værktøjer	Knowledgeman	Elektronisk regneark
Oversættere	Pascal Prolog	
Tekstbehandling	RC-tekst	Let tilgængelig

6. Drift

I løbet af undervisningsåret er dette udstyr blevet benyttet af et antal studier og institutter til vidt forskellige undervisnings- og forskningsopgaver. Der foreligger ikke registreringer, der kan danne grundlag for en præcis beskrivelse af udstyrets anvendelse. For alligevel at give et indtryk af belastningens art og omfang vises nedenfor skematisk, hvorledes en række studier har anvendt brugercentrets faciliteter. Skemaet er et groft skøn, og baserer sig kun på studentergrupper, der af den ene eller den anden grund har gjort sig usynlige. Gruppen »andre« må derfor antages at være ret betydelig.

	Antal aktive brugere	Antal timer reserv.	Belast. ved fri anvend.	Benyttet edb-udstyr	Benyttet programmel
EØ-DAT	100	120	***	IBM HP150 HP3000	Cobol Pascal Lotus 1-2-3 Polysoft HP-Word Symphony
HD-R	400	140	***	HP150 HP3000	Lotus 1-2-3 IPB
APIM	10		*	HP3000	HP-Word
SPRØK	25	8		HP150	Lotus 1-2-3
CM-AUD	150	110	**	IBM HP150 HP3000	Lotus 1-2-3 IPB Aura Polysoft
HA	?		**	Prime HP3000	Pascal HP-Word
CM	?		*	HP3000	HP-Word
EDB og Sprog	100	90	*	Prime RC-Partner	RC-tekst Status II Knowledgeman
EA/EK E.S. I	50	50	*	Prime	Status II
EA/EK E.S. II	20	30	*	Prime	Status II
Tekstbeh.	40	40	*	HP3000	HP-Word
Andre	?	?	?	?	?

Centrets udstyr har været i drift i hele perioden uden større driftsproblemer eller stop. Månederne september, oktober, februar og marts har dog været præget af en del kødannelse omkring nogle af udstyrsgrupperne.

7. Kursusvirksomhed

Centrets medarbejdere har i didaktikudvalgets regie afholdt kurser for ansatte på Handelshøjskolen i programprodukterne Lotus 1-2-3, IPB og HP-WORD. Herudover har de undervist studerende fra studierne HD-R 2. del, Erhvervsøkonomi/sprog og CM-AUD i anvendelse af de nævnte programprodukter samt afholdt frivillige introduktionskurser i tekstbehandling for TAP'ere og studenter.

I. Institut for International Økonomi og Virksomhedsledelse

1. Oprettelse og formål

Institut for International Økonomi og Virksomhedsledelse (INT) blev grundlagt i 1932 med det formål at fremme studiet af udenrigshandelens problemer.

2. Medarbejdere

Professor: Dr.merc. Frode Slipsager (p.t. rektor).

Afdelingsleder: Cand.polit. Lauge Stetting (p.t. dekan).

Lektorer: Cand.polit., lic.merc. Hans Kornø Rasmussen (orlov til 31.12.1985); cand.polit. Henrik Schaumburg-Müller; cand.merc. Poul Schultz; cand.polit. Jesper Strandskov; cand.polit. Harald Vestergaard, HD; cand.merc. Ole Wiberg, M.S. (orlov fra 1.1.1986).

Adjunkter: Cand.phil., lic.merc. Kim Møller (fra 1.6.1986); cand.merc. Bent Petersen; lic.polit. Fredrik Pitzner-Jørgensen (fra 1.6.1986).

Lektorvikar: Lic.polit. Fredrik Pitzner-Jørgensen (1.12.1985-31.5.1986).

Kandidatstipendiater: Cand.merc. Martine Gertsen (fra 1.4.1986); cand.phil., lic.merc. Kim Møller (til 31.12.1985).

Seniorstipendiater: Cand.merc. Klaus Møller Hansen; lic.polit. Fredrik Pitzner-Jørgensen (1.9.-30.11.1985).

Eksterne lektorer: Direktør, cand.merc. Troels Elgaard, MBA; professor Søren Kjeldsen-Kragh; seniorkonsulent, cand.polit. Niels Mengel; funktionschef, advokat Finn Mikkelsen (fra 1.11.1985); cand.polit. Peter Neersø; økonomikonsulent, cand.oecon. Leif Nellemann, MBA; direktør, cand.merc. Hugo Rønsdal; konsulent, cand.polit. Jens Thomsen; direktør, cand.merc. Ole Wiberg, M.S. (fra 1.6.1986).

Gæsteprofessorer: Professor Gerald Albaum (fra 1.3.1986); professor Karsten Laursen.

Undervisningsassistenter: Fuldmægtig, cand.polit. Hilmar Bojesen (til 31.8.1985); eksportchef, cand.merc. Søren Bork; chefkonsulent, cand.merc. Peter Carøe; chefkonsulent, cand.polit. Tim Dalskov; fuldmægtig, cand.merc. Flemming Groll (fra 1.9.1985); cand.oecon. Ove Sten Jensen; stabsmedarbejder, cand.polit. Bent Jørgensen (fra 1.9.1985); redaktør, cand.mag. Torben Kitaj; marketingchef, cand.merc. Johan Prior Knock; direktør, cand.merc. Jan Holm Møller; markedsanalysechef, cand.merc. Lars P. Nielsen (fra 1.9.1985); fuldmægtig, cand.polit. Karsten Petersen; afdelingsleder Kuno Rasmussen, HD; direktør Peter Rassing, HD; sektionschef, cand.jur. Jens Rixen; kontorchef Jørgen Schaarup-Jensen, HD; fuldmægtig, cand.polit. Jørgen D. Siemonsen; chefkonsulent Jens Simonsgaard, HD; produktchef, cand.merc. Pål Stampe; vice-generalsekretær, cand.polit. Kristian Sørensen; int. marketingchef, cand.merc. Niels V. Sørensen; prokurist, cand.polit. Jesper Kirstein Thomsen.

Kontorfuldmægtig: Jytte Beckert.

Sekretærer: Annette Juhl Hansen; Solveig Drowe Petersen; Annette Winzentsen.

Kontorassistent: René Pilegaard (til 30.6.1986).

3. Instituttets ledelse

Institutbestyrer: Lektor, cand.polit. Harald Vestergaard, HD (til 31.12.1985); kontorfuldmægtig Jytte Beckert (fra 1.1.1986).

Formand for institutrådet: Lektor, cand.polit. Harald Vestergaard, HD (til 31.12.1985); lektor, cand.polit., lic.merc. Hans Kornø Rasmussen (fra 1.1.1986).

Institutrådet bestod den 1.1.1986 af ovennævnte fastansatte medarbejdere samt af følgende valgt af de studerende: HA-studerende Henrik Sjørring Johansen; stud.merc. Annie Løkke; SPRØK-studerende Erik Bagger Rasmussen; stud.merc. Adam Wørzner-Andersen.

4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed

a. Danmarks internationale konkurrenceevne

Klaus Møller Hansen og Kim Møller har publiceret resultaterne fra undersøgelsen af medicinalindustrien i Working Paper-serien fra instituttet som WP 2/86 »Medicinalindustriens internationale konkurrenceevne«.

Desuden har Kim Møller publiceret artiklerne: »Sociale netværk og behovsorienteret produktion« i *Tidsskrift for Politisk Økonomi* vol. 9 no. 1 og »Economie et Commerce Extérieur« i *Berlingske Full Service Manuel des Exportateurs et Producteurs Danois 1985-86*. Endvidere har han redigeret antologien »Teknologisk tigerspring? Om EF's forskningsprogrammer og de nye teknologier«, Samfundslitteratur, København 1986.

Endelig har Kim Møller udarbejdet en licentiatafhandling i tilknytning til projektet. Afhandlingen har titlen »En teoretisk og empirisk analyse af forholdet mellem på den ene side virksomhedernes forskning og produktudvikling og på den anden side Danmarks udenrigshandelsmønster samt forslag til forbedringer af dette forhold«. Afhandlingen har modtaget Tietgenprisens guldmedalje.

Poul Schultz og Ole Wiberg har som led i et større udredningsarbejde for Bygningsingeniørgruppen under Dansk Ingeniørforening vedrørende dansk byggeeksports fremtid udarbejdet en delrapport inden for marketingområdet. Rapporten er i maj 1986 offentliggjort under titlen: »Byggeriets internationale konkurrenceevne« og er opdelt i en hovedrapport med undertitlen »Skitse til strategisk planlægning for den danske byggeeksport« samt en konsulentrapport og et resumé. Begge har endvidere deltaget i det tværgående koordineringsarbejde.

b. Danmarks udviklingsevne i et internationalt perspektiv

I samarbejde med Forlaget Management på den ene side og forskere fra Roskilde Universitets Center, Danmarks tekniske Højskole, Teknologisk Institut, Center for Pædagogik og Informatik og andre institutter fra handelshøjskolen har otte af instituttets forskere startet et projekt med titlen: »Danmarks udviklingsevne i et internationalt perspektiv«. Fra instituttets side deltager Poul Schultz, Harald Vestergaard, Jesper Strandskov, Hans Kornø Rasmussen, Henrik Schaumburg-Müller, Fredrik Pitzner-Jørgensen, Kim Møller og Klaus Møller Hansen. I fire rapporter til *Erhvervspolitisk Forum* analyseres de langsigtede perspektiver for dansk eksport af varer og tjenesteydelser.

Den første rapport med titlen »Danmarks placering i verdensøkonomiens liga« blev offentliggjort i marts 1986, og den anden rapport »Opgøret med Danmarks suverænitet« blev offentliggjort i juni 1986. Begge rapporter udgives af Forlaget Management.

I forbindelse med de to første rapporter har instituttets medarbejdere bidraget med følgende indlæg: Klaus Møller Hansen: »Danmarks internationale konkurrenceevne«, »Dansk udenrigshandel« og »Specialisering i varehandelen«. Hans Kornø Rasmussen: »Danmarks vare-

handel med udviklingslandene«, »Liberaliserede valutabestemmelser og pengepolitikens deroute« og »Dollaren, olien og gældskrisen«. Kim Møller: »Analyse af udviklingen i Danmarks internationale konkurrenceevne«, »Danmarks teknologihandel« og »EF's forsknings- og teknologipolitik«. Fredrik Pitzner-Jørgensen: »Danmarks varehandel med østlandene« og »EF-USA-Japan«. Henrik Schaumburg-Müller: »Danmarks handel med tjenesteydelser«, »Den handelspolitiske udvikling« og »EF og udviklingslandene«. Jesper Strandskov: »EF's landbrugspolitik«.

I forbindelse med dette projekt har Fredrik Pitzner-Jørgensen skrevet: »Eksportproblemet« og »Den internationale afhængighed«, begge i *Finanstidende*.

c. Direkte investeringer

Poul Schultz og Harald Vestergaard har som led i deres omfattende empiriske undersøgelser af danske virksomheders udlandsinvesteringer (omtalt i tidligere årsberetning) udarbejdet et papir, der blev præsenteret på EIBA's konference i Glasgow, december 1985. Papiret, der i samarbejdet form udkommer som Working Paper fra INT i oktober 1986, præsenterer hovedtræk fra den empiriske undersøgelse samt analyser af to tilfælde: Direkte investeringer i forbindelse med projektleverancer og direkte investeringer som første form for tilstedeværelse på nye markeder.

d. EF's landbrugspolitik

Jesper Strandskov og fuldmægtig, cand.polit. Anders Munk Jensen, Landbrugsministeriet, har afsluttet manuskriptet til en bog om EF's landbrugspolitik. Bogen, der i 1985 modtog publikationsstøtte fra Selskabet til Fremme af Dansk Eksportforskning, udkommer i september 1986 under titlen »EF's landbrugspolitik – funktion og virkninger« som nr. 18 i serien af Småskrifter fra Institut for International Økonomi og Virksomhedsledelse, Nyt Nordisk Forlag, Arnold Busck, København 1986.

e. Danske virksomheders internationalisering

I relation til den empiriske undersøgelse af danske virksomheders internationale udviklingsproces har Jesper Strandskov afsluttet hovedprojektets første fase. Indsamling og bearbejdning af data fra en spørgeskemaundersøgelse er gennemført, og i den endelige datafase indgår 800 eksportorienterede virksomheder. I efteråret 1986 vil de første og mest interessante resultater fra undersøgelsen blive offentliggjort.

Med henblik på at foretage komparative studier af virksomheders internationalisering vil i løbet af vinteren d.å. blive gennemført undersøgelser af andre landes virksomheder. Delprojektet »Internationalization Process of Business: A Cross-National Study« udføres af Jesper Strandskov i samarbejde med Gerald Albaum, og i første omgang undersøges, om der er væsentlige forskelle i internationaliseringsmotiver, -strategier og beslutningsadfærd mellem danske og amerikanske virksomheder. En engelsksproget version af spørgeskemaet samt de indledende overvejelser vedrørende det komparative projekts gennemførelse foreligger på indværende tidspunkt.

I tilknytning til internationaliseringsundersøgelsen er blandt andet udarbejdet følgende forskningspapirer og -rapporter:

- Jesper Strandskov: »Towards a New Approach in Studying the Internationalization Process of Firms«. Paper submitted to the Annual Conference of European International Business Association, 15.-17. december 1985, Glasgow, Skotland.

- Jesper Strandskov: »Virksomheders internationalisering. Teorier om processer og udviklingsforløb«, Institut for International Økonomi og Virksomhedsledelse. Arbejdet publiceres i bogform på Nyt Nordisk Forlag, Arnold Busck i efteråret 1986.
- Gerald Albaum og Jesper Strandskov: »Using the Mail Survey in Research for International Marketing: The Effects of Pre-Contact and Detailed Project Explanation«, INT, oktober 1986.
- Gerald Albaum og Jesper Strandskov: »Management Style and Firm Internationalization - An Analysis of Danish Exporters«. Paper submitted to the Annual Conference of European International Business Association, London, november 1986.
- Gerald Albaum og Jesper Strandskov er i gang med at udarbejde en ny bog vedrørende »Export Marketing Management«. Fremstillingen forventes publiceret medio 1987.

f. Virksomhederne og eksportfremme

Med henblik på belysning af sammenhængen mellem danske virksomheders samlede benyttelse/vurdering af offentlig eksportfremme og deres karakteristika i øvrigt (herunder de oplevede eksportproblemer) har Bent Petersen gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt et repræsentativt udsnit af fremstillingsvirksomheder med udenlandske aktiviteter. Konklusioner fra den empiriske del af undersøgelsen forventes at foreligge ved udgangen af 1986.

g. Kulturforskelle og danske virksomheders internationale aktiviteter

Martine Gertsen har påbegyndt et studie af arten og virkningerne af de kulturelle forskelle, danske virksomheder møder i deres internationale aktiviteter. Studiet vil være koncentreret om enkelte udvalgte lande, og vægten vil blive lagt på forhandlings- og mødesituationer samt organisationsproblemer i danske datterselskaber i udlandet med lokale ansatte. Projektet kommer til at omfatte såvel en teoretisk som en empirisk del.

h. Danmarks handel med tjenesteydelser

Henrik Schaumburg-Müller har i beretningsåret udarbejdet manuskript til bogen: »International handel med tjenesteydelser«, der nu foreligger i 1. udkast. Han har desuden udarbejdet et konferencepapir, der blev fremlagt i European Cooperation Fund's seminar om »Concepts, Measurement, Improvements and Productivity in the Services«.

i. Øst-vest relationer

Fredrik Pitzner-Jørgensen har i beretningsåret publiceret følgende:

- »Comecon: samarbejde og specialisering«, Sovjetunionen og Østeuropa i 1980'erne, K. Barker Hansen, J. Koot, N.E. Rosenfeldt (red.), Københavns Universitets *Slaviske Institut*, rapport 14, København 1986.
- »Comecon«, særnummer af *Svantevit* om Østeuropa 40 år efter afslutningen af 2. verdenskrig, København (under udgivelse).
- »Comecon - et eksportområde?«, *Forskningsavisen*, Handelshøjskolen i København, forår 1986.
- »The Scope for a Policy of Technological Development in the CMEA«, Workshop on Technological Development in Comecon, Aalborg Universitetcenter, maj 1986, (under udarbejdelse).

Lauge Stetting har fortsat sit arbejde under projektet om industrielt samarbejde mellem virksomheder i de kapitalistiske lande i Vesten og de socialistiske lande i Østeuropa og Sovjetunionen. Han har i efteråret 1985 skrevet et Working Paper nummer 2/1985 om »The Role of

Technology in East-West Industrial Cooperation«. En revideret version heraf er senere offentliggjort under samme titel i *Nordic Journal of Soviet and East European Studies*, vol. 2, no. 2, 1985.

j. Andet

Karsten Laursen har i beretningsåret offentliggjort følgende:

- »En økonomisk model for racediskrimination«, *Årbog fra Økonomisk Institut, Århus*, 1985.
- »Åbenhed og faktorforsyning i dansk økonomi«, *AKF Jubilæumsskrift*, 1986.
- »Udviklingslandenes økonomi«, Working Paper nummer 1/1986, INT.
- »Sparekasseforeningens pensionsanalyse«, medforfatter, 1986.
- »Income Policies: The Danish Experience«, International Economic Association, udkommer.

Gæsteforsker Gerald Albaum har under sit ophold ved instituttet udarbejdet følgende:

- »Reliability Issues in Consumer Panel Data: An Evaluation of Two Studies«, blev fremlagt på the 13th International Research Seminar in Marketing, Frankrig, maj 1986, sammen med M. Venkatesan og K. Fox.
- »Explaining Survey Response Behavior«, *Contemporary Research in Marketing*, Vol. 1, K. Möller og M. Paltschik (red.), blev fremlagt på the Annual Conference of the European Marketing Academy, Helsinki, juni 1986, sammen med M. Venkatesan. På samme konference fremlagde Gerald Albaum endvidere »Segmenting the Market for New Service Opportunities for Group Medical Practices«.

Han har som Working Paper udarbejdet:

- »Theories of Survey Response Behavior: Meaning for Research in International Marketing«, INT, august 1986 og i samarbejde med Ole Wiberg: »The Export Market Selection Problem«, INT, september 1986.

Endvidere har Gerald Albaum skrevet følgende artikler:

- »Alternative Contact Strategies for Mail Surveys«, »Reliability in the Use of Consumer Panels in Consumer Research: A Quasi Meta Analysis«, sammen med K. Fox. »Using the Mail Survey in Research for International Marketing: The Effects of Pre-Contact and Detailed Project Explanation«, sammen med Jesper Strandkov.

I skrivende stund er Gerald Albaum i gang med følgende publikationer:

- »Management Style of Danish Export Managers«, sammen med Jesper Strandkov. »Internationalization Process of Business: A Cross-National Study«, sammen med Jesper Strandkov. »A Cross-Cultural Evaluation of Two-Stage and One-Stage Likert Scales«, sammen med Jesper Strandkov, og »The Numerical Comparative or Graphic Positioning Scale in Country of Origin Studies«.

Fredrik Pitzner-Jørgensen udarbejder i øjeblikket »Portugal – indtryk fra en studierejse«, rapport om resultater af studierejse arrangeret for HD-udenrigshandel, Institut for International Økonomi og Virksomhedsledelse, Handelshøjskolen i København.

Fredrik Pitzner-Jørgensen har holdt licentiatforelæsning ved Københavns Universitets Økonomiske Institut. Emne: »Sammenhængen mellem teoretiske modeller og praktisk politik i Comecon-samarbejdet«, juni 1986.

k. Studierejserapporter

Instituttet har i beretningsåret udgivet rapporten »USA – markedsføring og etablering på et

højteknologisk marked – indtryk fra en studierejse til den amerikanske vestkyst«. Rapporten præsenterer indtrykkene fra instituttets studieprogram for afgangsholdet under HD-studiet i udenrigshandel, som blev afviklet januar 1985. Som grundlag for udarbejdelsen indgår en lang række virksomhedsbesøg i staterne Californien, Oregon og Washington. Rapporten er udarbejdet af cand.merc. Claus Vestergaard i samarbejde med Jesper Strandskov.

I. Meddelelser fra Institut for International Økonomi og Virksomhedsledelse

Instituttet har i beretningsperioden udsendt numrene 80, 81, 82 og 83 af instituttets meddelelsesblad, der skal tjene som bindeled mellem instituttet og dets dimittender samt andre interesserede i instituttets fagområder. Bladet indeholder meddelelser om instituttets gæsteforelæsninger, mødearrangementer, case studies, studierejser til fremmede markeder, virksomhedsbesøg etc.; desuden indeholder bladet korte omtaler af instituttets nyeste forskningsresultater. Meddelelserne redigeres af Kim Møller.

5. Anden virksomhed

a. Kontakter med andre institutter og videnskabelige organisationer

Instituttet har i beretningsperioden samarbejdet med en lang række danske og udenlandske institutioner og organisationer. Således kan det nævnes, at Harald Vestergaard som led i vide-reudbygningen af det tværinstituttelige cand.merc.-specialefag i International Management på handelshøjskolens vegne har indgået aftale med University of Texas, Austin.

b. Studierejser

Fra 13.-22. januar 1986 gennemførte instituttet en studierejse til Portugal for afgangsholdet under HD-studiet i udenrigshandel. Studieprogrammet omfattede i alt 26 indslag, dels hos danske virksomheder i landet, dels hos portugisiske virksomheder, organisationer og myndigheder.

Fra instituttet deltog Fredrik Pitzner-Jørgensen, Poul Schultz, Jesper Strandskov og Harald Vestergaard. Fra Institut for Spansk deltog Niels Henning Pedersen. Poul Schultz varetog tilrettelæggelsen af studieprogrammet. En rapport om studieprogrammets resultater er under udarbejdelse og forventes offentliggjort i løbet af vinteren. Rapportens udarbejdelse forstås af Fredrik Pitzner-Jørgensen.

Fra 12.-20. oktober blev der for APIM-studerende gennemført en studierejse til Frankrig, Belgien og Holland. Gennem en række besøg på virksomheder og forskellige institutioner blev følgende 5 emner belyst: Moder-datterselskabsrelationer, investeringsincitament/investeringsmotiver, multinationale virksomheders relationer til værtslandet, konkurrencepolitik i EF og konkurrencesituationen mellem EF, USA og Japan. Harald Vestergaard havde tilrettelagt studierejsten, hvori også deltog Jens Fejø fra Europæisk Markedsret og Bent Petersen fra INT.

c. Virksomhedsbesøg

Den 26. september og den 4. oktober 1985 arrangerede instituttet indledende virksomhedsbesøg for 5. semester-studerende under HD-studiet i udenrigshandel. Besøgene var henlagt til henholdsvis DANAVOX A/S, Præstø og Labofa A/S i Korsør/Skælskør.

Ligeledes for HD 5. semester-studerende arrangerede instituttet den 2. december 1985 et temamøde i Udenrigsministeriets Handelsafdeling om offentlig eksportfremme med deltagelse fra handelsafdelingen, Eksportfremmerådet samt Eksportkreditrådet.

d. Bedømmelsesudvalg

Poul Schultz har som formand deltaget i et bedømmelsesudvalg vedrørende besættelse af et lektorvikariat ved Handelshøjskolen i København.

Jesper Strandskov har som formand deltaget i et bedømmelsesudvalg vedrørende besættelse af et kandidatstipendium ved Handelshøjskolen i København.

Harald Vestergaard har som formand deltaget i et bedømmelsesudvalg vedrørende besættelse af et eksternt lektorvikariat ved Handelshøjskolen i København samt ligeledes som formand deltaget i et bedømmelsesudvalg vedrørende ansættelse af undervisningsassistenter ved studienævnet for HD-studiet i udenrigshandel.

Ole Wiberg har deltaget i et bedømmelsesudvalg vedrørende besættelse af et kandidatstipendium ved Handelshøjskolen i København samt deltaget i et bedømmelsesudvalg vedrørende ansættelse af undervisningsassistenter ved studienævnet for HD-studiet i udenrigshandel.

Karsten Laursen har som formand deltaget i et bedømmelsesudvalg vedrørende en licentiat-afhandling samt deltaget i et bedømmelsesudvalg vedrørende besættelse af et lektorat og i et bedømmelsesudvalg vedrørende tre seniorforskerstillinger, alle ved Handelshøjskolen i København. Desuden har Karsten Laursen deltaget i følgende bedømmelsesudvalg: Vedrørende en doktordisputats ved Stockholms Universitet, et professorat ved Bergens Universitet samt tre professorater ved Århus Universitet.

e. Anden virksomhed i øvrigt

Karsten Laursen og Lauge Stetting har i beretningsperioden været medlemmer af Forskningsrådet for Udviklingsforskning.

Endvidere er Karsten Laursen blevet medlem af Planlægningsrådet for Forskning.

Hans Kornø Rasmussen har i perioden fungeret som boganmelder ved dagbladet Information.

Lauge Stetting har i beretningsperioden været fakultetets repræsentant i arbejdsgruppen for Internationale Studier, nedsat på foranledning af Roskilde Universitetscenter.

6. Gæsteforelæsninger m.m.

- Docent, dr.phil. Aage Aagesen, om »Portugals erhvervsgeografi«.
- Direktionssekretær, cand.merc. Gorm Bové-Christensen, Sadolin & Holmblad A/S, om »Strategisk planlægning i en større dansk virksomhed med udenlandske aktiviteter - Sadolin & Holmblad«
- Dr. Michael Burisch, om »Småindustriens rolle i udviklingsprocessen: Politik og erfaringer fra Kenya«
- Underdirektør Jens Ole Dall, DAT-SCHAUB A.m.b.A., om »Afsætning af danske landbrugsprodukter i Portugal med særlig vægt på distributionsproblematikken«
- Adm. direktør Kåre B. Dullum, Gudme Raaschou, om »IMF continued: Funding«
- Civilingeniør Christian Estrup, HD, MBA, A/S Marketing, om »International Acquisitions: Strategies and Tactics«
- Adm. direktør Vagn Genter, Brdr. Hartmann A/S, om »International Licensing and Joint Ventures. The Experiences of a Specific Danish MNC«
- Adm. direktør Laurits Hedaa, MBA, Kongskilde Koncernselskab A/S, Sorø, om »The Strategy for International Expansion of a Danish Corporation and the Implications for its International Organization«
- Underdirektør Erik Rolf Jensen, Institut for Fremtidsforskning, om »Portugal - økonomiske/politiske perspektiver«

- Kontorchef, cand.merc. Jørgen Dan Jensen, Industrialiseringsfonden for Udviklingslandene (IFU), om »IFU som partner for danske direkte investorer i udviklingslandene« og »Multinationale selskaber og u-landene«
- Dr. Ashok Kapoor, President of the International Negotiation Institute, Inc. (INI) in Princeton, USA, om »The Strategy and Tactics of International Negotiations – The Management Point of View«
- Kazhiko Kawazaki, Hokkaido Tokai University, Japan, om »Corporate Structures and Management Styles: Japan and the West«
- Prokurist Per Klaumann, Jyske Bank, om »Modkøb og finansiering«
- Kontorchef Anne Birgitte Lundholt, Tekstilindustrien, om »Danske tekstilvirksomheders udlandsproduktion – med særlig vægt på Portugal«
- Mr. Sergei Maslov, USSR's handelsdelegation i København, om »Outlook for future trade and cooperation between the USSR and Denmark«
- Konsulent Ole Blicher Olsen, DANIDA, om »Afrikas udviklingskrise: Eksempler fra samarbejdet med Tanzania«
- Direktør Harald Queseth, ISS, om »International Marketing of Services: Strategy, Planning and Management. Exemplified by the Internationalization Experience of ISS«
- Adm. direktør Tage Seest, Dyrup & Co. A/S, om »Joint Venture-produktion i Portugal – Strategiske og ledelsesmæssige overvejelser«
- Stat.aut. revisor Jørgen Skou, Arthur Andersen & Co., om »International Taxation of MNCs«
- Professor Arthur Stonehill, Oregon State University, USA, om »FDI – Motives and Policies in General«
- Direktør, civilingeniør, lic.tech. Hans Chr. Sørensen, HD, Rockwool International A/S, om »Organisationsudvikling: Rockwool Case«
- Civilingeniør Poul Thygesen, Haldor Topsøe A/S, om »Eksport af kemisk procesteknologi i praksis«
- Direktør Erik Winther, Eli Lilly, om »Comparative and Cross-Cultural Management in Practice«

J. Institut for Nationaløkonomi

1. Oprettelse og formål

Institut for Nationaløkonomi blev oprettet i 1969, da det daværende Økonomiske Forskningsinstitut blev delt i to institutter, nemlig Institut for Erhvervsøkonomi og Institut for Nationaløkonomi.

Institut for Nationaløkonomi har til formål at varetage undervisning og forskning inden for nationaløkonomi med særlig vægt på den side af opgaven, der peger på anvendelser inden for erhvervene.

2. Medarbejdere

Professorer: Cand.oecon. Niels Blomgren-Hansen Ph.D.; cand.polit. Poul Milhøj.

Lektorer med forskningspligt: Lic.polit. Bodil Olai Hansen (fra 1/9-85); cand.polit. E. Damsgård Hansen; cand.oecon. Bjarne Sloth Jensen; cand.polit. Lars Lund; cand.polit. Lise Lyck (fra 1/9-85); cand.polit. Svend Marker-Larsen.

Adjunkter med forskningspligt: Lic.polit. Bodil Olai Hansen (til 31/8-85); cand.polit. Niels Mygind.

Kandidatstipendiat: Kand.samf.øk. Søren Brøndum Kristiansen.

Eksterne lektorer: Cand.polit. Hans Bjerling; cand.polit. Henrik Grell (fra 1/9-85); dr.polit. Hans Keiding (fra 1/10-85); cand.polit. Kaj Kjærsgaard (til 30/6-86); cand.polit. Carsten Koch (fra 1/9-85); cand.polit. Lise Lyck (til 31/8-85); cand.polit. Per Kongshøj Madsen (fra 1/9-85); cand.polit. Andreas Wildt (til 30/9-85); cand.polit. Peter Hjortkjær Østergård (fra 1/10-85).

Undervisningsassistenter:

HA: Cand.polit. Claus Blendstrup (fra 27/9-85); cand.polit. Hilmar Bojesen; cand.mag. og cand.phil. Henning Bregnsbo; cand.oecon. Finn Henning Dehlbæk; cand.oecon. Poul Erik Egeberg; Morten Elkjær, MA; cand.polit. Jørgen Elmeskov; cand.polit. Pieter Feenstra; cand.polit. Jens Grunst; cand.polit. Hans Hansen (til 31/12-85); cand.polit. H.O. Thustrup Hansen; cand.polit. Jens Møller Jensen; cand.oecon. Ove Sten Jensen; cand.polit. Jørgen Jørgensen; dr.polit. Hans Keiding (til 30/9-85); cand.polit. Peter Brix Kjeldgaard; cand.oecon. Jacob Kolster; cand.polit. Carsten Kvetny; cand.polit. Mogens Lauritsen; cand.oecon. Bjarne Hartz Madsen; cand.polit. Jussi Merklin; lic.polit. Gert Aage Nielsen; cand.polit. Peter Brøndum Nielsen; cand.oecon. Tage Otkjær; cand.oecon. Niels J. Mau Pedersen; cand.polit. Niels Ploug (fra 1/1-86); cand.polit. Tørsten Schiøler; cand.polit. Jørgen Peter Schou; cand.polit. Paul Bryde Schüder; cand.polit. Jørgen Detlef Siemonsen; cand.polit. Lauge Sletting; cand.polit. Michael Tarding.

HD: Cand.polit. Lars G. Axelsen (til 31/10-85); cand.polit. Preben Etwil; cand.polit. Lis Damm Golombek; cand.polit. Holger Hallas; cand.polit. Jens Helbo Hansen; cand.polit. Jan Holst-Pedersen; cand.polit. Niels Rytter Jensen; cand.polit. Jørn Jepsen; cand.polit. Poul Erik Jørgensen; cand.polit. Finn Knudsen; cand.oecon. Jacob Kolster (fra 1/10-85); cand.polit. Henrik Krag-Olsen (fra 1/11-86); cand.polit. Carsten Kvetny; cand.polit. Mogens Køllner; cand.polit. Steen Ryd Larsen; cand.polit. Poul Juel Lauridsen, HD; cand.polit. Kristian Madsen-Østerbye; cand.oecon. Wolfgang Mostert; cand.oecon. Lars Ole Würtz Nielsen; cand.merc. Mogens Nørager-Nielsen; cand.polit. Søren Skafte; cand.polit. Thomas Stenderup; cand.polit. Bent Ryd Svensson; cand.rer.soc. Lars Theilmann; cand.polit. Svend Georg Trollegaard; cand.polit. Sanne Udsen; cand.polit. Peter Vilson; cand.oecon. Uffe Wentzer; cand.polit. Andreas Wildt (fra 1/10-85); cand.polit. Henrik B. Winther, HD; cand.polit. Peter Hjortkjær Østergård (til 30/9-85).

Sprog/økonomi: Cand.polit. Jacob Fuchs; cand.scient.adm. Peter Helby; cand.polit. Jesper Johannes Larsen; cand.scient.adm. Mark Loft; cand.scient.pol. Eva Parum.

Jura/økonomi: Cand.polit. Jussi Merklin.

Sekretærer: Alice Thomsen; Dagny Pedersen; Stig Møller (til 31/3-86); Beate Warberg; Ole Jacobsen (fra 1/5-86 til 6/7-86).

3. Institutts ledelse

Institutbestyrer: Lektor, cand.polit. Lars Lund (til 31/12-85); lektor, lic.polit. Bodil Olai Hansen (fra 1/1-86).

Formand for institutrådet: Lektor, cand.polit. Lars Lund (til 31/12-85); lektor, lic.polit. Bodil Olai Hansen (fra 1/1-86).

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte lærere og TAP'ere fra Institut for Nationaløkonomi.

Studerende: Til 31/12-85: Anne Bendixen; Sten Daugaard-Hansen; Søren Mortensen; Janne Bollingberg Sørensen. Fra 1/1-86: Henrik Hansen; Sten Daugaard-Hansen; Lene Lillebro Hansen; Martin Delfer Aaling.

4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed:

Niels Blomgren-Hansen har i undervisningsåret 1985/86 forsket i skattepolitiske emner, herunder udarbejdet udkast til en række kapitler af en fremstilling af skattepolitikens teori. Til brug ved undervisningen i skattepolitik på HA-studiet har han redigeret en skattepolitisk materialesamling. Endvidere har han forsket i pengepolitiske problemstillinger med henblik på en ny og væsentligt ændret udgave af bogen »Dansk pengepolitik. Teori og erfaringer«.

Bodil Olai Hansen har deltaget i en seminarrække på Københavns Universitets Økonomiske Institut vedrørende de såkaldte Principal-Agent-modeller. Hun har desuden arbejdet med problemstillinger omkring muligheden for via prissystemet at sikre pareto-optimal allokering (optimal vækst) i modeller karakteriseret ved, at agenternes præferencer (nyttefunktioner) varierer over tid.

E. Damsgård Hansen har til brug bl.a. på HD-studiet udsendt »Hovedtræk af makroøkonomisk teori«. I samarbejde med Kaj Kjærsgaard er udgivet en ajourført 3. udgave af bogen »Dansk økonomisk politik. Teorier og erfaringer«.

Bjarne Sloth Jensen har fortsat arbejdet med stabilitetsproblemer i vækstmodeller i samarbejde med Mogens Esrom Larsen, Matematisk Institut, Københavns Universitet. Desuden har han arbejdet med emner inden for international handelsteori med henblik på et seminar ved Nationalekonomiska Institutionen, Uppsala Universitet. Et papir »Exogeneity, Consistency and Statistical Completeness of Equation Systems« blev præsenteret på en international econometric workshop, 4/7-13/7-86, der blev arrangeret i forbindelse med 50-års jubilæet for Århus Universitet med Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd og Undervisningsministeriet som sponsorer.

Søren Brøndum Kristiansen har færdiggjort sin fremstilling af industripolitikens teori, specielt i relation til danske erfaringer. I tilknytning hertil er følgende publikationer/artikler offentliggjort i beretningsåret: I *Civiløkonomen* nr. 7-8, 1985 uden titlen »Kan erhvervs politikken øge sin internationalisering?« er skrevet et sammendrag af en prisbelønnet CØ-opgave 1985 med titlen »Erhvervs politik og internationalisering«. Endvidere er i instituttets arbejds-papirserie skrevet følgende publikation: »Industri politikken i Danmark i lyset af japanske erfaringer – er der inspiration at hente?«, nr. 85-6. I maj fik artiklen »Erhvervs politik som sektor politik med Nærings- og Nydelsesmiddelbranchen som eksempel« *Civiløkonomprisen* 1986. Af kortere artikler kan nævnes »Det teknologiske udviklingsprogram er overflødig«, *Samfundsøkonomen*, vol. 3, nr. 5, 1985, og »Markedsøkonomien og ikke skattetænkning skal redde værfterne«, *Månedsbrevet Management*, nr. 1, 30. august 1985.

Den 26.-28. september afholdt Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd en konference om arbejdsløshed, og her blev Søren Brøndum Kristiansens papir »Industrial Policy in an Economy with Unemployment« præsenteret.

Lars Lund har haft en artikel om pensionskassers og livsforsikrings selskabers køb af udenlandske værdipapirer i tidsskriftet *Økonomi og Politik*, nr. 2, 1985-86. Han arbejder med en

revision af sin fremstilling af rentedannelsen i den åbne økonomi, nr. 6 i instituttets memo-
serie.

Lise Lyck har arbejdet med problemstillinger vedrørende grønlandsk økonomi og er ved at afslutte arbejdet med bogen »Grønlands økonomi og relationerne til Danmark«. Bogen omhandler den samfundsøkonomiske udvikling i Grønland, væsentligst efter Hjemmestyrets indførelse 1. maj 1979. Hovedvægten er lagt på en belysning af investeringerne, udenrigshandelen og den offentlige sektor – herunder relationerne til Danmark. Endvidere har Lise Lyck så småt indledt arbejdet med forskningsprojektet »Danmark som bindeled mellem Norden og EF«.

Svend Marker-Larsen har på instituttets vegne medvirket ved udarbejdelsen af den stærkt reviderede »Økonomisk ordliste. Engelsk-dansk«, redigeret af cand.ling.merc. Annemette Lyng Svensson. Svend Marker-Larsen har i øvrigt i udstrakt grad været optaget af arbejdet i HA-studienævnet med den nye studieordning.

Poul Milhøj har fortsat sin deltagelse i redaktionen af lærebogssættet »Erhverv og Samfund«. Desuden har han arbejdet videre med sit udkast til en fremstilling af hovedtrækkene i OECD-områdets økonomiske historie kombineret med en fremstilling af udviklingen i økonomisk tænkning og samlet det i en noteudgave til undervisningsbrug.

Niels Mygind har fortsat sine studier omkring medarbejdereje. Han har fået udgivet artiklen: »From the Illyrian Firm to the Reality of Self-Management« i »Labor-Owned Firms and Workers' Cooperatives« (red. Jansson & Hellmark), Gower Publishing Company, England 1986. Under et 10-måneders forskningsophold (fra august 1985 til maj 1986) ved Cornell University, New York, USA har han skrevet artiklen: »Are Self-Managed Firms Efficient?« i »Advances in the Economic Analysis of Participatory and Labor Managed Firms – A Research Annual« (red. Jones & Svejnar), vol. 2, 1986, Jai Press, Greenwich, Connecticut. Desuden har Niels Mygind deltaget i et nordisk projekt, hvor erfaringer med medarbejderejede virksomheder i Danmark, Norge, Sverige og Finland sammenlignes.

5. Faglig virksomhed i øvrigt

Niels Blomgren-Hansen har som konsulent i Danmarks Nationalbank fortsat sit arbejde med projektet NATAN i samarbejde med Nationalbankens forskningsgruppe samt ledet bankens studiekreds. Han har fungeret som censor ved økonomisk eksamen, Århus Universitet, i fagene penge- og kreditvæsen, international økonomi, internationale monetære forhold og økonometri. Endvidere har han deltaget i bedømmelsesudvalg ved Handelshøjskolen i København, Århus Universitet og Københavns Universitet.

Bodil Olai Hansen er beskikket som censor ved Det samfundsvidenskabelige Fakultet under Københavns Universitet.

Bjarne Sloth Jensen har fungeret som censor på HA-,rer.soc- og cand.negot.-studierne ved Institut for Nationaløkonomi og Sociologi, Odense Universitet. Endvidere har han været formand for et bedømmelsesudvalg vedrørende et eksternt lektorat ved Institut for Nationaløkonomi.

Lise Lyck har været censor i nationaløkonomi-samfundsfag ved AUC. Endvidere har hun været formand for et bedømmelsesudvalg vedrørende et internt lektorat ved Institut for Erhvervs- og Samfundsforskning.

Poul Milhøj har i beretningsperioden været næstformand for Monopolrådet, formand for Revisorkommissionen, det af industriministeren udpegede medlem af bestyrelsen for A/S Kjøbenhavns Handelsbank samt revisor for Industrialiseringsfonden for Udviklingslandene. Han har desuden været medlem af, resp. formand for en række bedømmelsesudvalg ved Handelshøjskolen i København og Handelshøjskolen i Århus.

K. Institut for Organisation og Arbejdssociologi

1. Oprettelse og formål

Instituttet blev oprettet i 1953 som forskningsinstitut og med undervisningsopgaver inden for organisationsteori, arbejdssociologi og personaleadministration. I 1961 tog instituttet initiativ til oprettelse af HD-studiet i organisation, der nu har fire linier: Strategi og planlægning, Datamatik, Offentlig ledelse og Personaleforhold. Ved siden af ansvaret for HD-studiet i organisation gennemfører instituttet en omfattende undervisning på HA- og cand.merc-studierne samt fra 1984 på de fire nye integrerede uddannelser. Instituttet engagerer sig også i samfundsvidenskabelig forskerrekuttering og forskeruddannelse (lic.merc. og dr.merc.).

Instituttets forskning tager sigte på udvikling og anvendelse af organisationsteori, arbejdssociologi, arbejdspsykologi og pædagogik i bred forstand. Det gælder såvel interne forhold i organisationer (strukturer og forskellige processer) som eksterne forhold (betingelser for og konsekvenser af organisatoriske systemer og organisatorisk adfærd). Inden for forskningsprofilen ligger også det enkelte menneskes funktionsvilkår og udviklingsmuligheder i organisationen. Instituttet lægger betydelig vægt på empirisk forankring af teoriudviklingen og har gennemført en lang række omfattende undersøgelser af organisationsproblemer i dansk erhvervsliv og offentlig forvaltning. Instituttet søger gennem aktionsforskning og ved en bred kontaktflade til private og offentlige organisationer at formidle organisationsforskningens resultater til brugere i forskellige typer organisationer.

2. Instituttets medarbejdere

Professorer: Cand.oecon Flemming Agersnap (udlånt til SPRØK-centret); cand.oecon. Torben Agersnap; civiløkonom Egil Fivelsdal.

Lektorer med forskningspligt: Mag.scient.soc. Ib Andersen; jur.lic. Britt-Mari Blegvad; cand.jur. Asmund Born; lic.merc. Finn Borum; dr.merc. Harald Enderud; cand.merc. Poul-Erik Daugaard Jensen; Finn Junge Jensen, M.B.A.; lic.merc. Torben Beck Jørgensen; cand.polit. Henrik Holt Larsen, M.S.; cand.psych. Jan Molin; cand.polit. J.C. Ry Nielsen; mag.scient.soc. Ann Westerholz.

Adjunkt med forskningspligt: mag.art. Steen Scheuer (fra 1. august 85).

Seniorstipendiater: Cand.polyt. Hardy Roed-Thorsen, HD.

Kandidatstipendiater: Cand.merc. Hanne Foss Hansen (tværinstituttlig kandidatstipendiat); cand.adm.pol. Majken Schultz (fra 1.11.84).

Eksterne lektorer: Cand.polit. Lars Bo Dalsager, (fra 1.3.85); cand.merc. George Greibe (fra 1.3.84); cand.merc. Tom Jacobsgaard (1.9.83); cand.phil. Lars Nørby Johansen (fra 1.9.84);

lic.merc. Erik Bøje Larsen (fra 1.5.84); cand.adm.pol. Lina Matz (fra 1.6.86), mag.scient.soc. Olaf Rieper (fra 1.8.83); cand.merc. Per O. Svenningsen (fra 1.9.85); cand.polit. Niels Bo Sørensen (fra 1.9.85).

Gæsteforskere: Arkitekt Ole Steen Andersen; dr.techn. Tarja Cronberg; Lars Lindkvist.

Undervisningsassistenter: Erik Albrechtsen; Knud Meldgaard Andersen Jørgen Andreassen; Jens Christian Birch; Ole Bjerregaard; Carsten Boye; Lars Capens; Kai Ørnfeldt Clausen; Hanne Colding; Mogens Dahl; Trine Dirks; Jan Egeberg; Lisbeth Egsmose; Erik Rask Erikson; Torben Faurby; Gerdy Grimmnitz; Jannet Grønfeldt; Niels Haarby Hansen; Preben West Hansen; Peter Stærmose Henningsen; Anders Hesselholt; Erik Hollesen; Jan Holst-Pedersen; Anne Hatting; Torben Ibsen; Holger Jensen; Leif Jensen; Per Jensen; Tage Juhl; Knud Jørgensen; Lars Bernhard Jørgensen; Finn Kjelsen; Ole R. Kentmark; Jens Kirkegaard; Vibeke Elmer Knudsen; Marianne Krøyer; Michael Søgaard Larsen; Rolf Elm Larsen; Tage Frisk Larsen; Erik Lassen; Grethe Leerbeck; Benta Lønge; Bo Chr. Madsen; Karen Malvig; Steen Martiny; Ulrik Merrild; Jesper Eigen Møller; Susanne Kandrup Nielsen; Tine Nyrup-Larsen; Jan Olsen; Allan Ottesen; Karl Otto Paludan-Andersen; Eva Parum; Lars Bo Pedersen; Poul H. Pedersen; Tommy Pedersen; Ove Bjørn Pedersen; Svend Poulsen-Hansen; Finn Hindkjær Petersen; Bent Hesse Rasmussen; I. Dybdal Rasmussen; Jørn Cheffer Rasmussen; Steen Rem; Anders Rosdahl; Jørn Senger; Kristian Smedstad; Poul Snorgaard; Finn Steen-Andersen; Jeppe Strange; Poul Sulkjær; Kai Svendsen; Lars Køster Svendsen; Per I. Svenningsen; Bent Juul Sørensen; Claus Sørensen; Ole Plough Sørensen; Inger Maria Sørensen; Peter Theill; Steen Thomsen; Micahel Træsborg; Niels Vording; Anders Westerholz; Erik Winther.

Kontorfuldmægtige: Marly Arnoldus; Grethe Rønn.

Overassistenter: Liza Klöcker-Larsen; Alice Muller.

Sekretærer: Else Arndt; Birthe Duelund; Tove Jensen; Tonny Jørgensen; Lisbeth Paulsen; Magrethe Plesner; Lis Rostgaard.

EFG-praktikanter: Susanne Karin Jørgensen; Christine Sørensen.

Ansatte i henhold til lov 293: Brit Bjerno; Hans Jørgen Vind.

Projektmedarbejdere og forskningsassistenter: Chr. Ahlefeldt-Laurvig; Henning Andersen; Marianne Antonsen; Finn Collin; Tarja Cornberg; Mogens Trab Damsgaard; Curt Hansen; Ole Lindegaard Hansen; Morten Ry Helkiær; Ann Lundén Jacoby; Maria Kapitzke; Hans-Jørgen Kristensen; Jesper Larsen; Lars Lindkvist; Peter Ljung; Flemming Mikkelsen; Jesper Strandgaard Pedersen; Kim Pedersen; Poul H. Pedersen; Helle Rasmussen; Kit Roesen; Marianne Rosling; Leif Thomsen; Steen Weichenhain; Adam Wolf; Annegrete Wulff.

3. Instituttets ledelse

Institutbestyrer: Henrik Holt Larsen (fra 1.7.85-30.6.86); Hardy Roed Thorsen (fra 1.7.86).

Formand for Institutrådet: J.C. Ry Nielsen (fra 1.7.85).

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte lærere og sekretærer samt af flg. studerende: Jette Arildsen; Michael Graae; John G. Hansen; Ole Hansted, Sten Ulf Jensen; Birgitte Knudsen; Bodil Kuhn; Marianne B. Lund; John Nyberg; Mads Toksværd; Anders Wittrup.

4. Instituttets forskning. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder

a. Arbejdsvilkår og arbejdsmarkedsforhold

Teorier om interesseorganisationer

Undersøgelsens formål er at gennemføre en organisationsteoretisk analyse af nogle aspekter ved interesseorganisationer i samfund af den nordvesteuropæiske type. Undersøgelsen bygger bl.a. på forskelligt empirisk materiale fra en række tidligere undersøgelser gennemført af forfatteren.

Arbejdet falder i tre dele. I den første del behandles teoretiske modeller for analyser af interesseorganisationer. Her diskuteres forskellige udviklingsretninger i studiet af interesseorganisationer. I den anden del udvikles en teoretisk model med udgangspunkt i de betingelser, en interesseorganisation typisk arbejder under.

I den tredje del anvendes teorien på en række udvalgte emner: strukturproblemer, konflikter og konfliktbehandling, incitament, policyproblemer samt hovedorganisationernes specielle problemer som koalitioner af organisationer.

Forventes afsluttet i 1987. Projektet udføres af Egil Fivelsdal.

Publikation: »Some organizational factors in the study of militancy«, Paper til ECPR, Salzburg, april 1984.

Social struktur og fagforeningskarakter

Projektets formål er at belyse centrale forskelle i strategi og karakter hos fagforeninger for henholdsvis arbejdere og funktionærer. Der fokuseres dels på, i hvilket omfang funktionærernes fagforeninger har »kollektivistiske« træk, der får dem til at vælge samme strategier som arbejderfagforeninger, og dels på i hvilket omfang funktionærernes særlige position i arbejdshierakiet fremmer andre typer af strategier hos funktionærernes faglige organisationer, f.eks. professionsstrategier eller servicestrategier.

Data udgøres dels af en survey til et repræsentativt udsnit af danske lønmodtagere (ca. 2000), gennemført i oktober 1982 med en sammenligning af datasættet fra den danske velfærdsundersøgelse fra 1976, dels af intensive interviews med 29 informanter (beslutningstagere) fra en række faglige organisationer, særligt på funktionærområdet. Disse interviews er gennemført i perioden februar til august 1983.

En foreløbig udgave af hovedrapporten forelå august 1984. Projektet påbegyndtes 1.3.1982. Projektet har været finansieret af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd og er gennemført af Steen Scheuer.

Projektet afsluttedes med udgivelsen af Steen Scheuer: »Fagforeninger mellem kollektiv og profession« i juni 1986. Vedr. øvrige publikationer fra projektet for beretningsperioden henvises til punkt 5, Publikationsvirksomhed.

Tidsforbrug og medlemskontakt i faglige organisationer

Projektet skal belyse baggrunden for den kraftige stigning i medlemstallet i faglige organisationer i de senere år. Det skal undersøges, hvad det er, medlemmerne retter henvendelse til fagforeningen om, og hvorledes fagforeningerne prioriterer deres tid.

Metoden har været observation af sagsbehandlere (faglige sekretærer) i nogle udvalgte faglige organisationer (i alt fire) over en arbejdsuge. Dette er gennemført i foråret 1985.

Projektet gennemføres af Steen Scheuer og studentermedarbejder Ole L. Hansen, og det er afsluttet ultimo 1985.

Publikationer: »Tidsforbrug og medlemskontakt i faglige organisationer«, projektbeskrivelse ved Steen Scheuer og Ole L. Hansen, dec. 1984. Den endelige rapport forventes af foreligge i oktober 1986.

Erfaringsbaseret læring i arbejdslivet

Projektet analyserer hverdagslæringen i arbejdslivet som et ofte mere virkningsfuldt og hensigtsmæssigt alternativ til formaliseret indlæring (kurser o.lign.). Det enkelte menneskes livscyklus i en virksomhed analyseres som en erfaringslæringsproces, der spænder fra den indledende socialisering af den nyansatte til personens erhvervsophør. Den generelle teoriramme belyses konkret ved at se på ledelsesudviklingen i virksomhederne.

Projektet udføres af Henrik Holt Larsen, som i foråret 1986 har færdiggjort en forskningsrapport om projektet. Denne forventes udgivet som bog primo 1987.

Udbrændthed i arbejdslivet

Dette projekt analyserer de specielle belastningsfaktorer, der kendetegner jobs med snæver kontakt til en klientgruppe. Udbrændtheden viser sig som en følelse af psykisk udmattelse, apati, frustration og bortvendthed, som kan være en – naturlig eller nødvendig – reaktion på et opslidende arbejdsmæssigt samspil med klientgruppen.

Projektet belyser specielt gruppen af personalechefer i virksomhederne, idet denne persongruppe på samme tid skal sikre, at arbejdskraften udnyttes effektivt, og at den enkelte ansattes krav og forventninger søges tilgodeset.

Projektets resultater er beskrevet i en bog: »Udbrændthed – en erhvervsrisiko blandt personalechefer?«, af Henrik Holt Larsen og stud.psyk. Susanne Harboe.

Seksuel chikane i arbejdslivet

Dette projekt analyserer den teoretiske forståelsesramme for begrebet seksuel chikane i arbejdslivet. Endvidere er der foretaget en mindre, kvalitativ interview-undersøgelse blandt et antal ledere og medarbejdere i private og offentlige virksomheder.

I foråret 1986 er udarbejdet en rapport, der sammenfatter de foreløbige resultater af projektet. Denne rapport forventes offentliggjort ultimo 1986.

Projektet udføres af Henrik Holt Larsen.

Arbejdsliv og børnene

Siden efteråret 1985 har Fil.dr. Ann Lundén Jacoby arbejdet på instituttet på et eksternt finansieret svensk forskningsprojekt »Arbetslivet och Barnen«. Projektet har til formål at studere hvorledes arbejdslivets forhold påvirker børns og unges opvækstvilkår. Tyngdepunktet er lagt på forældrenes arbejdsvilkår, og på hvordan disse hænger sammen med børnenes. Projektet bygger på kvalitative interviews med børnene og forældrene i halvtreds familier i forskellige dele af Sverige. Udvalget af voksne repræsenterer forskellige typer af arbejdsmiljø-betingelser.

Man har bl.a. spurgt om: Hvad betyder det at småbørnsfædre ofte har lang arbejdstid, at småbørns mødre ofte arbejder på deltid, og at mange forældre arbejder på ubekvemme arbejdstider? Hvilken rolle spiller lønnen for børnefamiliernes økonomiske handlefrihed? Hvilken rolle spiller arbejdsmiljø, arbejdsindhold- og muligheder for indflydelse i arbejdet, og for hvordan en forælder møder sit barn? Hvilke billeder af arbejdslivet formidler de voksne til barnet? Kan man ud af interviewene læse noget om hvilken betydning børn har i samfundet i relation til arbejdets betydning? Materialet analyseres kvalitativt, men vil blive koblet til generel statistik.

Projektet har tidligere publiceret:

Forældrars arbete & Barns villkor – En kunskapsöversikt

Liber Tryck, Stockholm 1983.

Til projektet er knyttet en referencegruppe sammensat af parterne på det svenske arbejdsmarked. Projektet er placeret på Arbetslivscentrum i Stockholm.

Til projektet er foruden Ann Lundén Jacoby også knyttet Rut Hammarström, Kerstin Nordström og Elisabeth Nasman.

Dansk fagbevægelse efter anden Verdenskrig i komparativ belysning – den danske del af et internationalt forskningsprojekt.

Projektet omfatter det danske bidrag til et europæisk komparativt forskningsprojekt omhandlende fagbevægelsens udvikling og struktur i perioden 1945-1985. Projektet har deltagelse af forskere fra 13 lande i Vesteuropa.

Baggrunden for projektet er ønsket om at kunne bidrage til en empirisk funderet teoriudvikling på området faglige organisationer specielt med henblik på at bidrage til en forklaring af de betydelige variationer i disses medlemstilslutning, struktur, omverdensrelationer, konfliktmønstre og strategi.

Projektets centrale formål er, med udgangspunkt i de betydelige konstaterede forskelligheder mellem fagbevægelsessystemerne i de europæiske lande, at afprøve en række af de centrale hypoteser om, hvilke forhold der har betydning for, hvordan fagbevægelsen formes. Der tænkes her på:

1. selve arbejdsmarkedssystemet (arbejdsgivernes forhandlingsevne og -vilje, fagretslige regler osv.)
2. de organisatoriske forhold i selve virksomhederne, som de faglige organisationer agerer i forhold til, og
3. de samfundspolitiske forholds betydning for den rolle, fagforeningerne kan komme til at spille.

Endelig har projektet også et metodologisk formål: at bidrage til udviklingen af metoder for komparative studier gennem diskussioner af metoder for tilpasning af nationale datakilder samt selve gennemførelsen af komparative analyser.

Projektet påbegyndtes medio 1985. Dele af de internationale forsknings- og koordinationsomkostninger finansieres af Stiftung Volkswagenwerk.

Projektet koordineres fra og har dataarkiv ved Universitetet i Mannheim, Vesttyskland.

Dansk deltager i projektet er Steen Scheuer.

Teknologivurdering

Finn Borum, Mette Mønsted og Andrew Friedmann har fra SSF (Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd) fået bevilling til det 2^{1/2}-årige projekt: »Struktureringen af informatikfeltet i Danmark«

Projektet har til formål at bidrage til vor forståelse af samspillet mellem teknologisk innovation og erhvervsmæssige omstillingsprocesser.

Der foretages en analyse af det danske informatikfelts udvikling fra dets opkomst sidst i 50'erne og frem til i dag.

Projektet vil søge at identificere vigtige tendenser og begivenheder for hver af de fire hovedgrupper af aktører, der udgør edb-feltet:

- Brugere (edb-anvendende organisationer)
- Edb-specialister

- leverandører (hardware, software og service)
- Staten (ministerier og læreanstalter).

Analysen af feltets udvikling vil ske ud fra den grundopfattelse, at teknologien ikke determinerer denne. Teknologien anses for en vigtig betingende faktor på linie med nationale institutioner og kultur, konkurrence- og beskæftigelsesforhold, branchestruktur og -kultur og aktørernes kvalifikationer og holdninger. Udviklingen vil blive analyseret som et produkt af betingende faktorer og aktørgruppernes strategiske valg og konkrete praksis. Afhængighedsrelationerne over tid mellem aktørgrupperne vil blive analyseret med fokus på edb-brugernes relationer til henholdsvis edb-leverandørerne, edb-specialisterne og staten.

Gennem analyser af et vigtigt teknologi-initieret betingede forandringsprocesser, som forslag til styrelse af det danske informatikfelts kvalifikationsstruktur og netværk.

Flemming Agersnap har i »Metoder i teknologivurdering«, Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd 1986 (redigeret af Tarja Cronberg) skrevet en artikel »Udvikling og virkning - hvor?«

Teknologi og hverdagsliv

Projektet: Teknologi og hverdagsliv, -modeludvikling og anvendelse heraf på hverdagslivet i informationssamfundet.

Projektleder: Tarja Cronberg

Projektet sigter på udvikling af en model, som kan beskrive samspillet mellem teknologi og hverdagsliv. Specielt skal modellen tilpasses at kunne beskrive informationsteknologiens mulighed for indvirkning på arbejdsliv, fritidsliv og familieliv samt på omsorgen i samfundet.

Ved hidtidige teknologivurderinger har tyngden ligget på at vurdere økonomiske konsekvenser m.v. inden for virksomheder og andre organisationer samt samfundsmæssigt mere overordnede konsekvenser. Konsekvenserne for hverdagslivet har været undersøgt i mindre grad. Det skyldes dels at man mangler metoder, udviklet specielt til dette formål, og dels at dagliglivet mangler interesseorganisationer til at presse på.

I projektet studeres dels historiske analogier bl.a. hvordan telefonen, bilen og »hårde hvidevarer« har påvirket de sociale relationer, og dels ud fra et fremtidsperspektiv kortlægges informationsteknologiens samspil med dagliglivets strukturer. Sluttelig skal de to sæt erfaringer bruges til at udvikle en egentlig model, der egner sig til at beskrive samspil mellem teknologi og hverdagsliv.

b. Deltagelse

Udviklingsbetingelser i Norden for medarbejderejede virksomheder

I Sverige findes langt flere medarbejderejede virksomheder end i de andre nordiske lande. Skyldes det produktionsstrukturen her eller andre faktorer som det politiske og institutionelle klima, eller skal årsagerne snarere findes i en særlig arbejdskultur i Sverige eller dele af Sverige? Disse spørgsmål står centralt i det nordiske projekt om udviklingsbetingelser for denne særlige virksomhedstype. De foreløbige resultater peger på, at det især er det politiske klima og de institutionelle støttemuligheder, der har fremmet forekomsten.

En anden central problemstilling er i hvilken udstrækning, medarbejderejet smitter af på styreformen, således at der udvikles medarbejderstyre. I Sverige synes det ikke at være tilfældet, mens det er sådan i Danmark. Vi undersøger disse forskelle og vil nærmere se på de dynamiske forløb, sådanne styreformer gennemlever.

Projektet har i 1984/85 været støttet af Nordisk Ministerråd og for 1985/86 er projektet finansieret af de nordiske samfundsvidenskabelige forskningsråd (N.O.S). Projektet forventes afsluttet efteråret 1986 med udgivelse af en fælles nordisk bog: Ann Westenholz og Lars Lindkvist (red.): Medarbejdere- og styre i Norden.

I projektet deltager 12 nordiske forskere fra Handelshøjskolerne i København, Växjö, Örebro og Helsingfors samt Universitetet i Oslo og Arbejdslivscentrum i Stockholm. De danske forskere er Niels Mygind (Institut for Nationaløkonomi), Jesper Larsen og Ann Westenholz (Institut for Organisation).

Foreløbige publikationer (fra dansk side):

Jesper Larsen: Det politiske klima for medarbejderejede virksomheder i Danmark, Arbejdsnote 85-1.

Fra dansk side er det nordiske projekt en udløber af et større dansk projekt om medarbejderejede virksomheder, der startede i 1979 på Handelshøjskolen i København. Fra dette projekt er der i 1984 udkommet »Medarbejderejede virksomheder. Det kan lade sig gøre. En introduktionsbog«. Fra Chr. Ejlers' forlag, og i 1985 er på engelsk udkommet en reader »Producer Cooperatives in Denmark« af Poul Ingerslev m.fl.

Helge Tetzchner, Niels Mygind og Ann Westenholz planlægger i 1986 at afslutte det danske projekt med en teoretisk bearbejdning af de indsamlede data.

Medarbejderovertagelser af kriseramte virksomheder i EF

Med udgangspunkt i arbejdsløshedsproblemerne inden for EF er i feb. 1986 igangsat et udrædningsarbejde om effekterne af, at medarbejderne køber deres kriseramte virksomheder. Følgende 6 lande deltager: Italien, Spanien, Frankrig, England, Tyskland og Danmark. Projektet afsluttes i slutningen af 1986 og har været finansieret af EF. Fra dansk side deltager Ann Westenholz.

Projektet er koordineret af Bob Paton fra Open University, England. Som en udløber af projektet fortsætter gruppen med at arbejde sammen om udgivelse af en engelsksproget bog, der forventes udgivet i foråret 1987.

Sociale bevægelser, det civile samfund og sociale forandring

Hovedformålet med projektet er en undersøgelse af, hvilken rolle de sociale bevægelser har i forhold til social forandring, fornyelser og organisationsændringer i samfundet.

Denne problemstilling efterprøves med baggrund i en empirisk og teoretisk undersøgelse af en række udvalgte historiske og nutidige sociale bevægelser samt deres sociale eksperimenter. De historiske bevægelser omfatter en religiøs vækkelses- og forsamlingsbevægelse fra 1800-1850, de grundtvigske bevægelser fra 1840'erne, arbejderbevægelsen og arbejderkooperationen fra henholdsvis 1871 og 1890. I tilknytning til disse bevægelser foretages en undersøgelse af deres sociale eksperimenter, dvs. Kristen Kolds højskoleforsøg og arbejderkooperationen i Helsingør. De nutidige bevægelser omfatter kampagnen imod atomvåben fra 1960, Vietnambevægelsen fra 1965, ungdomsbevægelserne fra 1968 og 1980, de bymæssige bevægelser fra 1965, de økologiske bevægelser fra 1970'erne og kvindebevægelserne fra 1970. Her foretages ligeledes en undersøgelse af deres sociale eksperimenter, f.eks. Christiania, et center for voldsramte kvinder (Grevinde Danner Stiftelsen) og et ungdomskollektiv (Abel Cathrines gade). Med inddragelse af både historiske- og nutidige sociale bevægelser samt deres sociale eksperimenter foretages en sammenligning af deres roller som forandrings- og fornyelseskræfter i de historiske processer.

Projektet udføres af Leif Thomsen (forskningsstipendiat) og er finansieret af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd fra 1.2.1984, og forventes afsluttet efteråret 1987.

Magt og deltagelse

Poul-Erik Daugaard Jensen og Søren Christensen, Institut for Erhvervs- og Samfundsforskning har afsluttet en analyse af sammenhænge mellem magt og deltagelse.

Arbejdet udgives på forlaget Samfundslitteratur medio november 1986 under titlen »Kontrol i det stille – magt og deltagelsesstrategier«.

c. Offentlige serviceorganisationer og deres samspil med brugere

Offentlig økonomi og offentlig service

Den stramme udgiftspolitik har i en periode medført en stigende centralisering i budgetprocessen og har formentlig medført, at mange offentlige serviceproducerende institutioner har flyttet deres opmærksomhedsfelt fra »kunderne« (borgere, klienter, patienter etc.) til interessenter, herunder især aktører højere oppe i systemet med indflydelse på bevillingstildelingen. Moderniserings- og privatiseringsdebatten har imidlertid på det seneste sat fokus på decentralisering og øget markedsorientering fulgt op af budgetreformen, som skulle gøre det muligt at disponere mere selvstændigt i de enkelte institutioner. I kølvandet på moderniseringsredegørelsen er det tanken at gennemføre forskellige kampagner for bedre publikumsbetjeningen, efteruddannelse af personalet, herunder lederkurser m.v.

Projektets hovedformål er at studere de grundlæggende vilkår for offentlig produktion i bred forstand og at formulere en teori om offentlige organisationers politiske adfærd.

I første omgang gennemføres en række dybdegående case-studier af udvalgte større institutioner med forskellige omgivelsesbetingelser. Denne del følges senere op af en survey-under søgelse.

Projektet støttes af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd. I projektgruppen indgår Torben Beck Jørgensen, Poul-Erik Daugaard Jensen, Marianne Antonsen, Ole Steen Andersen, Preben Melander og Hanne Foss Hansen (Institut for Informatik og Økonomistyring), Karl-Henrik Bentzon (Københavns Universitet), Stig Ingebrigtsen (Institut for Afsætningsøkonomi), Johannes Mouritsen (Institut for Finansiering) og Jette Beck Jørgensen (fotograf).

d. Organisationsstrukturer og organisationsændring

Lærebog i organisationsteori

Egil Fivelsdal og Jørgen Frode Bakka samarbejder om at skrive en lærebog i organisationsteori for HD- og HA-studerende. Manuskriptet blev afsluttet sommeren 1986 og udkommer efteråret 1986 på Erhvervsøkonomisk Forlag (Nyt Nordisk Forlag, Arnold Busck).

Bogens titel er »Organisationsteori: Struktur, kultur og proces«.

Internationalt bistandsarbejde

Finn Borum har påbegyndt en analyse af forskellige udviklingslandes sundhedssektorer: strukturer og erfaringer med implementering af primær sundhedstjeneste. Analysen udføres under DANIDA/WHO-programmet »Strengthening Ministries of Health for primary health care«.

Hardy Roed-Thorsen har i 1986 været på korttidsmission for DANIDA i Tanzania med den opgave at vurdere et projekt, som har til formål at drive rederivirksomhed på Victoriasøen,

Tanganyikasøen og Nyasasøen. Der er udarbejdet rapport for missionen i samarbejdet med Steen Rem, DtH og Danida-medarbejderne Preben Gondorff og Peter Jul Larsen. Et notat er under udarbejdelse vedrørende nogle organisationsteoretiske overvejelser over forudsætningerne for den pågældende rederivirksomhed.

Omstilling, overlevelse og strategiske beslutninger

Ib Andersen fortsætter arbejdet med udviklingen af en forståelsesramme, der har til formål at forklare mellemstore danske virksomheders overlevelsessevne på trods af ofte drastiske ændringer i omverdensfaktorerne. Der tages udgangspunkt i virksomhedernes strategiske beslutningsprocesser om produktudvikling, indkøb af teknologi, rekruttering og organisationsstruktur.

Konfliktbehandling og interorganisatorisk struktur

Britt-Mari Blegvad har ved den årlige »Law and Society Association's« Konferencen i Chicago den 30. maj fremlagt hovedpunkterne i de af Britt-Mari Blegvad og Annegrete Wulff udarbejdede rapporter om den begrænsede brug af domstole i Danmark. Særlig diskuterede man de af Blegvad præsenterede teorier om årsagssammenhænge mellem en forskellig brug af referencegrupper og hierarkier i de sagsområder, der var blevet analyserede. Disse forskelle antages at hænge sammen med bl.a. en fast respektive løs organisation af konfliktbehandlingen. Som eksempel blev brugt arbejdsmarkedet respektive det kommercielle marked.

Ved konferencen blev der lavet en plan for et videre teoretisk samarbejde for at muliggøre sammenligninger af data og modeller. Formålet er endvidere at udvikle metoder for longitudinel forskning. Man planlægger to publikationer om prospekterne på tysk og engelsk.

Organisationskultur og organisationsændring

Finn Collin har arbejdet med et projekt, der sigter mod at udvikle metoder til at måle kulturparametre – især i organisationer – med særligt henblik på at forstå kulturens åbenhed over for forandring. Projektarbejdet konfronterer antropologiens forholdsvis statiske kultursyn med organisations- og management litteraturens mere forandringsoptimistiske holdning.

Organisationskultur og forandring i offentlige organisationer

Majken Schultz arbejder med et projekt om organisationskulturens betydning for forandringsprocesser i organisationer. Projektet er baseret på et empirisk case-studie af en offentlig organisation, og omfatter derfor både en teoretisk diskussion af relationer imellem kultur og forandring og metodiske overvejelser om, hvordan kultur kan afdækkes empirisk. Da kulturdebatten bevæger sig i mange forskellige retninger, vil projektet forsøge at rendyrke forskellige forståelser af kultur og forandring og diskutere konsekvenserne i forståelsen af den samme organisation. Endvidere er størstedelen af kulturdebatten baseret på erfaringer fra private organisationer og projektet diskuterer, om der er særlige forudsætninger for dannelse af organisationskultur i offentlige organisationer.

Projektet forventes afsluttet i september 1987.

e. Ledelse og beslutningsprocesser

Ledelse og omstilling i professionelle virksomheder

Hardy Roed-Thorsen har fortsat arbejdet med dette projekt, som har til formål at belyse begrænsninger og potentielle muligheder i autonome, serviceorienterede professionelle eller professionelt prægede virksomheders organisationsformer.

Projektet analyserer arbejdsbetingelser, strukturer samt styre- og ledelsesformer i sådanne virksomheder og justerer de modeller, der kommer ud af analysen på case-studies fra en rådgivende ingeniørvirksomhed.

En speciel delproblemstilling har at gøre med professionelle medarbejdere virksomheders rationale. Medarbejderejede virksomheder knyttes ofte sammen med arbejderbevægelsen. Imidlertid er der de senere år dukket en type medarbejderejede virksomheder op, som på en del områder bør betragtes som et fænomen adskilt fra arbejderkooperativerne. Der er her formentlig tale om, hvad der kunne kaldes »Middelklassekooperativer«, hvor baggrunden for virksomhedernes dannelse og opbygning synes at være, at professionelle faggrupper (typisk: ingeniører, arkitekter) søger at skabe en organisationsform, der tilgodeser de idealer og ønsker om arbejdsbetingelser, som er indeholdt i professionernes selvopfattelse.

Projektets 1. del afsluttes med en forskningsrapport i 1986 om små til mellemstore virksomheders forhold. En del af projektets teoretiske overvejelser og problemstillinger foreligger i Arbejdsnote 85-2: Professionelle autonome organisationer: Styling og ledelse, IOA november 1985.

Strategi

Flemming Agersnap har påbegyndt revisionen af Strategibogen fra 1976. Der er udarbejdet en række noter som udkast til nye kapitler.

Konfliktbeslutninger

Harald Enderud fortsætter udviklingsarbejdet med en syntese af beslutnings- og konfliktteorien. Konfliktbeslutninger er valgprocesser i skæringsfladen mellem aktørernes sær- og fællesinteresser. I praksis vil harmoni og samarbejde ofte forekomme i samme kontekst som konflikt, konkurrence og obstruktion. Dualismen her er særligt udpræget i interessededemokratiske systemer, hvor ingen gruppering har den totalte magt.

»Konfliktbeslutninger 1« er afleveret til forlaget og udkommer i februar 1987. Bogen analyserer konflikt og konfliktbearbejdning i tre perspektiver: harmonisituationen og den rene konfliktsituation. Desuden i det tredje perspektiv: Interessentmodellen (interessededemokratiet), hvor harmoni- og konfliktmodellerne ses som ekstreme specialtilfælde. Desuden drøftes dualismen mellem harmoni og konflikt mere indgående, og konfliktprocesser analyseres i de 5 Mintzbergske strukturformer. »Konfliktbeslutninger 2« er planlagt at udkomme før jul i 1987. Den fokuserer på procesaspektet af konflikter og går mere detaljeret ned i praktisk konfliktbearbejdning end »1'eren«.

Specialister som mellemedere

Sammen med Lene Brandt og Mikael Overgaard er Harald Enderud ved at færdiggøre en bog af samme navn – en omarbejdet version af LB's og MO's hovedopgave på HD-studiet i organisation, hvor Harald Enderud var vejleder. Opgaven fik Tuborgprisen for bedste HD-opgave i 1986. Desuden skrives to artikler over samme emne til Harvard Børsen og Civiløkonomen. Bogen tager et centralt, men lidet belyst tema op:

Hvad sker der med professionelle medarbejdere, når de »avancerer« til lederjobs – ud af fagområdet de i første række var ansat til og interesserer sig for? Her ser vi nærmere på følgende:

- Hvordan ser specialistlederne ud, og hvordan bør de være?
- Hvorfor udnævner man specialister til ledere – til trods for de mange problemer det giver?
- Hvilke problemer løber de ind i ved rolleskiftet?
- Hvad kan der gøres for at løse problemerne?

Mellemledere

Flemming Agersnap er indgået i en ekspertgruppe under European Foundation, Dublin, om ændringer i mellemlederes situation sammen med repræsentanter for 5 andre EF-lande. Der er sammen med Anders Kabel og Thomas Skole udarbejdet en bibliografi over nyere danske studier af mellemledere, og der arbejdes med udformningen af et større forskningsprogram i EF-regi, formentlig startende 1987.

Kvindelige ledere med børn

Harald Enderud har været vejleder på Anne-Marie Blixenkrone-Møller's HD-hovedopgave 1986, der stiller spørgsmålet: Har kvindelige ledere med børn en anden indflydelse i organisationer end deres kvindelige og mandlige kolleger uden børn?

I den løbende debat om kønsroller og ledelse har det været hævdedet, at kvinder har egenskaber der gør, at de kan spille på et andet og bredere register af lederroller end mænd. Forfatteren går her et skridt videre og hævder, at dette i endnu højere grad gælder kvindelige ledere med børn – og belyser påstanden ud fra dansk erfaringsmateriale. Opgaven kommer som bog på forlaget Samfundslitteratur ultimo 1986/primio 1987.

Intern markedsføring

Harald Enderud har været vejleder på Jette Pagh Nielsen's og Marianne Qvist's cand.merc. hovedopgave 1986:

Intern markedsføring – hvad er det? hvordan praktiseres det? hvilke konsekvenser har det? Intern markedsføring er et nyt tværfagligt teoriområde og praksiskoncept inden for »Den udvidede driftøkonomi«. Der er tale om en integration af teorier om strategisk ledelse og planlægning, organisationsændringer og marketing. Opgaven er den første danske syntese på området og kommer i bogform på Samfundslitteratur ultimo 1986/ primio 1987.

Ledelse og beslutningsprocesser: aktørmodeller i økonomi og jura

Britt-Mari Blegvad har med støtte fra det Samfundsvidenskabelige Forskningsråd i marts 1986 påbegyndt et pilotprojekt angående forskellige normsystemers gennemslagskraft i virksomheder. Der tænkes her på det økonomiske og det juridiske normsystem angående indgåelse af aftaler. Formålet er at udvikle modeller og metoder for et studium af hvordan de strømme af problemer, som vedrører aftalesituationen og passerer ledelsens bord, bliver behandlet. Den hovedansvarlige beslutningstager er økonom – i den forstand at han har det yderste ansvar for virksomhedens økonomiske overlevelse, og for at denne giver et overskud. Indgåelse af aftaler betragtes som den afgørende strategiske problemsituation, og i denne samspiller økonomien sommetider med jurister. I dette samspil konfronteres to beslutningsstile, der er præget af to virkelighedsbilleder, det økonomiske og det juridiske, som præger de to faggrupper normsystemer. Ved hjælp af pilotprojektet er der blevet udviklet modeller og metoder til studium af denne situation. Blegvad har dels bearbejdet et papir fra 1985 angående beslutningsprocesser og aktørmodeller i økonomi og jura samt interviewet forskellige beslutningstagere i tre virksomheder. En afrapportering af pilotprojektet ventes at foreligge i september 1986.

Ledelse og beslutnings- og handlingsprocesser: aktørmodeller i økonomi og jura

Britt-Mari Blegvad og Finn Collin har sammen redigeret en rapport fra det af Handelshøjskolen med støtte fra Statens Samfundsvidenskabelige forskningsråd ved Blegvad arrangerede symposium »Law, Economy, and the Firm«. Der blev der diskuteret forskellige retsøkonomiske beslutnings- og handlingsprocesser i virksomhederne. Blegvad har endelig som del

af rapporten skrevet en artikel om forskellige typer af rationalitet, som præger aktørernes stil, når de deltager i forskellige faser af disse processer, – og Collin om teorier angående samspil mellem økonomiske og juridiske beslutningsteorier.

Ledelse- og ændringsproblemer

J.C. Ry Nielsen har arbejdet og vil fortsat arbejde med ledelses- og ændringsproblemer. I denne sammenhæng har han sammen med Morten Ry Helkiær gennemført analyser af regeringens moderniseringsprogram. Analyserne er gennemført i 1984 og 1985 og har som empirisk grundlag omfattet 55 primærkommuner, de 14 amtskommuner samt 21 statsinstitutioner. Udgangspunktet for analyserne har været de beløb, der bliver afsat til efteruddannelse. Disse oplysninger er i begge år indsamlet via spørgeskemaer. Desuden er der gennemført en række interviews til problemstillingens mere kvalitative aspekter.

f. Politisk – administrative systemer og deres samspil med den private sektor

FORSTYR, er undersøgelse af forskellige styreformer inden for forskningen.

Projektet, som blev påbegyndt i 1982, er afsluttet i foråret 1986. Baggrunden for projektet var den debat om muligheder og midler i relation til forskningens styring, som intensiveredes i starten af 1980'erne. Forskergruppen bag projektet var af den opfattelse, at denne debat ikke i tilstrækkelig grad inddrog de problemer, der er forbundet med styring, og den tog ikke hensyn til de senere års teoriudvikling inden for organisations- og ledelsesteori.

Projektets hovedformål var på denne baggrund at afprøve og videreudvikle organisations-sociologiske modeller i relation til forskningspolitik og -styring. Vel at mærke modeller som tog udgangspunkt i forskningens og forskningsorganiseringens karakteristika på forskningsudførende niveau, dvs. på institut- og disciplinniveau, snarere end i de administrative niveauers problemopfattelse.

Inden for projektets rammer har der været arbejdet dels med teoriudvikling, såvel inden for general styringsteori som inden for forskningspolitik og forskningssociologi, dels med dyberegående, kvalitative empiriske undersøgelser af fem udvalgte forskningsinstitutter.

Projektets publikationer viser, at forskningssystemet er særdeles differentieret, og at variationerne i karakteristika mellem forskellige dele af systemet er store. Forskningens udvikling påvirkes af en lang række faktorer, som dels er knyttet specifikt til institutionernes forskningsside (den teoretiske udvikling på feltet internationalt og nationalt, netværksorganisering og -dialog internationalt og nationalt, normer og værdier knyttet til discipliner, instituttet m.v.), dels er knyttet til institutionernes øvrige opgaver (undervisningsbehov, praksisproblemer m.v.). Det styringsmæssige univers, som forskningspolitikken indgår i, er således særdeles kompleks og differentieret.

Flemming Agersnap arbejdede med problemer om alternativer til bureaukratisk styring og kontrol af forskningen.

Eigil Fivelsdal arbejdede med problemstillinger centreret om forholdet mellem forskningspolitik og egenskaber ved forskningssystemet, der bør tages hensyn til, når styringsforsøg iværksættes.

Hanne Foss Hansen arbejdede med en komparativ analyse af forskellige typer af forskningsmiljøer. Det søges klarlagt hvilke påvirkningsmekanismer, der er aktive/centrale på institutniveau. Hanne Foss Hansen har også i samarbejde med Hanne Marie Jensen lavet en analyse af samspillet mellem undervisnings- og forskningsaktiviteter. Hanne Foss Hansen's aktiviteter beskrives i beretningen under Institut for Informatik og Økonomistyring.

Preben West Hansen arbejdede med problemstillinger centreret om den samfundsvidenskabelige forsknings muligheder for at få adgang til samt indgå i politiske beslutningsprocesser. Torben Beck Jørgensen arbejdede med problemer vedrørende forskeres egen forståelse af forskningsprocessen og dens vilkår.

Olaf Rieper arbejdede på aspekter af forskningsformidling samt problemer vedrørende samarbejde i tværfagligt sammensatte forsknings- og udviklingsgrupper.

Bøje Larsen arbejdede på en kritisk analyse af evalueringsformer som styringsmidler i forskningsorganisationer.

Projektet har været delvist finansieret af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd.

Den offentlige forvaltning i skønlitteraturen

Torben Beck Jørgensen har arbejdet med en analyse af embedsmænd, offentlig forvaltning og forholdet til borgerne, som der findes afbildet og problematiseret i skønlitteraturen (romaner, skuespil digte o.l.). Herunder undersøges forholdet mellem kunstnerisk og videnskabelig erkendelse. Arbejdet er publiceret i »Magtens spejl«, Nyt fra Samfundsvidenskaberne, 1986.

g. *Andre forskningsaktiviteter*

(Seminarer, specielle fagudvikling, pædagogisk udvikling, konsulentrapporter osv.)

Flemming Agersnap har sammen med Marianne Antonsen, Birthe Skov Pedersen og Lars Bak Rasmussen udarbejdet et »Supplementshæfte til samfundøkonomi og internationale forhold«. Hæftet rummer rettelser, checkspørgsmål, ordforklaringer samt en række supplerende afsnit.

Flemming Agersnap har sammen med Poul H. Pedersen videreført arbejdet med studieforløbsundersøgelsen vedrørende HA- og HD-studierne. Projektet forventes afsluttet med en rapport i 1987.

Flemming Agersnap har sammen med Lauge Stetting opnået en bevilling til udarbejdelse af kursusplan og -materiale til et kursus i international forhandlingsteknik. Fra 1. august 1986 er mag.art. Laurits Lauritsen og cand.eocon. Jens Tofteskov ansat på dette projekt.

Poul Erik Daugaard Jensen har sammen med kolleger fra forskellige institutter og institutioner forberedt og indsendt ansøgning til Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd om oprettelse af et »Center for den offentlige sektor og samfundøkonomien«.

En bredt sammensat forskningsgruppe bestående af Jan Molin (IOA); Søren Christensen og Helge Tetzschner og Torben Grønnebæk (alle IESF) samt Peer Hull Kristensen (RUC) har i 1985-86 diskuteret perspektiverne for et fremtidigt industrisamfund. I forbindelse hermed er der skrevet en roman med titlen »Pelikan Alleen«, som i skønhedslitterær form beskriver et sådant fremtidssamfund. Roman forventes udgivet primo 87.

Instituttets medarbejdere Finn Junge-Jensen, Torben Beck Jørgensen og Majken Schultz har sammen med Janne Seeman, Ålborg Universitetscenter, foretaget en undersøgelse af »Samspillet imellem socialministeriets departement og socialstyrelsen på ældreområdet«, bestilt af socialministeriet og administrationsdepartementet. Endvidere har Marianne Antonsen og Torben Jensen deltaget i den del af undersøgelsen.

Undersøgelsen er baseret på interviews i departement og styrelse, blandt ministeriets samarbejdspartnere og en række udvalgte kommuner og omfatter bl.a. en belysning af opgaver, struktur, ledelse og organisationskultur. Undersøgelsen diskuterer her såvel baggrunden for, som indholdet i samspillet imellem departement og styrelse. Den decentrale undersøgelse omfatter bl.a. kommunernes brug af og relationer til socialministeriet på ældreområdet.

Det samlede projekt er endvidere udført i samarbejde med Bøje Larsen ApS.

5. Publikationsvirksomhed

Bøger

Agersnap, Flemming, Marianne Antonsen, Birthe Skov Pedersen og Lars Bak Rasmussen: »Supplementshæfte til samfundsøkonomi og internationale forhold«. Forlaget Nyt fra Samfundsvidenskaberne, 1986.

Supplementshæftet består af forskellige dele. Den første er en liste af rettelser/tilføjelser til lærebogen. Dernæst rummer hæftet et kombineret Indeks og Leksikon.

Borum, Finn: »Organisationssafari«. Forlaget Nyt fra Samfundsvidenskaberne, 1986.
Bogen behandler to hovedspørgsmål:

Organisationsteoriens anvendelighed i internationale bistandsarbejde.
Udviklingsbistand formidles gennem organisationer. Organisationsanalyse og -ændringer kan derfor være centrale elementer ved udvælgelse og gennemførelse af bistandsprojekter. Det påpeges, at anvendelsen af organisationsteori kan bidrage til reduktion af projektsikkerhed, men også indebære en risiko for, at projektets udviklingsaspekt nedprioriteres.

Organisationskonsulenters praksis – ikke blot i udviklingslande, men også i Danmark. Private og offentlige organisationer spiller en stadig større rolle i det moderne samfund. I takt hermed er organisationsteorien genstand for stigende opmærksomhed, ligesom organisationskonsulentbranchen vokser stærkt. Men den teoretiske og praktiske udvikling er ofte kun løst indbyrdes forbundne. Bogen forsøger at bygge bro mellem teori og praksis ved at fastslå en arbejdsmetode for konsulenten, der omfatter tre hovedelementer:

- bestemmelse af organisationens (feltets) art
- evaluering af organisationens output, processer og struktur
- valg af implementeringsstrategi.

Cronberg, Tarja: »Teorier om teknologi & hverdagsliv«. Forlaget Nyt fra Samfundsvidenskaberne, 1986.

Teknologien kan ændre hverdagen. Kan hverdagen ændre teknologien? Vi har alle i dag et stigende behov for viden om de teknologiske udviklingskonsekvenser for hverdagslivet. Men vi savner i dag både teorier og metoder for at analysere disse konsekvenser.

Hvad forstår vi ved hverdagslivet? Hvad består teknologien af?

Rapporten besvarer disse spørgsmål som baggrund for en teoretisk model for samspelet mellem teknologi og hverdagsliv.

Dabrowski, Andrzej: »Evaluering af forskning – Før og nu«. Forlaget Nyt fra Samfundsvidenskaberne, 1986.

Bogen beskæftiger sig med de dunkle grænser for eksperternes medvirken, og de bygger i stort omfang på den såkaldte »grå« evalueringsslitteratur på grænsefladen mellem politik og videnskab. Bogen tilføjer den nutidige evalueringdebat et historisk perspektiv ved at redegøre for hovedtræk af

- forskningens historiske miljøer
- forskningens fortidige og fremtidige tillids- og tilsynsmyter
- Forskningsadministration og -politik i nyere tid.

Jørgensen, Torben Beck: »Magtens Spejl, Myndighed og borgere i skønlitteraturen.« Forlaget Nyt fra Samfundsvidenskaberne, 1986.

Bogen er en mosaik af beskrivelser af myndighederne og borgerne hentet fra skønlitteraturen, samlet og kommenteret af en erfaren forsker i offentlig administration.

Skønlitteraturen viser på en direkte og livsnær måde borgernes oplevelse af mødet med det offentlige. Borgerens afmagtsfølelse. Borgeren som krævende og besværlig. Som patient, klient eller mistænkt. Når man skal søge om noget. Eller undgå noget. Den går også bag om myndighedernes facade, og blotlægger bureaukratiets særkende og dets særhed. Den beskriver den byrde, det kan være at skulle udøve offentlig autoritet. At træffe afgørelser. Sige ja eller nej. Embedsmandens samvittighedskonflikter.

Forfatteren har valgt skønlitterære beskrivelser fra mange lande og fra forskellige historiske perioder. Fra Holberg til Henrik Stangerup og Martha Christensen. Fra Dostojevskij og Strindberg til Kafka. Er er noget uforanderligt ved forholdet mellem myndigheder og borgere; Er det vores lod, at vi altid skal reguleres og hjælpes af offentlige myndigheder? Og hvad betyder dette magtens spejl?

Larsen; Henrik Holt, (i samarbejde med Susanne Harboe): »Udbrændthed – en erhvervsrisiko blandt personale chefer?« København, Forlaget Valmuen, 1986.

Personalechefer lever i – og med – et professionelt paradoks. De skal varetage virksomhedens interesser, men samtidig bistå de enkelte medarbejdere. De skal sikre en effektiv udnyttelse af arbejdskraften, men også hjælpe den enkelte medarbejder i den faglige og personlige udvikling. De skal effektuere ledelsens beslutninger og samtidig være talerør for de ansatte. De skal løse andres personlige og arbejdsmæssige problemer uden samtidig selv at blive revet med... Udbrændthed er en arbejdsrisiko i erhverv med tæt menneskekontakt og en latent modsætning mellem krav og ressourcer. Denne bog analyserer jobbet som personalechef og beskriver, hvorfor – og hvordan – det kan være svært at få enderne til at mødes. Den rummer også en række interviews med personalechefer, der i praksis har oplevet belastningerne i jobbet og har måttet finde udveje for ikke at brænde ud.

Larsen, Henrik Holt; Jesper Wégens (red): »Personaleadministration – Personaleudvikling«, 4. udgave. Forlaget Nyt fra Samfundsvidenskaberne, 1986.

Bogen rummer 27 artikler, der giver fylldig og aktuel oversigt over personalemæssige problemer i teori og praksis. Bogen beskriver, hvordan virksomhederne tiltrækker, fastholder, udvikler og afvikler de menneskelige ressourcer. Den lægger op til en kritisk og nuanceret forståelse af de personalemæssige teories rækkevidde og bærekraft. Og den viser, hvordan man konkret arbejder med personaleopgaver af administrativ og udviklingsmæssig art i virksomhederne. Dermed bliver artikelsamlingen både en grundbog og en håndbog, der besvarer spørgsmålene *hvad, hvorfor og hvordan* om personaleforhold.

Artikelsamlingen henvender sig til såvel medarbejdere som de ledere og specialister i virksomhederne, der professionelt beskæftiger sig med personaleforhold. Den bliver således en støtte og inspirationskilde i dagligdagen, men kan også anvendes som lærebog ved personale-mæssige uddannelser på højere læreanstalter.

Larsen, Henrik Holt (i samarbejde med Hans Jørgen Kokfelt og Flemming Rigét): »Personaleudvikling«, 2. udgave. København, Foreningen til unge handelsmænds uddannelse, 1986.

Scheuer, Steen: »Fagforeninger mellem kollektiv og profession«. Forlaget Nyt fra Samfundsvidenskaberne, 1986.

I denne bog påpeges der betydelige og systematiske forskelle mellem fagforeninger. Gennem en kritisk analyse af henholdsvis Marx- og Weber-inspireret klasse teori påpeges, at kvalifikationer i betydelig grad påvirker klassestrukturen, og at de faglige organisationer i meget forskelligt omfang forsøger at udnytte kvalifikation som magtressource, dvs. anlægger en professionel strategi. Dette gælder især nogle af funktionærgruppernes fagforeninger, men også nogle af arbejdernes. Det påpeges også, at der for nogle fagforeninger er tale om et dilemma mellem en mere traditionel solidarisk eller kollektivistisk strategi på den ene side og en mere eksklusivt betonet professions- eller kvalifikationsstrategi på den anden.

»HD-studiet i Organisation – håndbog for studerende 1986«, 20. udgave. Strategi og planlægning, Datamatik, Offentlig ledelse, Personaleforhold. Forlaget Nyt fra Samfundsvidenskaberne, 1986

Forskningsrapport- og arbejdsnoteserien

Borum, Finn:

»Om organisationsteoriens anvendelighed i internationalt bistandsarbejde. Organisatoriske perspektiver, effektivitet og implementering«. Forskningsrapport 85-3.

Borum, Finn:

»On organisation safari – on the utilisation of organisation theory in International Aid Work and other consultancy«. Forskningsrapport 86-1.

Risbak, Lars:

»Spilletts regler – frit valg«. Forskningsrapport

Roed-Thorsen, Hardy:

»Professionelle autonome organisationer: styring og ledelse«. Arbejdsnote 85-2.

Larsen, Jesper:

»Det politiske klima for medarbejderejede virksomheder i Norge«. Arbejdsnote 86-1.

Nielsen, Sonja:

»Ledelse og magt En organisationsteoretisk analyse af »kaninbjerget« af Richard Adams«. Arbejdsnote 86-2.

Enderud, Harald:

»Det rene konfliktperspektiv«. Sept. 1985.

Scheuer, Steen:

»Professionalisering som dynamisk proces«. 1985.

Artikel i bøger, tidsskrifter o.lign.

Agersnap, Torben og Agnete Weis Bentzon: »Myndighedsreaktioner på kollektive sociale uroligheder«. I festskrift til Torstein Eckhoff, 1986.

Jensen, Poul-Erik Daugaard:

– »Fremtidens Lederuddannelse«. Specialrapport om Fremtidens lederuddannelser, Børsen Forum, oktober 1985.

– »Arbejdsmarkedets struktur må ændres«, Politiken d. 9. august 1986.

Jørgensen, Torben Beck:

- »Hierarki og regelstyring fjerner tro og engagement«, DJØF – bladet nr. 6, 1985.
- »Labyrinten 1985«. Kronik i Politiken 26. september, 1985.

Larsen, Henrik Holt:

- Lederudvikling: Eksterne versus interne lederkurser versus offentlige uddannelser. I Managements Erhvervspolitiske Forum: Danmarks udviklingsevne. København, Forlaget Management, 1986.
- Fremtidens lederuddannelse. Prisbelønnet besvarelse af prisopgave stillet af Børsen Forum. Kbh. 1985.
- Udbrændthed – en erhvervsrisiko for personalefolk? IP-Information 1985, nr. 7-9.
- Udvikling af menneskelige ressourcer. Archiv for Pharmaci og Chemi, 1986, 93, 16, 551-560.
- Udvikling af menneskelige ressourcer. Virksomhedens ledelse og udvikling, 1986, 1, april, 1-11. Kbh. Forlaget Børsen 1986.

Molin, Jan:

- »Huse i Danmark«. Forskningen og Samfundet nr. 4 1986.

Rieper, Olaf:

- På vej mod en papirløs forvaltning. Hvilken samfundsforskning er der brug for?. AKF-Nyt 5/1985.

Ry Nielsen, J.C.:

- Flere penge til efteruddannelse, DJØF-bladet nr. 19, 1985.
- Stadig flere penge til efteruddannelse, sept. 1985. Foreløbig rapport til de deltagende forvaltningsenheder.
- Når det offentlige skal moderniseres, Nyt fra Samfundsvidenskaberne, København, 1985.
- 'Gamle' aktiviteter med ny overskrift?. Civiløkonomen, nr. 4 april 1986.
- Staten har på tre år fordoblet midlerne til efteruddannelse, AC-debat nr. 4, april 1986.
- Til den Nordiske erhvervsøkonomiske Konference i Bergen i august forbereder endvidere J.C. Ry Nielsen to artikler. Den ene sammen med J.F. Bakka om ledelse, kultur og ændringer. Den anden alene og med arbejdstitlen: »Profil af fremtidens offentlige ledere.«

Scheuer, Steen:

- »Arbejdsløsheden og den faglige deltagelse – i organisationsteoretisk perspektiv«, i Tonboe og Jørgensen (red.): »Fagbevægelse, stat og kommuner – beskæftigelsespolitikens politisering«, Ålborg, AUC's forlag 1985.
- »Unions between collectivism and professionalism«, i Acta Sociologica 29:1, 1986.

Schultz, Majken:

- Har i Administrativ Debat nr. 3. 1985 skrevet en artikel om »Ligheder og forskelle i central-administrationen«. Artiklen er en sammenfatning af et halvdagsseminar i Nordisk Administrativt Forbund om 'Organisationskultur' arrangeret af Majken Schultz og Jan Molin.
- har sammen med Janne Larsen skrevet en artikel »Lille moderniseringsprogram – Hvad nu?« i Samfundøkonomen nr. 7, 1985.

Thomsen, Leif:

- »Hegemoni og rum. Det civile samfund og de sociale bevægelser«. I Jens Chr. Tonboe (red.) »Farvel til byen?« AUC 1985.
- »Sociale bevægelser og social forandring«. I Ann-Dorte Christensen m.fl. (red.) »Velfærdsstaten i krise. I Sociale og politiske bevægelser«. AUC, 1986.

Andre publikationer

Collin, Finn: »Theory and Understanding a Critique of Interpretive Social Science«. Basil Blackwell, Oxford 1985.

Cronberg, Tarja: »The View of Everyday Life«. A paper to the European Expert Group Meeting om »The Impact of the Information Society and New Technologies om the family«, Berlin 1985.

Cronberg, Tarja: »Consumer Influence om New Technology Real Potential or False Hopes?«. Publ. i Journal of Consumer Policy. 2/1986.

Molin, Jan: »Demokrati som organisationsforandringsstrategi« – et case – 1984.

Molin, Jan: »Bureaucracy and culture« 1985.

Molin, Jan; Steen Weichenhain og Jesper Strandgaard: Ungdommens Generationer del I-III, 1986.

6. Faglig virksomhed i øvrigt

Deltagelse i konferencer og rejser

Flemming Agersnap

har i januar og februar været på studieophold i Nice og har desuden deltaget i en række møder arrangeret af European Foundation, Dublin.

Finn Borum

Den 24. marts havde instituttet besøg af lærere og studerende fra Groningen universitet, Holland. Finn Borum og Lisbet Paulsen stod for arrangementet, der omfattede faglige indlæg og diskussioner under temaet »Organisationskulturer« og udveksling af erfaringer med studie-reformer.

Den 24.-26. april deltog Finn Borum i Workshop'en »New technology, Competence and employment« på Werner Reimers Stiftung, Bad Hornburg, Vesttyskland og præsenterede et papir om edb-specialisters kvalifikationsudvikling.

Den 25. juli stod Finn Borum sammen med Pierre Huard (LEST, CNRS) for temadagen »Analyse organisationelle pour la mise en œuvre de la planification Sanitaire« på WHO/Université d'Aix-Marseille II i kurset »Analyse économique pour la mise en œuvre de la planification Sanitaire«.

Egil Fivelsdal

holdt i oktober 1985 en gæsteforelæsning om interesseorganisationer ved Institut for sosiologi, Universitet i Bergen. Holdt endvidere i november 1985 to gæsteforelæsninger ved Institut for Samfunnsforskning, Oslo:

- 1) En contingency-teori om interesseorganisationer,
- 2) teorier om omstilling og fornyelse, en kritisk diskussion.

Henrik Holt Larsen

– har deltaget i og holdt indlæg ved den konference om arbejdslivets menneskelige ressourcer, som IFTDO (International Federation for Training and Development of Organizations) holdt i Stockholm den 19.-23.8.1985.

– har den 23.10.85 holdt indlæg ved Arbejdspsykologisk Årskursus, arrangeret af Dansk Psykologforening,

– har den 10.11.85 været vært ved et landsdækkende møde for de lærere, der på landets handelshøjskoler beskæftiger sig med det personalemæssige område,

- har den 12.2.86 holdt foredrag om lederudvikling og erfaringslæring i Polyteknisk Forening, Oslo,
- har den 26.2.86 holdt gæsteforelæsning om erfaringspædagogik ved Institut for Socialpædagogik ved Universitetet i Oslo,
- har den 28.2.86 holdt foredrag om lederudvikling i Norsk Arbejdsgiverforening, Oslo,
- har den 18.6.86 bestået psykologisk embedseksamen (cand.psych.) ved Københavns Universitet.

Jan Molin

- har deltaget i »Bureaucracy and Culture«, Simon Frazer University, Vancouver BC, Canada, i september 1985, med paper »Bureaucracy and Culture«,
- har været konsulent for AKF's og SFI's undersøgelse af Kontanthjælpsforsøget og medarrangør af afsluttende konferencer på Den kommunale Højskole i Grenå,
- har været konsulent sammen med Søren Christensen (ESF) for en tværgruppe inden for socialsektoren (socialstyrelsen, AKF, KL, SFI etc.) med henblik på en diskussion af »Evaluering af sociale forsøg« samt mødeledelse ved den afsluttende konference på Den kommunale Højskole i Grenå,
- har deltaget i studiekreds om organisationskulturer,
- sidder i kandidatstipendiumbedømmelsesudvalg,
- har bearbejdet en bog om organisationsforandring og -kultur til engelsksproget udgivelse på Akademisk Forlag, ultimo 86,
- har startet synopsis-arbejde til en bog om relationerne mellem det naturvidenskabelige og det samfundsteoretiske forskningsfelt sammen med professor Søren Molin (DtH).

Majken Schultz

- har deltaget i »Tromsø seminar om organization and leadership« i Tromsø, Norge, den 19.-20.8.1985. Hovedforedragsholdere var W. Richard Scott; J.G. March; J.W. Meyer, alle Stanford University samt J.P. Olsen, Bergen,
- har deltaget i en Workshop arrangeret af The Standing Conference om Organizational Symbolism i Hull, England, august 86. Titlen var: »Towards a Meta-theory of Organizational Symbolism? Emnerne bl.a. ideologi, epistologi, metode og organisation,
- har afholdt halvdagsseminar for administrationsdepartementet sammen med Janne Larsen, Kommunernes Landsforening, om »Organisationskultur og forandring i offentlige organisationer«, i marts 1986,
- har afholdt halvdagsseminar på Roskilde Universitetscenter sammen med Torben Bech Jørgensen om »Organisationskultur« i april 1986,
- er medlem af »Baggrundgruppen« i Nordisk Administrativt Forbund,
- er medlem af The Standing Conference on Organizational Symbolism.

Andre faglig aktiviteter

Flemming Agersnap

- er medlem af et professorbedømmelsesudvalg ved Århus Universitet og er p.t. medlem af et for HHK.
- været medlem af 2 licentiatbedømmelsesudvalg
- været medlem af studienævnet for SPRØK
- fagkoordinator for 5 tilvalgsfag på HA og et på HD i organisation

- har fungeret som censor ved økonomi og statskundskab, Århus Universitet, ved Handelshøjskolen i Århus
- samt ved samfundsfag, Københavns Universitet.

Torben Agersnap

- har været formand for det økonomiske fakultets Licentiatudvalg og Didaktikudvalg samt for Studienævnet for erhvervsøkonomi og datalogi.
- har holdt foredrag for Medicinalstyrelsen og en række foreninger og virksomheder.
- har været medredaktør af Handelshøjskolens arbejdspladsavis og har skrevet en stor del af dens artikler.
- har været medlem af flere bedømmelsesudvalg til licentiatafhandlinger o.l.
- er censor ved Institut for Samfundsfag og Forvaltning ved Københavns Universitet og ved Kommunikationsstudiet ved Roskilde Universitetscenter.
- har været medlem af udvalgene for arbejdsløshedsforskning og Teknik-Samfundsinitiativet under Statens samfundsvidenskabelige Forskningsråd samt af Teknologivurderingsudvalget under Teknologirådet.

Ib Andersen

- har gennemført en kursusrække »Mennesker, ledelse og samfund« i samarbejde med Søren Laursen, Tore Jacob Hegland, Per Salomonsen og Erik H. Schmidt for ledere i IBM, Danmark,
- har været kursusleder på Danmarks Forvaltningshøjskoles kurser om »Mødeledelse og mødeteknik«, »Forhandlingsteknik« samt »Administrationstilrettelæggelse for medarbejdere i skatteforvaltningerne,
- har ledet en konference for Roskilde amtskommune og amtsråd om socialforvaltningens fremtidige opgaver, struktur og bemanding,
- er censor ved Århus Universitet, statskundskab,
- har deltaget i et udvalg under fakultetsstudienævnet. Udvalget skulle udarbejde forslag til studieordning for mat/øk-studiet,
- har deltaget i et bedømmelsesudvalg vedrørende eksternt lektorat på Institut for Erhvervs- og Samfundsbeskrivelse,
- har afholdt en gæsteforelæsning om »Metodeproblemer i en juridisk samfundsvidenskabelig forskning« på RUC.

Marly Arnoldus

- er ansvarlig lærer på Danmarks Forvaltningshøjskole i fagene »Kommunikation«, »Møde- og forhandlingsteknik« samt »Introduktion«,
- har afholdt kurser for medarbejdere på diverse statslige og kommunale institutioner.

Finn Borum

- er medlem af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd, og er formand for sektion II (sociologi m.v.) medlem af forretningsudvalget, informationsudvalget, Teknik-Samfund initiativet, medieforskningsudvalget, evalueringsudvalget, forhandlingsudvalget med Helsefonden. Desuden medlem af programkontrolkomitéen for EF-forskningsprogrammet FAST, og er den danske netværksrepræsentant for samme,
- er medlem af HHK's Initiativudvalg for Forskning, der står for udgivelsen af Forskningsavisen, og som har taget initiativet vedrørende forskeruddannelse og forskningsplanlægning,

- har været medlem af bedømmelsesudvalg for Tietgenprisopgave, lektorat og eksterne lektorer.
- er medlem af to forskningsudvalg under SSF,

Egil Fivelsdal

- er censor ved Institut for Samfundsfag og Forvaltning, Københavns Universitet,
- er medlem af redaktionsrådet for »Tidsskrift for samfunnsforskning«, Oslo,
- er medlem af udvalg til bedømmelse af doktorafhandling ved Universitet i Oslo,
- er formand for et evalueringsudvalg under Statens Samfundsvidenskabelige forskningsråd.

Poul-Erik Daugaard Jensen

- har deltaget i evalueringen af et efteruddannelsesprogram for ledere, udarbejdet af Dansk Organisations Rådgivning,
- har sammen med Henrik Holt Larsen arrangeret et seminar om fremtidens lederuddannelse.

Torben Bech Jørgensen

- er medlem af forretningsudvalget i Nordisk Administrativt Forbund,
- er censor ved Institut for Statskundskab, Århus Universitet,
- er censor ved Institut for Samfundsfag og Forvaltning, Københavns Universitet,
- har været medlem af Handelshøjskolens studiestrukturudvalg.

Liza Klöcker-Larsen

- underviser som timelærer på Danmarks Forvaltningshøjskole i fagene »Kommunikation«, »Møde- og forhandlingsteknik« samt »Introduktion«
- har afholdt kurser for medarbejdere på diverse statslige og kommunale institutioner.

Henrik Holt Larsen

- censor ved HD-uddannelsen, Ålborg Universitetscenter, samt institut for Organisation og Virksomhedsledelse, Handelshøjskolen i Århus.

J.C. Ry Nielsen

- har været kursusleder på FDC's opdateringskursus om »Nye tendenser i ledelse,
- har holdt foredrag om strategisk ledelse og decentralisering i DMC regie,
- har holdt foredrag for HK's offentlige ansatte ledere om »krav til fremtidens ledere«,
- har været censor på HA, HD og cand.merc.studierne på RUC.

Hardy Roed-Thorsen

- har fungeret som censor for Byggeteknisk Højskole,
- har deltaget som ekstern konsulent på kurser arrangeret af lederuddannelsen, Danmarks Forvaltningshøjskole.

Steen Scheuer

- har virket som censor ved Institut for Samfundsfag og Forvaltning, Københavns Universitet.

Leif Thomsen

- har holdt foredrag om »Sociale problemer, social forandring og sociale bevægelser. Socialrådgivernes Århuskursus den 6.-7.2.86,
- har holdt foredrag om »Urbane livsformer og byforvaltning på Institut for Samfundsfag og Forvaltning den 14-3-86,

- har holdt foredrag om »Urbane livsformer og byforvaltning på Institut for Samfundsfag og Forvaltning den 14-3-86,
- har holdt foredrag om »Sociale bevægelser og innovation på et årsmøde arrangeret af Dansk Selskab for Statskundskab den 12.- 12.5.86,
- vejleder og censor på specialer ved Institut for Samfundsfag og forvaltning.
- Medarrangør af konference om Velfærdsstat, ny teknologi og klasser afholdt på Handelshøjskolen den 27.-29. august 1986

Faglige seminarer og gæsteforelæsere på IOA

- »Innovation i servicevirksomheder« v/Ole Steen Andersen, Dansk Arbejdsgiverforening og IOA (5.9.85).
- »Organisationsteoriens anvendelighed i internationalt bistandsarbejde« - en safaritur om organisationsteoriens anvendelighed ved vurdering af et projektforslag inden for el-området i øvre Volta v/Finn Borum, IOA (17.9.85).
- »Styring i organisationer« - med eksempler fra forskningens verden v/Hanne Foss Hansen, Institut for Informatik og økonomistyring (3.10.85).
- »Arbetslivet och barnen« - om betydningen af forældrenes arbejdsforhold for børn v/Ann Lundén Jacoby, IOA (31.10.85).
- »Autoritet og individ, en forvaltningsdekameron« - seminar om bogprojektet om bureaukrati i skønlitteraturen. v/Torben Beck Jørgensen, IOA (13.11.85).
- »Til døden - eller noget andet - os skiller« Premiere på fotoserie om IOA som arbejdsplads v/Jette Beck Jørgensen (21.11.85).
- »Management konsulentbranchens udvikling i Danmark« v/Hovedopgavestuderende Kim Pedersen (21.1.86).
- »Organisationsteori og ideologi« - i relation til organisationskultur og videnskabsteori v/Mats Alvansson, Lunds Universitet (31.1.86).
- »Time-management« - præsentation af en virksomhedsfilosofi v/konsulent Sven Søgaard, Time Management International (11.2.86).
- »Udviklingslinier i svensk forvaltning« og »Den socialdemokratiske stat« v/Bo Rothstein, Lunds Universitet (5.2 og 12.2.86).
- »Ungdommens generationer« - et projekt om »Huse« -medborgere, beboer og aktionshuse landet over v/Jan Molin; Steen Weichenhain og Jesper Strandgaard, IOA (14.2.86).
- »Teorier om teknologi og hverdagsliv« - om den tekniske udviklingskonsekvenser for hverdagslivet v/Tarja Cronberg, IOA (25.2.86).
- »Beslutnings- og styringsregnskabet« - elementer til en ny regnskabsteori v/Henning Kirkegaard, Institut for Regnskabsvæsen og Økonomistyring (5.3.86).
- »Komparative perspektiver på kollektive konflikter, sociale bevægelser og interesseorganisationer. Teoretiske og metodiske aspekter« (halvdagsseminar) v/Flemming Mikkelsen; Leif Thomsen og Steen Scheuer, IOA (23.4.86).
- »Fremtidens lederuddannelse og udvikling« - diskussion af to bidrag til Børsens prisopgave om »Fremtidens lederuddannelse« v/Henrik Holt Larsen og Poul-Erik Daugaard Jensen, IOA samt Jens Erik Lund, Rasmussen og Schøtt A/S, F.B. Jørgensen, Dansk Management Center (28.4.86).
- »Arbejdskonflikter i Skandinavien« - de lange udviklingslinier og strukturelle forskydninger i strejke og lockout-aktiviteten i Danmark, Sverige og Norge 1848-1980 v/Flemming Mikkelsen, IOA (22.5.86).

»Kønsarbejdsdeling, kvindelighed og karrieremønstre« – om kvinder i lederstillinger v/Bodil Stenvig og Yvonne Billing, Københavns Universitet (16.5.86).

»Styring og ledelse i Professionelle organisationer – teori og praksis« – professionelle som eksperter på ingeniørområdet v/Hardy Roed-Thorsen, IOA (13.6.86).

»Om retsvidenskab, sociallovgivning og petanquespillets finesser« – en præsentation af en ny medarbejder ved IOA v/Asmund Born, IOA (13.6.86).

Akademiske grader, prisopgaver

Olaf Rieper er tildelt 1. prisen for besvarelse af prisopgaven: »Arbejds miljø og sundhed/sikkerhed år 2000« udskrevet af Foreningen af gensidige danske Ulykkesforsikrings selskaber, København 1985.

Henrik Holt Larsen har den 17.9.85 vundet dagbladet Børsens priskonkurrence vedrørende »Fremtidens lederuddannelse«.

7. Gæsteforskere og gæsteforelæsere

Leif Gram, opholder sig som gæsteforsker ved tre institutter (Institut for Trafik-, Turist- og Regionaløkonomi, Institut for Erhvervs- og Samfundsforskning samt Institut for Organisation og Arbejdssociologi) sidstnævnte i perioden 1. marts – 30. juni 1986.

Fil.dr. Bo Rothstein, Lunds Universitet, har arbejdet som gæsteforsker på instituttet i februar 1985.

L. Institut for Regnskabsvæsen og Økonomistyring

1. Oprettelse og formål

Instituttet beskæftiger sig med undervisning og forskning inden for områderne regnskabsvæsen og økonomistyring. Af enkeltfag kan nævnes årsregnskab (herunder alle former for rapportering til virksomhedens interessegrupper), internt regnskabsvæsen (herunder budgettering, operationel økonomistyring, logistik m.m.) databehandling (herunder konstruktion, implementering og brug af edb-baserede økonomistyringsmodeller, finansiel planlægning herunder valutastyring, projektstyring m.m.) samt strategisk ledelse.

Instituttet udfører inden for disse områder forskning, hvor der følges en tradition for en praktisk orienteret normativ forskningsmetode, herunder modeludvikling i tæt sammenhæng med løsning af praktiske problemer – såkaldt aktionsforskning. I de senere år er denne forskning udbygget med projekter omfattende implementeringsproblemer i forskellige virksomhedstyper samt andre empiriske undersøgelser til at støtte den normative teoriudvikling. Det er kendetegnende for instituttets lærere og forskere, at alle udover deres teoretiske indsigt har en bred kontaktflade til offentlige og private virksomheder samt til organisationer gennem efteruddannelsesprogrammer, seminarer, deltagelse i praktiske projekter m.m.

2. Medarbejdere

Professor: Lic.merc. Zakken Worre (orlov).

Lektorer: Cand.merc. Dennis Clausen; lic.merc. Jens O. Elling, MBA; cand.polit. Erik Hansen; cand.polit. Vagn Thorsgaard Jacobsen; cand.merc. Henning Kirkegaard; cand.polyt. Flemming Rasmussen.

Adjunkt: Cand.merc. Carsten Krogholt Hansen.

Kandidatstipendiater: Cand.merc. Carsten Rohde; cand.merc. Michael Andersen.

Eksterne lektorer: Statsaut. revisor Klaus Hans Pedersen; cand.merc. P. Stæremose Henningsen; Cand.merc. Mogens Gruelund; cand.merc. Jens Allin Hansen; statsaut. revisor Poul Erik Olsen; statsaut. revisor Lisbeth Schierbeck.

Projektmedarbejdere: Cand.merc.aud. Merete Christiansen; cand.polyt. Jens Graungaard; Oluva Wissing.

Sekretærer: Lisa Borges; Liff Susan Hansen; Dorte Juul Jensen; Tina Hansen; Lone Thorsgaard (fra 1.6.86).

EFG-praktikant: Vinnie Gottfredsen.

Undervisningsassistenter: Jesper Ahlers, HD; cand.merc. Jan Bergh; cand.jur. Anne Hedvig Bertore; Peter Brathwohl, HD; cand.jur. John Byrgesen; cand.merc. Jens Otto Damgaard; cand.merc. Finn Frederiksen; cand.polyt. Per Valstorp Frederiksen; Jan Hallerup Hansen, HD; cand.merc. J.P. Hansen; cand.polyt. Ole Schoubye Hansen; cand.merc. Jørgen Hatzberg; cand.oecon. Søren Højland; Bjørn Jacobsen, HD; Flemming M. Jacobsen; statsaut. revisor Karsten E. Jacobsen; cand.oecon. Ole Havskov Jacobsen; cand.merc. Birthe Jensen; cand.merc. Hans Palle Johansen; cand.jur. Frank Lassen Jordan; cand.polit. Torben Finn Knudsen; cand.merc. Steffen Kragh; statsaut. revisor Ib Kristensen; Carsten Kyhnauv, HD; Peter Lauring, HD; cand.oecon. Arne Lund; cand.jur. Anders Lützhøft; statsaut. revisor Finn Louis Meyer; cand.merc. Ole Nyvold; Carsten Petersen, HD; cand.merc. Bjørn Ragle; statsaut. revisor Søren Henrik Stenholdt; Preben Strunstrup, HD; cand.polit. Bent Ryd Svensson; Finn C. Sørensen, HD; cand.merc. Torben Closs Sørensen; Jørgen Vojdemann, HD.

3. Instituttets ledelse

Institutbestyrer: cand.polit. Erik Hansen.

Formand for Institutrådet: cand.polyt. Flemming Rasmussen.

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte lærere og sekretærer samt af følgende studerende: Jeanette Sigsgaard; Marianne Marholt; Johs. Kristensen; Anders Faver-skov.

4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed

Merete Christiansen har fortsat udviklingen og etableringen af den landsdækkende regnskabsdatabase til brug for undervisning og forskning ved de højere læreanstalter.

Dette projekt er udformet som et licentiatprojekt, og licentiatafhandlingen forventes indleveret til bedømmelse i efteråret 1986.

Merete Christiansen har desuden udviklet undervisningsmateriale til et særligt regnskabskursus for de HA'ere, der vælger efterfølgende at læse på cand.merc.aud.-studiet samt gennemført hovedparten af undervisningen på dette kursus. Kurset, der er frivilligt, har til formål at mindske forskellene i vidensniveau inden for regnskabsvæsen mellem cand.merc.aud.-studerende med henholdsvis HA og HD(R) baggrund.

Endelig har Merete Christiansen deltaget i den af fakultetsrådet nedsatte udviklingsgruppe vedrørende revisorkandidatstudiet samt ERFA-grupperne inden for regnskab og revision.

Dennis Clausen har især beskæftiget sig med tolkning og evalueringen af 7. EF-koncernregnskabsdirektiv og IAS nr. 22.

Herudover er der arbejdet med kommunikationsproblemerne i forbindelse med økonomi-rapporteringen til såkaldt mindre regnskabskyndige eksterne brugere. Bestræbelserne går dels ud på at finde frem til analyseværktøjer og -modeller med mindst mulig risiko for misfortolkninger dels at finde frem til og beskrive det mindstemål af regnskabs- og økonomiind-sigt, som er nødvendigt for en nogenlunde kvalificeret aflæsning og tolkning af årsregn-skabsinformation.

Publikationer:

»Regnskabsanalyse for mindre regnskabskyndige« (forventet udgivet februar 1987).

»Koncernregnskab« – lærebog, 3. udgave (udvidet med udenlandske regnskaber og centrale bestemmelser i 7. direktiv og IAS nr. 22).

Jens O. Elling har arbejdet på videreudvikling af en ex post orienteret regnskabsteori, som dels inddrager mikroøkonomisk teori, kapitalteori, pristeori mv., og dels de nærmere års sta-tistikbaserede empiriske forskning inden for regnskabsvæsen. Materialet forventes offentlig-gjort i løbet af 1987.

Endvidere har Jens O. Elling som projektansvarlig deltaget i videreudvikling af regnskabsda-tabasen ved instituttet. 10 personer er knyttet til projektet, heraf 7 på deltid. Databasen for-ventes af kunne tages i brug i løbet af 2. kvartal 1987.

Erik Hansen har fortsat arbejdet med at beskrive og udvikle metoder til styring af virksom-hedens valutatransaktioner.

Erik Hansen har endvidere fortsat arbejdet med at udvikle modeller til styring af store, inte-grerede virksomheder (koncerner).

Endelig har Erik Hansen arbejdet med at udvikle regnskabssystemer til måling af omkost-ningseffektivitet i service-orienterede virksomheder.

Carsten Krogholt Hansen har fortsat arbejdet med projektet »offentlig regnskabspolitik«. Projektets første del omfattende en analyse af årsregnskabsloven er færdiggjort. Projektets anden fase omfattende en analyse af teori om regulering med specielt sigte på regnskabslov-givning, regnskabsstandarder mv. forventes afsluttet i foråret 1987.

Publikationer:

»Årsregnskabsloven – en teoretisk analyse« (under udgivelse).

Vagn Thorsgaard Jacobsen har i samarbejde med Hanne Hartvig Larsen, Institut for Afsæt-ningsøkonomi, videreudviklet et af Synergistic mbs i samarbejde med forskere ved University of Southern California, Los Angeles, og udarbejdet budgetsimuleringsprogram til brug for mindre og mellemstore virksomheder som beslutningsstøttesystem. Videreudviklingen har dels omfattet en tilpasning til danske erhvervs- og skatteforhold (moms mv.), dels oversæt-telse af hele systemet til dansk.

Til systemet er endvidere udarbejdet 3 undervisningsdisketter med tilhørende skriftligt un-dervisningsmateriale og kasettebånd specielt til brug for selvuddannelse i økonomistyring. Vagn Thorsgaard Jacobsen har fortsat arbejdet med en lærebog omkring problematikken: Beslutning og prognosevalg. Bogen, hvis sigte udover at være en lærebog til anvendelse på

læreanstalter også anvendelse som håndbog for erhvervslivet, bliver udvidet til også at omfatte anvendelse af standard edb-systemer til Personal Computers. Bogen udarbejdes som et fællesprojekt mellem Vagn Thorsgaard Jacobsen og Søren Heede, Institut for Afsætningsøkonomi. Bogen forventes udgivet i maj 1987.

Vagn Thorsgaard Jacobsen har fortsat forskningsarbejdet med lektor Uffe Thorsteinsson, Driftsteknisk Institut, DtH, omkring opbygning af prototypingmodeller indenfor logistikområdet. Dette forskningsarbejde har i kombination med det hidtil fortsatte arbejde omkring sammenkobling af lagerstyringsmodeller med likviditetsstyringsmodeller på edb resulteret i opbygning af en række prototypingmodeller til vurdering af standard edb-lagerstyringssystemers betydning for erhvervsvirksomheders lagerstyring set fra et økonomistyrings synspunkt. To af de udviklede modeller er under aftestning i udvalgte erhvervsvirksomheder. Vagn Thorsgaard Jacobsen har indledt et samarbejde med Professor Robert Graham, University of Sidney, Australien, omkring udvikling af avancerede modeller til anvendelse i spreadsheet systemer til personal Computers. Udviklingen vil specielt koncentrere sig omkring udvikling af expertsystemer.

Henning Kirkegaard har i september 1986 afsluttet arbejdet med en ca 400 sider stor afhandling, som er baseret på det begrebsapparat, som har haft arbejdstitlen »REBUS-konceptet«. Afhandlingen, hvoraf 5 kapitler allerede er udgivet i efteråret 1985, rummer nu dokumentationen af 2 års arbejde med såvel teoretisk som praktisk udforskning og afprøvning af REBUS-konceptets generelle anvendelighed. Ideerne har netop i kraft af konfrontationen med praksis vist sig bæredygtige, idet den nye teori på en gang fremstår som en væsentlig begrebsmæssig forenkling, og en klarere og mere udsagnskraftig beskrivelse af regnskabsvæsenets opgaver.

Det, som begyndte med begrebet »den dynamiske konto« som en registreringsmodel for økonomistyring, er det nu lykkedes at udforme generelt og abstrakt, så den færdige afhandling fremtræder som en generel deskriptiv teori for regnskabsvæsenets målinger. En sådan teori har været savnet, hvilket bl.a. fremgår af en artikel fra 1985 i det amerikanske tidsskrift »The Accounting Review«. Det, som kort kan beskrive det erkendelsesteoretiske skift, er et opgør med tesen om, at regnskabet alene skulle være dokument for allerede stedfundne handlinger. Regnskabet ses nu i stedet som dokument for besluttede handlinger og dermed også som grundlag for den styring, hvorunder man dynamisk kan beskrive de besluttede handlingers økonomiske konsekvenser undervejs i deres realisation og betaling. Regnskabet bliver dermed i sig selv en planlægningsmetode: Det får nu karakter af en kombineret prognose- og målingsmetode. Dermed muliggøres det også at både organisationens forventede og det allerede disponerede kapitalbehov hele tiden kan overskues tidstro i selve regnskabet. En fremtidig »Rovsing-katastrofe« skulle dermed være utænkelig for en bruger af Beslutnings- og Styringsregnskabet. Der vil komme et tidligt varsel, når virksomheden er på en kurs, som medfører likviditetsvanskeligheder. Revisorerne vil nu få en mulighed for at afværge kritik for manglende fremsynethed, idet der også kan opbygges en varslingsorienteret ekstern regnskabsmodel.

Publikationer:

- »Regnskabets logik og metode«, (forskningsnotat)
- »Regnskabets metodemæssige grænser«, (forskningsnotat)
- »Beslutnings-og Styringsregnskabets logik og metode«, (forskningsnotat)
- »Fem artikler om regnskabet«, (Civiløkonomen)
- »Den automatiske revisor«, (Inspi)

- »Regnskabets videnskabelige grundlag«, (forskningsnotat)
- »Operationalitet og måling i regnskabsvæsenet«, (forskningsnotat)
- »Den dynamiske kontoplans indhold og virkemåde«, (forskningsnotat)
- »Den dynamiske konto og sagsbehandleren«, (forskningsnotat)
- »Regnskabsvæsenet og regskabsteorien, en status«, (Revisorbladet)
- »Beslutningstageren i regnskabsvæsenet«, (Revisorbladet)
- »Styring og systemtænkning«, (Revisorbladet)
- »Afslutning, de nye udfordringer«, (forskningsnotat)
- »REBUS-konceptet. En generel deskriptiv teori for regnskabsvæsenets målinger«, (afhandling)

Flemming Rasmussen har fortsat sin forskningsvirksomhed inden for økonomistyring og edb.

Publikationer:

- »Spreadheetsystemer & Modelsprog til Økonomistyring«, Institut for Regnskabsvæsen & Økonomistyring.
- »Spreadheetsystemet: Lotus 1-2-3«, Institut for Regnskabsvæsen & Økonomistyring.
- »Spreadheetsystemet: Lotus Symphony«, Institut for Regnskabsvæsen & Økonomistyring.
- »Spreadheetsystemet: Framework«, Institut for Regnskabsvæsen & Økonomistyring.

Zakken Worre, Michael Andersen og Carsten Rohde har i beretningsperioden arbejdet med færdiggørelsen af forskningsprojektet »Regnskabsmæssig og organisatorisk gennemsigtgørelse af virksomheder med flere resultatkilder«. Projektet skulle ifølge tidsplanen have været afsluttet primo 1986. Imidlertid har nye problemområder vist sig i løbet af processen, hvorfor den endelige aflevering af de samlede projektrapporter er rykket til primo 1987.

5. Faglig virksomhed i øvrigt

Dennis Clausen har gennemført kurser for DJØF, Industrirådet, virksomheder m.v. over moderne regnskabsanalyse.

Jens O. Elling har medvirket ved opbygningen af en HA-uddannelse på RUC. Desuden har han deltaget i udviklingen af det nye HD-studium i Regnskabsvæsen.

På opfordring af fakultetsrådet har Jens O. Elling sat udviklingsaktiviteter igang på revisorstudiet. Dels er der oprettet en udviklingsgruppe bestående af lærere, studerende og repræsentanter fra FSR's bestyrelse, som beskæftiger sig med studiets fagbeskrivelse og relationerne til revisoruddannelsen. Dels er der dannet en ERFA-gruppe i revision bestående af lærere og repræsentanter fra revisorerhvervet, som har drøftet udviklingsperspektiver for faget revision.

Vagn Thorsgaard Jacobsen har gennemført kurser omkring økonomistyring, lagerstyring og budgetsimulering ved hjælp af nyopbyggede edb-modeller for bl.a. DIEU, DILF og Den Danske Bankforening.

Vagn Thorsgaard Jacobsen har i foråret 1986 deltaget i et seminar i Oslo omkring udvikling og anvendelse af avancerede beslutningsstøttemodeller til Personal Computers.

Henning Kirkegaard:

- har som et led i HD- studiet i Regnskabsvæsen (8. semester) tilrettelagt og gennemført et branchestrategi-seminar for Halinspektørforeningen.
- har som et led i HD-studiet i Regnskabsvæsen (8. semester) tilrettelagt og gennemført et branchestrategi-seminar for Entreprenørforeningen.
- har tilrettelagt og gennemført seminarer i økonomistyring og implementering af REBUS-systemerne for Dansk Total Information A/S
- har tilrettelagt og gennemført seminarer i økonomistyring og implementering af REBUS-systemerne for JDC-DATA A/S
- har i samarbejde med konsulent Ole Heise, Price Waterhouse, tilrettelagt og gennemført et kursus i økonomistyring for ca 100 funktionsledere i Grønlands Tekniske Organisation.
- har som konsulent deltaget i analyser og udformningen af en rapport, som belyser konsekvenserne af en eventuel omstrukturering af Orlogsværftet. Desuden udformet og været ansvarlig for en del af et undervisningsforløb om økonomistyring.
- har for Industrirådet planlagt og gennemført den ene halvdel af et 2-dages orienteringskursus, »Økonomistyring, nye tiltag«.
- har undervist på et 5-dages seminar for landbrugets økonomikonsulenter på Tune Landbrugsskole.
- har fra Foreningen af Statsautoriserede Revisorer modtaget en opfordring til at undervise på det årlige faglige opdateringskursus i Regnskabsvæsen.
- har fra Foreningen af Registrerede Revisorer modtaget en opfordring til at tilrettelægge og lede et 1-dages seminar om REBUS-konceptet.
- har udarbejdet et fagligt indlæg, som blev præsenteret i september 1986 på et af Århus Universitet arrangeret seminar på Sandbjerg Slot i Sønderjylland.

Flemming Rasmussen har som formand for HD-studienævnet for Regnskabsvæsen & Økonomistyring været primus motor for længe tiltrængt modernisering af dette studium. Studiet er omlagt fra 1.9.1986.

M. Institut for Teoretisk Statistik

1. Oprettelse og formål:

Institut for teoretisk Statistik blev oprettet i 1966. Dets formål er at drive forskning og undervisning i teoretisk statistik med særlig henblik på anvendelse ved løsning af økonomiske/samfundsfaglige problemer.

Inden for instituttets rammer oprettedes i 1979 Forskningsgruppen for anvendt Statistik, bestående af lektor, cand.polit. Jens Bjerregaard Christensen (fra 1.10.1985); lektor, cand.stat. Gorm Gabrielsen; lektor, lic.merc. Lars Grønholdt; adjunkt, cand.polit. Uffe Foss Hansen (indtil 31.8.1985); lektor, cand.scient. Hans Kurt Kvist; lektor, lic.merc. Ole Stenvinkel Nilsson; lektor, cand.merc. Jørgen Kai Olsen; lektor, cand.merc. Jens Overø.

2. Medarbejdere

Professor: Dr.polit. Ernst Lykke Jensen.

Lektorer med forskningspligt: Cand.polit. Jens Bjerregaard Christensen (fra 1.10.1986); cand.stat. Gorm Gabrielsen; lic.merc. Lars Grønholdt; dr.merc. Steffen Jørgensen; cand.scient. Hans Kurt Kvist; lic.merc. Ole Stenvinkel Nilsson; cand.merc. Jørgen Kai Olsen; cand.merc. Jens Overø.

Adjunkter med forskningspligt: Cand.polit. Uffe Foss Hansen (indtil 31.8.1985).

Eksterne lektorer: Fuldmægtig, cand.polit. & stat. Olaf Ingerslev (fra 1.9.1985); lektor, cand.scient. Mogens Esrom Larsen (matematik); lektor, lic.techn. Oli B.G. Madsen (matematik); civilingeniør Lars Krogsgaard Thomsen (fra 1.9.1985)

Undervisningsassistenter: cand.merc. Liz Idon Andersen; cand.merc. Peer Andersen; akademiing. Niels Kjær Andersen; cand.oecon. Henning Bach; cand.stat. Hans Bay; cand.polyt. & jur. Dora Bentsen; cand.oecon. Peter Dal; cand.oecon. Niels T. Fink; cand.scient. Klaus Flemløse; cand.merc. Erik Møller Frandsen; cand.polyt. Sven Gillesberg; cand.polit. Uffe Foss Hansen; stud.polit. Claus G. Jacobsen; cand.stat. & lic.merc. Agnar Höskuldsson, cand.polyt. Per Allan Jensen; cand.polyt. Erik Jørgensen; cand.polyt. Flemming Gunnar Jørgensen; mag.scient.soc. Helge Frank Jørgensen; stud.scient. Niels Jørgensen (matematik); cand.stat. & polyt. Peter Kierkegaard-Hansen; cand.polit. Steen Kristiansson; cand.merc. Hans Christian Krogh; cand.merc. Flemming Larsen; stud.merc. Jeanet E. Larsen; cand.stat. Søren Larsen; cand.polit. Bo Holmehøj Lindegaard; cand.scient.pol. Mogens Lønborg; cand.polit. Ester Lønstrup; cand.stat. & polit. Flemming Mac; cand.scient. Finn H. Munck; cand.polyt. Carsten Mørup; cand.stat. Niels Axel Nielsen; cand.mag. Anne-Marie Nørregaard; cand.scient. Erik Pedersen; civ.ing. Hans Christian Pedersen; cand.oecon. Jørgen Raffnsøe; cand.polyt. Ole Sejer Riis; cand.merc. Finn Schaadt; civ.ing., lic.techn. Ernst E. Scheufens; cand.oecon. Uffe Strandkjær; cand.stat. Ole Tamborg; cand.oecon. Erik Toft; cand.polit. H.J. Wolff-Petersen.

Sekretærer: Marianne Andersen; Vibeke Bennetzen; Lis Mødekjær.

3. Instituttets ledelse

Institutbestyrer: Lektor, lic.merc. Ole Stenvinkel Nilsson.

Formand for institutrådet: Lektor, lic.merc. Lars Grønholdt.

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte lærere blandt ovennævnte medarbejdere samt af TAP-medarbejdere: Marianne Andersen; Vibeke Bennetzen; Lis Mødekjær og flg. studerende (indtil 1.1.1985): Karin Andersen; Kjersti Engelstad; Anders Wittrup (fra 1.1.1986): Steen Koefoed; Michael Voigt; Hans-Henrik Tind Ohlsen.

4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed

Jens Bjerregaard Christensen påbegyndte under sin ansættelse ved Institut for Erhvervs- og Samfundsforskning i forbindelse med undervisningen i erhvervs- og samfundsbeskrivelse et litteraturstudium over internationale fødevarerproblemer. Formålet var bl.a. at skrive en undervisningsoversigt. Dette arbejde er efter ansættelsen ved Institut for teoretisk Statistik foreløbig blevet fortsat. Der stiles mod et kompendium, der belyser forskellige aspekter omkring udbud og efterspørgsel efter fødevarer. Kompendiet, der er af beskrivende karakter,

forsøger bl.a. at vise samfundsbeskrivelsens sammenhænge med den økonomiske og statistiske teori.

Gorm Gabrielsen har færdiggjort analysen af tilskadekomst blandt polititjenestemænd. Resultaterne er publiceret i bogen »Politiets tilskadekomster«, Forskningsgruppen for anvendt statistik, København 1985. Desuden har analysen givet anledning til artiklen »Hvorfor kommer politiet til skade?« bragt i »Dansk Politi« nr. 14, 1985, 444-452. Yderligere er artiklen »Vold mod politiet?« antaget til publicering i Nordisk Tidsskrift for kriminalvidenskab. Første del af analysen af et større datamateriale vedrørende indbrudstyverier i Danmark er færdiggjort. Arbejdet er udført i samarbejde med Arbejdsgruppen for politiforskning, Justitsministeriet og vil udkomme i Kriminalpolitisk forskningsgruppes »grønne serie«, Justitsministeriet i september 1986.

I forbindelse med kriminalpolitisk forskning har Gorm Gabrielsen deltaget i en studierejse til Holland 3.11.-9.11.1985, hvor han gav en gæsteforelæsning »Police research in Denmark, Two Cases« i Justitsministeriet i Haag.

Desuden har han 16.1.-17.1.1986 deltaget i et internatmøde vedr. politiforskning i Danmark. Gorm Gabrielsen har deltaget i Nordisk Samarbejdsråd for Kriminologis forskerseminar på Bornholm 22.5.-25.5.1986, herunder deltagelse i et arbejdsgruppemøde om politiforskning. Han deltog i 11'te Nordiska Konferensen i Matematisk Statistik, Uppsala Universitet, 2.6.-6.6.1986 med foredraget »Clearing up burglaries. An application of Granger-causality«. Samarbejdet med Justitsministeriets psykiatriske undersøgelsesklínik, afd. A, om en undersøgelse af drabsmænd i Danmark med henblik på psykiatriske, sociologiske og kriminologiske aspekter belyst på basis af mentalobservationserklæringer, er fortsat. Nogle foreløbige resultater er som fællesartikler accepteret til World Psychiatric Association Congress i København, 27.8.-29.8.1986.

Samarbejdet med Tore Kristensen og Hanne Hartvig Larsen, Institut for Afsætningsøkonomi, Handelshøjskolen samt Vejdirektoratet vedrørende cykelruter gennem handelsgader og en sådan foranstaltnings indvirkning på detailhandelen er fortsat. Analysen af de indsamlede data er afsluttet, og resultaterne forventes offentliggjort i efteråret 1986.

Gorm Gabrielsen er medredaktør af Proceedings til Symposium i Anvendt Statistik og EDB på RECKU.

Lars Grønholdt arbejder sammen med professor Flemming Hansen, Institut for Afsætningsøkonomi, på et forskningsprojekt om virkningen i Danmark af reklame i vesttysk TV. Projektet omfatter 3 faser: 1. Måling af TV-reklamens omfang. 2. Måling af seningen af (eksponeringen for) TV-reklame. 3. Måling af effekten af TV-reklame.

Sammen med Flemming Hansen har Lars Grønholdt skrevet »Effekten af TV-reklame belyst gennem virkningerne af annoncering i vesttysk TV for afsætningen af dagligvarer i Danmark«, der er publiceret som Research paper 1985:3 fra Institut for Afsætningsøkonomi.

Lars Grønholdt har skrevet 4 artikler i tidsskriftet Orientering, der udgives af Danske Reklamebureauers Brancheforening: »44% af vesttysk TV-reklame har relation til det danske marked« (nr. 2, 1985), »Hvilke varegrupper påvirkes mest af vesttysk TV-reklame?« (nr.3, 1985) »Dokumentation: Vesttysk TV-reklame flytter markedsandele i Danmark« (nr. 4, 1985) og »Variationer i vesttysk TV-reklame« (nr. 2, 1986).

Lars Grønholdt har skrevet 2 kronikker om vesttysk TV-reklame i Danmark: I dagbladet Aktuelt 10. 8.1985 og i branchetidsskriftet Hvidevare-Nyt nr. 6-7, 1986.

I dagene 30.9-2.10.1985 deltog Lars Grønholdt i et seminar om TV-reklame, der blev afholdt af Danske Reklamebureauers Brancheforening på Hotel Troense, Tåsinge, og her holdt han et indlæg, betitlet »Hvilke annoncører vil bruge TV-reklame?«

Lars Grønholdt deltog 21.11-22.11.1985 i »Konference om TV-programmer via satellitter – kulturelle, økonomiske og politiske aspekter«, der blev afholdt af DANMEDIA (Studieselskab for Informatik under Akademiet for de tekniske Videnskaber) i Bella Center, København, og her holdt han foredraget »Effekten af vesttysk TV-reklame i Danmark«.

Lars Grønholdt har den 27.2.1986 medvirket som foredragsholder ved et seminar om dansk TV-2, der blev afholdt af Vestjysk Erhvervsklub på Hotel Hjerting, Esbjerg.

Lars Grønholdt har den 3.4.1986 deltaget i Dansk Dagligvareleverandør-Forenings medlemsmøde på Hotel Scandinavia, København, og her holdt han et indlæg, betitlet »Effekten af vesttysk TV-reklame i Danmark«.

Ernst Lykke Jensen arbejder med binomialmomenternes rolle i sandsynlighedsregning og statistik, med særlig henblik på den generaliserede binomialfordeling. Artiklen »A note on de Moivre's limit theorems: Easy proofs« (med Holger Rootzén som medforfatter) er publiceret i tidsskriftet »Statistics and Probability Letters«, Vol. 4, Number 5, 1986.

Steffen Jørgensen deltog i »14. Jahrestagung der Deutschen Gesellschaft für Operations Research« i Hamburg, 11.-13.9.1985, hvor han præsenterede et papir med titlen »A Closed-loop Nash Solution of a Problem in Optimal Fishery Management«. Ligeledes deltog han i »CORS Annual Conference« i Toronto, 2.-4.6.1986, hvor et papir, sammen med E. Dockner (Wirtschaftsuniversität Wien) med titlen »Optimal Advertising Policies for Diffusion Models of New Product Innovation« blev præsenteret. I forbindelse med denne rejse besøgte Steffen Jørgensen Tilburg University, Holland, hvor han holdt et foredrag »Differential Games: Concepts, Solutions and Applications«.

I beretningsperioden er publiceret:

Steffen Jørgensen, »Optimal Production, Purchasing and Pricing: A Differential Games Approach«, *European Journal of Operational Research*, 24, 1, 1986, 64-76.

Steffen Jørgensen: »An Exponential Differential Game With a Degenerate Closed-loop Nash Solution« in: P. Brucker & R. Pauly (eds.), *Methods in Operations Research*, Vol. 49, Hain Verlag, 1985, 545-552.

Steffen Jørgensen, »Optimal Dynamic Pricing in an Oligopolistic Market: A Survey«, in: T. Basar (ed.), *Dynamic Games and Applications in Economics*, Springer Verlag, 1986, 179-237.

Steffen Jørgensen forsvarede d. 6.9.1985 sin afhandling »Erhvervsøkonomiske anvendelser af differentialspil og kontrolteori« for den erhvervsøkonomiske doktorgrad ved Odense Universitet. Graden blev konfereret d. 19.9.1985 af det humanistisk-samfundsvidenskabelige fakultet.

Hans Kurt Kvist deltog i august 1985 i International Statistical Institutes verdenskonference i Amsterdam, afholdt foredrag om »Ordered Systematic Sampling«, som findes i Proceedings fra konferencen.

Han har afsluttet arbejdet med læger fra Rigshospitalet om Cancer Risk in Ulcerative Colitis. En artikel er fremsendt til et internationalt tidsskrift.

Hans Kurt Kvist deltager i et samarbejde med K. Haastrup, Institut for Engelsk, Handelshøjskolen, om indlæring af fremmed sprog.

Ole Stenvinkel Nilsson har i beretningsperioden påbegyndt et arbejde med anvendelse af markovkæder og dynamisk programmering i forbindelse med forskellige erhvervsøkonomiske beslutningsmodeller under risiko. Formålet er at opstille optimale strategier for bl.a. visse afsætningsøkonomiske og investeringsmæssige beslutninger.

Den 20.11.1985 afholdt Ole Stenvinkel Nilsson en gæsteforelæsning om markovkæders anvendelse på afsætningsøkonomiske problemer ved et kollokvium i anvendt statistik på Handelshøjskolen i Århus.

Endvidere har Ole Stenvinkel Nilsson udarbejdet en række forelæsningsnoter til brug på erhvervsøkonomi-matematik studiet i faget erhvervsøkonomi.

Dette arbejde videreføres med udarbejdelse af en egentlig matematisk orienteret lærebog i erhvervsøkonomi i samarbejde med Steffen Jørgensen. En foreløbig udgave benyttes i undervisningen fra efteråret 1986.

Jørgen Kai Olsen har skrevet »En simultan model for nysalg og erstatningssalg af langvarige forbrugsgoder«. Han har endvidere arbejdet med at opstille en model for sammenhængen mellem besiddelsen af én version af et langvarigt forbrugsgode og en nyintroduceret version af det samme langvarige forbrugsgode. Endelig har han arbejdet med en analyse af maksimaliseringsestimatorene for parametre i forskellige indtrængningsfunktioner.

Jens Oversø har fortsat arbejdet med tidsrækkeanalyse. Endvidere har Jens Oversø i samarbejde med Eric Bentzen, Institut for Finansiering forberedt udgivelse af en ny version af statistiksystemet STATSYS.

5. Faglig virksomhed i øvrigt:

Jens Bjerregaard Christensen underviser i matematik ved Økonomisk Institut, Københavns Universitet.

Gorm Gabrielsen er medlem af organisationskomiteen for »Symposium i Anvendt Statistik«.

Lars Grønholdt har fungeret som censor i statistik ved de erhvervsøkonomiske studier ved Handelshøjskolen i Århus. Desuden har han siden efteråret 1985 været rådgiver for Kulturministeriet i forbindelse med forberedelse af lovforslaget om TV-2, der blev vedtaget af Folketinget i maj 1986.

Ernst Lykke Jensen har bistået HD-fællesudvalget med en vurdering af matematikkens stilling ved Højere Handelseksamen i relation til HF-tilvalg i matematik som adgangskrav i medfør af bekendtgørelse om adgangsbetingelser til HD nr. 345 af 21. juni 1984 § 1 stk. 2. Han har i beretningsåret været formand for et bedømmelsesudvalg vedrørende besættelse af to eksterne lektorer i teoretisk statistik. Han har deltaget i Nationaløkonomisk Foreningskonference 4. marts 1986 om »Vækstens problemer: Balance og fordeling«. Endvidere har han den 27.-29.1.1986 deltaget i de regionale edb-centres symposium i anvendt statistik. Han er censor i matematisk statistik på Landbohøjskolen og Københavns Universitet.

Steffen Jørgensen har fungeret som censor i driftsøkonomi samt teoretisk statistik ved det statsvidenskabelige studium, Københavns Universitet. Han er reviewer for Journal of the Operational Research Society, Optimal Control Applications and Methods, Marketing Science, Europeans Journal of Operational Research samt Management Science. Han har på

HHK været medlem af bedømmelsesudvalg vedr. to eksterne lektorater i teoretisk statistik, et eksternt lektorat i datalogisk systemvidenskab samt et eksternt lektorat i systemvidenskab og planlægning. Steffen Jørgensen er medlem af bestyrelsen for Dansk Selskab for Operationsanalyse.

Hans Kurt Kvist har fungeret som censor ved Handelshøjskolen i Århus.

Ole Stenvinkel Nilsson har fungeret som censor i statistik ved de erhvervsøkonomiske studier ved Handelshøjskolen i Århus og ved Odense Universitet.

Endvidere har Ole Stenvinkel Nilsson været medlem af et fagkyndigt bedømmelsesudvalg vedrørende en stilling som adjunkt/kandidatstipendiat ved Institut for Informationsbehandling, Handelshøjskolen i Århus.

Jørgen Kai Olsen har fungeret som censor ved det statsvidenskabelige studium ved Københavns Universitet samt ved HA-studiet ved Handelshøjskolen i Århus. Han har endvidere deltaget i opbygningen af Handelshøjskolens nye studium i erhvervsøkonomi og matematik.

Jens Overø har fungeret som censor i statistik ved Handelshøjskolen i Århus.

N. Institut for Trafik-, Turist- og Regionaløkonomi

1. Oprettelse og formål

Instituttet blev oprettet i 1965. Navnændring i foråret 1981 fra Institut for Trafik-, Turist- og Beliggenhedsforskning til Institut for Trafik-, Turist- og Regionaløkonomi (TTR). Institutets formål er at forske og undervise inden for trafik-, turist- og regionaløkonomi samt tilgrænsende fagområder.

2. Medarbejdere

Lektorer med forskningspligt: Dr.rer.pol. Peter Aderhold; cand.polit. Uffe Jacobsen (fra 1.9.85); lic.merc. Peter Maskell; lic.merc. Tage Skjøtt-Larsen.

Adjunkt: mag.scient.soc. Lise Drewes Nielsen.

Kandidatstipendiater: Cand.techn.soc. Lanni René Füssel; cand.scient. Susanne Georg (fra 1.3.1986).

Eksterne lektorer: Cand.polit. Henrik Baasch (til 1.7.1986); cand.merc. Frantz Buch Knudsen; cand.polit. Allan Koch; cand.polit. Johan Helge Nielsen (indtil 1.2.1986); cand.jur. Lise Skovby; civiling. Uffe Thorsteinsson.

Gæsteprofessorer: Philip B. Schary, Oregon, USA (15.7.85 - 15.9.85); Lars-Olof Rask, Växjö (1.9.85 - 28.2.86); Leif Graham, Göteborg (1.10.85 - 28.2.86).

Undervisningsassistenter: Cand.mag. Ditte Christensen; akademiing. Flemming Wiese Christoffersen; sekretariatschef Palle Egebjerg; økonomisk konsulent Torkil Eriksen; lic.merc. Erik Holm-Petersen; konsulent Allan Jacobsen; cand.polit. Michael Jespersen; salgschef Flemming Eilstrup Jonassen; cand.jur. Niels Kornerup; logistikchef Bent Frøslev Laursen; cand.polit. Philip Maschke; direktør Christian Møller; cand.merc. Kurt Olsen (indtil 31.12.85); direktør Hardy Buhl Pedersen; transportkonsulent Peter Rosendal; mag.scient.pol. Søren Schmidt; prokurist Ole Sehested; cand.polit. Jesper Kirstein Thomsen; cand.polit. Bastian Zibrandsen.

Databaseadministrator: Jette Skovbjerg

Sekretærer: Doris Henriksen; Wilma Rosendahl Nielsen; Elpida Spirovska

EFG-praktikant: Charlotte Friis Skovsen (til 31.5.86)

Projektmedarbejdere: Susanne Georg (indtil 28.2.1986), John Jørgensen; Tommy Lundstrøm; Hans Peter Matthiesen; Niels Juel Berg; Gert Nørgaard; Lene Klingemann; Beatrice Waldorff; Allan Lind Jørgensen; Henrik Vallund; Anne Dorthe Ravensbeck.

3. Instituttets ledelse

Institutbestyrer: Tage Skjøtt-Larsen

Formand for Institutrådet: Tage Skjøtt-Larsen.

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte lærere blandt ovennævnte medarbejdere samt af TAP-medarbejderne. Studerende pr. 1./12 1985: Henrik Tørnblad; Henrik Lund; Anna Harboe.

4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed

Peter Aderhold har i beretningsåret fortsat sit arbejde med udvikling af et turisme-koncept for 3. verdenslande, der på den ene side tager hensyn til ændringer i fjernturisternes adfærd, motiver og forventninger og på den anden side søger at maksimere de økonomiske fordele af turismen for U-landene og minimere de socio-kulturelle virkninger i forbindelse hermed. I efteråret 1985 udarbejdede han på opfordring fra Dangroup International et tilbud vedr. et regionalt turisme-udviklingsprojekt for South Pacific-området. Tilbudet, som var baseret på hans turisme-model for u-lande vandt en international konkurrence. Projektet dækker for øjeblikket 8 lande i Pacific-området, men vil formentlig blive udvidet til at dække 10 lande. Projektet finansieres af EEC og vil køre over 2 år. Peter Aderhold er blevet opfordret til at være projektleder og har i den anledning søgt orlov uden løn fra 1. august 1986 til 31. juli 1987.

Uffe Jacobsen arbejder med forskellige emner på trafikområdet, specielt i grænsefladen mellem offentlig og privat aktivitet (politik, styring, beslutningsproces, etc.) (se iøvrigt nedenfor).

Peter Maskell har i beretningsåret koncentreret sig om arbejdet med et projekt om industriens langsigtede strukturudvikling, der gennemføres i samarbejde med Danmarks Statistiks 8. kontor. Projektet følger hver enkelt dansk industrivirksomhed gennem perioden fra 1972 til 1984 med henblik på afklaring af en række længe ubelyste eller omdiskuterede spørgsmål indenfor den regionaløkonomiske forskning. Projektet, der gennemføres med støtte fra Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd, forventes afsluttet med udgangen af 1987. I samarbejde med kolleger fra universiteter i Sverige (Uppsala), Norge (Trondheim) og Island er indledt et komparativt projekt om industriens regionale udvikling i Norden. Projektet gennemføres med støtte fra Nordisk Samarbejdsnævn for Samfundsforskning (NOS-S). I beretningsperioden afsluttedes arbejdet med et projekt om plan- og miljøbestemmelsernes erhvervsøkonomiske betydning for industrien - ikke mindst i København. Afslutningsrapporten er udarbejdet af cand.scient. Susanne Georg (se denne), der med støtte fra Arbejds-markedsnævnet for Københavnsområdet har været tilknyttet projektet på fuldtidsbasis.

I beretningsåret har Peter Maskell udsendt bogen »Industriens flugt fra storbyen – årsager og konsekvenser« (366 sider, Nyt Nordisk Forlag, Arnold Busck). Han har derudover publiceret følgende artikler: »International arbejdsdeling og specialisering – nødvendigt og ønskværdigt?« i Tidsskrift for politisk økonomi vol. 9 nr. 1 side 7-31.

»Evaluering af regionalpolitiske foranstaltninger – om frugtbare og ufrugtbare teorier og metoder« i NordREFO 1985/86: nr. 1-2, side 188-196.

»Danske Byers Vækst« BYPLAN nr. 3 1986

Tage Skjøtt-Larsen har sammen med professor Philip B. Schary, Oregon State University, færdiggjort en undersøgelse af international logistikledelse i 14 større, skandinaviske virksomheder, herunder Volvo, Ericsson, Atlas Copco, Danfoss, Lego, B&O, Novo og Grundfos. Undersøgelsen er baseret på personlige interviews med de personer i koncernledelsen, som er ansvarlige for de internationale logistikaktiviteter. Undersøgelsen er udkommet på Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck i 1986 under titlen »International Business Logistics in Scandinavia«. Bogen indeholder dels et generelt kapitel om begrebet international logistik, dels 14 casebeskrivelser af, hvorledes logistikaktiviteterne mellem moderskab og de udenlandske produktions- og salgsdatterselskaber organiseres, planlægges og styres.

Tage Skjøtt-Larsen har sammen med cand.merc. Hans Peter Matthiesen færdiggjort projektet »Dagligvareforsyning og transportforbrug«. Formålet med undersøgelsen har været at belyse transportforbruget i forbindelse med nogle udvalgte dagligvarebutikkers vareforsyning. I undersøgelsen er der foretaget en kortlægning af alle leverancer til 5 udvalgte butikker i hovedstadsområdet i en 3-måneders periode. I forbindelse hermed er der foretaget en beregning af transportforbruget på de forskellige distributionskanaler, som anvendes inden for dagligvarehandelen. På baggrund heraf er det forsøgt at udskille de faktorer, som øver indflydelse på transportforbrugets størrelse. Undersøgelsen konkluderer, at udvikling i retning af færre, men større butiksenheder vil trække i retning af lavere transportforbrug inden for dagligvarehandelen, fordi de større butiksenheder vil gøre det muligt at opnå en bedre udnyttelse af transportkapaciteten.

Rapporten »Dagligvareforsyning og transportforbrug« er udkommet i instituttets publikationsserie nr. 42/1986.

Lise Drewes Niensens forskningsarbejde har været opstart af forskningsprojekt om lokale arbejdsmarkeder og ny teknologi. Projektet vil belyse sammenhænge mellem anvendelse af ny teknologi i de lokale samfund og konsekvenserne heraf for de lokale arbejdsmarkeders struktur og udvikling. Følgende konsekvensområder er især inddraget: kønsarbejdsdeling, arbejdsorganisering, arbejds hierarkier og de sociale netværk. Arbejdet har i året været empiriske analyser, med særlig fokus på to udvalgte kommuner, Albertslund og Tølløse. Desuden metodiske og teoretiske studier af teknologiteori, teknologivurdering samt lokalsamfunds- og regionalteori.

Dele af projektarbejdet forventes afrapporteret i efteråret 1986.

Som et led i projektet er der gennemført en analyse af konsekvenser af hybridnettet for beboere i Albertslund kommune. Undersøgelsen omfatter også en analyse af, hvilke lokale visioner og krav der er til anvendelse af ny teknologi i hjemmene, på arbejdspladserne og i de lokale netværk. Undersøgelsen er udført i samarbejde med cand.polit. Niels Jørgen Jensen, Telematikprojektet, Odense Universitet.

Desuden har Lise Drewes Nielsen indgået i et samarbejde med en arbejdsgruppe i Arbejdsministeriet med det formål at opstille krav til en fremtidig arbejdsmarkedspolitik, specielt med henblik på kvinders muligheder. Arbejdet afsluttes med Pejlingsrapport 1986, der udkom-

mer i oktober 1986. Den skal bruges til en fremadrettet planlægningsdiskussion i ministeriet. Lise Drewes Nielsen har været medarrangør af en studietur til Holland i juni 1986 med det formål at studere kvindelige iværksættere. I studieturen deltog 10 kvinder fra forskellige uddannelses- og arbejdsmarkedsinstitutioner. Der blev arrangeret en møderække før turen, med deltagelse af bl.a. Elisabeth Sundin fra Linköping Universitet.

Publikationer: »Lokale arbejdsmarkeder og ny teknologi«, TTR 1985 (projektskitse). »Teknologi og modsætninger«, TTR 1985 (arbejdsrapport). »Teknologivurdering i regionalt perspektiv«, TTR 1986 (arbejdsrapport). »Organisation of daily Work – as a tool in technology assessment«, skrevet sammen med Bruno Clematide, Teknologisk Institut, TTR 1986. »EDB-søgning på Folkebibliotekerne«, Teknologisk Institut. 1985. Rapport udarbejdet sammen med Solveig Carlsen, Teknologisk Institut. »Hybridnet, medier og edb i Albertslund«. Rapport udarbejdet sammen med Niels Jørgen Jensen, Odense Universitet, udkommer september 1986.

Lanni René Füssel har i beretningsåret videreført sit forskningsprojekt »Den teknologiske udvikling indenfor transportområdet med specielt henblik på containeriseringens erhvervs- og samfundsmæssige konsekvenser«. Projektets formål er at undersøge transportteknologiens indflydelse på strukturforandringer og konkurrenceforhold inden for transportsektoren samt forandringer i transportmønstret.

Susanne Georg har i beretningsåret færdiggjort et projekt for Arbejdsmarkedsnævnet for København vedrørende gældende miljøbestemmelers betydning for afindustrialiseringen af Københavns kommune. Derudover har Susanne Georg færdiggjort et forprojekt for Miljøministeriet (Planstyrelsen) vedr. erhverv i de eksisterende bydele og et mindre projekt om udviklingen i den kemiske industris lokalisering.

Susanne Georg blev pr. 1.3.1986 ansat som kandidatstipendiat ved instituttet. Forskningsprojektet vil ligge inden for emnet: offentlig regulering og erhvervsudvikling. Projektet vil belyse under hvilke betingelser miljøreguleringen fremmer eller hæmmer industriel vækst. Formålet med projektet er at undersøge og vurdere de positive og negative – tilsigtede og utilsigtede – følger af den offentlige miljøregulering. Metodisk vil projektet tage udgangspunkt i eksisterende litteratur og konkrete undersøgelser, men vil også omfatte egne empiriske undersøgelser.

I beretningsåret har Susanne Georg publiceret følgende arbejder:

- et notat om den kemiske industri i Danmark
- Miljøregulering og arbejdspladser – et notat vedrørende tendenser og mangler i den nyere litteratur
- Miljøhensyn i den fysiske planlægning – erfaringerne fra Københavns kommune.

John Jørgensen har i beretningsåret været ansat som projektmedarbejder på ISU-projektet – et SSF-finansieret forskningsprojekt om den danske industris strukturudvikling i halvfjerds- og firserne. I denne forbindelse har han især beskæftiget sig med storbyernes erhvervsstrukturelle udvikling (publiceres i løbet af efteråret i instituttets publikationsserie, nr. 43 med følgende titel: »Afindustrialiseringen af hovedstadsregionen, 1972-84«. Endvidere har John Jørgensen deltaget i videreudbygningen af instituttets omfattende regionaløkonomiske database, REGSYS. Ydermere indgår han i et nyetableret samarbejde med forskere fra universiteterne i Uppsala og Trondhjem samt Island om en komparativ nordisk analyse af den regionale industriudvikling. Dette projekt ydes støtte af Nordisk Samarbejdsnævn for samfundsforskning.

5. Faglig virksomhed iøvrigt

Uffe Jacobsen er formand for styregruppen for energiforskning på transportområdet, der hvert år fordeler ca. 5 mill. kr. til forskningsprojekter. Deltaget i diverse følgegrupper til disse projekter. Ledet heldagsseminar om den fremtidige politik på området, herunder indlæg om problemerne ved forskningens anvendelse, kommercielt og politisk.

Medlem af bestyrelsen for Transportøkonomisk Forening (TØF). Har bl.a. taget initiativ til en mere konstruktiv udveksling mellem erhvervslivets praktikere og studerende på de højere læreanstalter (studiemedlemskab, kontaktfolk, etc.).

Udtrådt af Nordisk Komité for Transportforskning (NKTF) i årets løb. Deltager stadig i forskellige aktiviteter for komitéen, bl.a. utraditionel finansiering af trafikprojekter og positive og negative miljøkonsekvenser af trafik.

Planlagt og ledet det nordiske 7-dages efteruddannelseskursus i samfærdsel og transport (NORDTRANS 86). Specialemner: Beslutningsprocessen, nye mål, nye virkemidler, organisationer, modernisering, motivation og ledelse. Planlagt og ledet en nordisk 3-dages konference i Oslo: »Mennesket og trafiksystemet – teknologiske muligheder og individuelle ønsker«, herunder indlæg bl.a. om udfordringer og løsninger. Publiceret som nr. 52 (juli 86) i serien fra Nordisk Komité for transportforskning (NKTF).

Planlagt og ledet TØF's 2-dages årskonference om »Regional og lokal kollektiv trafik«, herunder indlæg om »Interessante udviklinger i kollektiv trafik uden for Norden«.

Deltaget i planlægning og afvikling af nordisk 3-dageskonference om »telekommunikation og EDB til effektivisering af transporter«. Planlagt og ledet et efterfølgende mindre nordisk arrangement, der specielt tog godstransportsektorens problemer op.

Deltaget i evaluation colloquium i Dublin om EF-forskningsprojekt: »The role of the parties involved in planning, financing and running of transport for community« og bidraget til evalueringsrapporten.

Planlagt den faglige del af årsmødet for sekretariatsledere i kommunernes tekniske forvaltninger. Foredrag om: 1) Kan Cost-Benefit analyser og andre systematiske beslutningsmetoder anvendes meningsfuldt på kommunalt niveau? 2) Uopdyrkede arbejdsområder i de tekniske forvaltninger (kommunal trafikpolitik).

Deltaget i årsmøde for Fællesudvalget for Bytrafik i Danmark, herunder holdt en større forelæsning om »Hvilke muligheder har den kollektive trafik for at imødegå konkurrencen fra den stigende biltrafik«.

Deltaget i planlægning af nordisk konference i TØF-regie om »transportuddannelser i Norden«, herunder holdt opsummerende foredrag om »fælles nordiske problemer og behov for koordinering«.

Deltaget på det årlige seminar på SUC om forskning i kollektiv trafik, bl.a. med indlæg om AUCs bidrag til EF-forskning om brugerdeltagelse i trafikplanlægning og andre landes bidrag til samme projekt.

Indlæg på kursus for energifolk fra Sydkorea (for DANIDA og Energistyrelsen): Energy and Transport: 1) Development in Denmark, 2) Political and Technological Problems in Energy Saving in the Transport Sector, 3) Expectations to the Future Policy in the IEA-countries. Beskikket censor ved Københavns Universitet (statsvidenskab), Århus Universitet (geografi), DtH (IVTB) og Danmarks Forvaltningshøjskole.

Deltaget i arbejdsgruppe for Planstyrelsen om en parkeringspolitik for bycentre og tæt byggede bydele.

Dansk deltager i planlægning af konferencer til INFOTRANS 87 (Telekommunikation og transport) i Stockholm.

Udpeget af SSF til European Science Foundation's network on Transportation, Communication and Mobility, specielt på de to emner Behavioural + Policy Analysis.

Deltaget i diverse møder og konferencer, bl.a. Trafikministeriets konference om godstransportloven, TØF's konference om logistik og om COST-projekter.

Peter Maskell er i beretningsperioden udpeget af Planlægningsrådet for forskning (PRF) som forskningsrepræsentant i MOMS-fonden, og er af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd (SSF) udpeget som medlem af styregruppen for Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut (AKF). Han er tiltrådt som formand for det rådgivende udvalg for By- og regionsforskning (BYREF) under Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd, og er indtrådt i Nordisk Byggeforskningssamarbejde (NBS), der er et informationsudvekslingsorgan for samfundsrelaterede forhold inden for bygge-, byudviklings- og byplanlægningsforskning i Norden.

Peter Maskell har i beretningsperioden afholdt foredrag om regionaløkonomiske og planlægningsorienterede emner på konferencer m.v. i EF og i Norden, på efteruddannelseskurser samt på et antal kurser i kommunalt regie. Han har via de tosidede internationale kultur-aftaler medvirket ved tilrettelæggelse og afvikling af forelæsningsrækker for udenlandske forskere.

Han har i beretningsperioden medvirket i faglige bedømmelsesudvalg om adjunktansættelse og om tildeling af den erhvervsøkonomiske licentiatgrad og indgået i censorkorpset på Odense og Århus Universitet samt på Danmarks tekniske Højskole.

Tage Skjøtt-Larsen har redigeret 3. udgave af »Transportuddannelser«, udgivet af Transportøkonomisk Forening 1986.

Han har endvidere sammen med Lars-Olof Rask arrangeret to konferencer for Transportøkonomisk Forening under temaet »Logistik – 80'ernes ledelsesfilosofi«.

Han har haft et indlæg om de teoretiske transportuddannelser i Danmark på en nordisk konference om Transportuddannelser i Norden.

Lise Drewes Nielsen har i beretningsåret holdt følgende foredrag:

- »Teknologi og regional udvikling« på møde om »Forskning om sammenhæng mellem teknologisk innovation, regionaludvikling og fysisk planlægning«. SBI aug. 1985
- »Kvinder og teknologi«, gæsteforelæsning hos Kvindeforum, Linköpings Universitet, nov. 1985
- »Teknologi og lokal udvikling«, gæsteforelæsning hos Tema T, Linköpings Universitet, nov. 1985
- »Teknologivurdering i regionalt perspektiv«, forelæsning på Norsk Samfunnsgeografisk Forenings årsmøde, februar 1986.
- Teknologi og det daglige arbejdes organisering«, forelæsning holdt på den kommunale Højskoles EDB-grundkursus, på Birkerød Kommunes EDB-kursus samt på møder arrangeret af fagforbund eller arbejdspladser.
- »Teknologivurdering og konsekvensanalyser« på den kommunale Højskoles kursus om Informationsteknologien og kommunestyret

Lise Drewes Nielsen har i beretningsåret deltaget i følgende konferencer og seminarer: Byplanforskerdagene, Århus Universitet, nov. 1985.

Koncensuskonference om Hybridnettet, medlem af lægmandspanelet, arrangeret af SSF, marts 1986.

Udvalg og støttegrupper:

Lise Drewes Nielsen er medlem af styregruppen for TIK-TAK projektet, et teknologivurderingsprojekt om konsekvenser af at indføre teknologi i de kommunale forvaltninger. Projektet udføres på Århus Universitet. Medlem af støttegruppe for Service-projektet AKF, et projekt under FAST-programmet.

Lise Drewes Nielsen er på Handelshøjskolen medlem af bibliotekets edb-udvalg. Desuden medlem af gruppe bag initiativet for oprettelse af et tværinstitutligt kvindeforskningsstipendium samt forkvinde for bedømmelsesudvalget til samme stipendium fra juni 1986.

Lise Drewes Nielsen er censorforkvinde for censorkorpset ved det sociologiske studium, Københavns Universitet. Desuden censor ved de samfundsvidenskabelige studier på Roskilde og Aalborg Universitetscenter samt ved den humanistiske-datalogiske kombinationsuddannelse på Århus Universitet.

Lanni René Füssel har i beretningsperioden afholdt oplæg på seminaret »Scandinavian Link«, arrangeret af Centrum för Tvärvetenskapliga Studier, Göteborg Universitet, samt på konferencen »Havnen som trafikcentrum« arrangeret af Transportøkonomisk Forening.

Han har desuden deltaget i Transportøkonomisk Forenings Godstransportkonference 1985 samt i konferencen »Dan-Link, Norden og EF« arrangeret af Københavns Havn og Helsingborg Havn.

Endelig har Lanni René Füssel deltaget i ERFA-gruppen »Strategi, organisation og markedsføring i transportvirksomhed« arrangeret af TTR.

Susanne Georg har i beretningsåret deltaget i det 8. Nordisk Symposium for Samfundsgeografi og har holdt foredrag på Nordisk Sommeruniversitets vintersymposium om, hvorvidt miljøkrav koster arbejdspladser.

Susanne Georg er endvidere medlem af Kulturgeografiske Hæfters hovedredaktion og af en af temareaktionerne.

John Jørgensen har deltaget i det 7. nordiske symposium for kritisk samfundsgeografi, der afholdtes i Finland i oktober 1985.

6. Gæsteforelæsninger:

Uffe Jacobsen har holdt gæsteforelæsninger på Århus Universitet om »Aktuel dansk trafikpolitik« og i Odense om »National politiks betydning for lokale og regionale initiativer«

Gæsteprofessorer

Lars-Olof Rask fra Transportcentrum, Högskolan i Växjö, har i perioden 1.9.1985 til 28.2.1986 været gæsteprofessor ved TTR. Han har i denne periode i samarbejde med Tage Skjøtt-Larsen arbejdet på et forskningsprojekt om »Transportmarkeders udvikling - En sammenlignende analyse af dansk og svensk transportmarked«.

Lars-Olof Rask har endvidere været initiativtager til oprettelse af en erfa-gruppe inden for »Strategi, organisation og markedsføring i transportvirksomhed.« I erfa-gruppen har foruden lærere fra TTR deltaget repræsentanter fra en række transport- og speditivirksomheder.

Erfa-gruppen har afholdt 3 møder i foråret 1986 med følgende temaer:

- markedsføring og produktudvikling i transportvirksomheder
- informationsteknologiens betydning for transportvirksomheder
- transportkøbernes logistiktænkning og betydningen heraf for transportmarkedet.

Lars-Olof Rask har deltaget i planlægningen og gennemførelsen af to logistik-konferencer, arrangeret af Transportøkonomisk Forening. Han har endvidere deltaget i undervisningen på HD-studiet i logistik.

Leif Gramh, tidligere institutchef for NORDREFO, har i beretningsåret været tilknyttet som gæsteprofessor ved TTR i 5 måneder. Han har i denne periode arbejdet på et forskningsprojekt om »Decentraliseringsbestrebelse i regionalplanlægningen«. Han har endvidere afholdt studiekredse over regionalpolitiske emner og deltaget i vejledningsopgaver ved instituttet.

I beretningsperioden har Leif Gramh holdt 4 seminarer og været vejleder for en lic.merc.-studerende uden for instituttet (IESF).

Deltaget i et antal styringsgrupper:

- NordREFOs planlægning af nye forskningsgrupper (Helsingfors)
- Byggeforskningsrådets arbejdsgruppe omkring kommunale udviklingsprojekter (Stockholm)
- Det alternative fremtidsprojekt i den danske del af den nordiske alternativkampagne
- Projektplanlægning omkring lokal erhvervs politik ved Planstyrelsen i København
- Centeropbygningen ved Handelshøjskolen og Københavns Universitet omkring »Den offentlige sektor og samfundsøkonomien«
- Centeropbygning for tværvideenskabelige ressource-studier i Göteborg.

Deltaget i konferencer med skriftlige indlæg:

- SamPlan (kursus ved Chalmers tekniska Högskola i Göteborg) nov. 1985 omkring »Næringslivet, miljøet og den kommunale planlægning«
- Ressourceøkonomisk samfundsplanlægning i Göteborg febr. 1986
- Regionalplan-temadagen på Bornholm »Regional udvikling i udkantsområder«, april 1986.

I perioden er følgende monografier publiceret:

- »Utvikling då och nu«, ERU-rapport 48, Stockholm marts 1986 (red. H. Lennartsson)
- »Att välja regionalpolitik«, Handelshøjskolen i København, maj 1986 (prel. version).
- Sammenfattende kommentarer til Byplanforsker møde 1985 »Globalitet og lokalitet« (red. Poul Rind Christensen) maj 1986.

Følgende tidsskriftsartikler er blevet publiceret:

- BYPLAN 1985, 5. »Nye strømninger i nordisk regionalpolitik og forskning«.
- PLAN 1986, 3. »Nyorientering af politikken stiller nye forventninger til forskningen«.
- NordREFO 1985/86: 1-2, »Regionalpolitik i en brydningstid«. Rapport fra et symposium i Korsør (produktion af tidsskr.)
- »Strukturforandring, krise og nyorientering indenfor regionalpolitikken« (artikel i samme tidsskrift).

O. Center for Uddannelsesforskning

1. Oprettelse og formål

Oprettet 1. august 1984.

2. Medarbejdere

Afdelingsleder, cand.polit. Orla Brandt Jensen.

Lektorer med forskningspligt: Mag.scient.soc. Heine Andersen; cand.polit. Christian Knudsen.

Kandidatstipendiater/Gæsteforskere: Mag.scient.soc. Mogens Andersen (1/11-30/11-85); mag.scient.soc. Georg Jelle Jensen (fra 1/12-85); mag.art. Ole Fogh Kirkeby (fra 1/9-85); Ph.D. Anne Loft (fra 1/6-86); cand.jur. Lone Streyffert (15/4-85-20/2-86).

Eksterne lektorer: Mag.scient.soc. Vilmer Andersen (fra 1/4-84); cand.pæd. Bent Brandt Jensen (fra 1/9-84).

Undervisningsassistenter: Mag.art. Carsen Biering-Sørensen; mag.art. Vibeke E. Boolsen; cand.phil Poul H. Brejnrod; cand.merc. Lars V. Dalgaard; mag.scient.soc. Anni Greve; cand.scient.pol. Henrik S. Jensen; cand.scient.pol. Leif Jensen; mag.art. Erik W. Toft.

Sekretær: Overassistent Annelise Klüwer.

EFG-praktikant: Lone Stott Nielsen (fra 1.6.86).

Projektmedarbejdere: Mag.art. Gunnar Hasse Nielsen (fra 7/7-86); cand.merc. Michael Møller Nielsen (fra 1/9-85).

Administrative medarbejdere: Stud.mag. Carsten Aabo; stud.merc. Mette Christiansen; stud.merc. Berit Döhl; stud.merc. John Guldborg Hansen; stud.soc. Lone Hass; HA-stud. Tine Brandt Jensen (fra 1/3 86); stud.merc. Wilbert van der Meer.

3. Ledelse

Centerleder, afdelingsleder, cand.polit. Orla Brandt Jensen.

Centerrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte lærere, TAP'ere og studerende blandt ovennævnte medarbejdere.

4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed

Uddannelses- og studieudvikling

Center for Uddannelsesforskning bistår de kollegiale organer med udarbejdelse af oplæg og forslag til udvikling af nye uddannelser og revision af de eksisterende uddannelser. Centret har således i beretningsperioden medvirket ved udarbejdelse af studieordninger for uddannelserne i erhvervsøkonomi-matematik og erhvervsøkonomi-datalogi samt HD 1. del og cand.merc. Centret har desuden udarbejdet en række arbejdspapirer vedr. eksamensprincipper og -former. Endelig var der ved beretningsperiodens afslutning et oplæg til en 1-årig erhvervsøkonomisk suppleringsuddannelse for humanister m.fl. under forberedelse.

Centret medvirker endvidere ved evaluering af studieforløbet for uddannelserne og har i årets løb gennemført analyser af studieforløbet for uddannelserne i erhvervsøkonomi-matematik, erhvervsøkonomi-datalogi erhvervsøkonomi-erhvervsprog samt cand.merc.aud.

Centret fungerer som sekretariat for de landsdækkende fællesudvalg for HD- og HA- og erhvervsjura-uddannelsen samt for HD-fællesudvalget indtil 1.1.86. I beretningsperioden har centret i forbindelse hermed bl.a. forberedt og gennemført en arbejdskonference til udarbejdelse af vejledende retningslinier til HD-institutionerne om merit-overførsel/fritagelse for fag for HD 1. dels-studerende. Desuden har centret medvirket ved behandlingen af rammebekendtgørelsen for HA.

Til den X. Nordiske Foretaksøkonomiske Konference i Bergen i august 1986 har centret udarbejdet tre indlæg vedrørende henholdsvis den erhvervsøkonomiske uddannelses- og forskningsudvikling i Danmark, Fagintegration og integrerede uddannelser samt Forslag til en 1-årig erhvervsøkonomisk suppleringsuddannelse for humanister m.fl.

Endelig medvirker centret i redaktionen af højskolens informationspjecer til gymnasier, handelsskoler, arbejdsformidlingskontorer m.v. og har i beretningsperioden medvirket ved udarbejdelsen af informationspjecerne for 1986 og ved forberedelsen af 1987-pjecerne.

Arbejdet inden for uddannelses- og studiestrukturudviklingen m.v. forestås af Orla Brandt Jensen og gennemføres i samarbejde med de administrative medarbejdere.

Orla Brandt Jensen har endvidere i beretningsperioden medvirket i en af Undervisningsministeriet nedsat rådgivningsgruppe til forberedelse og etablering af en HA-uddannelse på Roskilde Universitetscenter.

Forskning

Heine Andersen har sammen med Christian Knudsen, Michael Møller Nielsen, Carsten Aabo og Lone Hass videreført et projekt om »Forskningsudvikling og kundskabsanvendelse i forskerdominerede fag« (FUKA-projektet). Projektet støttes af Det samfundsvidenskabelige Forskningsråd. Formålet med projektet er at undersøge, hvordan ny, forskningsbaseret viden inden for fagene nationaløkonomi, erhvervsøkonomi, datalogi og sociologi spredes og tages i anvendelse i praksis. Endvidere er det hensigten at undersøge, hvorledes de organisatoriske rammer for forskningen virker ind på forskningsudviklingens anvendelsesorientering og vidensspredningen.

Desuden arbejder Heine Andersen med et komparativt studium af videnskabsteoretiske modeller i samfundsvidenskaberne.

Georg Jelle Jensen har forberedt og udført teoretisk og empirisk projektarbejde vedrørende den økonomisk-teknologiske udviklings muligheder og konsekvenser med især det formål at undersøge samspillet mellem ledelsesstrategier, teknik-innovation, arbejdsorganisation og arbejde samt uddannelse.

Ole Fogh Kirkeby arbejder med

1. at implementere et ekspertsystem ved hjælp af de nye ekspertsystem-skaller til pc-er.
2. filosofiske problemer omkring sproganvendelse.
3. teorier om datamat-styret undervisning i relation til udviklingen af et undervisningsprogram med optimale pædagogiske kvaliteter.

Christian Knudsen har sammen med Heine Andersen, Michael Møller Nielsen, Lone Hass og Carsten Aabo viderført projektet »Forskningsudvikling og Kundskabsanvendelse i forskerdominerede fag«. Indenfor dette projekt har Christian Knudsen indsamlet materiale angående videnskabssociologiske karakteristika ved nationaløkonomi som forskningsfag.

Foruden dette projekt har Christian Knudsen deltaget i en nystartet international forskergruppe under Swedish Collegium for Advanced Studies in Social Science, der har beskæftiget sig med emnet: »Property rights, Organizational forms and Economic behaviour«. Denne forskningsgruppe har især været optaget af teoretiske analyser af, hvorledes institutioner opstår og udvikler sig i økonomiske systemer.

Endelig har Christian Knudsen videreført sin videnskabsteoretiske forskning om nyere forskningstraditioner inden for økonomisk virksomhedsteori. I samarbejde med lektor Tore Kristensen, Institut for Afsætningsøkonomi, og Stiftelsen for Rettsekonomi, Lunds Universitet, arrangerede han i oktober 1985 et seminar om emnet »Virksomheden og dens kontrakter« med deltagelse af danske og svenske forskere.

Anne Loft arbejder med forskning inden for området »regnskabsvæsen og revision i et historisk og samfundsmæssigt perspektiv«. Forskningsaktiviteterne er organiseret omkring følgende problemstillinger: revisor-uddannelsen, revisorfagets organisation, relationerne mellem revisorfaget og staten.

Michael Møller Nielsen har sammen med Heine Andersen, Christian Knudsen, Lone Hass og Karsten Aabo arbejdet med projektet »Forskningsudvikling og kundskabsanvendelse i forskerdominerede fag«. Inden for dette projekt har Michael Møller Nielsen især arbejdet med en undersøgelse af, hvorledes organisationsstrukturen har udviklet sig i de største industrivirksomheder i Danmark, og hvilke konsekvenser stedfundne ændringer har for anvendelsen af erhvervsøkonomisk viden. De gennemførte undersøgelser har vist, at etableringen af divisionerede organisationsstrukturer i danske industrivirksomheder især har fundet sted efter 1970, og at divisionering trækker klart i retning af en øget beskæftigelse af økonomer i den enkelte virksomhed. Disse resultater vil blive fulgt af mere detaljerede, sammenlignende studier af økonomers arbejdsfunktioner i forskellige virksomheder med forskellig organisationsstruktur med henblik på at undersøge, hvorvidt de »kvantitative« forskelle mellem forskellige organisationsstrukturer dækker over væsentlige indholdsmæssige forskelle (forskellige problemopfattelser, forskellige faggrænser, forskellige arbejdsmetoder m.v.)

Publikationer:

Heine Andersen

- »Økonomi, politik og livsverden i moderne kapitalistiske samfund«. Under udgivelse i antologi under redaktion af Henning Sørensen
- Redigeret bogen »Videnskabsteori og metodelære for erhvervsøkonomer«, Kbh. 1986. Har skrevet kapitlerne 1, 6 og 7. Øvrige forfattere: Vilmer Andersen, Vibeke Boolsen, Egil Fivelsdal, Ole Fogh Kirkeby, Christian Knudsen og Michael Møller Nielsen.
- »Efterskrift« i bogen »Industrikulturen. Fra dannelse til krise«. Kbh. 1986
- »Samfund og Samfundsteori under forandring«. Boganmeldelse i Bokbox, nr. 87, 1986.
- »Idehistorisk læsebok«. Boganmeldelse i Bokbox, nr. 87, 1986 Troels Nørager: System og livsverden.
- Boganmeldelse i Politica nr. 2, 1986
- Björn Wittrock og Aant Elzinga (red.) 'The University Research System'
- Boganmeldelse i Bokbox, nr. 89, 1986. C. W. Mills: »Den sociologiska visionen«. Boganmeldelse, under udgivelse i Bokbox.
- Peter L. Berger og Hansfried Kellner: »Sociologin i ny tolkning«. Boganmeldelse, under udgivelse i Bokbox.

Mette Christiansen, Berit Döhl og John G. Hansen

- »Hvorfor forlod de studerende de nye studier? DØK, JØK og SPRØK 1984/85«. Arbejdsnote 85-4, HHK 1985.

Georg Jelle Jensen

- »Perspektiver for teknologi og arbejdsmarked i Danmark«. Et arbejdsnotat (udarbejdet sammen med Per Vejrup Hansen, Per Kongshøj Madsen, Kim Møller, Karen Sjørup og Gitte Vedel). København 1986.
- »Moderne ledelsesstrategiers og teknologiers, arbejdspolitiske og uddannelsespolitiske interesserens betydning for fremtidens arbejde«. Arbejdsnotat. Handelshøjskolen i København 1986.
- »Teknologiorienteret moderniseringspolitik, nye arbejds- og kvalifikationsstrukturer i beklædningsindustrien i Danmark«. Case-studier. En skitse til en delprojekt. Handelshøjskolen i København 1986.
- »Teknologiorienteret moderniseringspolitik og dens effekter i beklædningsindustrien i Danmark og Forbundsrepublikken Tyskland«. En Projektbeskrivelse. Handelshøjskolen i København 1986.
- »Informationsteknologi, nye managementsstrategier og følger for arbejdet i produktionsvirksomheder - projektoplæg«. Handelshøjskolen i København 1986

Ole Fogh Kirkeby

1985:

Bøger:

- »Kunstig intelligens- elementer til en propædeutik«. Rapport 85-2, Center for Uddannelsesforskning.
- »Maskinens tanker«. Christian Ejlers Forlags Forlagsårbog, 1985.

Artikler:

- »om teknologivurdering«. Oplæg til seminar om teknik, natur og kultur afholdt af tidskriftet Den Jyske Historiker, 4.-6. oktober 1985.

1986:

- »Ekspertsystemer og kunstig intelligens«. Bogens Forlag. Udkommer oktober 1986.

Artikler:

- »Simuleret Intelligens«. Trykt i EDB-fagets fremtid. En artikelsamling om den fremtidige udvikling i EDB-faget af PROSA.
- »Ekspertsystemer på pc«. Artikel til tidsskriftet Computerworld, Focus nummer om kunstig intelligens/ekspertsystemer. nr. 15 1986.
- »Introduktion til ekspertsystemer«. Arbejdsmiljø og samfund, nr. 1, 1986.
- »Er maskinens menneskelighed menneskets maskinlighed?« Udkast nr. 1, 1986
- »Indledning til Dansk uddannelsespolitisk selskabs tema-bog om Telematik og Pædagogik«. Udkommer efteråret 1986.
- »En introduktion til modelbegrebet og systembegrebet«. Bidrag til bogen Videnskabsteori og metodelære for erhvervsøkonomer af Heine Andersen et al. Samfundslitteratur 1986.
- »Rationalitetsbegreber i samfundsvidenskaberne (boganmeldelse), Nordisk Forum, nr. 46, 1986

Christian Knudsen

- »Normal Science as a process of creative Destruction: From a Microeconomic to a Neoinstitutional Research Programme« (publiceres i 1987)
- »Empirisk-analytisk videnskabsteori del I, Induktivismen og dens kritikere«, kap. 4 i Heine Andersen (red): »Videnskabsteori og Metodelære for erhvervsøkonomer«, Kbh.: Samfundslitteratur.

Anne Loft

- 'Towards a Critical Understanding of Accounting: The Case of cost Accounting in the U.K., 1914-1925'. Accounting Organisations and Society Vol. 11 (2) 1986
- 'Understanding Accounting in its Social and Historical Context: The Case of cost Accounting in Britain 1914-1925' (Ph.D thesis) Rapport 86-1, Center for Uddannelsesforskning, HHK 1986

Michael Møller Nielsen

- »Kvalifikationskrav og virksomhedsstruktur - Nu og i fremtiden«. Konferenceoplæg ved Konference for Akademikerkampagnens Referencegruppe.
- »Erhvervsøkonomiens udvikling i forskning og praksis«. Andersen, H. (red): Videnskabs-teori og metodelære for erhvervsøkonomer. Kbh. 1986
- »Strategi og Struktur samt udbredelsen af økonomer i dansk industri«. Konferenceindlæg på den X. Nordiske Företaksökonomiske Konference, Bergen 1986.

5. Faglig virksomhed i øvrigt.

Heine Andersen har deltaget i bedømmelsesudvalget vedr. adjunktvikariat ved Institut for Afsætningsøkonomi, vedr. lektorater ved DASY og CUF og vedr. forskningsbibliotekarstilling, alle ved HHK. Har endvidere deltaget i lektorbedømmelsesudvalg ved Institut for Samfundsøkonomi og Planlægning ved RUC. Har i forbindelse med forskningsprojekt været på studieophold ved Universitetet i Bergen og Handelshøjskolen i Bergen. Er censor ved Roskilde Universitetscenter, Handelshøjskolen i Århus samt ved Institut for Statskundskab, Århus Universitet.

Orla Brandt Jensen er censorformand for kand.samf.uddannelsen ved Aalborg Universitetscenter.

Georg Jelle Jensen har foretaget studierejse til Ruhr i tiden den 6.-22. oktober 1985, og deltaget i Den tyske forening for Politisk Videnskabs (DVPW's) 16. videnskabelige kongres med temaet: »Politik und die Macht der Technik«.

Har desuden foretaget studierejse til Vesttyskland/-Berlin i tiden den 6.-22. november 1985, og deltaget i efterårskonferencen om nye produktionskoncepter og social orden i moderne vesttyske virksomheder.

Ole Fogh Kirkeby: Om kunstig intelligens. Afholdt på Søren T. Lyngsø i december og gentaget i februar. Foredrag om ekspertsystemer og programmøruddannelserne, holdt på Tidens Højskole for Socialistisk Oplysningsforbund. Om metaekspertsystemer. Foredrag holdt på datalogisk institut ved Århus Universitet for Dansk AI-selskab. Foredrag om den filosofisk baggrund for kunstig intelligens, holdt på I/S Datacentralen. Foredrag om Marxismens indflydelse på samfundsvidenskaberne, holdt på Tune Landboskole for Internordisk Forskerkursus i videnskabsfilosofi for landbrugsøkonomer. Medvirken i radioprogrammet kvart-i-fem's tema om kunstig intelligens.

Christian Knudsen har deltaget i bedømmelsesudvalg vedrørende besættelse af tværinstituttlig kandidatstipendiat.

Konferencer, m.v.

Heine Andersen har deltaget i konference under Norges Almenvitenskaplige Forskningsråd i Røros om emnet »uddannelse og arbejdsliv«

Christian Knudsen har været inviteret til et symposium under Swedish Collegium for Advanced Study in Social Science og holdt her en gæsteforelæsning.

Michael Møller Nielsen har deltaget i Konference for Akademikerkampanjens Reference-gruppe under Dansk Arbejdsgiverforening og Industrirådet.

P. EDB-Centeret

1. Oprettelse og Formål

EDB-Centeret blev oprettet i 1970, hvor Handelshøjskolens første datamat, en IBM 1130, blev anskaffet. Centeret skulle yde service til Handelshøjskolens studerende og institutter samt afholde medarbejderkurser i anvendelse af anlægget.

Desuden forestod Centeret en række undervisningsaktiviteter over for studerende samt udførte en sådan forskning, at opgaverne kunne løses.

Funktionen var blevet andet al drift i forbindelse med Prime-datamaten, afvikling af programmer og vejledning om hensigtsmæssige standardprogrammer. Endvidere skulle udbydes kurser i anvendelse af programpakker samt i begrænset udstrækning ydes programmerings-service over for brugerne.

Dette EDB-Center blev ved konsistoriebeslutning nedlagt pr. 1. juli 1985.

I stedet oprettedes EDB-Centeret som et centralt servicecenter, idet daværende VIP-medarbejdere overflyttedes til institutter. Centrale opgaver for centret er drift og vedligeholdelse af Prime-datamaten med tilhørende programsystemer og kommunikationslinier over hele Handelshøjskolen. Desuden i området Julius Thomsens Plads og Nansensgade drift, vedligeholdelse, booking etc., i forbindelse med klasseværelser, lærerværelse og brugerrum med PC'ere, terminaler og printere.

2. Medarbejdere

Programmører: Torben Boyd (delvist finansieret af Biblioteket) John Nielsen (delvist finansieret af fakultetssekretariatet)

Operatører: Jørgen Biltzing (deltid); Torben Gert Hansen; Ulla Larsen; William Storm.

Sekretær: Lena Løndal (delvist finansieret af Styregruppen)

3. Centerets ledelse

Centerets medarbejdere tilrettelægger og fordeler selv det daglige arbejde. Der refereres i alle forhold til Styregruppen for Julius Thomsens Plads og Nansensgade, som er ansvarlig for forholdene i området.

Styregruppens formand: Gert Bechlund.

Styregruppens sammensætning i beretningsperioden:

Økonomilærere: Gert Bechlund, DASY; Tage Henriksen, DASY.

Sproglærer: Bodil Nistrup Madsen, Datalingsvistik.

EDB-medarbejder: William Storm, EDB-Centeret.

EDB-vejleder: Henning Skov Jensen, Stud.merc.

4. EDB-udstyr

Prime-datamaten:

EDB-anlægget består af følgende udstyr fordelt på højskolens forskellige lokaliteter:

Julius Thomsens Plads:

1 Prime 9955 med følgende specifikation og ydre enheder:

1 centralenhed med 6 MB hovedlager

1 båndstation 1600 BPI, 75 ips

3 diskstationer á 300 MB, udskiftelige diskpakker

2 diskstationer á 600 MB, fast disk

1 linieskriver 430 linier/min., tegnsæt: 96 tegn

1 linieskriver 300 linier/min., tegnsæt: 64 tegn

1 operatørkonsol

2 plottere

1 koncentrator (styrer op til 16 terminallinier til Nansensgade)

1 koncentrator (styrer op til 8 terminallinier til Howitzvej)

1 koncentrator (styrer op til 16 terminallinier til Howitzvej)

1 koncentrator (styrer op til 8 terminallinier til Rosenørns Alle 31)

1 koncentrator (styrer op til 16 terminallinier til Fabrikvej)

1 koncentrator (styrer op til 8 linier til Blågårdsgade)

128 terminallinier (heraf 16 til Nansensgade, 24 til Howitzvej, 9 til Fabrikvej, 8 til Rosenørns Alle og 4 til Blågårdsgade).

Fabrikvej:

1 selvbetjeningsprinter

1 koncentrator (styrer op til 16 terminallinier til Julius Thomsens Plads)

Howitzvej:

2 koncentratorer (styrer op til 24 terminallinier til Julius Thomsens Plads)

Turensngade:

1 selvbetjeningsprinter

1 koncentrator (styrer op til 16 terminallinier til Julius Thomsens Plads)

Rosenørns Alle:

1 koncentrator (styrer op til 8 terminallinier til Julius Thomsens Plads)

Blågårdsgade:

1 koncentrator (styrer op til 8 terminallinier til Julius Thomsens Plads)

Højskolen disponerer over følgende terminaludstyr, der efter behov udlånes til brugere. Udlånsvirksomheden administreres af William Storm:

139 dataskærme

13 skrivemaskineterminaler

2 plottere

- 1 disketteenhed
- 8 hard-copy skrivere
- 3 selvbetjeningsprintere

Modemudstyr:

- 23 modems 300 BPS
- 68 modems 1200 BPS
- 4 modems 2400 BPS
- 8 modems 9600 BPS
- 2 modems 19200 BPS
- 12 koncentratorer

En del af terminalerne er p.t. placeret i højskolens brugerrum således:

- Turesensgade lok. 5029:** 1 skrivemaskineterminal
   9 skærmterminaler
   1 selvbetjeningsprinter
- Jul. Th. Pl. lok. 122:** 1 skærmterminal
   lok. 225: 16 skærmterminaler
   lok. 414: 21 skærmterminaler heraf 7 med grafik
   lok. 422: 1 selvbetjeningsprinter
   1 skønskriftskriver
   1 laserprinter
- Fabrikvej lok. 549:** 6 skærmterminaler
   3 skrivemaskineterminaler
   1 selvbetjeningsprinter
- Howitzvej lok. 112:** 11 skærmterminaler
   1 laserprinter

Der er adgang til brugerrummene i højskolens åbningstid.

Programmeloversigt:

COMPILERE:

- FORTRAN IV**   - fuld Fortran IV-compiler
- BASICV**   - Prime's Basic-compiler
- COBOL**   - Prime's Cobol-compiler
- F77**   - Prime's Fortran 77-compiler
- PLP**   - Prime's PLP-compiler (PL1)
- VRPG**   - Prime's RPG-compiler
- PASCAL**   - Pascal-oversætter
- CPL**   - Kommandoprocedure sprog.

EDITORER:

- ED**   - Prime's editor
- PED**   - Prime's editor, ændret så tegnet ";" accepteres i Pascal
- SED**   - Sheffield-fuldskærms-editor.

PROGRAMPAKKER:

- GENSTAT**   - Statistikpakke for øvede brugere
- SPSSX**   - Statistical Package for the Social Science
- SPSS**   - Som SPSSX, velegnet til bearbejdning af spørgeskemaer

- STATSYS - Interaktivt statistik-system, nemt at bruge
- IPB - Interraktiv planlægning og budgettering
- IFPS - System for planlægning og budgettering.

DATABASE PROGRAMMER:

- INFORMATION - 4.-generationssprog, Prime's eget produkt
- MIDAS-PLUS -
- POWER-PLUS - Power arbejder på Midas-plus-filer.

ALM. PROGRAMPAKKER:

- ADAS - Database-lignende program
- CAT - Genererer et katalog over entries i UFD
- CSMP - Simulation af kontinuerte processer
- DYNAMO - Simulation af kontinuerte processer
- FORMS - Skærmformatterings hjælpemiddel
- FSIZE - Opmåler størrelse af filer og UFD'er
- GRAPH - Interaktivt program til tegning af grafer
(Vejl.: Interaktiv grafik, GRAPH-systemet)
- HYLIST - Filudskriftsprogram til anvendelse på skønskriftskriveren
i lok. 422
- INDDAT - Inddateringsprogram (Vejl.: INDDAT)
- KERMIT - Transmissionsprogram mellem PC og Prime
- KLASK - Mini-udgave af SMEC-modellen, til kørsel af samfundsmodeller
- PDEFI - Filhjælpsystem, direct access filer
- PIE - Interaktivt program til tegning af lagkagediagrammer
(Vejl.: Interaktivt grafik, PIE-systemet)
- PLOT - Plotterkø-system
- PLOTQ - Plotterkø-system for GRAPH og PIE
- PRETTY - Strukturerer et Pascal-program
- RUNOFF - Tekstredigeringssystem
- STATB - Listning af aktive terminalbrugere og phantoms
- STATL - Listning af aktive terminalbrugere og phantoms

SUBPROGRAMBIBLIOTEKER:

- NAG - Generel videnskabelig databehandling
- SSP - Generel videnskabelig databehandling
- FINBIB - Institut for Finansiering (STATSYS)
- DBLIBV - Bibliotek til database og ADAS
- PLOTLIB - Til plotning
- RHLIB - EDB-Centerets subprogrambibliotek i R-mode
- VHLIB - EDB-Centerets subprogrambibliotek i V-mode compileret med
integer long (integer * 4)
- VHLIB2 - EDB-Centerets subprogrambibliotek i V-mode compileret med in-
teger short (integer * 2).

PC-udstyr:

Til brug for Højskolens studerende og lærere findes på Julius Thomsens Plads følgende PC-udstyr:

Lokale 407:	11 IBM PC/AT med printere
Lokale 420:	18 Olivetti M24 med printere
Lærerværelse lok. 122	1 Olivetti M24 med printer
	1 IBM PC/AT med printer

I beretningsperioden har følgende programmer blandt andet været anvendt:

LOTUS SYMPHONY
FRAMEWORK
DBASE II
POLY PASCAL
KERMIT
WORD PERFECT JR.

5 Faglig virksomhed:

I beretningsperioden har Torben Boyd og Ulla Larsen været medlemmer af EDB-bestyrelsen, og William Storm medlem af Styregruppen.

6. Publikationer:

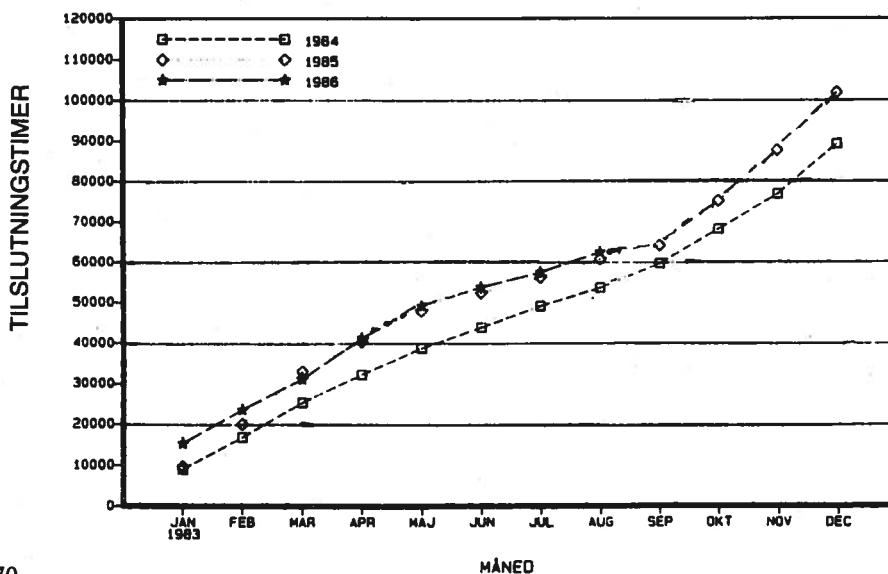
I beretningsperioden er udkommet følgende publikationer:

John Nielsen (red.): »SED-Vejledning. Sheffield Editoren på HHK«.

7. Driftsstatistik:

I beretningsperioden har studerende og medarbejdere i alt tilbragt ca. 100.000 timer ved terminalerne. Nedenstående graf viser udviklingen i den samlede terminalarbejdstid (»Kumuleret terminaltilslutningstid«):

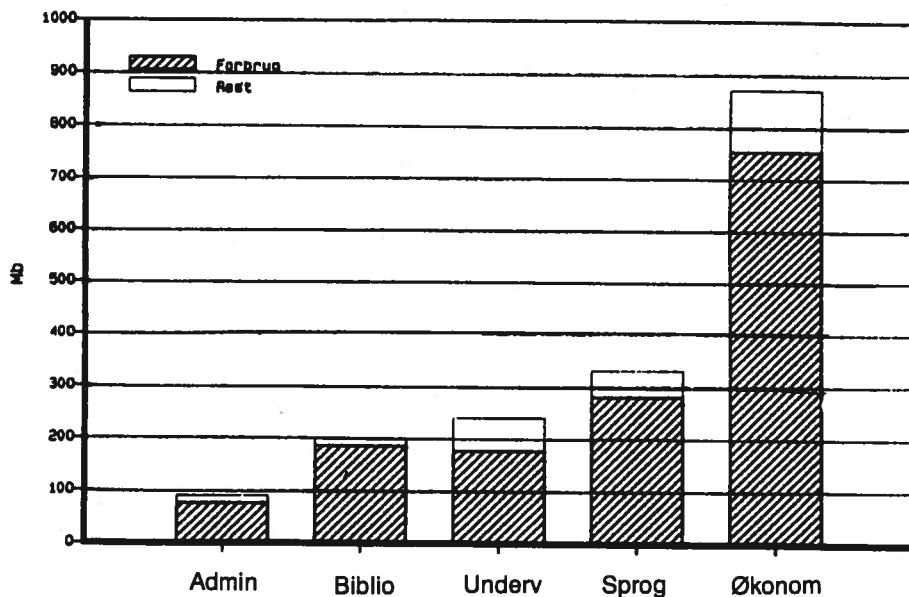
*Kumuleret terminaltilslutningstid
PRIME »elapse«-tider for 1984-1986*

Den samlede mængde af data på Primedatamatens pladelagre er tæt ved den maksimale kapacitet på 2100 Millioner tegn (Megabyte). Nedenstående graf viser fordelingen på hovedområder, idet dog undervisningsforbruget opgøres særskilt:

Forbrug af diskplads på Prime 9955

Opgjort på hovedområde den 25.8.86

Q. Teknologistyringsgruppen

1. Oprettelse og formål

Ved opløsningen af Informationsforskningsafdelingen (IFA) blev Teknologistyringsgruppen (TSG) oprettet pr. 1.1.85 med tilknytning til Institut for Informatik og Økonomistyring, men som en selvstændig enhed. Gruppen skal fungere som projektgruppe i 3 år, hvorefter fremtidig status skal tages op til overvejelse. TSG's profil er Undervisning og aktionsorienteret forskning i informationsteknologi, alternativ teknologi og organisatoriske og sociale muligheder. Specielt vigtige perspektiver i dette arbejde er: det offentliges anvendelse og styring af informationsteknologi, medarbejders medbestemmelsesmuligheder, teknologivurdering og teknologipolitik, strategier for opprioritering af feminine værdier. TSG forstår undervisning på HA og cand.merc. i teknologistyring.

2. Medarbejdere

Lektorer med forskningspligt: Lic.tech. Leif Bloch Rasmussen; lic.tech. Thomas Skousen.

Adjunktvikar med forskningspligt: Cand.scient.adm. Torben M. Lund (1.1.84).

Kandidatstipendiat: Cand.merc. Jannet Grønfeldt.

Eksterne lektorer: Cand.scient. Ole Monrad; merkonom, journalist, stud.scient.adm. Jørn Holm-Pedersen.

Undervisningsassistenter: Stud.scient.adm. Jeanette Emme; cand.interpret. Gertrud Krarup; cand.merc. H.P. Hansen; cand.polit. Ove Höilund; cand.polit. Frank Heiberg; stud.scient.adm. Kia Throen Jensen; cand.polit. Christian Jespersen; cand.scient.pol. Jørn K. Møller; cand.merc. Peter Theill; cand.scient.pol. Henrik Schilder; HD Flemming Strange; cand.merc. Aase Sørensen; ingeniør Erik Petersen.

Sekretærer: Ellen Gerdi Andersen, ED; Brigitte Bush, ED; Annette Blankschön.

EFG-praktikant: Marianne Jensen.

Projektmedarbejdere: cand.interpret. Gertrud Krarup; cand.mag. Jane T. Hansen; stud.scient.adm. Anne-Marie Andersen; stud.scient.adm. Kia Throen; stud.scient.adm. Jeanette Emme; mag.scient.soc. Jon Sundbo.

3. Ledelse

Centret ledes kollektivt af alle medarbejdere.

4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed

a. Teknologiudvikling og teknologiudformning inden for kontorautomatisationsområdet (edb-systemer, dokumentbehandling, telekommunikation, udformning af fremtidens arbejdsstationer).

TSG har på dette område gennemført konkrete projekter om vurdering og anvendelse af teknologi i såvel kommunale som statslige forvaltninger ud fra et informations- og styringsmæssigt synspunkt.

Publikationer:

Jannet Grønfeldt & Brigitte Bush: »Kvinder i Teknisk Landsforbund«, TSG & TL, 1986.

Thomas Skousen:

- 3 cases om kontorautomation i den offentlige forvaltning, TSG 1986

- Systematisk Foranalyse for Miljøministeriet, 1985

Leif Bloch Rasmussen:

- Vurdering af nyt edb-system til Værnepligtstyrelsen, TSG og VPS, 1985.

Torben M. Lund og Jon Sundbo:

- Decentral anvendelse af informatik, TSG, 1985.

b. nyere typer af edb-systemer, de såkaldte ekspertsystemer (repræsentation, viden og fakta, brugerkommunikation, programformuleringsværktøjer mv.).

TSG har forsøgt at arbejde med eksperimentel systemudvikling, 4. generationssprog. Men en egentlig forskning, udover litteraturstudier og studiebesøg, har ikke kunnet etableres, idet de maskinelle faciliteter ikke har været til stede på HHK. En ansøgning om midler til etablering af et kontorautomationslaboratorium har indtil videre kun nydt principiel og politisk støtte, men ikke finansiel.

c. jobmæssige, organisatoriske, anvendelsesmæssige muligheder og konsekvenser ved anvendelse af ny teknologi.

Teknologistyringsgruppen har gennemført en række konkrete teknologivurderingsprojekter, hvor de nævnte faktorer er belyst, og hvor alternative metoder til teknologivurdering er afprøvet. Resultaterne er publiceret i:

Danske Bankfunktionærers Landsforening, Danske Sparekassefunktionærers Landsforening og Teknologistyringsgruppen:

Delfi-metoden anvendt til vurdering af PengeInstitut-Nettet, 1985.

Teknologistyringsgruppen: JUNO – Job, Utopi, Natur, Opbrud. Forskningsrapport over teknologivurderingsmetoder og deres videnskabsteoretiske grundlag, 1985.

L.B. Rasmussen: »Cultural and Ethical Consequences of Information Systems«, artikel til Louise Yngström & Paula Goosens (eds.), »The Benevolent Bureaucracy«, North-Holland, 1986.

d. politiske aspekter af teknologianvendelse, herunder fagpolitiske, beskæftigelsesmæssige og forvaltningsmæssige.

Arbejdet har været koncentreret om aktionsforskningsmetoder i samarbejde med medarbejdergruppen, fagbevægelsen, græsrodsbevægelser, kvindebevægelsen m.v. Arbejdet har haft relation til såvel den private som den offentlige sektor som samfundet som helhed.

Specielt i relation til HHK har TSG lagt arbejde i at etablere, organisere og gennemføre en licentiatforelæsningsrække i »Kvinder, magt, teknologi, økonomi og kultur«.

Publikationer:

Jannet Grønfeldt & Susanne Kandrup: »Hvem skal sørge for værdierne som mangler?«. Forum for Kvindeforskning, dec. 1985.

Jannet Grønfeldt: »Kvinder og teknologi«, første udgave af lic.afh., 1985.

Brugerinformatikcentre, projektforslag udarbejdet til Nordisk Samarbejdskomité, Data-gruppen (et samarbejde mellem de nordiske HK-organisationer), HK + TSG, 1985.

Gertrud Krarup, Jon Sundbo, Mie Andersen, Jørn Holm-Pedersen, Leif B. Rasmussen: »Informationsteknologiske muligheder og problemer inden for handels- og kontorområdet«, rapport for HK til Teknologistyrelsen, HK 1985.

e. formidlingsmæssige aspekter (undervisningsmetoder, udviklingsmetoder, kommunikationsmæssige metoder m.v.)

Teknologistyringsgruppen har eksperimenteret med voksenundervisning ud fra to sæt pædagogiske forudsætninger, (1) lærerstyret masseundervisning under anvendelse af mekanisk idealistik pædagogisk og (2) deltagerstyret undervisning under anvendelse af frigørende pædagogik. Undervisningen er foregået dels på HHK (Cand.merc., HA og personalekursus i »Teknologi og Medbestemmelse«) dels i samarbejde med offentlige forvaltninger og faglige organisationer.

Publikationer:

Leif B. Rasmussen: »Vurdering af undervisningen i Teknologi og Medbestemmelse i FTF og tilknyttede organisationer«, TSG, 1985.

Leif B. Rasmussen: »Frigørende pædagogik i arbejdsmiljøundervisningen«, Arbejdsmiljøfondet, 1985.

Gertrud Krarup: »Forslag til tilvalgsfag i kontorautomation og medbestemmelse for sprogafdelingen«, i samarbejde med Institut for Erhvervspraksis.

Diverse kursusmapper, der er offentligt tilgængelige. Bl.a. fra FTF, Danske Bankfunktionærers Landforening, Dansk Telefonforening, COI, Dansk Politiforbund, Kommunedata, en række kommuner og statslige institutioner.

5. Faglig virksomhed i øvrigt

- Torben M. Lund har deltaget i colloquim ved European Institute of Public Administration, Maastricht: European Information Technology Policy.
- Udvikling af og afholdelse af kursus for Statstjenestemændenes Centralorganisation I: Teknologi og medbestemmelse (v/Torben M. Lund).
- Foredrag for Danske Bankfunktionærers Landsforening: Ny teknologi i Hjemmet (v/Torben M. Lund).
- Udvikling og afholdelse af kursus for Viborg Amtskommune, Teknisk Forvaltning: Kommunerne og informatikken (v/Torben M. Lund og Jannet Grønfeldt).
- 2. Nordiske konference om kvinder, naturvidenskab og teknologi, AUC, deltagere Birgitte Bush, Jannet Grønfeldt og Gertrud Krarup.
- Konference om Kvinder og teknologisk udvikling, RUC. Deltagere: Birgitte Bush, Jannet Grønfeldt og Gertrud Krarup.
- Gertrud Krarup har bearbejdet og oversat manualer til nyt telefax-princip i samarbejde med Rank Xerox mhp. bidrag til eksperiment med FAA-konceptet.
- Foredrag på Danmarks Forvaltningshøjskole om Organisatoriske og planlægningsmæssige forhold i forbindelse med indførelse af etb v/Gertrud Krarup.
- Forslag for Arbejdsdirektoratet om Jobmæssige konsekvenser ved indførelse af edb/etb, v/Gertrud Krarup.
- Foredrag i Teknisk Landsforbunds kursusrække »Datalære« v/Jørn Holm-Petersen og Gertrud Krarup.
- Deltagelse i Handleshøjskolens kvindegruppemøder: Annette Blankschön, Marianne Jensen, Birgitte Bush, Jannet Grønfeldt og Gertrud Krarup.
- Foredrag om »Kunstig Intelligens« og »Teknologivurdering« i Danske Bankfunktionærers Landsforening, dec. 1985, v/Leif B. Rasmussen.
- Foredrag om »Elektromagnetiske felter v. databehandlingsudstyr« i Funktionærforeningen v. FKT, febr. 1986, HK Silkeborg, marts 1986, HK Hillerød, april 1986, v/Leif B. Rasmussen.
- Foredrag om »Teknologi og Medbestemmelse« ved Politi og Domstole, april 1986, Dansk Telefonforening, marts 1986, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, febr. 1986, v/Leif B. Rasmussen.
- Foredrag om Systemkonstruktionsmetoder« i Direktoratet for Arbejdsformidlingen, nov. 1985, v/Jeanette Emme.
- I samarbejde med div. institutioner er der udviklet kurser om teknologi, organisation og medbestemmelse.

TSG's medarbejdere har deltaget i en lang række projekter og undervisningsopgaver gennem året, bl.a. i P&T (Teleregion 1), Værnepligtstyrelsen, Funktionærforeningen v. FKT, Funktionærforeningen v. KTAS, Danske Bankfunktionærers Landsforening, Danske Sparekassefunktionærers Landsforening, Erhvervsprogligt Forbund, FTF, HK, Dansk Arbejdsgiverforening, Undervisningsministeriet, Arbejdsministeriet, Kommunedata, COI, Dansk Politi-

forbund, Dansk Kriminalpolitiforening, Dansk Dommer og Politifunktionærforening, Politiets og Domstolens Tjenestemandforening og Sygehjælperne i København.

6. Gæsteforelæsninger m.v.

Licentiatforelæsningsrække under titlen: Kvinder, magt, teknologi, økonomi og kultur.

V. Center for sprog/økonomi

1. Oprettelse og formål

Center for sprog/økonomi er etableret i efteråret 1985, efter at konsistorium i november 1984 besluttede at oprette et tværfakultært center placeret under de to fakultetsråd.

Centrets formål er at drive forskning, planlægge og varetage undervisning samt varetage administrative og organisatoriske opgaver i relation til sprog/økonomi-uddannelsen.

Centret er således hjemsted for uddannelsens studienævn og for det løbende fagudviklings- og studieplanlægningsarbejde.

Centrets forskningsområder er koncentreret om de for højskolen nye fagområder, der indgår i sprog/økonomi-uddannelsen, nemlig »komparativ samfundsanalyse« og »kommunikation«.

2. Medarbejdere

Professor Flemming Agersnap (IOA); afdelingsleder, translator Jørgen Jensen (Institut for Spansk); lektor Hans Elbeshausen (Institut for Tysk); adjunkt Jette Schramm Nielsen (Institut for Fransk); kandidatstipendiat Simon Ulrik Kragh (Institut for Spansk); projektmedarbejder Thomas Werner Hansen; projektmedarbejder Henrik Køber; gæsteforsker Arne Wangel; sekretær Hjördis Schelde; studentermedhjælper Torben Huss.

3. Centrets ledelse

Centret har i beretningsperioden været ledet kollektivt af samtlige medarbejdere.

4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed

a. Igangværende forskningsprojekter

Hans Elbeshausen medvirker ved et interdisciplinært projekt om »Tysk kultur efter 1945« og har holdt foredrag for projektgruppen den 3.4.1986 på Odense Universitet om emnet »Glemte socialister – aspekter af den politiske kultur i Tyskland fra 1945 til 1960«.

Hans Elbeshausen arbejder med forskningsprojektet »Nationale Identität und ökonomischer Nationalismus – zur politischen Kultur des Energiesektors in Deutschland«. Indsamling af data.

Jette Schramm-Nielsen arbejder med et projekt om beslutningsprocesser i danske og franske virksomheder. Den første delrapport, som vil udkomme i efteråret 1986, omhandler fortrinsvis fransk ledelse set i et dansk perspektiv ud fra en kulturspecifik synsvinkel, der inddrager de organisatoriske faktorer. Projektet omfatter desuden det interpersonelle plan samt en sproglig analyse bestående af en terminologidel og stilistisk analyse.

En gruppe af centrets medarbejdere har i efteråret 1985 iværksat projektet »Industrialisering og nationalisme i Latinamerika. En analyse af socio-økonomisk og ideologisk udvikling i udvalgte latinamerikanske lande«.

Projektets overordnede mål er at belyse samspillet mellem virksomhed og samfund i udviklingslande under industriel vækst. Hovedtesen er, at de samfundsmæssige ændringsprocesser, som den industrielle udvikling afstedkommer, på afgørende vis påvirker den udenlandske virksomheds betingelser for erhvervmæssigt engagement. Projektet vil analysere, hvorledes de økonomiske rammebetingelser, eksterne som interne, de socio-politiske styrkeforhold og den historiske kulturelle sammenhæng i et givet udviklingsland undergår ændringer i industrialiseringsprocessens forløb, samt hvorledes disse ændringer i to henseender påvirker den udenlandske virksomheds omgivelser. For det første hvorledes især den ideologiske udvikling påvirker formningen af attituder blandt beslutningstagere i statsapparat og erhvervsliv over for udenlandske virksomheders aktiviteter; og for det andet hvorledes især den socio-økonomiske udvikling påvirker konsumentkulturen blandt købedygtige mellemlag. Arbejdet med den sidstnævnte problemstilling vil dog afhænge af de konkrete samarbejdsmuligheder med ekspertise inden for området 'international afsætning'.

Det overordnede mål skal nås gennem en række delprojekter, der hver for sig udgør en selvstændig og afrundet analyse af problemstillinger inden for det ovennævnte tema, som er afgrænset og præciseret på baggrund af det enkelte studerede udviklingslands særlige forhold. Samtidig skal resultaterne fra de enkelte delprojekter sammenfattes i et kerneprojekt, der i en mere generel form i et komparativt perspektiv diskuterer samspillet mellem skandinaviske virksomheder og de latinamerikanske samfund med sigte på anvendelse i både akademiske og erhvervmæssige sammenhænge.

Projektet har i beretningsperioden været bemandet med cand.mag. og HD i udenrigshandel, kandidatstipendiat Simon Ulrik Kragh, cand.mag. i samfundsfag, projektmedarbejder Henrik Køber, mag.scient.soc., gæsteforsker Arne Wangel og stud.mag., studentmedhjælper Torben Huss, der har indledt arbejdet med hver deres delprojekter.

Det samlede projekt ledes i fællesskab af professor Flemming Agersnap og afdelingsleder Jørgen Jensen.

Simon Ulrik Kragh har således inden for projektrammen arbejdet med projektet »Nationalisme og udenlandsk kapital i Peru 1965-1985«. Projektet analyserer baggrunden for nationalisering og indførelsen af investeringskontrolløvene i perioden 1968-1975 med særligt henblik på beslutningstagernes ideologi.

Arne Wangel har indledt arbejdet med kerneprojektets første fase vedr. etablering af teori- og metodegrundlag for dataindsamlingen i delprojekterne.

Torben Huss har som specialarbejde indledt studiet af »Industriudvikling, gældskrise og udviklingspotentiale i Mexico«.

b. Publikationer

Jørgen Jensen

- har på seminaret på Rungstedgård den 22.5.86 holdt et foredrag »Om oversættelse af operative tekster«, som publiceres i hhv. ARK og SPRINT.
- har udarbejdet studiemateriale med særligt henblik på sprog/økonomi-uddannelsens 3. studieår.

Hans Elbeshausen

- »Kontrastiver Alltag – Die Rolle von Alltagsbegriffen in der interkulturellen Kommunikation« (sammen med Lektor J. Wagner fra Odense Universitet) i: »Interkulturelle Kommunikation« (Hrsg. Jochen Rehbein) Tübingen 1985.
- »Subjektivität und Biographie«. Review Article in: Orbis Litterarum 1985, 40, 171-181.

5. Faglig virksomhed i øvrigt

Jørgen Jensen har fra 27.4. til 7.5.86 været på studieophold i Madrid, hvorunder han bl.a. besøgte »Instituto de Cooperación Iberoamericana« og desuden havde samtaler med spanske universitets- og erhvervsfolk med henblik på at skaffe studie- og praktikophold til HHK-studerende.

Simon Ulrik Kragh har den 21.-22.11.1985 været på studiebesøg på Institut für Iberoamerikakunde, Hamburg, samt studiebesøg på »Ibero-Amerikanisches Institut preussischer Kulturbesitz«, Berlin den 22.-24.5.1986.

Hans Elbeshausen

- har den 4.4.1986 holdt foredrag for cand.negot.-studerende på Odense Universitet om emnet: Integrationsmuligheder og integrationsproblemer på SPRØK-studiet.
- deltaget i et symposium på »Tysk Kulturinstitut« om emnet »Die Vergangeheit in der Gegenwart« den 26.5.1986.
- udarbejdet manuskript og holdt oplæg på SPRØK's evalueringskonference om »Forholdet mellem kususundervisning og projektarbejde - Det overordnede pædagogiske princip«.
- organiseret og ledet en studierejse til Køln og Bonn.
- udarbejdet kompendier til undervisningsbrug.

VI. Institutter og centre ved Det erhvervsproglige Fakultet

Handelshøjskolens forskningsvirksomhed drives normalt inden for institutter, som har til formål at drive forskning og meddele undervisning inden for det pågældende fagområde. Et institut ledes af et institutråd, en institutbestyrer og en eventuel institutbestyrelse. Opgaver og beføjelser er nærmere beskrevet i højskolens statut §§ 28-43.

A. Institut for Engelsk

1. Oprettelse og formål

Institut for Engelsk blev oprettet 1970. Instituttet dækker alle fagområder inden for engelsk.

2. Medarbejdere

Professor: Dr. phil. Niels Davidsen-Nielsen.

Lektorer med forskningspligt: Cand.mag. Malene Djursaa, BA, Ph.D (fra 1.4.86); cand.ling.merc. Dorrit Faber; cand.ling.merc., translatør Lena Flugger; lic.pæd. Kirsten Haastrup (fra 1.8.85); cand.ling.merc., translatør Inge Gorm Hansen; cand.phil. Lise-Lotte Hjulmand; cand.phil. Arnt Lykke Jakobsen; cand.phil. Per Anker Jensen; cand.ling.merc. Rita Lenstrup; dr.phil. Inger Mees (fra 1.9.85); dr. John D. Murphy; cand.mag. Anne Marie Bülow Møller, Ph.D.; cand.mag. Viggo Hjørnager Pedersen (til 31.8.86); translatør Christian Quist; cand.mag. Helge Schwarz; cand.mag. Karen Stetting; cand.ling.merc. Anne Zöega.

Lektorer uden forskningspligt: Translatør Jørgen Alsø; translatør Edna Seear Christensen; cand.interpret., translatør Helen Fogh, MA; cand.ling.merc., translatør Helle Pals Frandsen; cand.mag. Børge Larsen; cand.mag. Inge Livbjerg; cand.mag. Finn Messell; translatør Paul Monrad; cand.mag. Sven Sorgenfrey; cand.mag. Tyge Stavnstrup.

Adjunkter med forskningspligt: Lic.phil. Gerda Christensen; cand.mag. Malene Djursaa, BA, Ph.D. (til 31.3.86); cand.interpret. Ole Helmersen; cand.interpret. Lise Mourier; cand.interpret. Lisbet Pals Svendsen (orlov fra 15.5.85); cand.ling.merc. Charlotte Werther.

Adjunktvikarer uden forskningspligt: Cand.interpret. Kirsten Kirkegaard (fra 1.9.85); cand.phil. Lis Paaske (1.9.85-28.2.86) cand.mag. Ole Strömgen (fra 1.3.86).

Kandidatstipendiater: Cand.ling.merc. Hanne Glasius (fra 1.9.85); cand.mag. Lars Johnsen; cand.interpret. Hans Henrik Sorgenfrey (fra 1.9.85); cand.mag. Margrethe Mondahl Søndergaard (fra 1.9.85).

Eksterne lektorer: Mag.art. Vera Böiken; cand.ling.merc., translatør Vivian Bondy (til 30.6.86); cand.mag. Jennifer Draskau, BA (til 30.6.86); cand.interpret Karen Holst;

cand.mag. Tove Lonning (til 30.6.86); cand.mag. Flemming Olsen; cand.mag. Ole Strömrgren (til 28.2.86); cand.ling.merc. Karen Thrysoe; Linda Thøgersen, BA; translatør Svend Vesterli.

Undervisningsassistenter: Mag.art. Tove Grubb Basballe; cand.interpret. Bodil Benson; cand.interpret. Alice Bjørn-Andersen; translatør Anette Clark-Christensen; cand.interpret. Anne-Birthe Damgård; cand.interpret. Lise Damsgård; cand.interpret. Tove Dix; cand.interpret. Jeanny Fabritius; cand.mag. Vibeke Fengers; cand.interpret. Vibeke Lykke Friis; cand.interpret. Anne Skou Gersel; cand.interpret. Inger Gregersen; cand.interpret. Hanne Bitsch Hansen; cand.ling.merc. Mikke Vemming Hansen; cand.phil. Jan Heinemann; cand.mag. Ida Hjørland; cand.phil. Vibeke Hover; cand.interpret. Ingrid McNair Hüffeldt; cand.ling.merc. Robert Ibsen; cand.ling.merc. Lill Ingstav; cand.phil. Claus Jarløv; cand.phil. Susanne Leleur; cand.mag. Marianne Madelung; cand.phil. Anne Marie Madsen; cand.interpret. Jytte Maegaard; phil.dr. Margaret Malone, BA; cand.phil. Birgit Møller-Hansen; cand.phil. Lis Paaske (fra 1.3.86); cand.mag. Vivian Paludan; translatør Benny Pedersen (til 1.10.85); cand.phil., cand.interpret. Bent Norup Pedersen; cand.mag. Nina Benzon Petersen; cand.mag. Christian Planck; Shivraj Ralhan, MA; cand.mag. Lars Bo Rasmusen; cand.phil. Ingrid Stage; translatør Aase Marie Strandgaard; cand.phil. Susanne Svejgaard; cand.ling.merc. Annemette Lyng Svensson; cand.phil. Birgit Søndergård; cand.phil. Lisbeth Thomsen; Steen Tofte, MA; cand.phil. Lise Trock-Jansen; cand.mag. Lillian Werdelin (orlov fra 11.3.86); cand.ling.merc. Hanne von Wowern; cand.interpret. Inger Østergaard.

3. Instituttets ledelse

Institutbestyrer og formand for institutrådet: Lektor, cand.phil. Lise-Lotte Hjulmand.

Næstformand for institutrådet: Lektor, cand.mag. Tyge Stavnstrup (til 31.12.85); adjunkt, cand.interpret. Ole Helmersen (fra 1.1.86).

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte lærere blandt ovennævnte medarbejdere samt af:

Ekstern lektor: Mag.art. Vera Böiken (til 31.12.85).

Undervisningsassistenter: Cand.interpret. Vibeke Lykke Friis (til 31.12.85); cand.mag. Nina Benzon Petersen; cand.phil. Ingrid Stage (fra 1.1.86); cand.phil. Birgit Søndergård (til 31.12.85); cand.phil. Lisbeth Thomsen.

TAP-medarbejdere: Assistent Annie Bakke Jensen (fra 9.9.85); assistent Anne-Marie Petersen (fra 1.9.85); assistent Helle Tindbæk.

Studerende: Susie Andersen (til 31.12.85); Madhu Bhalla (fra 1.1.86); Merethe D. Hansen (1.10.85-1.4.86); Iben Haugegaard (til 30.9.85); Betina Johnsen (fra 1.1.86); Marie Lenstrup (til 31.12.85); Susanne Poulsen; Marie Schiøler (fra 1.4.86).

4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed

Det må konstateres, at en række forskningsmedarbejdere ved instituttet på grund af store undervisningsmæssige og administrative byrder, herunder arbejdet med iværksættelsen af studiereformen på det erhvervsproglige grundstudium og af den integrerede sprog-økonomi

uddannelse samt forberedelsen af studiereformen på 2. del og ED, ikke har haft den normerede forskningstid til rådighed i beretningsperioden.

Jørgen Alsø har foretaget revision af Børge Hansen: Hjelpebog for engelske korrespondenter, 3. udgave 1985, Schönberg.

Gerda Christensen har fortsat arbejdet med et projekt vedr. sociale og kulturelle problemer og holdninger, sådan som de afspejler sig i såvel fiktive som ikke-fiktive tekster. Projektet har til hensigt at belyse de problemer og holdninger, som danskere skal have kendskab til for at kunne tolke og oversætte de pågældende tekster. Gerda Christensen har afsluttet en pilotundersøgelse med udgangspunkt i to politiske romaner og arbejder videre med andre teksttyper.

Niels Davidsen-Nielsen har i beretningsperioden publiceret:

- »Tense in Modern English and Danish.« Papers and Studies in Contrastive Linguistics XX, Poznan, 73-84.
- »Modal Verbs in English and Danish.« I: Dieter Kastovsky og Aleksander Szwedek, Linguistics across Historical and Geographical Boundaries, Vol. 2, Mouton de Gruyter, Berlin, 1183-1194.
- »Contrastive English-Danish Linguistics with Special Reference to Modality. CEBAL 7, 7-28.
- »Har engelsk en fremtid?« CEBAL 8, 27-44.

Sammen med Finn Sørensen har han endvidere redigeret Festskrift til Jens Rasmussen i anledning af hans 70-års fødselsdag, CEBAL 8, Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck.

Herudover er følgende forskningsarbejder afsluttet og under udgivelse eller indleveret til udgivelse:

- »Scandinavian Languages: Danish, Norwegian, Swedish,« I: M. Swan og B. Smith, Learner English – a Teacher's Guide to Interference and other Problems. Cambridge University Press (sammen med Peter Harder).
- »Has English a Future? Remarks on the Future Tense«. Journal of English Linguistics.

Niels Davidsen-Nielsen er i færd med at skrive en bog om verbet i engelsk og dansk, der forventes færdiggjort i 1988. Den vil give en kontrastiv analyse af kategorierne tempus og modus.

Malene Djursaa har i beretningsperioden:

- udarbejdet sproginstitutionernes arbejdsrapport ARK 30, marts 1986, »Projekt Samhandel og Kulturforskelle – Storbritannien og Danmark«.
- færdiggjort manuskript til udgivelse af Danmarks Lærerbogskole (forelæsningsrækken Sprog og Kulturformidling), »Danmark v. Danmark v. England – eller hvordan pædagogien alligevel fik sin direktør.«
- sammen med lektor Jørgen Sevaldsen fra Institut for engelsk, KU, færdiggjort manuskript til informationshæfte om engelske forhold til brug for FUHU's udlandsprogrammer.
- udført ca. halvdelen af det praktiske data-indsamlingsarbejde på »Danske eksportsælgere i Storbritannien« – første tema i »Projekt Samhandel og Kulturforskelle«, beskrevet i ARK 30.

Jennifer Draskau har sammen med H. Picht publiceret »Terminology: An Introduction«, udgivet af University of Surrey, England, efterår 1985, 260 sider.

Dorrit Faber har sammen med Anette Villemoes, spansk, fortsat arbejdet med kasusrollers anvendelighed til kontrastive analyser af fagsproglige tekster. Arbejdet har til formål at formulere såvel oversættelsesstrategier som regler for selvstændig tekstproduktion på fremmedsproget.

Lena Flugler har i beretningsperioden påbegyndt arbejdet med en afhandling om den danske arbejderbevægelses oversættelsespraksis, dens forudgående teoretiske overvejelser og udgivelsesmæssige og politiske følger.

Hanne Glasius har i beretningsperioden:

- fortsat arbejdet med en dansk-engelsk grammatisk fejlanalyse af oversættelse af handelskorrespondance og af breve udarbejdet efter disposition.
- afsluttet 2. delprojekt af denne fejlanalyse: Undersøgelse af fejl og fejlmuligheder ved formulering af verbalfraaser i dispositionopgave, korrespondenteksamen 1983. Undersøgelsen fokuserer på tempusbrug og modalverbernes anvendelse.
- i samarbejde med Margrethe Mondahl udarbejdet et ARK-nummer med titlen: »Fejl og fejlmuligheder – og deres forebyggelse. Om tempusbrug og modalverbernes anvendelse i engelsk« – om fejl og fejlmuligheder inden for tempusbrug og modalverbernes anvendelse og pædagogiske metoder til at forebygge sådanne fejl. ARK-nummeret udgives i efteråret 1986 (i alt ca. 100 sider).
- arbejdet med oversættelsesteori med særligt henblik på ækvivaleringsproblemer i fagsprog. Projektet er et licentiatprojekt, som også vil omfatte en empirisk undersøgelse af ækvivaleringsproblemer i forbindelse med oversættelse af et eller flere modalverber i fagsproglige tekster.

Kirsten Haastrup har i beretningsperioden publiceret:

- »Lexical Inferencing – a Study of Procedures in Reception«, Scandinavian Working Papers on Bilingualism, 5, 1985, pp. 63-86
- »Pragmatic and Strategic Competence in the Assessment of Oral Proficiency« i System, vol. 14, no. 1, pp. 71-79, 1986.
- »Fremmedsprogpædagogik«. Annoteret bibliografi, ARK 31, maj 1986, pp. 1-39.

og har følgende arbejder under udgivelse:

- »Fremmedsprogsindlæring og kommunikativ kompetence« i ARK september 1986. Indlæg på det erhvervsproglige seminar på Rungstedsgård, 20.-21. maj 1986. Redaktion af dette nummer af ARK sammen med H.P. Kromann.
- »Using Thinking Aloud and Retrospection to Uncover Learners' Inferencing Procedures«, Introspection in Second Language Research, (Claus Færch/Gabriele Kasper), Multilingual Matters, 1986.
- Kirsten Haastrup arbejder p.t. med et psykolingvistisk-fremmedsprogpædagogisk projekt om inferencing procedurer.

Inge Gorm Hansen har deltaget i juridisk ordbogsprojekt (se under Terminologiafdelingen).

Ole Helmersen har i beretningsperioden:

- i samarbejde med Charlotte Werther arbejdet videre på et projekt vedr. anvendelsen af kontrakter i forbindelse med danske virksomheders kontakter med virksomheder i engelsksprogede lande. Formålet med projektet er at analysere den sproglige udformning af disse kontrakter med henblik på at klarlægge samspillet mellem 'afsender' og 'modtager'.
- deltaget i juridisk ordbogsprojekt (se under Terminologiafdelingen).

Arnt Lykke Jakobsen har i beretningsperioden publiceret »Om at læse Lawrence i 1985«, s. 25-33, »Lawrence i Danmark, 1932-82«, s. 167-186 og »Forord« i Den levende Lawrence. Artikler om D.H. Lawrence i anledning af 100-året for hans fødsel. Red. af Dorrit Einersen & Arnt Lykke Jakobsen. Odense Universitetsforlag. 1985. Forskningsarbejdet om D.H. Lawrence er dermed afsluttet.

Arnt Lykke Jakobsen beskæftiger sig i sin forskning med følgende emner:

1. Oversættelseshistorie (fortsat).
2. Ordhyppighed i tekster oversat fra engelsk.
3. EDB og sprogpædagogik.

I tilknytning til pkt. 3 er der sammen med Lars Johnsen udarbejdet artiklen »Et første forsøg med programmeret sprogundervisning«, som udkommer i SPRINT.

Per Anker Jensen har publiceret artiklen »Syntaks og ufonologi« i Festskrift til Jens Rasmussen; CEBAL 8, pp. 90-115.

Per Anker Jensen har under et studieophold i USA foretaget studier i samfundsudviklingen i Texas og indsamlet materiale til sit forskningsprojekt vedrørende amerikansk dialektologi.

Lars Johnsen har fortsat arbejdet med licentiatprojektet »tællelighed på dansk og engelsk«. I forbindelse hermed har han

- a) publiceret en artikel med titlen 'Om tællelighed på engelsk' (CEBAL nr. 8).
- b) holdt indlæg om tællelighed og kontrastivitet (HHK, engelsk inst.).
- c) holdt oplæg om genus på dansk (HHK, tværfaglig arbejdsgruppe).

Endvidere har Lars Johnsen sammen med Arnt Lykke Jakobsen arbejdet med datamatstøttet sprogundervisning (publiceret i SPRINT) samt udarbejdet et program til indøvelse af præpositionsbrug i fagsprog.

Rita Lenstrup har i beretningsperioden:

- som bidrag til en foredragsrække i forskningsudvalget for engelsk sammen med Anne Zøega forelagt projektet »Nogle formidlingsstrategier ved tolkning og oversættelse«.
- bidraget til Festskrift til Jens Rasmussen, CEBAL nr. 8, med artiklen »Den reducerede engelske relativsætning kopieret i dansk oversættelse«.

Inge Livbjerg har i beretningsperioden- i forskningsudvalget for engelsk holdt foredraget »Fløjte sprog – fløjtede sprog?«.

Inger Mees har i beretningsperioden:

- udarbejdet artiklen »Glottal Stop as a Prestigious Feature in Cardiff English«.
- sammen med Beverly Collins (Leiden Universitet, Holland) færdiggjort manuskriptet til lærebogen Sound English til brug for undervisningen i engelsk udtale på grundstudiet og EA/ED.

Margrethe Mondahl Søndergaard har i beretningsperioden:

- fortsat arbejdet med dansk-engelsk fejlanalyse med henblik på opstilling af grammatiske spørgsmål til oversættelsesopgaver.
- afsluttet fejlanalysen af oversættelsesopgaver fra korrespondenteksamen og oprykningsprøver, EG. Fejlanalysen har været koncentreret om områderne: tempus og modalverbernes anvendelse.
- i samarbejde med Hanne Glasius udarbejdet et ARK-nummer med titlen: »Fejl og fejl-

muligheder – og deres forebyggelse, om fejl og fejlmuligheder inden for tempusbrug og modalverbernes anvendelse og pædagogiske metoder til at forebygge sådanne fejl«. ARK-nummer udgives i efteråret 1986 (i alt ca. 100 sider).

- påbegyndt arbejdet med undersøgelse af kognitive processer, der er involveret i oversættelse; fokus er lagt på en undersøgelse af tempusbrug hos danske studerende; metoden er intro- og retrospektiv. Projektet er et licentiatprojekt.

Lise Mourier arbejder med den afsluttende fase af forskningsprojektet: En komparativ undersøgelse af banksystemet i USA, Storbritannien og Danmark, specielt med henblik på termer og strukturer.

John Murphy har i beretningsperioden:

- udarbejdet en artikel om britiske fagforeninger med særligt henblik på samhandel og kulturforskelle.
- beskæftiget sig med arbejdstid i Storbritannien og påbegyndt udarbejdelsen af en artikel herom til ARK.
- udarbejdet en rapport til Kræmmerhuset om Ken Livingstone's besøg på HHK.
- skrevet artiklen »Cricket, Lovely Cricket« til SPRINT.
- beskæftiget sig med britisk økonomisk historie.

Anne Marie Bülow Møller har publiceret

- »Composition as Utterance« i *Text* 5(4) 1985, 281-290.
- »On the Applicability of Discourse Analysis to Non-Natural Discourse«, i ed. L.S. Evensen, *Nordic Research in Text Linguistics and Discourse Analysis*. Trondheim 1986.
- »Magtens stilistik«, i *CEBAL* 8, 1986, 344-357.

og arbejder på

- en lærebog i tekstlingvistik, sammen med Lars Fant, Gyde Hansen og Henning Nølle.
- et interkulturelt kommunikationsprojekt om fremmedsproglige forhandlingsstrategier, sammen med Lars Fant.

Christian Quist har i beretningsperioden arbejdet med:

- de tekniske fagsprogs klassificering på grundlag af praktiske og teoretiske kriterier. Der anlægges en pædagogisk synsvinkel, idet formålet er at give de studerende oversigt over disciplinen »teknisk sprog«.
- de tekniske fagsprogs karakteristika.

Helge Schwarz har i beretningsperioden fortsat sine undersøgelser over de syntaktiske forskelle mellem engelsk og dansk, der har særlig betydning ved oversættelsen mellem de to sprog.

Inden for rammerne af dette projekt har han udarbejdet artiklen »Where Have All the RCs Gone?« omhandlende oversættelsen af danske relativsætninger til forskellige konstruktioner på engelsk. Artiklen er publiceret i *CEBAL* nr. 8, Festskrift til Jens Rasmussen.

Karen Stetting har fortsat sit forarbejde til en bog om oversættelse og undervisning heri. Hun har holdt et foredrag i oversættelseskredsen på Københavns Universitet om redigering i oversættelse.

Hans Henrik Sorgenfrey har i 1986 arbejdet på sit forskningsprojekt, som tager udgangspunkt i en sammenligning af dansk og amerikansk virksomhedsbeskatning – med særlig henblik på den anvendte terminologi.

Lisbet Pals Svendsen – som i beretningsperioden har haft orlov – har fortsat indsamlingen af materiale til samt påbegyndt udarbejdelsen af sit forskningsprojekt, der har arbejdstitlen »En deskriptiv analyse af boligfinansieringsområdet i Danmark og Storbritannien med henblik på en terminologisk redegørelse for området samt indføring heraf i Danterm.«

Lisbet Pals Svendsen har desuden skrevet en artikel til SPRINT »Jamen, hvad er det dog de siger?« omhandlende arbitrageterminologi.

Charlotte Werther har i beretningsperioden:

- i samarbejde med Ole Helmersen arbejdet videre på et projekt vedr. anvendelsen af kontrakter i forbindelse med danske virksomheders kontakter med virksomheder i engelsk-sprogede lande. Formålet med projektet er at analysere den sproglige udformning af disse kontrakter med henblik på at klarlægge samspillet mellem »afsender« og »modtager«.
- deltaget i juridisk ordbogsprojekt (se under Terminologiaafdelingen).

Anne Zoëga har i beretningsperioden

- deltaget i juridisk ordbogsprojekt (se under Terminologiaafdelingen).
- som bidrag til en foredragsrække i forskningsudvalget for engelsk sammen med Rita Lenstrup forelagt projektet »Nogle formidlingsstrategier ved tolkning og oversættelse«.

5. Faglig virksomhed i øvrigt

Instituttets forskningsmedarbejdere samt nogle repræsentanter for heltidsunderviserne deltog i maj i Fakultetets forskningsseminar X på Rungstedgård.

Jørgen Alsø har deltaget i et seminar om amerikanske samfundsforhold ved Temple University, Philadelphia, USA, fra 24.6-9.7 1986.

Gerda Christensen har

- (fra 1.1.86) sammen med Inge Livbjerg fungeret som koordinator og vejleder for lærerne i almindeligt sprog på det reformerede grundstudium.
- deltaget i »Kollokvier over udvalgte lingvistiske værker« ved Niels Davidsen-Nielsen.
- arrangeret et lærerseminar i amerikansk litteratur ved Fulbright professor Dr. Caroline Hall og deltaget i samme.

Niels Davidsen-Nielsen gæsteforelæste i oktober 1985 ved universiteterne i Krakow og Wrocław. I marts 1986 ledede han sammen med to kolleger et 14-dages studieophold for 30 engelskstuderende ved det norske studiecenter ved Yorks universitet, hvor Handelshøjskolen nu har opnået en associeringsordning.

Han er formand for Forskningskollegiet og Forskningsplanlægningsudvalget samt formand for forskningsudvalget for engelsk.

Endelig har han ledet en tværsproglig projektgruppe i kontrastiv grammatik samt arrangeret en foredragsrække i forskningsudvalget for engelsk.

Malene Djursaa har i beretningsperioden

- holdt gæsteforelæsning på Danmarks Lærerhøjskole om »Erhvervsliv og kultur – Danmark og Storbritannien«.

- deltaget i SIETAR's (Society for Intercultural Education, Training and Research) 11. internationale konference i Amsterdam, maj 1986.
- foretaget en studierejse i juni '86, hvor hun med et British Council rejsелеgat bl.a. afsøgte muligheder for institutionel tilknytning i England under længerevarende forskningsophold. Resultatet er endnu uafklaret.

Jennifer Draskau har sammen med H. Picht udarbejdet en forelæsningsrække om »Introduktion til fagsprog« for 2. del af HHK's sprogstudier. Rapport herom er blevet aflagt på fakultetets forskningsseminar og offentliggøres i ARK 32.

Dorrit Faber har

- indtil januar 1986 været formand for studienævn for engelsk.
- deltaget i et kursus i Sprog og Logik samt i et kursus i Modallogik og Semantik, begge ved lektor Finn Sørensen.
- deltaget i et kursus i Sprogvidenskabelig metode for forskningsmedarbejdere ved prof. Lars Fant.
- sammen med Helle Pals Frandsen og Christian Qvist gennemført et forsøg med integration af undervisningen i jura, økonomi og teknik på ED og sammen med ovennævnte efterfølgende rapporteret herom på Fakultetets forskningsseminar på Rungstedgård.

Lena Flugler har i beretningsperioden været

- prorektor
- formand for konsistoriums BOF
- formand for konsistoriums valgudvalg
- formand for konsistoriums lokaleudvalg
- formand for konsistoriums indretningsudvalg af NKT-grunden
- hun har i samarbejde med kolleger ved instituttet planlagt og gennemført et 14-dages studieophold for studerende på de videregående studier ved det norske studiecenter ved York Universitet.
- været redaktør af fakultetets tidsskrift SPRINT.

Hanne Glasius har i beretningsperioden:

- deltaget i kollokvier over udvalgte lingvistiske værker - ved Niels Davidsen-Nielsen.
- deltaget i kursus »Logik og Sprog« - ved Carl Vikner.
- deltaget i kursus i sprogvidenskabelig metode - ved Lars Fant.
- i samarbejde med Arnt Lykke Jakobsen og Gerda Christensen tilrettelagt, udarbejdet og gennemført en engelskprøve for økonomistuderende, som ønskede at komme i betragtning til studieophold i USA eller England.

Kirsten Haastrup har i beretningsperioden

- været arrangør af møderække (10 møder) om fremmedsprogspædagogik afholdt på Københavns Universitet, efterår 1985.
- været gæsteforelæser ved Center for fremmedsprogspædagogik, Odense Universitet, oktober 1985.
- afholdt workshop på symposium om »Communication and Foreign Language Learning«, Inter-University Centre of Postgraduate Studies, Dubrovnik, juni 1986.

Inge Gorm Hansen har været dekan og formand for det sproglige fakultets BOF (indtil januar 1986). Hun er desuden næstformand for planlægningsrådet for forskning.

Ole Helmersen har i beretningsperioden:

- deltaget i seminar om Logik og Sprog ved Finn Sørensen.
- deltaget i seminar om Videnskabelig Metode ved Lars Fant.
- deltaget i studieudvikling og tilrettelæggelse af SPRØK-studiet.

Lise-Lotte Hjulmand har i beretningsperioden:

- været institutbestyrer.
- deltaget i møderne i den tværsproglige projektgruppe vedr. kontrastiv lingvistik.
- gennemgået et kursus i brug af mikrodatamater arrangeret af Institut for Datalingvistik.
- deltaget i den anden Nordtext workshop i tekstlingvistik i Tällberg, Sverige.
- medvirket ved studieudviklingen og tilrettelæggelsen af sprog/økonomistudiets 1. del.

Arnt Lykke Jakobsen har i beretningsperioden holdt følgende foredrag:

- »Hvad bliver der af den engelske litteratur i Danmark?« (Foredrag 7.5.85 på Københavns Universitet, Amager. Resumé i *Engelsk i Danmark. Et tværkulturelt forskningsprojekt.*)
- »John Fowles: *Troldmanden*«, Danmarks Radio, 8.11.85.
- »Teachers of English International« (foredrag om eng./am. campuslitteratur, Engelsklærerforeningen 5.10.85).
- »Oversættelsesdansk«, foredrag i *Engelsk i Danmark* projektet, KUA, 5.5.86.
- og udarbejdet et datamatstyret undervisningsprogram i fagsproglige præpositioner, sammen med Lars Johnsen og »demopraep«, demonstrationsprogram hertil, præsenteret på HHK 30.4.86.

Arnt Lykke Jakobsen har herudover skrevet leksikonartikler om engelsksproget litteratur til Gyldendals etbinds-leksikon (1987?) og medvirket ved efteruddannelseskursus for engelsklærere arrangeret af Folkeuniversitetet i Danmark, Skive, juli 1986.

Per Anker Jensen var i beretningsperioden ACLS Research Fellow ved University of Texas at Austin fra september til juli.

Lars Johnsen har i beretningsperioden deltaget i følgende kurser:

- Logik og sprog v. C. Vikner.
- Modal- og tidslogik v. C. Vikner.
- Formel og grammatik v. C. Vikner.
- Videnskabelig metode v. L. Fant.
- Pascalprogrammering UNI. C.

Kirsten Kirkegaard har sammen med Rita Lenstrup fungeret som koordinator og vejleder for lærerne i fagligt sprog ved den erhvervsproglige korrespondentuddannelses første forløb, herunder udarbejdet læseplaner og opgavemateriale til alle studiets semestre.

Rita Lenstrup har:

- siden januar 1986 været formand for studienævn for engelsk.
- i beretningsperioden sammen med Kirsten Kirkegaard fungeret som koordinator og vejleder for lærerne i fagligt sprog ved den erhvervsproglige korrespondentuddannelses første forløb, herunder udarbejdet læseplaner og opgavemateriale til alle studiets semestre.
- været medarrangør af den årlige studietur til London for studerende.
- deltaget i et seminar om amerikanske samfundsforhold ved Temple University, Philadelphia, USA fra 24.6-9.7. 1986.

Inge Livbjerg har

- sammen med Gerda Christensen fungeret som koordinator og vejleder for lærere i almindeligt sprog på det reformerede grundstudium.
- i samarbejde med Inger Mees udarbejdet diverse forslag til omorganisering af fonetikundervisningen på EG og EA/ED, og materiale som bliver afprøvet i undervisningen.
- i perioden 24.6.-9.7. 1986 deltaget i et seminar om amerikanske samfundsforhold på Temple University, Philadelphia, USA.
- skrevet en kronik i Politiken 12.7.86 med titlen »En evne som vil gå fløjten«.

Inger Mees har i samarbejde med Inge Livbjerg udarbejdet diverse forslag til omorganisering af fonetikundervisningen på EG og EA/ED, og materiale som bliver afprøvet i undervisningen.

Margrethe Mondahl Søndergaard har i beretningsperioden deltaget i:

- kollekvier over udvalgte lingvistiske værker – ved Niels Davidsen-Nielsen.
- kursus i Logik og sprog – ved Carl Vikner.
- kursus i sprogvidenskabelig metode – ved Lars Fant.
- konference om Communication and Second Language Learning i Dubrovnik, 9.-20.6. 1986.

Lise Mourier

- deltager fortsat i studieudvikling af det integrerede sprog/økonomistudium.
- har været på kort studiebesøg i The Federal Reserve Bank, Dallas, Texas i maj.
- har deltaget i seminar vedr. videnskabsteori og metode, ved Lars Fant.
- arbejdet med nye emneområder på EK-studiet i disciplinen fagligt engelsk (regnskaber, skatteforhold).

John Murphy har

- sammen med to kolleger planlagt og ledet et 14-dages studieophold for 30 studerende ved det norske studiecenter ved universitetet i York.
- arrangeret og deltaget i en studietur til London for de sprog/økonomi-studerende.
- arrangeret studieophold ved britiske universiteter for enkelte studerende.

Anne Marie Bülow Møller har

- deltaget i Poetics and Linguistics Associations kongres, Birmingham, England, september 1985. Indlæg: »The co-operative principle or Missing Felicity«.
- deltaget i Nordtext Workshop (som dansk repræsentant), Tällberg, Sverige, marts 1986.
- deltaget i Sociolinguistic Symposium, Newcastle, England, april 1986 (invited speaker).
- været formand for Didaktikudvalget.

Chistian Quist har i beretningsperioden

- deltaget i Nordisk Terminologikursus på »Rolighed« 5.-16.8. 1985.
- sammen med Dorrit Faber og Helle Pals Frandsen udført studieforsøg til intergration af merkantilt, juridisk og teknisk sprog på EA/ED-trinnet.
- deltaget i præsentationen af ovennævnte studieforsøg på forskningsseminaret 20.-21.5. 1986.
- udarbejdet undervisningsmateriale til bl.a. demonstration af termmotivation og belysning af polyseme/homonyme termer i forbindelse med undervisningen i teknisk sprog.
- medvirket ved afholdelse af terminologikursus for HHK-studerende.

- medvirket ved afholdelsen af terminologikomponenten i universitetets informations- og dokumentationskursus.
- deltaget i studieordningsudvalgets arbejde.

Helge Schwarz har i perioden 24.6.-9.7. 1986 deltaget i et seminar om amerikanske samfundsforhold på Temple University, Philadelphia, USA.

Karen Stetting har

- som redaktør for sprog ved højskolens avis, Kræmmerhuset, skrevet en række artikler og interviews om studier, forskning og andre forhold ved højskolen.
- deltaget i Carl Vikners semesterkursus i Logik og Sprog, i et 3-dages kursus i anvendelsen af video i undervisningen, som var arrangeret af Didaktikudvalget, samt i en seminarrække om kvindeforskning afholdt på højskolen.
- deltaget i den årlige landsdækkende konference for informationsmedarbejdere over to dage - på DtH og ved Århus Universitet og har i forbindelse med sit arbejde i Konsistoriums informationsudvalg deltaget i udarbejdelsen og redigeringen af en rapport på knap 100 sider om en tidligere afholdt informationskonference på højskolen.
- været en af instituttets rejseledere under et en uges ophold i London for de studerende.

Hans Henrik Sorgenfrey har deltaget i følgende kurser:

- Videnskabelig metode ved Lars Fant.
- Sprog og Logik ved Carl Vikner.

Charlotte Werther har i beretningsperioden:

- deltaget i seminar om Logik og Sprog ved Carl Vikner.
- deltaget i seminar om Modallogik og Semantik ved Carl Vikner.
- deltaget i seminar om Videnskabelig Metode ved Lars Fant.
- deltaget i studieudvikling og tilrettelæggelse af SPRØK-studiet.
- været medlem af Studienævnet for sprog-økonomistudiet.

Anne Zoëga har

- i perioden 23.6-13.7. 1986 været på studietur til USA, herunder deltaget i et seminar om amerikanske samfundsforhold på Temple University, Philadelphia (24.6-9.7.).
- deltaget i en række EDB-kurser, bl.a. i forbindelse med arbejdet i juridisk ordbogsprojekt.
- været tilknyttet Center for Konferencetolkning (se herunder).

6. Gæsteforelæsninger m.v.:

- 22. oktober 1985: Mike Foers, Inland Revenue »The Inland Revenue and the Tax Payer«.
- 13. november 1985: Ken Livingstone, Chairman of the Greater London Council »The Greater London Council - Is This the End?«.
- 28. november 1985: Lektor Brit Ulseth, Lærerhøjskolen i Bergen »English Pronunciation for Norwegians«.
- 17. og 18. februar 1986: Stuart Burchell, Hackney Enterprise Board »Business in Britain«.
- 25. februar 1986: Bill Jones, University of Manchester »Modern British Politics«.
- 4. april 1986: Lech Zabor, University of Wroclaw »Selected Problems of Translator Training in English for Special Purposes«.
- 11. april 1986: Professor Geoffrey Leech, University of Lancaster »Topics in Semantics«.
- 17. april 1986: Professor Leiv Egil Brevik, Universitetet i Tromsø »Existential Sentences in English and the Scandinavian Languages«.

B. Institut for Datalingvistik

1. Oprettelse og formål

Institut for Datalingvistik blev oprettet i juni 1985. Institutet har til opgave at udvikle det faglige grundlag for undervisningen i anvendelsen af edb i forbindelse med de studerendes fremtidige erhvervsfunktioner, at planlægge og gennemføre denne undervisning samt at udføre datalingvistisk forskning, specielt inden for følgende områder: databaseteori, datamatisk leksikografi, datamatisk korpusanalyse, datamatisk grammatik samt datamatisk oversættelse.

2. Medarbejdere

Professor: Cand.mag. Carl Vikner (udlånt fra Københavns Universitet pr. 1.9.1985).

Lektorer med forskningspligt: Cand.ling.merc. Bodil Nistrup Madsen, cand.mag. Finn Sørensen.

Adjunkt med forskningspligt: Cand.mag. Steffen Leo Hansen.

Undervisningsassistenter: Stud.merc. Bo Meyer,

Hjælpelærere: Stud.ling.merc. Bodil Vestergaard.

Sekretærer: Overassistent Elna Oberleitner, assistent Marianne Jensen (begge er samtidig sekretærer for Terminologiafdelingen).

3. Instituttets ledelse

Institutbestyrer og formand for institutrådet: Lektor, cand.ling.merc. Bodil Nistrup Madsen.

Institutrådet bestod af de fastansatte lærere blandt ovennævnte medarbejdere samt af:

TAP-medarbejdere: Elna Oberleitner og Marianne Jensen.

Studerende: Claus Iskov og Annette Jørgensen (fra 1.1.1986).

4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed

Steffen Leo Hansen har publiceret:

- »Oprettelse og udnyttelse af et maskinlæsbart tekstkorpus«. (Festskrift for Jens Rasmussen, CEBAL no 8, HHK 1986, s. 250-263).

- »Programbibliotek«. (LAMBDA nr. 1, Institut for Datalingvistik, juli 1986, 83 sider).

Se endvidere Terminologiafdelingen.

Steffen Leo Hansen har specielt arbejdet inden for området datamatisk korpusanalyse, dvs. med teori og metode knyttet til oprettelse og udnyttelse af et maskinlæsbart tekstkorpus, samt med udvikling af programmet til korpusanalyse.

Steffen Leo Hansen har i den forløbne periode deltaget i følgende projekter:

- Database til terminologisk information og generering af ordbøger. (Se Terminologiafdelingen).

- Oprettelse af brevkorpus, tysk handelskorrespondance, til undersøgelse af talehandlinger, morfo-syntaks m.v. Projektet gennemføres i samarbejde mellem Institut for Tysk ved HHK og HHÅ samt Institut for Erhvervsprog, Odense Universitet.

Bodil Nistrup Madsen har publiceret:

- »Oprettelse og anvendelse af databaser v.hj. af databasesystemet KnowledgeMan«. (Institut for Datalogivistik, februar 1986, 68 sider).
- (sammen med Gert Engel) »Anvendelse af ny teknologi i ordbogsarbejdet«. (CEBAL no 8, 1986, s. 288-298).

Se endvidere Terminologiaafdelingen.

Bodil Nistrup Madsen har i beretningsperioden deltaget i følgende projekter:

- DANTERM, Dansk Termbank. Bodil Nistrup Madsen har forestået den systemmæssige videreudvikling, jfr. Terminologiaafdelingen.
- Database til terminologisk information og generering af ordbøger (»Juridisk Ordbog«), jfr. Terminologiaafdelingen.
- Dansk-fransk ordbogsbase. Blinkenberg og Høybyes Dansk-Fransk Ordbog er bragt i maskinlæsbar form v.hj. af optisk læsning. Bodil Nistrup Madsen har forestået udvikling af programmet til automatisk analyse og markering af strukturen i ordbogsartiklerne med henblik på overførsel af de maskinlæsbare data til en dansk-fransk ordbogsbase. Projektet er baseret på tilsvarende forsøg med Fransk-Dansk Ordbog, men der er i forhold hertil udviklet et mere avanceret analyseprogram, hvorved der opnås automatisk markering af et langt større antal oplysningstyper og dermed en mere detaljeret artikelstruktur.
- Dansk-fransk teknisk ordbog (samarbejdsprojekt mellem Fonden for fagsproglig leksikografi og Aschehougs Forlag). Til inddatering, sortering og redaktion af data anvendes ordbogsprogrammet Compulexis. Dette program er løbende blevet videreudviklet for at opfylde de krav, som det fagleksikografiske arbejde stiller. Bodil Nistrup Madsen har deltaget i redaktionskomiteen specielt med henblik på den datamatiske bearbejdning.
- Endvidere har Bodil Nistrup Madsen som medlem af ETTO-ordbogsgruppen under Statens humanistiske Forskningsråd (initiativområde 'edb for tekst, tale og ord') fortsat deltaget i udviklingen og afprøvningen af en taksonomi for leksikografiske data. I beretningsperioden er indledt forsøg med overførsel til databaser af ordbogsdata indtastet v.hj. af ordbogsprogrammet Compulexis.

Finn Sørensen har publiceret:

- (med Michael Herslund) »De franske verber. En valens-grammatisk fremstilling. I verbernes syntaks«. (Romansk Institut, Københavns Universitet, 1985, 83 s.)
- »Om grammatiske kategorier. Et debatoplæg«. (Institut for Datalogivistik, 1985, 10 s.)
- (med Michael Herslund) Anm. af Noam Chomsky: »Lectures on Government and Binding«, Foris Dordrecht, 1981 (Revue Romane 20.2., 1985, s. 282-288).
- »Sprog som grænseflade – ja eller nej?« (Sproget og datamaskinerne, C.A. Reitzels Forlag, København, 1986, s. 19-25).
- »Passivkonstruktioner er prædikatskonstruktioner«. (CEBAL no 8, 1986, s. 230-249).

Finn Sørensen arbejder med:

- (med Michael Herslund): Udvikling af en valensordbog for franske verber.
- (med medarbejdere ved det humanistiske edb-center, Københavns Universitet): Projekt under FTU vedrørende behandling af anaforiske relationer i et natursprogligt interface til ekspertsystemer.
- (med Bente L. Jensen og Louise Denver): Passivkonstruktioner i dansk, italiensk og spansk.

Carl Vikner har publiceret:

- »L'aspect comme modificateur du mode d'action: à propos de la construction être + participe passé« (Langue française 67, 1985, 95-113).

Carl Vikner arbejder på et projekt vedrørende automatisk analyse af tidsrelationer i en tekst på basis af semantiske teorier for tempus, aspekt, tidsadverbialer og andre tidsudtryk i naturlige sprog.

Finn Sørensen og Carl Vikner har i samarbejde udarbejdet:

- »Edb og sprog«. (Institut for Datalogivistik, 1986, 36 sider, foreløbig version).

- »Modallogik og Semantik«. (Institut for Datalogivistik, 1986, 57 sider, foreløbig version).

5. Faglig virksomhed i øvrigt

Instituttets medarbejdere har:

- medvirket ved afholdelsen af en række kurser for forskere og lærere vedrørende terminologi, datalære, programmering, databasesystemer og logik.
- deltaget i en række forskerkurser, seminarer og konferencer, herunder Nordisk forskerkursus i datalingvistik (Helsinki, august 1985), Forskningsrådskonference om Sprogvidenskab og Informatik (Middelfart, december 1985), Nordiske Datalogivisdage og symposium om datamatstøttet terminologi og leksikografi (Helsinki, december 1985).

Steffen Leo Hansen har forestået oprettelsen af det maskinlæsbare tekstkorpus JURKORPUS (dansk, spansk, engelsk) samt gennemført kørsler (alfabetiserede ordlister, konkordanser m.v.) for projektmedarbejderne.

Steffen Leo Hansen har holdt flg. indlæg:

- »Korpusbaseret leksikografi og terminologi«, Symposium for datamatstøttet leksikografi og terminologi, Helsinki, december 1985.

Bodil Nistrup Madsen har forestået systemudvikling i forbindelse med oprettelse af Terminform-databaserne til registrering af ordbøger på HHK's sprogbibliotek og specialer udarbejdet ved det erhvervsproglige fakultet.

Bodil Nistrup Madsen har arrangeret møde i ISO Techninal Committee 37, Subcommittee 3 »Computational Aids in Terminology«, Kbh. september 1985, jfr. Terminologiafdelingen.

Bodil Nistrup Madsen har holdt følgende indlæg på kurser, konferencer o.l.:

- »Anvendte metoder og opnåede resultater ved bearbejdelse af terminologisk materiale«, »Praktisk terminologiarbejde« og »DANTERM, Dansk Termbank« (herunder demonstration og øvelser på terminal), Nordisk Forskerkursus i Terminologi, Rolighed, august 1985.
- »DANTERM-projektet« (herunder demonstration), led i kursus ved Danmarks Biblioteksskole, Linien for forskningsbibliotekarer og dokumentalister, september 1985.
- »Beskrivelse af leksikografiske data«, sammen med ETTO-ordboggruppen, Selskab for Nordisk Filologi, oktober 1985.
- »Edb-baseret leksikografi«, sammen med ETTO-ordboggruppen, Forskningsrådskonference om Sprogvidenskab og Informatik, Middelfart, december 1985.
- »DANTERM, Dansk Termbank«, (herunder demonstration og øvelser), Terminologikursus for medarbejdere ved HHS, Kolding, januar 1986.

- »Fagsproglig leksikografi og termbanker«. Den terminologiske komponent i uddannelsen i datamatisk lingvistik, I&D-linjen, KUA, HHK februar-marts 1986.
- »Danish Projects within the Field of Computational Lexicography«, Workshop on Automating the Lexicon, Grosseto, maj 1986, (arrangeret i EF-Kommissionens regie).

6. Gæsteforelæsninger m.v.

Lektor Hans Siggaard Jensen, Aalborg Universitetscenter, har holdt et foredrag med titlen: »Automatisk semantik og sprogfilosofi. Om udviklingen af en logisk semantik henimod informatisering«.

C. Institut for Erhvervspraksis

1. Oprettelsen og formål

Institut for Erhvervspraksis blev oprettet i februar 1970. Instituttet dækker fagområderne: Erhvervslære (herunder regnskabslære), Samfundsøkonomi, Maskinskrivning (herunder elektronisk tekstbehandling), Stenografi (dansk, engelsk, fransk og tysk), Lynskrift med notatteknik (dansk, engelsk, fransk og tysk).

2. Medarbejdere

Handelsfaglærere: Anne Harries, EA; Jette Krog, ED (orlov); Kate Jensen, ED (vikar); Erna Larsen; Hanne Nielsen, ED; Jette Nørgaard (orlov fra 1.2.86); cand.ling.merc., translator Lise Saxov (orlov); Mona Schjødt-Hansen, ED (vikar); Marie-Louise Westergaard.

Lektorer uden forskningspligt: Finn Hagen Jespersen, HA; Erik Otto, HA.

Undervisningsassistenter: Handelsfaglærere: Lisbeth Eriksen; Niels Beck; konsulent, cand.merc. Chr. Christiani; underdirektør, cand.merc. Flemming Hansen; fuldmægtig, cand.merc. Jens Otto Hansen; konsulent, cand.merc. Torben Sværke Hansen; fuldmægtig Per Boje Jensen, HD; korrespondent Asta Lauritzen; fuldmægtig, cand.polit. Kjeld K. Lykke; konsulent Anders Pedersen; cand.oecon. Søren Pedersen; handelsfaglærer Inge Lise Plejl; korrespondent Jane Storm; adjunkt, cand.merc. Niels Tranum.

Sekretær: Gitte Bach.

3. Instituttets ledelse

Institutbestyrer og formand: Handelsfaglærer Hanne Nielsen, ED.

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte lærere blandt ovennævnte medarbejdere samt af undervisningsassistent, handelsfaglærer Inge Lise Plejl.

TAP-medarbejder: Gitte Bach.

Studerende (fra jan. 1986): Annette Holm Nielsen, Heidi Thestrup. Annemette Vestergaard.

Instituttet er opdelt i 2 faggrupper:

1. Faggruppen for erhvervslære og samfundsøkonomi. Faggruppeleder: Erik Otto.
2. Faggruppen for maskinskrivning og stenografi. Faggruppeleder: Hanne Nielsen.

4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationer

Til supplerung af »Opgavesamling i Erhvervsøkonomi på EG-studiet«, der udkom i august 1985, har Finn Hagen Jespersen udarbejdet et mindre antal opgaver samt nogle skematiske oversigter over centrale dele af det erhvervsøkonomiske stofområde.

Endvidere har Finn Hagen Jespersen i samarbejde med Kjeld Lykke påbegyndt udarbejdelsen af et kapitel om en virksomheds organisatoriske forhold.

5. Faglig virksomhed i øvrigt

Instituttets lærere har udarbejdet materiale til både grundkursus og udvidet kursus i ETB – såvel til ND-anlægget på Fabrikvej som til HP-anlægget på Howitzvej. Med hensyn til HP-anlægget har instituttet samarbejdet med DØK-studerende Jan Heje.

D. Institut for Fransk

1. Oprettelse og formål

Instituttet blev oprettet i februar 1970. Instituttet dækker alle fagområderne inden for fransk, italiensk og russisk.

2. Medarbejdere

Professor: Dr.phil. Jens Rasmussen (til 1.5.86).

Lektorer med forskningspligt: Cand.phil. Mirella Cristofoli (italiensk); cand.mag. Per Durst-Andersen (russisk); cand.ling.merc. Gunhild Dyrberg; cand.phil. Kathrine Sørensen Ravn Jørgensen (barselsorlov 20.6.-1.11. 1985); cand.mag. Hanne Korzen; cand.phil. Lita Lundquist; cand.phil. Hanne Martinet; cand.ling.merc. Lena Munck; cand.mag. Lilian Stage; cand.mag. Henrik Selsøe Sørensen.

Lektorer uden forskningspligt: Cand.mag. Aase Baillais; cand. mag. Anne Dueholm; cand.ling.merc. Ellen Fehrn-Christensen; cand.art. Birgitte Friis; translætør Hélène Holm; cand.jur. Niels Krogh-Hansen (vikar); cand.interpret. Birgitte Lauterbach; cand.art. Dorte Westrup.

Adjunkter med forskningspligt: Cand.interpret. Helle Hermann (fra 1.5.86); cand.mag. Bente Lihn-Jensen (it); cand.interpret. Jette Schramm Nielsen (fra 1.5.86); cand.ling.merc. Joan Haff Tournay; cand.mag. Hanne Aarup.

Kandidatstipendiater: cand.ling.merc. Marianne Olsen (fra 1.4.86); cand.interpret. Jette Lund Pedersen (fra 1.3.86); cand.phil. Erling Strudsholm (italiensk).

Eksterne lektorer (fransk): Cand.ling.merc. Nina Hamerik; cand.ling.merc. Susanne Hertz; cand.phil. Else Koefoed; advokat, docteur en droit Dorthe Laouedj Kryger; cand.mag. Ghani Mérad-Boudia; cand.mag. et cand. jur. Jette Hassing Ronøe; cand.polyt. Jean Pierre Zafiryadis.

Eksterne lektorer (italiensk): Civilingeniør Leonardo De Chiffre; translætør Merete Kock.

Eksterne lektorer (russisk): cand.phil. Birte Pass.

Undervisningsassistenter (fransk): Cand.phil. Françoise Andersen; cand.phil. Inge Lise An-

dersen; cand.phil. Nicole Andersen: cand.interpret. Hanne Blaaberg; cand.mag. Charles Cespedes; cand.phil. Mireille Daugaard; cand.ling.merc. Benedikte Dilling-Hansen; cand.interpret. Marianne Eide; diplôme d'études supérieures Jean-Jacques Etienne; diplôme d'études supérieures Martine Fenger; cand.mag. Eva Hammerhaimb; cand.mag. Kirsten Kielland-Brandt; cand.mag. Birgitte Krag; cand.mag. Britta Kragh; cand.mag. Else Marker-Larsen; cand.ling.merc. Hanne Maj Munksgaard; cand.interpret. Jette Schramm Nielsen (indtil 1.5.86); cand.phil. Steffen Nordahl Lund; cand.ling.merc. Marianne Olsen (indtil 1.4.86); cand.ling.merc. Hanne Prætorius; cand.interpret. Jette Lund Pedersen (indtil 1.3.86); cand.interpret. Eva Veedfald; cand.interpret. Karen Weinreich; cand.mag. Jørn Westengaard-Holm.

Undervisningsassistenter (italiensk): Cand.mag. Lise Møller Andersen; translætør Zita Andersen; cand.mag. Poul Breyen; cand.mag. Ane Vibeke Foss; cand.phil. Lørn Korzen; Patrizia Paggio; dott. Giuseppina Panzeri; dott. Vittorio Spandanuda; cand.phil. Lise Velschow.

Undervisningsassistenter (russisk): Cand.phil. Ella Andersen; cand.mag. Britta Bjørn; cand.mag. Gertrud Bohlbrog; Merete Helle Hansen, translætør Leif Lorenzen Juul; translætør Viktor Smith.

Sekretærer: Anna Berg von Linde; Susanne Berg; Mitzi Dahmas; Kirsten Elsborg; Lotte Jansen.

3. Instituttets ledelse

Institutbestyrer: Dorte Westrup.

Næstformand: Lilian Stage.

Institutrådet bestod den 1.12.85 af de fastansatte lærere blandt ovennævnte medarbejdere samt af:

Ekstern lektor: Cand.phil. Birte Pass.

Undervisningsassistent: Cand.mag. Else Marker-Larsen.

TAP-medarbejdere: Anna Berg von Linde; Susanne Berg; Kirsten Elsborg.

Studerende: Merete Bedstrup; Kirsten Devantier; Jytte Hansen; Anna Harboe; Helle Janlow.

4. Afstuttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed

Mirella Cristofoli har indledt en revision og udbygning af kommercielt glossar, dansk-italiensk, og arbejder fortsat med kontrastive undersøgelser af dansk og italiensk merkantil-økonomisk sprogbrug med henblik på udarbejdelse af lærebog.

Per Durst-Andersen.

Afsluttede forskningsarbejder: »Russian Qualitative Aspect: Referential and Propositional Semantics«. CEBAL 9 (31 sider).

Igangværende forskningsarbejder: Per Durst-Andersen er i øjeblikket i gang med at skrive en større afhandling om aspekt med særligt henblik på russisk (Russian aspect: language, mind, and reality. Towards a multi-functional grammar). Her søger han at påvise, at perfektiv og imperfektiv aspekt er sproglige manifestationer af to mentale modeller, som alle mennesker uafhængigt af sprogtilhørsforhold besidder.

Gunhild Dyrberg har sammen med Jules Lund, KU, Anne Plaschke, Bruxelles og Joan Tournay, HHK, fortsat arbejdet på en fransk-dansk samfundsfaglig ordbog. Hun har påbegyndt en revision af de merkantile og økonomiske udtryk i Blinkenberg og Høybye: Dansk-fransk ordbog. Endvidere har hun udgivet en samling af franske faglige tekster til brug på korrespondentstudiets 4. semester.

Bente Lihn Jensen har fortsat sin undersøgelse om brug af modus og modalverber på italiensk og dansk med henblik på kontrativ analyse. I den forbindelse har hun i maj-juni været på studieophold i Rom. En artikel: »Clitico di soggetto, il clitico 'ne' in italiano?« er blevet publiceret i »Actes du 9e Congrès des Romanistes Scandinaves, Helsinki 13-17 aout 1984« Mémoires de la Société Néophilologique de Helsinki, Tome XLVI, Helsinki 1986.

Kathrine Sørensen Ravn Jørgensen har i perioden 1.11.85-30.6.86 udgivet:

»Pour une nouvelle typologie de roman« i CEBAL 7, 1985, pp. 83-101;

»Pour une nouvelle approche du roman picaresque« i Revue Romane 21, 1, 1986, pp. 77-95.

Hun har færdiggjort udgivelsen af »La Théorie du roman. Thémes et modes.« Bogen er ved at blive trykt og vil i slutningen af året udkomme som monografi i skriftserien »Erhvervs-sproglige skrifter« på Erhvervsøkonomisk Forlag. Manuskriptet er på 225 sider.

Har fortsat sit arbejde med beskrivelsen af teksttyper med henblik på udarbejdelse af en teksttypologi.

Har fortsat en teksttypologisk beskrivelse af teksttypen »Préface«.

Hanne Korzen har siden sidste årsberetning udgivet:

1. »Pourquoi et l'inversion finale en français. Etude sur le statut de l'adverbile de cause et l'anatomie de la construction tripartite«. Etudes Romanes de l'Université de Copenhague. Revue Romane numéro supplémentaire 30. 1985 (223 sider).
2. Review Article: »Jane-Odile Halmøy: Le gérondif. Eléments pour une description syntaxique et sémantique« i »Acta Linguistica Hafniensia« vol. 19. number 2 1985 (20 sider).
3. »Om franske bisætningsindlederers form og funktion«. I CEBAL nr. 8 Festskrift til Jens Rasmussen (35 sider).

Under forberedelse:

»Final inversion og subjektets stilling på moderne fransk«. Forventes færdigt ca. februar 1987.

Lita Lundquist har i 1985/86 sendt følgende manuskripter til publikation:

»La Linguistique Textuelle en France« til Lexikon der Romanischen Sprache, Max Niemeyer Verlag, Hamburg.

»Argumentative Text Structure: a Procedural Model«.

»Argumentative Operators and Argumentative Programme« in Proceedings from International Conference on Argumentation, Amsterdam 1985.

Lita Lundquist forsker for tiden i tekstfortolkningsprocesser, først og fremmest i referenceproblematikken og argumentative løsningsstrategier.

Hanne Martinet har udgivet:

- »Why Do We Know How to Translate What?«, Semiotica, 55-1/2 (1985).

- »The Magic of Words and Translation«, Pieper/Stickel (eds.) Linguistica Diachronica et Synchronica, Mouton de Gruyter, Berlin-New York-Amsterdam, 1985.

Under forberedelse.

- »Une France nouvelle II« (novellesamling)
- Monografi om oversættelsesteori og -praksis.

Lena Munck arbejder med teksttyper inden for teknisk sprog med specielt henblik på fagsprogssyntaks i henholdsvis franske og danske tekniske tekster. Dette arbejde skal ses i sammenhæng med forberedelse af en undersøgelse af typer og frekvens af fejl i de studerendes tekniske oversættelser til og fra fransk.

Hun har afholdt forsøgsundervisning i fransk teknisk sprog med henblik på den nye 2. del og har i denne forbindelse holdt et indlæg på Forskningsseminaret på Rungstedgård i maj 86. (Publiceres i rapporten over seminariet, (ARK)).

Henning Nølke.

1. Publiceret:

- »L'illocutorie et sa modalisation«. CEBAL 7 (102-129)
- »Le subjonctif: fragments d'une théorie énonciative«. Language 80 (42-2)
- »Tema-remata og tekstlingvistik«. CEBAL 8 (358-376)
- Anmeldelse af: 'Cahiers de linguistique française 4+5' (Genève). Revue Romane 20 (288-295)
- Anmeldelse af: David, J. et G. Kleiber: 'La notion sémantico-logique de modalité. Revue Romane 21 (148-150)

2. I trykken:

- »Les adverbies contextuels et la focalisation«. Université de Silésie, Polen.
- »Polyphonic Analyses of Texts«. in: Proceedings from the NORDTEXT Work-in-Progress Symposium at Tällberg, 1986.
- »Modality and Polyphony. A Study of Some French Adverbials«. Acta Hafniensia.
- Anmeldelse af: Høge Olsson: 'La concurrence entre il, ce og cela (ça) comme sujet d'expression impersonnelle en français contemporain.' Zeitschrift für französische Sprache und Literatur.
- »Tekstlingvistik (forsøg på EK i fransk 1985-1987).« in: ARK (foredrag holdt på Rungstedgård)

3. Under færdigredigering:

- (Med Jean Widmer, Schweiz): »The Pragmatics of Connectors«. Journal of Pragmatics

4. Under udarbejdelse:

- Bog: Les adverbies contextuels: théorie, analyse, application.
- Artikel: »Peut-être: essai de description polyphoïque.« Bestilt af Roczniki Humanistyczne - Filologia Románska.

5. Igangværende udviklingsarbejde.

- (Med Lars Fant, Gyde Hansen og Anne Marie Bülow Møller) Lærebog i tekstlingvistik til 2. delstudiet
- (I samarbejde med programmør Torben Boyd) EDB-program til brug i franskundervisningen på SPRØK-studiet.
- (I samarbejde med syv gymnasie- og universitetslærere) Tværsprogligt EDB-program til undervisning på viderekomment niveau.

Marianne Olsen har påbegyndt et terminologiprojekt om konkurs i Danmark og Frankrig. Ud over den egentlige terminologiske behandling af emnet har projektet til hensigt at forsøge

at fastlægge en strategi for udarbejdelse af løsningsforslag.

Jette Lund Pedersen beskæftiger sig med curriculumforskning inden for merkantilt/økonomisk sprog. Hun undersøger, hvordan undervisningen i fagsprog som både færdigheds- og vidensformidlende fag påvirkes af den omstændighed, at korrespondentuddannelsens specifikke målgruppe for næsten 100% vedkommende er piger, og af uddannelsens institutionelle rammer.

Hun har sammen med Britta Kragh udgivet kompendiet »Visitez le Sénégal« I og II til brug for undervisningen på det reformerede grundstudium og SPRØK.

Jacques Qvistgaard har fortsat igangværende arbejder (herunder dansk-fransk teknisk ordbog, indsamlingen af terminologisk materiale, studier vedr. syntaks i fransk fagsprog, dansk-fransk ordbog (alment sprog), indsamling af materiale til opslagsbog for korrespondenter) og har i øvrigt sammen med bl.a. Jennifer Draskau vedligeholdt Fagsprogligt Centers aktiviteter inden for forskningsområdet.

Jacques Qvistgaard har (sammen med Fl. Agersnap, Bente Kristensen og Jens Rasmussen) udgivet: »Erhvervsproglige Dimittender 1975-77, behovsundersøgelse for de erhvervsproglige studier 1985«. (HHK, Fagsprogligt Center 1985).

Jens Rasmussen har som medlem af en arbejdsgruppe fortsat indsamlingen af materiale om dansk-franske fraseologiske udtryk i politisk sprog. Projektet indgår i et EF-støttet fælles studieprogram (HHK og Ecole d'Interprètes Internationaux, Mons).

Han har som formand for bestyrelsen for Blinkenberg-Høybye Fondet forberedt tilrettelæggelsen af en omfattende revision af Blinkenberg og Høybye: Dansk-fransk ordbog og i den forbindelse arrangeret en rundbordsdiskussion om »Dansk-fransk leksikografi« den 15.11.85.

Han har den 30.4.86 holdt afskedsforelæsning over emnet »Stilistikkens plads i sprogvidenskab«.

Lilian Stage har publiceret en artikel i Festskrift til Jens Rasmussen: Franske substantivers valens. (CEBAL no. 8).

Hun har fortsat sin semantisk-syntaktiske analyse af ikke-hypotetiske si-sætninger samt en undersøgelse af danske oversættelsesækvivalenter. Hun arbejder (sammen med Hanne Korzen) på en bog om oversættelse i teori og praksis.

Erling Strudsholm har arbejdet med brugen af relativkonstruktioner på italiensk og dansk med henblik på en kontrastiv analyse.

Henrik Selsø Sørensen har i perioden kun haft en arbejdsforpligtelse på 50 procent, idet han er udlånt til arbejde med EF's automatiske oversættelsesprojekt »Eurotra«. Han har publiceret »Teksttyper« i Festskrift til Jens Rasmussen, CEBAL no. 8, Nyt Nordisk Forlag Arnold Busk, og en artikel om maskinoversættelse i Nordisk Tidsskrift for Fagsprog og Terminologi 86/1.

Hanne Aarup har foretaget en undersøgelse af begrebsanvendelse i parlamentarikersprog.

5. Faglig virksomhed i øvrigt

Mirella Cristofoli har holdt et foredrag om fagligt sprog på HHK på Italiensk lærerforenings seminar i Odense, 27.-29. september 1985 og har i Sprint 1985,2 anmeldt en ny italiensk ordbog. Hun har i samarbejde med Sydeuropacentret arrangeret et 2-dages efteruddannel-

seskursus for HHKs italiensklærere, d. 6.-7. januar 1986, og deltaget i kursus i brug af mikro-datamater, specielt med henblik på sproglige projekter. Herudover har hun været formand for opgaveudvalg, koordinator for lærerne i fagligt sprog og arrangør af studierejse til Rom.

Per Durst-Andersen

1. Kurser, rejser m.v.

(i) deltagelse i kursus i psykolingvistik under ESF, Bruxelles juli-august 85.

(ii) deltagelse i EDB-kursus under Institut for Datalogvistik i foråret 86.

(iii) rejser til Paris februar 86 med henblik på udspørgen af informanter.

2. Foredrag

(i) Russisk aspekt: modalitet og indirekte sproghandlinger«, Lingvistkredsen i København, oktober 85.

3. Projektarbejder

(i) Planlægning og udarbejdelse af undervisningsmateriale til koordineret undervisning i version, oversættelse og grammatik på EA/ED i russisk

4. Administration

(i) udarbejdelse af studieordninger til den ny 1. og 2. del i russisk.

Gunhild Dyrberg har i dagene 26.-30. august 1985 deltaget i 5th European Symposium on LSP i Leuven, Belgien. Desuden har hun deltaget i kurser i logik og sprog samt modallogik og semantik ved Carl Vikner. På terminologikurset har hun været projektleder på et terminologisk projekt som afslutning på kurset.

Hun har været medlem af revisionsudvalget med henblik på kandidatuddannelsens 2. del og ED samt af fransk studieordnings- og studievejledningsudvalg. Endvidere har hun været fagkoordinator i forbindelse med eksamensopgaver i fagligt sprog, medlem af fransk studienævn (indtil 1. januar 1986), fakultetsstudienævnet (indtil 1. januar 1986), bogudvalget samt redaktionskomiteen for SPRINT.

Bente Lihn Jensen har i samarbejde med Mirella Cristofoli udarbejdet studieordningen for 2. del og ED-studiet i italiensk.

Hun har desuden på Handelshøjskolen deltaget i følgende:

- seminar om udvalgte sprogvidenskabelige værker ved Niels Davidsen-Nielsen;

- kursus i Logik og sprog ved Finn Sørensen;

- kursus i Modallogik og semantik ved Finn Sørensen;

- studiekreds vedr. kontrastiv sproganalyse ved Niels Davidsen-Nielsen,

ligesom hun har deltaget i Italiensklærerforeningens årlige weekendseminar.

Kathrine Sørensen Ravn Jørgensen har i juni 1986 været på studierejse til Paris.

Hun har været medlem af studienævnet fra 1.1.86.

Lita Lundquist har under et studieophold i Frankrig holdt foredrag ved universiteterne i Rennes og Paris VIII, om procedurale tekst-modeller, og indledt et samarbejde med gruppen »Groupe de Recherche sur la Parole« ved Paris VIII. Hun har endvidere holdt foredrag i Amsterdam på Den internationale Argumentationskongres om »Argumentative Operators and Argumentative Programme« og endvidere deltaget i adskillige seminarer i Paris om semantik, pragmatik og tekstteori.

Hanne Martinet har i efterårssemesteret 1985 afspadseret oparbejdet overskud. I perioden 1.1.86 til 31.6.86 har hun haft forskningssemester. Hun har deltaget i HHK's forskningsseminar på Rungstedgaard i maj 1986. Er i øvrigt:

- sekretær og kasserer for Lingvistkredsen i København
- medlem af redaktionskomiteen for SPRINT.

Lena Munck er fra 1.1.86 studienævnformand. Hun har siddet i en række bedømmelsesudvalg (kandidatstipendier og adjunkt-/lektorstillinger), heraf flere som formand. Hun har siddet i arbejdsgruppen vedr. studieordningen til den nye 2. del i fransk samt i arbejdsgruppen vedr. studievejledningen til den nye 2. del. Hun har i august 85 deltaget i First Nordtext Symposium i Trondheim og i efteråret 85 i kurset »Dus med datamaten« v/Institut for Data-lingvistik.

Henning Nølke.

1. Foredrag efter indbydelse

- »Adverbe contextuels: focalisation et structure thème/rhème.« (Krakow, Polen)
- »Danskundervisning for fransktalende germanister: Bevidtgørelse af analogiseringsprocesser«. (Sprogpædagogik Studiekreds, Københavns Universitet)
- »Modalitet og sproghandling«. (Lingvistkredsen, København)
- »Les adverbies contextuels: marqueurs de focalisation.« (G.R.I.L., Paris)
- »La focalisation: acte de langage.« (La Sorbonne, Paris)

2. Andre foredrag

- »Polyphonic Analyses of Texts«. (Nordtext-seminar, Tällberg)
- »Fremtid på fransk« (Arbejdsgruppen »Konstrativ sprogbeskrivelse med særligt henblik på grammatiske kategorier«, HHK)

3. Kongresdeltagelse i øvrigt

- Konference om EDB og sprog, Københavns Universitet
- Konference om EDB i sprogundervisningen, Vejle

4. Øvrigt

- Som medlem af den franske forsker- og publikationsgruppe G.R.I.L.'s jury har Henning Nølke vurderet tre værker med henblik på udgivelse.
- (Med Hanne Korzen og Lilian Stage) holder han sig løbende underrettet om udviklingen af EDB-materiel til sprogundervisningen.
- Har som medlem af Fakultetets Didaktik- og EDB-udvalg samt af Instituttets Studieordningsudvalg arbejdet især med forberedelsen af det nye 2. dels-studium.

Jacques Qvistgaard er næstformand for ADLA's bestyrelse og formand for AILA's videnskabelige kommission for fagsprog.

Har i 1985-86 efter indbydelse deltaget i følgende internationale arrangementer:

- »5th European Symposium on LSP.« 26.-30. august 1985 i Leuven (Belgien).
- UNESCO-symposiet: »Enseignement des langues étrangères et développement de la coopération et de la compréhension en Europe«, 23.-28. september 1985 i Prag (Foredrag: »La formation des professeurs de langues de spécialité.«)

Har endvidere virket som consulting editor for tidsskriftet »Multilingua«. Har som repræsentant for Institut for Fransk i en ekstern arbejdsgruppe deltaget i forberedelsen af den af »Dansk-fransk handelsunion« planlagte konference: »Investering i fransk«. Har i øvrigt for Fagsprogligt Center med en arbejdsgruppe fortsat undersøgelsen af de erhvervsproglige dimittenders beskæftigelsesmønstre og uddannelsesbehov.

Jens Rasmussen har den 12.-13.5.86 efter indbydelse fra Institut for Tysk, HHK, deltaget i et international seminar i København om tosproglig leksikografi.

Lilian Stage har været studienævnformand indtil januar 1986

- er medlem af 2. dels-udvalget i fransk
- er fagkoordinator i almindeligt sprog
- har deltaget i kurser i logik og sprog samt i modallogik og semantik ved Carl Vikner
- har sammen med Hanne Korzen og Henning Nølle dannet en gruppe, der beskæftiger sig med den faglige udvikling inden for området EDB-programmer til brug for sprogundervisningen.

Erling Strudsholm har deltaget i

- Finn Sørensens kurser i »Logik og sprog« og »Modallogik«
- Lars Fants kursus i »Sprogvidenskabelig metode«

Henrik Selsøe Sørensen har sammen med Jacques Qvistgaard og Bodil Nistrup fortsat redaktionsarbejdet i forbindelse med udgivelsen af Dansk-fransk og Fransk-dansk teknisk ordbog; der har navnlig været tale om udarbejdelse af kravspecifikationer til det benyttede ordbogsprogrammel, som er under fortsat udvikling.

Han har fortsat arbejdet som medredaktør af Nordisk Tidsskrift for Fagsprog og Terminologi og deltaget i det internationale terminologiarbejde som medlem af SC 1 under ISO (TX 37). Endvidere har han undervist i terminologi på HHK's terminologikursus, på IoD-uddannelsen under KU samt på HHK's konferencetolkeuddannelse.

Henrik Selsøe Sørensen har endelig sammen med Gunhild Dyrberg og Jens Rasmussen forestået indsamling af franske neologismer samt deltaget i udvalgsarbejde vedrørende studieordningen for 2. del.

Hanne Aarup har været gæstelærer og censor ved tolkeuddannelsen ved universitetet i Mons, Belgien.

6. Gæsteforelæsninger m.v.

Den 24. februar 1986 forelæste dottor Giorgio Piva over emnet »Presentazione dell'insegnamento linguistico in base al metodo comunicativo sviluppato dalla DILIT.«

Den 8. april 1986 forelæste Ugo Ascoli over emnet »Il welfare state all'italiana.«

Den 14. april 1986 forelæste Thomas A. Sebeok over emnet »Semiotics and Linguistics.«

Den 18. april 1986 gav Samuel Rachlin en rapport over det sovjetiske samfund i dag.

ADLA

Det danske selskab for anvendt lingvistik har med deltagelse fra HHK og i samarbejde med KU, OU, ÅU, DLH afholdt årsmøde på DLH, 25. og 26. oktober 1985, under titlen »Anvendt lingvistik i Danmark« samt møde på Odense universitet, 10. februar 1986, med foredrag af Hanne Ruus (KU), »Eurotra og maskinel oversættelse«.

E. Institut for spansk

1. Oprettelse og formål

Institut for Spansk blev oprettet i februar 1970. Institutet dækker alle fagområder inden for spansk. Endvidere dækker instituttet faget dansk.

2. Medarbejdere

Gæsteprofessor, fil.dr. Lars Fant.

Lektorer med forskningspligt: Cand.mag. Søren Kaas Andersen; afdelingsleder, translatør Jørgen Jensen (udlånt til SPRØK); cand.phil. Peter Harms Larsen (dansk); cand.ling.merc. Heribert Picht; cand.ling.merc., translatør Anette Villemoes.

Lektorer uden forskningspligt: Translatør Niels Henning Pedersen, HD; translatør Erna Sølling.

Adjunkter med forskningspligt: Cand.ling.merc., translatør Louise Denver; cand.ling.merc., translatør Agnete Berg Nielsen; cand.ling.merc., translatør Hanne Puggaard.

Kandidatstipendiater: Cand.mag. Simon Ulrik Kragh, HD (udlånt til SPRØK); cand.interpret., translatør Anne-Mette Keogh Rasmussen.

Eksterne lektorer: Cand.ling.merc., translatør Anders Hermansen; cand.mag. María del Pilar Lorenzo; Dr. María Berta Pallares-Garçon; cand.mag. Helle Wegener.

Undervisningsassistenter (spansk): Cand.ling.merc., translatør Jørgen Aabye; cand.interpret., translatør Ellen-Marie Bentsen; cand.mag. Jens Borello; cand.interpret., translatør Boyja Dam; licenciada María Díaz-Varela; cand.interpret., translatør Hans Peter Elmøe; cand.ling.merc., translatør Annette Grindsted; cand.interpret., translatør Ib Gustafsson; cand.phil. Inge Hammerich; Marisa Fabricius Hansen; cand.ling.merc., translatør Doris Hornemann; cand.mag. Vibeke Kamp Jørgensen; cand.interpret. Ingrid Højgaard Knudsen; cand.interpret., translatør Kirsten Larnæs (til 31.10.85); cand.ling.merc., translatør Pelle Løvgren; cand.ling.merc., translatør Lise Saxov; cand.mag. Charlotte Toubro.

Undervisningsassistenter (dansk): Carol Henriksen, Ph.D, BA, MA; cand.phil. Jytte Houkjær; cand.mag. Charlotte Jørgensen; cand.mag. Anne-Lise Ebbeskov Larsen; cand.mag. Vibeke Rehfeld; cand.mag. Jan Sørensen.

Sekretærer: Lis Olsen; Ulla Kreutzfeldt (fra 1.4.86); Anette Hjermitsev Pedersen (fra 15.9.85); Vibeke Maaløe.

3. Instituttets ledelse

Institutbestyrer: Lektor, cand.ling.merc., translatør Anette Villemoes.

Formand for institutrådet: Afdelingsleder, translatør Jørgen Jensen (til 31.5.86); lektor, translatør Niels Henning Pedersen, HD (fra 1.6.86).

Næstformand for institutrådet: Lektor, translatør Erna Sølling.

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fast ansatte lærere blandt ovennævnte medarbejdere samt af:

Eksterne lektorer: cand.mag. María del Pilar Lorenzo; cand.mag. Helle Wegener (suppleant).

Undervisningsassistenter: Cand.ling.merc., translatør Jørgen Aabye, cand.interpret., translatør Ellen-Marie Bentsen (fra 1.11.85); cand.phil. Inge Hammerich (suppleant); cand.interpret., translatør Kirsten Larnæs (til 31.10.1985).

TAP-medarbejdere: Lis Olsen, Anette Hjermitsev Pedersen; Ulla Kreutzfeldt; Vibeke Maaløe.

Studerende: Nina Dyreborg (til 31.12.85); Annette Jørgensen (til 31.12.85); Jane Holm Hansen (til 31.12.85); Helle Hansen (fra 1.1.86); Tine Bork (fra 1.1.86); Lisbeth Larsen (suppleant fra 1.1.86).

4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed

Søren Kaas Andersen har i beretningsperioden

- udarbejdet et kompendium i oversættelseskritik beregnet for EA/ED-studerende i spansk
- holdt et indlæg om integration af tekstlæsning og oversættelse på fakultetets forskningsseminar
- revideret de første kapitler af H. Søborg: Spansk grammatik.
- publiceret en artikel i Sprint med titlen »Noget om lix og spansk« (Sprint 1985, 3).

Louise Denver

- er ved at afslutte et projekt om brugen af gerundio-syntagmer med en non-specifik agent som logisk subjekt inden for fiktion og sagprosa.
- har i CEBAL 8, 1986, publiceret en artikel om brugen af disse gerundio-syntagmer inden for teknisk sprog »Gerundio-syntagmer med en non-specifik agent som logisk subjekt af typen: la tolerancia se calcula restando de la medida máxima la medida mínima«.

Lars Fant

- har publiceret »Parafrasering som tekstbindingsstrategi«, CEBAL 8.
- har sammen med Anne-Marie Bülow Møller, Institut for Engelsk, arbejdet med forberedelse af et fælles forskningsprojekt vedrørende verbal og ikke-verbal kommunikation i foretningsskontakter mellem spansk-, engelsk- og skandinavisksprogede deltagere.
- har skrevet to artikler i forbindelse med gæsteforelæsninger i Göteborg i maj 1986, den ene med titlen »La contraposición en español – manifestación y análisis«, den anden med titlen »Dimensioner i informationsstruktur«.

Jørgen Jensen

- har på seminaret på Rungstedgaard den 22.5.86 holdt et foredrag »Om oversættelse af operative tekster«, som publiceres i hhv. ARK og SPRINT.

Simon Ulrik Kragh

- har i det foreløbne år arbejdet med forskningsprojektet »Nationalisme og udenlandsk kapital i Peru«. Projektet analyserer baggrunden for nationaliseringer og indførelsen af investeringskontrollove i perioden 1968-75 med særligt henblik på beslutningstagernes ideologi.
- har på SPRØK sammen med Jørgen Jensen, Flemming Agersnap, Arne Wangel og Henrik Køber deltaget i det tværfaglige projekt »Industrialisering og nationalisme i Latinamerika«.

Peter Harms Larsen

- har publiceret artikel i tidsskriftet Bixen med titlen: »Hvad gør vi nu lille du? Om praksischock i nogle kommunikationsfag«. (Bixen 3, 1985).
- har publiceret artikel i tidsskriftet Kvan med titlen: »Det levende ord og det døde sprog«. (Kvan 2, 1986).
- arbejdet på en bog om skriftlig kommunikation for sygeplejersker, der skal skrive patientinformationer, sygeplejefaglige artikler og administrative sagsfremstillinger. Arbejdstitel: »Skriv sundere«.

Agnete Berg Nielsen

- har sammen med Anette Villemoes afsluttet anden del af »Supplerende breve, kommentarer og gloser til Correspondencia Comercial« til brug for undervisningen i kommercielt sprog på det reformerede grundstudium.
- er ved at afslutte sin undersøgelse af neologismer i spanske økonomiske tekster.

H. Picht

- har i tiden fra den 5.-16.8.86 gennemført et Nordisk Forskerkursus på »Rolighed«, Skodsborg, om »Terminologi og fagsproglig leksikografi«. H. Picht holdt 8 foredrag, gennemførte 3 gruppearbejder og ledte 1 projekt. Kursets materiale er samlet og gjort tilgængeligt (2 bind, 816 sider).
- har sammen med J. Draskau publiceret »Terminology: An Introduction«, udgivet af University of Surrey, England, efterår 1985, 265 sider.
- har skrevet forordet til 2. oplæg af »Einführung in die Allgemeine Terminologielehre und Terminologische Lexikographie« af E. Wüster. Udgiver: Fagsprogligt Center 1985.
- har skrevet et efterskrift til den første specialeafhandling skrevet af translætørstuderende i russisk ved HHK. Afhandlingen er i bearbejdet form udgivet af Samfundslitteratur, 1986.
- har skrevet en artikel om »Terms and Their LSP Environment – LSP Phraseology«, som publiceres i et temanummer af Meta om terminotics.
- har holdt et foredrag om »Forskellige typer fagsprog. Hvad betyder terminologien for den faglige og teknologiske udvikling og effektivitet?« på den nordiske konference om »Terminologi som redskab i oversættelse og dokumentation« afholdt i Kristiansand (Norge) den 22./23.5.1986.
- har anmeldt bogen »Kommunikationsmittel Fachsprache« af L. Hoffmann (1984) i LSP-Newsletter vol. 8, no. 2 (21) Nov. 1985.
- har anmeldt ordbogen »Glossarium – Vedvarende Energikilder«, EF-Kommissionen i Luxembourg (1984) i LSP-Newsletter vol. 9, no. 1 (22) May 1986.
- har fortsat en større undersøgelse vedr. almensprogede verbers semantiske forhold i fagsproglig sammenhæng.
- er sammen med Prof. Dr. R. Arntz, Hildesheim i gang med en grundlæggende revision af bogen »Einführung in die übersetzungsbezogene Terminologiearbeit«, som vil udmunde i en ny updated og udvidet publikation om samme emne.

Hanne Puggaard

- har fortsat arbejdet med juraordbogsgruppens pilotprojekt, herunder med det fælles danske korpus, inventarisering af termer, terminologisk bearbejdning og har forestået arbejdet med det spanske korpus (se i øvrigt under Terminologiafdelingen).
- har indledt arbejdet med på basis af et stort og gennem flere år indsamlet empirisk materiale at analysere karakteristiske træk i juridiske definitioner med henblik på opstilling af universelle klasser.

Anne-Mette Keogh Rasmussen

- har arbejdet på sin afhandling om fagsproglige definitioner. Formålet med afhandlingen er at klarlægge, i hvilket omfang definitioner af faglige begreber kan defineres forskelligt med henblik på forskellige målgrupper og formål, og hvilken arbejdsmetode der er den mest hensigtsmæssige med henblik på formulering af brugerorienterede og formålsrelaterede definitioner, hvilket igen har det formål at skabe et praktisk anvendeligt grundlag for

terminologiarbejde specielt i forbindelse med oprettelse af terminologidatabaser og anvendelse af disse til fremstilling af forskellige typer ordbøger.

Anette Villemoes

- har sammen med Agnete Berg Nielsen afsluttet anden del af »Supplerende breve, kommentarer og gloser til Correspondencia Comercial« til brug for undervisningen i kommercielt sprog på grundstudiet.
- har ved Uppsala Universitet, Institutionen for nordiske sprog, holdt et indlæg om tekstlingvistik arbejds metode ved HHK; udkommer i serien Ord og Stil.
- har sammen med Dorrit Faber fortsat arbejdet med kasusrollers anvendelighed til kontrastive analyser af fagsproglige tekster. Arbejdet har til formål at formulere såvel oversættelsesstrategier som regler for selvstændig tekstproduktion på fremmedsproget.

5. Faglig virksomhed i øvrigt

Søren Kaas Andersen har i beretningsperioden

- deltaget i reformarbejdet, herunder udarbejdelse af materiale
- deltaget i projektgruppen »Kontrastiv sprogbeskrivelse med særligt henblik på grammatiske kategorier«
- sammen med Lena Flugger redigeret 2 numre af SPRINT.

Lars Fant

- har holdt to gæsteforelæsninger ved Göteborgs Universitet den 27.5.1986, den ene på Romansk Institut (»La contraposición en español – manifestación y análisis«), den anden på Institut for Lingvistik (»Dimensioner i informationsstruktur«).
- har deltaget i NORDTEXT Work-in-Progress Seminar i Tällberg (Sverige) den 6.-9.3.1986 og bidraget med et indlæg (»Parafrasering som tekstbindingsstrategi«).
- har i licentiatudvalgets regie holdt et kursus i Sprogvidenskabelig metode, (nov. 1985 - april 1986).
- har sammen med instituttets øvrige videnskabelige medarbejdere afholdt et antal uformelle forskningsberetningsseminarer.
- har sammen med Anne-Marie Bülow Møller (Institut for Engelsk), Lita Lundqvist og Henning Nølle (Institut for Fransk) og Gyde Hansen (Institut for Tysk) medvirket i et tværinstituttligt udviklingsprojekt med henblik på at fremstille undervisningsmateriale i tekstanalyse og -lingvistik for det nye 2. dels-studium (»TELI-projektet«).
- har gennemført studieforsøg i grammatik på EA/ED, med henblik på det nye 2. dels- og ED-studium. Studieforsøget blev præsenteret ved Fakultetets forskningsseminar den 20.-21.5.1986.
- har deltaget i 2 udvalg vedr. bedømmelse af stillingsansøgninger ved Fakultetet (ét for Institut for Spansk og ét for Institut for Engelsk).
- har deltaget i 2 bedømmelsesudvalg for svensk doktorgrad ved Stockholms Universitet, Romansk Institut.
- har været formand for det erhvervsproglige licentiatudvalg.
- har været medlem af Det erhvervsproglige Fakultets forskningsplanlægningsudvalg.
- har, sammen med Heribert Picht og Anette Villemoes deltaget i Institut for Spansk valg for udarbejdelse af studieordning for det nye 2. dels- og ED-studium.

Jørgen Jensen

- har fra 27.4.-7.5.86 været på et studieophold i Madrid, hvorunder han bl.a. besøgte »Insti-

tuto de Cooperación Iberoamericana« og desuden havde samtaler med spanske universitets- og erhvervsfolk med henblik på at skaffe studie- og praktikophold til HHK-studerende.

- har været medlem af et bedømmelsesudvalg vedrørende besættelse af et eksternt lektorat i dansk ved HHK.

Simon Ulrik Kragh

- har den 21.-22.11.1985 været på studiebesøg på Institut für Iberoamerikakunde, Hamburg, samt studiebesøg på »Ibero-Amerikanisches Institut, Preussischer Kulturbesitz«, Berlin den 22.-24.5.1986.

Peter Harms Larsen

- har været formand for eksternt lektor-bedømmelsesudvalg i dansk.
- har afholdt kursus i projektarbejdets metodik for sprog lærere.
- har afholdt fagligt-pædagogisk seminar for undervisningsassistenterne i dansk.

Agnete Berg Nielsen

- har deltaget i seminar række om leksikologi og leksikografi under ledelse af professor H.P. Kromann.

H. Picht

- har sammen med Infoterm i Wien og Bodil Nistrup Madsen (Institut for Datalingvistisk) videreudviklet BT-12-projektet, således at implementeringsfasen nu er afsluttet, og projektet køres videre som en løbende aktivitet under Terminologiafdelingen.
- har udarbejdet et kursus på 20 timer om »Information og dokumentation« for studerende på 2. del af HHK's sprogstudier. Rapport herom er blevet aflagt på fakultetets forskningsseminar og offentliggøres i ARK 32.
- har sammen med Jennifer Draskau udarbejdet en forelæsningsrække om »Introduktion til fagsprog« for studerende på 2. del af HHK's sprogstudier. Rapport herom er blevet aflagt på fakultetets forskningsseminar og offentliggøres i ARK 32.
- har som medlem af ISO/TC 37 WG 5 »Vocabulary of Terminology« deltaget i et møde i Wien den 3.-5. feb. 1986.
- er medlem af editorial board for TermNet News, som udgives af Infoterm.
- har deltaget i 3 seminarer gennemført ved HHK (logik; edb-partner; leksikografi).
- er den danske repræsentant i NORDTERM's AG4, arbejdsgruppe vedr. terminologiens terminologi.
- er formand for NORDTERM's AG1 (terminologiuddannelse) og som sådan medlem af NORDTERM's styringsgruppe.
- er medlem af Terminologigruppen
- har varetaget følgende hverv ved HHK:
  - medlem af Terminologiafdelingens bestyrelse
  - medlem af Fagsprogligt Centers bestyrelse
  - daglig leder af Terminologiafdelingen (siden 1.4.1986)
  - formand for 2 arbejdsgrupper under Terminologiafdelingen
  - Terminologiafdelingens repræsentant i SPRINT-redaktionen.
- har arbejdet videre på den nordiske termbankklassifikation
- har varetaget dokumentationsopgaver i Terminologiafdelingen, herunder fornyelse af dokumentationssystemet, klassifikation af dokumenter og forberedelse til edb-mæssig behandling af dem.

- har deltaget i forberedelse af terminologiske specialeafhandlinger til indlæsning i DAN-TERM.
- har været konsulent for Universitetet i Bergen i forbindelse med udarbejdelse af udkast til »terminologiuddannelse som bifag«.
- har efter invitation fra Universitetet i Bergen, Nordisk institut, Norsk Termbank afholdt 2 terminologiseminarer af 1 uges varighed hver (25.-29.11.85; 26.-29.5.1986).

Hanne Puggaard

har deltaget i

- 3. del af licentiatkollokvier over lingvistiske hovedværker v. prof.dr.phil. Niels Davidsen-Nielsen.
- licentiatkursus i logik og sprog v. lektor Finn Sørensen.
- licentiatkursus i Modal- og tidslogik v. lektor Finn Sørensen.
- licentiatkursus i lingvistisk metode ved gæsteprofessor fil.dr. Lars Fant.
- licentiatkursus i leksikologi v. professor H.P. Kromann.
- EDB-kurser for projektgruppen i forbindelse med arbejdet med juridisk ordbog v. adjunkt Steffen Leo Hansen og lektor Bodil Nistrup Madsen.
- spansk instituts forskergruppes seminarer.
- 2. dels reformseminarer og høringer samt studievejledningsarbejde.

Anne-Mette Keogh Rasmussen

har deltaget i seminarer om:

- logik og sprog v. professor Carl Wikner
- modallogik v. professor Carl Wikner
- videnskabsteori og -metode v. professor Lars Fant
- leksikologi og leksikografi v. professor H.P. Kromann

Anette Villemoes

- har været institutbestyrer.
- har deltaget i seminaret sprog og logik under ledelse af lektor Finn Sørensen.
- har deltaget i arbejdet med reformen af de videregående studier.

F. Institut for Tysk

1. Oprettelse og formål

Institut for Tysk blev oprettet i februar 1970. Instituttet dækker alle fagområder inden for tysk.

2. Medarbejdere

Professor: Mag.art. Hans-Peder Kromann.

Lektorer med forskningspligt: Cand.ling.merc., translætør Inge Baaring; cand.phil., lic.ling.merc. Peter Colliander; cand.mag. Hans Elbeshausen; cand.mag. Gert Engel (orlov 1.7.84-30.7.87); cand.phil., lic.ling.merc. Gyde Hansen; cand.mag. Mogens Wied Jørgensen; cand.jur., translætør Bente Kristensen; translætør Theis Riiber; cand.mag. Poul Rosbach; cand.mag. et interpret. Monika Wesemann.

Lektorer uden forskningspligt: Cand.mag. Frede Boje (tjenestefrihed 50% af sin stilling); cand.mag. Liselotte Brøndlund; cand.art. Hans Peter Jørgensen; translator Flemming Koue; cand.ling.merc. Birthe Vesterli.

Adjunkter med forskningspligt: cand.interpret. Doris Hansen; cand.interpret. Annette Zimmermann.

Lektorvikar med forskningspligt: dr.phil. Ingeborg Zint.

Kandidatstipendiater: cand.ling.merc. Anne Lise Kjær (ansat 1.3.86); cand.interpret. Knud Troels Thomsen.

Forskningsstipendiat: Cand.phil. Gitte Baunebjerg Hansen (fra 1.3.86).

Eksterne lektorer: Cand.phil. Conny Bauer; Rechtsanwält Hilke Kovacs; cand.phil. Peter Sørensen.

Undervisningsassistenter: Tolk Klaus Peter Callesen, HA; cand.interpret. Per Christiansen; cand.interpret. Benedikte Dalhoff; cand.mag. Hans Erik Dam; cand.phil. Gitte Baunebjerg Hansen (indtil 28.2.86); translator Jytte Haussmann; translator Henriette D. Holm; cand.mag. Lise Neersø Jaspersen; cand.phil. Roselies Kjeldsen; translator Inger C. Kragh; cand.ling.merc. Birgit Lindow; cand.mag. Henrik Rye Møller (indtil 31.12.85); cand.phil. Helge Nielsen; cand.mag. Michael Nielsen; translator Ulla I. Olsen; cand.ling.merc. Kristian Bruun Rasmussen; cand.mag. Ursula Schmalbruch; cand.phil. Hilde Svendsen; cand.ling.merc. Flemming Vogdrup.

3. Instituttets ledelse

Institutbestyrer og formand for institutrådet: Lektor, cand.ling.merc. Birthe Vesterli.

Institutrådet bestod i beretningsperioden af de fastansatte medarbejdere blandt ovennævnte medarbejdere samt af følgende undervisningsassistenter: cand.phil. Gitte Baunebjerg Hansen (indtil 28.2.86), translator Henriette Holm (fra 1.3.86), cand.mag. Lise Neersø Jaspersen, cand.ling.merc. Kristian Bruun Rasmussen.

TAP-medarbejder: Vivi Rønne Hansen.

Studerende (indtil 31.12.85): Ulla Adler Hansen, Bodil Petersen, Karin Westrup, Ole Østergaard. (Fra 1.1.86): Charlotte Alsted; Ulla Adler Hansen; Bodil Petersen; Karin Westrup.

4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed

Inge Baaring arbejder med en undersøgelse af »tolkeretningens« indflydelse på tolkens forarbejdningsstrategier.

Peter Colliander har næsten fuldenendt en samlet fremstilling af tysk grammatik, der forventes publiceret i 1987.

Han har fået antaget en afhandling til forsvar for den erhvervsproglige licentiatgrad (»Das Korrelat und die obligatorische Extraposition«), Kopenhagener Beiträge zur Germanistischen Linguistik, Sonderband 2, Kopenhagen 1983), forsvarede afhandlingen den 18.3.86 og holdt samme dag licentiatforelæsning over emnet.

Gitte Baunebjerg Hansen (tilknyttet Tysk Ordbogsgruppe som projektmedarbejder 1.3.86-28.2.87). Projektet ligger inden for tosprogsleksikografi, og dets formål er at afprøve nye principper for præsentation af oversættelsesækvivalenter i tosprogsordbøger.

Afsluttede artikler: 1. »Duden Universalwörterbuch und Wahrig – set ud fra et dansk brugersynspunkt«. 7 manus.s. (SPRINT, dec. 1986). 2. »Stand und Aufgaben der zweisprachigen Lexikographie. Nachlese zum Kopenhagener Werkstattgespräch 12.-13. Mai 1986«. 29 manus.s. (Kommer i: Lexicographica. Int. Jahrb.f.Lex.). 3. »Ækvivalens – hvad er det?« 10 manus.s.

Igangværende arbejde: Kritisk analyse af de vigtigste oversættelsesordbøger med henblik på deres præsentation af oversættelsesækvivalenter.

Doris Hansen fortsætter arbejdet med undersøgelse og analyse af illokutioner i danske og tyske forretningsbreve.

Gyde Hansen har holdt licentiatforelæsning over emnet: »Den bestemte artikel i tysk og dansk« og forsvaret sin licentiatafhandling »Kontrastive Analyse des Artikelgebrauchs im Dänischen und Deutschen« (409 s.), som er udkommet i Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck. Licentiatforelæsningen er blevet offentliggjort i Cebal 8.

Hun er i gang med tekstlingvistiske studier, der skal danne grundlag for en lærebog til det nye 2. dels-studium.

Mogens Wied Jørgensen har færdiggjort en artikel om de tyske substantivers bøjning, hvor han forsøger at skelne mellem kasus- og numerusmarkeringer og mellem altid umarkeret led (fx singularis) og normalt markeret led (fx pluralis).

Han er medlem af en forskningsgruppe om dansk og tysk grammatik og har fortsat udarbejdelsen af undervisningsmateriale til det reformerede grundstudium.

Han er medlem af instituttets ordbogsgruppe.

Publikationer: Anmeldelse af: H. Galberg Jacobsen m.fl. »Erhvervsdansk« (i: SPRINT 1/1986, s. 25-30).

Bente Kristensen : Se Terminologiaafdelingen.

Hans-Peder Kromann har publiceret: »Die zweisprachige Lexikographie: ein Stiefkind der Germanisten«. In: Akten des VII Internationalen Germanisten-Kongresses, Göttingen 1985. Band 3. Textlinguistik contra Stilistik? Wortschatz und Wörterbuch. Grammatische oder pragmatische Organisation der Rede? Tübingen 1985. S. 177-81.

Han har udarbejdet: »Zur Typologie und Darbietung der Phraseologismen in Übersetzungswörterbüchern«. Manuskript ved Phraseologiesymposium, Oulu, Finland, 12.-15.6.86. Se i øvrigt Ordbogsgruppen.

Theis Riiber: Se Ordbogsgruppen.

Poul Rosbach: Se Ordbogsgruppen.

K.T. Thomsen arbejder med udgangspunkt i hhv. kasus- og valens-/dependensgrammatik på en undersøgelse af udvalgte præpositioners agentive og/eller instrumentale funktioner i tysk teknisk sprog.

Monika Wesemann: Afsluttede arbejder: »Das Prinzip Landeskunde«, udkommer i KBGL (Festschrift til Karl Hyldgaard-Jensen). Bidrag til forskningsseminaret om »Integration af oversættelsesteori og undervisning i oversættelse/version«.

Igangværende arbejde: En teoretisk afklaring af begrebet »interkulturel kommunikation«

og et forsøg på at definere, hvilken placering dette koncept burde have i undervisningssammenhænge.

Annette Zimmermann har fortsat arbejdet inden for leksikalsk semantik med henblik på en artikel om leksikalsk kombinabilitet med eksempelmateriale hentet fra tekster omhandlende økonomiske forhold.

Ingeborg Zint. I den kontrastive sprogbeskrivelse, som både er en del af grundforskningen og kan bidrage til direkte anvendelse inden for sprogindlæring og oversættelse er IZ i gang med en undersøgelse af tysk-danske 'falsche und gute Freunde'. Traditionelt har man undersøgt enkeltord, men også mere komplekse størrelser kommer på tale. Når man har konstateret sådanne fænomener, er det forskningsrelevante spørgsmål, på hvilket niveau i sprogsystemet de hører hjemme, og hvilke metoder der bedst kan anvendes til deres beskrivelse.

IZ har endvidere i beretningsåret 1985/86 kunnet præcisere og fordybe de overvejelser om projektet 'Sprogvariation i Flensborg' (sammen med Mogens Dyhr, KUA), som har til formål at registrere og beskrive den sproglige variation i Flensborg, primært i tiden efter 1945. Der blev foretaget et pilotstudie omkring den seneste udvikling inden for sociolingvistikken, især igangværende bysprogsundersøgelser i Tyskland med henblik på inddragelse og videreudvikling af nyere metoder. Overvejelser herom blev diskuteret med fagkolleger i Marburg og Bonn. Samtidig blev der indsamlet sprogligt materiale.

IZ har publiceret:

»Pragmatik, Wortbildung und Übersetzung«. In: *Studia Linguistica, diachronica et synchronica*. Werner Winter sexagenario (eds. U. Pieper, G. Stickel) de Gruyter, Berlin, New York, Amsterdam 1985.

(sammen med Mogens Dyhr): »Vorüberlegungen zu einem Projekt 'Sprachvariation in Flensborg'«. In: *KBGL* 23, 1985.

Ordbogsgruppen (H.P. Kromann, Th. Riiber, P. Rosbach) har fortsat sit leksikografiske arbejde og i forbindelse hermed publiceret: »Om principper for tosprogsleksikografi« i *Nordisk Terminologikursus II. Bind 1*, s. 391-409. 1985, samt »Om principper for oversættelsesleksikografi« i *Festskrift for Jens Rasmussen, CEBAL nr. 8*, s. 264-287. København 1986. Endvidere har Ordbogsgruppen på det internationale symposium *Werkstattgespräch: Zweisprachige Lexikographie* (København 12.-13. maj 1986) fremlagt til diskussion: »Die grammatischen Konstruktionen im zweisprachigen Wörterbuch«, 14 s.

Til publikation i *Internationales Handbuch zur Lexikographie*, Walter de Gruyter, Berlin-New York, er under udarbejdelse: »Prinzipien der zweisprachigen Lexikographie« samt »Die Konstruktionen im zweisprachigen Wörterbuch«.

5. Faglig virksomhed i øvrigt

Inge Baaring: Se Center for Konferencetolkning.

Peter Colliander har lavet studieforsøg som forberedelse til de reformerede videregående studier, der som hovedformål havde at integrere disciplinerne grammatik, tekstanalyse (stilstik/tekstlæsning) og oversættelsesfærdighed (både da-ty og ty-da). Dette studieforsøg af lagde han beretning om på 2.-dels seminaret på Rungstedgård i maj 1986.

PC har været medlem af SPRINT-redaktionen.

PC har sammen med Doris Hansen været rejseseleder på studenterstudierejse til Wien.

PC har været medlem af et bedømmelsesudvalg (adjunkt-/lektorvikar).

PC er fagkyndig bedømmer i forb. med ansøgere til undervisningsassistentstillinger i alm. sprog.

PC har sammen med kolleger fra HHK og Københavns Universitet deltaget i et arrangement på Tysk Institut på Lunds Universitet, hvor man orienterede hinanden om igangværende forskningsprojekter.

PC har anmeldt DUDEN Deutsches Universalwörterbuch, Mannheim 1983, i SPRINT 1985/2.

Doris Hansen har deltaget i den fortsatte planlægning af det reformerede grundstudium og herunder bl.a., i samarbejde med Birthe Vesterli, udarbejdet cases i fagligt sprog.

Hun har repræsenteret instituttet ved landsmøder om disciplinen tysk fagligt sprog, hvori alle handelshøjskoler og handelshøjskoleafdelinger deltager.

Hun har deltaget i kurset »(Sprog)videnskabelig metode« ved Lars Fant (efterår 1985 og forår 1986).

Hun har deltaget i kurset »Logik og sprog« ved Finn Sørensen (efterår 1985 og forår 1986).

Hun har deltaget i Association danoise de linguistique appliquee (ADLA)s årsmøde vedrørende »Anvendt lingvistik i Danmark« (oktober 1985).

Hun har sammen med Peter Colliander tilrettelagt og gennemført en studierejse til Wien for de studerende.

Hun har været medlem af arbejdsgruppen til etablering af et fagsprogligt corpus på landsplan.

Gyde Hansen har holdt foredrag over emnet »Referenz« ved et Nordtext-Workshop: Work in Progress i Tällberg i Sverige.

Hun har foretaget studieforsøg på 2. del og orienteret om det i et foredrag ved Forskningsseminaret på Rungstedgaard. Foredraget offentliggøres i et ARK-nummer.

Mogens Wied Jørgensen er medlem af Det erhvervsproglige Fakultets didaktikudvalg. Han har været medlem af et bedømmelsesudvalg til ansættelse af en lektor i dansk og formand for et bedømmelsesudvalg til ansættelse af en adjunkt/lektorvikar i tysk.

Sammen med Hans Peter Jørgensen er han i færd med at udarbejde et forslag til et undervisningsforløb for 1. dels-studiet, alm. sprog. En plan for 1. semester er allerede udarbejdet.

Bente Kristensen har fungeret som dekan i perioden 1.10.-15.11.86 og blev valgt som dekan for Det erhvervsproglige Fakultet den 1.1.1986.

Hans-Peder Kromann har holdt foredrag om oversættelsesleksikografi ved Nordisk Terminologikursus den 8.8.1985, ved ADLA-møde på Danmarks Lærerhøjskole og i Translatørforeningen.

Han udgiver ARK og er medudgiver (fra 1.7.86 'Geschäftsführender Herausgeber') af LEXICOGRAPHICA. SERIES MAIOR. Max Niemeyer Verlag. Tübingen. Han har været formand for Forskningskollegiet indtil december 1985 og for Forskningsplanlægningsudvalget indtil 1.8.86 og udarbejdet rapporten »Erhvervsproglig Forskningsvirksomhed. Publikations- og uddannelsesvirksomhed. Forskningsplaner 1985-87«. November 1985. (100 s.) Han har været formand for Revisionsudvalget vedr. de videregående erhvervsproglige studier indtil 1.1.1986, hvor udvalget, efter at have afsluttet arbejdet som planlagt, blev nedlagt, jvf. Rapporten: »De videregående erhvervsproglige studier, retningslinier for studieordningen«. Rapport nr. 2. Oktober 1985 (216 s.).

Han har afholdt et seminar om leksikologi for adjunkter og stipendiater.
Han har været formand for to bedømmelsesudvalg og været opponenter i forbindelse med til-
delingen af licentiatgraden til fakultetets to første licentiatere.

Theis Riiber: Se Ordbogsgruppen.

Poul Rosbach: Se Ordbogsgruppen.

K.T. Thomsen er medlem af licentiatudvalget ved det sproglige fakultet.
Han har deltaget i følgende kurser: Logik og sprog v/ Finn Sørensen, Tids- og modallogik v/
Finn Sørensen samt Sprogvidenskabelig metode v/ Lars Fant.

Birthe Vesterli har deltaget i den fortsatte planlægning af det reformerede grundstudium og
herunder bl.a., i samarbejde med Doris Hansen, udarbejdet cases i fagligt sprog.
Hun har repræsenteret instituttet ved landsmøder om disciplinen tysk fagligt sprog, hvori alle
handelshøjskoler og handelshøjskoleafdelinger deltager.
Hun har været medlem af det af instituttet nedsatte udvalg til udarbejdelse af studieordning
og -vejledning for det nye 2. dels-studium og det nye ED-studium.

Monika Wesemann har anmeldt »Nye ord i dansk 1955-75«. Planlagt til udgivelse i »Mutter-
sprache«.

Hun har holdt gæsteforelæsning på den pædagogiske højskole (lærerhøjskolen) i Rzeszów
(Polen) fra 10.-17.10.85.

Hun har endvidere holdt foredrag i Den danske Forfatterforening om oversættelsesproble-
matikken mellem sprogene dansk og tysk (27.10.85).

Annette Zimmermann har været medlem af studieordnings- og studievejledningsudvalget
for det kommende 2. dels og ED-studium. Hun har repræsenteret instituttet ved landsmøder
om disciplinen tysk fagligt sprog, hvori alle handelshøjskoler og -afdelinger deltager. Des-
uden har hun bidraget til en større tekstsamling til brug for undervisningen i fagligt sprog på
1.dels-studiet. Hun har i efteråret 1985 holdt et foredrag for instituttets lærere om undervis-
ningen i tilvalgsfaget oversættelsesteknik.

Ingeborg Zint har holdt gæsteforelæsning den 30.5.86 ved Germanistisches Seminar der
Universität Heidelberg: Übersetzung und Pragmatik. »Gute und falsche Freunde' im Bereich
der Wortbildung«.

Hun har desuden deltaget i følgende kongresser:

Internationaler Germanistenkongress, Göttingen 25.-31.8.85.

Jahrestagung des Instituts für deutsche Sprache, Mannheim 11.-13.3.86: Sprachtheorie - Der
Sprachbegriff in Wissenschaft und Alltag.

2.dels-seminar på Rungstedgaard 20.-21.5.86.

Ordbogsgruppen (H.-P. Kromann, Th. Riiber, P. Rosbach) har med velvillig støtte fra FUHU
arrangeret det internationale leksikografiske symposium Werkstattgespräch: Zweisprachige
Lexikographie, 12.-13. maj 1986 i København.

6. Gæsteforelæsninger m.v.

Prof. Dr. Harald Weinrich, München; Dr. Helene Malige-Klappenbach, Berlin; lektor
Lothar Tosch, DDR-Kulturzentrum, Stockholm.

G. Center for Konferencetolkning

1. Oprettelse og formål

Centret er oprettet pr. 1/4 1981 og har til opgave at varetage alle administrative og undervisningsmæssige funktioner i forbindelse med konferenceuddannelsen ved højskolen. Disse funktioner omfatter annoncekampagner, udarbejdelse af informationsmateriale samt afholdelse af informationsmøder og optagelsesprøver. Centret varetager i øvrigt udarbejdelse af lærerdækningsplan samt skemalægning, planlægning og gennemførelse af undervisningsaktiviteter samt afholdelse af eksamen.

Uddannelsen har til formål at bibringe dimittenderne sådanne kundskaber i konsekutiv og simultan tolkning, at de er i stand til at fungere som konferencetolke ved overnationale organisationer samt på det frie marked i Danmark og i udlandet. Centret har i 1981-1986 gennemført 4 uddannelsesforløb à 6 mdr. 24 kandidater har bestået eksamen, og alle har fået beskæftigelse, de fleste ved EF. De 2 første uddannelsesforløb blev gennemført for studerende med dansk som modersmål og med fremmedsprogene engelsk, fransk og tysk. I de to sidste forløb har der tillige været adgang for personer med engelsk, fransk og tysk som modersmål, ligesom der i det sidste forløb (1985-86) har været adgang for danske studerende med græsk som fremmedsprog.

Blandt centrets tilbagevendende aktiviteter kan tillige nævnes afholdelse af kurser i dansk sprog og tolkning fra dansk.

2. Medarbejdere

Lektor, cand.ling.merc., translator Inge Baaring (tysk); lektor, cand.ling.merc., translator Inge Gorm Hansen (engelsk); lektor, cand.mag. Rolf Hesse (græsk); lektor, dr. John D. Murphy (engelsk); lektor, cand.mag. et interpret. Monika Wesemann (tysk); lektor, cand.ling.merc., translator Anne Zoëga (engelsk); adjunkt, cand.mag. Hanne Aarup (fransk).

Undervisningsassistenter:

Konferencetolk, cand.interpret., translator Sandra Anthony; konferencetolk Peter Armstrong-See; cand.mag. Basile Bouras; konferencetolk Michele Bo Bramsen; cand.mag. Panagiota Goula; konferencetolk, cand.ling.merc., translator Linda Hoffmeyer; konferencetolk Ute Kirstein; centerleder Jean Kress; konferencetolk, cand.jur. Marianne Normann; konferencetolk, cand.ling.merc. Antje Rösch; konferencetolk, cand.ling.merc., translator Marie-Clarie Thorsen; konferencetolk Barbara Yates.

Gæstelærere:

Konferencetolk Nicole Andersen; konferencetolk Klaus Callesen, HA; cand.phil. Gitte Baunebjerg Hansen; konferencetolk Jean Kratzer; institutbestyrer ved universitetet i Mons Jean-Pierre Martin; konferencetolk Joachim Meyer; konferencetolk Susan Pawlak; konferencetolk Aase Peerless.

Centret har i beretningsperioden haft besøg af en række udenlandske gæster. Endvidere har centret haft en række gæstetalere, bl.a. Ken Livingstone, leder af Greater London Council; ambassadør Bent Haakonsen; forstander Arne Larsen, Jordbrugsøkonomisk Institut; generaldirektør Inger Nielsen; direktør Torben Jantzen, Den Danske Bank; fhv. minister Eva Gredal, MEP; forskningsleder Palle Mikkelsen, Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut.

3. Ledelse

Daglig leder: Lektor, cand.ling.merc., translator Inge Baaring.

Bestyrelse: Lektor, cand.ling.merc., translator Inge Baaring; lektor, cand.ling.merc., translator Anne Zoëga; adjunkt, cand.mag. Hanne Aarup samt 3 studerende: Andreas Nissen, Bente Sørensen og Julian Thompson.

Sekretærer: Fuldmægtig, cand.ling.merc., translator Linda Hoffmeyer; Anne Lunding.

4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed

Der henvises til oplysningerne under de enkelte institutter.

5. Faglig virksomhed i øvrigt

Der henvises til oplysningerne under de enkelte institutter.

H. Fagsprogligt Center

1. Oprettelse og formål

Fagsprogligt Center, der også fungerer som sekretariat for UNESCO Alsed LSP projektet, blev oprettet i 1976 som et tværsprogligt center ved Handelshøjskolen i København og har til opgave at opbygge et internationalt network af institutioner og personer, der beskæftiger sig med fagsprog, at indsamle, koordinere og sprede information og dokumentation om fagsproglige aktiviteter samt at fremme forsknings- og undervisningsprojekter inden for fagsprog.

2. Medarbejdere

Afdelingsleder, cand.mag. J. Qvistgaard; cand.mag. J. Draskau, BA, F.I.L.

Sekretær: Annette Warnez

3. Centrets ledelse

Styretsgruppe: Afdelingsleder Jacques Qvistgaard (formand); lektor, cand.ling.merc. H. Picht; prorektor, lektor, cand.ling.merc. Lena Flugger; lektor, translator Flemming Koue.

Studerende: ingen

Sekretær: Annette Warnez (TAP).

Daglig ledelse: J. Draskau; afdelingsleder J. Qvistgaard.

4. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed m.m.

- »Erhvervsproglige dimittender 1975-77, behovsundersøgelse for de erhvervsproglige studier«, 1985.
- Anden udgave af: »Einführung in die Allgemeine Terminologielehre und Terminologische

Lexikographie« af Eugen Wüster. 1985.

- UNESCO-Ålsed LSP Newsletter Vol. 8 No 2 Nov 1985

- UNESCO-Ålsed LSP Newsletter Vol. 9 No 1 June 1986

Fagsprogligt Center har fortsat den påbegyndte undersøgelse af de erhvervsproglige dimitterendes beskæftigelsesmønster og udgivet den første rapport (se ovenfor). Har endvidere nedsat en arbejdsgruppe bestående af Flemming Agersnap; Lena Fluger; Inge Gorm Hansen; Bente Kristensen; Jacques Qvistgaard og Dorte Salskov Iversen (sekretær) til forberedelse af den Erhvervsproglige Konference, der er forudsat i projektet og vil finde sted i oktober 1986.

J. Draskau har

- holdt et indlæg på »Nordisk Forskerkursus om terminologi og fagsproglig leksikografi« (5.-16.8.1985) om emnet: »Fagsprogligt Center ved Handelshøjskolen i København«.

- holdt et foredrag ved »Third International Conference on Minority Languages« (University College, Galway, Irland, 21.-26. juni 1986, om emnet »The Importance of LSPs in Minority Languages«.

- holdt et foredrag på »the BAAL Seminar on Translation«, University of Surrey, Guildford, Surrey, England, 3.-5. juli 1986, om emnet: »LSP Phraseology - Part of Terminology?«

- er i gang med forberedelsen af manuskriptet til »New Bearings in LSP II«, som forventes udgivet forår 1987.

5. Fagsproglige aktiviteter i øvrigt

Fagsprogligt Center har modtaget en række udenlandske gæster.

Dr. Krista Varantola (Centre for Translation Studies, University of Turku-Åbo, Finland) har været på studiebesøg i 6 uger.

Jacques Qvistgaard har efter indbydelse deltaget i V European Symposium on LSP i Leuven (Belgien) 26.-30. august 1985.

I. Terminologiafdelingen

1. Oprettelse og formål

Terminologiafdelingen blev oprettet i 1974 som et tværsprogligt center og har til opgave at drive undervisning og forskning i terminologi og fagsproglig leksikografi samt at udføre informations-, dokumentations- og konsulentarbejde inden for de nævnte områder.

2. Medarbejdere

Bestyrelse: Afdelingsleder, cand.mag. J. Qvistgaard (formand); lektor, cand.ling.merc. H. Picht (næstformand indtil 12.3.86) (daglig leder fra 1.4.86); lektor, cand.ling.merc., translator Inge Gorm Hansen (næstformand fra 12.3.86); lektor, translator, cand.jur. Bente Kristensen (daglig leder indtil 12.3.86); TAP-medlem: Elna Oberleitner.

Medarbejdere: Lektor, cand.ling.merc. Gunhild Dyrberg; lektor, cand.ling.merc., translætør Inge Gorm Hansen; adjunkt, cand.mag. Steffen Leo Hansen; lektor, translætør, cand.jur. Bente Kristensen; lektor, cand.ling.merc. Bodil Nistrup Madsen; adjunkt, cand.ling.merc., translætør Agnete Berg Nielsen; lektor, cand.ling.merc. H. Picht; adjunkt, cand.ling.merc. Hanne Puggaard; lektor, translætør Chr. Quist; afdelingsleder, cand.mag. J. Qvistgaard; kandidatstipendiat, cand.interpret. Anne-Mette Keogh Rasmussen; lektor, cand.mag. Henrik Selsøe Sørensen; adjunkt, cand.ling.merc. Charlotte Werther.

3. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed

a) DANTERM-system projekt

Bodil Nistrup Madsen har forestået den videre udvikling samt indlæsning af data i term-banken.

Til termbanken er p.t. indtastet 8000 terminologiske enheder, som stammer fra følgende projekter: vandforsyning og vandrensning, kerneenergi, skovbrug, landbrug, ergonomi, arbejdsbeskyttelse. Herudover foreligger en del ikke indtastet materiale i form af medarbejdernes individuelle projekter.

En arbejdsgruppe betående af B.N. Madsen, H. Picht, J. Qvistgaard og B. Kristensen er i gang med at undersøge, hvordan terminologiske specialer kan tilgængeliggøres via term-banken for en større brugerkreds. Et antal udvalgte specialer danner grundlag for denne undersøgelse, som skal tilvejebringe de fornødne erfaringer for en rationel indlæsning af de øvrige og kommende specialer.

En arbejdsgruppe bestående af B.N. Madsen, H. Picht, J. Qvistgaard og H. Selsøe Sørensen tester p.t. en termbankklassifikation, som er udarbejdet af NORDTERM AG2. Denne fællesnordiske klassifikation skal lette udveksling af terminologiske data mellem de i Norden eksisterende termbanker.

Bodil Nistrup Madsen har forestået færdiggørelsen af en fælles nordisk taksonomi for term-banker (NORDTERM taksonomi), som udarbejdes af NORDTERM AG2.

Henrik Selsøe Sørensen har inden for rammerne af sin ansættelse ved EUROTRA arbejdet med terminologi som særligt ansvarsområde.

b) Database til terminologisk information og generering af ordbøger (»Juridisk Ordbog«).

Første fase af projektet: oprettelse af et maskinlæsbart tekstkorpus, omfattende tekster fra sprogene dansk, spansk og engelsk, er afsluttet. Den danske del af korpus har dannet udgangspunkt for udvikling af programmel til automatisk korpusanalyse, dels programmer der arbejder på tekstmateriale hentet i korpusbasen (til fremstilling af alfabetiserede ordlister, frekvenslister, konkordanser, index m.v.), dels programpakker som brugeren kan anvende interaktivt på hele korpusbasen (datafangst: nøgleord, konkordanser).

Der er udarbejdet format for terminologidatabasen samt retningslinier for indlæsning af data, og den terminologiske bearbejdning af tekstkorpus er begyndt.

Dokumentation:

Bodil Nistrup Madsen:

- Oprettelse af terminologisk »arbejdsdatabase«, januar 1986.
- DANSTATUS – Søgning i database, april 1986.

Steffen Leo Hansen:

- Datafangst: Nøgleord, JURKORPUS nr. 1, maj 1986.
- Datafangst: Konkordanser, JURKORPUS nr. 2, maj 1986.

Projektgruppen har i beretningsperioden bestået af: Inge Gorm Hansen, Anne Zoëga, Charlotte Werther, Ole Helmersen, Bente Kristensen, Hanne Puggaard, Christian Høyrup, Joan Tournay, Niels Krogh-Hansen, Gert Engel, Bodil Nistrup Madsen, Steffen Leo Hansen.

c) Projekt: »Mennesket i arbejde«

Projektet, som har været et samarbejdsprojekt mellem Terminologikontoret ved EF-Kommissionen i Luxembourg og Terminologiafdelingen ved Handelshøjskolen, er bragt til afslutning i beretningsperioden. Der er tilvejebragt terminologisk materiale på sprogene dansk, engelsk, fransk og tysk inden for aktiviteter og fagområder, der kan sættes i relation til mennesket i arbejde. Genstanden for den terminologiske behandling har været området ergonomi i bredeste forstand, og projektet kompletterer og supplerer således de delprojekter, som Terminologiafdelingen allerede har deltaget i inden for området. Der er inden for disse delområder etableret terminologiske databaser, som stilles til rådighed for offentligheden gennem Handelshøjskolens terminologiske databank »DANTERM« og De europæiske Fællesskabers terminologiske databank »EURODICAUTOM«. Der stiles mod oprettelse af databaser inden for samtlige dataområder.

Projektgruppen har i beretningsperioden fortsat bestået af: – Cand.ling.merc. Annemette Lyng Svensson; lektor Bente Kristensen (projektleder), lektor, civ.ing. J. Th. Keiding; Driftsteknisk Institut, DTH (konsulent), mag.scient.soc. Hans Olaf Rieper; Institut for Organisation og Arbejdssociologi, HHK (konsulent). Gruppen har fået bistand af en lang række eksterne fagfolk på området.

d) Projekt »Vej og Trafik«

Et fælles nordisk projekt under NORDTERM i samarbejde med de nordiske vejdirektorater. Målet er udarbejdelsen af en nordisk terminologi med engelske, tyske og franske termer og definitioner. Et pilotprojekt (ansvarlig: Steffen Leo Hansen) er afsluttet, og der ansøges om midler gennem NORDINFO til færdiggørelse af projektet.

Titel	navn	institut
Strukturering og beskrivelse af tekniske fagsprog Medarbejder på fransk-dansk samfundsfaglig ordbog og revisionen af Blinkenberg og Høybye:	Chr. Qvist	engelsk
Dansk-fransk ordbog	Gunhild Dyrberg	fransk
Dansk-fransk og fransk-dansk teknisk ordbog	J. Ovistgaard	fransk
Fagsproglig fraseologi	H. Picht	spansk
Undersøgelse vedr. karakteristiske træk i juridiske definitioner	Hanne Puggaard	spansk
Fagsproglige definitioner	A.-M. Keogh Rasmussen	spansk

Nærmere oplysninger om projekterne findes i de enkelte institutters beretning.

4. Faglig virksomhed i øvrigt

a) Terminologiuddannelse

Terminologiafdelingen har afholdt et kursus i terminologi under Valgfri fag. Kurset henvendte sig til EA/ED- og EK-studerende samt interesserede lærere.

Kurset omfatter 13 dobbelttimer. Der blev oprettet 1 hold med ca. 20 deltagere.

Ud over de mere teoretisk prægede forelæsninger blev der afholdt mindre øvelser, og kurset sluttede med et terminologisk miniprojekt.

Følgende medarbejdere deltog som arrangør, foredragsholder eller projektleder: Gunhild Dyrberg; Bente Kristensen; Bodil Nistrup Madsen; Chr. Quist; J. Qvistgaard; Anne-Mette Keogh Rasmussen; Henrik Selsø Sørensen.

A.-M. Keogh Rasmussen; B.N. Madsen og G. Engel har medvirket ved afvikling af terminologikursus for lærere ved HHS i dec. 1985 og jan. 1986.

B.N. Madsen; Chr. Quist; A.-M. Keogh Rasmussen og H. Selsø Sørensen har medvirket ved afvikling af terminologikursus for IoD-studerende ved KU.

b) Dokumentation

1) En arbejdsgruppe bestående af B.N. Madsen, H. Picht og A.-M. Keogh Rasmussen har moderniseret afdelingens dokumentationssystem, som fremover vil være edb-baseret. Deskriptorlisten er revideret og udvidet og danner grundlag for klassificering af alt nyt dokumentationsmateriale.

2) Projektet BT 12 (International bibliography of terminological theses and dissertations), som terminologiafdelingen gennemfører i samarbejde med Infoterm (Wien), er nu implementeret og databasen suppleres løbende. Terminologiafdelingen står for vedligeholdelse af databasen samt tilgængeliggørelse af data for network-partnere og andre interesserede. Ansvarlig: H. Picht, B.N. Madsen.

3) Terminologiafdelingen har et nært samarbejde med Infoterm i forbindelse med andre bibliografier, især BT 1 – terminologisk litteratur og BT 16-terminologisk uddannelsesmateriale. Terminologiafdelingen er desuden samlingspunkt for alle terminologiske undervisningsmaterialer og -planer i Norden. Dette er en del af NORDTERM AG1's opgave.

c) Standardisering

Terminologiafdelingen tager aktivt del i det nationale og internationale standardiseringsarbejde på terminologiområdet. Der består et nært samarbejde med Dansk Standardiseringsråd og NORDTERM AG4, som harmoniserer de nordiske landes indsats på internationalt plan. Arbejdsområdernes fordeling følger ISO/TC 37's opdeling.

SC 1 (subcommittee 1) terminologiske principper, ansvarlig H. Selsø Sørensen:

Hovedaktiviteten i perioden har drejet sig om offentliggørelse af DIS 704 (Principles and Methods of Terminology) som forslag til Dansk Standard, bearbejdning af den indkomne kritik samt udarbejde af endelige danske kommentarer. Herudover har der været forberedelser til SC 1-mødet i Moskva i efteråret 1986.

SC 2 terminografi, ansvarlig Chr. Quist:

I beretningsperioden har der været møde i TC37/SC2 i Wien den 23.-25. april 1986. Hovedtemaet var behandling af de nordiske landes udkast til 'Preparation and layout of international terminology standards'. Mindre ændringer blev foreslået og godkendt, og sekretariatet udsender nyt udkast.

SC 3 Datamatstøttet terminologi, ansvarlig B. Nistrup Madsen. SC 3 holdt i dagene 11.-12. september sit første møde på Handelshøjskolen i København. På dagsordenen var to

hovedpunkter: behandling af et forslag fra de tyske standardiseringsråd om »computer aids in the preparation of specialized dictionaries« samt udarbejdelse af kapitel 6 »Machine aids for terminology work and lexicography« til ISO 1087, Vocabulary of Terminology. Begge forslag behandles videre som »working draft«.

WG 5 (working group) terminologiens terminologi, ansvarlig H. Picht.

WG 5 har i foråret foreløbig afsluttet sit arbejde og fremlagt et arbejdsdokument. Når ISO-medlemmernes kommentarer foreligger, begynder WG 5 den næste arbejdsfase.

d) Projekt: Terminologiens terminologi

H. Picht deltager i NORDTERM AG4's projekt, som har til formål at udarbejde terminologiens terminologi på alle 5 nordiske sprog, idet det har vist sig at være nødvendigt at råde over en sådan ordliste med definitioner især i forbindelse med den terminologiske uddannelse.

e) H. Picht var konsulent for Nordisk Institut ved Universitetet i Bergen i forbindelse med udarbejdelse af et curriculum til terminologi som bifag.

f) H. Picht har holdt 2 seminarer ved Universitetet i Bergen (se under Institut for Spansk).

g) Der har på individuel eller institutionsbasis været løbende kontakter med forskellige formål med organisationer/institutioner på terminologiområdet i følgende lande: de nordiske gennem NORDTERM, EF, Østrig (Infoterm), England (University of Surrey), Spanien, Frankrig, DDR, Vesttyskland, Canada, Irland og Kina samt flere latinamerikanske lande.

h) Med hensyn til publikation, se under de enkelte institutter.

i) Deltagelse i konferencer, seminarer, mv.

Steffen Leo Hansen har deltaget i »Symposium om datorstødd terminologi och lexikografi« Helsinki 13.-14. december 1985. Indlæg: »Oprettelse og udnyttelse af et maskinlæsbart tekst-korpus«.

Bodil Nistrup har i forbindelse med Nordisk Terminologikursus II, »Rolighed«, 5.-16. august 1985 holdt følgende indlæg:

- Anvendte metoder og opnåede resultater ved bearbejdelse af terminologisk materiale.
- Praktisk terminologiarbejde.
- DANTERM - Dansk Termbank (i forbindelse hermed gennemførtes demonstration og øvelser på terminal).

Bodil Nistrup har deltaget i symposium vedr. datamatstøttet terminologi og leksikografi den 13.-14. december, Helsinki.

Bodil Nistrup har på et kursus for medarbejdere ved HH Syd den 8. januar 1986, Kolding, holdt et indlæg om DANTERM - Dansk Termbank. I forbindelse hermed gennemførtes demonstration og øvelser.

H. Picht har deltaget i en konference i Kristianssand 22. og 23. maj 1986 om emnet: Terminologi som redskab i oversættelse og dokumentation.

H. Picht har tilrettelagt og gennemført et Nordisk Forskerkursus om »Terminologi og fagsproglig leksikografi« (5.-16.8.85, Skodsborg), se under Institut for Spansk.

J. Qvistgaard: V European Symposium on LSP, Leuven (Belgium), august 26.-30., 1985.

Henrik Selsø Sørensen har holdt et foredrag om terminologi på ADLA-mødet i København den 25.-26. oktober 1985 og har forelæst om samme emne på konferencetolkeuddannelsen i december.

J. Tværproglige aktiviteter

1. Forskningskollegiet

omfatter de videnskabelige medarbejdere ved sproginstutterne og repræsentanter for ansatte uden forskningspligt.

Formand: Niels Davidsen-Nielsen. Næstformand: Anette Villemoes.

Beretningsåret omfatter følgende aktiviteter:

1. Tværvidenskabelige seminarer for adjunkter og stipendiater om udvalgte lingvistiske værker (Niels Davidsen-Nielsen), om logik og sprog samt om modallogik (Finn Sørensen og Carl Vikner), om sprogvidenskabelig metode (Lars Fant) og om ordsemantik (Hans-Peder Kromann).
2. Seminar den 20.-21. maj 1986 om 2. dels-studiet med følgende indlæg:
  - Kirsten Haastrup: Fremmedsprogsindlæring og kommunikativ kompetence.
  - Heribert Picht og Jennifer Draskau: Introduktion til fagsprog.
  - Carl Vikner: Datalingvistik på 2. dels-studiet.
  - Jørgen Jensen: Oversættelse af operative tekster.
  - Sven Sorgenfrey: Tutorordning/litteratur (EK engelsk).
  - Else Koefoed: Introduktion til kursus og studiekredse i undervisningsplanlægning i efteråret 1986.
  - Peter Colliander: Intergration af grammatik, tekstlæsning og de skriftlige sprogfærdighedsdiscipliner (EA/ED tysk).
  - Dorrit Faber, Helle Pals Frandsen og Christian Quist: Integration af jura, teknik og økonomi (EA/ED engelsk).
  - Lars Fant: Grammatik (EA, ED og EK spansk).
  - Lena Munck: Teknik (EA/ED fransk).
  - Monika Wesemann og Gyde Hansen: Integration af oversættelsesteori og tekstanalyse, oversættelse, version, fri skriftlig og mundtlig fremstilling (tysk).
  - Malene Djursaa og John Murphy: Samfundslære (EA, ED og EK engelsk).
  - Søren Kaas Andersen og Louise Denver: Tekstlæsning og oversættelsesfærdighed (spansk).
  - Henning Nølle: Tekstlingvistik (EK fransk).

Indlæggene er under udgivelse i ARK.

Seminaret var tilrettelagt af Kirsten Haastrup, Doris Hansen, Hans-Peder Kromann og Tyge Stavnstrup.

3. Forskningseminar den 26. april 1986: Tre teorier om aspekt ved professor Carl Bache (Odense universitet), professor Carl Vikner og kandidatstipendiat Per Durst-Andersen (Københavns universitet). Indlæggene er under udgivelse i CEBAL 9.

2. CEBAL

CEBAL er en publikationsserie, der indeholder lingvistiske studier og rapporter over forskning, der udføres ved Handelshøjskolens sproginstutter. De publicerede artikler og monografier omfatter studier i almindeligt såvel som fagligt sprog, i social og institutionel baggrund og i sprogundervisningsmetoder.

I beretningsåret er udkommet:

CEBAL 7 Redaktion: Jens Rasmussen. Artikler af Niels Davidsen-Nielsen, Lars Fant, Bente Lihn Jensen, Kathrine Sørensen Ravn Jørgensen, Henning Nølke og Jens Rasmussen.

CEBAL 8 Festskrift til Jens Rasmussen i anledning af hans 70-års fødselsdag. Redaktion: Niels Davidsen-Nielsen og Finn Sørensen. Artikler af Karen Stetting, Margrethe Stig Hansen, Niels Davidsen-Nielsen, Louise Denver, Gyde Hansen, Per Anker Jensen, Lars Johnsen, Hanne Korzen, Rita Lenstrup, Helge Schwarz, Lilian Stage, Finn Sørensen, Steffen Leo Hansen, Hans-Peder Kromann, Theis Riiber, Poul Rosbach, Bodil Nistrup Madsen, Gert Engel, Lisbeth Pals Svendsen, Lars Fant, Lita Lundquist, Anne Marie Bülow Møller, Henning Nølke, Henrik Selsøe Sørensen.

3. ARK

Sproginstitutternes Arbejdsblad er oprettet 1979 og af Forskningskollegiet tænkt som en ramme for foreløbige arbejdsresultater fra medarbejdere under Det erhvervsproglige fakultet. Der optages artikler om fagligt og almindeligt sprog.

I beretningsåret er udkommet:

ARK 27: Jennifer Draskau: Appendix: texts. Til ARK 27. December 1985.

ARK 28: Inge Livbjerg: Fløjtesprog – fløjtede sprog. December 1985.

ARK 29: Anne Lise Kjær: Fraseoleksem i tyske ét-sprogsordbøger. Januar 1986.

ARK 30: Malene Djusaa: Projekt samhandel og kulturforskelle – Storbritannien og Danmark. Præsentation og Programmerklæring. Marts 1986.

ARK 31: Kirsten Haastrup: Fremmedsprogs pædagogik. Annoteret bibliografi. Maj 1986.

ARK 32: Undervisning og Sprog pædagogik. Forsøg ved de videregående erhvervsproglige uddannelser. August 1986.

4. SPRINT

Sproginstitutternes tidsskrift

SPRINT er et tværinstitutligt skrift, som udkommer tre gange årligt. Redaktionen, der er sammensat af lærere, to fra hvert sproginstitut, én repræsentant for Terminologiafdelingen samt to TAP'ere, ser det som sin opgave i lettilgængelig form at behandle nogle af de fremmedsproglige problemer, man som lærer eller studerende ved handelshøjskoler, handelshøjskoleafdelinger, handelsskoler og -gymnasier støder på.

For bladets lay-out har Erik C. Møller og Jørgen Nørgaard været ansvarlige i beretningsperioden. Bladet er udkommet 3 gange i beretningsperioden og har vakt stor interesse inden for den tilsigtede læserkreds.

VII. Handelshøjskolens bibliotek

1. Oprettelse og formål

Biblioteket blev oprettet i begyndelsen af 1922 og havde dengang til huse i Købmandsskolens bygning på Nørrevold. I 1927 flyttede det til Julius Thomsens Plads. Samme år blev samlingen systematiseret og en del deraf (1.500 bind) kom på åbne hylder. I slutningen af 1984 flyttede biblioteket til den nye bygning i Rosenørns Alle 21. En filial, sprogbiblioteket, er oprettet ved sprogfakultetet på Fabrikvej.

Handelshøjskolens bibliotek har et dobbelt formål: som institutionsbibliotek for højskolen har det til opgave at anskaffe, tilgængeliggøre og formidle bøger, tidsskrifter og andet informationsmateriale, der er relevant for højskolens forskning og undervisning. Som dansk hovedfagbibliotek for erhvervsøkonomi anskaffer det et repræsentativt udsnit af den danske og internationale faglitteratur vedr. erhvervsøkonomiens forskellige discipliner og stiller litteraturen til rådighed for alle interesserede benytttere.

2. Personale

Overbibliotekar: Michael Cotta-Schönberg.

Forskningsbibliotekarer: Hanne Abrahams; Margrethe Stig Hansen (orlov fra 1.4.1986); Helge Pedersen; Leif Hansen; Finn Hansson; Lars Vandel (vikar).

Bibliotekarer: Ulla Heltberg Kvist; Elisabeth Knudsen; Liselotte Faurholdt; Erik Rasmussen (orlov); Annemarie Gjedde Jørgensen (i nyoprettet stilling fra 1.1.86); Birgit Støvring; Preben Rasmussen; Annette Laursen; Bente Høst-Madsen; Karen Bache; Kirsten Schmidt Hansen; Susanne Seemann; Rene Herring.

Overassistenter: Ellen Mogensen; Kim Tønnesen; Elsebeth Kjærstrup.

Assistenter: Andreas Aamand; Lone Falther; Steen Bichel; Tine Timm; Sanne Poulsen; Helle Thomsen; Doris Thaarup; Inge Stokholm; Inge Halling; Inge Gotthardt og Henning Rothe.

Biblioteksbetjente: John Hedegaard og Ghulam Hassan.

3. Ledelse

Overbibliotekar: Michael Cotta-Schönberg.

Biblioteksudvalget: er nedsat i henhold til styrelseslovens § 10 og højskolens statut § 20. Det nedsættes for et år ad gangen ved konsistoriums foranledning og har bl.a. til opgave at udarbejde bibliotekets budgetforslag, at træffe afgørelse vedr. bibliotekets indkøbspolitik og at fastlægge de generelle retningslinier for bibliotekets virksomhed og dets forhold til brugerne.

Biblioteksudvalget bestod i 1985 af flg: Michael Cotta-Schönberg (overbibliotekar, formand); Tage Skjøtt-Larsen (økon.fak., næstformand); Poul Rosbach (sprogl.fak.); Børge Rasmussen (FDC); Hans Sørensen (FUHU); Hanne Abrahams og Margrethe Stig Hansen (forskningsbibl.); Elisabeth Knudsen og Kirsten Schmidt-Hansen (øvrige medarb.); Peter

Linstrup og Merete Bedstrup (stud.). I 1986 indtrådte Heine Andersen i stedet for Tage Skjøtt-Larsen og Liselotte Faurholdt i stedet for Elisabeth Knudsen.

Til rådgivning vedr. bogudvalgsprincipper m.v. har biblioteksudvalget nedsat et økonomisk bogudvalg og et sprogligt bogudvalg med repræsentanter for institutterne ved de respektive fakulteter.

Bibliotekets interne styrelsesorgan, der var ansvarligt for at koordinere de selvstyrende gruppers arbejde, og som bestod af overbibliotekaren og repræsentanter for grupperne, er ophørt at fungere i juni 1986.

4. Beretning i øvrigt

Tilvækst og benyttelse

Tilvæksten af bøger var i 1985 på 8.887 boglige enheder (incl. tidsskriftbind, og 3.338 bogl. enheder ved sprogbiblioteket). Hermed er bibliotekets samlede bestand oppe på 212.863 bind, heraf ca. 31.500 på sprogbiblioteket.

Den samlede benyttelse af biblioteket har i 1985 udvist et fald i forhold til 1984. På grund af flytningen, der medførte lukning af biblioteket omkring årsskiftet 84/85, er det imidlertid vanskeligt at sammenligne årene, idet en del lånere »hamstrede« bøger fra biblioteket inden lukningen. Hvis der er tale om varig stagnering i benyttelsen, der fortsætter i 1986, må udviklingen naturligt give anledning til en analyse af, om stagneringen skyldes en ændring af lånernes behov eller i bibliotekets ressourcer, eller om der spiller andre forhold ind, som biblioteket kan gøre noget ved.

Det er imidlertid allerede nu muligt at pege på, at der i 1985 er sket et fald i anskaffelsen af monografier, hvilket utvivlsomt har negativ virkning for udlånet. Dertil kommer, at indretningen af det nye bibliotek med mange pladser for publikum har ført til en mærkbar forskydning af benyttelsen fra registreret udlån til uregistreret benyttelse på læsesalen. Optælling over et halvt år af bøger, der fremtages af publikum, men sættes på plads af bibliotekets medarbejdere, peger på, at faldet i udlånet næsten modsvares af en stigning i benyttelsen af læsesalen, men efter sagens natur er det vanskeligt at drage sikre konklusioner på grundlag af sådanne optællinger.

Endelig kan et betydeligt fald i udlånet til andre danske biblioteker give anledning til at overveje, om det forhold, at Handelshøjskolens bibliotek ikke er et SAMKAT-bibliotek, medfører en marginalisering af biblioteket i det interurbane lånesamarbejde.

Bøger vs. tidsskrifter

Fordelingen af budgettet til bøger og tidsskrifter ligger ved sprogbiblioteket nogenlunde jævnt på 60% til bøger og 40% til tidsskrifter. Ved det økonomiske bibliotek blev der i 1985 forlods afsat penge til fornyelse af hele tidsskriftholdet (incl. prisstigninger). Dette medførte dels en reel beskæring af bogkontoen, dels at en uforholdsmæssig stor del af denne kom i form af tillægsbevillingen og skulle anvendes på meget kort tid i slutningen af året. Den samlede forringelse af bogkontoen i de senere år i forhold til tidsskriftkontoen har efterhånden medført en så uholdbar situation for bibliotekets anskaffelse af den nye monografilitteratur, at det er besluttet over årene 1986 og 1987 at søge at nedskære tidsskriftkontoen og forøge bogkontoen, indtil de to konti er ligestillet.

Løbende tidsskrifter på læsesal

I forbindelse med flytningen til den nye bygning er der i stueetagen indrettet et tidsskriftafsnit, hvor den løbende årgang af de fleste periodica i det økonomiske bibliotek er fremlagt. For at sikre at de nye tidsskrifter faktisk også lå fremme og ikke cirkulerede i månedsvis i institutterne, besluttede biblioteksudvalget i slutningen af 84, at tidsskrifterne ikke længere måtte cirkulere til institutterne, men skulle ligge fremme på læsesalen. Det viste sig imidlertid i 1985, at institutternes medarbejdere føler sig så afhængige af tidsskriftcirkulationen i deres arbejde med at følge med i den nye litteratur og udviklingen på deres fagområde, at det har været nødvendigt at genoptage cirkulationen – omend foreløbig i en forsøgsordning med en begrænsning af antallet af tidsskrifter, som et institut kan have i cirkulation, samt en reduktion af institutternes gennemsynsperiode til en uge.

Bibliotekets ressourcemæssige situation

I forbindelse med dystre overvejelser af bibliotekets ressourcemæssige situation er der i efteråret udarbejdet en redegørelse, hvis konklusion gengives her:

Blandt andet som følge af højskolens henvendelser til Direktoratet for de videregående uddannelser på grundlag af udviklingen i 1974-1979 er bibliotekets ressourcer blevet forbedret med 4 årsværk, svarende til 12,5% af personalestyrken, og litteraturanskaffelserne er forøget med ca. 40%. Endelig har det økonomiske bibliotek ved udgangen af 1984 fået nye lokaler, der betyder en væsentlig forbedring af den fysiske ramme for bibliotekets arbejde.

Overfor den 12,5% forøgelse af personaleressourcerne (til 38,8 årsværk) står en 40% forøgelse af boganskaffelserne (til 9.563) og en forøgelse af benyttelsen af biblioteket med ca. en tredjedel, der er en direkte følge af højskolens ekspansion i 80erne. Da boganskaffelse (incl. katalogisering og systematisering m.v.) og udlånsfunktionen, bibliotekets to basisfunktioner, stort set beslaglægger alle de ressourcer, som er til rådighed til biblioteksfaglige formål, må det på denne baggrund konstateres, at der siden 1980 i forhold til bibliotekets ydelser over for højskolen er sket en yderligere forværring af bibliotekets ressourcemæssige situation.

Sammenligner man ud fra de senest tilgængelige tal højskolens biblioteksressourcer med de øvrige højere læreanstalters, ligger højskolens samlede biblioteksudgifter i forhold til antal studerende to tredjedele under gennemsnittet og ca. 50% under gennemsnittet i relation til antal akademiske årsværk.

Det kan være vanskeligt at vurdere betydningen heraf, men man kan – uden at forfalde til talmagi – med rimelighed konkludere, at højskolen med henblik på biblioteksressourcer fortsat er ret dårligt stillet i forhold til de øvrige højere læreanstalter, og at det er uholdbart, at højskolen pålægges en ekspansion på forsknings- og undervisningsområdet, som ikke slår tilsvarende (omend ikke nødvendigvis med den samme procentdel) igennem på biblioteksområdet.

Konsekvenserne heraf er uundgåeligt, at bibliotekets serviceniveau forringes, og det må forventes, at bibliotekets ydelser over for højskolen stagnerer eller ligefrem falder, selv om behovet herfor er stigende.

Hertil kommer, at udførelsen af bibliotekets basisfunktioner, erhvervelse og udlån, beslaglægger stort set al den disponible arbejdskraft, således at der ikke er ressourcer til overs til udvikling af biblioteksarbejdet, f.eks. på så vigtige områder som udnyttelsen af edb og udvikling af undervisningsprogrammer for de studerende (og lærere) i informationssøgning.

Om denne redegørelse har virket, vides ikke, men biblioteket har på sit budget for 1986 fået

lov til at optage et nyt årsværk til en bibliotekar, dog således at lønsummen blev overført fra ikke-lønbudgettet. Endvidere har biblioteket – ligesom Handelshøjskolens Bibliotek i Århus og Landbohøjskolens Bibliotek fået bevilget en ny stilling i 1987 til dækning af den generelle reduktion i arbejdstiden, hvilket for HBs vedkommende betyder, at biblioteket i realiteten ikke mærker denne nedgang. Endvidere er der truffet beslutning om overførelse af en RUC-medarbejder til en stilling som forskningsbibliotekar ved HB, der finansieres med 1/2 af RUC, 1/4 af højskolens økonomiske fakultet og 1/4 af biblioteket selv. Tilsammen betyder disse ordninger en vis lettelse af bibliotekets personalemæssige situation, selv om der fortsat er langt igen til gennemsnittet ved forskningsbibliotekerne som helhed.

Publikationer

Biblioteket har fortsat udgivet accessionslister for hhv. hovedbiblioteket og sprogbiblioteket. Endvidere er udsendt en række numre i serien »Aktuelle tidsskrifter« om emner som Storebæltsbroen, arbejdstiden og kulturforskelle som faktor i internationalt forretningsliv.

Boggaver

Biblioteket har modtaget flg. boggaver:

- om nationaløkonomi fra professor P. Nyeboe Andersen
- om turisme fra Axel Dessau
- om bulgarsk økonomi og samfundsforhold fra Sofia Press.

VIII. Tildeling af videnskabelige grader, besvarelser af prisopgaver m.v.

A. Det erhvervsøkonomiske licentiatstudium

1. Studieordningen

Studiet er tilrettelagt i overensstemmelse med reglerne i bekendtgørelse af 18. februar 1981 om erhvervelse af licentiatgraden.

Studiet har til formål at opøve de studerendes evne til selvstændigt videnskabeligt arbejde, og tildelingen af licentiatgraden er udtryk for højskolens anerkendelse af, at licentianden har vist egnethed for sådant arbejde.

I beretningsperioden bestod licentiatudvalget for det økonomiske fakultet af:

Professor Torben Agersnap (formand); professor Niels Chr. Nielsen; lektor Christian Knudsen; kandidatstipendiat, cand.merc. Hanne Foss Hansen. Pr. 1. marts 1986 erstattedes professor Niels Chr. Nielsen og lektor Christian Knudsen af lektor Tage Skjøtt-Larsen og lektor Jens Fejø, og kandidatstipendiat, cand.phil. Kim Møller.

Overassistent Annelise Klüwer har i beretningsperioden været udvalgets sekretær.

2. Tildelte grader

I beretningsperioden er licentiatgraden tildelt lektor, cand.merc. Tore Kristensen, undervisningsassistent, cand.polyt. Poul Henning Pedersen og kandidatstipendiat, cand.merc. Hanne Foss Hansen.

Tore Kristensen indleverede i marts 1985 en afhandling med titlen »Produktudvikling, omverden og usikkerhed« til bedømmelse og forsvar for den erhvervsøkonomiske licentiatgrad. Det økonomiske fakultetsråd nedsatte på sit møde den 6. maj 1985 følgende bedømmelsesudvalg:

Lektor Orla Nielsen (formand); professor Johan Arndt og lektor Christian Knudsen.

»Forsvar af afhandlingen fandt sted den 6. september 1985 og blev fundet tilfredsstillende. Opponenten var professor Johan Arndt og lektor Christian Knudsen.

Orla Nielsen

Johan Arndt

Christian Knudsen

Emnet til forelæsning blev stillet af lektor Hanne Hartvig Larsen og lektor Harald Enderud: »Muligheder og problemer ved operationalisering af en institutionel teoriramme/reference belyst ved eksempler fra anvendelse på produktudvikling«.

Forelæsningen over emnet fandt sted den 6. september 1985 og blev fundet tilfredsstillende.

Orla Nielsen

Johan Arndt

Christian Knudsen

Bedømmelsesudvalget indstiller herefter til det økonomiske fakultetsråd, at licentiatgraden tildeles Tore Kristensen som anerkendelse af videnskabelig modenhed og indsigt. Samtidig erhverves retten til at betegne sig licentiat mercaturae (lic.merc.«).

Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd godkendte indstillingen på sit møde den 7. oktober 1985.

Poul Henning Pedersen indleverede i september 1985 en afhandling med titlen: »EDB og indflydelse i organisationer« til bedømmelse og forsvar for den erhvervsøkonomiske licentiatgrad. Det økonomiske fakultetsråd nedsatte på sit møde den 7. oktober 1985 følgende bedømmelsesudvalg:

Professor Flemming Agersnap (formand); lektor Niels Bjørn-Andersen; professor Reinhardt Lund.

»Forsvaret af afhandlingen fandt sted den 7. maj 1986 og blev fundet tilfredsstillende. Opponenten var bedømmelsesudvalgets medlemmer.

Flemming Agersnap   Niels Bjørn-Andersen   Reinhardt Lund

Emnet til forelæsningen blev stillet af lektor Preben Melander og lektor Søren Christensen: »En præsentation og kritik af forskellige magtteoriers anvendelighed ved studiet af computerisering af virksomheder«.

Forelæsningen over emnet fandt sted den 16. maj 1986 og blev fundet tilfredsstillende.

Flemming Agersnap   Niels Bjørn-Andersen   Reinhardt Lund

Bedømmelsesudvalget indstiller herefter til det økonomiske fakultetsråd, at licentiatgraden tildeles Poul H. Pedersen som anerkendelse af videnskabelig modenhed og indsigt. Samtidig erhverves retten til at betegne sig licentiatus mercaturae (lic.merc.«).

Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd godkendte indstillingen på sit møde den 9. juni 1986.

Hanne Foss Hansen indleverede i maj 1986 en afhandling med titlen »En analyse af forskellige påvirknings- og styringsmekanismers anvendelighed over for forskningsorganisationer/forskningsenheder belyst ved empiriske undersøgelser« til bedømmelse og forsvar for den erhvervsøkonomiske licentiatgrad.

Det økonomiske fakultetsråd nedsatte på sit møde den 12. maj 1986 følgende bedømmelsesudvalg:

Lektor Preben Melander (formand); professor Flemming Agersnap og lektor Katrin Fridjonsdottir.

»Forsvaret af afhandlingen fandt sted den 12. juni 1986 og blev fundet tilfredsstillende. Opponenten var foruden Bo Jacobsen bedømmelsesudvalgets medlemmer in pleno.

Preben Melander   Flemming Agersnap   Katrin Fridjonsdottir   Bo Jacobsen

Emnet til forelæsningen blev stillet af professor Egil Fivelsdal og lektor Heine Andersen: »Forskningsstyring og forskningsevaluering. En diskussion af sammenhænge mellem styringsformer og evauleringsformer af, og forskellige evalueringsformers hensigtsmæssighed i henseende til at forbedre forskningen«.

Forelæsningen over emnet fandt sted den 12. juni 1986 og blev fundet tilfredsstillende.

Preben Melander   Flemming Agersnap   Katrin Fridjonsdottir   Bo Jacobsen

Bedømmelsesudvalget indstiller herefter til det økonomiske fakultetsråd, at licentiatgraden tildeles Hanne Foss Hansen som anerkendelse af videnskabelig modenhed og indsigt. Samtidig erhverves retten til at betegne sig licentiata mercaturae (lic.merc.«).

Det erhvervsøkonomiske fakultetsråds budget- og forretningsudvalg godkendte indstillingen på sit møde den 23. juni 1986.

B. Det erhvervsproglige licentiatstudium

1. Studieordningen

Studiet er tilrettelagt i overensstemmelse med reglerne i bekendtgørelse af 18. februar 1981 om erhvervelse af licentiatgraden.

Studiet har til formål at opøve de studerendes evne til selvstændigt videnskabeligt arbejde, og tildelingen af licentiatgraden er udtryk for højskolens anerkendelse af, at licentianden har vist egnethed for sådant arbejde.

Ved det erhvervsproglige fakultetsråds møde den 21. august 1985 blev følgende udpeget som medlemmer af Det erhvervsproglige fakultets licentiatudvalg:

Professor Lars Fant (formand); professor Niels Davidsen-Nielsen; professor Hans-Peder Kromann; professor Jens Rasmussen; kandidatstipendiat Lars Johnsen; lektor Gyde Hansen; adjunkt Hanne Puggaard. Udvalget er siden blevet udvidet med lektor Henning Nølke; lektor Carl Vikner og kandidatstipendiat K.T. Thomsen. Lektor Gyde Hansen er udtrådt af udvalget.

2. Tildelte grader

I beretningsperioden er den erhvervsproglige licentiatgrad blevet tildelt lektor, cand.phil. Gyde Hansen og lektor, cand.phil. Peter Colliander.

Gyde Hansen indleverede i august 1985 en afhandling med titlen »Kontrastive Analyse des Artikelgebrauchs im Dänischen und Deutschen« til bedømmelse og forsvar for den erhvervsproglige licentiatgrad.

Det erhvervsproglige fakultetsråd nedsatte på sit møde den 21. august 1985 følgende bedømmelsesudvalg:

Professor Hans-Peder Kromann (formand); professor Jens Rasmussen og lektor Jørgen Olsen.

»Forsvaret af afhandlingen fandt sted den 11. december 1985 og blev fundet tilfredsstillende. Opponenten var bedømmelsesudvalgets medlemmer.

Hans-Peder Kromann

Jens Rasmussen

Jørgen Olsen

Emnet til forelæsningen blev stillet af professor Lars Fant og professor Niels Davidsen-Nielsen:

»Den bestemte artikel i tysk og dansk: Ligheder og forskelle under en metodologisk og sprogpædagogisk synsvinkel«.

Forelæsningen over emnet fandt sted den 11. december 1985 og blev fundet tilfredsstillende.

Hans-Peder Kromann

Jens Rasmussen

Jørgen Olsen

Bedømmelsesudvalget indstiller herefter til det sproglige fakultetsråd, at licentiatgraden tildeles Gyde Hansen som anerkendelse af videnskabelig modenhed og indsigt. Samtidig erhverves retten til at betegne sig licentiata linguae mercantilis (lic.ling.merc.«).

Det erhvervsproglige fakultetsråd godkendte indstillingen på sit møde den 18. december 1985.

Peter Colliander indleverede i august 1985 en afhandling med titlen: »Das Korrelat und die obligatorische Extraposition« til bedømmelse og forsvar for den erhvervsproglige licentiatgrad.

Det erhvervsproglige fakultetsråd nedsatte på sit møde den 21. august 1985 følgende bedømmelsesudvalg:

Professor Hans-Peder Kromann; professor Jens Rasmussen og lektor Jørgen Olsen.

»Forsvaret af afhandlingen fandt sted den 18. marts 1986 og blev fundet tilfredsstillende. Oponenter var professor Hans-Peder Kromann og lektor Jørgen Olsen.

Hans-Peder Kromann

Jens Rasmussen

Jørgen Olsen

Emnet til forelæsningen blev stillet af professor Lars Fant og professor Niels Davidsen-Nielsen:

»Korrelat og extraposition i tysk med særligt henblik på det sidste årtis forskningsudvikling«.

Forelæsningen over emnet fandt sted den 18. marts 1986 og blev fundet tilfredsstillende.

Hans-Peder Kromann

Jens Rasmussen

Jørgen Olsen

Bedømmelsesudvalget indstiller herefter til det erhvervsproglige fakultetsråd, at licentiatgraden tildeles Peter Colliander som anerkendelse af videnskabelig modenhed og indsigt. Samtidig erhverves retten til at betegne sig licentiatius linguae mercantilis (lic.ling.merc.«)

Det erhvervsproglige fakultetsråd godkendte indstillingen på sit møde den 16. april 1986.

C. Tietgen-prisopgaver

1. Tietgen-prisopgaver 1986

a. Økonomi

Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse udsætter hvert år på C.F. Tietgens fødselsdag den 19. marts en prisopgave ved Handelshøjskolen i København. Der kan i år vælges mellem følgende 9 opgaver:

1. »En empirisk analyse af regnskabsvæsens betydning i én eller flere succesrige, internationale virksomheder. Besvarelsens teoretiske grundlag bør være tværfagligt og inkludere elementer fra organisationsteori og sociologi«.
2. »Med udgangspunkt i en analyse af læreprocesser i forbindelse med edb-baserede interaktive beslutningsstøttesystemer (BSS), diskuteres design og anvendelse af BSS. Besvarelsen koncentrerer sig om beslutningsprocesser vedrørende økonomiske forhold. Løsningen af opgaven ønskes belyst af ét eller flere empiriske eksempler«.
3. »Der ønskes en teoretisk analyse af valutaloggivningen og en komparativ/historisk analyse af valutareguleringernes udformning og effekt i små europæiske lande såvel inden for som uden for De europæiske Fællesskaber«.
4. »En analyse af de principielle og praktiske problemer ved de anvendte fremgangsmåder i forbindelse med dels periodiske resultatopgørelser totalt, dels de enkelte aktivitetsområder, som danner informationsgrundlag for den økonomiske styring i en handels- eller fremstillingsvirksomhed«.

5. »En analyse af brugen af profit-centerorganisation i danske virksomheder samt en kortlægning af principper og muligheder for en operationel løsning på en resultatmæssig decentralisering i virksomheder med flere indbyrdes forbundne aktiviteter«.
6. »En analyse af containeriseringens betydning for transportsektorens strukturforandringer og for transportmønstret«.
7. »En teoretisk og empirisk analyse af virksomheders innovationsevne belyst ved udvalgte eksempler på produktfornyelser i dansk erhvervsliv«.
8. »Der ønskes en undersøgelse og analyse af moderniseringen af danske industrivirksomheder, dens baggrund og implikationer for ledelsesstrategier og organisationsformer samt arbejdsdeling og kvalifikationskrav«.
9. »På grundlag af en empirisk undersøgelse ønskes en analyse af organisationskulturs betydning for forandringsmuligheder i en organisation«.

b. Sprog

For alle nedenstående opgaver gælder, at dokumentation og eksempel materiale i det væsentlige skal være fra ét eller flere af følgende sprog: dansk, engelsk, fransk, italiensk, russisk, spansk, tysk.

1. »Substantivernes klassifikation: En kritisk redegørelse for morfologiske, syntaktiske og semantiske inddelingsprincipper«.
2. »Principper for tilrettelæggelse af undervisningen i lytteforståelse baseret på en empirisk undersøgelse af lytteprocesser i den fremmedsproglige kommunikation«.
3. »Leksikalsk kombinabilitet ('kompatibilitet', 'kollokabilitet', 'semantisk kongruens', 'semantisk valens'). Undersøgelsen skal omfatte ét af fremmedsprogene og kan eventuelt inddrage dansk. Materialet skal fortrinsvis hentes fra fagsproglige tekster«.
4. »En model til automatisk morfologisk analyse«.

Besvarelser skal være indleveret til Handelshøjskolen i København, rektors sekretariat, inden udgangen af august 1987.

Adgang til at besvare prisopgaverne har dimittender fra og studerende ved handelshøjskolerne og handelshøjskoleafdelingerne samt andre danske uddannelsesinstitutioner, idet de dog ved afleveringen enten skal være under 35 år eller have bestået afgangseksamen inden for de sidste 10 år. Personer, der ikke opfylder de nævnte krav, kan søge dispensation.

Prisen består i en guldmedalje samt kr. 10.000,-. En besvarelse, der ikke skønnes at opfylde kravene til tildelingen af guldmedalje, men som viser, at der er gjort et påskønnelsesværdigt arbejde, kan belønnes med indtil 5.000,-.

Alle nærmere oplysninger om besvarelsen fås ved henvendelse til Handelshøjskolen i København, rektors sekretariat, fuldmægtig Merete Trolle, Nansensgade 19, 1366 København K., telefon 01 14 44 14.

2. Besvarelse og bedømmelse af Tietgen-prisopgaver 1984

Til prisopgaven »*Der ønskes en analyse af forskellige påvirknings- og styringsmekanismers anvendelighed over for forskningsorganisationer/forskningsenheder. Analysen ønskes belyst ved empiriske undersøgelser*« indkom én besvarelse.

Til bedømmelse af afhandlingen blev nedsat følgende bedømmelsesudvalg:
Professor Flemming Agersnap; lektor Katrin Fridjonsdottir; direktør Morten Knudsen; lektor Preben Melander.

Udvalget afgav følgende indstilling:

1. Generelt

Afhandlingen omfatter en tekstdel på 354 maskinskrevne sider. Hertil kommer diverse bilag, litteraturoversigt på 41 sider. Derudover er vedlagt 4 sideordnede hæfter med empiriske undersøgelser af 4 forskellige forskningsinstitutter. Det 5. undersøgte forskningsinstitut er behandlet i hovedrapporten.

Afhandlingen er opdelt i en teoretisk del og en empirisk del. Den empiriske del afsluttes med to omfattende kapitler, der indeholder en fortolkning og perspektivering af analyseresultaterne.

Forfatteren tager sit primære udgangspunkt i en forståelse af forskningens vilkår på det rent udførende niveau og sigter på en beskrivelse af de vidt forskellige faktorer, der påvirker/styrer forskningsaktiviteten eller snarere forskerens valg af aktivitet.

Med dette som udgangspunkt forsøger forfatteren i korte træk at vurdere realismen i den styring, som finder sted i dansk forskningspolitik.

Hovedvægten er rimeligvis lagt på forståelsen af betydningen af de væsentligste styringsfaktorer og diskussionen af anvendeligheden og hensigtsmæssigheden af de forskellige styringsformer.

Ifølge forfatteren anlægges primært en organisationssociologisk angrebsvinkel, selv om beskrivelserne og analyserne i overvejende grad tager udgangspunkt i individernes egne oplevelser og indholdet af de »processer«, som finder sted. Forfatteren lægger således mest vægt på at beskrive og forstå de styringsprocesser og styringsmekanismer, som eksisterer og opleves i forskningsverdenen. Derimod lægges der noget mindre vægt på at forstå betydningen af de basale ydre og indre strukturer, der betinger styringens indhold og forskernes adfærd. Tilsvarende er der lagt mindre vægt på at afdække de resultater, konsekvenser og dysfunktioner, der kommer ud af styringen i det lokale miljø. Konsekvenserne heraf er i højere grad set på samfundsplan.

Det forhold, at analyser er foretaget på såvel samfunds- og organisationsniveau som gruppe- og individniveau giver besvarelsen større perspektiv og samfundsmæssige relevans. Men samtidig bliver opgavens analyseområde meget omfattende og må nødvendigvis føre til en nedprioritering af analysens dybde på en række områder. Det skal her understeges, at forfatteren til stadighed er sig dette problem bevidst og viser sin styrke ved løbende at gøre opmærksom på de »usikre« koblingsled i analysen.

Til de enkelte dele og kapitler skal bemærkes følgende:

Del I

I afhandlingens del I (udgangspunktet) gives en generel karakteristik af hovedbegreberne: styring og forskning.

Styringsbegrebet, som jo er nøglen til hele undersøgelsen, gives en meget bred politologisk afgrænsning. Styring sættes lig påvirkning af aktørers adfærd, dvs. udøvelse af magt og ind-

flydelse. Styring opdeles i en række forskellige »hårde« og »bløde« styringsformer: bureaukrati, markedsstyring, dialog etc.

Forfatteren gennemfører i kap. 2 en udmærket diskussion af sit valg af styringsbegreb og dets teoretiske baggrund. Dog kunne man måske her have ønsket en påpegning af de begrænsninger, som det indebærer at anvende et makroorienteret organisationssociologisk styringsbegreb.

Problemet med de mange vidt forskellige dimensioner i de 5 styringsformer er dog påvist. Men makrostyringens betydning for de enkelte aktørers adfærd og samspil savner en nærmere begrebsmæssig præcisering.

I kap. 3 behandles forskning som aktivitet. Forfatteren giver her en bred flerdimensionel karakteristik af forskning som henholdsvis arbejdsproces og produktionsfunktion i en organisation. Endvidere diskuteres forskningsprocessens grad af rationalitet, og forfatteren konkluderer, at forskning er en kompleks sammensat og varieret proces med stor opgaveusikkerhed, lang produktionstid og med nær tilknytning til andre aktiviteter. Et væsentligt moment er forskerens følelsesmæssige engagement, som er noget sårbart og let påvirkeligt. Kapitlet vidner om en bred orientering om og en god indlevelsessevne i, hvad forskning indebærer.

Med dette udgangspunkt diskuteres i kap. 4 mere nuanceret, hvilke problemer der er knyttet til styringen af forskningsaktiviteter, set i et bredt teoretisk perspektiv. Her inkorporerer forfatteren en række nye elementer fra den nyere organisationsteori. Som eksempler kan nævnes de situationsbetingede organisationsteorier og organisationskulturteorier.

Dette fører til en mere specifik problemstilling for analysen, som dog ikke afviger væsentligt fra den indledende problemformulering.

I del II, kap. 5 forsøger forfatteren med udgangspunkt i andre foreliggende arbejder at give en uddybning af de forskellige synsvinkler, der kan anlægges på forskningsstyringen. Gennemgangen struktureres ud fra en model, der beskriver forskningsinstituttet i et miljø, bestående af klienter, professioner, forskersamfundet og de økonomiske/administrative interesser. Inden for disse behandles de enkelte styreformer.

I kap. 6 gives en analyse af forskningsstyringen som en forskningsintern proces. Her behandles flere aspekter af bureaukratisk styring og markedsstyring lige fra forskersamfundets elitestruktur og dets utraditionelle regelstyring til forskersamfundets markeds- og konkurrencemekanismer omkring publicering, anerkendelse og ressourcetildelinger.

Endvidere gives et billede af forskersamfundet som demokratisk styret organisation og normstyret organisation. Især normstyringen er behandlet dybtgående, idet sammenhængen mellem opgaveusikkerheden og graden af normstyring påvises. Forskningsstyring er altså ikke entydig, men varierer efter opgavernes art.

Til sidst redegøres for videnstyring gennem bl.a. forskernetværk, der er flydende, usynlige og dynamiske.

Gennemgangen vidner om en grundig litteraturgennemgang og en kritisk sans over for disse teories snævre, partielle og stereotype billede af forskningsstyringen.

I kap. 7 redegøres for forskningsstyringen som en forskningsekstern proces set i et generelt samfundsperspektiv. Forfatteren giver her først en gennemgang af en række forskningssociologiske teorier.

Dernæst redegøres for forskellige forskningspolitiske opfattelser på samfundsniveau med yderpunkter i størst mulig autonomi og politisk planstyring og prioritering. Forfatteren påpeger her den sammenblanding af to dimensioner i den aktuelle danske forskningspolitiske debat, nemlig på den ene side spørgsmålet om hvem, der skal styre, og på den anden side, hvordan der skal styres.

Endelig behandles til sidst den forskningspolitiske styring på institutionsniveau. En række empiriske undersøgelser benyttes til at give en karakteristik af forskningsinstitutioners organisations- og ledelsesforhold. Dertil kommer en oversigt over en række normative ledelses- og planlægningsteorier.

Også dette kapitel vidner om omfattende litteraturstudier og en evne til at uddrage væsentlige træk til problematisering af emnet.

I kap. 8 behandles forskningsstyringen i den enkelte udførende enhed. Her lægger forfatteren hovedvægten på de organisatoriske faktorerets betydning, medens de individuelle faktorer bevidst udelades. Denne prioritering kan måske undre lidt, især når man tager i betragtning, at de empiriske studier i høj grad tager udgangspunkt i en forståelse af den enkelte forskers styringsadfærd og oplevelse af en række ydre påvirkninger.

Forfatteren redegør her for en række empiriske undersøgelser af faktorer, der bestemmer forskningens produktivitet. Der rettes en kritik mod andre undersøgelser manglende teoretiske ballast, manglende organisatoriske perspektiv og svage metodegrundlag på det kvalitative felt.

I kap. 9 gives en sammenfatning af del II, kap. 5-8. Forfatteren konkluderer, at litteraturen er præget af søgen efter universalistiske forståelsesrammer, og at empirien er skævt orienteret mod grundforskning. Interessen for institutionelle perspektiver er begrænset. Denne konklusion er nok korrekt, men gælder vel generelt for al styringsforskning, der rettet mod bestemte sektorer.

Rapportens del III omfatter projektets empiriske del.

I kap. 10 omtales baggrunden for og forløbet af institutundersøgelserne. Forfatteren påpeger med rette, at projektet i sig selv er et udmærket case i forskningsstyringen. Denne beskrivelse er meget personligt præget og giver et ærligt billede af forskerens egne overvejelser og oplevelser. Forfatteren giver her udtryk for sin egen binding til organisationsteoriens fokusering på den formelle organisatoriske enhed. Dette fører til en interessant diskussion af betydningen af forskellige forskningsparadigmer og traditioner bl.a. med udgangspunkt i respondentreaktioner og forskningssociologiens traditioner. Denne vidner om forfatterens egen betydningsfulde erkendelsesproces som resultat af forskningsprocessen.

Dernæst gives en redegørelse for den anvendte referenceramme. Denne tager udgangspunkt i forskningsinstituttet set i relation til en række interessenter i omverdenen. Kriterierne for valget af referenceramme er kun lidt diskuteret og relateret til den forudgående omfattende litteraturgennemgang.

Med baggrund i ønsket om at skabe en forståelse af styringsmekanismer og styringsadfærd i et forskningsmiljø og med en kritik af styringslitteraturens teori- og metodefattighed synes der at have været behov for at udvikle et bredere teoretisk baseret apparatur til beskrivelse og forståelse af forskningsinstitutioners adfærd. Der savnes her en diskussion af anvendelsen af

nye paradigmer, jfr. f.eks. magt-, kultur- og sprogteoriene. Forfatteren nævner kulturparadigmet, men kommer ikke nærmere ind på, hvad det indebærer, og hvordan det kan anvendes. Referencerammen synes på dette punkt at være en smule teorifattig.

I kap. 11 redegøres for undersøgelsesresultaterne fra de 5 udvalgte forskningsinstitutter. Først karakteriseres institutterne ved deres opgaver, struktur, ydre vilkår mv. Dernæst foretages en detaljeret komparativ analyse af institutternes forhold ud fra en række udvalgte variable såsom opgaveusikkerhed, samarbejdsformer, forskningskultur og relationer til omverdenen mv. Til sidst gives en generel karakteristik af institutternes styringssituation, der i høj grad tager sigte på at beskrive institutternes eksterne og faglige orientering (forskerorientering/klientorientering, disciplinorientering/problemorientering etc.)

Kapitlet giver en udmærket pædagogisk baggrund for at forstå den efterfølgende analyse af styringsformernes betydning.

I rapportens del IV gives en fortolkning af de empiriske analyseresultater med henblik på 5 forskellige styreformers betydning for de 5 institutter.

I kap. 12 gives med udgangspunkt i organisationsteorien en karakteristik af de 5 institutter som organisationstype. Heri understreges opfattelsen af forskningsinstitutter som åbne naturlige, løst koblede systemer i differentierede omgivelser. Forfatteren understreger hermed vanskelighederne ved at anvende instituttet som afgrænset enhed til forståelse af forskermiljøers adfærd.

I kap. 13 diskuteres viden som styreform såvel internt som eksternt. Heri påpeges betydningen af denne styreform, herunder især de varierende kommunikationsnetværk. Diskussionen i kapitlet vidner om de store vanskeligheder, der er forbundet med at sondre mellem de 5 styreformers og relatere dem til hinanden.

I kap. 14 omtales kultur og normer som styreform. Forfatteren foretager en analyse af en række forskellige normer og modnormers betydning og kommer til det resultat, at styringen er præget af modsætningsfyldte normer og kulturer, og at normstyringen er af stor betydning.

I kap. 15 behandles marked som styreform. Forfatteren påviser med rette betydningen af flere forskellige »markeder«: stillingsmarked, publiceringsmarked, undervisningsmarked, bevillingsmarked etc., der på nogle punkter hænger sammen.

I kap. 16 beskrives bureaukrati som styreform såvel internt som eksternt. Forfatteren kommenterer her betydningen af bevillingsformernes samspil og nødvendigheden af variation og fleksibilitet. Endvidere påpeges visse begrænsninger ved de bureaukratiske styreformers, men man får ikke noget indtryk af bureaukratstyringens betydning for forskningsaktiviteterne.

I kap. 17 omtales først demokrati og motivation som styreformers. Dernæst diskuteres styreformernes samspil som helhed.

Sidstnævnte diskuteres ud fra 3 kriterier: 1) Forskernes egen oplevelse, 2) Forskellige aktørers og grupperes forskellige opfattelse, 3) Styreformers samspil set over tid.

Forfatteren fremhæver her betydningen af de indirekte styreformers, som forskeren ofte ikke er sig bevidst, og hvor styringen ikke altid er tilsigtet. Konklusionen underbygges dog ikke gennem de empiriske data.

Omkring styreformernes synergi påpeger forfatteren, at de både kan supplere og modarbejde hinanden, helt afhængig af den konkrete situation. Dette understreger den komplekse styringssituation.

I den afsluttende del V søges undersøgelsesresultaterne sammenfattet og perspektiveret med hensyn til deres anvendelighed.

I kap. 18 anføres som hovedkonklusion, at bureaukrati er mindre hensigtsmæssig end demokrati, marked og viden.

Denne hovedkonklusion træffes tilsyneladende ud fra en grov konstatering af, at den bestående bureaukratistyring ikke svarer til forskningsmiljøets opgavemæssige og sociale struktur.

Dette generelle udsagn bør dog modificeres af, hvilke påvirkninger bureaukratistyringen rent faktisk giver under hensyntagen til de forskellige styringsproblemer og aktivitetstyper, der er tale om. Endvidere kan det tænkes, at de eksisterende bureaukratiske styringsmidler er forkerte og uhensigtsmæssige. Endelig synes de negative konsekvenser af bureaukratistyringen ikke tilstrækkeligt underbygget af data. Tilsyneladende virker bureaukratistyringen mest gennem sine rituelle symbolske og legitimerende funktioner, som jo kun synes at have ringe betydning for selve forskningsaktiviteten og dens udfoldelsesmuligheder. Dertil kommer en række politiske og sociale faktorer, som kunne tænkes at modificere bureaukratistyringens betydning.

Forfatteren påviser dernæst med rette den blodfattighed og det manglende perspektiv, som præger den danske forskningspolitiske debat og »kampen om styringsformerne«. Her anvises en 3-dimensionel model for udformning af forskningsstyring, som ser denne ud fra flere hensyn/»niveauer«: forskerperspektivet (individ), organisationsperspektivet (organisation) og omgivelsesperspektivet (samfund).

Ud fra denne model anbefales flere styreformer til forskellige formål.

Tilsyneladende ligger denne anbefaling relativt tæt på de faktiske forhold. Hvad der måske især mangler, er en bevidstgørelse om modellens relevans i den forskningspolitiske debat. Modellens nyhedsværdi og relevans burde klarlægges.

Til sidst giver forfatteren en rammende karakteristik af den eksisterende debat om forskningsstyringen og de markante styringssyn, der føres i marken. Forfatteren kommer her med et interessant bidrag til den forskningspolitiske debat.

I kap. 19 gives en sammenfatning og perspektivering af hele rapporten. Herunder diskuteres, om de gjorte observationer også er gyldige, når det gælder andre dele af den offentlige sektors opgaver. Forfatteren er her forsigtig med at trække forhastede konklusioner. Men det forekommer sandsynligt, at flere af de gjorte observationer har generel værdi og ikke kun vedrører forskningsverdenen.

I appendix, kap. 20 diskuteres de metodemæssige styrker og svagheder ved undersøgelsen. Denne methodediskussion vidner om forfatterens brede metodekendskab og fornemmelse for metodens holdbarhed.

Her diskuteres bl.a. problemerne omkring anvendelse af subjektive data og respondenternes politisering og påvirkning af analyseresultaterne. Problemet afvises måske lidt flot med, at der i interviewene er en skarp opdeling imellem forskernes beskrivelser af styringssituationen

og deres normative krav, og at hovedvægten er lagt på forskernes beskrivelser. Der kan nok sættes et stort spørgsmålstejn ved, om denne sondring holder, og om den løser problemet om subjektivitet og politisering.

En anden relevant bias, som diskuteres, er forskernes eget medlemskab af forskersamfundet.

Sammenfattende er det vor opfattelse, at der her foreligger en besvarelse af den stillede opgave, der på såvel det teoretiske som det empiriske plan fremdrager ny viden, og som på en meget inspirerende måde anfører nye angrebsvinkler og metodesyn på forskningsstyringen, som er yderst relevante i den aktuelle debat.

Undersøgelsens analytiske indhold og dybde samt fortolkningen af de fremkomne empiriske resultater vidner om en forsker, der evner at arbejde selvstændigt, systematisk og kreativt med et meget komplekst og omfattende tværfagligt problemområde.

Undersøgelsens største svaghed er dens kraftige binding til det organisationsteoretiske paradigme med organisationen som centrum. Endvidere kan nævnes den store vægt, som tillægges de 5 styreformer, som nok er inspirerende, men ikke er konsistente nok til at bære en anvendelsesorienteret analyse.

Denne kritik modificeres i høj grad af forfatterens egen bevidsthed om metodeapparatets anvendelighed og den forsigtighed, der kendetegner de dragne konklusioner.

Idet vi finder afhandlingens nyhedsværdi, analytiske dybde og samfundsmæssige relevans af høj kvalitet, skal vi hermed anbefale, at forfatteren tildeles Tietgenprisens guldmedalje.

Morten Knudsen   Flemming Agersnap   Katrin Fridjonsdottir   Preben Melander

Ved navnekuvertens åbning viste det sig, at besvarelsen var indsendt af kandidatstipendiat, cand.merc. **Hanne Foss Hansen**.

Til prisopgaven »*En teoretisk og empirisk analyse af forholdet mellem på den ene side danske virksomheders forskning og produktudvikling og på den anden side Danmarks udenrigshandelsmønster samt forslag til forbedringer af dette forhold*« indkom én besvarelse.

Til bedømmelse af afhandlingen blev nedsat følgende bedømmelsesudvalg:

Professor Karsten Laursen; direktør, cand.polit. H. Mægaard Nielsen; afdelingsleder Lauge Stetting; professor Ebbe Yndgaard.

Udvalget afgav følgende indstilling:

Afhandlingen er på 600 sider, hvoraf halvdelen er bilag og halvdelen er hovedtekst fordelt på 8 kapitler + et forord og en indledning. Efter endt læsning må man erkende, at det var en spændende historie, forfatteren havde at fortælle. Men så langt vil formentlig kun de færreste nå, så hvis han vil gøre sig håb om at få en læserkreds i tale, der er meget større end bedømmelsesudvalget, må historien skrives om i en langt mere fortættet form. I en videnskabelig afhandling er det ikke nødvendigt at delagtiggøre læseren i alle de tanker, man har haft undervejs. Forfatteren kunne måske ved samme lejlighed prøve at undertrykke sin forkærlighed for fremmedord, hvoraf en del i øvrigt er stavet forkert.

I indledningen gives en nyttig oversigt over de efterfølgende kapitlers indhold. Forfatteren efterlyser en normativ vurdering af det ønskelige samspil mellem forskning og udvikling i virksomhederne og et lands udenrigshandelsmønster. Hvem skulle mon foretage en sådan, og

hvad ville forfatteren mon stille op med den? I øvrigt havde det været klagende, om forfatteren i denne indledning havde underkastet begrebet FoU en nærmere diskussion.

Kapitel 1 indeholder en beskrivelse af de såkaldte neofaktorproportionsteorier og neoteknologiteorier. Beskrivelsen indeholder intet ukendt og kunne måske have været udeladt. Dette gælder så meget desto mere, som kapitlet faktisk ikke holder, hvad det lover, nemlig at give en normativ tolkning af de to nævnte teorier. Desuden kommer forfatteren meget nemt om ved det eneste tænkelige argument for en speciel teknologipolitik, nemlig de eventuelle positive eksternaliteter, som ikke kan opfanges af markedsmekanismen.

I kapitel 2 følger en god og grundig behandling af en række danske undersøgelser af sammenhængen mellem forskning og udvikling og udenrigshandelens mønster. I metode og dækningsgrad er der visse forskelle mellem disse undersøgelser, og forfatterens diskussion af deres fordele og mangler viser hans klare overblik over hele problemet, omend man efterlades med en vis tvivl med hensyn til hans forståelse af den statistiske metode. Hvad betyder f.eks. »korrenalitet«? Ikke mindst hans påpejning af aggregeringsproblemet er vigtig, men det er ikke helt klart, om det er på grund af dette problem, at han anser antagelsen af identiske produktionsfunktioner for at være meget restriktiv. Han er forhåbentlig klar over, at denne antagelse er helt central i det meste af udenrigshandelsteorien. Det er i øvrigt lidt uklart, hvad forfatteren mener, når han anser identiske relative faktorintensiteter for at være en konsekvens af identiske produktionsfunktioner.

Kapitel 3 viser, at det, der menes med identiske relative faktorintensiteter, blot er, at rangordningen af forskellige industrier efter faktorintensitet må være ens i alle lande, hvis produktionsfunktionerne er identiske, og heri har han naturligvis ret. I øvrigt og måske til orientering for forfatteren er forudsætningen om identiske produktionsfunktioner tilstrækkelig for samme rangorden i alle lande, men den er strengt taget ikke nødvendig. Konklusionen på analysen i dette kapitel er, at den nævnte rangorden med en række undtagelser er den samme i de betragtede lande, og at den empiriske dokumentation derfor ikke kan afkræfte den konventionelle antagelse om identiske produktionsfunktioner. På den baggrund kan man måske undre sig over, at forfatteren i kapitel 2 betegner antagelsen som meget restriktiv og måske også over, at de nævnte undtagelser ikke diskuteres i relation til aggregeringsproblemet. Disse indvendinger er dog petitesser. Der er tale om en dygtigt gennemført analyse med interessante og plausible resultater. Det havde dog været betryggende, om forfatteren havde taget visse forbehold f.eks. gennem en diskussion af »switching« fænomenet, dvs. det forhold at relative faktorintensiteter er af tvivlsom værdi, når antallet af faktorer er lig med eller større end 3.

I kapitel 4 sætter forfatteren sig for at undersøge den konsekvens af den forskellige relative udrustning med FoU i forskellige lande, som kommer til udtryk i deres geografiske samhandelsmønstre. Hypotesen, som skyldes Anne O. Krueger, er, at et land med en relativt ringe FoU-udrustning især vil eksportere til OECD-området. Der er tale om en udvidelse af den kendte Heckscher-Ohlin matrix på $2 \times 2 \times 2$ til at omfatte flere lande. Analysen, som giver en vis bekræftelse af hypotesen, er lidt af et pionerarbejde. Den kan givetvis forbedres på en række områder, men den er et fint udtryk for forfatterens mod til at kaste sig ud på dybt vand og evne til at redde sig i land.

Kapitel 5 indeholder en nærmere analyse af FoU-indsatsen i dansk industri i perioden 1970-1983. Det er ikke nemt at læse, og læseren efterlades med et noget flimrende billede, og resultatet er på grænsen af informationsforurening. Vanskelighederne skyldes bl.a., at de symbo-

ler, der anvendes i korrelationstabellerne, ikke er selvforklarende. De er ganske vist defineret i begyndelsen af kapitlet, men fortolkningen af tabellerne er irriterende besværlig, fordi læseren uafsladeligt må blade tilbage for at genkalde sig symbolernes betydning. Det bliver ikke nemmere af, at forfatteren ikke bruger mange ord for at forklare den hypotese, der ligger bag de forskellige korrelationer. Flere af dem får snarere karakter af en slags eksplorativ hypotesesøgning. Endelig kunne man have ønsket sig en diskussion af relevansen af at anvende Spearman's rangkorrelation. I dette som i de øvrige kapitler har forfatteren anlagt det meget læservenlige princip, at han indledningsvis fortæller om de konklusioner, han er på jagt efter, men i modsætning til de øvrige kapitler giver dette kapitel ikke læseren mange muligheder for at fastholde den røde tråd. Det er dog værd at holde fast for den, der gerne vil vide, hvad der er sket med FoU-indsatsen i dansk industri i den omhandlede periode. Den, der også gerne vil forstå, hvorfor det gik, som det gik, føler sig efterladt på Herrens mark. Det gælder formentlig også forfatteren selv.

I kapitel 6 får man heldigvis fat igen, selv om man stadigvæk må strides med symbolerne i korrelationsanalyserne. Kapitlet indeholder en udmærket analyse af udviklingen i markedsandele i OECD-området i perioden 1970-1980, specielt for FoU-intensive produkter. Man kunne måske have ønsket sig en diskussion af indkomstelasticiteterne for sådanne produkter i lighed med den, forfatteren i tidligere kapitler har gennemført af priselasticiteterne. En sådan diskussion tillige med den foretagne analyse af de forskellige markeders vækst kunne måske have givet en yderligere hjælp til forståelsen. Men kapitlet er uden tvivl et godt bidrag.

Alt i alt kunne man som nævnt have haft brug for en håndsrækning ved læsningen af de empiriske kapitler 3-6. Den får man i det fortrinlige opsamlingskapitel 7, som klart fremstiller og diskuterer de opnåede resultater. Det havde nok været en fordel, om læseren havde fået den vejledning, inden han gik i gang med empirien i stedet for bagefter.

Det afsluttende kapitel 8 indeholder forfatterens politiske konklusioner, som i det væsentligste består i en anbefaling af et bedre samarbejde mellem offentlig og privat forskning, men det indeholder ingen helt konkrete forslag til forbedring af den kollektive forskning. Et sådant samarbejde kan være en løsning, men der kan naturligvis også tænkes andre, herunder f.eks. en direkte subsidiering af den private forskning. Af afgørende betydning for, om indgreb af den ene eller anden art kan antages at medføre en forbedret ressourceudnyttelse, er imidlertid, om der findes positive eksternaliteter i forbindelse med FoU. Om denne eventuelle forskel mellem privatøkonomisk og samfundsøkonomisk rentabilitet har afhandlingen ikke meget at sige.

Endelig indeholder afhandlingen som nævnt et omfattende bilagsmateriale, som kan være nyttigt for den, der eventuelt senere vil forsøge at trænge endnu dybere ned i samspillet mellem forskning og udvikling og udenrigshandelens mønster, end det er lykkedes denne afhandlings forfatter.

Alt i alt har forfatteren slået et stort brød op, og som det vil være fremgået af ovenstående kommentarer, er det ikke helt gennembagt. Ved den endelige bedømmelse har udvalget imidlertid lagt afgørende vægt på hans ret usædvanlige forskningsfantasi. Med en henstilling til ham, om at han underkaster sine sprudlende ideer større disciplin og videnskabelig stringens i forbindelse med en grundig omarbejdning og forkortelse af afhandlingen kan udvalget anbefale, at den offentliggøres.

Til trods for vore reservationer over for afhandlingen i dens nuværende form indstiller vi ham enstemmigt til Tietgens guldmedalje.

Karsten Lauersen   H. Maegaard Nielsen   Lauge Stetting   Ebbe Yndgaard

Ved navnekuvertens åbning viste det sig, at besvarelsen var indsendt af kandidatstipendiat, cand.phil. **Kim Møller**.

Priserne blev uddelt ved Handelshøjskolens årsfest den 21. marts 1986.

IX. Vejledning for studerende

A. Vejledningstilbud

Vejledningstilbuddet for de studerende ved HHK omfatter studievejledning og erhvervsvejledning samt rådgivning vedr. sociale og personlige forhold. Studievejledningen og erhvervsvejledningen hører organisatorisk under HHK, mens Studenterrådgivningen er en del af den selvejende institution Studenterrådgivningen, som har afdelinger ved andre højere læreanstalter i landet. Der er tale om et nært samarbejdende vejledningsmiljø, som betinges af, at de enkelte vejledningsinstanser dagligt kan trække på hinandens viden for derved at kunne yde de studerende kvalificeret og relevant hjælp.

De spørgsmål og problemer, en vejledningssøgende studerende kommer med, kræver ofte inddragelse af flere vejledningsinstanser. Undertiden henvender den studerende sig også til den forkerte instans – måske af uvidenhed, måske fordi vedkommende ikke tør gå direkte til studenterrådgivningens socialrådgiver eller psykolog. I begge tilfælde er det af afgørende betydning, at de enkelte vejledningsinstanser hurtigt, lempeligt og diskret kan formidle kontakt eller henvise til den rigtige instans.

Vejledningsinstansernes gensidige afhængighed er søgt tilgodeset ved at samle studievejledningen i Nansensgade, hvor studievejlederne for studierne HA, SPRØK, EØ-DAT, EØ-MAT, HJ, cand.merc. og cand.merc.aud. samt studenterrådgivningen har til huse på 1. sal i Turensengadebygningen. Da erhvervsvejlederen også har informationsopgaver, er denne vejledningsfunktion blevet placeret på Nansensgade, 4. sal, i tilknytning til afdelingen for studie og personale. Når studievejledningen for korrespondentstudiet, EA/ED og EK/EOT samt HD er placeret på Fabrikvej, skyldes det, at undervisningen på disse studier primært foregår på Fabrikvej. Dette er en beklagelig, men uundgåelig konsekvens af højskolens geografiske opsplitning.

B. De enkelte vejledninger

1. Studievejledningerne

Den største del af studievejledernes arbejde ligger i forbindelse med henvendelser fra såvel potentielle som nuværende studerende.

Med henblik på at opfylde behovet hos potentielle studerende for information om optagelse, adgangs- og startbetingelser, studiemiljø o.l. arrangerer studievejledningerne hvert år i fællesskab en »ÅBENT-HUS«-dag på Handelshøjskolen. Herudover besvarer man i løbet af året adskillige personlige og telefoniske henvendelser fra individuelle studerende, ligesom der for specielle målgrupper undertiden afholdes særlige informationsmøder.

Studievejlederne for studier, der er omfattet af den koordinerede tilmelding, medvirker i et vist omfang ved afviklingen af informationsmøder på gymnasier og HF-kurser.

Med henblik på information udadtil udarbejder studievejledningerne forskelligt informationsmateriale.

I forhold til de nuværende studerende er vejledningsarbejdet mere varieret, idet der kan opstå

problemer i forbindelse med dispensation, eksamen, klage over bedømmelse, tilrettelæggelse af studiet, orlov, SU o.l. I nogle tilfælde løses problemet ved henvisning til anden administrativ myndighed, mens problemet i andre tilfælde er af så kompleks karakter, at det kræver en ekstra vejlederindsats f.eks. i samarbejde med studenterrådgivningen eller erhvervsvejledningen.

En mindre, men ikke uvæsentlig del af studievejledernes arbejde er mere administrativt præget, idet der er et tæt samarbejde mellem de enkelte studievejledninger og det/de relevante studienævn samt institutter og studiekontor.

Da disse vejledningsopgaver kræver et indgående kendskab til Handelshøjskolen, er alle studievejledere ældre studerende, som normalt mindst har afsluttet 1. del af deres uddannelse på HHK.

Studievejledningen for HA, SPRØK, EØ-DAT, EØ-MAT, HJ, cand.merc. og cand.merc.aud. Siden 1979 har der været ansat studievejledere på HA- og cand.merc.-studierne. Studievejledningen er siden blevet udvidet i forbindelse med etableringen af nye uddannelser. I 1983 oprettedes således en stilling for cand.merc.aud.-studiet, i 1984 3 stillinger for SPRØK, EØ-DAT og HJ, og i 1985 for EØ-MAT-studiet. Denne udvidelse af studievejlederstabten er imidlertid ikke blevet efterfulgt af en bevilling på flere lokaler. Dette har medført, at studievejledningen står med nogle uløste pladsproblemer, hvor flere vejledere må dele lokaler.

I beretningsperioden har stillingerne været besat med Karin Andersen indtil 1.5.85 og herefter Tina Kreipke som cand.merc.-studievejleder, Tina Kreipke indtil 14.5.85 og herefter Søren Stahlfest Møller som HA-studievejleder, Birgit G. Andreasen som cand.merc.aud.-studievejleder, Annie Løkke som SPRØK-studievejleder, Peter Linstrup indtil 1.2.85 og herefter Ole Kudsk som EØ-DAT-studievejleder, Kim Vrå som HJ-studievejleder og Lene Knudsen som EØ-MAT-studievejleder. Alle stillingerne er deltidsstillinger på hhv. 20 (HA og cand.merc.) og 15 timer ugentlig.

Studievejledningen har åbent hver dag i tidsrummet kl. 10-14. Det er således i dette tidsrum altid muligt at træffe en studievejleder, der kan vejlede om generelle studieforhold. Kun ved meget studiespecifikke spørgsmål er det nødvendigt at henvise til studievejlederen for det pågældende studium.

Studievejledningen for HD 1. del

Studievejledningen for HD 1. del varetages af Pia Skau og Johannes Knudsen (begge studerende på HD 2. del).

Studievejledningen for HD 1. del har kontor på Fabrikvej (lokale 247). Åbningstider bekendtgøres ved opslag.

Studievejledningen for sprogstudierne

Studievejledningen på det sproglige fakultet varetages af 3 studievejledere, én for hvert studietrin. Vejleder for korrespondentstudiet (20 t.ugtl.) var Eva Gabe indtil 1.4.86 (orlov indtil 16.12.85), fra 15.4. Tove Sørensen, for EA/ED-studiet (15 t.ugtl.) Ole Madsen og for EK/EOT-studiet samt translatøreksamen (10 t.ugtl.) Per Christiansen.

Der har i den forløbne periode været en mærkbar stigning i antallet af henvendelser til sprogstudievejledningen, som til dels skyldes vanskeligheder i forbindelse med ny studieordning på korrespondentstudiet. Igangsætningen af de nye 2. dels-uddannelser pr. 1.2.87 forventes at skabe særlige vanskeligheder, som måske kan nødvendiggøre en generel omlægning af sprogstudievejledningen.

Vejledningen har åbent 4 timer hver dag i samme tidsrum som studiekontoret, hvilket har været til stor fordel for de studerende, idet mange problemer kræver henvendelse begge steder.

2. Erhvervsvejledningen

Erhvervsvejledningen ved Handelshøjskolen blev oprettet den 1. juni 1983 som et projekt finansieret af Undervisningsministeriet via de såkaldte RUA-midler.

Fra og med den 1. januar 1985 er erhvervsvejledningen blevet gjort til en permanent vejledningsinstitution og finansieres nu over højskolens egne driftsmidler. I forbindelse med denne ændring i erhvervsvejledningens status er også indholdet i stillingen blevet ændret, idet erhvervsvejlederen ud over det egentlige erhvervsvejledningsarbejde også varetager arbejdsopgaver med tilknytning til højskolens udadvendte informationsvirksomhed.

Som medarbejder er pr. 1.5.85 ansat cand.mag. Finn Kjerulff Hansen.

Formålet med erhvervsvejledningens arbejde er først og fremmest at give især højskolens studerende på sidste studieår samt dimittenderne et konkret tilbud om vejledning i forbindelse med overgangen fra studium til erhverv. Der vejledes især om udformning af stillingsansøgninger, beskæftigelsesmuligheder, generelle og specielle uddannelsesmuligheder, arbejdsmarkedsforhold, a-kasser og faglige organisationer, beskæftigelsesfremmende foranstaltninger for ledige og forhold vedr. tilbagebetaling af studiegæld. Da erhvervsvejledningen har et tæt samarbejde med studievejledningerne, foregår der som led i det samlede vejledningsarbejde en del gensidig visitation.

For at kunne yde de studerende på studiets sidste år, dimittender og andre interesserede en så optimal service som muligt udarbejder erhvervsvejlederen enten alene eller i samarbejde med de øvrige vejledere og andre ansatte på højskolen forskelligt informerende materiale om f.eks. ledigheds- og beskæftigelsesforhold. Det er hensigten, at dette arbejde skal styrkes fremover, således at studerende på studiets sidste år og dimittender lettere skal kunne danne sig et overblik over deres situation efter afsluttet studium eller ved studieophør. Ud over en række notater om disse forhold er der hidtil udgivet to pjecer med dimittenderne som den primære målgruppe, nemlig »Færdig med studiet – hvad så?« og »Jobsøgningsteknik for handelshøjskoleuddannede«. Disse pjecer er blevet meget pænt modtaget af handelshøjskolens dimittender. Det er hensigten at følge disse pjecer op med en pjece om beskæftigelsesmuligheder.

3. Studenterrådgivningen

Studenterrådgivningen ved Handelshøjskolen er en filial af den selvejende institution »Studenterrådgivningen«, som også har afdelinger ved Københavns Universitet, Danmarks tekniske Højskole samt i Odense, Århus og Aalborg.

Det er rådgivningens formål at yde social og psykologisk bistand til alle studerende på Handelshøjskolen. Ved rådgivningen er der ansat en sekretær (Anne Vinkel, 26.11.84), en socialrådgiver (Annie Petersen, 1.3.86) og en psykolog (Anette Espeland, 1.9.82), alle med 20 timer pr. uge.

Rådgivningens decentrale placering – dvs. på Handelshøjskolen – giver mulighed for en optimal hjælpeindsats over for de studerende, både fordi der kan søges rådgivning og vejledning lokalt, og fordi den fysiske nærhed til de studerende og studiemiljøet giver medarbejderne et særligt kendskab til almene problemstillinger, der søges behandlet profylaktisk i miljøet. På rådgivningen arbejdes der med individuel rådgivning og terapi samt gruppeterapi. En del af den sociale rådgivning foregår pr. telefon.

Uden for rådgivningen samarbejdes der med studievejledere, introvejledere, talsmandskolleger og øvrige studenterorganisationer. Endvidere er rådgivningen altid til rådighed i miljøet for alle studerende, der ytrer ønske om hjælp og samarbejde. Således er det også blevet en del af rådgivningens arbejde at hjælpe både hold og læsegrupper over vanskelige perioder, så trivselsmulighederne bliver bedre for de studerende.

X. Studenterorganisationer

A. De Studerendes Råd (DSR)

1. DSR's opgaver og struktur

De Studerendes Råd, DSR, er den officielle repræsentant for de immatrikulerede studerende ved Handelshøjskolen. DSR's opgave er at varetage de studerendes interesser og repræsentere disse over for såvel højskolen som udadtil.

DSR's struktur:

I 1982 ændrede DSR sin struktur. Begrundelsen for dette var et ønske om at styrke autonomien i de enkelte talsmandskollegier samt at styrke den direkte kommunikation mellem de enkelte talsmandskollegier. Talsmandskollegierne danner nemlig grundstammen for alt arbejde i DSR, fordi de består af repræsentanter fra hvert enkelt hold inden for hver studieretning.

Talsmandsordningen er som hidtil bygget op omkring princippet om, at hvert hold på en studieretning vælger en repræsentant (= talsmand). Talsmændene samles studieretningsvis i deres respektive talsmandskollegier (HA-TMK, EG-TMK, DØK-TMK osv.). Det er talsmandskollegierne opgave at diskutere og arbejde med de generelle sager, som har relevans for det enkelte talsmandskollegium samt opstille kandidater til de kollegiale organer på Handelshøjskolen. Derudover vælger hvert TMK 2 repræsentanter til det såkaldte Fælleskollegium, hvor der desuden sidder én repræsentant for medarbejderne. Ved denne struktur sikres en mere direkte forbindelse mellem TMK'erne og det fælles organ.

Pr. 1. august 1985 bestod Fælleskollegiet af følgende:

EG-TMK:	Helle Janlow
EA/ED-TMK	Merete Bedstrup og Annette Jørgensen
HA-TMK	Søren Stahlfest Møller og Mette Donde
CM-TMK	Paul-Erik Larsen og Tina Kreipke/Lars Frederiksen
DØK-TMK	Michael Heindorf og Ole Kudsk
SPRØK-TMK	Marianna Lubanski og Kristian Olesen
HD-TMK	Anders Wittrup

Ved nyvalget den 1.12.86 afløstes Helle Janlow af Gerda Paulsen og Mette S. Olsen, Mette Donde blev afløst af Jette Arildsen, John G. Hansen afløste Tina Kreipke, Marianne Lund og Lene Pris Olsen afløste Ole Kudsk og Michael Heindorf, og endelig afløste Helle Kofoed Marianna Lubanski.

I lighed med de foregående år er DSR den markant største studenterorganisation. Blandt andet har man 4 ud af 6 konsistoriumpladser og på de nye studier man stort set alle pladserne i studienævnene.

2. De sproglige talsmandskollegier

Med strukturen er initiativerne og beslutningerne i høj grad lagt op til de enkelte TMK'ere, hvilke aktiviteten på sprog i det forgangne år da også har båret præg af.

På grund af den store vigtighed af introkurserne – både fagligt og socialt – har talsmandskollegierne igen i år prioriteret dette arbejde meget højt. Der er blevet lagt mange kræfter i, at de studerende har fået en meget fyldestgørende introduktion til dels Handelshøjskolen og dels mere fagspecifikke områder som gruppearbejde og pilotprojekt.

Arbejdet i forbindelse med udfyldningen af 2. delen på det nye sprogstudie er talsmandskollegierne gået ind i, hvilket har resulteret i en langt højere grad af selvstændighed. Blandt andet er gruppearbejdet blevet opprioriteret, hvilket har været et krav gennem længere tid hos talsmandskollegierne samt muligheden for gruppeeksamen, som der også er givet mulighed for.

Endelig er talsmandskollegierne gået ind i fagkritik. Her kan i flæng nævnes: samfundsøkonomi, erhvervsøkonomi som fag, hvor det har givet resultater i pensum.

3. De økonomiske talsmandskollegier

Meget af arbejdet på økonomiafdelingen har været kendetegnet af de nye studier samt reformarbejdet på cand.merc.-studiet.

SPRØK-TMK har yderligere været beskæftiget med en omlægning af International Erhvervsøkonomi, som er blevet mødt med en betydelig kritik af de studerende, hvilket er resulteret i et væsentlig bedre og mere sammenhængende forløb. Endvidere er der lagt et stort arbejde i PR-arbejdet om uddannelsen.

HJ- og DØK-TMK har – som før nævnt – primært arbejdet med at få deres studieordninger til at gå op i en større enhed samt beskæftiget sig med overbygningen på studierne. Dette arbejde er i nogen grad blevet bremset af DVU, som indtil videre ikke vil tillade en selvstændig overbygning, selvom dette var én af Handelshøjskolens forudsætninger for oprettelsen af de nye studier.

MØK-TMK er lidt speciel, hvad angår de nye uddannelser, idet studiet er helt nyt og kun har eksisteret i et år. At det er så nyt, har dels betydet, at der skulle opbygges et velfungerende talsmandskollegium, og dels har der været det sædvanlige kaos omkring studieforløbet, da der praktisk talt ikke var planlagt eller vedtaget noget. F.eks. fik de studerende temmelig sent hen på studieåret besked om, hvilke eksaminer, som var gældende. Dette har – desværre – resulteret i et relativt stort frafald.

HA-TMK har i det forløbne år arbejdet videre med det tværblokforløbet på 1. år som et længe savnet forsøg på at nå længere end den gennem et lille århundrede velprøvede disciplinopdelte undervisning. Der har dog været mindre implementeringsvanskeligheder, hvorfor der fortsat foregår justeringer. Dette arbejde er dog i nogen grad blevet vanskeliggjort af nogle gamle 1. års institutter.

Det nye HA-bekendtgørelsesforslag har også været et væsentligt punkt, som har optaget HA-TMK det forløbende år. Bekendtgørelsesforslaget var til høring i foråret, hvor de enkelte handelshøjskoler skulle kommentere forslaget. Høringen blev afholdt i begyndelsen af maj, men

vi har ikke siden hørt om bekendtgørelsesforslagets videre skæbne, selv om DVU havde »lovet« en endelig bekendtgørelse inden studiestarten. Det skal måske lige indskydes, at Handelshøjskolen har ventet på bekendtgørelsen i 3 år, hvilket til dels har gjort HA-studiet retsløst.

En nødvendig opgave har endelig været at sikre information til de studerende gennem »Fabrikken«.

CM-TMK har forsøgt at arbejde med en reform af studiet. Der er dog vanskelige betingelser for dette arbejde i et studienævn, hvor en del af lærerne ser det som det eneste problem, at for få får afleveret hovedopgaven.

TMK's bud har været, at de studerende har for lidt selvstændigt arbejde, og at der derfor skulle levnes mere plads til at arbejde skriftligt med de områder, man vil fordybe sig i.

Lærernes bud er at cementere den traditionelle disciplinorienterede opdeling af virkeligheden og undervisningen og at tilbyde en skrivetræningsopgave inden hovedopgaven.

Den endelige vedtagne studieordning er dog blevet modificeret i retning af TMK's ønsker, dog med undtagelse af faget Almen Økonomi, som mod TMK's ønske er flyttet et semester. Af mere generelle sager har DSR været kraftigt inde i debatten om Bertel Haarders forslag til ændring af den eksisterende styrelseslov. Rådet er – sammen med den resterende højskole – gået kraftigt imod disse ændringer, idet de i høj grad ville mindske de studerendes indflydelse.

Endelig har DSR markeret sig i debatten om studieafgift på HD-studiet, som DSR finder principielt forkert, idet tilegnelse af viden og kvalifikationer må bygge på det nuværende gratisprincip, der p.t. er gældende inden for de videregående uddannelser.

4. Projektgrupper

Ud over aktiviteterne i talsmandskollegierne foregår der en masse i DSR's forskellige projektgrupper.

a. Bladprojektet

Bladprojektet står for udgivelsen af forskellige informationspublikationer. Projektets vigtigste opgave er »Fabrikken«, der udkommer 8 gange årligt (+ specielle ekstrainumre). »Fabrikken« har udviklet sig til at være de væsentligste informationskanaler på højskolen samtidig med, at det er et benyttet debatorgan.

b. Politisk økonomi

Traditionelt har der blandt de studerende på højskolen altid eksisteret et behov og en interesse for at diskutere faglige spørgsmål med andre. Der har desuden været rejst en kritik af det ret ensidige indhold i undervisningen.

DSR har for at imødekomme dette behov arrangeret kurser, hvor man kan få mulighed for at diskutere og kritisere den gældende faglighed på højskolen og opstille alternative teorier.

c. Klubprojektet

Klubprojektet er ansvarlig for festerne og værtshuset Slyngelstuen. Der bliver årligt arrangeret 8 fester, hvortil der er stor søgning.

d. Kvindeprojektet

Det kan være vanskeligt at være kvinde på Handelshøjskolen, bl.a. p.g.a. den meget skæve kønsfordeling. Dette har medført behov for et forum, hvor kvinder på højskolen kan mødes og diskutere. I år har en del basisgrupper fungeret. Der har været afholdt et kvindeseminar, filmarrangementer m.m.

e. Revyprojektet

Efter en kortere pause blev der igen arrangeret revy på HHK i 1982, 83 og 84. Projektgruppen er allerede nu i gang med planlægningen af 1987-revyen, som påtænkes afholdt i foråret 1987.

f. Caf eprojektet

Med det formål at skabe et mere hyggeligt miljö i Nansensgadekomplekset har DSR länge arbejdet på at lave en café i bygningen. Efter et hårdt arbejde med at få det hele stablet på benene og et travlt indk oringsarbejde er caféen blevet en fast bestanddel af milj oet for såvel studerende som TAP'ere og l ere.

g. Ad-hoc-grupper

Ud over de faste projektgrupper bliver der nedsat forskellige ad-hoc-grupper til varetagelse af mere konkrete arbejdsopgaver. F.eks. bliver der hvert år nedsat en Rusbogs-redaktion til udformning af årets rusbog.

5. Andre servicefunktioner

a. Samfundslitteratur

Igen i år har DSR's boghandel og forlag haft et gunstigt resultat, og man har derfor udvidet varesortimentet samt studenterrabatordningen. Derudover har man også i år opstillet en boglade i Nansensgade i hele september måned for at forbedre servicen for de nye studerende.

b. Studenterassistance

Studenterassistance – vikarbureauet for sprog- og økonomistuderende – er inde i en ekspansiv periode. Med en intensiv PR-aktivitet håber man, at denne udvikling kan forts ette. Det har da også resulteret i, at Studenterassistance har udvidet med nye lokaler på H.C.  rstedvej.

c. DSR-Tryk

Trykkeriet i Nansensgade står, som tidligere, dagligt til rådighed for studerende, der har behov for at få trykt opgaver, seminar, speciale m.m. til en p.t. pris på 0,25 kr. pr. kopi.

d. Skrivestue

Da stadig flere opgaver bliver forlangt afleveret maskinskrevet, og mange studerende ikke har maskiner, har DSR indrettet et lokale med skrivemaskiner, der frit kan benyttes af de studerende.

e. Kursusejendommen Undl se Kro

I 1982 købte DSR sammen med 2 andre studenterorganisationer Undl se Kro, som siden er blevet indrettet til seminar- og kursusejendom. Takket v ere Undl se Kro er DSR's seminaraktivitet steget v esentligt.

6. Eksterne aktiviteter

DSR's virke har ikke kun drejet sig om forholdene på HHK. Man har tillige besk eftiget sig med uddannelsespolitiske områder, der også ber erer studerende på andre uddannelsessteder. Af arbejde på landsplan kan n evnes, at DSR er en af Danske Studerendes F ellesr ads med-

lemsorganisationer. Gennem dette fællesråd kan politikken på forskellige studenterpolitiske områder koordineres, og der kan foretages en erfaringsudveksling medlemsorganisationerne indbyrdes om udviklingen inden for forskellige uddannelser.

B. Moderate studenter

Under målsætningen »at virke som interesseorganisation på Handelshøjskolen i København på et tværpolitisk, demokratisk grundlag«, har Moderate Studenter udøvet sit virke såvel internt på højskolen som udadtil.

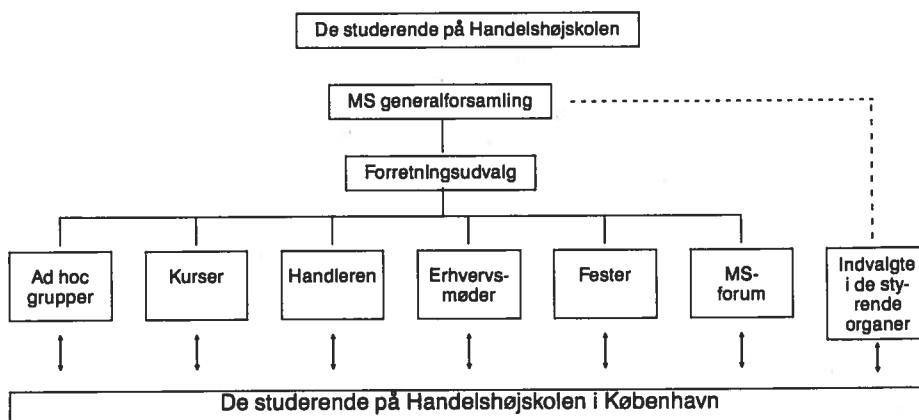
Moderate Studenter virker som serviceorgan for de studerende. Dels ved at repræsentere de studerende i de styrende organer, dels i arbejdet for faglige og sociale aktiviteter, der kan supplere undervisningen på Handelshøjskolen.

- arbejde for at Handelshøjskolens uddannelser anerkendes i erhvervslivet. Dette kræver arbejde med tilpasning af studierne, samt oplysningsarbejde.
- tilbyde de studerende aktiviteter, der ligger uden for Handelshøjskolens regie.
- fremme dialogen med erhvervslivet, samt
- arbejde for et øget samarbejde med udenlandske studenterorganisationer.

Af aktiviteter der ligger uden for det parlamentariske arbejde kan nævnes.

- Erhvervsmøder	- Intro
- Kurser	- Jobservice
- Manuduktion	- Fondservice
- Computerfremvisning	- Ratinglister
- Samarbejde med uden-	- Harvardbørsen gratis
landske studenterorganisationer	- HHK sweatshirts
- Handleren	- Fester
- Rusbogen	

For at kunne rumme disse mange aktiviteter er organisationen, Moderate Studenter, opbygget på følgende måde.

Moderate Studenter er medlem af STS, sammenslutningen af tværpolitiske studenterorganisationer. STS øver, gennem repræsentation i udvalg under Undervisningsministeriet, indflydelse på forhold, der vedrører de studerende. Af vigtige opgaver i det forløbne år kan nævnes reformen af styrelsesloven og arbejdet for en ændring af reglerne for SU.

Moderate Studenter's politiske og administrative arbejde ledes af forretningsudvalget, der består af 10 personer. Formand i perioden har været Lau Sloth Kristensen, der som følge af studieophold i USA i juni blev afløst af Anna Harboe. På generalforsamlingen den 7. okt. overtog cand.merc.-studerende, Janne Bollingberg posten. Det øvrige forretningsudvalg består af næstformand, HA-studerende Martin Bille-Hansen, SPRØK-studerende Anne Harboe, SPRØK-stud. Lene Hebertz Hyldig, cand.merc.-stud. Hans-Henrik Tind Ohlsen, HD-stud. Lars Rønved Petersen, HA-stud. Christian Peytz, EG-stud. Karin Rosenbom, HA-stud. Mads Toksværd, og cand.merc.-stud. Adam Wørzner-Andersen.

Til koordinering af de politiske aktiviteter har Moderate Studenter oprettet MS-forum. Her mødes de indvalgte og de studerende til frugtbare diskussioner.

Ved styrelsesvalget fik MS en pæn fremgang i antallet af indvalgte. Fremgangen i konsistorium til to pladser var forårsaget af en stigning i andelen af stemmer fra 32% til 37%. Også i HA-studienævnet gik MS frem til to ud af fem pladser. MS har således nu 25% af samtlige studenterpladser.

Der har været meget spændende arbejde i de styrende organer i det forløbne år. Her er det nok særlig arbejdet med de nye studiereformer, der har givet øvelse i parlamentarisk arbejde. Ressourcefordelinger og ikke at forglemme øget service for de studerende bl.a. i form af forlænget åbningstid på biblioteket, har ligeledes været vigtige opgaver.

For at vende tilbage til Moderater Studenter's selvstændige aktiviteter. Disse er blevet særdeles efterspurgt af de studerende. Tilslutningen har været stor. Aktiviteterne har bl.a. medført en betydelig medlemsfremgang med flere aktive studerende til følge.

Erhvervsmøder

Moderate Studenter afholder i årets løb en del erhvervsmøder, hvor vi gerne får kendte og markante erhvervsfolk og politikere til at komme og tale over aktuelle emner. Bagefter er der mulighed for at stille spørgsmål. Fremmødet til disse arrangementer er som regel stort. Mange opfatter disse aftener som et tiltrængt supplement til undervisningen, da foredragsholderne er kendetegnet ved at have stor praktisk indsigt via deres arbejde. Vi håber på i fremtiden også i højere grad at kunne øge kontakten mellem forskningen på HHK og de studerende. Handelshøjskolen skulle gerne danne rammen om politiske og faglige debatter, der vil kunne øge de studerendes viden og forståelse.

For studerende der ønsker at videreuddanne sig i udlandet, har der været information om udenlandske business schools.

Kurser

Der har i det forløbne år været afholdt en del kurser. I efteråret 1985 blev der afholdt Time Manager kursus, med stor tilslutning. Derudover har der været kurser i kropssprog/taleteknik, PC-anvendelse, pressemeddelelser og læserbrevskrivning.

Manuduktion

Forud for sommereksamen blev der afholdt manuduktion i nationaløkonomi, statistik, regnskab og finansiering. Kurserne henvendte sig i særlig grad til studerende på HA, og strakte sig hver især, over tre dage.

Computerfremvisning

Der er blandt de studerende en stor interesse for computere, især PC'ere. Moderate Studenter har derfor løbende PC'ere til fremvisning, og disse kan frit benyttes af de studerende. Det er Moderate Studenters erfaring, at efterspørgslen efter at arbejde med computere er stor. Derfor er MS's computerfremvisning blevet en succes.

Udenlandske studenterorganisationer

Moderate Studenter har i det forløbne år opnået forøget kontakt med udenlandske studenterorganisationer. Som følge af deltagelse i Management symposiet i St. Gallen, fik MS en invitation til Schweiz i juli. Her fik vi kontakter med studenterorganisationer fra Warszawa i Polen, Ungarn, Norge og Sverige, der kommer til at supplere vore allerede etablerede kontakter til studerende i Finland og Krakow i Polen.

Vi mener, at der er meget at lære af andre studerende, og ønsker at udbygge samarbejdet og forståelsen.

Handleren

Handleren er Moderate Studenters blad. Bladet udkommer 6 gange om året + ekstra numre, hver gang i et oplag på ca. 2.500-3.500 stk. og udleveres gratis. Vi mener selv, at det er et af Danmarks mest professionelle studenterblade, både hvad angår indhold og lay-out, men man kan jo selv vurdere. Indholdsmæssigt er der en lang række spændende artikler skrevet af f.eks. tidligere studerende og ledende erhvervsfolk. Selvfølgelig indeholder bladet også en god portion studenteroplysning og -politik. Bladets leder er ofte genstand for stor debat.

Rusbogen

Udkommer i et oplag på 6.000 stk. og tilsendes gratis alle nystartede studerende på HHK. Formålet med rusbogen, som er den femte udgave, er netop at hjælpe de nye studerende et par skridt på vejen til en mere problemfri studiestart. Rusbogen indeholder en kortfattet omtale af såvel studenterpolitik som Moderate Studenter. Endvidere giver bogen en lang række gode tips og relevante oplysninger om Handelshøjskolen, hvor de studerende jo skal tilbringe de næste 3-5 år. Rusbogen kan først og fremmest lette studiestarten og videre i studieforløbet benyttes som et opslagsværk - kort sagt som en Studenterbibel. Arbejdet med rusbogen indgår i forberedelserne til Intro. De nye studerendes første tid på højskolen er vigtig for deres oplevelse af resten af studietiden.

Jobsservice, fondsservice og ratinglister

Moderate Studenter formidler gratis jobs via MS-opslagstavlerne. Vi mener ikke, at der bør tjenes penge på denne service.

For studerende der skal læse i udlandet har MS oprettet en omfattende fondsdatabase. I lighed med tidligere år har MS betalt højskolen for at udarbejde en ratingliste for HADimittenderne. Den er særlig relevant for studerende, der senere ønsker optagelse på udenlandske skoler, idet disse ofte kræver oplysninger om den studerendes standpunkt i forhold til årgangen.

Harvard Børsen gratis.

Moderate Studenter har ofte indgået aftale med forlaget Børsen om gratis uddeling af ældre numre af Harvard Børsen. Harvard Børsen indeholder en række relevante artikler om leder-

skab og management, skrevet af anerkendte eksperter fra verdens førende business-universiteter.

Bladet kan med sit excellente indhold med fordel benyttes som supplement til undervisning og skriftlige arbejder. Normalprisen for dette exclusive blad er ca. 140 kr.

HHK Sweatshirt

Sidste års succes er fulgt op, og udvalget af farver er sat op fra 6 til 16. Kvalitet og pris er den samme.

Fester

Foreningen har traditionen tro afholdt flere store fester i aulaen på Fabrikvej med bands og diskotek. Sidste nye er jazzorkester i kantinen.

Scandinavian Business Tournament

Foreningens seneste aktivitet

Moderate Studenter har indledt et samarbejde med Scandinavian Business Tournament/Danmark, som er en forening for HHK-studerende. SBT/DK afholder i samarbejde med studenter ved handelshøjskolerne i Stockholm, Bergen og Helsingfors, Nordiske Mesterskaber i Virksomhedsledelse.

Til slut vil Moderate Studenter gerne rette en tak til Handelshøjskolens administration og medarbejdere for et godt og konstruktivt år og udtrykke håb om, at dette vil fortsætte og udbygges i det kommende år.

Ønskes yderligere oplysning om Moderate Studenter kan dette ske ved henvendelse til et af Moderate Studenters sekretariater:

Julius Thomsens Plads 10, 1925 Frederiksberg C.

Tlf. 01 37 35 10, åbent dagligt mellem kl. 9.00 og 13.00

Fabrikvej 7, lokale 243, 2000 Frederiksberg.

Tlf. 01 19 46 64, åbent dagligt mellem kl. 12.00 og 14.00.

XI. Organisationer med tilknytning til højskolen

A. Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse

Siden oprettelsen i 1880 har Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse virket for dansk handelsungdoms uddannelse såvel i Danmark som i udlandet samt i betydeligt omfang støttet kommercielle forsknings- og udviklingsopgaver ved de af foreningen gennem årene oprettede uddannelsesinstitutioner.

Foreningen tæller i dag henved 500 medlemmer blandt enkeltpersoner, erhvervsvirksomheder og -organisationer.

Foreningens bestyrelse består af 16 medlemmer.

Forretningsudvalget: Sparekassedirektør, cand.jur. Steen Madsen (formand); direktør Aage Rask-Pedersen (næstformand); direktør, cand.polit. Harald Hallander; direktør Andreas Nicolaisen.

Medlemmer i Handelshøjskolens styrelsesråd: Bankdirektør, cand.polit. H. Mægaard Nielsen, HA (formand); bankdirektør, professor, dr. oec. P. Nyboe Andersen; kreditforeningsdirektør, cand.polit. Erik Haunstrup Clemmensen; bankdirektør, cand.polit. Hans Paaschburg; direktør Jørgen Søltoft, HD.

Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse besætter 6 pladser i Handelshøjskolens styrelsesråd. Hidtil har de 6 været valgt blandt bestyrelsens medlemmer for 3 år ad gangen. Bestyrelsen vedtog pr. 1.1.1980 at tilbyde Foreningen af Danske Civiløkonomer én af disse pladser, som i beretningsåret har været besat af FDC's formand, direktør Gregers Jenssen-Tusch.

Handelshøjskolens rektor deltager i foreningens bestyrelsesmøder uden stemmeret.

Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse (FUHU)
Sekretariat: Julius Thomsens Plads 10
1925 Frederiksberg C.
Telf. 01 35 21 67

FUHU-Eksportskolen
Skjoldsgade 8
2100 København Ø.
Telf. 01 26 53 00
Direktør: Jens Birkedal Grell
Sekretær: Helen Karnow

FUHU's Udlandsprogrammer
Julius Thomsens Plads 10
1925 Frederiksberg C.
Telf. 01 39 32 19
Direktør: Cand.merc. Ole Wiberg, MS
Sekretær: Annbell Ortum

Udgivervirksomheden
Skjoldsgade 8
2100 København Ø.
Telf. 01 26 31 00
Forslagsleder: Jan Frederiksen, HD.

B. Foreningen af Danske Civiløkonomer (FDC) m.fl.

1. Foreningen af Danske Civiløkonomer (FDC)

Sammenslutningen af dimittender med HD-, HA-, cand.merc. og cand.merc.-aud.-eksamen samt lic- og dr.merc.-graden.

Tilsluttede foreninger med egen bestyrelse: Afsætningsøkonomisk Klub, Cand.Merc. Foreningen og Lic.Merc. Clubben.

Udgiver bl.a. Erhvervsøkonomisk Tidsskrift (fra 1.1.1987; Ledelse & Erhvervsøkonomi), Civiløkonomen, FDC's lønstatistik og Civiløkonomernes Dimittend-Avis.

Medlem af Nordisk Civiløkonom Forbund (NCF) og af Akademikernes Centralorganisation (AC). Enejer af Civiløkonomernes Forlag A/S.

FDC blev stiftet 24.5.1954 og havde pr. 1.9.1986 ca. 11.600 medlemmer, heraf ca. 4.000 studiemedlemmer.

Formål

FDC har til formål at samle alle danske civiløkonomer til varetagelse af deres faglige, økonomiske og sociale interesser, at hævde den erhvervsøkonomiske uddannelses og forsknings betydning for samfundet, at virke for at medlemmerne vedligeholder og udbygger deres faglige uddannelse samt at samarbejde med organisationer og institutioner i spørgsmål, der har betydning for civiløkonomer.

Efteruddannelse

FDC har også i foreningsåret 1985/86 haft en omfattende kursusvirksomhed med ca. 1.500 deltagere på 70 kurser inden for hovedområderne: Ledelse, økonomi, markedsføring og organisation.

Civiløkonomernes Forlag

I beretningsåret har Civiløkonomernes Forlag A/S udgivet 10 nye fag- og lærebøger og genoptrykt 3 tidligere udgivelser. De senest udkomne bøger omhandler emner som f.eks. regnskabsvæsen, personlig planlægning, intern markedsføring og sportssponsoring.

Civiløkonomen

Medlems- og fagbladet Civiløkonomen udkommer fortsat med 11 numre om året plus et par ekstraudgaver. I hvert nummer findes tillægget JOBNYT, der udkommer hver 14. dag, og som bringer nyheder om bl.a. civiløkonom-uddannelserne samt stillingsannoncer fra virksomheder og institutioner samt medlemmernes egne billet-mrk. annoncer.

Erhvervsøkonomisk Tidsskrift

Tidsskriftets formål er at formidle og fortolke forskningsresultater af praktisk og teoretisk interesse for foreningens medlemmer. I 1986 blev tidsskriftets 50-års jubilæum markeret ved et udvidet nummer under fællesbetegnelsen: Trends and Megatrends in the Theory of Management, indeholdende artikler fra internationalt kendte management-forskere. Fra og med nr. 1 1987 vil tidsskriftet skifte navn til: Ledelse & Erhvervsøkonomi med professor Erik Johnsen som hovedredaktør. I redaktionen vil desuden være professor Poul Sveistrup, professor Louis Printz, studieleder, professor Axel Schultz Nielsen og professor Børge Obel.

FDC's uddannelsesudvalg

I beretningsåret har især den nye HA-rammebekendtgørelse optaget udvalgets tid sammen med en indstilling til ministeren om alternativet: Adgangsbegrænsning på HD eller betalingsstudium.

FDC's formand har også i 1985/86 været medlem af styrelsesrådet for Handelshøjskolen i København i kraft af den plads, Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse har stillet til rådighed for FDC.

FDC's overenskomstudvalg

Som en udløber af 1985-overenskomstforhandlingerne, hvor FDC på Udenrigsministeriets område opnåede en ligestilling af civiløkonomer med andre akademikere, er der i 1986 med Finansministeriet forhandlet om en overenskomst, som dækker civiløkonomer i relevante stillinger inden for statens øvrige område.

Desuden har civiløkonomer i Datacentralen, Rigsrevisionen og i Hypotekbanken anmodet FDC om at forhandle overenskomst for dem.

Grænseaftale med DJØF

Ifølge grænseaftalen med DJØF har FDC forhandlingsretten for offentligt ansatte HA'ere og HD'ere, dog ikke for visse cheftjenestemænd. Grænseaftalen præciserer også medlemsforholdet for specielt cand.merc.-gruppen, som begge organisationer har væsentlig interesse i at organisere. Privatansatte og selvstændige cand.merc'ere er således FDC's medlemmer og kan kun fremover optages som medlemmer af DJØF ved samtidigt medlemskab af FDC. Omvendt regel gælder for overenskomstsansatte cand.merc'ere.

Civiløkonomernes Arbejdsløshedskasse

CA havde pr. 1.7.1986 5.730 medlemmer, hvoraf 183 modtog dagpenge. Den gennemsnitlige ledighed er således 3,3% med følgende afvigelser: HD 2,2%, HA 5,0% og cand.merc. 3,0%. Desuden har CA 45 efterlønsmodtagere.

Civiløkonomernes Jobbørs - CJB - har også i 1985/86 været en vigtig del af CA's service over for medlemmerne.

CA har i juni 1986 oprettet et gensidigt forsikringsselskab - Civiløkonomernes Tillægssikring/GS - der har til formål at kunne yde medlemmerne en højere dækning ved ledighed end de lovbestemte takster.

Foreningen af Danske Civiløkonomer (FDC)

Sværtegade 3, Postbox 2116, 1014 København K. Tlf. 01 14 90 45.

Formand: Direktør Gregers Jenssen-Tusch, HD.

Adm.direktør: Jørgen Byriel

Informationsdirektør: Cand.merc. Børge Rasmussen

Uddannelseschef: Ole Salting, HD

Forhandlingschef: Cand.merc. Inge Storm

Økonomichef: Johannes Rahbek, HD.

Akkvisitionschef: Bent Petersen.

2. Foreninger tilknyttet Foreningen af Danske Civiløkonomer

a. Afsætningsøkonomisk Klub

AØK er en selvstændig fagklub under Foreningen af Danske Civiløkonomer. Klubbens formål er at samle HD'ere i afsætningsøkonomi, cand.merc.-kandidater med afsætningsøkonomi som speciale og efter bestyrelsens skøn personer med tilsvarende videnskabelig uddannelse til faglige drøftelser og at varetage fælles interesser.

Ved udgangen af foreningsåret 1985/86 er klubbens medlemstal opgjort til 1.512.

For foreningsåret 1986/87 er bestyrelsen sammensat sådan:

Formand: Direktør Martin Lauth Lauridsen, HD; næstformand: Direktør Preben Christensen, HD; kasserer: marketingkoordinator Claus Lehmann, HD; sekretær: marketingchef Ole Steen Trinkjær, HD; årgangsrepræsentant: produktchefassistent Karl Kristian Jensen, HD; bestyrelsesmedlemmer: Marketingassistent Frederikke Kroon, HD; lektor, lic.merc. Orla Nielsen; produkt- og marketingdirektør Anders Høiris, cand.merc.

Klubbens aktivitetsprogram for 1986 har bestået af følgende arrangementer:

3. 2.1986 Rette mand til rette job. Seminar i jobsøgning arrangeret i samarbejde med PA International.
17. 3.1986 Sportssponsoring. Konference. Indlæggene er senere udgivet i bogform.
4. 4.1986 Virksomhedsbesøg på Kanal 2.
20. 6.1986 Dimittendfest for årets nye afsætningsøkonomer.
  1. 9.1986 Ordinær generalforsamling. Gæstetaler Peter Wendt.
15. 9.1986 Skattereformens konsekvenser for privatøkonomien – i samarbejde med revisionsfirmaet Schøbel & Marholt.
26. 9.1986 Dansk Erhvervslivs Pris for afsætningsøkonomisk forskning tildeles professor, dr.merc. Otto Ottesen.
  - 6.10.1986 Skattereformens konsekvenser for den selvstændige – i samarbejde med revisionsfirmaet Schøbel & Marholt.
- 13.10.1986 De private investeringer i lyset af skattereformen – v/underdirektør Teddy Jacobsen, Sparekassen SDS.
- 19.11.1986 Virksomhedsbesøg, Dagrofa.
  - 5.12.1986 Julestue. Årets store selskabelige begivenhed.

Klubbens aktiviteter tilrettelægges i samarbejde med Handelshøjskolen i København, specielt Institut for Afsætningsøkonomi, og klubben glæder sig over det gode samarbejde med instituttet, der bl.a. også omfatter fælles indsats i forbindelse med forskningsprojekter.

Sekretariat: FDC.

b. Cand.Merc. Foreningen

Foreningen er stiftet den 23. april 1960 og har siden 1. november 1957 samarbejdet med Foreningen af Danske Civiløkonomer. Den nuværende samarbejdsaftale trådte i kraft den 1. januar 1981.

Foreningens medlemstal: 1747 ordinære medlemmer og 1129 studiemedlemmer.

Foreningens bestyrelse: Direktør, cand.merc. Søren L. Lauritzen (formand); rådgivende civiløkonom, cand.merc. Bent Poulsen (næstformand); cand.merc. C. Munck (kasserer); cand.merc. John I. Tuxøe (sekretær); marketingchef, cand.merc. Per Rasmussen.

Formand: Direktør, cand.merc. Søren L. Lauritzen, Borgmester Jørgensens Vej 9, 2930 Klampenborg. Telf. 01 63 04 21.

Foreningens formål: At varetage medlemmernes fælles interesser.

Dette søges bl.a. opnået ved:

- a. at holde medlemmerne orienteret om udviklingen inden for erhvervsøkonomiens teori og praksis.
  - at støtte den erhvervsøkonomiske forskning og undervisning og i øvrigt at varetage medlemmernes faglige interesser.
- b. at fremme et godt kollegialt forhold mellem foreningens medlemmer, at etablere og vedligeholde kontakt med beslægtede indenlandske og udenlandske faglige organisationer.

c. at varetage medlemmernes økonomiske og sociale interesser over for det offentlige.

Medlemmer:

1. Adgang til at blive ordinært medlem har enhver person, der er cand.merc. eller cand.mercaud. eller har bestået en efter bestyrelsens skøn tilsvarende dansk eller udenlandsk eksamen. Medlemskab af Cand.Merc. Foreningen forudsætter medlemskab af Foreningen af Danske Civiløkonomer (FDC), der har forpligtet sig til at registrere alle cand.merc'er i FDC som tilsluttet Cand.Merc. Foreningen.
2. Adgang til at blive juniormedlem har enhver person, som efter bestået HA-eksamen er indskrevet på kandidatstudiet. Efter bestået kandidateksamen opnås automatisk ordinært medlemskab.

Foreningens aktivitetsprogram – der tilrettelægges i samarbejde Lic.Merc.-Clubben og Afdelingen Sjællands programudvalg – forventes i perioden 1986/87 at omfatte følgende arrangementer:

- 2 møder med ministre om aktuelle emner.
- 2 møder med skatteeksperter vedr. skatteproblemer.
- 1-2 møder i samarbejde med Handelshøjskolen (nye tiltag/efteruddannelse)
- 3 møder med praktikere (marketing/organisation/produktudvikling/eksport o.l)
- 5-6 virksomhedsbesøg.
- 3-4 møder af social karakter og ledsagerrelavante (vinsmagning, bankospil før jul m.v.)

For de faglige møder herunder virksomhedsbesøgenes vedkommende vil der ligesom tidligere være tale om På-vej-hjem-møder, der afholdes i tidsrummet 17-19.

c. Lic.merc.-Clubben

blev stiftet 28. november 1952 med det formål at samle de handelsvidenskabelige licentiater til samvirke om fælles faglige interesser.

Formand: Direktør, lic.merc. Torben Carlsson, Rothsgade 19, 2100 København Ø, Tlf.nr. 01 42 24 49.

C. Dansk Magisterforening, sektion XXIII

Som forhandlingsberettiget organisation for magistre varetager Dansk Magisterforening disse interesser og virker herunder for opretholdelse af magisteruddannelsernes niveau og videnskabelige grundlag og for sikring af magistrenes økonomiske og sociale tryghed.

Formål for sektion XXIII er at være kontaktorgan mellem DM og de medlemmer, der er beskæftiget ved de erhvervsproglige uddannelser samt at varetage disse medlemmers interesser.

D. Magistrenes Universitetslærerforening

valgkreds 10 (handelshøjskolerne og handelshøjskoleafdelingerne). Som organisation for magisterområdets lærere ved universiteterne og øvrige højere læreanstalter varetager Magistrenes Universitetslærerforening medlemsgruppernes og enkeltmedlemmernes økonomiske, sociale og arbejdsmæssige interesser og arbejder for at udvide magistrenes arbejdsmar-

ked, at højne magisteruddannelsernes niveau og videnskabelige grundlag, at styrke forskningen og forståelsen for de højere uddannelsers samfundsmæssige betydning samt i samarbejde med andre akademiske faglige organisationer at fremme fælles interesser. Handelshøjskolernes repræsentant i bestyrelsen for Magistrenes Universitetslærerforening er Niels Hald, lektor ved Handelshøjskolen i Århus.

E. Danmarks Jurist- og Økonomforbund (DJØF)

DJØF er faglig organisation for alle juridiske, økonomiske og øvrige samfundsvidenskabelige kandidater, herunder cand.merc'er og HJ-studerende.

Blandt andet er en række akademikere på Handelshøjskolen medlemmer af DJØF. Disse er organiseret i en særlig DJØF-klub, hvis formand er fællestillidsrepræsentant, adjunkt, cand.techn.soc. Peter Kamedula, Institut for Erhvervs- og samfundsforskning.

I DJØF's vedtægter hedder det om formålet:

»Danmarks Jurist- og Økonomforbund, der er tilsluttet Akademikernes Centralorganisation (AC), har til formål

at samle Danmarks jurister og økonomer til varetagelse af standens faglige, økonomiske og sociale interesser,

at hævde den juridiske og økonomiske uddannelses og forsknings betydning for samfundet,

at virke for, at medlemmerne vedligeholder og udbygger deres faglige uddannelse,

at forhandle løn- og ansættelsesvilkår for de offentligt og privat ansatte jurister og økonomer, og

at samarbejde med andre organisationer i spørgsmål af fælles interesse«.

Medlemmernes faglige og økonomiske interesser kan være forskellige efter ansættelsesform og -sted. Forbundet er derfor delt i en række forbundsafdelinger og valggrupper, som tilsammen dækker alle de områder, hvor jurister og økonomer beskæftiges. Forbundet har godt 18.500 medlemmer.

Formand: Fuldmægtig, cand.jur. Mogens Jørgensen.

DJØF's forbundsafdelinger

De forbundsafdelinger, DJØF er opdelt i, er følgende:

Foreningen af overenskomstansatte jurister og økonomer (Overenskomstforeningen)

Formand: Fuldmægtig, cand.scient.pol. John Bæk Sørensen.

Foreningen af tjenestemænd og offentligt ansatte chefer (Tjenestemandforeningen)

Formand: Kontorchef, cand.jur. Inge-Lise Bigler.

Foreningen af privatansatte jurister og økonomer (FOPA)

Formand: Konsulent, cand.jur. Lise Norstrand.

Foreningen af arbejdsløse jurister og økonomer (FA/DJØF)

Formand: Cand.jur. Bente Kirsten Rasmussen.

Foreningen af advokatfuldmægtige og ansatte advokater (Advokatfuldmægtigforeningen)

Formand: Advokat Jens Gunder Kløkhøj.

Foreningen af samfundsvidenskabelige og erhvervsøkonomiske studerende (Stud.Samf. Foreningen)

Formand: Stud.scient.adm. Karsten Andersen.

Foreningen af pensionerede jurister og økonomer
Formand: Fhv. kontorchef Jørgen Behrend.

DJØF's virksomheder

Forlaget:

Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Formand: Professor, dr.jur. Mogens Koktvedgaard

Forlagschef: Henrik Fønss.

Forlaget er en selvejende institution, som administreres af DJØF.

Skattekartoteket:

A/S Skattekartoteket, Informationskontor, Palægade 4, 1261 København K.

Tlf. 01 11 78 74.

Skattekartoteket er et datterselskab af Jurist- og Økonomforbundets Forlag og et specialforlag for skattelitteratur.

Formand: Professor, dr.jur. Mogens Koktvedgaard.

Adm.direktør: Cand.jur. Peter Taarnhøj.

DJØF Efteruddannelse:

Formand: Lektor, cand.merc. Thomas Nielsen.

Efteruddannelseschef: Cand.scient.pol. Niels Arnfred.

DJØF Efteruddannelse har til formål at tilbyde forbundets medlemmer relevante efteruddannelseskurser.

JØP - Juristernes og Økonomernes Pensionskasse:

DJØF's pensionskasse hedder Juristernes og Økonomernes Pensionskasse (JØP). Pensionskassens medlemskreds er juridiske og økonomiske kandidater, dvs. de kandidater inden for det samfundsvidenskabelige og erhvervsøkonomiske område, som er omfattet af DJØF's overenskomster. Hertil kommer medlemmer af Foreningen af advokatfuldmægtige og ansatte advokater, som har pensionsordninger i JØP. Når jurister eller økonomer ansættes i den offentlige sektor efter overenskomst med DJØF, optages de automatisk i pensionskassen.

Formand: Departementchef, cand.jur. Holger Lavesen, Dansk Olie- og Naturgas A/S.

Pensionskasseschef: Cand.polit. Torben Reiff.

Hotel Trouville:

Formand: Direktør, cand.jur. Gerner Andersen.

Adm. direktør: Niels Henrik Nielsen, HA.

Hotel Trouville ejes af Juristernes og Økonomernes Pensionskasse.

DJØF's bladvirksomhed

DJØF's bladvirksomhed omfatter i alt fire blade. *DJØF-bladet* udsendes gratis til alle medlemmer hver anden uge. Bladet indeholder foreningsnyt, ledere og kommentarer, mødereferater, interviews, reportager, anmeldelser, indtægts- og ledighedsstatistik, løntabeller, debatsider, personalia samt merkantile annoncer og stillingsannoncer.

DJØF udgiver derudover *Juristen*, der er et juridisk og forvaltningsmæssigt tidsskrift, 10 gange årligt samt et samfundsvidenskabeligt tidsskrift - *Samfundsøkonomen* - otte gange årligt. Såvel det juridiske som det samfundsvidenskabelige tidsskrift udsendes gratis til ethvert medlem, der beder om det.

Stud.Samf.Foreningen udgiver bladet *Stud.Samf.*, som beskæftiger sig med studenterpolitisk stof.

F. Amanuensisrådet (AC-klubben) ved Handelshøjskolen i København

Amanuensisrådet, som blev stiftet den 21. maj 1965, består af lektorer, adjunker, afdelingsledere, forskningsmedarbejdere og stipendiater, der er tilknyttet de økonomiske studier ved Handelshøjskolen i København.

Rådet har til formål at varetage medlemmernes økonomiske og arbejdsmæssige interesser såvel i relation til de relevante faglige organisationer som over for HHK's ledelse.

Rådets bestyrelse består efter generalforsamlingen den 24. januar 1986 af: DJØF-repræsentanterne: Lektor Uffe Jacobsen (TTR), lektor Poul Erik Daugaard Jensen (IOA), adjunkt Peter Kamedula (IESF), bibliotekar Helge Pedersen (BIBL.), lektor Hans Stubbe Solgaard (AFSÆTNING).

Øvrige AC-tillidsrepræsentanter: Adjunkt Kim Møller (INT), lektor Jørgen Frode Bakka (EØL), adjunkt Hanne Foss Hansen (INF. og ØKO.), fagreferent Finn Hansson (BIBL.).

Formandskabet i rådet og bestyrelsen varetages af adjunkt Peter Kamedula.

H. Bibliotekarforbundet

Forbundets formål er at varetage medlemmernes tjenestelige, økonomiske, faglige og uddannelsesmæssige interesser.

Bibliotekarer med afgangseksamen fra Danmarks Biblioteksskole eller anden dertil svarende uddannelse kan blive aktive medlemmer.

Bibliotekarforbundet har pr. 12.7.1986 4.740 medlemmer.

Bibliotekarforbundet udgiver medlemsbladet Bibliotek 70, der udkommer hver 14. dag. Bibliotekarforbundets Klub på Handelshøjskolen i København har pr. 1.8.1986 15 medlemmer. Klubbens formål er at fremme medlemmernes tjenestelige, faglige, økonomiske og uddannelsesmæssige interesser og at befordre kontakten mellem medlemmerne og forbundet. Klubben er den lokale organisation af Bibliotekarforbundet.

Bibliotekarforbundets medlemmer ved Handelshøjskolen i København er medlemmer af klubben.

Arbejdsløse bibliotekarer, der er medlemmer af Bibliotekarforbundet, kan være medlem af klubben.

Praktikanter, der er medlem af Bibliotekarforbundet, kan deltage i klubbens møder.

Bibliotekarforbundet er repræsenteret i Handelshøjskolens hovedsamarbejdsudvalg og teknologiudvalg.

Bibliotekarforbundets tillidsrepræsentant på Handelshøjskolen er Annette Laursen.

I. Erhvervsprogligt Forbund & Arbejdsløshedskasse

1. Erhvervsprogligt Forbund (EsF)

Erhvervsprogligt Forbund (EsF) er med sine ca. 8.000 medlemmer den faglige organisation for det erhvervsproglige fagområde.

Forbundets formål er på partipolitisk neutralt grundlag at varetage medlemmernes faglige, økonomiske, sociale og uddannelsesmæssige interesser.

I EsF optages som medlemmer dimittender og kandidater fra handelshøjskolernes og univer-

siteternes erhvervsproglige studier. Studerende på de pågældende studier kan optages som studentermedlemmer. Studentermedlemskab er gratis.

Medlemsservice

EsF bistår medlemmerne i spørgsmål om ansættelse, fratrædelse, virksomhedslukninger, lønforhandlinger, indgåelse af overenskomster, klubbildelse samt i sager vedr. kontorteknologi, arbejdsmiljø og meget andet. Denne bistand ydes enten individuelt eller kollektivt.

Overenskomster

I sommeren 1986 har EsF indgået overenskomst med Finansministeriet vedrørende korrespondenters ansættelse i staten. Desuden indgår EsF overenskomster på private arbejdspladser efter ønske fra medlemmerne.

Uddannelse

For at sikre medlemmernes gunstige placering på arbejdsmarkedet søger EsF i samarbejde med handelshøjskolerne at øve indflydelse på studiernes indhold og form, således at studierne til enhver tid tilpasses de krav, erhvervslivet stiller til dimittenderne.

Efteruddannelse

Derudover har EsF opbygget en omfattende kursusvirksomhed, der omfatter såvel genopfriskningskurser som alle andre for faget relevante efteruddannelseskurser.

Fagblade

EsF udgiver månedligt medlemsbladet Sprog & Erhverv samt studenterbladet Erhvervsprog, der udsendes til studentermedlemmerne 3 gange årligt.

PR

EsF søger at udbrede kendskabet til de erhvervsproglige studier dels ved at udgive brochurer og pjecer om faget og dels ved tæt kontakt til fagets potentielle arbejdsgivere.

Kredse

Regionalt samler EsF's medlemmer sig i amtskredse, som har til formål at skabe tæt kontakt mellem medlemmerne imellem. På beretningstidspunktet er der etableret kredse i København, Århus, Ringkøbing, Nordjylland og på Fyn. Flere kredse er under etablering.

Klubber

Lokalt i virksomhederne er medlemmerne samlet i virksomhedsklubber, hvoraf der p.t. findes ca. 30.

Hovedorganisation

EsF er tilsluttet FTF (Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd).

Erhvervsprogligt Forbund

Frederiksborggade 1A, Postboks 1134, 1009 K.

Tlf. 01 14 34 44

Formand: Erhvervsproglig korrespondent Birgit Meise.

Sekretariatschef: Cand.polit. Jan Ankler.

2. Erhvervsproglig Arbejdsløshedskasse (EsA)

Erhvervsproglig Arbejdsløshedskasse er af staten anerkendt som arbejdsløshedskasse for dimittender og kandidater fra handelshøjskolernes erhvervsproglige og erhvervsøkonomiske

miske-erhvervsproglige studier (integrationsuddannelser). På beretningstidspunktet har EsA ca. 6.500 medlemmer, hvoraf ca. 680 modtog dagpenge.

Parallelformidling

EsA har modtaget tilladelse til at formidle kontakt mellem arbejdsgivere og kassens ledige medlemmer. I beretningsåret er det lykkedes EsA at henvise over 700 medlemmer til ledige stillinger.

Dimittendorientering

Forud for dimissionen afholder EsA årligt orienteringsmøder på handelshøjskolerne, hvor de kommende dimittender og kandidater orienteres om de væsentligste forsikringsforhold efter dimissionen.

Medlemsservice

EsA yder individuel vejledning i forbindelse med ledighed, udbetaling af dagpenge, jobtilbud, uddannelsesydelse, kursusgodtgørelse, efterløn, dagpengeret i udlandet m.m.

Erhvervsproglig Arbejdsløshedskasse

Frederiksborggade 1A, Postboks 1134, 1009 K.

Tlf. 01 14 34 44

Formand: Erhvervsproglig korrespondent Birgit Meise.

Forretningsfører: Varny F. Hansen.

J. Forsikringsklubben (Forsikringsteoretisk studiekulub)

Klubben blev stiftet den 23. april 1926 af studerende ved Handelshøjskolen med det formål »at fremme interessen for teoretiske og praktiske forsikringspørgsmål og at virke for god kollegial forståelse mellem medlemmerne«.

Formand: Claus Munch Birch.

Sekretariat: Tlf. 01 13 75 55, lokal 232.

Forsikringsklubben har ca. 1.200-1.300 medlemmer, der i tiden 1.1.86 til 1.6.1986 har fået tilbud på en række møder af både forsikringsteknisk og samfundsrelevant art, f.eks.:

- Familieforsikring

Jørgen Gawinetski, Ankenævnet for Forsikring, og Henning Jønsson, Assurandør-Societetet har netop udgivet en bog om familieforsikring.

- Skattereform og Pension

Mogens Lykketoft og Holger Dock talte om emnet.

- 60 års Jubilæumsfest

På restaurant Flakfortet.

- Generalforsamling

Vedtægtsændringer.

K. Udenrigshandelsklubben

Udenrigshandelsklubben (UHK) blev stiftet 16.9.1975 med det formål at samle HD'ere i udenrigshandel samt cand.merc'ere med udenrigshandel som speciale til faglige aktiviteter samt at varetage medlemmernes fælles interesser. Klubben har ca. 300 medlemmer.

Der arrangeres bl.a. virksomhedsbesøg, temamøder samt institutmøder i samarbejde med Institut for International Økonomi og Virksomhedsledelse.

I det forløbne år er der bl.a. gennemført virksomhedsbesøg hos Forlaget Børsen A/S, Everlite A/S, Sadolin & Holmblad, Coloplast A/S, Privatbanken A/S, P. Brøste A/S, Radiometer A/S og Nordisk Gentofte A/S. Herudover har der været afholdt et temamøde om »Virksomhedskultur«.

Ved klubbens 10-års fødselsdag, der markeredes i forbindelse med den årlige generalforsamling, talte udenrigsminister Uffe Ellemann-Jensen om »Danmark i Europa 1975-1985-1995«. Klubben har været ved dimittendafslutningen den 20. juni 1986, hvor klubbens pris for bedste HD- og cand.merc.-hovedopgave blev uddelt.

Formand for Klubben: Direktør, civilingeniør, lic.tech. Hans Chr. Sørensen, HD, Vibeholms Vænge 11, 2635 Ishøj. Tlf.: privat 02 73 94 49 og kontor (dk-Teknik, Gladsaxe Møllevej 15, 2860 Søborg) 01 69 65 11.

Klubbens bestyrelse: Ingeniør Claus Clausen, HD (kasserer); cand.merc. Niels V. Sørensen (næstformand); indkøbschef Annette Kreiner, HD; chefkonsulent Jens Simonsgaard, HD; account manager Ole Hansen, HD; lektor, cand.merc. Poul Schultz har repræsenteret Institut for International Økonomi og Virksomhedsledelse i UHK's bestyrelse.

L. Cand.ling.merc. foreningen

Cand.ling.merc. foreningen er stiftet den 2. april 1977 og er en dimittendforening for de erhvervsproglige kandidater fra handelshøjskolerne i Danmark. Foruden cand.ling.merc'er og cand.interpret'er optager foreningen studerende på kandidatstudiet som medlemmer.

Foreningens formål er at samle erhvervsproglige kandidater til fagligt og kammeratligt samvær gennem afholdelse af forskellige arrangementer. Foreningen lægger særlig vægt på at udbrede kendskabet til uddannelsens sigte og indhold ved at deltage i debatten om erhvervslivets behov for medarbejdere med sproglige kvalifikationer på højt niveau samt ved direkte PR-arbejde.

Cand.ling.merc. foreningen tæller medlemmer dimitteret fra både Handelshøjskolen i Århus og HHK. Generalforsamling holdes skiftevis i Århus og København.

Bestyrelse: Finn J. Pedersen; Anne-Marie Melchior; Mette Konner; Anne-Grete Jørgensen; Lise Damsgaard; Bente Lindgaard; Torben Hansen; Jørgen Aabye.

Formand: Finn Juhl Pedersen, Korshøj 315, 3670 Veksø, Tlf. 02 17 21 68.

Næstformand: Anne-Marie Melchior, Strandparken 21, 8000 Århus C, Tlf. 06 13 65 09.

Kasserer: Lise Damsgaard, P.W. Tegnersvej 55, 3070 Snekkersten, Tlf. 02 22 41 72.

Bilag 1: Højskolens økonomi

Højskolens regnskab for 1985 (1.1. - 31.12)

Lønninger (alle former for løn)	kr.	141.429.551
Særlige ydelser	kr.	104.778
Tjenesterejser og studierejser	kr.	915.474
Kontorhold	kr.	7.809.951
Fremmede tjenesteydelser, herunder EDB-lønkørsel, rengøring, tilskud til kantine, konsulenthonorar, transport af materiel	kr.	5.373.595
Køb af undervisnings- og eksamensmateriale	kr.	743.688
Anskaffelse af materiel, maskiner, undervisningsinventar, kontorinventar m.v.	kr.	2.042.205
Anskaffelse af bøger og tidsskrifter til biblioteket	kr.	2.899.334
Driftsmidler, herunder el, vand, varme	kr.	4.322.472
Reparations- og vedligeholdelsesarbejde	kr.	2.855.146
Husleje	kr.	25.130.364
Kommunale skatter og afgifter	kr.	35.004
Renter	kr.	255.950
Betaling til de regionale EDB-centre	kr.	17.932
Diverse	kr.	112.509
Samlede udgifter	kr.	194.047.953

Lejeindtægter	kr.	7.560
Salg af undervisningsmateriale m.v.	kr.	951.672
Kommunale refusioner	kr.	2.081.846
Diverse indtægter (bl.a. EF-bidrag)	kr.	1.475.407
Samlede indtægter	kr.	4.516.485

Over særlige tilskudskonti har der yderligere været afholdt følgende udgifter:

Løn til seniorstipendiater	kr.	971.701
Løn til kandidatstipendiater	kr.	2.344.265
Ekskursioner - studerende	kr.	352.788
Kantinetilskud	kr.	644.671
		4.313.425

Handelshøjskolen har i finansåret 1985 modtaget følgende tilskud:

Institut for Afsætningsøkonomi		
Cykelstiprojektet/Vejdirektoratet	kr.	72.000
Institut for Erhvervsret og Revision		
Studierejse til England		
Grothen & Petersen/Henningsen & Holm	kr.	4.500
Revisam K.G. Jensen	kr.	6.000
Foreningen af Statsautoriserede Revisorer	kr.	6.750
Revisionsfirmaet Askgaard Olesen	kr.	1.000
Price Waterhouse - Dansk Revision Aps	kr.	5.500
Revisorgruppen	kr.	3.000
Revisorfirmaet C. Jespersen	kr.	5.000
Revisionsfirmaet Schøbel og Marholt	kr.	5.000
Foreningen af Yngre Revisorer	kr.	2.500
H.C. Steen Hansen/Arthur Andersen & Co.	kr.	15.000
Bogindkøb/Arthur Andersen & Co	kr.	15.000
Institut for Europæisk Markedsret		
Commission/FUHU	kr.	100.000
Institut for Finansiering		
Konkursmodeller/FUHU	kr.	30.000
Essos forskningspris	kr.	40.000
Institut for Organisation		
Medarbejderejede virksomheder/Hum.Samhällsvetenskap	kr.	404.779
Effektivisering af studieforløb/FUHU	kr.	124.000
Arbetslivet och barnen/Arbetslivscentrum	kr.	70.600
Institut for Regnskabsvæsen		
Database/FDC	kr.	5.000
Carsten Rohdeprojektet/Tranes fond	kr.	28.000
Carsten Rohdeprojektet/Den Danske Bank	kr.	20.000
Carsten Rohdeprojektet/Mads Clausens fond	kr.	10.000
Gennemsigtgørelse af virksomheder/Philips fond	kr.	50.000
Institut for Trafik-, Turist- og Regionaløkonomi		
Københavnprojektet/Arbejdsdirektoratet	kr.	213.626
APM-projektet/Planstyrelsen	kr.	133.015
Aksel Nielsens mindelegat	kr.	300.000
Database, transport/Servicefagene	kr.	15.000
Butiksstruktur/Min. for off. arbejder	kr.	40.000
Institut for International Økonomi og Virksomhedsledelse		
Studierejse		
FUHU	kr.	180.000
Arthur Andersen & Co.	kr.	15.000

Danske virksomheders internationalisering/Selskabet til Fremme af		
Dansk Eksportforskning	kr.	30.000
APIM-projektet/FUHU	kr.	170.000
Institut for Erhvervs- og Samfundsforskning		
Økonomiske konsekvenser af arbejdsmiljøet/Nordisk Ministerråd ..	kr.	321.319
Udviklingskompetencer/Teknologistyrelsen	kr.	197.000
Arbejdsmiljølovgivningen/Arbejdsmiljøfondet	kr.	359.500
Teknologistyringsgruppen		
HK-projektet/Teknologistyrelsen	kr.	146.000
Athene-projektet/Den Kommunale Højskole	kr.	9.000
Paris-projektet/The European Foundation	kr.	44.000
FUB-projektet/Planstyrelsen	kr.	11.918
FUB-projektet/Rank Xerox	kr.	162.500
Centraladministrationen		
Teknologisk foranalyse/Administrationsdepartementet	kr.	386.984
Indretning, Rosenørns Allé 31/FUHU	kr.	1.736.000
Institut for Engelsk		
Studierejse, London/FUHU	kr.	61.097
Institut for Fransk		
Studierejse, Paris/FUHU	kr.	31.915
Studierejse, Rom/FUHU	kr.	23.645
Studierejse, Moskva/FUHU	kr.	20.614
Institut for Spansk		
Studierejse, Madrid/FUHU	kr.	72.628
F.L. Smidth's gavefond	kr.	10.000
Institut for Tysk		
Terminologi og fagsproglig leksikografi/Nordisk Ministerråd	kr.	250.000
Studierejse, Wien/FUHU	kr.	22.870
Terminologiafdelingen		
Juridisk ordbog/Egmont H. Petersen	kr.	402.000
Tolkecentret		
Indvandretolkeuddannelsen/Tipsmidlerne	kr.	25.000
Indvandretolkeuddannelsen/Den Kommunale Højskole	kr.	250.000
Introkurser		
Tilskud fra FUHU:		
EG-studiet		60.000
HA-studiet		65.000
DØK-studiet		7.250
JØK-studiet		7.250
SPRØK-studiet		10.500

Desuden har Handelshøjskolen i 1985 modtaget følgende midler fra de statslige forskningsråd:

Institut for Afsætningsøkonomi		
Danske reklameomkostninger	kr.	20.000
Institut for Nationaløkonomi		
Forskningsophold i USA	kr.	74.000
Institut for Organisation		
Arbejdskonflikter	kr.	200.000
Små virksomheder	kr.	82.227
Organisationsudvikling	kr.	61.486
Sociale bevægelser	kr.	317.521
Teknologi og hverdagsliv	kr.	227.000
(+ Teknologistyrelsen)	kr.	163.000
Ungdommens generationer	kr.	314.000
Leaf-konferencen	kr.	25.000
Institut for Regnskabsvæsen		
Regnskabsdatabase	kr.	298.683
Institut for Trafik, Turist- og Regionaløkonomi		
ISU-projektet	kr.	301.860
Institut for Erhvervs- og Samfundsforskning		
Phønix	kr.	177.000
Distancearbejde Teknologistyrelsen	kr.	125.000
Udviklingskompetencer	kr.	161.824
Kooperativ virksomhed og uddannelse	kr.	44.580
FUKA-projektet	kr.	314.005
Teknologistyringsgruppen		
Distancearbejde	kr.	125.000

Bilag 2: Stipendier og studielån

I 1985/86 er der til højskolens studerende uddelt stipendier, bevilget af følgende private legat- og fondsbestyrelser:

Garvermester Evers & Co' Studiefond	kr.	18.000
Reinholdt W. Jorck og Hustrus Fond	kr.	188.000
H.O. Langes Fond	kr.	200.000
Frederik Larsens Fond	kr.	67.000
Grosserer Holger Laage-Petersen og Hustrus Fond	kr.	76.000
Otto Mønstedts Fond	kr.	76.000
Konsul Axel Nielsens Mindelegat	kr.	302.000
Henry Shaws Legat	kr.	190.000
Foreningen »Studenternes Venner«	kr.	11.000
Direktør Andreas Sørensen og Hustrus Fond	kr.	49.250
Grosserer Laurits Svendsens Legat	kr.	26.000
Peter og Emma Thomsens Legat	kr.	32.000

Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse

Legater til studiehjælp	kr.	48.300
Legater til uddannelse i udlandet	kr.	46.675

Der er desuden ydet støtte til højskolens studerende fra Statens Uddannelsesstøtte efter de gældende regler i lovgivningen om uddannelsesstøtte.

Bilag 3: Klager over eksamen

A. Klageordningen

Det er i styrelsesloven fastsat, at der skal nedsættes ankekommissioner til behandling af klager over eksamen. Kommissionens arbejdsgrundlag er undervisningsministeriets bekendtgørelse af 13. december 1973 og 12. februar 1980. Ankekommissionerne nedsættes under forsæde af censorformanden eller censornæstformanden.

På Det erhvervsøkonomiske Fakultet har ankekommissionerne således været nedsat under forsæde af censorformanden, direktør, cand.polit. Sten Buhl eller censornæstformanden, direktør, cand.oecon. Søren Aggebo.

På Det erhvervsfaglige Fakultet har ankekommissionen været nedsat under ledelse af censorformanden, professor Ove K. Clausen eller censornæstformanden, professor, dr.phil. Knud Sørensen.

Fuldmægtig Per Boje Jensen HD er ankekommissionernes faste sekretær, og han varetager i øvrigt den indledende sagsbehandling af samtlige klager.

Klageproceduren er i realiteten tredelt. Den studerende, der står uforstående over for en karakter, henvises til at kontakte eksaminator og fra denne få en begrundelse for den foretagne evaluering. Langt de fleste klager stopper efter dette første – uformelle led. I de øvrige tilfælde skal eksaminanden indgive en skriftlig klage, der herefter forelægges lærer og censor til udtalelse. Dette er første led i den egentlige klageprocedure. Bedømmerne har mulighed for at hæve en karakter, hvilket er sket i enkelte tilfælde. Der er desuden hjemmel til at tilbyde eksaminanden en omeksamination, og endelig kan klagen afvises.

Eksaminanden har herefter mulighed for at indbringe sagen for en ankekommission, der kan

1. hæve den givne karakter
2. henvise de skriftlige opgaver til ombedømmelse ved nye bedømmere
3. tilbyde eksaminanden en omeksamen og
4. afvise klagen.

Ved omeksamen, der typisk tilbydes ved klager over mundtlig eksamen, er det den sidst opnåede karakter, der er den gældende, medens man ved ombedømmelse alene kan hæve karakteren.

De efterfølgende oplysninger om ankekommissionernes arbejde skal ses i lyset af, at der i et studieår gennemføres mere end 100.000 evalueringer, som i princippet kan ende med en ankekommissions behandling.

B. Klager på de erhvervsøkonomiske studier

I beretningsåret 1985/86 er det den generelle opfattelse, at antallet af klager er faldende, medens den enkelte klage er mere arbejdskrævende ved behandling i ankekommissionen, uanset at de fleste anker afvises.

Censorformandskabet ser med tilfredshed på denne udvikling. Der er tale om en udvikling, der har fundet sted over de seneste år, og man ser det som en bekræftelse på, at den linie, ankekommissionen lægger ved sine afgørelser, nu er kendt af lærere og studerende. Dette medfører, at den vejledning, lærerne giver i forbindelse med spørgsmålet om klagesager, nu er bedre underbyggede. Dette indebærer, at mange problemer bliver løst i den indledende fase og i en situation, hvor den pågældende studerende får forklaret baggrunden for evalueringen. Censorformandskabet anser dette for en meget glædelig udvikling, idet der her bliver tale om en mere nuanceret forklaring, end den ankekommissionen er i stand til at give udtryk for i sine kendelser, og at der er tale om en forklaring, der følger umiddelbart efter, at eksamensresultatet er blevet kendt. Uanset at ankekommissionen bestræber sig på at gøre arbejdet hurtigt, går der temmelig lang tid fra en klage er indgivet, indtil udfaldet af sagen foreligger.

Som omtalt i punkt 1 er første skridt i den formelle klagebehandling, at eksaminandens skriftlige begrundede klage sendes til eksaminator og censor med anmodning om en udtalelse.

Herefter svarer bedømmerne på klagepunkterne og begrundet den givne karakter. I langt de fleste tilfælde fastholder bedømmerne deres oprindelige karakter. I et lille, men stadigt stigende antal tilfælde beslutter bedømmerne sig til at hæve karakteren, men i disse tilfælde har der foreligget en meget grundig argumentation fra klagerens side. Der er tale om tal i størrelsesordenen 2-3%.

a. HA-studiet

Ankekommissionens sammensætning:

Censorrepræsentanter: Direktør, cand.oecon. Søren Aggebo og direktør, lic.merc. Børge G-Christensen. Civilingeniør, civiløkonom Leif Monies har i et antal sager medvirket som suppleant. Lærerrepræsentanter: Lektor Hans Kurt Kvist eller adjunkt Carsten Krogholt Hansen.

Studentrepræsentanter: Stud.merc. Peter Lintrup eller stud.merc. Michael Graae.

Der er behandlet følgende sager:

1. 2 klager over evalueringen af 4-timers skriftlige opgaver i erhvervsøkonomi ved sommereksamen 1985 (sygeeksamen). Begge klager afvistes.
2. 2 klager over 6-timers skriftlige prøver i nationaløkonomi for HD-studerende, der ønsker optagelse på cand.merc. eller cand.merc.-aud.-studiet. Begge klager afvistes.
3. Klage over seminaropgave i finansiering. Klagen afvistes.

I forbindelse med sommereksamen 1986 behandlede følgende klager:

1. 2 klager over seminaropgaver. Begge klager afvistes.
2. 2 klager over skriftlige opgaver i erhvervsøkonomi. Begge klager afvistes.
3. 1 klage over skriftlig opgave i nationaløkonomi. Klagen afvistes.
4. 1 klage over bedømmelsen af hjemmeopgave i teoretisk statistik. Klagen afvistes.
5. 1 klage over mundtlig eksamen på HA-studiet. Klageren fik medhold, idet der blev tilbudt en omeksamen. Udfaldet af denne kendes endnu ikke.

b. Cand.merc.-studiet

Ankekommissionens sammensætning:

Censorrepræsentanter: Direktør, cand.oecon. Søren Aggebo og direktør, lic.merc. Børge G-Christensen. Civilingeniør, civiløkonom Leif Monies har i et antal sager medvirket som

suppleant. Lærerrepræsentant har været lektor Henrik Schaumburg-Müller eller lektor Vagn Thorsgaard Jacobsen.

Studenterrepræsentanter: Stud.merc. Annegrethe Hansen, stud.merc. Tina Kreipke eller stud.merc. Karin Andersen.

Der er behandlet følgende sager:

1. 6 klager over bedømmelsen af »almen økonomi«. De 5 af klagerne afvistes. I den 6. klage blev karakteren hævet fra 8 til 9.
2. 5 klager over afløsningsopgaver som følger: Opgave F 1. Ombedømmelse. Ved ombedømmelsen blev karakteren 7 tildelt, men da den oprindelige karakter var 8, var det denne karakter, der fortsat var gældende. B 4. Klagen afvistes. F 1. Klagen afvistes. B 5. Klagen afvistes. A 2 opgaven blev underkastet ombedømmelse. Udfaldet blev, at karakteren fastholdtes.
3. 3 hovedopgaver. For alle 3 opgaver blev udfaldet en afvisning.
4. 2 klager over bedømmelsen af skriftlige opgaver. Den ene klage afvistes. Den anden klage medførte en ændring af karakteren fra 5 til 6.

c. Cand.merc.aud.-studiet

Ankekommissionens sammensætning:

Censorrepræsentanter: Advokat Ernst Polack og statsaut. revisor Willy Madsen. I et antal sager har statsaut. revisor Arne From Petersen medvirket som suppleant.

Lærerrepræsentant: Lektor, statsaut. revisor Svend Høgsberg Kristensen eller lektor, cand.jur. Kjeld Hemmingsen.

Studenterrepræsentant: Stud.merc. Peter Lauring.

Der er behandlet følgende sager:

1. 6 klager over skriftlige opgavebesvarelser. Alle klager afvistes.
2. 1 klage over evaluering af hovedopgave. Klagen afvistes.

d. HD-studiet 1. del

Ankekommissionens sammensætning:

Censorrepræsentanter: Overregistrator, cand.jur. Jens Selmer og direktør, cand.oecon. Søren Aggebo. I et antal sager har direktør, lic.merc. Børge G-Christensen medvirket som suppleant.

Lærerrepræsentant: Lektor, cand.oecon. Helmer Duelund Nielsen. I et antal sager har professor, dr.polit. Ernst Lykke Jensen medvirket som suppleant.

Studenterrepræsentant: Stud.merc. Thomas Kjærsgaard eller stud.merc. Lars Rønved Petersen.

Der er behandlet følgende sager:

Ved sygeeksamen 1985:

1. Klage over bedømmelse af skriftlig prøve i erhvervsøkonomi. Klagen afvistes.
2. Klage over bedømmelsen af opgave i erhvervs- og samfundsbeskrivelse. Klagen afvistes.

Ved sommereksamen 1986:

3. 3 klager over bedømmelsen af skriftlige opgaver i erhvervsøkonomi. De 2 klager afvistes. Den tredje klage henvistes til ombedømmelse. Udfaldet blev, at karakteren blev hævet fra 5 til 6.
4. 2 klager over bedømmelse af skriftlige opgaver i statistik. Begge klager afvistes.

5. 2 klager over bedømmelsen af skriftlige opgaver i nationaløkonomi. Den ene klage afvistes. Den anden klage blev sendt til ombedømmelse. Udfaldet foreligger endnu ikke.
6. 2 klager over bedømmelsen af opgaver i erhvervs- og samfundsbeskrivelse. Begge klager afvistes.
7. 1 klage over bedømmelsen af skriftlig opgave i erhvervsret. Klagen afvistes.

e. HD-studiet i afsætningsøkonomi

Ankekommissionens sammensætning:

Censorrepræsentanter: Direktør, lic.merc. Jan Aarsø Nielsen og direktør, lic.merc. Børge G-Christensen. I et antal sager har direktør, civilingeniør Kjeld Bundgaard medvirket som suppleant.

Lærerrepræsentant: Lektor, cand.polit. Cai F. Christensen. Som suppleant har medvirket lektor, lic.merc. Søren Heede.

Studerterrepræsentant: Mette Parkil eller Kirsten Andersen.

Der er behandlet følgende sager:

1. 4 klager over bedømmelsen af hovedopgaver. Alle 4 klager afvistes.

f. HD-studiet i finansiering

Ankekommissionens sammensætning:

Censorrepræsentanter: Direktør, cand.oecon. Tyge Korsgaard og direktør, cand.polyt. Flemming Tamstorf.

Lærerrepræsentant: Lektor, cand.polit. Michael Møller.

Studerterrepræsentant: Lene Stener.

Der blev i kommissionen behandlet 2 klager over hovedopgave. I den ene klage blev udfaldet, at karakteren blev hævet fra 7 til 8, medens den anden klage blev afvist.

g. HD-studiet i organisation

Ankekommissionens sammensætning:

Censorrepræsentanter: Oberstløjtnant, cand.psych. Fin Agersted og civilingeniør, civiløkonom Leif Monies. I 1 sag medvirkede konsulent Jan Petersen som suppleant.

Lærerrepræsentant: Lektor, jur.lic. Britt-Mari Blegvad.

Studerterrepræsentant: Tina Nissen.

Der er behandlet følgende sager:

1. 2 klager over bedømmelsen af hovedopgaver. I den ene klage blev udfaldet, at karakteren blev hævet fra 10 til 11, og i den anden klage blev karakteren hævet fra 8 til 9.
2. Klage over mundtlig eksamen. Klagen afvistes.

h. HD-studiet i regnskabsvæsen

Ankekommissionens sammensætning:

Censorrepræsentanter: Direktør, statsaut. revisor Erik Steiner og direktør, cand.polit. Bent Lilholt.

Lærerrepræsentant: Lektor Ulrik Gorm Møller eller lektor, cand.merc. Henning Kirkegaard.

Studerterrepræsentant: Henrik Lazarotti.

Der er behandlet følgende klager:

1. Klage over mundtlig eksamen. Klagen afvistes.
2. Klage over teoretisk seminar. Klagen afvistes.
3. 2 klager over evalueringen af 8-timers opgaver. I begge tilfælde afvistes klagen.
4. 2 klager over biopgave 2. I begge tilfælde afvistes klagen.
5. 2 klager over mundtlig eksamen. Begge klager afvistes.
6. Klage over bedømmelsen af seminaropgave. Klagen blev imødekommet, og besvarelsen blev sendt til ombedømmelse. Udfaldet heraf blev, at karakteren 6 blev tildelt. Den oprindelige bedømmelse var karakteren 7, og der skete således ingen ændring af karakteren.

i. HD-studiet i udenrigshandel

Ankekommissionens sammensætning:

Censorrepræsentanter: Direktør, civilingeniør H.J. Koktvedgaard og afdelingschef, cand.polit. Hans O. Christiansen. Som afløser for Hans O. Christiansen, der faldt for aldersgrænsen, er indvalgt bankdirektør, cand.merc. Bent Pedersen.

Lærerrepræsentant: Lektor, cand.merc. Ole Wiberg.

Studerterrepræsentant: Oluf Carstensen eller Poul Lund.

Der er behandlet 3 klager alle over hovedopgaver. De 2 af de 3 klager blev afvist, medens man i det 3. tilfælde besluttede at hæve karakteren fra 03 til 5.

C. Klager på de erhvervssproglige studier

Ankekommissionen for det erhvervssproglige fakultet:

Censorrepræsentanter: Professor, dr.phil. Morten Nøjgaard og translatør Birthe Marie Andersen. Birthe Marie Andersen har i en enkelt sag været erstattet af professor Poul Steller. Lærerrepræsentanter: Afdelingsleder, translatør Jørgen Jensen, der i en enkelt sag har været erstattet af adjunkt Hanne Puggaard.

Studerterrepræsentant: Ida Willadsen eller Tove Sørensen.

Kommissionen behandlede følgende sager:

1. Klage over bedømmelse af hovedopgave. Opgaven henvistes til ombedømmelse, hvor udfaldet blev, at karakteren 6 atter blev tildelt.
2. Klage over karakterniveauet ved de skriftlige prøver i juridisk sprog på EA/ED-studiet i engelsk, indgivet af et helt hold. Klagen afvistes.
3. Klage over bedømmelse af propædeutisk prøve i spansk, indgivet af 11 eksaminander. Klagen afvistes.
4. 2 klager over mundtlig eksamen på EA/ED-studiet i engelsk. I begge tilfælde får eksaminanderne tilbudt en omeksamen.
5. Klage over bedømmelsen af skriftlige eksamensopgaver i spansk 'fagligt sprog' på 1. delsniveau, aftenstudiet. Klagen afvistes.
6. Klage over skriftlig semesteropgave i realia på EA/ED-studiet i engelsk. Den studerende klagede over manglende pensumopgivelser. Eksaminator gav eksaminanden medhold i denne del af klagen. Ankekommissionen fandt herefter, at eksaminanden burde tilbydes en omeksamen. Da der er tale om en skriftlig opgave, er tilbudet om omeksamen givet til samtlige studerende, der har deltaget i den pågældende eksamination.

Bilag 4: Handelshøjskolens lærerstab

A. Oversigt over lærerstabens sammensætning

Ved udgangen af undervisningsåret 1985/86 var der, jf. nedennævnte oversigt, ved højskolen ansat 23 professorer, hvoraf 1 som rektor, 8 docenter, afdelingsledere og fagledere, 25 lektorer uden forskningspligt i sprog og erhvervsøkonomi, 2 adjunkter uden forskningspligt i sprog, 10 fastansatte lærere i maskinskrivning og stenografi, 144 lektorer, 31 adjunkter, 28 stipendiater, 136 eksterne lektorer samt 725 undervisningsassistenter.

B. Antal lærere ved højskolen pr. ultimo juli 1986

	1925	1940	1950	1955	1960	1965	1970	1975	1980	1985	1986
Professorer i økonomi m.v.	0	2	3	4	7	11	11	12	15	18	17
Professorer i jura	0	0	1	1	1	2	2	2	1	2	2
Professorer i sprog	0	0	0	1	1	1	3	3	3	4	4
Professorer i kulturhistorie	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0
Docenter, afdelingsledere og fagledere:											
i økonomi m.v.	3	2	4	4	3	1	7	6	6	4	4
i sprog	0	0	1	0	1	0	3	4	4	4	4
Adjunkter og lektorer uden forskningspligt:											
i erhvervslære og samfundsøkonomi	0	0	0	1	1	1	2	2	2	2	2
i sprog	0	3	9	9	12	22	33	30	37	27	26
Fastansatte lærere:											
i maskinskrivning og stenografi	0	0	0	0	0	1	3	4	7	8	10
Amanuensisgruppen:											
i økonomi m.v.	0	4	4	6	11	26	53	70	76	110	115
i sprog	0	0	0	1	1	1	9	11	19	46	60
Stipendiater	0	0	0	0	0	4	14	20	20	20	28
Eksterne lektorer:											
i økonomi	0	13	15	10	7	8	8	3	28	78	109
i sprog	0	2	2	2	0	0	3	4	29	31	27
Undervisningsassistenter:											
erhvervsøkon. studier	18	36	51	44	59	123	237	261	405	544	585
erhvervsprog. studier	10	21	38	44	43	28	36	89	225	189	140
Antal lærere m.v. ialt	31	86	128	127	147	230	425	523	878	1087	1133
(heraf heltidsansatte)	3	11	24	29	39	74	154	169	191	245	272

C. Fortegnelse over højskolens fastansatte lærere og forskningsmedarbejdere ved udgangen af undervisningsåret 1985/86

Professorer:

Cand.oecon. Flemming Agersnap, organisationsteori, udnævnt 1.2.1978; cand.oecon. Torben Agersnap, organisation og arbejdssociologi, udnævnt 1.3.1969; Ph.D. Gerald Albaum, international økonomi og virksomhedsledelse, (gæsteprofessor 1.3.-30.9.1986); cand.oecon. Niels Blomgren-Hansen, nationaløkonomi, udnævnt 1.9.1982; cand.jur. Børge Dahl, erhvervsret, udnævnt 1.7.1981; dr.phil. Niels Davidsen-Nielsen, engelsk, udnævnt 1.9.1984; fil.dr. Lars Fant, spansk (gæsteprofessor fra 1.1.1985); siviløkonom Egil Fivelsdal, organisations sociologi, udnævnt 1.10.1973; dr.polit. Bjarke Fog, erhvervsøkonomi, udnævnt 1.10.1958; ekon.dr., lic.merc. Flemming Hansen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1.9.1983; dr.polit. Ernst Lykke Jensen, teoretisk statistik, udnævnt 1.6.1963; ekon.dr. Erik Johnsen, erhvervsøkonomi, udnævnt 1.9.1969; mag.art. Hans-Peder Kromann, tysk, udnævnt 1.11.1976; dr.jur. Ole Lando, erhvervsret, udnævnt 1.2.1963; cand.scient. Søren Lauesen, datalogi og systemvidenskab, udnævnt 1.4.1985; cand.oecon. Karsten Laursen, international økonomi og virksomhedsledelse, (gæsteprofessor fra 1.2.1985); cand.polit. Poul Milhøj, nationaløkonomi, udnævnt 1.1.1963; dr.polit. Niels Chr. Nielsen, nationaløkonomi, udnævnt 1.8.1979; dr.polit. Peter Mark Pruzan, datalogi og systemvidenskab, udnævnt 1.4.1985; dr.phil. Jens Rasmussen, fransk, udnævnt 1.2.1965, (fratrådt 30.4.1986); Göran Skogh, finansiering, (gæsteprofessor 1.10.1985 - 14.10.1986); dr.merc. Frode Slipsager, international virksomhedsøkonomi, udnævnt 1.4.1976; lic.merc. Zakken Worre, regnskabsvæsen, udnævnt 1.2.1978, (orlov 1.10.1985-30.9.1986).

Docenter, afdelingsledere og fagledere:

afdelingsleder, cand.mag. Gert Engel, tysk, udnævnt 1.3.1969, (orlov); afdelingsleder, cand.polit. Knud Hansen, forsikring, udnævnt 1.4.1968, (fratrådt 30.9.1985); afdelingsleder, translator Jørgen Jensen, spansk, udnævnt 1.8.1969; afdelingsleder, cand.polit. Orla Brandt Jensen, nationaløkonomi, udnævnt 1.1.1969; lektor, cand.stat., civilingeniør Peter Kierkegaard-Hansen, edb, udnævnt 15.11.1970; afdelingsleder, cand.mag. Jacques J. Quistgaard, fransk, udnævnt 1.1.1969; fagleder, cand.mag. Sven Sorgenfrey, engelsk, udnævnt 1.8.1970; afdelingsleder, cand.polit. Lauge Stetting, udenrigshandel, udnævnt 1.4.1968.

Lektorer/adjunkter uden forskningspligt i sprog, erhvervslære og samfundsøkonomi:

Lektorer:

Translator Jørgen Alsø, engelsk, udnævnt 1.8.1974; cand.mag. Aase Baillais, fransk, udnævnt 1.8.1974; cand.mag. Frede Boje, tysk, udnævnt 1.8.1974; cand.mag. Liselotte Brøndlund, tysk, udnævnt 1.8.1974; translator Edna Seear Christensen, engelsk, udnævnt 1.8.1974; cand.mag. Anne Dueholm, fransk og russisk, udnævnt 1.8.1974; cand.ling.merc. Ellen Fehrn-Christensen, fransk, udnævnt 1.11.1983, (orlov 1.7.1986 - 30.6.1987); translator, cand.interpret. Helen Fogh, engelsk, udnævnt 1.9.1979; translator, cand.ling.merc. Helle Pals Frandsen, engelsk, udnævnt 1.9.1977; cand.art. Birgitte Friis, fransk, udnævnt 1.9.1975; translator Hélène Holm, fransk, udnævnt 1.8.1974; Finn Hagen Jespersen HA, regnskabslære og samfundsøkonomi, udnævnt 1.4.1967; cand.art. Hans Peter Jørgensen, tysk, udnævnt 1.9.1975; translator Flemming Koue, tysk, udnævnt 1.8.1974; cand.jur. Niels Krogh-Hansen, fransk, udnævnt 1.9.1979; cand.mag. Børge Larsen, engelsk, udnævnt 1.3.1969; cand.mag. Inge Livbjerg, engelsk, udnævnt 1.8.1974; cand.mag. Finn Messell, engelsk, udnævnt 1.8.1974; translator Paul Monrad, engelsk, udnævnt 1.8.1974; Erik Otto HA, regn-

skabslære og samfundsøkonomi, udnævnt 1.8.1955; translætør Niels Henning Pedersen HD, spansk, udnævnt 1.8.1974; cand.mag. Tyge Stavnstrup, engelsk, udnævnt 1.8.1974; translætør Erna Sølling, spansk, udnævnt 1.9.1980; cand.ling.merc. Birthe Vesterli, tysk, udnævnt 1.9.1983; cand.art. Dorte Westrup, fransk og italiensk, udnævnt 1.8.1974.

Adjunkter

Cand.interpret. Kirsten Kirkegaard, engelsk, (vikar 1.9.1985-31.12.1986); cand.mag. Ole Strøngren MA et BA, engelsk, udnævnt 1.3.1986.

Fastansatte lærere i maskinskrivning og stenografi

Handelsfaglærer Anne Harries EA, udnævnt 1.1.1978; handelsfaglærer Kate Irene Jensen ED, udnævnt 1.9.1985; handelsfaglærer Jette Krog ED, udnævnt 1.1.1978, (orlov 1.8.1985-30.6.1987); handelsfaglærer Erna Larsen, udnævnt 1.1.1963; handelsfaglærer Jytte Halfdan Madsen ED, udnævnt 1.8.1967, (fratrådt 31.8.1985); korrespondent Hanne Nielsen ED, udnævnt 1.10.1980; handelsfaglærer Jette Nørgaard, udnævnt 1.9.1979; handelsfaglærer Mona Lisbeth Schjødtt-Hansen, udnævnt 1.9.1985; cand.ling.merc., translætør Lise Saxov, udnævnt 1.8.1970, (orlov 1.9.1985-31.8.1987); handelsfaglærer Marie-Louise Westergård, udnævnt 1.1.1980.

Amanuensisgruppen

Lektorer

Dr.rer.pol. Peter Aderhold, trafikforskning, udnævnt 1.9.1978; mag.scient.soc. Heine Andersen, center for uddannelsesforskning, udnævnt 1.10.1977; mag.scient.soc. Ib Andersen, organisation og arbejdssociologi, udnævnt 1.8.1978; cand.mag. Søren Kaas Andersen, spansk, udnævnt 1.8.1974; cand.ling.merc. Inge Baaring, tysk, udnævnt 15.9.1970; cand.merc. Jørgen Frode Bakka, erhvervsøkonomi og ledelse, udnævnt 1.11.1980; civilingeniør Gert Bechlund, anvendt datalogi og systemvidenskab, udnævnt 1.8.1977; ekon.dr. Per-Oluf Berg, erhvervsøkonomi og ledelse, udnævnt 1.11.1985; lic.merc. Niels Bjørn-Andersen, informatik og økonomistyring, udnævnt 1.8.1973; lic.jur. Britt-Mari Persson Blegvad, organisation og arbejdssociologi, udnævnt 1.8.1973; cand.jur. Asmund Wolder Born, organisation og arbejdssociologi, udnævnt 1.3.1986; lic.merc. Finn Borum, organisation og arbejdssociologi, udnævnt 1.10.1977; cand.polit. Cai F. Christensen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1.8.1973; cand.polit. Jens Bjerregaard Christensen, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, udnævnt 15.8.1978; mag.scient.soc. Jens Frøsløv Christensen, nationaløkonomi, udnævnt 1.1.1982; cand.merc. Søren Christensen, organisation og arbejdssociologi, udnævnt 1.8.1973; cand.merc. Dennis Clausen, regnskabsvæsen og økonomistyring, udnævnt 1.8.1973; cand.phil. Peter Dahm Colliander, tysk, udnævnt 1.6.1983; cand.phil. Mirella Cristofoli, fransk, udnævnt 15.6.1984; cand.mag. Malene Djursaa, engelsk, udnævnt 1.4.1986; cand.phil. Per Durst-Andersen, fransk, udnævnt 1.9.1985; cand.ling.merc. Gunhild Dyrberg, fransk, udnævnt 1.11.1978; cand.mag. Hans Elbeshausen, tysk, udnævnt 1.5.1985; lic.merc. Jens Oluf Elling, regnskabsvæsen og økonomistyring, udnævnt 1.12.1976; dr.merc. Harald Gjessing Enderud, organisation og arbejdssociologi, udnævnt 1.7.1974; cand.polit. Hans Engstrøm HA, afsætningsøkonomi, udnævnt 1.8.1973; cand.ling.merc. Dorrit Faber, engelsk, udnævnt 15.11.1984; lic.jur. Jens Fejø, europæisk handelsret, udnævnt 1.11.1974 (orlov); cand.mag. Per Flensburg, informatik og økonomistyring, udnævnt 1.3.1986; cand.ling.merc. Lena Flugler, engelsk, udnævnt 1.9.1979; cand.polit. Gorm Gabrielsen, teoretisk statistik, udnævnt 1.3.1984; cand.-

merc. Lars Peter Grønholdt, teoretisk statistik, udnævnt 1.5.1980; cand.polit. Bodil Olai Hansen, nationaløkonomi, udnævnt 1.9.1985; cand.polit. E. Damsgård Hansen, nationaløkonomi, udnævnt 1.8.1973; cand.polit. Erik Hansen, regnskabsvæsen og økonomistyring, udnævnt 1.8.1973; cand.mag. Gyde Hansen, tysk, udnævnt 1.10.1984; translator, cand.ling.merc. Inge Gorm Hansen, engelsk, udnævnt 1.8.1974; civilingeniør Ove Hedegaard, erhvervsøkonomi og ledelse, udnævnt 1.3.1978; lic.merc. Søren Heede, afsætningsøkonomi, udnævnt 1.8.1973; cand.jur. Kjeld Hemmingsen, erhvervsret, udnævnt 1.8.1973; civilingeniør Tage Henriksen HD, anvendt datalogi og systemvidenskab, udnævnt 1.1.1979; cand.phil. Lise-Lotte Hjulmand, engelsk, udnævnt 1.9.1983; cand.pæd. Kirsten Haastrup, engelsk, udnævnt 1.8.1985; cand.merc. Stig Ingebrigtsen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1.5.1976; cand.polit. V. Thorsgaard Jacobsen, regnskabsvæsen og økonomistyring, udnævnt 1.8.1973; cand.polit. Uffe Jacobsen, udnævnt 1.5.1985; cand.phil. Arnt Lykke Jakobsen, engelsk, udnævnt 1.9.1985; cand.scient.oecon. Bjarne Astrup Jensen, finansiering, udnævnt 1.2.1983; cand.oecon. Bjarne Sloth Jensen, nationaløkonomi, udnævnt 15.10.1979; cand.phil. Per Anker Jensen, engelsk, udnævnt 1.9.1982; cand.merc. Poul-Erik Daugaard Jensen, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1.6.1981; cand.polit. Povl Erik Jensen, erhvervs- og samfundsforskning, udnævnt 1.3.1985; Finn Junge-Jensen MBA, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1.6.1978; cand.mag. Katrine Sørensen Ravn Jørgensen, fransk, udnævnt 1.8.1985; cand.merc. Kjeld Arnth Jørgensen, erhvervsøkonomi og ledelse, udnævnt 1.9.1975; cand.mag. Mogens Wied Jørgensen, tysk, udnævnt 1.9.1985; lic.merc. Steffen Jørgensen, teoretisk statistik, udnævnt 1.8.1973; lic.merc. Torben Bech Jørgensen, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 15.8.1984; cand.merc. Henning Kirkegaard, regnskabsvæsen og økonomistyring, udnævnt 1.8.1973; mag.art. Ulf Kjær-Hansen, presseforskning, udnævnt 1.8.1973; cand.polit. Christian Knudsen, center for uddannelsesforskning, udnævnt 1.10.1984; cand.merc. Svend Høgsberg Kristensen, erhvervsret, udnævnt 1.11.1983; lic.merc. Hans Kornø Rasmussen, international økonomi og virksomhedsledelse, udnævnt 1.9.1980, (orlov 1.1 – 31.12.1985); cand.phil. Hanne Sylvestra Smed Korzen, fransk, udnævnt 1.1.1986; translator, cand.jur. Bente Kristensen, tysk, udnævnt 1.7.1980; cand.merc. Leif Kristensen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1.8.1973; cand.merc. Tore Kristensen, afsætningsøkonomi, udnævnt 15.3.1984; cand.scient. Hans Kurt Søgård Kvist, teoretisk statistik, udnævnt 1.2.1979; cand.merc. Hanne Hartvig Larsen, afsætningsøkonomi, udnævnt 15.3.1976; cand.polit. Henrik Holt Larsen, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1.10.1979; cand.phil. Peter Harms Larsen, spansk, udnævnt 1.2.1986; cand.ling.merc. Rita Lenstrup, engelsk, udnævnt 1.7.1983; civilingeniør Paul Lindgreen, informatik og økonomistyring, udnævnt 1.1.1984; cand.polit. Lars Lund, nationaløkonomi, udnævnt 1.8.1973; cand.polit. Jens Lunde, finansiering, udnævnt 1.12.1984; cand.phil. Lita Lundquist ED, fransk, udnævnt 1.9.1979; cand.polit. Lise Lyck, nationaløkonomi, udnævnt 1.9.1984; cand.ling.merc. Bodil Nistrup Madsen, tysk, udnævnt 12.9.1984; cand.polit. Svend Marker-Larsen, nationaløkonomi, udnævnt 1.2.1975; cand.phil. Hanne Martinet, fransk, udnævnt 1.9.1979; cand.scient. Peter Maskell, trafik-, turist- og regionaløkonomi, udnævnt 1.10.1983; cand.merc. Preben Melander, regnskabsvæsen, udnævnt 1.3.1978; cand.mag. Inger Margrethe Mess, engelsk, udnævnt 1.9.1985; akademiingeniør Jørgen Rudolf Meyer, informatik og økonomistyring, udnævnt 1.8.1982; lic.merc. Jan Molin, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1.10.1984; cand.merc. Jan Birkelund Mouritsen, informatik og økonomistyring, udnævnt 1.6.1986; cand.merc. Johannes Mouritsen, finansiering, udnævnt 1.1.1981; cand.ling.-

merc. Lena Munck, fransk, udnævnt 15.6.1984; John Desmond Murphy MA, engelsk, udnævnt 1.1.1982; cand.mag. Anne Marie Bülow Møller, engelsk, udnævnt 1.10.1984; cand.polit. Michael Møller, finansiering, udnævnt 1.7.1982; cand.jur. Mogens Eggert Møller, erhvervsret og revision, udnævnt 1.8.1973; mag.scient.soc. Mette Mønsted, erhvervs- og samfundsforskning, udnævnt 1.3.1985; cand.merc. Ulrik Gorm Møller, informatik og økonomistyring, udnævnt 1.12.1984; cand.pæd. Aage Nedergård, regnskabsvæsen, udnævnt 1.11.1981; lic.merc. Peter Neergaard, informatik og økonomistyring, udnævnt 1.12.1977; cand.oecon. Helmer Duelund Nielsen, nationaløkonomi, udnævnt 1.8.1973; cand.polit. Jens Carl Ry Nielsen, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1.8.1973; lic.merc. Orla Nielsen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1.8.1973; cand.merc. Ole Stenvinkel Nilsson, teoretisk statistik, udnævnt 1.4.1980; ekon.dr. Jerker Nilsson, afsætningsøkonomi, udnævnt 1.8.1982; lic.phil. Henning Nøkke, fransk, udnævnt 1.8.1985; cand.merc. Jørgen Kai Olsen, erhvervsret og revision, udnævnt 1.8.1973; cand.jur. Poul Olsen, erhvervsret og revision, udnævnt 1.8.1973; cand.merc. Jens Overø, teoretisk statistik, udnævnt 1.4.1976; cand.jur. Hans Viggo Godsk Pedersen, erhvervsret og revision, udnævnt 1.8.1982; statsaut. revisor, cand.merc. Robert Sloth Pedersen, erhvervsret og revision, udnævnt 1.8.1973; cand.polit. Orla G. Petersen, erhvervsret og revision, udnævnt 1.8.1973; cand.merc. Michael Pettersson, afsætningsøkonomi, udnævnt 1.2.1982; cand.ling.merc. Heribert Picht, spansk, udnævnt 1.1.1978; lic.merc. Flemming Poulfelt, erhvervsøkonomi og ledelse, udnævnt 1.3.1978; translator Christian Quist, engelsk, udnævnt 1.10.1984; cand.merc. Lars Wendel Ranfelt, erhvervsøkonomi og ledelse, udnævnt 1.1.1984, (orlov 1.5.1985 - 15.3.1986); civilingeniør Flemming Rasmussen, regnskabsvæsen og økonomistyring, udnævnt 1.8.1973; dr.jur. Hjalte Rasmussen, europæisk markedsret, udnævnt 1.4.1975; lic.techn. Leif Bloch Rasmussen, datamatik, udnævnt 1.3.1977; lic.merc. Stig Evan Ree, erhvervsøkonomi og ledelse, udnævnt 1.1.1976; cand.scient. Erik Reeh, datalogi og systemvidenskab, udnævnt 1.2.1986; translator Theis Riiber, tysk, udnævnt 1.6.1982; cand.jur. Bjørn Roepstorff, finansiering, udnævnt 1.10.1984; cand.mag. Poul Rosbach, tysk, udnævnt 1.1.1982; cand.polit. Henrik Schaumburg-Müller, international økonomi og virksomhedsledelse, udnævnt 10.5.1980; akademiingeniør Jens Schou-Christensen, informatik og økonomistyring, udnævnt 1.3.1983; cand.merc. Poul Schultz, international økonomi/virksomhedsledelse, udnævnt 1.8.1973; cand.mag. Helge Lykke Schwarz, engelsk, udnævnt 1.8.1974; lic.merc. Tage Skjøtt-Larsen, trafik-, turist- og regionaløkonomi, udnævnt 1.8.1973; lic.techn. Thomas Skousen, teknologistyringsgruppen, udnævnt 1.9.1979; cand.eocon. Hans Stubbe Solgaard, afsætningsøkonomi, udnævnt 1.1.1985; cand.mag. Lilian Stage, fransk, udnævnt 1.9.1978; cand.mag. Karen Stetting, engelsk, udnævnt 1.8.1974; cand.polit. Jesper Strandkov, international økonomi og virksomhedsledelse, udnævnt 1.6.1985; cand.mag. Finn Sørensen, datalingvistik, udnævnt 1.9.1984; mag.scient.soc. Helge Tetzschner, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1.11.1981; lic.merc. Jens Aaris Thisted, informatik og økonomistyring, udnævnt 1.1.1982; cand.jur. Elisabeth Thuesen, europæisk markedsret, udnævnt 1.8.1973; mag.scient.soc. Finn Valentin, erhvervs- og samfundsforskning, udnævnt 15.8.1984; cand.polit. Harald Vestergaard HD, international økonomi og virksomhedsledelse, udnævnt 1.8.1973; cand.ling.merc. Anette Villemoes, spansk, udnævnt 15.6.1984; cand.mag. Monika Wesemann, tysk, udnævnt 1.9.1985; mag.scient.soc. Ann Westenholz, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1.10.1981; cand.merc. Ole Wiberg MS, international økonomi og virksomhedsledelse, udnævnt 1.8.1973, (fratrådt 31.12.1985); dr.phil. Ingeborg Zint MA, tysk, vikar 1.4.1985 - 30.6.1987; cand.ling.merc. Anne Zoëga, engelsk, udnævnt 1.4.1985.

Adjunkter:

Cand.merc. Johan Ankerstjerne, finansiering, udnævnt 3.5.1979, (afgået ved døden 30.5.1986); cand.merc. Eric Bentzen, finansiering, udnævnt 1.2.1982; cand.ling.merc. Agnete Berg, spansk, udnævnt 1.9.1980; cand.phil. Gerda Christensen, engelsk, udnævnt 1.12.1984; Louise Denver, spansk, udnævnt 1.9.1985 – 14.10.1989; cand.jur. Kield-Gustav Erichsen, erhvervsret og revision, udnævnt 1.12.1983; cand.merc. Carsten Krogholdt Hansen, regnskabsvæsen og økonomistyring, udnævnt 15.6.1984; cand.interpret. Doris Hansen, tysk, udnævnt 1.9.1984; cand.mag. Steffen Leo Hansen, datalingvistik, udnævnt 1.12.1984; cand.polit. Leif Hasager, finansiering, udnævnt 1.9.1984; cand.interpret. Ole Nørgaard Helmersen, engelsk, udnævnt 1.9.1984; cand.interpret. Helle Graun Herman, fransk, udnævnt 1.9.1982; cand.mag. Bente Lihn Jensen, fransk, udnævnt 1.9.1982; cand.scient. Torben Lund, informatik og økonomistyring, udnævnt 1.11.1984; cand.techn.soc. Peter Kamedula, erhvervs- og samfundsforskning, udnævnt 1.3.1985; cand.interpret. Lise Kate Mourier, engelsk, udnævnt 1.7.1983; cand.polit. Niels Erik Mygind, nationaløkonomi, udnævnt 1.5.1983; cand.scient. Kim Møller, international økonomi og virksomhedsledelse; mag.scient.soc. Lise Drewes Nielsen, trafik-, turist- og regionaløkonomi, udnævnt 1.5.1985; cand.merc. Bent Petersen, international økonomi og virksomhedsledelse, udnævnt 1.4.1985; lic.polit. Frederik Pitzner-Jørgensen, international økonomi og virksomhedsledelse, udnævnt 1.6.1986; cand.ling.merc. Hanne Puggaard, spansk, udnævnt 1.9.1984; mag.art. Steen Scheuer, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1.4.1984; cand.interpret. Lisbet Pals Svendsen, engelsk, udnævnt 1.8.1984, (orlov fra 1.5.1985 til 30.4.1987); cand.mag. Henrik Selsø Sørensen, fransk, udnævnt 1.9.1980; cand. ling.merc. Joan Haff Tournay, fransk, udnævnt 1.11.1984; lic.jur. Peter L. Vesterdorff, erhvervsret og revision, udnævnt 15.4.1985; cand.ling.merc. Anne Charlotte Werther, engelsk, udnævnt 1.9.1984; cand.interpret. Annette Zimmermann, tysk, udnævnt 1.9.1984; cand.mag. Hanne Aarup, fransk, udnævnt 1.7.1981.

Kandidatstipendiater:

Cand.merc. Michael Andersen, regnskabsvæsen og økonomistyring, udnævnt 1.1.1984; cand.scient. Jan Chr. Clausen, datalogi og systemvidenskab, udnævnt 1.1.1986; cand.merc. Jonna Dreyer, erhvervsøkonomi og ledelse, udnævnt 1.9.1984; cand.merc. Bjarne Brænder Florentsen, finansiering, udnævnt 1.5.1984; cand.techn.soc. Lannie Rene Fussel, trafik-, turist- og regionaløk., udnævnt 1.1.1984; cand.jur. Henrik Gam, erhvervsret og revision, udnævnt 1.10.1985; cand.scient. Susanne Georg, trafik-, turist- og regionaløkonomi, udnævnt 1.3.1986; cand.merc. Martine Cardel Gertsen, international økonomi og virksomhedsledelse, udnævnt 1.4.1986; cand.ling.merc. Hanne Glasius, engelsk, udnævnt 1.9.1985; cand.merc. Jeannet Grønfeldt, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 2.9.1983, (fratrådt 1.2.1986); cand.scient.adm. Torben Grønnebæk Hansen, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1.2.1985; cand.merc. Hanne Foss Hansen, informatik og økonomistyring, udnævnt 1.1.1984; cand.phil. Bendt Nygaard Jensen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1.5.1984; cand.mag. Lars Johnsen, engelsk, udnævnt 1.3.1985; cand.ling.merc. Anne Lise Kjær, tysk, udnævnt 1.3.1986; cand.mag. Simon Ulrik Kragh, spansk, udnævnt 1.9.1985; BsC, PhD, Anne Patricia Loft, informatik og økonomistyring, udnævnt 1.6.1986; cand.ling.merc. Marianne Olsen, fransk, udnævnt 1.5.1986; cand.interpret. Jette Lund Pedersen, fransk, udnævnt 1.3.1986; cand.interpret. Anne-Mette Keogh Rasmussen, spansk, udnævnt 1.9.1983; cand.adm.pol. Majken Schultz, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1.10.1984; cand.interpret. Hans Henrik Sorgenfrey, engelsk, udnævnt 1.9.1985; cand.phil. Erling Strudsholm, fransk, udnævnt 15.10.1985; cand.phil. Margrethe Mondahl Søndergaard, engelsk, udnævnt 1.9.1985;

cand.interpret. Knud Troels Thomsen, tysk, udnævnt 1.5.1985; cand.oecon. Birthe Østergaard MA, international økonomi og virksomhedsledelse, udnævnt 1.7.1986.

Seniorstipendiater

Cand.merc. Klaus Møller Hansen, international økonomi og virksomhedsledelse, udnævnt 1.1.1984; civilingeniør Hardy Roed-Thorsen, organisation og arbejdssociologi, udnævnt 1.1.1984.

Eksterne lektorer:

Cand.jur. Jannie Andersen, skatteret, udnævnt 1.9.1985; cand.scient.soc. Ole Ejner Andersen, markeds kommunikation, udnævnt 1.5.1984; mag.scient.soc. Vilmer Andersen, videnskabsteori, udnævnt 1.4.1984; cand.phil. Connie Bauer, tysk litteratur, udnævnt 1.10.1984; cand.jur. Christian Beck, skatteret, udnævnt 1.9.1983; cand.polit. Sigurd Bennike, informationsteori, udnævnt 1.8.1980; statsaut. revisor Ib Bentzien, revision, udnævnt 1.9.1983; cand.polit. Hans Henrik Bjerling, nationaløkonomi, udnævnt 1.1.1981; cand.interpret. Vivian Bondy, engelsk tolkning, udnævnt 1.9.1984; mag.art. Vera Böiken, amerikanske realia, udnævnt 1.3.1976; Inge Borch, HD, informatik og økonomistyring, udnævnt 1.3.1985; cand.jur. Klavs Kristian Brammer, erhvervsret, udnævnt 1.10.1984; Henrik Baasch, transportøkonomi, udnævnt 1.8.1985; cand.merc. Søren Casparij, tværfaglig seminarrække, udnævnt 1.9.1985; civilingeniør Leonardo De Chiffre, italiensk tekn.sprog., udnævnt 1.9.1979; cand.merc. Per Christensen, organisation, udnævnt 1.5.1979; cand.merc. Sverre Riis Christensen, adfærds/parameterteori, udnævnt 1.1.1983; cand.polit. Jørgen Dalhoff, erhvervspraksis, udnævnt 1.1.1985; cand.jur. Erik Damm, HD, erhvervsret, udnævnt 1.1.1984; cand.jur. Jennifer Draskau BA, engelsk mundtlig sprogfærdighed og tolkning, udnævnt 1.1.1977; cand.merc. Troels Elgaard, virksomhedsøkonomi, udnævnt 1.10.1983; cand.jur. Jens Elmerkjær, erhvervsret, udnævnt 1.10.1984; cand.merc. George Greibe, personaleadministration, udnævnt 1.9.1982; cand.polit. Henrik Grell, erhvervsøkonomi/jura, udnævnt 1.9.1985; cand.merc. Mogens Levy Gruelund, regnskabslære, udnævnt 1.9.1983; Nicole Guillois, maitrise, franske samfundsforhold, udnævnt 1.9.1984; cand.ling.merc. Nina Hamerik, fransk tolkning, udnævnt 1.9.1981; cand.merc. Jens Allin Hansen, langtidstyring, udnævnt 1.9.1984; Marlene R. Hansen, BA, engelske litterære hovedværker og litteraturhistorie/tekstlæsning, udnævnt 12.9.1976; cand.merc. Anton Chr. Hartmann-Olesen, erhvervsøkonomi, udnævnt 1.10.1983; cand.psych. Gitte Haslebo, organisation og samfund, vikar 1.1. - 31.5.1985; cand.jur. Jørgen Henriksen, selskabs- og skifteret, udnævnt 1.2.1982; elektroingeniør Henrik Herlau, virksomhedsetablering, udnævnt 1.2.1985; cand.ling.merc. Anders Hermansen, spansk tolkning, udnævnt 1.9.1984; cand.ling.merc. Susanne Hertz, fransk merkantilt sprog, udnævnt 1.9.1976; cand.jur. Jan Hinze, skatteret, udnævnt 1.9.1977; Jørn Holm-Pedersen, informatik & økonomistyring, udnævnt 1.1.1984; cand.interpret. Karen Holst, engelsk, udnævnt 1.2.1983; cand.jur. Erik Horten, udenrigshandelsret, udnævnt 1.9.1985; cand.merc. Vibeke Høeg, økonomistyring og databehandling, udnævnt 1.2.1985; cand.merc. Karen Højgaard, økonomistyring, kommunikation, udnævnt 1.9.1983, fratrådt 1.5.1985; cand.polit. & stat. Steen Olaf Ingerslev, teoretisk statistik, udnævnt 1.9.1985; cand.merc. Lars Bo Ive, markedsføringsplanlægning, udnævnt 1.3.1983; cand.merc. Henning Jacobsen, almen erhvervsøkonomi, udnævnt 1.1.1981; cand.merc. Tom Jacobsgaard, organisation, udnævnt 1.1.1983; cand.pæd. Bent Brandt Jensen, erhvervs- og samfundsforskning, udnævnt 1.9.1984; cand.scient.pol. Erik Rolf Jensen,

erhvervs- og samfundsforskning, udnævnt 1.1.1985; cand.phil. Lars Nørby Johansen, offentlig forvaltning, udnævnt 1.9.1984; cand.merc. Henrik Juel, erhvervsøkonomi, udnævnt 1.10.1983; cand.jur. Troels Jungersen, finansiering, udnævnt 1.8.1984; cand.polit. Hans Keiding, nationaløkonomi, udnævnt 1.9.1985; cand.polit. Søren Kjeldsen-Kragh, international økonomi, udnævnt 1.9.1976; cand.polit. Kaj Kjærsgaard, økonomisk politik, udnævnt 1.7.1980; cand.merc. Frantz Buch Knudsen, turistøkonomi, udnævnt 1.10.1984; cand.polit. Allan Koch, transportøkonomi, udnævnt 1.8.1985; cand.polit. Carsten Koch, økonomi/datalogi, udnævnt 1.9.1985; translator Merete Koch, italiensk juridisk og merkantilt sprog, udnævnt 1.9.1985; cand.phil. Else Kofoed, fransk teknisk sprog, udnævnt 15.11.1980; cand.jur. Jørn-Ulrik Kofoed-Hansen, erhvervsret, udnævnt 1.9.1983; cand.polit. Per Kongs-høj Madsen, økonomi/sprog, udnævnt 1.9.1985; Hilke Kovacs, tysk juridisk sprog, udnævnt 1.9.1981; Johnny K. Kragh, HD, kreditvurdering, udnævnt 1.1.1983; cand.polit. John Kristensen, pengepolitik, udnævnt 1.12.1983, fratrædt 15.7.1985; cand.jur. docteur en droit Dorthe Laouedj Kryger, fransk juridisk sprog, udnævnt 1.3.1979; lic.merc. Erik Bøje Larsen, organisation/samfund, udnævnt 1.9.1983; mag.scient. Mogens Esrom Larsen, anvendt matematik, udnævnt 1.8.1977; Finn Larsen HD, økonomi/budget, udnævnt 1.12.1983; cand.jur. Søren Larsen, skatteret, udnævnt 1.9.1977; cand.mag. Pina Zaccarin Lauritzen, italiensk stilistik, udnævnt 1.9.1979; cand.merc. Martin Lauth Lauridsen, MBA, markedsfø-ringsorganisationer, udnævnt 1.1.1977; cand.merc. Anders Lindvik, økonomi- og budget-modeller, udnævnt 1.8.1981; cand.mag. Tove Lonning, engelske litterære hovedværker og lit-teraturhistorie/tekstlæsning, udnævnt 1.9.1977; cand.mag. Maria del Pilar Lorenzo, spansk, udnævnt 1.10.1984; lic.techn. Oli B. G. Madsen, anvendt matematik, udnævnt 1.8.1977; fil.dr. Margaret Malone, engelsk, litterære hovedværker og litteraturhistorie/tekst-læsning, udnævnt 1.9.1976; cand.adm.pol. Lina Matz, organisation og politiske processer, udnævnt 1.7.1986; translator Johanne Mengel, italiensk merkantilt sprog, udnævnt 1.9.1977; cand.polit. Niels Mengel, international virksomhedsøkonomi, udnævnt 1.10.1982; cand.phil. Abel Ghani Merad-Boudia, fransk oversættelsesfærdighed, udnævnt 1.9.1975; advokat Finn Mikkelsen, international virksomhedsøkonomi, udnævnt 1.9.1985; maitre en droit Maryse Mikkelsen, fransk realia, udnævnt 1.1.1982; cand.polit. Palle Mikkelsen, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, udnævnt 15.8.1978; Torben Milvang, HD, regnskabs-væsen, udnævnt 1.10.1983, fratrædt 31.5.1985; cand. scient Ole Monrad, HD, systemkon-struktion, udnævnt 1.10.1983; cand.polit. Peter Neersø, intern økonomi, udnævnt 1.10.1983; cand.oecon. Leif Nellemann, virksomhedsøkonomi, udnævnt 1.10.1984; cand.pæd. Hans Henning Nielsen, pædagogik, udnævnt 1.1.1983; akademiingeniør Jens Øyvind Nielsen, økonomistyring og databehandling, udnævnt 1.2.1985; cand.polit. Johan Helge Nielsen, regionaløkonomi, udnævnt 1.10.1984; Mogens Ove Nielsen, HD, økonomistyring og organi-sationsudvikling, udnævnt 1.8.1984; cand.mag. Flemming Olsen, engelsk tekstlæsning/lit-teraturhistorie, udnævnt 1.9.1981; statsaut. revisor Poul Erik Gram Olsen, eksternt regn-skabsvæsen, udnævnt 1.3.1985; advokat John Ovesen, erhvervsret, udnævnt 1.9.1985; dr.phil. Berta Pallares-Garzon, spanske hovedværker og spansk litteraturhistorie, udnævnt 1.9.1976; cand.phil. Birte Pass, russisk merkantilt/økonomisk sprog, udnævnt 1.9.1985; lic.techn. Finn Hindkjær Pedersen, ledelsesforskning/op.analyse, udnævnt 1.9.1982; cand.merc. Klaus Hans Pedersen, regnskabsvæsen, udnævnt 15.1.1983; cand.oecon. Kaj Brandt Petersen, finansiering, udnævnt 1.9.1984; cand.jur. Otto May Petersen, erhvervsret og revision, udnævnt 1.11.1984; mag.scient.soc. Peter Plougmann, erhverv og samfund, ud-nævnt 1.9.1984; cand.polit. Ib Lunde Rasmussen, beslutningsstøttesystemer, udnævnt 1.9.1985; cand.polit. Jesper Rasmussen, erhvervsøkonomi, udnævnt 1.8.1984; mag.scient.

Hans Olaf Rieper, arbejdsmiljø, udnævnt 1.2.1980; cand.mag. Jette Hassin Ronøe, fransk juridisk sprog, udnævnt 1.9.1982; mag.art. Svend Erik Rosenberg, lingvistik, udnævnt 1.3.1982, fratrådt 31.3.1985; cand.polit. Elsebeth Rygner, finansiering, udnævnt 1.4.1982; cand.merc. Hugo Rønsdal, internationalmarkedsanalyse, udnævnt 1.9.1976; Kand.samf. Jørgen Schmidt, samfundsøkonomi, udnævnt 1.1.1985; cand.polit. Peter Schütze, finansiering, udnævnt 1.7.1979; cand.polit. Bo Simonsen, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, udnævnt 1.9.1985; cand.jur. Lise Skovby, købs- og transportret, udnævnt 1.8.1985; cand.merc. Katrine Steen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1.1.1980; cand.merc. Peter Stærmose-Henningsen, regnskabsvæsen, udnævnt 1.8.1984; cand.mag. Ole E. Strömgreen, amerikansk samfundslære, udnævnt 1.9.1977; cand.merc. Kaj Clausen Svarrer, virk.investeringsplanl., udnævnt 1.8.1983; cand.merc. Per Odgaard Svenningsen, strategi og planlægning, udnævnt 1.9.1985; cand.merc. Knud Erik Sørensen, markedskommunikation, udnævnt 1.5.1984; civilingeniør Niels Bo Sørensen, organisation og teknologi, udnævnt 1.9.1985; cand.phil. Peter Sørensen, tysk, udnævnt 1.9.1983; lic.techn. Tom Tøgsverd, finansiering, udnævnt 1.1.1980; cand.polit. Jens Thomsen, international økonomi, udnævnt 1.11.1976; civilingeniør Lars Krogsgård Thomsen, teoretisk statistik, udnævnt 1.9.1985; civilingeniør Uffe Thorsteinsson, materialeforsyning, udnævnt 1.8.1985; cand.ling.merc. Karen Thryssøe, engelsk juridisk sprog, udnævnt 1.2.1980; cand.polit. Hans Thygesen, finansiering, udnævnt 1.9.1984; civilingeniør Walther Thygesen, MBA, finansiel planlægning, udnævnt 1.10.1983; Linda Thøgersen, BA Honours, engelsk samfundslære/British Realia, udnævnt 1.9.1976; cand.polit. Erik Trolle-Schultz, international markedsdynamik og virksomhedens strategiske positionering, udnævnt 1.9.1984; cand.merc. Kjeld Tyllesen, erhvervsøkonomi, udnævnt 1.1.1985; cand.merc. Svend Jørgen Vedde, skatteret, udnævnt 1.5.1980; cand.oecon. Erik Veedfald, pengepolitik, udnævnt 1.9.1985; translatør Svend Vesterli, engelsk teknisk sprog, udnævnt 1.1.1975; cand.polit. Hans Wallind, forsikringsøkonomi, udnævnt 1.3.1984; mag.scient.soc. Arne Wangel, sociologi, udnævnt 1.4.1985; cand.phil. Helle Wegener, spansk grammatik, udnævnt 1.9.1979; cand.merc. Ole Wiberg MS, international virksomhedsledelse, udnævnt 1.6.1986; cand.polit. Andreas Wildt, nationaløkonomi, udnævnt 1.10.1982; cand.polit. Klaus Willerslev-Olsen, finansieringsformer og penge teori, udnævnt 1.9.1985; civilingeniør Jean-Pierre Zafiriyadis, fransk teknisk sprog, udnævnt 14.3.1979; cand.polit. Peter Hjortkjær Østergaard, nationaløkonomi, udnævnt 1.9.1985; cand.polit. Finn Østrup, finansiering, udnævnt 1.5.1986.

Bilag 5: Fortegnelse over højskolens fast-ansatte administrative medarbejdere pr. ultimo juli 1986

Rektor:

Professor, dr.merc. Frode Slipsager, genvalgt for perioden 1.1.1984 – 31.7.1987.

Prorektor:

Lektor, cand.ling.merc. Lena Flugel, genvalgt for perioden 1.8.1985 – 31.7.1987.

Administrator: Kurt Poder, udnævnt 1.5.1985.

Kontorchefer:

Cand.jur. Ruth Bek, udnævnt 1.6.1985, (fratrådt 31.5.1986); cand.jur. Kirsten Buch, udnævnt 1.6.1986; Hanne Feveile HD, udnævnt 1.8.1986; cand.polit. Tom Niros, udnævnt 1.8.1985.

Studieadministrator:

Cand.merc. Poul Flindhardt, udnævnt 1.6.1981.

Fuldmægtige:

Cand.polit. Ebbe Trærup Andersen, ansat 1.3.1983; cand.jur. Greta Andersen, ansat 1.7.1985; A. Herbert Christy, cand.mag. Finn Kjerulff Hansen, ansat 1.5.1985; cand.polit. Jan Clausen Hansen, ansat 1.10.1979; cand.interpret. Linda Hoffmeyer, ansat 15.8.1985 – 31.3.1986; Per Boje Jensen, HD, ansat 1.9.1966; ingeniør Finn Kempf, ansat 1.11.1975; Thorkild Kristoffersen, ansat 15.1.1966; Inge Klint, ansat 1.2.1976; Jytte Nielsen, ansat 1.1.1985; kand.samf.adm. Lotte Olufsen, ansat 1.8.1985; Dorte Salskov-Iversen, ansat 1.1. – 31.12.1985; Charlotte Tang-Petersen, ansat 15.10.1984; Merete Trolle, ansat 1.6.1984.

Programmør:

Lene Thomas, ansat 1.6.1983, (orlov fra 1.4. – 30.9.1986).

Overassistenter:

Mogens Andersen, ansat 8.3.1976; Kai Jensen, ansat 1.11.1974; Tove Jensen, ansat 1.9.1979; Lis Langen, ansat 1.9.1968; Birgit Nyvang Larsen, ansat 1.6.1980; Britta Larsen, ansat 1.8.1972, (orlov 1.11.1985 – 31.10.1986); Gerd Løcke, ansat 1.4.1979, (orlov fra 1.4. – 30.9.1986); Jytte Mulvad, ansat 1.7.1985; Lilli Thorngaard, ansat 1.8.1947, (afgået ved døden 8.9.1985).

Kontorassistenter/assistenter

Annette Lund Andersen, ansat 20.5. – 19.12.1985; Ingelise Andersen, ansat 15.8.1985; Kaj Andersen, ansat 2.8.1986; Jane Antonsen, ansat 1.8.1986; Toni L. Berg, ansat 1.8.1986; Irene Bergfort, ansat 1.1.1981, (fratrådt 30.4.1986); Brit Bjerno, ansat 12.5. – 31.12.1986; Birte Bod-

holdt, ansat 1.8.1984; Helle D. Bonnesen, ansat 13.5.1985; Vibeke Broman, ansat 6.8.1984, (fratrådt 31.5.1986); Hanne Bruun, ansat 1.5.1982; Svend Bundgaard, ansat 1.6. – 31.12.1986; Rose Cedermark, ansat 1.12.1985; Bente Krogh Christensen, ansat 1.12.1978; Connie Christensen, ansat 1.8.1971, (fratrådt 31.5.1986); Evald Christensen, ansat 15.10.1984; Bent Christiansen, ansat 1.7.1985; Hilda Clemmensen, ansat 1.9.1983; Hans Erik Corneliussen, ansat 1.2.1980; Hanne Danø, ansat 1.12.1985, (fratrådt 31.3.1986); Kirsten Davidsen, ansat 1.8.1969; Svend Davidsen, ansat 1.5.1985; Hanne Døssing, ansat 1.4.1981; Claus Erikstrup, ansat 1.4.1984; Anelise Frederiksen, ansat 1.6.1973, (orlov 1.12.1984 – 30.11.1986); Grete Bay Friis-Hansen, ansat 1.11.1977; Jens Færge, ansat 1.6.1978, (fratrådt 28.2.1986); Annette Gottlob, ansat 1.11.1985; Hanne Gregersen, ansat 3.5.1979; Bessie Hansen, ansat 15.8.1983, (orlov fra 1.3.1986 til 28.2.1987); Tina Hansen, ansat 1.10.1985; Ulla Hansen, ansat 15.7.1985; Bent Toft Haugaard, ansat 1.10.1975; Marianne Heilstrup, ansat 15.4.1985, (fratrådt 30.9.1985); Lis Hjelm, (fratrådt 30.6.1986); Judit Horwath, ansat 23.9.1985 – 1.3.1986; Bente Hviid, ansat 1.2.1978; Eugenia Roxana Ibsen, 1.10.85 – 30.6.1986; Helle Trolle Ingvorsen, ansat 1.12.1984, (fratrådt 30.4.1986); Anni Bakke Jensen, ansat 9.9.1985 – 31.8.1986; Dorte Juul Jensen, ansat 1.5.1985; Else Bjørno Jensen, ansat 1.4.1970; Grethe Toft Jensen, ansat 1.11.1971, (fratrådt 18.8.1986); Tove Jensen, ansat 1.9.1979, Henrik Kaalund-Jørgensen, ansat 1.3. – 31.12.1985; Erich Karsholt, ansat 1.3.1985; Kirsten Kruschinsky, ansat 15.1.1979; Lone Kruuse, ansat 1.8. – 31.12.1985; Anette Larsen, ansat 1.9.1980; Birgit Larsen, ansat 15.8.1985; Gudrun Nedersee Larsen, ansat 1.8.1976; Helle Larsen, ansat 5.10.1978; Knud Stenbæk Larsen, ansat 1.1.1983; Lis Larsen, ansat 1.7.1985; Susanne Larsen, ansat 15.4. – 31.10.1985; Kai Larsson, ansat 1.1.1980; Kate Kjær Lauritsen, ansat 1.9.1969; Karina Lind, ansat 1.8.1985, (fratrådt 30.6.1986); Tove Lorentzen, ansat 1.11.1977; Lene Loving, ansat 1.3.1983, (orlov 1.3.1985 – 28.2.1987); Tove Lund, ansat 1.10.1975; Laila Mark Jørgensen, ansat 1.12.1983; Børge Marquardsen, ansat 1.12.1981; Kirsten Meiling, ansat 1.6.1984, (fratrådt 31.7.1986); Jane Mayer, ansat 1.8.1985; Grete Mortensen, ansat 1.5.1981; Lutgart Mortensen, ansat 1.3.1985; Eric Møller, ansat 1.8.1979; Birthe Nielsen, ansat 15.8.1983; Inge Nielsen, ansat 1.12.1985; Jørgen Nørgaard Nielsen, ansat 1.4.1981, (orlov fra 1.2.1986 – 31.1.1987); Margit Achen Nielsen, ansat 1.11.1985; Merete Krøll Nielsen, ansat 1.8.1985; Ann Fabricius Nørland, ansat 6.6.1983, (fratrådt 30.6.1986); Lisbeth Bjørn Pedersen, ansat 1.11.1983; Rudy Pedersen, ansat 1.1. – 31.7.1986, (fratrådt 30.6.1986); Ketty Petersen, ansat 1.10.1973; Inge Randa, ansat 1.3.1973; Lars Roldsgaard, ansat 15.4.1982; Laila Roncklindt, ansat 18.3.1985; Birgit Schophuus, ansat 4.9.1984; Lise-Lotte Simonsen, ansat 1.10.1982; Hanne Slaarup, ansat 1.8.1983; Diana Stuhr, ansat 19.3.1979; Karen Birgitte Thomsen, ansat 26.11.1984, (fratrådt 31.12.1985); Lars Thorsen, ansat 1.8.1984; Eva Thorup, ansat 1.3.1981, (orlov fra 1.3.196 – 28.2.1987); Lene Tobiesen, ansat 1.10.1985; Kirsten Turin, ansat 5.8.1985 – 31.1.1986; Birgit Ulriksen, ansat 1.7.1979; Rita Voss, ansat 1.7.1964; Elisabeth Voss, (fratrådt 31.8.1986); Anita Walegorski, ansat 1.8.1984; Lise Walther, ansat 1.10.1983; Gudrun Westervang, ansat 1.10.1980; Beate Warberg, ansat 1.3.1985; Gabrielle Wolff-Jacobsen, ansat 15.4.1985; Jens Vraa-Jensen, ansat 15.1.1985, (fratrådt 31.7.1986); Didde Øster, ansat 1.9.1985, (fratrådt 30.6.1986).

EFG-praktikanter

Tine Andersen, ansat 1.9.1984; Tanja Christiansen, ansat 1.9.1984; Jeanett Dupont, ansat 1.9.1984; Dorte Hansen, ansat 8.8.1983, udlært 7.8.1985; Tina Hansen, ansat 15.9.1983, udlært 14.9.1985; Marianne Jensen, ansat 31.10.1983, udlært 30.10.1985; Pia Jensen, ansat 1.9.

1984; Susanne Jørgensen, ansat 1.8.1984; Birgit Larsen, ansat 15.8.1983, udlært 14.8.1985; Karin S. Larsen, ansat 15.8.1983, udlært 14.8.1985; Henrik K. Madsen, ansat 15.8.1984; Michael Hammer Mørch, ansat 1.9.1984; Heidi K. Nielsen, ansat 19.9.1983, udlært 18.9.1985; Rudy K. Pedersen, ansat 1.1.1984, udlært 31.12.1985.

Skolebetjente

Poul-Erik Andersen, ansat 1.8.1974; Olaf Chr. Baastrup, ansat 17.9.1984; Babiker Dadreldin, ansat 1.5. – 30.11.1985; Lars Bergø, ansat 25.4.1984; Murlidhar Dholani, ansat 18.3. – 17.10.1985; Freddy Jørgen Hansen, ansat 1.7.1985; Klaus Boye Hansen, ansat 1.4.1975, (orlov 1.11.1985 – 31.10.1987); Frank Hjorth, ansat 6.5. – 5.11.1985; Eigil Jensen, ansat 15.12.1964 (afgået ved døden 29.6.1986); Mogens Zinck Jensen, ansat 23.9.1985 – 22.4.1986; Kurt Jørgensen, ansat 1.7.1986; Tage Jørgensen, ansat 1.8.1968; John Kirchoff-Jørgensen, ansat 1.6.1970, (fratrådt 31.5.1986); Hans Erik Lindegaard Knudsen, ansat 16.11.1982; Joseph Mohan, ansat 24.6.1986 – 23.1.1987; Kjeld Nielsen, ansat 1.6.1985; Peter Christian Nielsen, ansat 1.9.1983; Preben Obel, ansat 1.9.1984; Knud Erik Pedersen, ansat 19.8.1985 – 18.3.1986; Torben Juhl Pedersen, ansat 1.2.1980, (orlov fra 1.3.1986 – 28.2.1987); Kai Bo Rasmussen, ansat 20.5. – 19.12.1986; Włodzimierz Siekierski, ansat 14.10.1985 – 13.5.1986; Georg Sternberg, ansat 9.7.1984; Victor Wassmann, ansat 1.3.1980.

Bilag 6: Fortegnelse over det samlede antal ansatte ved højskolen pr. ultimo juli 1986:

1. Professorer	23
2. Docenter, afdelingsledere og fagledere	8
3. Adjunkter/lektorer uden forskningspligt i sprog og erhvervsøkonomi	28
4. Fastansatte lærere i maskinskrivning og stenografi	10
5. Amanuensisgruppen	175
6. Kandidatstipendiater	26
7. Seniorstipendiater	2
8. Eksterne lektorer	136
9. Undervisningsassistenter	725
10. Administrative medarbejdere i administrationen	171
11. Administrative medarbejdere ved biblioteket	30
12. Administrative medarbejdere ved EDB-Centret	7
13. Administrative medarbejdere ved institutterne	96
I alt	<u>1.437</u>

Bilag 7: Fortegnelse over Handelshøjskolens censorer

Samtlige højskolens censorer er beskikket efter reglerne i undervisningsministeriets bekendtgørelse af 18. juli 1983, og deres virke sker på grundlag af bestemmelserne i denne bekendtgørelse.

Censorerne vælger censorformanden og censornæstformanden.

For Det erhvervsøkonomiske Fakultet er direktør, cand.polit. Sten Buhl valgt som censorformand og direktør, cand.oecon Søren Aggebo som censornæstformand.

For Det erhvervsproglige Fakultet er professor Ove K. Clausen valgt som censorformand og professor, dr.phil. Knud Sørensen som censornæstformand.

I studieåret 1985/86 har følgende censorer af undervisningsministeriet været beskikket i forbindelse med højskolens prøver og eksaminer:

A. Censorer beskikket ved de erhvervsproglige eksaminer samt i engelsk og tysk ved det almene erhvervsøkonomiske studium (HA-studiet)

Engelsk

Commercial Press Officer, translatør Ebba Abildgaard; lektor, translatør Willy Agtby; translatør Birthe Marie Andersen; seminarielektor, cand.mag. Jens Axelsen; lektor, translatør John J. Binzer; statsautaut. translatør og tolk Marie-Louise Brendstrup; lektor, cand.mag. Ole Bus; lektor, cand.mag. Ulf Böiken; direktør, translatør Mogens Dyhr HD; lektor, cand.pæd. Gerd Gabrielsen; lektor, cand.mag. Knud Gram-Andersen; lektor, cand.mag. Niels Hald; Jørgen Hansen, Bachelor of Science; lektor, cand.mag. Niels Chr. Bugge Hansen; lektor, translatør Børge Ingeman; professor Bent Jacobsen; lektor Hans Vinther Jensen; translatør Jørgen Tommy Jensen; afdelingsleder, dr.phil. Arne Astrup Juul; fuldmægtig, cand.ling.merc. Henning Vang Jørgensen; cand.ling.merc. Annette Kjærulff; translatør Jette Lachmann; lektor, cand.art. Hanne Lauridsen; civilingeniør F. I. Brink Laursen; translatør Børge Maretti; cand.ling.merc. Hanne Mathiesen; salgsinspektør, translatør Hans Jørgen Mengel; landretssagfører Erik Münter; universitetslektor, dr.phil. Hans Frede Nielsen; lektor, translatør Ole Søborg Nielsen; adjunkt, cand.phil. Mogens Pind; lektor, cand.ling.merc. Sonja Poulsen; sekretariatschef, translatør Kjeld Præstegaard; lektor, mag.art. Steen Schousboe; professor Poul Steller; afdelingsleder Bent Sunesen; professor, dr.phil. Knud Sørensen; professor, dr.phil. Torben Vestergaard; fuldmægtig, cand.ling.merc. Lis Witsø.

Fransk

Lektor, cand.mag. Magnus Berg; kontorchef, statsaut. translatør Eilif Christensen; afdelingsingeniør Orla Christensen; advokat Frantz Dahl; translatør, cand.interpret. Erik Danieli; konferencetolk Birgit Erichsen; mag.art. Kirsten Gro-Nielsen; lektor, mag.art. Michael Herslund; advokat Henrik von Holstein; lektor, cand.phil. Pierre Hyllested; lektor,

cand.mag. Oleg Koefoed; lektor, cand.mag. Karen Landschultz; civilingeniør Michel Christian Laraignou; lektor, cand.mag. Knud Aage Larsen; Inger Lyng EA; cand.mag. Barbara Melchior; professor, dr.phil. Morten Nøjgaard; professor, dr.phil. Birger Munk Olsen; lektor, cand.mag. Vagn Outzen; lektor Arne Schnack; adjunkt, cand.mag. Kamma Skov; professor, cand.mag. Carl Vikner; kontorchef Erik Wille; advokat Henrik Worning.

Italiensk

Lektor Bruno Amoroso; cand.interpret. Helle Grotenborg; lektor, mag.art. Hugo Ibsen; professor, dr.phil. Jørn Moestrup; lektor, mag.art. Lene Waage Petersen; lektor, dr.phil. Gunver Skytte Schmidt; professor, dr.jur. & phil. Ditlev Tamm.

Russisk

Lektor, Ph.D. Henning Andersen; lektor, cand.phil., translator Jørgen Harrit; lektor, cand.phil. Marina Orlova Jermak.

Spansk

Oversætter Erik Sloth Andersen; lektor, cand.mag. Ulf Böiken; adjunkt, cand.mag. Birgit Christiansen; kontorchef Bjørn Furu HD; translator, cand.ling.merc. Charlotte von Haffner; translator Inger Hall; lektor, cand.mag. Kjær Jensen; cand.mag. Merete Hjorth Jensen; fuldmægtig, cand.jur. John Kierulf; civilingeniør Kristen Kragelund; lektor John Kuhlmann Madsen; kontorchef, translator Poul Madsen; underdirektør, cand.jur. Jørgen F. Nissen; professor, dr.phil. Morten Nøjgaard; fuldmægtig, cand.phil. Otto Chr. Schepelern; civilingeniør Jens Staugaard; handelsråd, cand.polit. Søren Ejler Storgaard; translator Ellen Marie Sundbo; salgschef, cand.polyt. Carl Erik Wegener.

Tysk

Lektor, cand.mag. H. Bergstrøm-Nielsen; translator Heinz W. Bühring; translator, cand.jur. Helmut Christensen; translator Edith Christiansen; translator Inger Jelstrup Christensen; professor Ove K. Clausen; cand.mag. Elisabeth Egelund; salgschef Peter Haussmann; translator Esther Hedegaard; professor, fil.dr. Karl Hyldgaard-Jensen; lektor, cand.mag. Lisbeth Falster Jakobsen; studielektor, cand.mag. Gerhard Jaspersen; translator Lene Bøgeholm Jensen; afdelingsleder, cand.mag. Elli Jørgensen; lektor Per El Jørgensen; translator Ellen Larsen; cand.ling.merc. Lars Henrik Rønnow Larsen; translator Nils Wilhelm Lassen; universitetslektor, mag. art. Jørgen Olsen; professor Sven-Olaf Poulsen; lektor Hans-Otto Rosenbohm; professor, dr.phil. Henning Spang-Hanssen; lektor Henning Søndergaard; lektor, cand.mag. Vibeke Winge; underdirektør, translator Robert Wünsch.

Dansk

Undervisningsassistent, cand.mag. Thorleif Christiansen; undervisningsassistent, cand.mag. Angela Guski ED; cand.phil. Peter Stray Jørgensen; professor Mogens Baumann Larsen; amanuensis, cand.mag. Pia Riber Petersen; lektor, cand.mag. Anita Scheurer; lektor, lic.phil. Peder Skyum-Nielsen.

Maskinskrivning og stenografi

Mariane Bjerre ED; korrespondent Birte Dam-Hendriksen; korrespondent Dorrit Faber; Marianne Ingebrigtsen ED; korrespondent Agnete Ingvordsen; korrespondent Kate Irene Jensen ED; Jonna Sehested-Grove ED; direktionssekretær Johanne Margrethe Sørensen.

Lynskrift

Handelsfaglærer Jonna Carlsen; direktionssekretær Johanne Margrethe Sørensen.

Erhvervslære/erhvervsøkonomi og samfundsøkonomi, niveau I

Konsulent, lektor, lic.merc. Egon Andersen; civiløkonom Asbjørn Baggesen HD; direktør Allan Hansen HA; direktør, cand.merc. Ole Heggland; direktør Claus Trolle HD.

Samfundsøkonomi, niveau II

Investeringschef, cand.polit. Thomas Henriksen.

Erhvervsøkonomi/samfundsøkonomi

Forlagsboghandler, cand.merc. Ole Arnold Busck; underdirektør, cand.polyt. Hans-Erik Hansen; afdelingsdirektør Anne Jensen; direktør, lic.merc. John Kjær; adjunkt, cand.merc. Torben Leinsdorff; direktør, cand.merc. Kaj Ulrik Lund HD; direktør, cand.polit. Aage Melbye; lektor, cand.merc. Birthe Skov Pedersen; direktør Peter Plejl HD; adjunkt, cand.merc. Lars Bak Rasmussen.

Erhvervsret

Direktør, cand.jur. Ole Alsøe; fuldmægtig, lektor Lennart Lyngø Andersen; forbrugerombudsmand, cand.jur. Frede Christensen; universitetslektor, dr.jur. Bo von Eyben; advokat Torben Ertbøll; sekretariatschef, cand.jur. Benedicte Federspiel; advokat Andreas Fischer; kontorchef, cand.jur. Erik Steen Matzen Hansen; dommer Preben Gundorph Hansen; kontorchef Ole Jacobsen; fuldmægtig, cand.jur. Hanne Koktvedgaard; ligningschef, cand.jur. Vagn Laustsen; advokat Jesper Lett; advokat Ulrik Lett; kriminaldommer Rasmus Lind; advokat Arne Madsen; undervisningsinspektør, cand.jur. Hans Metzø; universitetslektor, cand.jur. Peter Møgelvang-Hansen; direktør, cand.jur. Eigil Mølgaard; højesteretssagfører Bent Nebelø; dommer Ditlev Davidsen Nielsen; dommer Egon Horn Rasmussen; direktør, cand.jur. Lauritz Ringgård; ekspeditionssekretær A. Rønsted; overregistrator, cand.jur. J. Selmer; advokat Leif Skov; universitetslektor, cand.jur. Lise Skovby; vicedirektør, cand.jur. Helge Solberg; forskningsbibliotekar, cand.jur. Jens Søndergaard; kontorchef, cand.jur. P. Thorell.

B. Censorer beskikket ved translatøreksamen

Arabisk

Overlæge, translatør Adam A.M. Ghoneim; forskningsbibliotekar, mag.art. Stig Torben Rasmussen; afdelingsleder, cand.theol. Svend Mann Søndergaard.

Farsi

Professor, dr.phil. Jes P. Asmussen; amanuensis, mag.art. Finn Thiesen; lektor Fereydun Vahman MA.

Finsk

Translatør Sirkka Kroman; lektor, mag.art. Michael Larsen; lektor Olli Nuutinen.

Grønlandsk

Skoledirektør Christian Berthelsen; viceskoleinspektør Jørgen Holm; translatør Jens Poulsen.

Hebraisk

Undervisningsassistent, stud.mag. Hanne Friis; sognepræst, lektor Børge Salomonsen; lektor, mag.art. Judith Winther.

Italiensk

Lektor, dr.oecon, Bruno Amoroso; lektor, cand.mag. & mag.art. Lene Waage Petersen; lektor, cand.art. Dorte Westrup.

Japansk

Professor Olof Lidin; lektor Yoichi Nagashima.

Kinesisk

Lektor Birthe Arendrup; professor, dr.phil. Søren Egerod; lektor Robert Tung MA.

Nederlandsk

Personaledirektør, translator, cand.jur.&art. Bernard Bévort; adjunkt, cand.mag. Gorm Christensen; translator, cand.jur. Jeannette Skat-Rørdam; lektor, lit.drs. Geerte de Vries.

Nygræsk

Universitetslektor, docent Bo-Lennart David Eklund; presseråd, fil.kand., cand.psych. Georgios Fotopoulos; lektor Leo Hjortso.

Polsk

Ekspeditionssekretær, translator, cand.jur. George E. Z. Damborg; lektor, dr. phil. Kristine Heltberg; translator Maria-Margareta Jakobsen.

Portugisisk

Translator Børge Hansen; licenciada Silvia Hinnerfeldt; fuldmægtig, cand.jur. John Kierulf.

Russisk

Lektor, cand.phil., translator Jørgen Harrit; cand.dipl. Marina Orlova Jermak; lektor Birgir Isfeld Karlsson; lektor, cand.phil. Birte Pass; professor Gunnar Svane; translator Niels Chr. Wolthers.

Serbokroatisk

Lektor, mag.art. Per Jakobsen; cand.mag. Jane Kabel; lektor, mag.art. Henning Mørk Pedersen.

Svensk

Civiløkonom Christofer Gyllenstierna; amanuensis, mag.art. Henrik Galberg Jacobsen; lektor Per Ljung; lektor, fil.dr. Stig Örjan Ohlsson.

Tjekkisk

Translator Blanka K. T. Borg; undervisningsassistent, mag.art. Jiri Lichtenstein; lektor, fil.kand. Jens Skov-Larsen.

Tyrkisk

Universitetslektor Bernt Brendemoen; lektor, cand.mag. Iben Raphael Meyer; translator Viron Valasaki HD.

C. Censorer beskikket ved indvandrertolkning

Arabisk

Socionom Saadou N. Mourched; cand.theol. & mag. Niels Henrik Olesen; forskningsbibliotekar, mag.art. Stig Torben Rasmussen; lektor, cand.theol. Svend M. Søndergaard.

Serbokroatisk

Miro Barjamovic; lektor, mag.art. Per Jacobsen.

Tyrkisk

Translatør Viron Valasaki HD.

Urdu

Amanuensis, mag.art. Finn Thiesen

D. Censorer beskikket ved konferencetolkning

Translatør Birthe Marie Andersen; lektor, dr. Graham Caie; cand.mag. Hans Flugger; lektor, cand.mag. Oleg Koefoed; cand.ling.merc. Lars Henrik Rønnow Larsen; landsretssagfører Erik Münter; professor, dr.litt. Birger Munk Olsen; professor, dr.phil. Georges Périlleux; diplomdolmetscher Peter Pompe; lektor, cand.mag. et cand.interpret. Hans-Otto Rosenbohm; adjunkt, cand.mag. Kamma Skov, translatør Hannelore Aaberg.

E. Censorer beskikket ved det almene erhvervsøkonomiske studium (HA)

Databehandling

Underdirektør, cand.polyt. P. V. Andersen HD; civilingeniør Ole Engberg; direktør, lic.merc. John Kjær; direktør, lic.merc. Peter Plejl HD; professor Poul Sveistrup.

Erhvervsret

Direktør, cand.jur. Ole Alsøe; kontorchef, cand.jur. Lennart Lynge Andersen; forbrugerombudsmand, cand.jur. Frede Christensen; amanuensis, cand.jur. Nils Elmelund; advokat Torben Ertbøll; universitetslektor, dr.jur. Bo von Eyben; sekretariatschef, cand.jur. Benedicte Federspiel; advokat Andreas Fischer; kontorchef, cand.jur. Erik Steen Matzen Hansen; dommer Preben Gundorph Hansen; kontorchef, cand.jur. Ole Jacobsen; fuldmægtig, cand.jur. Hanne Koktvedgaard; direktør, landsretssagfører Erik Langsted; ligningschef, cand.jur. Vagn Laustsen; advokat Jesper Lett; advokat Ulrik Lett; kriminaldommer Rasmus Lind; advokat Arne Madsen; undervisningsinspektør, cand.jur. Hans Metzton; universitetslektor, cand.jur. Peter Møgelvang-Hansen; direktør, cand.jur. Eigil Mølgaard; højesteretssagfører Bent Nebelong; dommer Ditlev Davidsen Nielsen; dommer Egon Horn Rasmussen; direktør, cand.jur. Lauritz Ringgård; ekspeditionssekretær, cand.jur. Allan Rønsted; overregistrator, cand.jur. J. Selmer; advokat Leif Skov; universitetslektor, cand.jur. Lise Skovby; vicedirektør, cand.jur. Helge Solberg; forskningsbibliotekar, cand.jur. Jens Søndergaard; kontorchef, cand.jur. P. Thorell.

Erhvervs- og samfundsbeskrivelse

Underdirektør, cand.oecon. Søren Aggebo; direktør, cand.merc. Erik Hjortkær Andersen; generaldirektør, cand.polit. Ole Andresen; kontorchef, cand.polit. E. Bastrup-Birk HD; salgschef, cand.merc. Jørgen Bertelsen; vicedirektør, cand.polit. Ib Christiansen; direktør, cand.polit. C. J. Clemmensen; underdirektør, cand.oecon. Anders H. Dahl; studieleder, cand.merc. Bent Gram; professor Erik Gørtz; professor, dr.polit. Svend Aage Hansen; investeringschef, cand.polit. Thomas Henriksen; kontorchef, cand.polit. Kristian Hjulsgager; direktør Vagn Isaksen HA; underdirektør, cand.polit. Paul Kaaris; vicedirektør, cand.polit. Niels M. Larsen; informationschef, cand.polit. Henning Lindegaard; direktør, cand.polit. Arne Lund; direktør, cand.polit. Poul Tage Madsen; kontorchef, cand.polit. Leo Meyer; forskningsleder, cand.polit. Gunnar Viby Mogensén; civilingeniør, civiløkonom Leif Monies; direktør, cand.polit. Anne Marie Nielsen; fuldmægtig, cand.polit. Ole Olesen; informationsdirektør, cand.polit. E. Heimann Olsen; sekretariatschef, cand.polit. Laurids Pedersen; direktør, cand.merc. Bent Poulsen; direktør, cand.merc. K. V. Slot HD; direktør, cand.polit. Axel Sløk; direktør, cand.polit. Erik Stockmann; statistikchef, cand.polit. Jørgen Wedebye; arbejdsdirektør, cand.polit. Kaj Westergård HD; direktør cand.oecon. Allan Winther.

Erhvervsøkonomi

Oberstløjtnant, cand.psych. Fin Agersted; underdirektør, cand.oecon. Søren Aggebo; direktør Jørgen Ajslev HD; direktør, civilingeniør Allan Andersen HD; direktør, cand.merc. Erik Hjortkær Andersen; rektor Flemming Andersen; kontorchef, cand.polit. Peter Andersen; direktør, cand.oecon. Uffe Andersen; generaldirektør, cand.polit. Ole Andresen; underdirektør, cand.merc. Cato Anthoni Baldvinsson; salgchef, cand.merc. Jørgen Bertelsen; marketingchef Ivan Biangslev; direktør, cand.merc. Holger Brinch-Pedersen; direktør, cand.polit. Sten Buhl; forlagsboghandler, cand.merc. Ole Arnold Busck; direktør, lic.merc. Tørbén Carlsson; lektor, cand.merc. Poul Rind Christensen; direktør, cand.merc. Verner Damm; økonomichef, cand.oecon. Poul Due; kontorchef, cand.oecon. Mogens Ebling; adm.direktør Frede Ahlgreen Eriksen; direktør, cand.oecon. Jens Fisker; bankdirektør, cand.merc. Svend-Aage Frederiksen; direktør Henning Gade HD; direktør, lic.merc. Børge G-Christensen; afdelingschef, lic.polit. Palle Geleff; studieleder, cand.merc. Bent Gram; direktør, cand.polit. Nils Groes; professor, lic.merc. Hans Gullestrup; professor, cand.polyt. Axel Gaarslev; direktør Ole Heise HA; adm. direktør, lic.merc. Steen Hemmingsen; investeringschef, cand.polit. Thomas Henriksen; konsulent, cand.psych. Bjarne K. Herskin; lektor, lic.merc. Steen Hildebrandt; ekspeditionssekretær, cand.oecon. Ove Høeg; statsaut. revisor, cand.merc. Torben Haaning; forskningsleder, mag.scient. Sven Illeris; direktør, cand.merc. Svend Aage Birck Jakobsen; fondschef, lic.polit. Flemming Dalby Jensen; sekretariatschef, cand.polit. Søren Bernth Jensen; lektor, cand.merc. Peter Kragh Jespersen; direktør, civiløkonom Kaj Jørgensen; direktør, cand.polit. Jens Kampmann; direktør, cand.merc. Ole Kerndal; direktør Jørgen Preben Kjær HA; direktør, cand.merc. Peter H. Krag HD; kontorchef, cand.merc. Helge Krausing; direktør, cand.merc. Poul Lauritsen; direktør, cand.polit. Arne Lund; direktør, cand.merc. Kaj Ulrik Lund HD; direktør, lic.merc. Børge O. Madsen HD; direktør Sv. Dyrlov Madsen HD; lektor, civilingeniør, lic.techn., dr.scient. Erik Mosekilde; direktør, cand.polit. Anne Marie Nielsen; direktør Hans Henrik Nielsen HA; lektor, civiløkonom Vilhelm Nørring HD; underdirektør, civilingeniør Erik Ohrt; kommunaldirektør, cand.merc. Mogens Olsen; direktør, cand.merc. Ejvind Oxé; lektor Mogens Kühn Pedersen; konsulent Jan Petersen; lektor, cand.phil. Viggo Plum; direktør Bent Ranning; infor-

mationsdirektør, cand.merc. Børge Rasmussen; direktør Jan Rasmussen; direktør, cand.merc. Poul Ernst Rasmussen; direktør, cand.polyt. Torben Rasmussen; direktør, cand.merc. Erik Rebild; direktør cand.merc. P. Rohde; direktør, cand.merc. Erik Ryge; direktør, civiløkonom Henrik Schrøder; salgschef Marianne Selmer HD; finansdirektør, cand.merc. Jess Søderberg; lektor, civilingeniør Uffe Thorsteinsson HD; direktør, civiløkonom Hans Tarp-Nielsen; direktør, cand.polit. Jens W. Trock HA; lektor, cand.oecon. Jens Vestergaard; direktør, cand.oecon. H. Øhrstrøm.

Nationaløkonomi

Generaldirektør, cand.polit. Ole Andresen; kontorchef, cand.polit. E. Bastrup-Birk HD; kontorchef, cand.polit. William Boserup; direktør, cand.polit. Preben Bov; fuldmægtig, cand.polit. Søren Brodersen; lektor, cand.polit. Henning Kristiansen Brogaard; konsulent, cand.polit. Anders Møller Christensen; lektor, cand.polit. J. P. Christensen; vicedirektør, cand.polit. Ib Christiansen; lektor, cand.oecon. Terkel Christiansen; seniorforsker, cand. polit. Ulf Christiansen; forskningsleder, cand.polit. Henrik Christoffersen; underdirektør, cand.oecon. Anders H. Dahl; konsulent, cand.polit. Poul Uffe Dam; fuldmægtig, cand.polit. Jacob Fuchs; kommitteret, cand.polit. Henning Gottlieb; studieleder, cand.merc. Bent Gram; direktør, cand.polit. Nils Groes; direktør, cand.polit. Olav Grue; professor Erik Gørtz; sekretariatschef, cand.polit. Folmer Hammerum; vicedirektør, cand.polit. Jørgen Hansen; lektor, cand.polit. Jørgen Drud Hansen; forskningsassistent, cand.polit. Per Vejrup Hansen; professor, dr.polit. Svend Aage Hansen; forskningsassistent, cand.polit. Ingrid Henriksen; investeringschef, cand.polit. Thomas Henriksen; lektor, lic.polit. Chr. Hjorth-Andersen; lektor, dr.oecon. Svend Hylleberg; direktør, cand.oecon. Oluf Ingvarsen; ministersekretær, cand.oecon. Leif Jensen; fuldmægtig, cand.polit., dr.oecon. Jesper Jespersen; vicedirektør, cand.polit. Niels M. Larsen; direktør, cand.polit. Poul Tage Madsen; professor, ekon.dr. Lars Matthiessen; kontorchef, cand.polit. Leo Meyer; forskningsleder, cand.polit. Gunnar Viby Mogensen; kontorchef, cand.polit. Finn Høirup Mortensen; fuldmægtig, cand.polit. Ole Olesen; lektor, cand.polit. Henning Olsen; kontorchef, cand.polit. Jørgen Ovi; sekretariatschef, cand.polit. Laurids Pedersen; professor, dr.oecon. Peder Jørgen Pedersen; lektor, cand.oecon. Kristian Rask Petersen; kontorchef, cand.polit. Lene Skotte; direktør, cand.polit. Erik Stockmann; statistikchef, cand.polit. Jørgen Wedebye; lektor, mag.scient.soc., cand.polit. Hans Aage.

Statistik

Professor, dr.phil. Erling B. Andersen; lektor, cand.scient. Steen Arne Andersson; afdelingsforstander, cand.act. M. Weis Bentzon; cand.merc. Niels J. Blunch; direktør, cand.polit. Sten Buhl; lektor, dr.merc. Jens Jørn Dahlgaard; lektor, cand.polit. Viggo Høst; cand.polit. Harald Høst-Madsen; lektor, cand.oecon. Knud Kappel Jensen; lektor, cand.polit. Niels-Erik Jensen; lektor, cand.stat. Søren Johansen; lektor, cand.stat. Nils Kousgaard; professor Kai Kristensen; professor, dr.scient. Steffen Lilholt Lauritzen; lektor, cand.merc. Steen Lund-Thomsen; afdelingsleder, cand.polit. Finn Madsen; professor, dr.polit. P. C. Matthiessen; lektor, cand.merc. Peter S. Mortensen; adm.direktør, cand.merc. Johannes Poulsen; direktør, civilingeniør Karsten Schmidt; statistiker, cand.scient. Geert Schou; docent, dr.philos. Jon Stene; lektor, lic.stat. Poul Thyregod; professor, cand.polit. Karl Vind.

Videnskabsteori

Lektor, lic.merc. Steen Hildebrandt; adjunkt, cand.merc. Erik Kloppenborg Madsen; lektor, mag.art. Lennart Nørreklit; lektor Mogens Kühn Pedersen; lektor, cand.oecon. Henrik Preben Perregaard; lektor, fil. dr. Gunnar Persson.

F. Censorer beskikket ved den erhvervsøkonomiske kandidateksamen (cand.merc.)

Oberstløjtnant, cand.psych. Fin Agersted; underdirektør, cand.oecon. Søren Aggebo; lektor, dr.oecon. Bruno Amoroso; direktør, civilingeniør Allan Andersen HD; professor, dr.phil. Erling B. Andersen; lektor, lic.jur. Paul Krüger Andersen, bankdirektør, cand.oecon. Jesper Andreasen; generaldirektør, cand.polit. Ole Andresen; direktør Bent Arnberg; direktør Henrik Audon HD; ekspeditionssekretær, cand.jur. Poul Bach; projektleder, lic.scient.soc. Torben Bager; underdirektør, cand.merc. Cato Anthoni Baldvinsson; afdelingsforstander, cand.act. M. Weis Bentzon; statsaut. revisor Søren Bjerre-Nielsen; professor, dr.phil. Mogens Blegvad; direktør, landsretssagfører Mogens Bojesen-Koefoed; lektor, cand.psych. Vilhelm Borg; lektor, mag.scient. Anders Boserup; direktør, cand.polit. Sten Buhl; direktør, civilingeniør Kjeld Bundgaard HD; forlagsboghandler, cand.merc. Ole Arnold Busck; direktør Jørgen Byriel; fuldmægtig, cand.polit. Anders Møller Christensen; statsaut. revisor Mogens Christensen; lektor, cand.merc. Poul Rind Christensen; direktør Arne Christiansen; afdelingschef, cand.polit. Hans O. Christiansen; konsulent Magnus Demnitz; direktør, cand.polit. Kåre B. Dullum MBA; planlægningsleder, socialrådgiver Peter Duus; cand.merc. Anita Eldam; statsaut. revisor Jens Kristian Elkjær-Larsen; civilingeniør Ole Engberg; statsaut. revisor Bent Engelbret-Pedersen; adm.direktør Frede Ahlgreen Eriksen; direktør Jørn Eriksen HA, MBA; afdelingschef, cand.polit. Erling Faurbye; statsaut. revisor Jan Franck; bankdirektør, cand.merc. Svend-Aage Frederiksen; direktør, lic.merc. Børge G-Christensen; afdelingschef, lic.polit. Palle Geleff; adm.direktør, ingeniør Allan Gjerdrum HD; analysechef, cand.merc. Mogens Godt; statsaut. revisor Søren Wonsild Glud; afdelingschef, cand.jur. Svend Gravesen; direktør, cand.polit. Nils Groes; direktør, cand.polit. Olav Grue; koncerndirektør Steffen Gulmann HD; professor, lic.merc. Hans Gullestrup; professor, cand.polyt. Axel Gaarslev; adm.direktør Tor Hamnes; statsaut. revisor Erik Teis Hansen; direktør, cand.polit. Hans Ejvind Hansen; kontorchef, cand.merc. Jørgen Sehested Hansen; vicedirektør, cand.polit. Jørgen Hansen; lektor, cand.polit. Jørgen Drud Hansen; direktør, cand.polit. Peter Gorm Hansen; sekretariatschef, cand.oecon. Jørgen Harné; advokat Vibeke Haume; koncerndirektør Laurids Hedaa; adm.direktør Erik Heirung; direktør Ole Heise HA; adm. direktør, lic.merc. Steen Hemmingsen; konsulent, cand.psych. Bjarne K. Herskin; lektor, lic.merc. Steen Hildebrandt; direktør, cand.polit. Henning Holten; civilingeniør Kim A. Hueg HD; direktør, cand.merc. Mogens Bøgvad Høst; forskningsleder, mag.scient. Sven Illeris; cand.jur. N. Mou Jakobsen; fondschef, lic.polit. Flemming Dalby Jensen; ledelsesudviklingschef, cand.merc. Henning Lindhardt Jensen; lektor, civilingeniør, lic.techn. Per Langaa Jensen HD; lektor, cand.psych. Sigurd Jensen; sekretariatschef, cand.polit. Søren Bernth Jensen; lektor, cand.jur. Jørgen Vammen Jepsen; lektor, cand.merc. Peter Kragh Jespersen; statsaut. revisor A. Runge Johansen; lektor, cand.stat. Søren Johansen; direktør, civiløkonom Kaj Jørgensen; direktør, statsaut. revisor Leif Juul Jørgensen; direktør, cand.polit. Jens Kampmann; direktør, lic.merc. John Kjær; direktør Jørgen Preben Kjær HA; økonomi- og sekretariatschef, cand.merc. Jens Kjærsgaard; advokat Robert Koch-Nielsen; lektor, cand.merc. Niels Lolk Koefoed; afdelingsleder, mag.scient. Per Kongstad HD; underdirektør, cand.oecon. Tyge Korsgaard; direktør, cand.merc. Peter H. Krag HD; lektor, lic.techn. Kristian Kreiner; lektor, cand.oecon. Gustav Kristensen; lektor, cand.scient.adm. Peer Hull Kristensen; sekretariatschef, konsulent, cand.jur. Per Lachmann; kontorchef, cand.jur. Torben Larsen; statsaut. revisor Niels Lauritsen; direktør,

cand.merc. Poul Lauritsen; ligningschef, cand.jur. Vagn Laustsen; advokat Jesper Lett; direktør, civilingeniør Mogens Lindhard HD; kommitteret, cand.polit. Jørgen Lotz; konsulent, cand.jur. Kaj Lotz; direktionsssekretær, cand.merc. Kjeld Lucas; direktør, cand.merc. Kaj Ulrik Lund HD; lektor, pol.mag. Bengt-Åke Lundvall; direktør, lic.merc. Børge O. Madsen HD; adjunkt, cand.merc. Erik Kloppenborg Madsen; afdelingsleder, cand.polit. Finn Madsen; statsaut. revisor Willy Madsen; lektor, dr.scient. Lars Mathiassen; lektor, cand.jur. Aage Michelsen; konsulent Laurids Mikaelson; forskningsleder, cand.polit. Gunnar Viby Mogensen; civilingeniør, civiløkonom Leif Monies; lektor, civilingeniør, lic.techn., dr.scient. Erik Mosekilde; studieleder, dr.merc., cand.oecon. Helge Munksgaard; forskningsleder, cand.polit., dr.merc. Iver Hornemann Møller; ambassadør, direktør, cand.polit. Otto E. Møller; direktør, statsaut. revisor A. P. Nicolaisen; direktør, cand.polit. Anne Marie Nielsen; universitetslektor, cand.scient.pol. Hans Jørgen Nielsen; direktør, cand.polit. Henning Axel Nielsen; direktør, lic.merc. Jan Aarsø Nielsen; marketingdirektør, cand.merc. Jens Carsten Nielsen; adm.direktør, ingeniør Per W. Nielsen HD; professor, dr.pæd. Gunhild Nissen; fuldmægtig J. A. Noordhoek; lektor, mag.art. Lennart Nørreklit; sekretariatschef Ejvind Næsborg HA; underdirektør, civilingeniør Erik Ohrt; koncernøkonomichef, cand.merc. Leif Højmark Olsen; direktør, cand.pharm. Knud Overø HD; direktør, cand.merc. Ejvind Oxe; direktør, cand.jur. Henning Palludan; direktør Carl Erik Palsgaard; bankdirektør, cand.merc. Bent Pedersen; direktør Keld Ditlev Pedersen; lektor Mogens Kühn Pedersen; projektleder, dr.phil. Poul Ove Pedersen; lektor, cand.oecon. Henrik Preben Perregaard; lektor, fil.dr. Gunnar Persson; statsaut. revisor Arne From Petersen; udviklingsdirektør, cand.merc. Flemming Torp Petersen; direktør, cand.merc. Hans Günther Petersen; konsulent Jan Petersen; sikkerhedschef, civilingeniør John Douglas Petersen; direktør, cand.merc. Poul Erik Petersen; professor, dr.jur. Allan Philip; direktør Peter Plejl HD; lektor, cand.phil. Viggo Plum; advokat Ernst Polack; revisionschef Frede Bech Poulsen; professor, dr.merc. Louis Printz; direktør, cand.polit. Hans Paaschburg; informationsdirektør, cand.merc. Børge Rasmussen; direktør, cand.polit. Jan Rasmussen; direktør, cand.merc. Erik Rebild; professor J. O. Riis; direktør, cand.polit., cand.polyt. et lic.techn. Sven Riskær; direktør, cand.polit. Edvard Ole Rogren; departementschef, cand.jur. Jens Rosman; statsaut. revisor Jens Røder; direktør, cand.oecon. Kjeld Scherfig; direktør, cand.jur. Peder Schlegel; professor, dr.jur. Torben Svénné Schmidt; generalsekretær, cand.jur. Henrik Sejer-Petersen; salgschef Marianne Selmer HD; lektor, lic.merc. Preben Sepstrup; direktør, cand.jur. Arne Skjoldager; advokat Leif Skov; professor Svend Skyum-Nielsen; direktør, cand.oecon. Ib Mogens Sletting; professor Poul Sveistrup; professor Knud Erik Svendsen; vicerevisionschef Verner Søgaard; direktør, cand.polyt. Flemming Tamstorf HD; lektor, civilingeniør Uffe Thorsteinsson; lektor, lic.stat. Poul Thyregod; konsulent Henning Tjørnehøj; revisionschef, cand.merc. Bent Tjørnemark; lektor, cand.oecon. Jens Vestergaard; statsaut. revisor Jens Vetlov HD; lektor, cand.merc. Nils Villemoes; professor, cand.polit. Karl Vind; direktør Børge Warsberg HD; underdirektør, cand.polit. Peter Wendt; direktør, cand.merc. Ole Wennemoes; cand.polit. Jane Wickmann; direktør, cand.oecon. H. Øhrstrøm; professor Niels Ørgaard; direktør, cand.scient.pol. H. H. Østergaard; lektor, cand.polit., mag.scient.soc. Hans Aage; direktør, cand.psych. Oluf Aagaard.

G. Censorer beskikket ved den erhvervsøkonomiske revisorkandidateksamen (cand.merc.aud.)

Lektor, lic.jur. Paul Krüger Andersen; ekspeditionssekretær Poul Bach; statsaut. revisor Søren Bjerre-Nielsen; statsaut. revisor Mogens Christensen; statsaut. revisor Jens Kristian Elkjær-Larsen; statsaut. revisor Bent Engelbret-Pedersen; direktør lic.merc. Børge G-Christensen; adm. direktør, ingeniør Allan Gjerdrum HD; statsaut. revisor Søren Wonsild Glud; afdelingschef, cand.jur. Svend Gravesen; statsaut. revisor Erik Teis Hansen; direktør Ole Heise HA; direktør, cand.merc. Mogens Bøgvad Høst; cand.jur. N. Mou Jakobsen; statsaut. revisor A. Runge Johansen; direktør, statsaut. revisor Leif Juul Jørgensen; advokat Robert Koch-Nielsen; statsaut. revisor Niels Lauritsen; ligningschef, cand.jur. Vagn Laustsen; konsulent, cand.jur. Kaj Lotz; statsaut. revisor Willy Madsen; statsaut. revisor Niels O. Marholt; lektor, cand.jur. Aage Michelsen; lektor, cand.jur. Mogens Eggert Møller; ambassadør, direktør, cand.polit. Otto E. Møller; direktør, statsaut. revisor A.P. Nicolaisen; sekretariatschef Ejvind Næsborg HA; statsaut. revisor Arne From Petersen; advokat Ernst Polack; departementschef, cand.jur. Jens Rosman; statsaut. revisor Jens Røder; professor Poul Sveistrup; revisionschef Bent Tjørnemark; statsaut. revisor Jens Vetlov HD; professor Niels Ørgaard.

H. Censorer beskikket ved den erhvervsøkonomiske-erhvervsproglige uddannelse

Fuldmægtig, statsaut. translator og tolk Marie-Louise Brendstrup; cheføkonom, fil.lit. Peter Dencik; lektor, translator Børge Ingeman; fuldmægtig, cand.ling.merc. Henning Vang Jørgensen; translator, cand.ling.merc. Annette Kjærulff; økonomi- og sekretariatschef, cand.merc. Jens Kjærsgaard; kontorchef, cand.mag. Niels Gottlieb Larsen; forskningsleder, cand.polit., dr.merc. Iver Hornemann Møller; kontorchef Terkel Troels Nielsen; lektor, translator, cand.ling.merc. Sonja Poulsen; afdelingschef, cand.psych. Lotte Valbjørn; underdirektør, cand.polit. Peter Wendt.

I. Censorer beskikket ved den erhvervsøkonomiske-datalogiske uddannelse

Konsulent, cand.polit. Anders Møller Christensen; datalog, cand.scient. Jens Brix Christensen; direktør, mag.scient.soc. Benny Dylander; professor Erik Gørtz; seniorforsker, mag.scient.soc. Torben Pilegaard Jensen; cand.scient. Steen Jürs; lektor, projektleder, lic.scient.adm. Henning Jørgensen; direktør, cand.polit. Jens Kampmann; direktør, cand.polit. Aage Melbye; fuldmægtig, mag.scient.soc. Carsten Høymann Olsen; direktør, cand.polit. Torben Warnich-Hansen.

J. Censorer beskikket ved en erhvervsøkonomiske-erhvervsjuridiske uddannelse

Generaldirektør, cand.polit. Ole Andresen; personaledirektør, translator, cand.jur. et art Bernard Bévort; direktør, cand.oecon. Jens Fisker; direktør, cand.polit. Nils Groes; professor, dr.jur. Claus Gulmann; konsulent, cand.jur. Karsten Hagel-Sørensen; vicedirektør, cand.polit. Jørgen Hansen; direktør, civiløkonom Ole Heise; videnskabelig konsulent,

cand.oecon. Oluf Ingvarsten; direktør, cand.polit. Jens Kampmann; direktør, lic.merc. John Kjær; direktør Jørgen Preben Kjær HA; adm.direktør, cand.merc. Peter H. Krag HD; vicedirektør, cand.polit. Stig Kuhlmann; sekretariatschef, konsulent, cand.jur. Per Lachmann; konsulent Laurids Mikaelson; underdirektør, cand.jur. Jørgen F. Nissen; lektor, civiløkonom Vilhelm Nørring HD; professor, dr.oecon. Peder Jørgen Pedersen; kontorchef, advokat Carl Permin Günther Petersen; udviklingsdirektør, cand.merc. Flemming Torp Petersen; advokat Ernst Polack; direktør, cand.polit. Jan Rasmussen; professor, dr.jur. Torben Svønné Schmidt; generalsekretær, cand.jur. Henrik Sejer-Petersen; direktør, advokat Mads Ravn Sørensen.

K. Censorer beskikket ved den erhvervsøkonomiske matematiske uddannelse

Lektor, dr.scient. Jakob Krarup; professor Kai Kristensen; studieleder, cand.merc. Axel Schultz Nielsen; docent, cand.merc. Ph.D. Frode Terkelsen; lektor, cand.polit. Torben Warnich-Hansen.

L. Censorer beskikket ved de erhvervsøkonomiske diplomprøver (HD), 1. del

Erhvervsret

Direktør, cand.jur. Ole Alsøe; kontorchef, cand.jur. Lennart Lyng Andersen; forbrugerombudsmand, cand.jur. Frede Christensen; amanuensis, cand.jur. Nils Elmelund; advokat Torben Ertbøll; universitetslektor, dr.jur. Bo von Eyben; sekretariatschef, cand.jur. Benedicte Federspiel; advokat Andreas Fischer; kontorchef, cand.jur. Erik Steen Matzen Hansen; dommer Preben Gundorph Hansen; kontorchef, cand.jur. Ole Jacobsen; fuldmægtig, cand.jur. Hanne Koktvedgaard; direktør, landsretssagfører Erik Langsted; ligningschef, cand.jur. Vagn Laustsen; advokat Jesper Lett; advokat Ulrik Lett; kriminaldommer Rasmus Lind; advokat Arne Madsen; undervisningsinspektør, cand.jur. Hans Metzson; universitetslektor, cand.jur. Peter Møgelvang-Hansen; direktør, cand.jur. Eigil Mølgaard; højesteretssagfører Bent Nebelong; dommer Ditlev Davidsen Nielsen; dommer Egon Horn Rasmussen; ekspeditionssekretær, cand.jur. Allan Rønsted; overregistrator, cand.jur. J. Selmer; advokat Leif Skov; universitetslektor, cand.jur. Lise Skovby; vicedirektør, cand.jur. Helge Solberg; forskningsbibliotekar, cand.jur. Jens Søndergaard; kontorchef, cand.jur. P. Thorell.

Erhvervs- og samfundsbeskrivelse

Underdirektør, cand.oecon. Søren Aggebo; direktør, cand.merc. Erik Hjortkær Andersen; generaldirektør, cand.polit. Ole Andresen; kontorchef, cand.polit. E. Bastrup-Birk HD; vicedirektør, cand.polit. Ib Christiansen; underdirektør, cand.oecon. Anders H. Dahl; professor, dr.polit. Svend Aage Hansen; investeringschef, cand.polit. Thomas Henriksen; kontorchef, cand.polit. Kristian Hjulsgaard; direktør Vagn Isaksen HA; informationschef, cand.polit. Henning Lindegaard; direktør, cand.polit. Arne Lund; direktør, cand.polit. Poul Tage Madsen; kontorchef, cand.polit. Leo Meyer; forskningsleder, cand.polit. Gunnar Viby Mogenssen; civilingeniør, civiløkonom Leif Monies; informationsdirektør, cand.polit. Erik Heimann Olsen; sekretariatschef, cand.polit. Laurids Pedersen; direktør, cand.merc. Bent Poulsen; direktør, cand.merc. K. V. Slot HD; direktør, cand.polit. Axel Sløk; direktør, cand.polit. Erik Stockmann; statistikchef, cand.polit. Jørgen Wedebye; arbejdsdirektør, cand.polit. Kaj Westergaard HD.

Erhvervsøkonomi

Underdirektør, cand.oecon. Søren Aggebo; direktør Jørgen Ajslev HD; direktør, cand.merc. Erik Hjortkær Andersen; marketingchef Ivan Biangslev; direktør, cand.merc. Holger Brinch-Pedersen; direktør, cand.polit. Sten Buhl; direktør, lic.merc. Torben Carlsson; kontorchef, cand.oecon. Mogens Ebling; direktør, cand.oecon. Jens Fisker; direktør Henning Gade HD; direktør, lic.merc. Børge G-Christensen; professor, dr.merc. Finn Helles; adm.direktør, lic.merc. Steen Hemmingsen; lektor, lic.merc. Steen Hildebrandt; ekspeditionssekretær, cand.oecon. Ove Høeg; direktør, cand.merc. Svend Aage Birck Jakobsen; direktør, civiløkonom Kaj Jørgensen; direktør, cand.polit. Jens Kampmann; direktør, cand.merc. Ole Kerndal; direktør Jørgen Preben Kjær HA; direktør, cand.merc. Peter H. Krag HD; civilingeniør, dr.scient. Jakob Krarup; kontorchef, cand.merc. Helge Krausing; direktør, cand.merc. Jens Laustsen HD; direktør, cand.polit. Arne Lund; lektor, cand.oecon. Peter Lynggaard; direktør, lic.merc. Børge O. Madsen HD; direktør Sv. Dyrlov Madsen HD; lektor, civilingeniør, lic.techn., dr.scient. Erik Mosekilde; direktør Niels Henrik Nielsen HA; lektor, civiløkonom Vilhelm Nørring HD; kommunaldirektør, cand.merc. Mogens Olsen; informationsdirektør, cand.merc. Børge Rasmussen; direktør, cand.polyt. Torben Rasmussen; direktør, cand.merc. P. Rohde; direktør, cand.merc. Erik Ryge; direktør, civiløkonom Henrik Schrøder; finansdirektør, cand.merc. Jess Søderberg; direktør, cand.merc. Willy Tiedemann; direktør, cand.polit. Jens W. Trock HA.

Nationaløkonomi

Underdirektør, cand.oecon. Søren Aggebo; generaldirektør, cand.polit. Ole Andresen; kontorchef, cand.polit. E. Bastrup-Birk HD; kontorchef, cand.polit. William Boserup; direktør, cand.polit. Preben Bov; lektor, cand.polit. Henning Kristiansen Brogaard; lektor, cand.polit. J. P. Christensen; vicedirektør, cand.polit. Ib Christiansen; lektor, cand.oecon. Terkel Christiansen; kommitteret, cand.polit. Aage la Cour; underdirektør, cand.oecon. Anders H. Dahl; fuldmægtig, cand.polit. Jacob Fuchs; kommitteret, cand.polit. Henning Gottlieb; studieleder, cand.merc. Bent Gram; direktør, cand.polit. Olav Grue; sekretariatschef, cand.polit. Folmer Hammerum; vicedirektør, cand.polit. Jørgen Hansen; lektor, cand.polit. Jørgen Drud Hansen; professor, dr.polit. Svend Aage Hansen; investeringschef, cand.polit. Thomas Henriksen; lektor, lic.polit. Chr. Hjorth-Andersen; lektor, dr.oecon. Svend Hylleberg; direktør, cand.oecon. Oluf Ingvarsen; ministersekretær, cand.oecon. Leif Jensen; vicedirektør, cand.polit. Jørn H. Kjær; direktør, cand.polit. Bent Kristiansen; vicedirektør, cand.polit. Niels M. Larsen; direktør, cand. polit. Poul Tage Madsen; professor, ekon.dr. Lars Matthiessen; kontorchef, cand.polit. Leo Meyer; lektor, cand.polit. Axel Mossin; kommitteret, cand.polit. Henning Møller; underdirektør, cand.oecon. Erik Nieport; fuldmægtig, cand.polit. Ole Olesen; lektor, cand.polit. Henning Olsen; kontorchef, cand.polit. Jørgen Ovi; sekretariatschef, cand.polit. Laurids Pedersen; professor, dr.oecon. Peder Jørgen Pedersen; vicedirektør, cand.polit. Poul Erik Pedersen; direktør, cand.polit. Erik Stockmann; direktør, cand.polit. Sten Sverdrup-Jensen; statistikchef, cand.polit. Jørgen Wedebye; professor, cand.polit. Ebbe Yndgaard; lektor, mag.scient.soc., cand.polit. Hans Aage.

Statistik

Professor, dr.phil. Erling B. Andersen; lektor, cand.scient. Steen Arne Andersson; afdelingsforstander, cand.act. M. Weis Bentzon; cand.merc. Niels J. Blunch; lektor, civilingeniør, lic.techn. Leif Brøndum; direktør, cand.polit. Sten Buhl; lektor, dr.merc. Jens Jørn Dahlggaard; lektor, cand.polit. Viggo Høst; cand.polit. Harald Høst-Madsen; lektor, cand.oecon. Knud Kappel Jensen; lektor, cand.polit. Niels-Erik Jensen; lektor, cand.stat. Søren Johansen; lektor, cand.stat. Nils Kousgaard; professor Kai Kristensen; afdelingsforstander, cand.polit. Severin Olesen Larsen; professor, dr.scient. Steffen Lilholt Lauritzen; lektor, cand.merc. Steen Lund-Thomsen; afdelingsleder, cand.polit. Finn Madsen; professor, dr.polit. P.C. Matthiessen; studieleder, cand.merc. Axel Schultz Nielsen; adm.direktør, cand.merc. Johannes Poulsen; direktør, civilingeniør Karsten Schmidt; docent, dr.philos. Jon Stene; professor, cand.polit. Karl Vind; civilingeniør, lic.techn. Aage Vølund.

M. Censorer beskikket ved de erhvervsøkonomiske diplomprøver (HD), 2. del

Afsætningsøkonomi

Direktør, cand.polit. Sten Buhl; direktør, civilingeniør Kjeld Bundgaard HD; afdelingschef, cand.polit. Erling Faurbye; direktør, lic.merc. Børge G-Christensen; analysechef, cand.merc. Mogens Godt; koncerndirektør Steffen Gulmann HD; lektor, cand.polit. Hans Christian Haugård; ledelsesudviklingschef, cand.merc. Henning Lindhardt Jensen; direktør, cand.merc. Peter H. Krag HD; direktionssekretær, cand.merc. Kjeld Lucas; direktør, lic.merc. Børge O. Madsen HD; studieleder, cand.oecon., dr.merc. Helge Munksgaard; marketingdirektør, cand.merc. Jens Carsten Nielsen; direktør, lic.merc. Jan Aarsø Nielsen; udviklingsdirektør, cand.merc. Flemming Torp Petersen; informationsdirektør, cand.merc. Børge Rasmussen; direktør cand.merc. Erik Rebild; forskningsleder, lic.merc. Preben Sepstrup.

Finansiering og kreditvæsen

Bankdirektør, cand.oecon. Jesper Andreasen; underdirektør, cand.merc. Cato Anthoni Baldvinsson; kontorchef, cand.polit. Jan F.R. Fabritius; bankdirektør, cand.merc. Svend-Aage Frederiksen; afdelingschef, lic.polit. Palle Geleff; direktør, cand.polit. Nils Groes; direktør; cand.polit. Olav Grue; direktør, cand.polit. Hans Ejvind Hansen; sekretariatschef, cand.oecon. Jørgen Harne; direktør, cand.polit. Henning Holten; civilingeniør Kim A. Hueg HD; fondschef, lic.polit. Flemming Dalby Jensen; underdirektør, cand.oecon. Tyge Korsgaard; direktør Kjeld Mors HD; direktør, cand.polit. Anne Marie Nielsen; direktør, cand.polit. Henning Axel Nielsen; koncernøkonomichef, cand.merc. Leif Højmark Olsen; direktør Keld Ditlev Pedersen; bankdirektør, cand.jur. Flemming Pedersen; direktør, cand.merc. Hans Günther Petersen; direktør Peter Plejl HD; direktør, cand.polit. Hans Paaschburg; direktør, cand.polit. Jan Rasmussen; direktør, cand.oecon. Kjeld Scherfig; direktør, cand.jur. Peder Schlegel; direktør, cand.jur. Arne Skjoldager; kreditchef Finn Carl Sørensen HD; direktør, cand.polyt. Flemming Tamstorf HD; underdirektør, cand.polit. Peter Wendt; direktør, cand.oecon. H. Øhrstrøm.

Forsikring

Direktør, landsretssagfører Mogens Bojesen-Koefoed; direktør, lic.merc. John Kjær; direktør, cand.jur. Henning Palludan; direktør Børge Warsberg HD.

Organisation og arbejds sociologi

Oberstløjtnant, cand.psych. Fin Agersted; oberstløjtnant, civilingeniør H. A. S. Arnoldus; professor, dr.phil. Mogens Blegvad; lektor, cand.psych. Vilhelm Borg; forlagsboghandler, cand.merc. Ole Arnold Busck; direktør, cand.jur. Jørgen Friis Christensen; direktør Finn Clement; konsulent Magnus Demnitz; civilingeniør Ole Engberg; professor, lic.merc. Hans Gullestrup; professor, cand.polyt. Axel Gaarslev; miljøkonsulent Morten Høiland Hansen; direktør, cand.polit. Peter Gorm Hansen; koncerndirektør Laurids Hedaa; direktør Ole Heise HA; konsulent, cand.psych. Bjarne K. Herskin; adm.direktør, cand.merc. Frederik Iuel-Brockdorff HD; direktør, cand.merc. Svend Aage Birck Jakobsen; mag.scient.soc. Mette Jensen; lektor, civilingeniør, lic.techn., lektor Per Langaa Jensen HD; lektor, cand.psych. Sigurd Jensen; lektor, cand.merc. Peter Kragh Jespersen; underdirektør Freddie B. Jørgensen HD; fagforeningsformand Barbara Kryger; direktør, lic.merc. John Kjær; direktør, cand.merc. Poul Lauritsen; direktør, cand.merc. Kaj Ulrik Lund HD; professor, dr.merc. Reinhard Lund; kommunaldirektør, cand.polit. Svend Lundtorp; direktør, cand.polit. Aage Mehlbye; civilingeniør, civiløkonom Leif Monies; regnskabsdirektør, statsaut. revisor Gordon Nielsen; universitetslektor, cand.scient.pol. Hans Jørgen Nielsen; marketingdirektør, cand.merc. Jens Carsten Nielsen; adm.direktør, ingeniør Per W. Nielsen HD; underdirektør, civilingeniør Erik Ohrt; direktør, cand.merc. Ejvind Oxø; konsulent Jan Petersen; direktør Peter Plejl HD; forskningsleder, cand.polit. Jens Erik Steenstrup; professor Poul Sveistrup; civilingeniør Peter Sørensen; oberstløjtnant, cand.psych. J. Termøhlen; konsulent Henning Tjørnehøj; konsulent, civiløkonom Jørgen Vestergaard HD, lektor, cand.psych. Poul Vidriksen; civilingeniør, lic.techn. Aage Vølund; direktør, cand.scient.pol. H. H. Østergaard; direktør, cand.psych. Oluf Aagaard.

Regnskabsvæsen

Konsulent, lektor, lic.merc. Egon Andersen; adm.direktør Egon Johannes Andersen HD; direktør, cand.polyt. Niels Schreiner Andersen; ingeniør Ole Arboe HD; adm. direktør Torben Bonnesen; direktør, civilingeniør Kjeld Bundgaard HD; direktør, lic.merc. Torben Carlsson; direktør, cand.merc. Flemming Christensen; direktør, cand.polit. Kåre B. Dullum MBA; adm.direktør cand.jur. Kristian Scheel Edelmänn HD; statsaut. revisor Bent Engelbret-Pedersen; civilingeniør Nina Esmark HD; statsaut. revisor Jan Franck; direktør, lic.merc. Børge G-Christensen; adm.direktør, ingeniør Allan Gjerdrum HD; sekretariatsleder, cand.polit. Bent Greve; kontorchef, cand.merc. Iørgen Sehested Hansen; statsaut. revisor Erik Teis Hansen; marketingschef Jørgen C.B. Hansen HA; regnskabsdirektør Bent Hauerberg; direktør Ole Heise HA; direktør, cand.merc. Jørgen A. Houmann MBA; direktør, cand.oecon. Bent Høgsted; direktør, cand.merc. Mogens Bøgvad Høst; lektor, cand.oecon. Poul Israelsen; direktør, cand.merc. Flemming J. Jensen; statsaut. revisor Per Erik Johannesen; statsaut. revisor A. Runge Johansen; direktør, statsaut. revisor Leif Juul Jørgensen; statsaut. revisor Bjarne Kolding HD; direktør Bent Larsen HD; finansdirektør, cand.polit. Bent Lilholt; underdirektør, cand.oecon. Eigil Lund; statsaut. revisor Preben Bang Mikkelsen HD; direktør Peter Müller HD; statsaut. revisor Ole Birger Neerup HD; sekretariatschef Ejvind Næsberg HA; statsaut. revisor Erik Pedersen HD; professor, cand.oecon. Bent Provstgaard; cand.oecon. Anders Fogh Rasmussen MF; statsaut. revisor Casper Rasmussen; direktør, cand.oecon. Birger Riisager; direktør, cand.polyt., cand.polit., lic.techn. Sven Riskær; direktør, cand.polit. Edvard Ole Rogren; direktør, civilingeniør Axel Greve af Rosenborg HD; direktør, cand.polyt. Christian F. Røvsing; statsaut. revisor Mogens Rørslev HD; statsaut. revisor Jacob Schiøler; civilingeniør, lic.techn. Otto

Schiøtz; adm.direktør, cand.polyt. Johan Schrøder; statsaut. revisor Jørgen Skou; økonomidirektør, cand.oecon. Ib Mogens Sletting; statsaut. revisor Steen Sommer-Jørgensen; direktør, cand.merc. Jens Stampe; statsaut. revisor E. Steiner; professor Poul Sveistrup; direktør, cand.polit. Palle Overgaard Sørensen; lektor, cand.oecon. Poul Erik Sørensen; statsaut. revisor Mads Michael Thomsen HD; statsaut. revisor Jens Vetlov HD; statsaut. revisor Per Værndal; civilingeniør, lic.techn. Aage Vølund; direktør, cand.merc. Ole Wennemoes; direktør, cand.oecon. Allan Winther; koncerndirektør Ib Yde HD; direktør, cand.oecon. H. Ørstrøm.

Udenrigshandel

Afdelingschef, cand.polit. Hans O. Christiansen; adm.direktør Frede Ahlgreen Eriksen; direktør, cand.merc. Jan Oscar Frøshaug; sekretariatschef, cand.oecon. Jørgen Harne; direktør Jørgen Hooge HD; direktør, cand.polit., lic.agro. Erik Juul Jørgensen; direktør, civilingeniør H. J. Koktvedgaard HD; afdelingsleder, mag.scient. Per Kongstad HD; sekretariatschef cand.jur. Per Lachmann; generalkonsul Asger Juul Lindinger HD; konsulent Laurids Mikaelen; direktør, cand.polit. Ove Munch; bankdirektør, cand.polit. Henning Mægaard Nielsen HA; bankdirektør, cand.merc. Bent Pedersen; direktør Allan Petersen HD; direktør Peder Morten Petersen HD; professor, dr.jur. Allan Philip; bankdirektør John Rammer HD; direktør, cand.polyt., cand.polit. & lic.techn. Sven Riskær; generalsekretær, cand.jur. Henrik Sejer-Petersen; professor, dr.jur. Torben Svénné Schmidt; direktør, civilingeniør, lic.techn. Hans Chr. Sørensen HD; departementschef, cand.polit. K. Erik Tygesen; direktør, civilingeniør Bent Vabø HD.

Bilag 8: Oversigter over antallet af studerende og dimittender

A. Bestanden af studerende på Handelshøjskolen

	1980/81	1981/82	1982/83	1983/84	1984/85	1985/86
Det almene erhvervsøkonomiske studium (HA) ..	1.542	1.609	1.667	1.854	1.990	2.012
Det erhvervsøkonomiske kandidatstudium (cand.merc.)	810	982	1.181	1.126	1.253	1.320
Det erhvervsøkonomiske revisorkandidatstudium (cand.merc.aud.)	-	-	161	230	290	391
Det erhvervsøkonomiske licentiatstudium (lic.merc.)	47	47	53	28	30	41
Erhvervsøkonomi/erhvervsjura	-	-	-	-	58	106
Erhvervsøkonomi/datalogi	-	-	-	-	61	111
Erhvervsøkonomi/erhvervsprog	-	-	-	-	64	158
Erhvervsøkonomi/matematik	-	-	-	-	-	56
De erhvervsøkonomiske specialstudier (HD)						
1. del	1.929	2.700	2.273	2.692	3.027	3.485
2. del: afsætningsøkonomi	299	375	334	432	498	551
finansiering og kreditvæsen	211	241	258	276	336	393
forsikring	8	14	16	16	11	4
organisation	274	376	382	373	396	465
regnskabsvæsen	629	614	682	736	741	878
udenrigshandel	137	103	223	241	270	315
logistik	-	-	-	-	-	43
Det erhvervsproglige korrespondentstudium, dag	1.120	2.227	2.344	1.323	1.415	1.251
Det erhvervsproglige korrespondentstudium, aften	870	857	1.117	1.099	1.230	1.045
Den erhvervsproglige afgangseksamen (EA)	144	150	153	143	163	177
Den erhvervsproglige diplomprøve (ED)	447	442	537	506	430	474
Den erhvervsproglige kandidateksamen (EK)	278	284	292	286	266	252
Prøven i italiensk	33	34	34	36	50	66
Prøven i russisk	-	-	-	-	-	-
Prøven i spansk	72	78	78	83	84	91
	<u>9.779</u>	<u>9.567</u>	<u>10.740</u>	<u>11.480</u>	<u>12.663</u>	<u>13.675</u>

B. Tilgang og afgang på de erhvervsøkonomiske uddannelser

a. Det almene erhvervsøkonomiske studium (HA)

I efterårssemestret 1985 blev der optaget 770 nye studerende.

Til den almene erhvervsøkonomiske eksamen (HA) i april/juni 1986 indstillede sig 548 studerende, hvoraf 508 bestod eksamen.

b. Det erhvervsøkonomiske kandidatstudium (cand.merc.)

I 1985 var der en tilgang af 385 studerende, og til den afsluttende eksamen i december 1985/januar 1986 bestod 105 eksamen, og i april/juni 1986 bestod 76 eksamen.

c. Det erhvervsøkonomiske revisorkandidatstudium (cand.merc.aud.)

I 1985 var der en tilgang af 115 studerende og til den afsluttende eksamen i december 1985/januar 1986 var der 17 der bestod eksamen og sommeren 1986 12 bestod eksamen.

d. Erhvervsøkonomi/jura-studiet (JØK)

I efterårssemestret 1985 blev optaget 62 nye studerende. Til 1. årsprøve i april/juni 1986 indstillede sig 53 studerende, hvoraf 43 bestod eksamen.

e. Erhvervsøkonomi/datalogi-studiet (DØK)

I efterårssemestret 1985 blev der optaget 64 nye studerende. På studiets 1. år indstillede sig i april/juni 1986 64 studerende til eksamen, hvoraf 48 bestod.

f. Erhvervsøkonomi/matematik-studiet (MØH)

I efterårssemestret 1985 blev der optaget 56 nye studerende. På studiets 1. år indstillede 42 sig i april/juni 1986 studerende til eksamen, hvoraf 21 bestod.

g. De erhvervsøkonomiske specialstudier

Til de erhvervsøkonomiske specialstudiers 1. del var i 1985 en tilgang af 2.013 nye studerende. Til de erhvervsøkonomiske specialstudiers 1. del, som er fælles for alle studerende, indstillede sig i april/juni 1986 1.130 studerende, hvoraf 759 bestod eksamen. Til de erhvervsøkonomiske specialstudiers 2. del, hvor de studerende er fordelt på specialer, indstillede sig i april/juni 1986 848 studerende, hvor 619 bestod eksamen.

Fordelingen var:

	1986:	
	indstillet	bestået
Afsætningsøkonomi	149	95
Finansiering og kreditvæsen	101	86
Forsikring	1	1
Organisation:		
Almen linie (strategi og planlægning)	86	61
Offentlig forvaltning	0	0
Videregående personaleadministration	18	15
Datamatik	54	50
Tillægsprøve i offentlig forvaltning	0	0
(aflagt af personer, der tidl. har bestået diplomprøven)		
Tillægsprøve i datamatik	1	1
Tillægsprøve i videregående personaleadministration	2	2
Tillægsprøve i strategi og planlægning	1	1
Regnskabsvæsen	355	231
Udenrigshandel	98	76

h. Det integrerede erhvervsøkonomiske-erhvervsproglige studium (SPRØK)

I efterårssemestret 1985 blev der optaget 101 nye studerende. På studiets 1 år indstillede sig i april/juni 1986 64 studerende til eksamen, hvoraf alle bestod.

C. Tilgang og afgang på de erhvervsproglige studier

a. Det erhvervsproglige korrespondentstudium:

I efterårssemestret 1985 blev der optaget 1.382 nye studerende. På det erhvervsproglige korrespondentstudium indstillede i april/juni 1986 309 studerende sig til eksamen, hvoraf 28 studerende bestod den erhvervsproglige korrespondenteksamen, 3 i to sprog og 25 i ét sprog, og 248 bestod den erhvervsproglige prøve, heraf 16 i to sprog og 232 i ét sprog.

Fordelingen på de forskellige discipliner var:	indstillet	bestået
Engelsk	174	164
Fransk	55	52
Italiensk	7	5
Russisk	1	1
Spansk	42	41
Tysk	30	28
Obligatoriske bifag	210	202
Korrespondentfag	25	24

b. Den erhvervsproglige afgangseksamen:

I 1985 blev der optaget 76 nye studerende. Til den erhvervsproglige afgangseksamen (EA) i 1986 indstillede sig 63 studerende, hvoraf 35 bestod eksamen.

c. Den erhvervsproglige diplomprøve:

I 1985 blev der optaget 275 nye studerende. Til den erhvervsproglige diplomprøve (ED) i 1986 indstillede sig 155 studerende, hvor 89 bestod eksamen.

Fordelingen var:	indstillet	bestået
Engelsk	55	36
Fransk	38	25
Italiensk	8	4
Spansk	25	13
Tysk	29	11

12 dimittender fra den erhvervsproglige diplomprøve, der tidligere har bestået denne prøve i et andet sprog, har opnået ret til at anvende betegnelsen EA.

1 handelsfaglærer har ved aflæggelse af prøven i fagene juridisk sprog og teknisk sprog samt ved aflevering af specialeopgave erhvervet den erhvervsproglige diplomprøve.

Til den erhvervsproglige kandidateksamen i december 1985/januar 1986 indstillede 6 studerende sig, hvoraf 1 bestod eksamen.

Fordelingen var:	indstillet	bestået
Engelsk	6	1

Til den erhvervssproglige kandidateksamen i april/juni 1986 indstillede sig 31 studerende, hvoraf 17 bestod eksamen.

Fordelingen var:	indstillet	bestået
Engelsk	11	5
Fransk	12	9
Italiensk	0	0
Spansk	0	0
Tysk	8	3

Til den erhvervssproglige oversætter- og tolkeeksamen i december 1985/januar 1986 indstillede sig 38 studerende, hvoraf 15 bestod eksamen.

Fordelingen var:	indstillet	bestået
Engelsk	17	10
Fransk	8	1
Italiensk	2	1
Spansk	5	1
Tysk	6	2

Til den erhvervssproglige oversætter- og tolkeeksamen i april/juni 1986 indstillede sig 60 studerende, hvoraf 21 bestod eksamen.

Fordelingen var:	indstillet	bestået
Engelsk	31	11
Fransk	8	3
Italiensk	1	1
Spansk	9	3
Tysk	11	3

Translatøreksamen blev ved undervisningsministeriets bekendtgørelse af 14. maj 1973 henlagt til handelshøjskolerne. Eksamen blev første gang afholdt i maj/juni 1973. Til eksamen i 1985/86 indstillede sig 6 studerende, hvoraf 3 bestod eksamen.

Fordelingen var:	indstillet	bestået
Engelsk	1	0
Nygræsk	1	0
Portugisisk	1	0
Tjekkisk	1	1
Russisk	2	2

D. Dimittender fra de erhvervsøkonomiske uddannelser 1985/86

Følgende bestod den almene erhvervsøkonomiske eksamen (HA)

Aagaard, Thomas	Berrig, Lise	Christiansen, Henrik Siiger
Agertoft, Jens Lindeskov	Bertilsson, Mary Christina	Christiansen, Jesper
Agger, Peter	Birch, Hanne	Crolly, Kim
Albertsen, Flemming	Bisgaard, Mikael	Cæsius, Per
Andersen, Caspar Frederik Wulf	Bjerregaard, Kirsten	Dahl, Ole Østergaard
Andersen, Claus	Blau, Niels Bjørn Olsen	Dalsgaard, Henrik
Andersen, Gert Richard	Bligaard, Lars Michael	Damgaard-Sørensen, Marianne
Lykke	Bliksted, Karin Fuglsang	Damstrup, Søren Gotfred
Andersen, Jan Cornelius	Bodnia, Henrik	Davidson, Steen
Andersen, Jeppe Bjørn	Bomholt, Martin Niels	Donde, Ann Mette
Andersen, Lars Østergaard	Bordinggaard, Helle	Edelmann, Per
Andersen, Michael	Borg, Peer Henning	Eiby, Jørgen
Andersen, Solveig Haahr	Boye, Bente	Ekman, Michael Høvard
Andersen, Susanne Blach	Brandgaard, Jesper	Ekstrøm, Jesper
Andersen, Troels Damsbo	Brandstrup, Helle	Elbech, Knud
Andersson, Charlotte Zarp	Brodersen, Tue	Elsborg, Githa Karen
Andersson, Malene Zarp	Bruun, Claus Werring	Enemærke, Lisa
Andres, Finn Runge	Bruun, John	Engelbrecht-Petersen, Nina
Arnaa, Kristian	Buchholdt-Andersen, Michael Aude	Erdmann, Ian
Arup, Jan Henning	Bugge, Vibeke Gram	Eriksen, Kim Juel- Brockdorff
Austern, Jack	Bull, Susanne Holm	Eriksen, Knud Westphal
Bager, Jens	Burchard, Lotte	Eriksen, Lone Marie
Bagger, Torben Kurt	Busk, Ken	Ernland, Steen
Baltzersen, Morten Lund	Bøttcher, Peter	Eskild, Helle
Bardram, Claus Viktor Tietgen	Calberg, John-Erik	Eysteroy, Gudny
Barfod, Charlotte	Caspersen, Morten Blume	Fallenkamp, Martin
Bay, Andreas	Chrisiansen, Jørn	Fauerskov, Anders
Beck, Claus	Christensen, Axel Peter	Feilberg, Jens Peter
Becker, Wolf-Christian Paul Ewal	Christensen, Birger	Feuk, Lars Magnus
Behnke, Mikael	Christensen, Christian Thorn	Fich, Henrik
Behrens, Carl Holden	Christensen, Gitte	Findsen, Lars
Bender, Karen	Christensen, Henrik	Fjeldborg, Martin Christian
Benn Nour, Ben	Christensen, Henrik Bo	Frandsen, Hans Jesse
Bensby, Kim Linnemann	Christensen, Jan	Freder, Claus
Bentsen, Susann Elmquist	Christensen, Lars Broch	Friis, Dan
Berg, Ida	Christensen, Lars Hørlyck	Friis, Jesper
Berg, Peter	Christensen, Lars Østergaard	Friis, Søren
Berg, Tine	Christensen, Lone Conny	Færch, Søren Thorkild
Berg, Trine	Christensen, Niels Smedegård	Færøvik, Petter Nicolay
Bergholt, Anne Louise	Christensen, Vive Dehn	Gade, Karin Lykke
	Christiansen, Gitte Højlund	Galsgaard, Niels

Garde, Kristian Ebbe Henrik	Hauge, Brit-Johanne	Jensen, Johan Mikael
Garner, Karina Ptak	Hedemann, Michael Chr.	Jensen, John
Glavind, Pia Mariann	Heegaard, Thomas Anker	Jensen, Jørn Peter
Gorrissen, Tomas	Hegglund, Nils-Ole	Jensen, Kim Brink
Graae, Michael John	Hein, Annette	Jensen, Klaus Byrialsen
Granholt, Susanne Helle	Hejselbæk, Bo	Jensen, Lena Holm
Gregersen, Hans Georg	Hellesen, Morten	Jensen, Lene Anette
Grüner-Nielsen, Eva	Heltoft, Jesper	Jensen, Morten
Grønvold, Niels Henrik	Henriksen, Brian Bjørn	Jensen, Susanne
Gudbergesen, Preben	Henriksen, Lars Toft	Jeppesen, Søren
Gundel, Søren Hauton	Henriksen, Per Kenneth	Jodsen, Andrea
Gundelach, Erik Frantz	Hinding, Annette Maria	Johannessen, Siri Beth
Gundtoft, Camilla Margareta	Hjortboe, Niels	Johansen, Bo
Gylstorff, Lars	Hoffmann, Dorte Lena	Johansen, Henrik Hjorth
Göttler, Jørg Torben	Holm-Nielsen, Lotte Inger	Johansen, Lars Brødsgaard
Haagensen, Jens	Holm, Erik	Johansen, Preben
Hahn-Petersen, Anne Marie	Holmskov, Christian	Johansen, Uffe
Louise	Haurum	Jokumsen, Gunvor
Halaburt, Ane Sofie Karen	Holtzmann, Bent Andree	Jørgensen, Bent
Halldorsson, Bjarni Oskar	Horsdal, Sjurdur Pallson	Jørgensen, Finn Rene
Hammer, Henrik	Høgskilde, Jan Olaf	Jørgensen, Henrik
Hansen, Arne Djernæs	Høhling, Bent	Jørgensen, Inge Normann
Hansen, Carsten Højland	Høier, Anders Bjerring	Jørgensen, Kim Breusch
Hansen, Chris Birger Eichler	Højjer, Benny Aaes	Angel
Hansen, Finn Evert Berg	Ipsen, Jytte	Jørgensen, Lars
Hansen, Hans Henrik	Ismar, Gerd	Jørgensen, Lars
Hansen, Helle Gyrsting	Jacobsen, Henrik Richard	Jørgensen, Lars Henrik
Hansen, Helle Zerlang	Jacobsen, Kurt Lauritz	Troest
Hansen, Henning Harding	Jacobsen, Michael	Jørgensen, Lars Kjertmann
Hansen, Henrik Berg	Jacobsen, Peter Ramsø	Jørvad, Ingerlise Lund
Hansen, Henrik Gynther	Jakobsen, Uffe Damgaard	Kaas-Andersen, Michael
Hansen, Henrik Juhl	Jakobsen, Karin Hamilton	Liestmann
Hansen, Jesper Buchwald	Jakobsen, Søren	Kamp, Mads Anders
Hansen, John	Jauch, Pia	Kampmann, Thomas
Hansen, Klaus	Jelert, Henrik	Karleby, Johnny Per
Hansen, Lars Bo Greve	Jensen, Bent	Kauffmann, Jan
Hansen, Lars Einar	Jensen, Bent Leo	Keller, Martin
Hansen, Lene Bettina	Jensen, Claus Walther	Kem, Allan Simon
Hansen, Merete	Jensen, Erik	Kisielewska, Ewa Maria
Hansen, Michael Højgaard	Jensen, Eva Bente	Klaschka, Gerhard
Hansen, Niels Bjerring	Jensen, Flemming J.	Kloch, Kresten
Hansen, Per	Jensen, Gitte Mølgaard	Koefoed, Jesper
Hansen, Svend Lars Knøss	Jensen, Hans Christian	Kofoed, Jens
Hansen, Søren Lindholm	Nimgaard	Kolbeinsdottir, Dis
Hansen, Søren Møller	Jensen, Henrik Asbjørn	Kolrud, Kjell Olav
Hansen, Torben	Jensen, Henrik Lerbæk	Kosloff, Henrik Bo
Harmsen, Hanne	Jensen, Jens Christian	Kragh, Steffen

Kranold, Birgitte
 Kristensen, Annette Lundby
 Kristensen, Jan Brøgger
 Kristensen, Kim Wrona
 Kristensen, Myrna
     Hedegaard
 Kristiansen, Allan
 Kristiansen, Søren Ryhmer
 Krogh, Peter Hagedorn
 Krüger, Claus
 Larsen, Birgitte
 Larsen, Filip Meisner
 Larsen, Marianne Kiærgaard
 Larsen, Michael
 Larsen, Michael Bøegh
 Larsen, Peter Esper
 Larsen, Peter Steiness
 Larsen, Vincent Povl Carsten
 Lauf, Karsten-Minik
 Lauridsen, Karl Johan Bache
 Lauridsen, Niels Peter
 Lauritsen, Jan
 Lauritsen, Per Sten
 Lautrup, Bo
 Ledstrup, Claus
 Lemvig, Ole
 Leroy, Christian
 Lindhardt, Helle Noaith
 Lindholm, Claus Mose
 Lindholm, Dorte Esther
 Lohse, Thomas Feldborg
 Longfors, Michael
 Lorentzen, Peter Lorentz
 Ludvigsen, Steen
 Lund-Nielsen, Henrik
 Lund, Jesper Sehested
 Lund, Jørn
 Lundø, Søren
 Maasbøl, Bjarke
 Madsen, Anders Christian
 Madsen, Hanne Jermiin
 Madsen, Lisbet Hauerberg
 Madsen, Ole Langer
 Madsen, Per
 Magnus, Martin Mario
 Magnussen, Øivind O.
 Maigaard, Niels
 Marcussen, Karin
 Marcussen, Søren Kongshøj
 Mathiesen, Finn
 Meeske, Frank Dueholm
     Haugaard
 Meiling, Frank Brian
 Meldgaard, Lars
 Mikkelsen, John Bruun
 Mikkelsen, Peter
 Milner, Annette Sherin
 Modey, Hanne
 Mogensen, Finn Flemming
 Mogensen, Palle Viby
 Mortensen, Allan
 Mortensen, Claus Steen
 Mortensen, Hans Robert
 Mortensen, Mikkel Sune
 Mortensen, Per Mathias
 Mortensen, Richard Martin
     Berg
 Mosegaard, Per
 Mäckler, Finn
 Møller, Annette
 Møller, Hanne
 Møller, Julie
 Møller, Søren Stahlfest
 Neverdal, Hans Terje
 Nielsen, Annette Pia
     Brøndholt
 Nielsen, Asger Henning
 Nielsen, Berit
 Nielsen, Charlotte Frank
 Nielsen, Christian Leth
 Nielsen, Christian Stig
 Nielsen, Claus Mikael
 Nielsen, Flemming
 Nielsen, Hans Laurits
 Nielsen, Helle Vibe
 Nielsen, Ib
 Nielsen, Jan Albrekt
 Nielsen, Jan Gotfred
 Nielsen, Jannie Thomas
 Nielsen, Jørgen Ingemann
 Nielsen, Lars
 Nielsen, Michael
 Nielsen, Michael Boier
 Nielsen, Michael Kent
 Nielsen, Morten Eskild
 Nielsen, Morten Ulrich
 Nielsen, Peter Starup
 Nielsen, Peter Starup
 Nielsen, Preben
 Nilsson, Agne
 Nilsson, Lene
 Nybakken, Beate Christin
 Nørager, John Michael
 Ohlsen, Hans Henrik Tind
 Olesen, Birgit
 Olesen, Palle Holm
 Olsen, Claus
 Olsen, Gunnhild I. Rogvi
 Olsen, Helle Ernst
 Olsen, Henrik Hjarne
 Olsen, Jill Repp
 Olsen, Tom Stubbe
 Orbæk, Morten
 Ottesen, Niels Hagen
 Otto, Annette
 Pagh, Lise
 Paludan, Jens-Otto
 Pedersen, Bjørn Rene
 Pedersen, Claus Christian
     Lehmann
 Pedersen, Finn Torben
 Pedersen, Jan Ole
 Pedersen, Jan Walsøe
 Pedersen, Jens Rimmer
 Pedersen, Kurt Albæk
 Pedersen, Mette
 Pedersen, Michael Dan
 Pedersen, Randi Marianne
 Petersen, Flemming Egtved
 Petersen, Helle Adelholm
 Petersen, Jan Guldborg
 Petersen, Jesper Franck
 Petersen, Karin
 Petersen, Ken Hjorth
 Petersen, Lasse Richter
 Petersen, Mariann
 Petersen, Martina Ingeborg
 Petersen, Michael Douglas
 Petersen, Pernille Rye
 Petersen, Steen Kramer
 Petersen, Steen Skovgård

Petersen, Susanne Kold	Schledermann, Anne	Thorsted, Dorte Steenstrup
Petersen, Søren	Schlutter, Jari T.	Thuebæk, Claus
Petersen, Thomas Damgaard	Schwarz, Anne	Thøgersen, Henbrik Harboe
Pihl, Jesper Jensen	Schædler, Max	Thøgersen, Therese Hays
Potts, Gregers	Shenker, Shan Dharam	Tobiasen, Per
Potts, Henrik Christian	Sievers, Peter	Tolderlund, Klaus
Poulsen, Gert Funk	Sigsgaard, Jeanette Gerda	Torrissen, Roar
Poulsen, Kim	Sivertsen, Henrik	Tremmer, Jacob Barlow
Poulsen, Per Guldborg	Skar, Susanne Weirum	Bjørnsen
Poulsen, Søren Møller	Skaug, Ulf Terje	Troels, Henrik
Poulsen, Tonny	Skov, Kent Bidstrup	Trolle, Carsten
Povlsen, Flemming Frost	Skyum, Michael	Trosborg, Palle
Prehn, Carsten Fossdahl	Sloth, Christian	Twile, Johny
Qvist, Hanne Svane	Snitker, Peter	Uldall-Ekmann, Jørgen
Randrup, Nils Littau	Solheyg, Maria Friborg	Christian
Rasmussen, Annette	Sommerfelt, Christian	Ulven, Sigurd
Rasmussen, Helle Hjorth	Sonne, Karin	Uttenthal, Hans-Henrik
Rasmussen, Henrik Gunther	Sonne, Niels	Utzon, Jørgen Michael
Rasmussen, Kit	Stangebye, Siri	Vala, Kjartan
Rasmussen, Lene Holm	Stech, Bjarne Carl	Valentiner, Jens Christian
Rasmussen, Steen Bruun	Storgaard, Mads	Vammen, Søren
Rath, Carsten	Strauss, Kurt Bernhard	Vang-Lauridsen, Chr. Olav
Ravn, Niels	Svanberg, Annette	Johannes
Reimers, Carsten Irving	Søndergaard, Søren	Vanglo, Robert Kim
Reventlow, Charlotte	Søndersted, Hans-Henrik	Veik, John Michael
Riber-Nielsen, Mogens	Sørensen, Dan Meincke	Vestergaard, Niels
Ritzau, Kim	Sørensen, Henrik Aage	Villumsen, Henrik
Roll, Stefan	Sørensen, Henrik Zakarias	Wedell-Neergaard, Anders
Rom, Søren Baron	Sørensen, Jan Friis	Joachim
Roskjær, Frank	Sørensen, Kirsten Anker	Weesch, Inge
Ruzickova, Renata	Sørensen, Merete Neel	Wiberg, John
Røboe, Helle	Sørensen, Mette Kongsgård	Winckelmann, Inge
Røiri, Klaus	Sørensen, Morten	Winther, Niels Erik
Rømer, Per Angelo Svostrup	Sørensen, Nina Bolt	Wittrock, Flemming
Rønler, Torben Kirk	Sørensen, Rolf Sass	Wulff, Frank Wilchen
Rønne, Morten	Sørensen, Torben	Zeuthen, Christian
Sander, Erling Armand	Tetler, Morten Claus	Hieronymis
Saunte, Michael Sidenius	Thaarslund, Bente Charlotte	Ægidius, Kirsten
Scheel, Flemming	Thomas, Hans Friedrich	Østergaard, Kirsten
Schiøtz, Ulrik	Thomsen, Jane Lisa	

Følgende bestod den erhvervsøkonomiske kandidateksamen (cand.merc.) ved vintereksamen 1985/86:

Aakard, Hans Frederik	Andersen, Jesper John	Borring, Roland
Adrian, Erik Larsen	Andersen, Ole Rolf	Bruun, Peter Ole
Algrøy, Jostein	Bach, Flemming Laustsen	Bybæk, Tonny Frank
Andersen, Jens Georg	Berthelsen, Michael Visby	Bæk, Poul Erik
Søgaard	Boesen, Lars	Carlsen, Jan Herløv

Christensen, Kim Erbo	Kjærgaard-Hansen, Jens Ole	Pehrsson, Søren Michael
Dalberg, Thomas Stanislaw	Klein, Allan Waldemar	Perregaard, Peter
Sciawit	Knap, Peter	Petersen, Søren Kyllebæk
Fabricius-Bjerre, Poul Lars	Knudsen, Frank	Peyts, Charlotte
Freiesleben, Peter	Kofoed, Anne Maria	Phal, Søren
Fruergaard, Lars	Kowalski, Thomas Rykala	Præstgård, Michael
Graae, Sidsel Maria	Larsen, Bjarke Stemann	Quist, Marianne
Gylling, Lars Monrad	Larsen, Erik Østergaard	Rasmussen, Karsten Lund
Hannover, Per	Lindahl, Anette	Rasmussen, Steen Erling
Hansen, Hans Christian	Lommer, Søren Stig	Rolin, Peter Kristian
Hansen, Jens Peter	Løvberg, Tom	Samuelsen, Finn Dich
Hansen, Jesper Bo	Madsen, Claus Ulrik	Schönwandt, Ole
Hansen, Søren Juhl	Madsen, Torsten Ro	Senger, Tine
Harmsen, Søren	Mage, Diane Ulla	Sørensen, Jan Kjærsgaard
Hass, Mikael	Middelboe, Mads Mathias	Sørensen, Jens Winkel
Heegaard, Steffen Peter	Monefeldt, Steen Jagemann	Sørensen, Jes Peter
Anker	Mortensen, Jan Selch	Sørensen, Lars Boe
Hejndorf, Lars Bjarne	Mortensen, Johnny Quist	Thomsen, Anders
Hjaltason, Erlendur	Nathan, Herbert Michael	Thomsen, Helle Magrethe
Hviid, Jens	Natrop, Niels	Bøje
Jacobsen, Svend	Nielsen, Gyda Refslund	Thomsen, John Rye
Jacobsen, Thomas Lynge	Nielsen, Jette Pagh	Thomsen, Rene Reenberg
Jendresen, Jørgen	Nielsen, John Bo	Thoustrup Møller, Kim
Jensen, Bjarne Johannes	Nielsen, Lars	Thykier, Lars
Jensen, Henrik Johan Due	Nielsen, Niels Carsten	Thørring, Henrik
Jensen, Niels Elmo	Nielsen, Søren Reinhard	Ullmann, Bernt Ivar
Jepsen, Lars Kristian	Nielsen, Steen Christian	Vagt-Andersen, Stig
Graugaard	Nissen, Marianne	Vestdam, Preben
Jørgensen, Jan	Nørgaard, Michael	Vind, Erik Ove Carl John
Jørgensen, Sten Claus	Olsen, Jørgen Frode	Emil
Kahan, Baruch Haim	Olsen, Lis	Wong, Henning
Kajander, Henrik	Olsen, Per Bendix	Østergaard, Anette Kjær

Følgende bestod den erhvervsøkonomiske kandidateksamen (cand.merc.) ved sommereksamen 1986:

Aarslew-Jensen, Niels	Birkeland, Erik Trond	Daugbjerg
Ambæk, Hanne	Bjarnason, Kristbjørn	Dam, Michael Weihe
Andersen, Henrik Bo	Boye, Carsten	Dockweiler, Helge Rene
Andersen, Jesper	Carlsen, Mortan Annfinn	Dyrhaug, Birgitte Høffding
Andersen, Per Preben	Holm	Due-Hansen, Arne
Andersen, Søren Boye	Christensen, Torben	Eisvang, Asbjørn Garth
Aunvig, Mikael	Bastholm	Eskildsen, Henrik
Berg, Peter	Christiansen, Asger	Feldthus, Hanne

Frederiksen, Søren Allan	Langkjær, Charlotte Erica	Parl, Niels Henrik
Gaub, Karl B.	Larsen, Anne Karin	Paulsen, Lars Fischman
Groot, Morten	Le Fevre, Anne Elibeth	Pedersen, Lars Fiskbæk
Gustafson, Peter Kim	Levin, Stella	Pedersen, Michael Lundgreen
Hansen, Jan	Lumholdt, Henrik Roesvill	Pedersen, Mikkel Schmidt
Hecquet, Carsten Frølich	Løgstrup, Mads Dalsgaard	Petersen, Niels Erik
Jacobsen, Rene	Madsen, Erik Gaardbo	Petersen, Ole Smedegaard
Jensen, Karsten	Molander, Mikael	Rasmussen, Vibeke Nymann
Jensen, Kim Erling	Munksgaard, Peter	Samuelsen, Tom Weble
Jensen, Troels Henrik	Møller, Hans Birkenfeldt	Stage, Henrik
Jeppesen, Michael	Møller, Kim Allan	Stær, John
Jespersen, Mikael Poul	Møller-Kristensen, Henrik	Tetzlaff, Peter Philip
Jonsen, Karsten	Nejstgaard, Jette	Thomsen, Alice Susanne
Jørgensen, Tom Carsten	Nielsen, Frands Bastrup	Støttrup
Kaas, Carsten Torben	Nielsen, Hans Erik Rønbæk	Thomsen, Lars
Kjer, Bente Michaelsen	Nielsen, Henrik Maegaard	Vestergaard-Laustsen, Claus
Klausen, Benny	Nielsen, Kristian Vilhelm	Vlasman, Peter
Knudsen, Birgitte	Nielsen, Lone Møller	Von Bulow, Michael
Knudsen, Jens Kjær	Nielsen, Steen Fladborg	Willumsen, Jens Wittrup

Følgende bestod **revisorkandidateksamen (cand.merc.aud.)** ved vintereksamen 1985/86:

Christensen, Cuno Bille	Knudsen, Jan	Richardt, Lisbeth
Gregersen, Susanne Charlotte	Madsen, Carsten Ellebye	Rohde, Henrik
Hansen, Carsten Collin	Magnussen, Magni	Thomsen, Aage Brink
Hansen, Søren Øst	Nisbeth, Susanne	Thomsen, Lillian
Jensen, Allan Kamp	Oht, Bjarne	Warming-Rasmussen, Bent
Jørgensen, Christian Knud	Pedersen, Thomas Kjær	Ellef

Følgende bestod **revisorkandidateksamen (cand.merc.aud.)** ved sommereksamen 1986:

Andersen, Jan Steen	Johannesen, Peter Anfinnur	Nielsen, Bent Erik
Bengtsson, Bjørn Michael	Jørgensen, Lars Bo	Olesen, Jan Nørgaard
Helt, John	Kirkbak, Ole	Rasmussen, Jan Thieme
Jacobsen, Michael Elfret	Møllegaard, Thomas Thorup	Thomsen, Asger Høj

Følgende bestod **diplomprøven i afsætningsøkonomi (HD, 2. del)**:

Aakard, Jens Jørgen	Andersen, Finn	Beer, Kim Benjamin von
Andersen, Ken Helleskov	Bang, Henrik Peter	Oldenburg
Andersen, Svend	Baun, Peter	Bentzen, Christian Gerhard

Bergsøe, Jens Viggo
Bernstoff, Peter Emil
Billenstein, Jesper
Birkvad, Lars Martin
Bjerregaard, Jes
Bornhøft, Erik
Boysen, Jesper
Bred, Lars
Brinch-Nielsen, Ole
Bruun, Peter Ole
Carstensen, Thøger Einar
Christensen, Kurt
Christiansen, Niels
Christoffersen, Thomas
Kjær
Codam, Kenneth Bo
Elster, Christian Gregers
Fabricius, Claus
Fechtenburg, Raymond
Ambech
Fink-Jensen, Christian
Frydkjær-Olsen, Jørgen
Gjerding, Søren Bønnelycke
Grønbæk, Asger Kåre
Hansen, Flemming Jarl
Westphal
Hansen, Palle Kjærgaard
Herrig, Claus
Hoffmeyer, Helle Vibeke
Hustinx, Dino Marie
Iversen, Sven Clod
Jacobsen, Hans Christian

Jensen, Frank Blinkenberg
Jensen, Jeanette Ulveman
Jensen, John Winkel
Jensen, Karl Kristian
Johannessen, Per-Morthen
Jonsson, Michael Andre
Jørgensen, Anna-Marie
Krarup
Klivad, Anne Eileen
Knudsen, Johannes Albert
Knudsen, Michael Christian
Kornum, Benny Angelo
Koustrup, Jeanette
Kristiansen, Kristian
Larsen, Hans Peter
Lemmich, Bjarne
Lindegaard, Flemming
Lindkvist, Søren
Lunøe, Jacob
Lund, Claus Ib
Lund, Karsten Moos
Lundsvig, Torben
Lunga, Ole-Harald
Mariager, Jesper
Meulengracht, Juliane
Margrethe
Mikkelsen, Preben
Munksgaard, Jørgen
Møller, Torben Liltorp
Nielsen, Lars Lolk
Nielsen, Paul Erik Otto
Nielsen, Susanne Sjølander

Norden, John Willem
Pedersen-Gundestrup, Ebba
Eugenie
Pedersen, Finn Damgaard
Pedersen, Jacob Skovgård
Pedersen, Michael
Pedersen, Christian Samsø
Petersen, Henrik Frank
Petersen, Tom Erik
Poulsen, Heinrich Urban
Sønnichsen
Rasmussen, Hanne Chalmer
Ringsted, Kent
Rosentoft, Mads Peter
Scherbe, Henri Leif
Schlegel, Helle Regitze
Skøien, Trine
Soltoft, Peter
Staal, Carsten
Thomsen, Henrik Møller
Tjerrild-Hansen, Lone
Tofte, Poul Erik
Tolstrup, Nina
Uggerhøj, Christian
Uhrbrand, Niels
Vest, Peter
Voigt, Klaus
Wandorf, Carsten
Winsløw-Pedersen, Søren
Winther, Jan
Østergaard, Lars Møller

Følgende bestod diplomprøven i finansiering (HD, 2. del):

Ancher, Finn
Andersen, Claus
Asmussen, Per Eslund
Bengtsen, Jan
Biel, Niels Kristian
Brusendorff, Anders
Bundgaard, Gert
Bønløkke, Klaus B.
Christensen, Morten Henrik
Christensen, Ole

Christensen, Tom Kønig
Christiansen, Jens
Dibbern, Hans Chr.
Falk, Peter
Fessel, Niels Christian
Fog, Michel Hunthe
Frederiksen, Jens Bech
Frost, Per John
Galschiøt, Dorte
Gregersen, Claus

Hall, Lars Henrik
Hansen, Birger Hannibal
Hansen, Erik Granhøj
Hansen, Jess Eiberg
Hansen, Kent Kærby
Hansen, Søren Møller
Hansen, Søren Villy
Hedegaard, Ole Bøje
Højde, Jesper
Jacobsen, Stig Wulff

Jensen, Curt Brian
 Jensen, Finn Møller
 Jensen, Jens Lassen
 Jensen, Jørgen
 Jensen, Mette Taby
 Jessen, Niels
 Jørgensen, Bo Thyge
 Jørgensen, Carl-Erik
 Kajberg, Ebbe Karsten
 Kampmann, Jesper
 Kjærgaard, Otto
 Klitgaard, Ole
 Klug, Allan
 Knudsen, Henrik
 Kristensen, Bent Erik
 Kvistgaard, Erik
 Loft, Søren Stokvad
 Markvorsen, Jørgen
 Skovgaard
 Moldrup, Per Flemming

Mortensen, Lars Meier
 Mortensen, Michael Claes
 Mouritsen, Vinni Pilgaard
 Munksgaard, Carsten
 Møller, Ebbe Seedorff
 Nielsen, Bent
 Nielsen, Gert Bent
 Nielsen, Henrik Winther
 Nielsen, Per Steen
 Nilsson, Leif
 Olsen, Lars Bøgh
 Pedersen, Bodil
 Pedersen, Leif
 Pedersen, Niels Bulow
 Petersen, Arly Viktor
 Lametsch
 Petersen, Hans Kristian
 Philippsen, Jens
 Pilgaard, Sussi
 Reventlow, Niels Otto
 Rudolph Juel

Sam, Marc
 Seest, Peter
 Skjøde, Dorte Kold
 Skytte, Jørgen Peter
 Soja, Nini
 Stamnesfet, Johnny
 Steenberg, Carsten Bach
 Stener, Lene Juhl
 Svenningsen, Tue
 Søndergaard, Keld Aage
 Sørensen, Michael
 Sørensen, Niels
 Therkildsen, Henrik S.
 Thomsen, Janne Thyø
 Vase, Jørn
 Vium, Laurids Brok
 Wahlgren, Lars
 Wedell-Neergaard, Hanne
 Willumsen, Claus
 Ølgaard, Thomas

Følgende bestod **diplomprøven i forsikring (HD, 2. del)**: Jørgensen, Ole Ejvind

Følgende bestod **diplomprøven i organisation (HD, 2. del)**:

Linierne i **datamatik**:

Andersen, Birger Jens
 Stenbæk
 Andersen, Dan Schyberg
 Andersen, Klaus Albeck
 Andersen, Steen Dolmer
 Bloom, Steven John Fletcher
 Burman, Mikael
 Frich, Niels
 Gulløv, Jan
 Hansen, Inge
 Hansen, Jørgen Kejlberg
 Hansen, Jørgen Kurt
 Lillemose
 Hansen, Juhl Helle
 Hansen, Marianne Gudman
 Hansen, Niels Børge
 Hansen, Per Stensgaard

Havelund, Klaus
 Hemmingsen, Lars
 Høegh, Troels
 Højgaard, Michael
 Jensen, Lars Henning
 Jensen, Roald Bjørn
 Jørgensen, Jens Gall
 Jørgensen, Niels Anker
 Kjærgaard, Peter
 Kjærulff, Mikael Carl
 Kleis, Jørgen
 Klovgborg, Carsten Michael
 Kvist, Morten
 Lauridsen, Søren
 Nielsen, Finn Edgar
 Nielsen, Sven Jørn Linde
 Nilausen, Flemming Rune
 Olsen, Per Igel

Pedersen, Susan
 Pedersen, Svend Rolf
 Persson, Peter
 Petersen, Leif Christian
 Petersen, Thor Bjørn
 Rasmussen, Jens Trier
 Rathjen, Bo
 Schmidt, Michey
 Simonsen, Jan
 Slot, Mariann
 Suhr, Michael
 Sørensen, Søren Bronnee
 Sørensen, Steen Kent
 Tener, Niels Michael
 Vestergaard, Peter
 Von Jessen, Michael Otto
 Weidlich, Jens Chr.
 Wennicke, Susanne

Linierne i

personaleadministration:

Christiansen, L. Hagen
Frost, Gert
Kristensen, Henrik Lau Sloth
Krogsgaard, Inge Mark
Leimand, Knud Peder
Lindberg, Bodil
Mannen, Rene Herbert
Matthiesen, Bente Kirsten
Nissen, Tine
Pedersen, Georg Strøm
Raffnsøe, Michael
Sauer, Allan
Svarrer, Birthe Zwergius
Sørensen, John Robert
Thorsen, Mikael
Tuxen, Bolette

Linierne i **strategi og
planlægning:**

Andersen, Palle Henrik
Wedsted
Andersen, Tom Juul
Bech, Henning
Becker, Peter
Bisgaard, Hans
Blach, Peter
Blixenkrone-Møller, Anne-
Marie

Brandt, Lene
Brorson, Annette
Lutgendorff Gerlach
Bødker, Jørgen
Bøndergaard, Ejler
Dalgaard, Robert Sthær
Eldam, Kristian
Eriksen, Peter Bonne
Fink, Kirsten
Gaarskær, Claus
Handler, Jesper
Hansen, Hans Christian
Hartmann, Stig
Hedegaard, Per
Herlevsen, Hasse
Hintze, Jens Olaf Rye
Jeppesen, Michael Sandager
Jessen, Peter Seidelin
Jørgensen, Henrik
Koefoed, Klavs Munk
Kofod, Casper Stig
Kofoed-Hansen, Henrik
Kristensen, Finn
Kristensen, Michael
Leerberg, Rita Grønnemose
Lindhard, Marianne
Lutzen, Niels Winther
Madsen, Lars Bjørn
Munk, Carl Peter

Myram, Troels
Møller, Hans Marius
Nellemann, Thorleik Amdi
Nielsen, Hans Ove
Nøhr, Henrik
Nørgaard, Charlotte
Olesen, Svend Give
Olsen, Bjarne Steen
Overgaard, Mikael
Pedersen, John-Erik
Pedersen, Torben
Petersen, Dan Ingemann
Rasmussen, Ib Koch
Rasmussen, Lars Chr. Lücht
Rasmussen, Vilner
Schaffenberg, Søren
Scheel, Johan Chr.
Rosenkrantz
Skaaning, Ib Henry
Skelbæk-Pedersen, Ole
Skytte, Erik
Smedegaard, Jørgen
Christian
Stargaard, Linda Susanne
Svendsen, Jørn Emil
Sørensen, Bo
Sørensen, Henrik Gerhard
Trepka, Henrik
von Staffeldt, Anders
Yding, Lars

Følgende bestod diplomprøven i regnskabsvæsen (HD, 2. del):

Aalling, Henrik
Adelmark, Karsten
Ahlers, Jesper
Ahrenst, Tom
Albrechtsen, Søren
Alstrup, Michael Pihl
Andersen, Claus Ulrich
Andersen, Gitte Minet
Andersen, Jane Myrhøj
Andersen, Karsten Jens
Andersen, Kim Michael
Andersen, Preben
Andersen, Torben
Østergaard

Andersen, Torben Henrik
Andreasen, Flemming
Andreasen, Tommy
Andresen, Stig Rask
Aulum-Pedersen, Mads
Bastholm, Peter
Bauer, Jens-Peter
Berthou, Brian
Biel, Henning
Bjare, Peter Rose
Blom, Jørgen
Boeck-Hansen, Jørgen
Morten
Bojen, Lars

Bojer, Henrik
Bonde, Henrik
Brandenburg, Henrik
Breitenstein, Hanne
Breuning, Michael Dennis
Brokhattingen, Flemming
Bruun, Svend-Erik
Brøgger, Johnie Wilson
Bugge, Lars
Bøjskov, Hans Jørn
Carlsen, Vibeke Søgaard
Christensen, Dan
Christensen, Kim Lauritz
Kludt

Christiansen, Peter Hellerung	Jakobsen, Frank	Lauritzen, Jens Chr. B.
Christiansen, Steen	Jakobsen, Henning	Lazarotti, Henrik
Christie, Bjørn	Jakobsen, Eskild Nørregaard	Lindgaard, Lars Anton
Christoffersen, Henriette	Jakobsen, Hans Henrik	Lorentzen, Bo
Dahl, Jørn	Klovborg	Lund, Jan
Dommer, Kim	Jensbøl, Niels Freddie	Lund, Mogens
Dreiager, Henrik	Jensen, Bent Lars	Lund, Tine
Drostgaard, Regin Saunte	Jensen, Henrik Damgaard	Lundorff, Esben
Dupont, Grete	Jensen, Jørn Egebjerg	Lægaard, Karl Ejner
Ejlersen, Bjørn Ole	Jensen, Jens Amtoft	Løffmann, Carsten
Eliasson, Frank Kloster	Jensen, Jutta Bonde	Madsen, Peter Langkilde
Elleby, Max	Jensen, Lise-Lotte Brøndt	Meyer, Jesper
Ellegaard, Niels	Jensen, Mette Munk	Micheelsen, Martin
Esamil, Khalil Awad	Jensen, Michael Krogh	Mikkelsen, Hans Ole
Mohamed	Jensen, Morten	Mikkelsen, Martin Bøge
Esbersen, Ole Helbo	Jensen, Ole Hillebrandt	Mortensen, Bente
Ewers, Henrik Lisberg	Jensen, Per	Mortensen, Leif Åge
Falk, Jesper Peter	Jensen, Steen F.	Mynzberg, Jes
Fauerskov, Anders	Jensen, Åge Lundgaard	Møller, Christian
Frandsen, Erik Due	Jensen, Vibeke During	Møller, Niels Glavind
Frank, Ulla	Jespersen, Henry	Nielsen, Claus Ole
Frederiksen, Per	Johansen, Ole	Nielsen, Claus Tormod
Frederiksen, Rene Valentin	Johansen, Peter	Nielsen, Flemming Heiberg
Færgsted, Hans Vøgg	Jønsson, Marianne	Nielsen, Hanne Dahlberg
Glarkrog, Sten	Jørgensen, Allan	Nielsen, Jane Hjort
Gram-Hanssen, Steen	Jørgensen, Bent Erik	Nielsen, Lene Klingenberg
Hansen, Carsten	Jørgensen, Gert Onstrup	Nielsen, Marianne
Hansen, Charlotte Lucas	Jørgensen, Jens Baes	Engelbrecht
Hansen, Helle Daugaard	Jørgensen, Johnny	Nielsen, Mogens Thanning
Hansen, John	Jørgensen, Kenneth	Nielsen, Vibeke Bang
Hansen, Claus Weber	Jørgensen, Leif	Nørballe, Karen Else Thede
Hansen, Nina Koustrup	Jørgensen, Lisbeth Bo	Gunge
Hansen, Lars Stevens	Kampmann, Edda Vibeke	Olsen, Bent
Harder, Henrik	Kejser, Henrik	Olsen, Dorte Winther
Harder, Lars	Knudsen, Lene Brun	Olsen, Henrik Aaquist
Haugsted, Iver	Kobusch, Steen Willi	Olsen, Lars
Hedemann, Ole	Kongsgaard, Lars Lykke	Olsen, Ole Vrangbæk
Helløv, Torben	Kragh, Torben	Olsen, Preben Eggers
Henriksen, Hans Størk	Kristoffersen, Mona	Ottosen, Klaus Stage
Hermansen, Jens Kofoed	Krogh, Michael	Parsberg, Lone Christensen
Hofmann, Benny Kim	Krogh, Teddy	Pedersen, Christian Gunni
Hougaard, Anders	Larsen, Hans Chr. Tom	Pedersen, Kjeld
Hussing, Steffen	Larsen, Jesper Malte	Pedersen, Lissie Agnete
Høffner, Carl Philip Marcel	Larsen, Lars Bo	Pedersen, Steen Ulrik
Cordosa	Larsen, Randi Toftlund	Pedersen, Torben Koed
Jacobsen, John Gerløv	Larsen, Rene Steen	Pedersen, Troels Trop
Jacobsen, Lizzi	Larsen, Søren Henrik	Vestergård

Petersen, Benny Schou
 Petersen, Henrik
 Ponikowski, Bjarne
 Poulsen, Carsten Kjær
 Preisler, Gerd Sonja
 Provstgaard-Frederiksen,
 Frank C.
 Rasmussen, Anne-Marie
 Rasmussen, Britt
 Raume, Pedersen
 Raun-Petersen, Thomas
 Rawlins, Grete Marianne
 Ricken, Carsten Thorup
 Riis, Bo Poulsen
 Ringive, Martin
 Rosenlund, Jørn
 Tyaa, Peter
 Sasa, Miyuki
 Schjerbeck, Henrik Philip
 Schmidt, Jesper

Schmidt, Lars Henrik
 Schneller, Henrik
 Schou, Jannie
 Seremet, Frank
 Skinnerup, Leif
 Skjoldorf, Kirsten Marianne
 Kiel
 Skov, Ole
 Skovgaard, Ralf Valdemar
 Guyot
 Spang-Hansen, Kristian Cato
 Stark, Michael
 Strunch, Niels Kristian
 Stuhr, Eva
 Sundberg, Niels
 Svendsen, Mogens
 Søgaard, Tom
 Sørensen, Henrik Erik
 Fauruskov
 Sørensen, Jan

Sørensen, Kaj Ove
 Sørensen, Ole Peter Talmark
 Thisted, Lilly
 Thomasen, Erik David
 Thomassen, Johannes
 Thrane, Mads
 Thranegaard, Tim Kaae
 Torres, Tina Margrethe
 Vaag, Michael Norderø
 Valvik, Sten
 Vig, Ulla
 Vinther, Egon
 Volland, Henrik
 Voss, Benny Erik
 Wassberg, Bo
 Weber, Jan
 Wedells-Wedellsborg, Vilhelm
 Weng, Jesper Orla Hartmann
 Wiinholt, Jesper Glargård
 Winther, Erik Blicher
 Wulff, Kirsten

Følgende bestod diplomprøven i udenrigshandel (HD, 2. del)

Ahm, Helge
 Al-Atia, Rafai
 Andersen, Benny
 Andersen, Rene
 Arup, Jan Henning
 Bendixen, Ole Rud
 Bentzen, Verner
 Bligaard, Hans Morten
 Bruus, Pernille
 Christensen, Anders
 Christensen, Susanne
 Christensen, Torben
 Clausen-Bruun, Søren
 Damtoft, Søren
 Deichmann, Ulrich
 Dilling, Carsten
 Dragsdahl, Annette
 Margrethe Dalitz
 Elsvad, Helle
 Feely, Howard William
 Flensted, Per Kjær
 Fremming, Jesper Anker

Glædesdahl, Claus Weirum
 Handest, Torben
 Hansen, Claus Asbjørn
 Hansen, Jørn Peter
 Hansen, Kim
 Harling, Jørgen
 Heidtmann, Bjarne
 Hellegaard, Preben
 Heltoft, Thomas
 Henriksen, Ulla Birgitte
 Ecksteen
 Holm, Henrik
 Holm, Per
 Holtmann, Torben
 Hømlund, Poul-Erik
 Jensen, Bjarne Romm
 Jensen, Erik Aagaard
 Jensen, Lars Steen
 Jensen, Per Jørgen
 Jensen, Svend Aage
 Kirkegaard
 Johansen, Henrik Mosegaard

Johnston, Charles Duncan
 Featherston
 Kirchheiner, Andreas
 Kjær, Vivi Flensted
 Koch, Michael
 Korsager, Ture
 Kristensen, Stig Borup
 Larsen, Ken Hrolv
 Leineweber, Poul
 Lind, Peter Scott
 Mikkelsen, Lars
 Mogensen, Max Løvstrøm
 Munthe, Henrik Jørgen
 Mørch, Ole
 Nichols, Flemming
 Nielsen, Steen Frejlev
 Nielsen, Tue Kell
 Ovesen, Hans-Henrik
 Pedersen, Karin
 Pedersen, Sven Soltauw
 Petersen, Hans Erik Holm
 Rasmussen, Erik Lumby

Rasmussen, Hans Chr.
Frimann
Rasmussen, Henrik Furbo
Rosenquist, Ulrich
Rudbeck, Jørgen Dalager

Samdal, Nils Erik
Schmidt, Johnny Olesen
Seidelin, Christian
Stoltenborg, John
Thomsen, Mogens Christian

Thorsen, Michael Niels
Thorsen, Peter
Vadset, Toril Elisabet
Yasmin, Tajik
Østerlund, Anne Mette

E. Dimittender fra de erhvervsproglige uddannelser 1985/86

Følgende bestod den erhvervsproglige prøve i 1 sprog:

Engelsk

Andersen, Bo Dueholm
Andersen, Charlotte
Elizabeth
Andersen, Inge Thiele
Andersen, Inger
Andersen, Karin Bønnelykke
Andersen, Kirsten Grønlund
Andersen, Lene
Andersen, Marianne Bruhn
Andersen, Marianne
Lundgaard
Andersen, Rita
Andersen, Susanne
Andersen, Tina
Arndal, Susanne Marianne
Arnø, Helle Elise Windfeldt
Bentsen, Tine
Berg, Liselotte
Brøgger-Meltofte, Birthe Else
Bruhn, Mette
Bruun, Vibeke Sif
Carlsen, Gitte
Christensen, Karin Lund
Christensen, Lene Bodholdt
Corlin, Pia Susanne
Cortsen, Ann Doris Veihe
Dahl, Kirsten
Damborg, Anette Falck
De Smet, Marina Emilia
Bertha
Drewsen, Pia Anne
Dyhr, Janne Bastrup
Egebjerg, Nete

Eiding, Henriette
Elholm, Anne Marie
Engel-Møller, Vibeke
Erntgaard, Bente
Esbensen, Marianne
Fischer, Bente Ruth
Frederiksen, Bente
Frederiksen, Käthe
Brochdorff
Gents, Sanne
Goth, Susanne
Green, Bente
Hansen, Annie
Hansen, Berit Loren
Hansen, Henriette Kejser
Hansen, Lis Immerkær
Hansen, Lisbeth
Hansen, Nina Fabricius
Hansen, Tina Standager
Hegaard, Lene
Heller, Dorte Rickmann
Heller, Poul Erik
Herskind, Birgitta
Høgsvig, Margit
Højrup, Finn
Hørlyck, Kirsten
Jarlsgaard Christensen, Inge
Jensen, Anne Blem
Jensen, Gull Elsie Heurlin
Jensen, Ida Hjorth
Jensen, Lisbet
Jensen, Pia
Jespersen, Charlotte
Jønsson, Lis

Jørgensen, Anette
Karoli, Benita
Kayser, Ulla Prip
Kiessling, Frank Martin
Ludwig
Kjærbaek, Annika Dimon
Knudsen, Helle
Krahl, Christina
Kristoffersen, Tina Grønne
Kühl, Susanne
Køngerskov, Anne Bern
Larsen, Ann-Linda Ørnfeldt
Larsen, Gurli Vibeke
Lauritsen, Anette Westh
Lauritsen, Susanne Westh
Luneborg, Annette
Madsen, Jannie
Massigeh, Hanne
Melsted, Tove Metzloff
Michel, Dominique Zoe
Moestrup, Jytte
Molsted, Niels
Nørgaard, Erik Gunnar
Olsen, Henny Vivian
Ortiz, Enquita Maria José
Pedersen, Britta Lykke
Pedersen, Lisbeth
Pedersen, Tina
Petersen, Lene
Petersen, Margit Wissing
Petersen, Nels Andree
Poulsen, Laila
Rasmussen, Birgitte
Rasmussen, Hanne

Rasmussen, Ibby Bryld
Rasmussen, Inge Merete
Repholtz, Charlotte
Ruth, Anne Grete Syborg
Sandbæk, Helene
Sander, Vita Henny
Simonsen, Tina
Skjoldborg, Bettina
Staaht, Inger Lisbeth
Svendsen, Bibi Irene
Sørensen, Hanne
Sørensen, Inger Marie
Sørensen, Tina
Sørensen, Tine Gertz
Tetler, Charlotte Sussie
Thomsen, Else
Tolstrup, Annemette Kold
Tønnesen, Tina Ryder
Ulderup, Else Marie
Vindelin, Jytte
Voss, Anita Cornelia
Ingeborg
Wandall, Anne Lise
Weise, Angela
Wisniewski, Elisabeth
Martha
Winther, Lene Brun
Wurtz, Dorte Malene
Ørbekker, Lene

Fransk

Bak, Lone
Brodersen, Margrethe
Creutzfeldt, Lis
Dudek, Joan Weissmann
Gissel, Charlotte
Gregersen, Marianne
Dyrhauge
Hansen, Inge-Lise Bæk
Hansen, Kirsten
Hansen, Marianne Karen
Hjarne Ghita
Hoffmann, Karin
Jakobsen, Helle Plenge
Jensen, Anne Kirsten

Jensen, Gerda Bodil
Jensen, Helle Schou
Jensen, Henning
Jensen, Karen
Jensen, Kirsten Elmgaard
Jensen, Marianne Estrup
Kragh, Vibeke
Larsen, Susanne
Meyer, Birgitte
Mønsted, Birgitte
Nielsen, Anne Lisbeth
Nielsen, Anette
Nielsen, Birgitte Holm
Vesterlund
Noye, Vibeke
Rasmussen, Anette
Rasmussen, Hanne
Holmgren
Rüdloff, Lizzi
Sarup, Flemming Dan
Sørensen, Anne Rye
Sørensen, Susanne
Schleppegrell
Teichert, Hanne Gasa
Trillot, Lise Thue

Italiensk

Jensen, Jytte Kruse
Lolli, Roberto
Pollas, Tina Bertel-Hansen
Sørensen, Merle Lone

Russisk

Andersen, Kirstine Kronborg

Spansk

Andersen, Anne Roth
Appelberg, Anne Marie
Asmussen, Merete Varming
Boisen, Kai Matti Peter
Bruun, Ulla Marie
Bugge-Hansen, Ann

Damkjær, Carl Peter
Deele, Jane
Ellehus-Sørensen, Lone
Eriksen, Johanna
Festersen, Karin
Gardelli, Philip
Jensen, Birgitte Kjellerup
Jensen, Leif
Jensen, Nana
Johnsen, Gitte Solveig
Kurzawa, Annette
Larsen, Anne Harder
Larsen-Jochumsen, Lone
Lehner, Marianne
Lund, Flemming Einer
Marstrand, Vagn
Nedergaard, Annette
Petersen, Birgit Elvira
Raun Helle
Rothmann, Helle
Smed, Birgitte
Thøgersen, Tine Henriette
Vinther, Iben Nanett
Wolff, Susanne Lahn

Tysk

Berg, Gitte Pia
Borchmann, Ghita Elgaard
Ferdinandsen, Charlotte
Fossum, Inge Margrethe
Frstrup, Lena
Hansen, Per
Herskind, Karin
Isaksen, Helle Susanne
Kepka, Tina Margit
Koch, Preben
Krog-Pedersen, Jane
Lisberg, Lone
Lund, Birgitte Kolby
Hillebrandt
Lund, Troels Scott
Pedersen, Sigrid
Petersen, Helle Kornbeck
Ruhwald, Eva Irene
Sunekær, Susan Bækgaard

Følgende bestod den erhvervsproglige prøve i 2 sprog:

Engelsk/fransk	Petersen, Maj-Brit	Engelsk/tysk
Berndt, Asser	Schuler, Gitte	Jungquist, Bente
Blenner, Susanne	Sierant, Anne Marie Lyhne	Møller, Michael
Christoffersen, Jane	Engelsk/italiensk	Plejdrup, Hanne Meister
Knutssøn, Marianne	Falconi, Mette	
Krog, Birgitte	Engelsk/spansk	Fransk/tysk
Larsen, Heidi Søndergaard	Olsen, Tina Jill	Houby, Marianne
Madsen, Karen-Annette		

Følgende bestod den erhvervsproglige korrespondenteksamen i 1 sprog

Engelsk	Petersen, Lene Møller	Jensen, Else Højmark
Christiansen, Tine	Plambech, Janne	Madsen, Marianne Sleth
Ebner-Jørgensen, Elsebeth	Svendsen, Susanne	Threms, Sonja
Groot, Anne Birgitte Fleicher	Thiesen, Connie	
Jørgensen, Anne Birgitte	Fransk	Tysk
Kamph, Susan	Frandsen, Marianne	Christensen, Hanne
Lage, Susanne	Frederiksen, Dorte Enggaard	Margrethe
Pankoke, Susanne Brøste	Olesen, Anne Mette	Haurholm, Liselotte Dorte
Pedersen, Marianne	Spansk	Loebenstein, Vivian
Charlotte	Eggertsen, Karen Volf	Nielsen, Susanne Grum
Pedersen, Rita Bruun		Petersen, Liselotte

Følgende bestod den erhvervsproglige korrespondenteksamen i 2 sprog:

Engelsk/fransk	Engelsk/tysk
Pedersen, Karsten Dam	Rasmussen, Anne Damgaard
Raagaard-Lund, Anette	

Følgende bestod begynderprøven:

Italiensk	Hansen, Marianne Kjærholm	Olsen, Knud
Breidahl, Anne-Marie	Hansen, Sonja	Rasmussen, Pia
Hansen, Lone Holm	Haugaard, Helle Karstenskov	Schoop, Susan
Jensen, Helle Schou	Hedetoft, Randi Holberg	Søndergaard, Birgitte
Pedersen, Ingelise Damgaard	Jakobsen, Kristen Peder	Sørensen, Lisbeth
	Graa	Termøhlen, Suzie
Spansk	Melcher, Anette	Troelsfeldt, Birgitte Ellen
Arevad, Else Marie	Nielsen, Susanne	Zelasny, Anne Susan
Frank, Birgitte Lerche		

Følgende bestod den erhvervssproglige diplomprøve:

Engelsk

april/juni 1986

Alkærsig, Charlotte Marie

Berntsen, Louise

Beyerholm, Annette

Bush, Birgitte Kaas

Christiansen, Inga

Bredahlsgaard

Danielsen, Jan Skjold

Dyrby, Peter

Eierholt, Gitte

Eriksen, Margit Nygaard

Estrup, Hanne Falk

Folkmann, Ulla Calmar

Haugaard, Iben

Hjort-Pedersen, Mette

Hvidberg, Marianne

Jarby, Suzanne Schrydstrup

Kristoffersen, Marianne

Mosebo

Larsen, Annette

Lund, Susanne

Michelsen, Susanne

Nielsen, Gitte

Nissen, Solveig Svane

Otterstrøm, Hans-Henrik

Pade, Adam

Poulsen, Susanne

Qvortrup, Marianne

Rivad, Linda

Saietz, Lotte

Skov, Merete

Spejlborg, Kim

Strøyberg, Lone

Støve, Dorte

Wagner, Elisabeth

December 1985/januar 1986

Bellaire, Belinda

Christiansen, May

Lauridsen, Jeanne

Reitz, Anny

Fransk

april/juni 1986

Andersen, Eva Lykke

Bredsdorff, Dorte Marie

Carlsen, Lone Møller

Eskildsen, Hanne

Groll, Bente

Hansen, Birgitte Nørrind

Hansen, Merethe Svahn

Ibsen, Eugenia-Roxana

Jensen, Jacob Lilja

Jensen, Lene H. Bagger

Jensen, Tina Herløv

Larsen, Marianne

Madsen, Charlotte Høj

Nielsen, Edith Martha

Nielsen, Karen Mohr

Olesen, Gitte

Poulsen, Anette Thunbo

Poulsen, Anne

Pedersen, Vibeke

Rasmussen, Birgitte

Sindlys, Danielle Viet

Touboe-Petersen, Susan Friis

Wraae, Lone

Ærøe, Bodil Krag

December 1985/januar 1986

Friis, Sonja

Italiensk

april/juni 1986

Harder, Thomas Michael

Jensen, Hannah

Odoroco, Lina Patrizia

Osbæck, Pia

Spansk

April/juni 1986

Biro, Anne Marie

Bruel, Birthe

Edinger, Kristian Kirkegaard

Fejerskov, Helga Borggaard

Hald, Birte Havskov

Hansen, Marianne Gry

Jensen, Dorrit Høybye

Jensen, Dorte Lisbeth

Lorenzen, Pia

Nielsen, Annette Lindorf

Petersen, Iben Ørduk

Sidenius, Pia

Sørensen, Maren Halkjær

Tysk

April/juni 1986

Bach, Grethe

Bengtsson, Charlotte

Dauids, Hannah Lisbeth

Jensen, Vibeke

Jørgensen, Annette

Kløvgaard, Bente Maria

Lauridsen, Birgit

Nordvig, Karen

Rohbeck, Betina Hjørdis

December 1985/januar 1986

Nielsen, Anne Lund

Følgende handelsfaglærere har ved aflæggelse af prøver i fagene juridisk sprog og teknisk sprog samt ved aflevering af specialeopgave erhvervet den **erhvervssproglige diplomprøve**:

Spleth, Margit

tysk

Følgende bestod den erhvervsproglige afgangseksamen:

April/juni 1986	Jensen, Connie	Larsen, Lone Ramskov
Bang, Karin Winge	fransk/engelsk	engelsk/fransk
fransk/spansk	Jensen, Ole Hejbøl	Nielsen, Karin Maria
Ditlevsen, Eva	engelsk/tysk	fransk/tysk
fransk/engelsk	Jespersen, Franz Krogh	Olsen, Mette Pia Heiden
Enevoldsen, Carsten	tysk/fransk	fransk/engelsk
Wessel	Jørgensen, Lise Merete	Petersen, Brian
fransk/engelsk	tysk/fransk	engelsk/fransk
Glad, Rose Nira	Knudsen, Jette	Pilgaard, Henrik Lasse
engelsk/fransk	engelsk/tysk	spansk/tysk
Glindebo, Kirsten	Krogshede, Lene	Solem, Tina
engelsk/fransk	engelsk/tysk	engelsk/tysk
Hansen, Kaja Lauterbach	Larsen, Britt Ulla	Thomsen, Birgitte
fransk/engelsk	fransk/tysk	fransk/engelsk

Følgende handelsfaglærere har ved aflæggelse af prøver i fagene juridisk sprog og teknisk sprog samt ved aflevering af specialeopgave erhvervet den **erhvervsproglige afgangseksamen**:

Sønderup, Anna
engelsk/tysk

Følgende dimittender fra den erhvervsproglige diplomprøve, der tidligere har bestået denne prøve i et andet sprog, har opnået ret til at anvende titlen **EA**:

Dyhr, Janne Bastrup	April/juni 1986	Mogensen, Anna-Lise
fransk/spansk	Berg, Eva	engelsk/tysk
Jensen, Anette	engelsk/spansk	Ottosen, Lone
spansk/engelsk	Davidsen, Ulla Thora	fransk/spansk
Nielsen, Allan Peter	tysk/fransk	Papsøe, Connie
engelsk/fransk	Frandsen, Susanne Schou	tysk/engelsk
Nielsen, Trine Søndergaard	fransk/engelsk	Schondorff, Anne-Marie
spansk/engelsk		fransk/italiensk
Rasmussen, Bente Skipper		
tysk/engelsk		

Følgende bestod den erhvervsproglige oversætter- og tolkeeksamen:

Engelsk december 1985/januar 1986 Boesgaard, Mette Buhl, Marianne Karen Gjølby, Mette Rode Goedecke, Michael Hack-Hamilton, Janne Johansen, Lis Older Løcke, Gerd Skall, Annegrete Sørensen, Heddy Bernth Wichmann, Anne-Marie	Petersen, Charlotte Lillegård Rasmussen, Annette Berg Rønne, Vibeke Sørensen, Marianne Herling	Spansk december 1985/januar 1986 Rasmussen, Charlotte Uldall
april/juni 1986 Blixenkroner-Møller, Helene Jensen, Anita Højriis Kaas, Lone Longhorn, Linda Madsen, Jane Sand Olsen, Karin Kneucker Pallesen, Henrik Stokkendal	Fransk december 1985/januar 1986 Madsen, Gitte Husted	april/juni 1986 Jacobsen, Elizabeth Marie Jensen, Jette Jerl Tabor, Eva
	april/juni 1986 Bertelsen, Hanne Drost, Jette Larsen, Charlotte Gyll	Tysk december 1985/januar 1986 Danielsen, Betty Fischer Westphal, Karen Bjerrum
	Italiensk december 1985/januar 1986 Eilskov, Mette	april/juni 1986 Hollænder, Karin Rix Häbel, Gerhard Skaarup, Helle B. Meno

Følgende bestod den erhvervsproglige kandidateksamen:

Engelsk december 1985/januar 1986 Nielsen, Bodil Elisabeth	Fransk april/juni 1986 Hofman-Bang, Karin Ann Jessen, Karis Reichsteen Kampmann, Tove Elisabeth Mortensen, Kirsten Møller, Birte Sørensen, Anne-Marie	Vester, Karen Margrete Væring, Vibeke Willadsen, Ida
april/juni 1986 Bedholm, Jette Christensen, Helle Bech Larsen, Bente Leth, Pernille Myhrmann, Bo		Tysk april/juni 1986 Frost, Lis Mølholm, Jørgen Vestergaard, Bodil

Følgende bestod translatøreksamen

Russisk december 1985/januar 1986 Jordal, Tove	april/juni 1986 Jørgensen, Dolly Lillian
---	---

Bilag 9: Fortegnelse over institutternes og centrenes adresser

Institutter og centre under **Det erhvervsøkonomiske Fakultet:**

Institut for Afsætningsøkonomi
Rosenørns Allé 31
1970 Frederiksberg C
tlf. 01 39 70 66

Institut for Erhvervsret og Revision
Nansengade 19,2
1366 København K
tlf. 01 13 67 66

Institut for Anvendt Datalogi og
Systemvidenskab
Julius Thomsens Plads 10
1925 Frederiksberg C
tlf. 01 35 71 22

Institut for Erhvervsøkonomi og Ledelse
Rosenørns Allé 31
1970 Frederiksberg C
tlf. 01 35 10 66

Forskningsgruppen for Anvendt Statistik
Nansengade 19
1366 København K
tlf. 01 13 42 55

Institut for Europæisk Markedsret
Julius Thomsens Plads 10
1925 Frederiksberg C
tlf. 01 35 37 35

Center for Uddannelsesforskning
Nansengade 19
1366 København K
tlf. 01 14 44 14

Institut for Finansiering
Rosenørns Allé 31
1970 Frederiksberg C
tlf. 01 39 12 44

EDB-bestyrelsens sekretariat
Julius Thomsens Plads 10, 2. sal
1925 Frederiksberg C
tlf. 01 37 70 43

Institut for Informatik og Økonomistyring
Howitzvej 60
2000 Frederiksberg
tlf. 01 86 14 44

EDB-Centret
Center for Datamatik
Julius Thomsens Plads 10
1925 Frederiksberg C
tlf. 01 35 13 53

Institut for International Økonomi og
Virksomhedsledelse
Nansengade 19,7
1366 København K
tlf. 01 15 40 70

Institut for Erhvervs- og
Samfundsforskning
Nansengade 19,6
1366 København K
tlf. 01 25 32 23

Institut for Nationaløkonomi
Nansengade 19,5
1366 København K
tlf. 01 15 21 31

Institut for Organisation og
Arbejdssociologi
Blågårdsgade 23 B
2200 København N
tlf. 01 37 05 55

Institut for Teoretisk Statistik
Julius Thomsens Plads 10
1925 Frederiksberg C
tlf. 01 35 37 35

Institut for Regnskabsvæsen og
Økonomistyring
Howitzvej 60
2000 Frederiksberg
tlf. 01 87 70 77

Institut for Trafik-, Turist- og
Regionaløkonomi
Blågårdsgade 23 B, 3. sal
2200 København N
tlf. 01 35 33 86

Teknologigruppen (TSG)
Julius Thomsens Plads 10
1925 Frederiksberg C
tlf. 01 39 60 00

Institutter og centre under Det erhvervsproglige Fakultet:

Institut for Datalingvistik
Howitzvej 60
2000 Frederiksberg
tlf. 01 33 02 22

Institut for Tysk
Howitzvej 60
2000 Frederiksberg
tlf. 01 33 10 01

Institut for Engelsk
Fabrikvej 7,7
2000 Frederiksberg
tlf. 01 19 19 19

Center for Konferencetolkning
Fabrikvej 7
2000 Frederiksberg
tlf. 01 19 19 19

Institut for Erhvervspraksis
Fabrikvej 7,7
2000 Frederiksberg
tlf. 01 19 19 19

Fagsprogligt Center
Fabrikvej 7
2000 Frederiksberg
tlf. 01 19 19 19

Institut for Fransk
Fabrikvej 7,7
2000 Frederiksberg
tlf. 01 19 19 19

Terminologiafdelingen
Howitzvej 60
2000 Frederiksberg
tlf. 01 19 19 19

Institut for Spansk
Howitzvej 60
2000 Frederiksberg
tlf. 01 33 02 22/ 01 33 10 01

Fællesanliggende for begge fakulteter:
SPROG/ØKONOMI-center
Nansensgade 19, 2. sal
1366 København K
tlf. 01 14 44 14

